

ПРОЕКТ НА ОБЩ УСТРОЙСТВЕН ПЛАН (ОУП) НА ОБЩИНА СРЕДЕЦ, ОБЛАСТ БУРГАС

ЧАСТ: ЕКОЛОГИЧНА (ДОПЪЛНЕНА)

Възложител:

- Община Средец, ЕИК 000056878
- Адрес: гр. Средец 8300, пл. „България” №8
- Лице за контакти: арх.Паруш Зафиров – гл. арх. Община Средец
- Тел: 05551/7698

2020 г.

<p align="center">АВТОРСКИ КОЛЕКТИВ на <i>Екологична оценка на проект на</i> “Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец”</p>	<p align="center">Подпис</p>
<p>инж. Веселин Колев Шарлопов – ръководител колектив т. I; II; III; IV; V; VI; VII; VIII; IX; X</p>	<p align="center">.....</p>
<p>Таня Койчева Чобанова т. I; II-1.1; II-1.2; II-1.3; II-1.4; II-1.5; II-1.9; II-2; III-2; IV-2; VI-2; VI-3; VI-4; VI-9; VI-10; VI-11; VII; VIII; IX; X</p>	<p align="center">.....</p>
<p>Николина Илиева Илиева т. II-1.3; II-1.4; II-1.5; II-1.6; II-1.7; II-1.8; II-2; III-1; III-3; IV-1, VI-3; VI-4; VI-5; VI-6; VI-7; VI-8; VI-11; VII; VIII; IX; X</p>	<p align="center">.....</p>
<p>Екатерина Маврова Станчева т. II-1.2; II-1.6; II-1.9.3; II-2; III-1; VI-2; VI-7; VI-8; VI-9; VI-11; VII; VIII; IX; X</p>	<p align="center">.....</p>
<p>Диана Георгиева Калинкова т. I; II-1.1; II-1.2; II-1.9; II-2; VI-2; VI-9; VI-11; VII; VIII; IX; X</p>	<p align="center">.....</p>
<p>Проф. Д-р Диана Атанасова Кирич т. II-1.8.1; II-1.8.3; II-2; III-3.1; IV - 1; VI-5.1; VI-6; VI-11.3; VII; VIII; IX; X</p>	<p align="center">.....</p>
<p>Веселин Митрев Вълчанов т. II-1.7; II-1.8.2; II-2; III-3.2; IV-1; VI – 5.2; VI-11.3; VII; VIII; IX; X</p>	<p align="center">.....</p>

СЪДЪРЖАНИЕ

	Авторски колектив	1
	Съдържание	2
	Използвани съкращения	4
	Въведение	6
I.	Описание на съдържанието на основните цели на плана или програмата и връзката с други съотносителни планове и програми	11
1.	Анотация на плана	11
1.1.	<i>Местоположение и обща площ, характеристика на територията</i>	14
1.2.	<i>Съществуващо устройство на територията - зонирание</i>	18
1.3.	<i>Техническа инфраструктура</i>	33
2.	Цели на плана	52
3.	Връзка на плана с други планове и програми	54
II.	Аспекти на текущото състояние на компонентите на околната среда и факторите, които замърсяват околната среда и тяхното евентуално развитие без прилагане на плана	55
1.	Компоненти на околната среда	55
1.1.	<i>Атмосферен въздух</i>	55
1.1.1.	<i>Характеристика на климатичните и метеорологични фактори, влияещи върху състоянието на атмосферния въздух</i>	55
1.1.2.	<i>Качество на атмосферния въздух в района</i>	61
1.2.	<i>Води</i>	65
1.2.1.	<i>Подземни води</i>	66
1.2.2.	<i>Повърхностни води</i>	74
1.3.	<i>Почви и земеползване</i>	97
1.4.	<i>Геоложки строеж</i>	101
1.5.	<i>Минерално разнообразие</i>	104
1.6.	<i>Ландшафт</i>	105
1.6.1.	<i>Подробно описание на структурата на ландшафта в района на планираната територия</i>	105
1.6.2.	<i>Чувствителност на отделните видове ландшафти</i>	105
1.7.	<i>Природни обекти</i>	106
1.7.1.	<i>Защитени природни територии</i>	106
1.8.	<i>Биологично разнообразие</i>	108
1.8.1.	<i>Флора</i>	108
1.8.2.	<i>Фауна</i>	110
1.8.3.	<i>Защитени зони</i>	116
1.9.	<i>Фактори, които замърсяват или увреждат околната среда</i>	128
1.9.1.	<i>Естествени вещества и процеси</i>	128
1.9.2.	<i>Антропогенни вещества и процеси</i>	130
1.9.3.	<i>Отпадъци</i>	130
1.9.4.	<i>Опасни вещества</i>	140
1.9.5.	<i>Рискови енергийни източници – шум, вибрации, радиации</i>	141
2.	Развитие на компонентите на околната среда и факторите, които я замърсяват без прилагане на плана – МАТРИЦА 1	145
III.	Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати	151
1.	Културно-историческо наследство	151
2.	Здравно-хигиенни условия на средата	155
3.	Национална екологична мрежа	175
3.1.	<i>Характеристика на защитените зони, които могат да бъдат засегнати от реализацията на ОУП</i>	175
3.2.	<i>Характеристика на защитените територии, които могат да бъдат засегнати от реализацията на ОУП</i>	179
IV.	Съществуващи екологични проблеми, установени на различно ниво, имащи отношение към плана, включително отнасящи се до райони с особено екологично значение като защитени зони по Закона за биологичното разнообразие	185
1.	Съществуващи проблеми на защитените природни територии и зони	185
2.	Съществуващи проблеми на зоните със специфичен хигиенно-охранителен статут	187
V.	Цели на опазване на околната среда на национално равнище, имащи отношение към плана и начина, по който тези цели и всички екологични съображения са взети под внимание по време на разработването на плана- МАТРИЦА 2 и 3	191

VI.	Вероятни значителни въздействия върху околната среда, факторите, които я увреждат и връзките между тях	218
1.	Атмосферен въздух	218
1.1.	Характеристика на очакваните източници на замърсяване предвидени в плана	218
1.2.	Прогноза и оценка на очакваните изменения в качеството на атмосферния въздух	232
1.3.	Оценка на въздействието върху атмосферния въздух, съгласно действащите в страната норми и стандарти за допустимо съдържание	235
2.	Повърхностни и подземни води	236
2.1.	Източници на замърсяване, предвидени с плана	236
2.2.	Схема и начин на третиране на отпадъчните води	236
2.3.	Прогноза и оценка на очакваните изменения в режима на повърхностните и подземни води в резултат на предвидените в ОУП водоизползване, ползване на водни обекти и др.	237
3.	Геоложка основа	240
3.1.	Инженерно-геоложки условия за застрояване на сгради, транспортни съоръжения и др.	240
3.2.	Прогноза и оценка на очакваните изменения в геоложките и хидрогеоложките условия	241
4.	Земи и почви	241
4.1	Прогноза и оценка на очакваните изменения в почвите в резултат на променения начин на трайно ползване поради предвижданията на ОУП	241
4.2.	Прогноза и оценка на очакваните изменения в селскостопански земи	243
5.	Биологично разнообразие	245
5.1.	Флора	245
5.2.	Фауна	247
6.	Защитени територии и зони	250
7.	Ландшафт	251
7.1.	Прогноза и оценка на очакваните изменения в характера на ландшафта	251
7.2.	Оценка на устойчивостта на средата за самовъзстановяване на ландшафтите	255
8.	Културно историческо наследство	257
9.	Отпадъци	261
10.	Здравно-хигиенни условия на средата	275
11.	Оценка на измененията в резултат от реализирането на плана	284
11.1.	Оценка на съответствието на плана с нормите за устройство на територията	285
11.2.	Прогнозна оценка за измененията в изградената селищна територия-Матрица 4	285
11.3.	Обобщена оценка на въздействието на плана- Матрица 5	291
VII.	Мерки, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на плана върху околната среда – МАТРИЦА 6	294
VIII.	Описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация	305
1.	Алтернативни варианти за постигане целите на плана. Мотиви за избор на алтернатива.“Нулева Алтернатива” – критерии за избор или отхвърляне - Матрица 7	305
2.	Описание на методите за извършване на екологична оценка	306
3.	Трудности по събиране на необходимата за това информация	307
IX.	Описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на плана – срокове, отговорници, санкции - МАТРИЦА 8	307
X.	Заключение	310

Използвани съкращения

%	- процент
N ₂ O	- азотен диоксид
°C	- градус целзий
АД	- акционерно дружество
АТЦ	- автоматична телефонна централа
ал.	- алинея
АМ	- автомагистрала
БДЧР	- Басейнова дирекция за управление на водите Черноморски район-Варна
ВТ	- водно тяло
ВС	- вододобивна система
ВВМ	- вътрешна водопроводна мрежа
ВЕИ	- възобновяеми енергийни източници
г.	- година
г/с	- грам за секунда
µg/m ³	- микрограм на куб. метър
ТБО	- твърди битови отпадъци
ДГС	- Държавно горско стопанство
Д	- дренаж
ПСОВ	- пречиствателна станция за отпадъчни води
ЛПСОВ	- локална пречиствателна станция за отпадъчни води
ДВ	- държавен вестник
ЕАД	- еднолично акционерно дружество
ЕМП	- електромагнитни полета
ЕФ _{комб}	- комбиниран емисионен фактор
ЕФ _{инд}	- индивидуален емисионен фактор
ЕООД	- еднолично дружество с ограничена отговорност
ЕС	- европейски съюз
ЗМ	- защитена местност
ЗТ	- защитени територии
ПЗ	- природна забележителност
ЗУТ	- закон за устройство на територията
ЗООС	- закон за опазване на околната среда
ЗУО	- закон за управление на отпадъците
И	- извор
ИАОС	- изпълнителна агенция по околната среда
КАВ	- качество на атмосферния въздух
кг/г	- килограм на година
km	- километър
см	- сантиметър
мм	- милиметър
КР	- комплексно разрешително
кV	- киловолта
ЛА	- леки автомобили
ЛОС	- летливи органични съединения
м/с	- метър в секунда
MW	- мегавата
МЗ	- министерство на здравеопазването
мм/м ²	- милиметър на квадратен метър
МОСВ	- министерство на околната среда и водите
МТСП	- министерството на труда и социалната политика

МПС	- моторни превозни средства
НДНТ	- най-добри налични технологии
НИНКН	- национален институт за недвижимо културно наследство
НСИ	- национален статистически институт
НСРР	- национална стратегия за регионално развитие
НКПР	- Националната концепция за пространствено развитие
НКЦ	- недвижими културни ценности
НУРИОСПППИПЦОЗЗ	- наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони
ОС	- оценка за съвместимост
Ов	-вилна зона
Ок	-курортна зона
ОУП	- общ устройствен план
ОТПП	- общинска транспортна пътна мрежа
ПУМ	- пътна улична мрежа
Пп	- предимно производствена зона
ПСПВ	- пречиствателна станция за питейни води
РЗИ	- регионална здравна инспекция
РИОСВ	- регионална инспекция по околната среда и водите
РП	-работни проекти
СДК	- средноденоношна концентрация
СЧК	- средночасова концентрация
СГК	- средногодишна концентрация
СН4	- метан
СО	- въглероден оксид
СО2	- въглероден диоксид
Смф	-многофункционална смесена зона
ФПЧ10	- фини прахови частици 10 микрона
чл.	- член
ШК	- шахтов кладенец
яз.	- язовир

ВЪВЕДЕНИЕ

Настоящата екологична оценка се разработва във връзка с изготвяне на проект на „**Общ устройствен план /ОУП/ на Община Средец**“, Област Бургас. Възложител на плана, както и на екологичната част към него е **Община Средец**.

Разглежданата Екологична оценка на Общ устройствен план на Община Средец представлява коригиран и допълнен вариант в съответствие с получените забележки и препоръки отразени в:

- Изх. №444 (стар №943)/9/16.04.2020г. на РИОСВ-Бургас;
- Изх. №10-97/А1/10.03.2020г. на Басейнова дирекция „Черноморски район“;
- Изх. №10-23-4/15.04.2020г. на РЗИ-Бургас;
- Изх. №444 (стар №943)/15/25.06.2020г. на РИОСВ-Бургас,

представени в **Приложение №1**.

Екологичната разработка е изготвена на основание чл.81, ал.1, т.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и Изх.№943/12.03.2013г. на РИОСВ – Бургас (**Приложение №1**). Тя е неразделна част от проекта за Общ устройствен план на Община Средец и се разработва едновременно с него. По този начин екологичната оценка се интегрира в процеса и етапите на планиране от най-ранен стадий, което позволява в максимална степен да се идентифицират, анализират и оценят потенциалните въздействия върху компонентите на околната среда и човешкото здраве от реализирането на Общия устройствен план (ОУП) на общината.

Необходимостта от изработване на ОУП се обуславя от промените в законодателството и от устройствените последици свързани със собствеността на гражданите. В тази връзка проекта на ОУП е изработен на основание:

- Решение № 408/23.05.2013г. (Протокол №28) на Общински съвет Средец за допускане изработването на проект за ОУП;
- Одобрено техническо задание за изготвяне на ОУП на Община Средец,

представени в **Приложение №3**.

С течение на времето и промяна на нормативните изисквания са се наложили многобройни частични изменения на останалите видове устройствени планове - подробни, регулационни и застроителни. Формирали са се зони с различно предназначение и идеи, които могат да се използват като основополагащи при разработването на ОУП.

В съответствие с изискванията на чл.125, ал.1 и ал.2 от Закона за устройство на територията (ЗУТ), в заданието е мотивирана необходимостта от разработването на ОУП, включващ територията на Община Средец.

Съгласно изискванията на чл. 125, ал. 7 на ЗУТ, Община Средец е представила изготвеното Задание за изработване на Общ устройствен план в РИОСВ - Бургас за определяне на приложимите процедури по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. С Изх. №943/12.03.2013г. (**Приложение №1**) РИОСВ - Бургас информира, че:

ОУП на Община Средец попада в обхвата на областите (по специално устройствено планиране), изброени в чл.85, ал.1 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС), както и в обхвата на т.11.1. на Приложение 1 на Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми (Наредба за ЕО) и подлежи на задължителна екологична оценка (ЕО).

Проектът на ОУП подлежи на процедура по оценка за съвместимостта на плана с предмета и целите на опазване в защитените зони. Процедурата по ОС се извършва чрез процедурата по ЕО, съгласно чл.31, ал.4 във връзка с ал.1 на ЗБР.

Съгласно чл.36, ал.1 и чл.4 от Наредба за ОС и в съответствие с изискванията на компетентния орган РИОСВ – Бургас, представени в Изх. №943/12.03.2013г., Община Средец е представила Уведомление по чл. 10 от Наредбата за условията и реда за извършване на оценка на съвместимостта на планове, програми и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. След преглед на представената документация, с Изх.№943/09.06.2015г., компетентния орган РИОСВ-Бургас уведомява, че проектът за ОУП подлежи и на оценка за съвместимостта (ОС) му с предмета и целите на опазване на защитените зони, която се извършва чрез процедурата по ЕО (**Приложение №1**).

В изпълнение на чл.19 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Община Средец е разработила схема за провеждане на консултации с обществеността, заинтересованите органи и трети лица, които има вероятност да бъдат засегнати от плана през различните етапи от подготовка на ОУП и съответно на ЕО.

Съгласно схемата за провеждане на консултации и в съответствие с изискванията на чл.19а от Наредбата за ЕО, Община Средец е провела консултации за определяне обхвата и съдържанието на екологичната оценка със следните специализирани ведомства – РИОСВ Бургас, БДЧР – гр. Варна и РЗИ-гр. Бургас.

В следствие на горното са получени становища от следните ведомства:

- РИОСВ-гр. Бургас – Изх.№943/10.11.2015г.;
- БДЧР – гр. Варна – Изх. №05-10-97(4)/03.07.2015г.;
- РЗИ-гр. Бургас – Изх.№39-00-203/09.07.2015г.

На електронната страница на общината на 23.06.2015г. е публикувано съобщение, относно изготвеното Задание за обхват и съдържание на Екологична оценка на ОУП на Община Средец с посочени адрес, телефон и лице за контакти за заинтересованите лица. С Констативен протокол от 27.07.2015г., представен в **Приложение 1**, Община Средец информира, че в законоустановения срок не са постъпили мнения, предложения и препоръки по обхвата на изготвеното задание за Екологичната оценка.

Дадените препоръки от компетентният орган по околна среда, както и всички становища и предложения получени в резултат от проведените консултации по обхвата и съдържанието на ЕО са отразени и дискутирани в настоящата екологична част на проекта на ОУП на Община Средец. Копия от цитираната кореспонденция и пълна справка на проведените консултации (в съответствие с чл.17. ал. 1 т.6 и ал.2 от Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми) са представени в **Приложение №1**.

С Екологичната оценка, като част от плана се цели интегриране на предвижданията по отношение на околната среда, включително и здравни аспекти в подготовката и изпълнението на ОУП и осигуряване на по-високо ниво на защита на околната среда в процеса на устройствено планиране на територията като цяло и въвеждане принципа на устойчиво развитие.

Основна цел на настоящата Екологичната оценка е да анализира потенциалните въздействия на предвижданията на проекта за Общ устройствен план на Община Средец и да посочи мерките за предотвратяване и намаляване на отрицателните въздействия върху компонентите на околната среда и човешкото здраве. Мерките ще залегнат в следващите етапи на подробно проектиране и изпълнение на конкретни инвестиционни проекти, насоката за развитие на които се дава от настоящият план. По този начин се редуцират рисковете от реализацията на плана (екологичен, здравен, социален и икономически), подпомагат се проектантите при изготвянето на окончателния проект и компетентните органи при вземането на решение при съгласуване и одобряване на плана.

Задачите на Екологичната оценка, могат да бъдат систематизирани по следния начин:

- Да се оцени въздействието от реализацията на плана върху околната среда и неговата допустимост, като се отчете състоянието на компонентите и факторите на околната среда, обхвата и кумулативния характер на предполагаемите въздействия.
- Проследяване на връзките и степента на интеграция на екологичните цели на ОУП с други планове и програми на национално, регионално и местно ниво, имащи отношение към опазването на здравето на населението, на околната среда и биоразнообразието, и по този начин насърчаване на устойчивото развитие;
- Да се разгледа евентуалното развитие на околната среда без прилагането на плана;
- Да се посочат при необходимост мерки за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно отстраняване на неблагоприятните последици от осъществяването на ОУП върху околната среда;
- Да се предложат мерки за наблюдение и контрол на въздействията върху околната среда при прилагане на плана.

Екологичната оценка е разработена от колектив експерти с ръководител, които отговарят на изискванията, поставени с чл.83 от ЗООС. Съгласно тези изисквания, към екологичната част на ОУП са приложени:

- списък на авторският колектив, изработил екологичната оценка на плана, в който всеки експерт удостоверява с подпис разработените от него раздели;
- писмени декларации на експертите, с които декларират своята независимост (**Приложение №2**);
- копия на дипломите на експертите, притежаващи образователно-квалификационна степен магистър (**Приложение №2**).

За постигане на целите на екологичната оценка, посочени по-горе, авторският колектив на ЕО анализира и оценява ОУП на Община Средец, на база методически подход, според който ОУП представлява:

- по характер – проектен устройствен документ;
- по статус – документ, регламентиращ устройствените действия в административните граници на общината;
- по значение – програмен документ, определящ стратегиите за развитие на планираната територия в перспектива;
- по период на прилагане – далеко перспективен.

Обхвата на настоящата екологична оценка е съобразен изцяло с изискванията за съдържание, поставени в чл.86, ал.3 от ЗООС, указанията на компетентния орган и резултатите от проведените консултации. Разработената екологичната оценка включва информация, съответстваща на степента на подробност на плана и използваните методи за оценка.

При разработване на екологичната оценка са използвани методите, посочени в Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България, София 2002 (аналитичен и диагностичен методи, матрица на въздействията, интервюта, обсъждания, консултации и др.), както и указания и методики за стратегическа екологична оценка, публикувани на интернет – страницата на Европейската комисия (<http://ec.europa.eu/enironment/eia/home.htm>). Съблюдавани са указанията и методиките на Директива 2001/42/ЕС (известна като „стратегическа екологична оценка“ - Директива SEA) за оценка на въздействието на държавни планове и програми върху околната среда. Принципът на директивата е да се гарантира, че плановете, програмите и проектите, които могат да имат значително въздействие върху околната среда, са предмет на екологична оценка, преди тяхното одобрение или разрешение. Консултациите с обществеността са ключов елемент от процедурите за оценка на околната среда.

Източници на информация за разработване на ЕО са национални, регионални и местни стратегии, програми и планове, специализирани научни разработки, статистически данни, Общински план за развитие на Община Средец и др.

С Изх.№943/09.06.2015г. РИОСВ - Бургас, уведомява, че в териториалния обхват на Община Средец, попадат изцяло или части от следните защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 по смисъла на Закона за биологично разнообразие (ЗБР):

- 33 „Войнишки бакаджик” с код BG0000513 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- 33 „Дервентски възвишения 2” с код BG0000219 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- 33 „Мандра-Пода” с код BG0000271 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- 33 „Средецка река” с код BG0000198 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- 33 „Странджа” с код BG0001007 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- 33 „Факийска река” с код BG0000230 за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна;
- 33 „Западна Странджа” с код BG0002066 за опазване на дивите птици;
- 33 „Мандра-Пода” с код BG0000271 за опазване на дивите птици;
- 33 „Странджа” с код BG0002040 за опазване на дивите птици.

На основание чл.36, ал.3 от Наредбата за ОС е извършена преценка за вероятната степен на отрицателно въздействие, при което е установено, че планът има вероятност да окаже значително отрицателно въздействие върху природни местообитания, популации и местообитания на видове, предмет на опазване в описаните по-горе защитени зони.

В тази връзка в съответствие с чл. 34, ал.1 от Наредбата за ОС, към доклада по ЕО, като отделно приложение, е необходимо да се представи доклад за оценка степента на въздействие (ДОСВ) на проекта на ОУП върху предмета и целите на посочените по-горе защитени зони.

В съответствие с изискванията на чл.20, ал.5 НУРИЕОПП, преди провеждане на консултациите по изготвения доклад за ЕО възложителя е внесъл в РИОСВ Бургас доклад за оценка степента на въздействие на ОУП на Община Средец върху 33 „Войнишки бакаджик” с код BG0000513; 33 „Дервентски възвишения 2” с код BG0000219; 33 „Мандра-Пода” с код BG0000271; 33 „Средецка река” с код BG0000198; 33 „Странджа” с код BG0001007; 33 „Факийска река” с код BG0000230 за опазване на природните

местообитания и на дивата флора и фауна и ЗЗ „Западна Странджа“ с код BG0002066; ЗЗ „Мандра-Пода“ с код BG0000271; ЗЗ „Странджа“ с код BG0002040 за опазване на дивите птици.

С Изх.№ 943/25.03.2016г. РИОСВ-Бургас дава положителна оценка на качеството на доклада, като посочва мотиви за направената оценка и дава указания за продължаване на процедурата по ЕО (**Приложение №1**).

В съответствие с чл.34, ал.1 от Наредбата за ОС, оценката за степента на въздействие върху защитените зони е представена под формата на отделно приложение към ЕО и представлява неразделна част от него. Доклада за оценка съвместимостта на въздействие е разработен от експерти, отговарящи на изискванията на чл.9, ал.1 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. Към доклада са приложени документи, удостоверяващи изискванията и обстоятелствата по чл.9 от Наредбата.

Съгласно чл. 20, ал.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми за провеждане на консултации по изготвения доклад за ЕО, Община Средец е информирала засегнатата общественост, чрез публикуване на обява в регионален вестник „Черноморски фар“, бр.134 от 14.07.2016г. и е поставила обявление на интернет страницата на общината <http://sredets.bg/> (**Приложение №1**). Изготвената Екологична част на проекта на ОУП на Община Средец, заедно с всички приложения към нея са предоставени на публичен достъп в срок от 18.07.2016г. до 18.08.2016г.

Екологичната част на ОУП на Община Средец е представена за консултации на РИОСВ – Бургас (Вх.№943/14.07.2016г.) и РЗИ – Бургас (Вх. №39-00-356/14.07.2016г.).

В резултат от проведените консултации са постъпили следните становища:

- Изх.№943/16.09.2016г. на РИОСВ-Бургас и
- Изх.№39-00-356/17.08.2016г. на РЗИ-Бургас.

Цитираната по-горе кореспонденция е представена в **Приложение №1**.

До обявения краен срок, в Общинска администрация Средец не са постъпили становища, мнения и предложения, освен горесцитираните.

Всички бележки и предложения, получени при провеждане на консултациите са отразени и дискутирани в настоящата екологична оценка. Във връзка с чл.23, ал.1, т.2 от НУРИЕОПП в **Приложение №1** на Екологичната оценка е представена документация за резултатите от консултациите с обществеността и със заинтересувани и засегнати органи и лица, в т.ч. справка с мотиви за приемане или не на получени мнения и предложения, както и мотивите за възлагането/отказа от възлагането и допълването или преценяването за продължаване на консултациите по смисъла на чл.22 от същата наредба на Екологична оценка на Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец.

На основание чл. 127, ал.1 от ЗУТ и чл. 21, ал.1, т.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми на 20.10.2016 г., е проведена процедурата по Обществено обсъждане на Екологичната оценка и проекта на ОУП на Община Средец. За организираната среща за обществено обсъждане са уведомени: РИОСВ – Бургас (Вх.№943/03.10.2016г.) и РЗИ – Бургас (Вх.№39-00-357/03.10.2016г.). Съгласно изискванията на чл.127, ал.1 от ЗУТ Община Средец е уведомила обществеността, чрез

поставяне на съобщение на интернет страницата на общината и чрез публикуването му в национален всекидневник в „24 часа“, брой 262 от 30.09.2016г. и в регионален всекидневник „Черноморски фар“, бр.183/27.09.2016г. В **Приложение №1** към Документацията за резултатите от консултациите с обществеността и със заинтересувани и засегнати органи и лица по чл.23, ал.1, т.2 от НУРИЕОПП са представени: Присъствен лист на участниците и Протокол от проведеното Обществено обсъждане на Екологичната оценка и проекта за ОУП на Община Средец.

В хода на процедурата по изготвяне на Общ устройствен плана на Община Средец, в Община Средец са постъпили 17 броя възражения, като всички те представляват заявления за промяна на статута на земята в ОУП, както и в правилното отразяване на начина на трайно ползване (Протокол №12 от 06.11.2017г., представен в **Приложение №1**). Всички възражения са приети и отразени в окончателният проект на ОУП на Община Средец, представен в **Приложение №4**.

Нито един от допълнително включените имоти с предвиждане в ОУП на Община Средец не попада в защитена зона и не граничи с такава.

След отразяване на допълнителните имоти с предвиждане в ОУП на Община Средец, същият е внесен в РЗИ-Бургас за становище. С Изх.№РД-259-184/17.12.2019г. РЗИ съгласува Общ устройствен план на Община Средец на основание Закона за здравето, Закона за устройство на територията и свързаните с вида на обекта нормативни и поднормативни актове при определни условия (**Приложение №1**).

I. ОПИСАНИЕ НА СЪДЪРЖАНИЕТО НА ОСНОВНИТЕ ЦЕЛИ НА ПЛАНА ИЛИ ПРОГРАМАТА И ВРЪЗКАТА С ДРУГИ СЪОТНОСИМИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

1. Анотация на плана

Настоящата процедура по екологична оценка разглежда проект на „Общ устройствен план /ОУП/ на Община Средец“. Нормативното основание за изготвяне на Общ устройствен план на Община Средец се съдържа в чл.124 (1) и §123 (1) от ЗУТ, в изпълнение на което Общинският съвет Средец допуска изработването на проект за ОУП с Решение №408/23.05.2013г. (Протокол №28).

Общият устройствен план на дадена община е стратегически документ от регионално значение, а в определени случаи и в национален аспект, който дава конкретни предвиждания за развитие на територията на общината. Той свежда всички стратегически документи от по-високо ниво на териториално ниво и фактически дава отражение на прогнозите на тези документи върху развитието на територията на общината. Общия устройствен план се явява ключов документ за постигане на устойчиво развитие на общината.

Изготвянето на ОУП на Община Средец е продиктувано от няколко обстоятелства:

- С влизането в сила Закона за изменение и допълнение на Закона за устройство на територията се поставят нови съществени изисквания към устройството на отделните видове територии и значително се ограничават инвестиционните намерения на физически и юридически лица при липса на действащ общ устройствен план на общината (чл. 59, чл.109 (3) от ЗУТ).
- Общия устройствен план на Средец ще създаде благоприятни условия за инвестиционно проектиране и строителство в територията на общината. Той ще допринесе за по-ефективно планиране на общинската територия, прилагащо интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива.

- Наличието на актуален действащ Общ устройствен план на Община Средец е също така предпоставка за кандидатстване и получаване на финансиране по линия на оперативните програми на европейските структурни фондове.
- Необходимостта от създаване на законовите предпоставки за структуриране и реструктуриране на територията; определяне на териториални приоритети за развитие; изискванията на ЗУТ за устойчива териториално – устройствена основа за реализация на инвестиционните програми и намерения на общината и инвеститорите, които имат интереси свързани с територията ѝ, както и за цялостното подобряване на жизнената среда с опазване и развитие на природните дадености и ресурси на територията.

Основната стратегическа цел на Общия устройствен план на Община Средец е да създаде пространствена планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за общината природни, културно-исторически, туристически и други ресурси.

За постигането на тази цел трябва да се решат следните важни задачи:

- ✓ Определяне на общата структура на територията;
- ✓ Регламентиране на общия режим на устройство на всяка от териториите при съблюдаване на режимите, установени със специални закони;
- ✓ Усъвършенстване на мрежата на социалната инфраструктура;
- ✓ Обосноваване развитието на техническата инфраструктура и определяне разположението на мрежите и съоръженията им на територията на общината, както и връзките им с териториите на съседните общини и с инфраструктурни мрежи, съоръжения и обекти от регионално и национално значение;
- ✓ Идентифициране на териториите с вероятно разпространение на предвидими природни бедствия и регламентиране на необходимите превантивни мерки и начини на устройство и защита;
- ✓ Регулиране на взаимодействието между устройството на територията на общината и природната ѝ среда, с оглед нейното опазване. Регламентиране на допустимото натоварване на естествените рекреационни и други ресурси, с оглед опазването им.
- ✓ Осигуряване на условия за опазване и социализация на обектите на културно-историческото наследство и природните забележителности;
- ✓ Извеждане на приоритетните устройствени мероприятия и определяне на последователност на реализирането им във времето.

В контекста на описаните по-горе цели и задачи, на които Общият устройствен план трябва да даде отговор, очакваните резултати от прилагането му са свързани с осигуряването на добра териториално-устройствена основа за балансирано управление на територията на база териториалните особености на района, социалните и демографските прогнози за развитие на общината, екологичните дадености и природните ресурси и др. В този смисъл ОУП на община Средец трябва да съдържа решения за:

- Структура на територията за живеене, за производство, за рекреация, за комуникация и инфраструктура;
- Строителните граници на урбанизираните територии, в това число и терените за ново развитие при отчитане собствеността на гражданите, ограничителите и стимулаторите за териториално развитие;
- Устройство зони и границите им, както и имоти с конкретно предназначение;
- Трасетата и съоръженията на техническата инфраструктура;
- Защитените архитектурни, културни и други зони и обекти – недвижими културни ценности по отношение на:
- Включването на обектите на културно-историческото наследство в обща политика за урбанистично развитие и благоустройство на териториите;

- ОУП трябва да постави изисквания към следващите фази на планиране за гарантиране опазването и съхранението на НКЦ;
- Обектите за обществено обслужване от система Образование, Култура, Здравеопазване, Спорт и др., които се изграждат със средствата на общината и държавата и са от особена важност за социалния статус на населеното място;
- Екологически мероприятия, параметри и изисквания за повишаване стандарта и качествата на околната среда;
- Да набележи мероприятия за ландшафтно и композиционно естетическо оформяне на крайселищната територия;
- Да се изследват и набележат мероприятия за устойчивост на социално-икономическото развитие и съпътстващите ги устройствени условия;
- Да се разработят разчети за баланса на територията и други важни териториални показатели;
- Да отчитат предвижданията на Общинския план за развитие на Община Средец за периода 2014-2020 г.

ОУПО Средец се разработва в административните граници на общината, но като отчита и всички възможни взаимодействия със съседните общини. Съгласно нормативните документи в Република България, отнасящи се до разработването на общи устройствени планове, те са планови документи с дългосрочно действие. В нормативните изисквания съгласно чл. 17 ал. 3 от Наредба № 8 за обема и съдържанието на устройствени схеми и планове, е регламентиран срокът на действие на ОУП - 15-20 години. Посочените срокове на действие не са самоцелни. Те са резултат от спецификата на предвидените процеси протичащи на територията на общината, както и факта, че последствията от тях, оставящи трайни резултати върху териториалните среди, демографските и икономически показатели на общината понякога надхвърлят предварително прогнозираните времеви хоризонти. Съгласно техническото задание, прогнозният период на действие на ОУП на Община Средец е 20 години.

Общия устройствен план на Община Средец ще определи визия, цели и стратегия на развитие, както и преобладаващо предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на територията, която обхваща. ОУП ще създаде благоприятни условия за инвестиционно проектиране и строителство в Община Средец и ще допринесе за по-ефективното планиране на общинската територия, при прилагането на интегриран подход за постигане на устойчиво развитие в перспектива.

ОУП е планов документ, насочен към екологосъобразно устройство на общинската територия. Концепцията за устройство на територията, залегнала в плана, се базира на следните основни принципи:

- Развитие на тенденциите, заложи в предходни устройствени проекти и планове и други проучвания за територията на общината;
- Пълноценно отчитане външните връзки на общината като стимулатор за развитие;
- Създаване на устройствени възможности за използване на природните и културно-историческите ресурси за развитие на отбиха и туризма, при съблюдаване режимите за опазването им;
- Създаване условия за развитието на социалната и техническата инфраструктура;
- Осигуряване на възможности за етапност в реализацията на устройствени мероприятия (общинско задължение);
- По отношение на икономическото развитие на общината се прилагат постановките на стратегическите документи по Закона за регионалното развитие, отнасящи се за общинската територия.

Налагащите се промени в пространственото развитие на общината са свързани с реалните възможности и условия за ефективно управление на цялостната територия в съответствие с новите социално-икономически условия и нейното пълноценно функциониране след прилагането им.

1.1. Местоположение и обща площ, характеристика на територията

Границите на Община Средец, включена в област с административен център гр. Бургас, се утвърждава с Указ 1/05.01.1999г. Община Средец се намира в югоизточна България, в югозападната част на Бургаска област, Югоизточен район от ниво 2. Община Средец граничи с общините Карнобат, Камено, Созопол, Малко Търново (Област Бургас), Стралджа и Болярово (Област Ямбол). На юг границата на общината съвпада с държавната граница на РБългария с РТурция. Периферните територии са най-уязвимите пространства от социалноикономическа гледна точка. Повечето са едновременно гранични, планински и селски - с катастрофални демографски характеристики, с недобра техническа инфраструктура, с липса на заетост и затруднен достъп до социални услуги.

В рамките на област Бургас с основен център град Бургас, град Средец се явява допълнителен опорен център в областта. Регионалните условия на общината се определят и зависят от няколко групи фактори, а именно:

- икономически фактори – потенциалите за развитие на населените места от общината създават възможност за развитието на селско и горското стопанство и малки и средни предприятия за преработка на местни ресурси, което не създава досега предпоставки за развитие на регионални ешелони в тези области и затваряне на цикъла „земя-краен-продукт”;
- наличието на културно-историческото и природно наследство, което е слабо проучено и валоризирано и което налага ново качество, количество и спектър на предоставяните услуги и развитието на алтернативни форми на туризма и включването в регионални туристически продукти с висока добавена стойност, които засега липсват;
- технически фактори – регионалните връзки се определят и от схемата на инженерната инфраструктура и преди всичко в транспорта. Посочени са възможностите за развитие на трансгранично сътрудничество. Засега междуобщинските връзки на общината в област Бургас са слаборазвити, като връзките основно са с община Бургас по линия на ежедневните трудови пътувания, ежедневното и периодично обществено обслужване.

Общината има потенциал в посока превръщането ѝ в предпочитано място за живеене (тук особено се има предвид близостта ѝ с гр. Бургас).

По-надолу е представено мястото на общината в площните и демографски характеристики на област Бургас. От таблицата по-долу се вижда, че община Средец се характеризира като средна по площ община в областта (14.84% от общата територия на областта) и като малка по население община (3.58% от общото население на областта). Приносът на общината към икономическите резултати на област Бургас е под 1%.

Таблица: I-01 – Община Средец и Област Бургас – общи характеристики

Показател	Община Средец	Област Бургас	% на Община Средец от областта
Територия (дка)	1149557.3	7748067	14.84%
Брой населени места	33	255	12.94%
Население (бр.), 2014г.	14812	127969	3.58%
Гъстота на населението (души/km ²)	12.9	53.5	
Коефициент на урбанизация, 2014г.	59.6%	74.9%	

Показател	Община Средец	Област Бургас	% на Община Средец от областта
Коефициент на възрастова зависимост	63.8%	49.2%	
Отн. дял на населението в подтрудоспособна възраст (%)	17.5%	16.2%	
Отн. дял на населението в трудоспособна възраст (%)	55.6%	62.0%	
Отн. дял на населението в надтрудоспособна възраст (%)	26.9%	21.8%	
Обработваема земя на човек (дка/човек)	35.7	7.6	
Насти лица, 2013г. (бр.)	2184	122348	1.8%
Равнище на безработица, 2014г. (%)	26.49%	8.08%	
Коефициент на икономическа активност	40.9%	53.8%	
Нетни приходи от продажби (хил.лв.), 2013г.	497931	18003367	2.77%
Нетни приходи от продажби на човек от населението (хил.лв.), 2013г.	33.5	44.5	

Източници: НСИ, Агенция по заетостта

При определянето на значението на населените места като центрове на развитие в Югоизточен район (ЮИР) е възприета йерархичната структура на градовете-центрове в Националната концепция за пространствено развитие (2013-2025). Средец попада към 4-то ниво – малки градове с микрорегионално значение, както и Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Созопол, Царево, Малко Търново от Област Бургас. Община Средец попада към граничните общини със сухоземна граница (43 бр., определени като такива в НКПР). Община Средец се включва към общините (124 общини), отговарящи на 5 и повече критерии за целенасочена подкрепа по чл. 6 от Закона за регионалното развитие (ЗРР). Общината също така попада и към селските райони, допустими за подпомагане съгласно Програмата за развитие на селските райони в страната. Средносрочните специфични цели на развитието на селските райони са: диверсификация на структурата на местната икономика; създаване на алтернативни източници на доходи и заетост; съхраняване на природното и културно наследство; подобряване на демографската структура и среда за обитаване.

Фигура: I-01: Териториално деление на Област Бургас

Проектът за ОУП на Община Средец покрива територията, включена в административните граници на Община Средец. В съответствие с изискванията на чл. 105 т. 1 от ЗУТ, проекта за ОУП обхваща територията на гр. Средец и селата: Белина, Бистрец, Богданово, Белеврен, Варовник, Вълчаново, Голямо Буково, Горно Ябълково, Гранитец, Граничар, Дебелт, Долно Ябълково, Драка, Драчево, Дюлево, Момина църква, Загорци, Зорница, Кирово, Кубадин, Малина, Орлинци, Проход, Пънчево, Радойново, Росеново, Светлина, Синьо Камене, Сливово, Суходол, Тракийци и Факия, включително и техните землища.

Фиг. 1-02. Административна карта на Община Средец

Община Средец е една от най-големите териториално-административни единици в страната с площ 1149557.3 дка. Това съставлява 14,84 % от територията на Бургаска област и 1% от територията на България. В нея са разположени 33 населени места, от които 1 град – гр. Средец и 32 села.

Според съществуващия брой на населението към средните села с население от 1000 до 2000 д. се включва Дебелт (1984 д.). Към малките села (според градоустройствената класификация) с население от 250 до 1000 жители се отнасят 8 села (Драчево, Дюлево, Момина църква, Загорци, Зорница, Орлинци, Светлина и Факия). Останалите 23 са много малки села с до 250 жители (Белеврен, Белила, Бистрец, Богданово, Варовник, Вълчаново, Голямо Буково, Горно Ябълково, Гранитец, Граничар, Долно Ябълково, Драка, Кирова, Кубадин, Малина, Проход, Пънчево, Радойново, Росеново, Синьо Камене, Сливово, Суходол, Тракийци). Степента на урбанизация на Община Средец (т. е. процентът на градско население) е 59.6%, при средното за областта – 74.9%.

През общината преминават важни транспортни пътища с регионално и международно значение: Бургас-Средец-Ямбол, Бургас-Средец-Елхово-Лесово-Хамзабейли, транспортни връзки с Малко Търново-Истанбул, Босна-Царево (южно Черноморие). Разположението на общината се оценява като благоприятно от гледна точка на възможностите за нейното развитие.

Важен фактор е и близостта до Черноморието, което осигурява както пазар за реализация на местната продукция, така и достъп до пристанище. От пространствена гледна точка икономическите дейности в общината са концентрирани в град Средец и с. Дебелт. Тъй като южната граница съвпада с държавната граница на Република България с Република Турция, Община Средец попада в трансграничен район с възможности за развитие на трансгранично сътрудничество в различни сфери в полза на нейното социално-икономическо развитие. По линия на трансгранично сътрудничество са реализирани редица проекти с общини от съседните държави и общината разчита да продължи активно да развива това сътрудничество и в бъдеще.

1.2. Съществуващо устройство на територията – зонирание

Националната концепция за пространствено развитие (НКПР) въвежда два основни типа територия по признак „урбанизация” – „централни”, силно урбанизирани територии (на общините с големи и средни градове) и „периферни”, слабо урбанизирани територии – общините с центрове малки градове и села.

В регионален мащаб всички селища от Община Средец са поставени в позиция на периферни и полу-периферни. Периферните територии са най-уязвимите пространства от социално-икономическа гледна точка. Повечето са едновременно гранични, планински и селски. Община Средец се характеризира като средна по площ община в Област Бургас и като малка по население община.

В общия баланс на територията на общината, в сравнение със съществуващото състояние, се наблюдават изменения в основните елементи на проектния баланс, което води до определени промени в общата структура на общинската територия. Тези изменения са представени в следващата таблица I-02 с баланс на територията на Община Средец:

Таблица I-02: Баланс на територията за Община Средец

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
ТЕРИТОРИИ С ОБЩО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ				
1. Жилищни функции	1962,73	1,71	1989,84	1,73
2. Общественообслужващи функции	117,32	0,10	158,94	0,14
3. Производствени дейности	912,81	0,79	1051,80	0,91
4. Складови дейности	21,19	0,02		
5. Рекреационни дейности, курортни и вилни зони	138,84	0,12	190,44	0,17
6. Озеленяване, паркове и градини	199,98	0,17	245,66	0,21
7. Спорт и атракции	38,68	0,03	52,60	0,05
8. Комунално обслужване и стопанство	54,19	0,05	54,19	0,05
9. Земеделски територии, в т. ч.:	66908,30	58,21	66695,85	58,02
9.1. Обработваеми земи - ниви	41006,53	35,68	40843,82	35,53
9.2. Обработваеми земи - трайни насаждения	1497,33	1,30	1457,01	1,27
9.3. Необработваеми земи	24404,44	21,23	24395,02	21,22
10. Горски територии, в т. ч.:	42475,06	36,95	42443,20	36,92
10.1. Гори	40047,97	34,84	40016,49	34,81
10.2. Защитни гори				
10.3. Рекреационни гори				
10.4. Горски земи	2427,09	2,11	2426,71	2,11
11. Водни площи	938,13	0,82	938,13	0,82
12. Транспорт и комуникации	668,05	0,58	668,05	0,58
13. Техническа инфраструктура	18,31	0,02	4,37	0,00

Наименование на териториалния елемент	Площ на съществуващи елементи		Площ на проектни елементи	
	в ха	в %	в ха	в %
Специално предназначение	392,76	0,34	339,26	0,30
14. ОБЩА ПЛОЩ	114955,73	100,00	114955,73	100,00
ЗАЩИТЕНИ И НАРУШЕНИ ТЕРИТОРИИ				
А) За природозащита	83,33	0,07	83,33	0,07
Б) За опазване на културното наследство	26,05	0,02	26,05	0,02
В) С особена териториалноустройствена защита				
Г) За възстановяване и рекултивация			14,02	0,01
Д) С активни и потенциални свлачища и срутища				
Е) Други нарушени територии				
Ж) ОБЩА ПЛОЩ (с отчитане на припокриването)				

От представените данни е видно, че най-голям дял в площоразпределението на общината имат обработваемите земи - ниви с площ от 41006.53 ha, представляващи 35.68% от територията на общината и земите горски фонд заемащи площ от 42475.06 ha или 36.95% от общата територия на общината. Значително слабо представени са жилищните терени от едва 1962.73 ha (1.71%).

Изхождайки от целите на плана, устройствената концепция и възприетите решения на ПП на ОУП – на община Средец са обосновани нуждите от поземлени ресурси за бъдещо развитие. Общата площ на разглежданата територия е 114955,73 ha.

Териториите за жилищни функции нарастват минимално с 27,11 ha или с 1.38 % В тях са включени новите терени за нискоетажно обитаване, разположени в гр. Средец върху бивши специални терени, площи усвоени от ромското население, както и ограничени терени в село Голямо Буково. По голямо увеличение има при вилните зони (Ов) с 39.81 ha или (33.36 %) Те са разположени главно в селата Драчево, Голямо Буково, Факия и др. Увеличени са и терените за курортни дейности (Ок) от 19.51 ha на 31.31 ha или с 60.45 %. Общо терените за рекреационни дейности, курортни и вилни зони са нарастнали от 138.84ха на 190.44ха или с 37.17%. Трябва да се поясни, че предвиденото в ОУП значително нарастване на туристическите функции на общината ще се реализира основно в съществуващите селища, чието постоянно население намалява.

Увеличение има при терените за производствени нужди със 117,8 ha, или с 12,61 %. Те са разположени главно в центъра на общината - гр. Средец, с. Дебелт и село Загорци. Приема се че нуждата от производствени терени в болшинството от селата могат да се реализират в бившите стопански дворове на ТКЗС.

Увеличени са терените за озеленяване, паркове и градини - с 45.68 ha, или 22.84% и за спорт и атракции с 13.92 ha, или 35.99%. Увеличени са терените за общественообслужващи функции – с 41.62ha, или 35.48%. Нормално увеличение има на терените за транспорт и комуникации, поради проектираните обходни пътища и предложеното повишаване класа на пътя на 2-ри клас, свързващ магистрала «Тракия» (гр. Карнобат) с гр. Царево и преминаващ през общината, но те не са отразени в баланса.

Увеличени са площите на земеделските терени с право на промяна на предназначението им (93.8 ha), като резерв за развитие на общината. Всички увеличения на площи са главно за сметка на необработваеми земеделски земи. Не се предвиждат промени в горския фонд на разглежданите землища.

Баланса на територията отразява в цифров вид основните устройствени идеи на плана:

- ✓ Запазване и обогатяване на аграрния характер на общината;
- ✓ Защита на уникалните природни дадености;
- ✓ Опазване и социализиране на богатото наследство от културни ценности;
- ✓ Развитие на отдиха и туризма във всичките му разновидности;
- ✓ Интегриране на общината в националното и регионално пространства чрез изграждане на съответна пътна и съобщителна инфраструктура.

Проекта на ОУП на Община Средец дава насоки за балансирано развитие на цялата територия на общината, като целта е да се отговори както на интересите на местното население и общинското ръководство, така и да се осигури по-високо ниво на защита на околната среда. ОУП осигурява далекоперспективно устойчиво развитие на общинската територия и създава реални предпоставки за реализация на общинските инициативи и за усвояване на националните и европейски фондове за предстоящите планови периоди.

Устройствени предложения за селищата в общината

Проекта за ОУПО на Средец разделя селищата в общината на 4 основни групи:

1-ва група: Селища с предложения за устройствена намеса: Град Средец и селата Факия, Голямо Буково, Загорци, Дебелт и Драчево.

За град Средец се предлагат следните устройствени намеси:

1. Разширяване на северната промишлена зона в западна и източна посоки;
2. Проектиране на нови производствени терени, разположени източно от ГП-79 Бургас – Средец – Елхово;
3. Специалният терен, разположен западно от града е преотреден за нискоетажно индивидуално жилищно строителство (Жм1)
4. Усвоените терени от ромското население, разположени югозападно от града се предлага да се отредят за нискоетажно обитаване (Жм1)
5. Терените, разположени между града и река Средецка, се предлагат за разширяване на градския парк (Зсп).
6. Територията на кариерата за строителни материали е предвидена за рекултивация, след приключване на нейната експлоатация;
7. Специалният терен, разположен в горската зона, южно от града се предлага за курортни зони и комплекси в зелена среда (Ок).

За с.Факия се предлагат следните устройствени намеси:

1. В посока север, запад и юг от регулацията на с.Факия се обособяват терени за вилна зона (Ов);
2. В посока североизток се обособява зона Смф – смесена многофункционална зона.

За с.Голямо Буково се предлагат следните устройствени намеси:

1. В посока север непосредствено до регулацията на с.Голямо Буково се обособява терен за вилна зона (Ов);
2. На изток и юг непосредствено до регулацията на с.Голямо Буково се обособяват жилищни зони (Жм);
3. На юг непосредствено до регулацията на с.Голямо Буково се обособява курортна зона (Ок);
4. На изток е планирана устройствена зона предимно за производства (Пп).

За с.Загорци се предлагат следните устройствени намеси:

1. От северната страна на второкласен път П-53 в землището на с.Загорци е планирана устройствена зона предимно за производства (Пп);
2. От южната страна на второкласен път П-53 в землището на с.Загорци са планирани устройствени зони предимно за производства (Пп) и за смесени производства (Пс).

За с.Дебелт се предлагат следните устройствени намеси:

1. В западна посока от селото се обособява зона от земеделски терени с право на промяна на предназначението (С1);
2. В южна посока от път П-79 се обособява терен за площни обекти на техническата инфраструктура (Тевк).

За с.Драчево се предлагат следните устройствени намеси:

1. В посока изток, юг и запад непосредствено до регулацията на с.Драчево се обособява терен за вилна зона (Ов);
2. В посока юг се предвижда зона на терени за паркове и озеленяване извън населените места (Зсп).

II-ра група: Селища с характерна неправилна улично-квартална структура, която се запазва в действащите улично-регулационни планове. В тази група попадат селата Вълчаново, Светлина, Граничар, Росеново, Варовник, Богданово, Момина Църква, Белеврен, Драка и Кубадин.

III-та група. Селища с характерна неправилна улично-квартална структура, която не се запазва в действащите улично-регулационни планове. В масовия случай тези планове са изработвани преди Втората световна война, без топографска основа и без отчитане на възрожденския характер на селищата. В тази група са селата Долно Ябълково и Горно Ябълково, Радойново, Пънчево, Кирово и Тракийци. Те се нуждаят от устройствена защита по линия на ЗКН, което е отразено в съответните схеми.

IV-та група. Селища, които не се нуждаят от устройствена намеса на ниво ОУП. В тази група са селата: Синьо Камене, Дюлево, Суходол, Бистрец, Сливово, Проход, Орлинци, Гранитец и Белила.

На територията на община Средец с настоящия проект за ОУП се определят следните **устройствени зони**, територии с устройствени режими и терени със самостоятелен устройствен режим:

Жилищна устройствена зона със средна височина на застрояване (Жс)

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ	максимална кота корниз в m
50	2.0	40	15

Преобладаващото жилищно застрояване е с височини до 15 m. Мин. 40 % от озеленената площ е с висока дървесна растителност. В партерните етажи се допуска изграждането на търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции, съвместими с обитаването. Отделни поземлени имоти могат да се отредят с ПУП за нежилищни функции в съответствие с чл.17, ал.(1,2) от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Жилищна устройствена зона с малка височина на застрояването (Жм)

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ	максимална кота корниз в m
30	1.0	50	10

Преобладаващото жилищно застрояване е с височини до 10 m. Мин. 50 % от озеленената площ е с висока дървесна растителност. В партерните етажи се допуска изграждането на търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции, съвместими с обитаването. Отделни поземлени имоти могат да се отредят с ПУП за нежилищни функции в съответствие с чл.17, ал.(1,2) от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ.

Жилищна устройствена зона с ниско застрояване /в новообразувани територии/ (Жм1)

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ	максимална кота корниз в m
20	0.8	60	7.5

Преобладаващото жилищно застрояване е с височини до 7.5 m. Мин. 50 % от озеленената площ е с висока дървесна растителност. В партерните етажи се допуска изграждането на търговски и други обслужващи обекти, гаражи, работилници с функции, съвместими с обитаването.

Устройствена зона за обществено-обслужващи дейности (Оо)

Устройствената зона Оо обхваща териториите с обществено-обслужващи функции. Основно тези терени попадат в границите на населените места. Това са терени, предназначени предимно за осигуряване на обекти за обществено - обслужващи дейности - образование, здравеопазване, социални грижи, култура, религия, административни и делови услуги, търговия, финансово-кредитно обслужване, спорт, отдих, забавления, информационно обслужване и други видове дейности от третичния и четвъртичния сектор. Пределно допустимите устройствени показатели са:

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ	максимална кота корниз в m
30	1.2	50	15

Смесена многофункционална устройствена зона (Смф)

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Смф са следните:

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ	максимална кота корниз в m
30	1.5	50	10

Предимно производствена устройствена зона (Пп)

Основното предназначение на териториите от тази устройствена зона е за производствено-складови дейности и допълващите ги административни, търговски, обслужващи и транспортно-комуникационни сгради и съоръжения. Не се допускат производства с вредни отделения. Устройва се по чл. 25 от Наредба 7 за ПНУОВТУЗ. Ограничението за височина на застрояването не важи за производствените сгради, чиято технология изисква по-голяма височина.

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Пп са следните:

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ
60	2	30

Устройствена зона за смесени производства (Пс)

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Пс са следните:

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ
40	1.5	50

Рекреационна устройствена зона за курортни дейности в природна среда (Ок)

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Ок са следните:

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ	максимална кота корниз в m
20	1.0	50	10

Минимум 50 % от озеленената площ следва да е с висока дървесна растителност.

Рекреационна устройствена зона за вилно строителство(Ов)

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Ов са следните:

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ	максимална кота корниз в m
20	0.8	60	7

Минимум 50 % от озеленената площ следва да е с висока дървесна растителност.

Устройствена зона за озеленяване, спорт, атракции и допълващи ги обслужващи дейности (Са)

Пределно допустимите устройствени показатели за устройствена зона Са са следните:

максимална плътност на застрояване в %	максимален Кинт	минимално озеленена площ	максимална кота корниз в m
20	0.5	50	7.5

С общият устройствен план на общината се определят границите на урбанизираните територии, които са „строителна граница на населено място“. Предвиждания на ОУП на Община Средец за разширяване на строителните граници на населените места обхващат основно непосредствено прилежащите земеделски територии до населените места, които са подходящи за застрояване, или вече са с променено предназначение, но са разпръснати, самостоятелни или не са в обособени зони.

Основното при разработването на ОУП е за населените места да се даде възможност за развитие, въпреки негативната прогноза за икономическото и демографското развитие на района.

Урбанизирани територии

Пространствената структура на урбанистичната мрежа на общината се характеризира с отдалеченост на населените места едно от друго и от общинския център – гр. Средец. Урбанизираните територии на общинския център се явяват основен носител на растежа в рамките на територията на общината, като той се отличава със сравнително по-високо ниво на динамика в развитието и свързаната с него изменчивост на пространствено-функционалните характеристики на отделните урбанизирани територии.

В Община Средец по данни на НСИ, към 31.12.2014 г. живеят 14812 души (3.6% от населението на Област Бургас). Средната гъстота на населението е ниска – 12.9 души/km² (под средната за Област Бургас – 53.5 души/km²). Общината включва 33 населени места – 1 град и 32 села. В центъра на общината – гр. Средец е съсредоточено 59.6% (8831 – по данни на НСИ, 2014 г.) от населението на общината. Към средните села с население от 1000 до 2000 д. се включва Дебелт, където живее 1/3 от населението на селата. Към малките села (според градоустройствената класификация) с население от 250 до 1000 жители се отнасят 8 села (Драчево, Дюлево, Момина църква, Загорци, Зорница, Орлинци, Светлина и Факия), в които е съсредоточено 45.8% от населението, живеещо в селата. Населението на останалите села – 23 бр. (много малки села с население до 250 жители) е общо 1265 жители (12 от които с население между 15 и 60 души).

Към настоящия момент в гр. Средец е концентриран основният демографски и икономически потенциал на общината. Тук са съсредоточени и повечето обекти за обществено обслужване на населението. Тук се намират обектите, обезпечаващи периодичното обслужване на населението на общината като: средно общообразователно училище, първичната и специализирана лечебна помощ, структурите на местната власт и на правоохранителната система. Кметствата Дебелт, Загорци и Факия притежават относително съхранена демографска жизненост и изпълняват ролята на опорни селища в общината. И в трите села има по една детска градина и по едно основно училище. В останалите населени места в Община Средец развитието на обектите на социалната дейност е на значително по ниско ниво. Те са представени предимно от магазини за хранителни стоки и заведения за хранене. През последните години, във връзка с развитието на туристическата дейност, в някои от населените места в общината се появиха нови хотелски и туристически комплекси със съответните обслужващи обекти към тях.

Състояние на жилищния фонд:

По данни на НСИ към 2014 г. в Община Средец са изградени 10379 жилища със 654.7 хил. кв. м. полезна площ и 500.3 хил. кв. м. жилищна площ. 38.2% (3962 бр.) от жилищата в общината са изградени в общинския център – гр. Средец.

На човек от населението в общината се пада 34 кв. м. жилищна площ и 6 кв. м. – спомагателна площ. Средната полезна площ на едно жилище е 63 кв. м. на едно жилище. В град Средец стойностите на показателите отнесени към населението – „полезна площ на човек от населението”, „жилищна и спомагателна площ на населението” са по ниски в сравнение с тези в селата, поради по високите темпове на намаление на числеността на селското население. Жилищната площ на човек от населението в град Средец е 25.1 кв. м., а в селата на общината – 46.5 кв. м.; спомагателна площ в града на човек от населението е 4.0, докато за селата тя е 8.8 кв. м.

Обитаваните жилища в община Средец са 57.5% (средно за Област Бургас 56.3% от жилищата са обитавани).

Таблица I-02: Полезна площ на жилищата към 31.12.2014 г.

	Полезна площ				Полезна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна полезна площ на човек от населението
	Общо	Жилищна	Спомагателна	Площ на кухни				
Общ. Средец	654651	500256	88183	66212	44.2	33.8	6.0	63.1
В гр. Средец	282455	221989	35465	25001	32.0	25.1	4.0	71.3
В селата	372196	278267	52718	41211	62.2	46.5	8.8	58.0

Източник: НСИ

Повече от половината от жилищния фонд е изграден в периода до 1960 г. (52.9%). Годишите от втората половина на 20в. (1960-1990) са добавили втория по големина дял – 39.5% Възпроизводството на жилища след началото на прехода (1990-2000г.) е значително по-малък (4.0%) в сравнение с предходния период. След 2000 г., към фонда са добавени 3.6%.

Повечето от жилищните сгради в общината са двуетажни – 4789 бр. – 46.1%. Едноетажните жилищни сгради са 4147 – 40.0%. Триетажните жилищни сгради в общината са 4.0%, а четириетажните – 6.3%. В град Средец е висок дялът на четириетажните сгради (11.9% от всички сгради в града). В селата повече от половината от жилищните сгради са двуетажни

(52.2%), докато за град Средец техният дял спрямо общия брой на жилищата в града е по-малък, за сметка на 4, 5 и 6 етажните сгради.

Данните от Таблица I-03 показват, че преобладаващата част от жилищата в общината са частни на физически лица – 97.8%.

Таблица I-03: Жилища към 31.12.2014 г. по форма на собственост

Населено място	Жилища - общо	Форма на собственост		
		Държавни или общински	Частни на юридическо лице	Частни на физическо лице
Брой				
Общ. Средец	10379	154	71	10154
В град Средец	3962	79	15	3868
В селата	6417	75	56	6286
Относителен дял - %				
Общ. Средец	100.0	1.5	0.7	97.8
В град Средец	100.0	2.0	0.4	97.6
В селата	100.0	1.2	0.8	98.0

Източник: НСИ

Към 2014 г. статистическите данни по благоустройственост показват, че: 73.1% от жилищата в общината имат като съвкупност електрически ток, водопровод, канализация (частично изградена само в град Средец и с. Дебелт); 8.4% имат като съвкупност електрически ток, водопровод, канализация, централно/местно отопление; 13.2% имат само ел. ток и водопровод; 5.1% - само ел. ток; без благоустройственост са 0.2% от жилищата в общината.

Състояние на производствените територии:

Въпреки икономическата криза основните структуроопределящи предприятия на територията на Община Средец запазват параметрите си на производство, което е особено важно от социална гледна точка.

Към 2013 г. в Община Средец са регистрирани фирми, представляващи главно средния и дребния бизнес. В тях са заети преобладаващо лицата живеещи в общината. Част от тях са търговски фирми, а друга част се занимават с производство.

Отбелязаният устойчив темп в развитието на промишлените отрасли в годините преди кризата бе преустановен през периода след 2009 г. Някои от основните фирми – представители на тези отрасли редуцираха своята дейност, а други я прекратиха. За периода 2008-2013 г. прекратилите дейността си дружества са общо 293, а новосъздадените са общо 413.

Промишлеността в общината е представена от предприятия на преработващата и добивната промишленост – металообработване, химическа, хранително-вкусова, производство на облекло и други текстилни изделия и друга промишленост.

Преработваща промишленост:

- Металообработване – представено е от „Промет Стиил” АД – едно от големите предприятия в общината, което има определящо значение за развитието на промишлеността. То е високотехнологично предприятие, специализирано в

производството на широка гама горещовалцувани профилоразмери от обикновени и специални стомани. Разположено е в землището на с. Дебелт.

- Химическата промишленост е представена основно от предприятия за преработка на полимерни материали и производство на изделия от тях.
- Хранително-вкусовата промишленост е важен подотрасъл за населението на общината. Представена е от производството на хранителни продукти и напитки. Тя е деконцентрирана – в центъра на общината град Средец и в селата Дебелт, Зорница, Дюлево, Факия, Момина църква, Бистрец, Загорци, Росеново, Светлина.
- Производството на облекло и други текстилни изделия е локализирано на територията на град Средец.
- Дървообработваща и мебелна промишленост е представена от 3 предприятия.

Добивна промишленост:

За развитието на добивната промишленост в общината има богата суровинна база. Представена е от добив на неметални материали и суровини по открит способ (кариери).

Строителния отрасъл в момента е в застой. Той е един от отраслите, най-силно засегнато от стопанската криза. Строителните фирми намаляват от 16 през 2008 г. на 7 през 2013 г.

В концепцията на ОУП на Община Средец една от насоките за развитие на общината е хранително-вкусовата, химическата, металообработваща и добивна промишленост, които са съсредоточени в град Средец и с. Дебелт. Следва съществуващите предприятия да се реструктурират и да се предвидят нови терени за производство, разположени в добри връзки с комуникационно-транспортната мрежа на общината за да привлекат потенциални инвеститори.

Територии за отдих и туризъм:

Развитието на туризма, в различните си форми /екологичен, селски, културен, археологичен, ловен, винен, маршрутно-познавателен и т. н./ е в пряка връзка с възможностите за рекреация и материално-техническа обезпеченост.

На територията на Община Средец липсва изградена туристическа инфраструктура в планинската и предпланинската част на планината /туристически пътеки, заслони, указателни и информационни табели/. Малко са обектите за настаняване на територията на Общината.

Значителен потенциал за развитието на пълноценен туризъм, активен и пасивен отдих носят:

- Наличието на богато археологическо и архитектурно наследство на територията;
- Защитени територии и Защитени зони с особено богато биологично разнообразие и значение;
- Силно развития международен ловен туризъм.

В развитието на туристическата функция на общината от значение е изградената туристическа инфраструктура. Сред нея основно място заемат средствата за подслон и местата за настаняване.

Таблица I-04: Обекти за настаняване на територията на Община Средец

Вид на обекта	Наименование	Местоположение	Начин на ползване	Леглова база (бр. легла)
Самостоятелни стаи		с. Драчево	целогодишно	3
Къща за гости	„Черешка”	с. Драчево	целогодишно	8
Къща за гости	„Шармак”	с. Дюлево	целогодишно	5

Вид на обекта	Наименование	Местоположение	Начин на ползване	Леглова база (бр. легла)
Къща за гости	„Неле”	с. Голямо Буково	целогодишно	6
Къща за гости	„Зеленика”	м. Божура	целогодишно	24
Къща за гости	„Проходски пейзажи”	с.Проход	целогодишно	4
Къща за гости		с. Проход	целогодишно	7
Къща за гости		с. Долно Ябълково	целогодишно	8
Къща за гости	„Ловен дом”	м. Паничков лагер	целогодишно	14
Мотел	„Казаците”	гр. Средец	целогодишно	34
Мотел	„Странджа”	м. Божура	целогодишно	82
Туристически комплекс	„Божура”	м. Божура	целогодишно	53
Вилно селище	„Вили Желязков”	с. Голямо Буково	целогодишно	46
Общо				294

Източник: Община Средец

От таблицата се вижда, че леглата в средствата за подслон и местата за настаняване са общо 294, като преобладаващата част от тях са в м. Божура и гр. Средец. Друга туристическа дестинация е вилното селище в с. Голямо Буково. В останалите населени места (Проход, Драчево и Дюлево) легловата база е с по-малък дял, представена от къщи за гости.

В процедура на категоризация са и други обекти с общо 54 легла, разположени на територията на гр. Средец, представени са в следващата таблица.

Таблица I-05: Обекти за настаняване на територията на Община Средец (в процедура на категоризация)

Вид на обекта	Наименование	Местоположение	Начин на ползване	Леглова база (бр. легла)
Самостоятелни стаи	Иван Стоянов	гр. Средец	целогодишно	5
Самостоятелни стаи	ЕТ „Ваня Каравълчева”	гр. Средец	целогодишно	4
Самостоятелни стаи	Петко Петков	гр. Средец	целогодишно	4
Самостоятелни стаи	„Вълчев Инвестмън” ЕООД	гр. Средец	целогодишно	4
Самостоятелни стаи	ЕТ „Киди-Мильо Стамов”	гр. Средец	целогодишно	4
Самостоятелни стаи	ЕТ „Киди-Мильо Стамов”	гр. Средец	целогодишно	4
Къща за гости	„Вълчев Инвестмън” ЕООД	гр. Средец	целогодишно	8
Къща за гости	Кина Стоянова	гр. Средец	целогодишно	10
Къща за гости	„Вълчев Инвестмън” ЕООД	гр. Средец	целогодишно	11
Общо				54

Източник: Община Средец

Състояние на селскостопанските и горски територии:

Потенциалът на общината за развитие на селското и горското стопанство е възможност за развитие на общината и повишаване качеството на живот на населението.

▪ Селскостопански земи

Селското стопанство е традиционна икономическа дейност за всички на населени места в общината, като то е основен отрасъл в селата. Общината разполага с природоклиматични условия, благоприятни за развитие на земеделието, с много добър слънчев ресурс и с подходящи почвени условия за отглеждане на различни култури и за развитие на

животновъдството. 58.8 % от територията на общината е земеделска земя (66908.30 ha), което представлява 17 % от земеделските територии на Бургаска област, като 78% от тях са обработваеми земи.

Благоприятните природни предпоставки, както и стратегическото местоположение спрямо голям консумативен център (град Бургас), създават добри възможности за развитие на растениевъдството и животновъдството.

Община Средец обхваща два териториално обособени района. Северната част е с низинен релеф (част от Бургаската низина), а южната е с хълмист и полупланински релеф (обхваща части от Бакаджиците и северните разклонения на Странджа – Каратепе и Босна).

Секторът е представен и от подотраслите растениевъдство и животновъдство. Регистрирани са 386 земеделски стопанства (ЗС), от които 218 – с растениевъдна специализация, 32 – с животновъдна и 186 – смесени. Изградени са 2 земеделски кооперации, 2 държавни предприятия, 15 – ЕТ, 61 – търговски дружества и 306 – ЗС на физически лица (по юридически статус).

Таблица I-06. Основни данни за структурата на земеделските стопанства (ЗС)

Земеделски стопанства по размер на земеделската площ		
	брой	%
Общо	386	100
до 10 дка	7	1,8
от 10 до 20 дка	29	7,5
от 20 до 100 дка	42	10,9
от 100 до 500 дка	117	30,3
над 500 дка	191	49,5
Земеделски стопанства по юридически статус		
	брой	%
Общо	386	100
търговски дружества	61	15,8
физически лица	306	79,3
ЕТ	15	3,9
кооперации	2	0,5
държавни предприятия	2	0,5
Земеделски стопанства по вид специализация		
	брой	%
Общо	386	100
смесено	136	35,2
специализация – растениевъдство	218	56,5
специализация - животновъдство	32	8,3

Източник: Общинска служба земеделие

За развитие на растениевъдството в общината са налице благоприятни природогеографски условия (релеф, климат, почви, води). Територията на Община Средец заема значителна част от областната територия (14.8%).

Големият размер за земеделските територии – повече от половината от площта на общината (от които близо 80% обработваеми) е фактор за развитие на интензивни селскостопански производства, като:

- Зърнено-житни култури;
- Технически култури;

- Овощарство, лозарство;
- Зеленчуко- и ягодо- производство.

На територията на общината се отглеждат предимно: зърнено-житни култури (пшеница, ечемик), технически култури (слънчоглед), етерично-маслени през последните години (рапица), трайни насаждения (благоприятни условия за развитие на овощия – сливи, лешници, бадеми, орехи, лозя).

В структурата на засетите площи (Таблица I-07), най-голям е дялът на зърнено-житните култури (3/4 от засетите площи), следвани от техническите култури (18%). През последните години се увеличават площите, засети с маслодайна рапица (8.0% - за 2014/2015 г.). Очертава се тенденция на увеличение на площите на овощните насаждения (главно черупкови – орехи, бадеми, лешници в землищата на селата Светлина, Драка, Кубадин) и отглеждане на винен сорт лозя (възстановяване в землището на с. Росеново и новосъздадените в землището на с.Дюлево).

Таблица I-07 – Засети площи с основните култури и добиви в община Средец

Видове култури	2012-2013г.		2013-2014 г.		2014-2015 г.
	площ (дка)	среден добив	площ (дка)	среден добив	засети площи (дка)
пшеница	92100	301	105659	415	93790
ечемик	36468	263	40264	395	34520
ръж	160	313	980	380	980
тритикале	600	302	2340	425	500
маслодайна рапица	12500	160	1680	280	13750
слънчоглед	28300	230	31050	248	31000
памук	0		0		450
сорго	800	180	700	190	1500
царевица за зърно	500	350	980	400	1250
овес	600	120	800	150	800
общо	172028		184453		178540

Източник: Общинска служба земеделие

В рамките на изминали периоди растениевъдството е стимулирано целенасочено като в резултат са създадени нови лавандулови насаждения (Зорница и Загорци), трайни насаждения от черупкови видове (орехи, бадеми, лешници) в с. Светлина, с. Драка, с. Кубадин, възстановени са винени лозя в землището на с. Росеново и са създадени нови в с. Дюлево.

Важно, но не достатъчно добре използвано направление в растениевъдството, е биологичното земеделие. Един от важните ресурси на общината – наличие на значителни ливади, мери и пасища все още не се използва ефективно като основа за интензивно животновъдство.

На относително по-крупните земеделски производители с над 1500 дка обработваема площ се пада 15% от тази площ на общината, а останалата част се пада на множество по-дребни земеделски стопани.

В общината през последните години е сертифицирано производството на зеленчуци и плодове в землището на с. Дюлево – домати, пипер, лук, чесън, краставици, круши, пъпеша; в землището на с. Факия е сертифицирано производството на житни култури на площ от 1000 дка, включващо производство на овес и ечемик и 400 дка угар, необходими за осъществяване на сеитбооборота; сертифицирано е и производството на орехи на площ от 52.2 дка в землището на с. Светлина и гр. Средец са разширени площите, заети с полско зеленчукопроизводство.

Основните аспекти в развитието на растениевъдството в общината са следните:

- Природните условия (почвено-климатични) имат важно значение за специализацията на селскостопанските култури;
- В общината са налице благоприятни предпоставки за развитие на зърнопроизводство, овощарство, лозарство. Общината възстановява традициите в отглеждането на овощия, лозя, зеленчуци;
- Някои от културите са развити повсеместно – (зърнено-житни), а други – в отделни населени места (овощия, лозя, зеленчуци); фуражните култури – в южните полупланински територии на общината;
- Според засетите площи с най-висок дял са зърнените, техническите и маслодайните култури;
- Трайните насаждения имат неголям дял с възможности за развитие;
- Съществуват предпоставки за създаване на нови и за възстановяване на стари лозови насаждения, но създаването на един декар лозе е скъпа инвестиция (с възвръщаемост средно след около 13 години);
- Налице са обективни условия за развитие на основните и традиционните овощни култури, основани на принципите на биологичното производство.

На територията на общината съществуват благоприятни условия за развитие на **животновъдството**. Богатата фуражна база, наличието на мери, пасища и ливади, както и съществуващите традиции в тази област са добра предпоставката за неговото развитие. В общината се отглеждат основно говеда, овце, кози, свине, птици, пчелни семейства. Преобладават дребните животновъдни стопанства, без пазарна ориентация, особено в малките села. За периода 2007-2013г.се очертава намаление на броя на отглежданите животни с изкл. на говедовъдството, където е налице нарастване на общия брой (както с млеко така също и с месно направление).

Таблица I-8: Брой селскостопански животни по видове и години

Години	Животни									
	говеда		свине		овце		кози		птици	пчелни семейства
	общо	в т.ч. майки	общо	в т.ч. майки	общо	в т.ч. майки	общо	в т.ч. майки		
2007	4088	2222	1512	364	16074	13337	4961	4538	14199	5102
2008	4020	2263	863	188	15136	12120	3943	3550	14658	5345
2009	4479	2607	900	212	14535	12397	3548	3285	14548	5069
2010	4707	2597	758	178	14611	11762	3217	2916	13757	5253
2011	4608	2663	723	160	14983	12461	3096	2734	13105	4350
2012	4673	2807	813	141	13845	11967	3104	2760	14028	4152
2013	4915	3212	701	140	13283	11273	3094	2737	11383	4950

Източник: Общинска служба земеделие

Като цяло може да се направи извода, че потенциалът за развитие на селското стопанство на територията на общината е много добър. Отличната комбинация от климатични и почвени условия позволява на територията на общината да се отглеждат високодобивни, топлолюбиви земеделски култури традиционни за общината.

▪ Горски територии

Горските територии на община Средец се включват към ДГС Средец и ДГС Бургас. Територията на държавното горско стопанство „Средец“ е разположена върху северозападните разклонения на Странджа планина и върху единично издигащи се възвишения в северната и северозападната част на стопанството. Площта на стопанството обхваща землищата на 31 населени места върху територията на Община Средец. 35,1% от площта на Община Средец е заета от горски територии, част от Държавния горски фонд, което е по-високо от средния за страната процент – 33,6. Общинските територии са 218 000 дка. Общата залесена площ на общината или т.н. „лесистост на територията“ е 17%, което като процент е по-ниско от средното за страната – 31,7%, като в нея се включват залесените горски територии и горите, създадени върху земеделски земи. Горските територии се управляват от Общинско предприятие „Общински гори“ гр. Средец. Районът на лесничествата попада в Тракийската горскорастителна област. Площта на държавната собственост на територията на ДГС „Средец“ е 19 352 ха, на юридически лица и частни стопани - 3780 ха и религиозна собственост - 66 ха. Управлението и стопанисването на общински горски територии се осъществява на база действащите лесоустройствени проекти за територията на ДГС Средец и ДГС Бургас. През 2012 год. е изготвен и приет нов Горскостопански план за предвидените лесоустройствени мероприятия за периода 2012 – 2020 година. През 2012 г. от общинските горски територии е добита 29 000 м3 широколистна и иглолистна дървесина, количество което нараства спрямо 2011 год. с 8 000 м3 или с 27,59 %. Освен добива на дървесина от горските територии се добиват редица странични продукти, като гъби, билки, паша на домашни животни, диворастващи плодове и др., както и осъществяване на дейности като ловен и селски туризъм.

Горите в района на ДГС „Средец“, като източник на дървесина, странични ползвания и други са от голямо значение за икономиката на общината. Районът на стопанството представлява добра база за развитието на интензивно ловно стопанство със значителни дивечови запаси и видово разнообразие. Язовирите и микроязовирите, намиращи се на територията на стопанството, предлагат добри условия за провеждане на любителски и спортен риболов.

Площта на горските територии на общината е 1/3 от общата територия на (данни от НСИ). Преобладават широколистните гори. Горските територии изпълняват функции по отношение на: поддържане на биологичното разнообразие на горските екосистеми; производство на дървесни и недървесни горски продукти; защита на почвите, водните ресурси и чистотата на въздуха; осигуряване на социални, образователни, научни, ландшафтни и рекреационни ползи; защита на природното и културно наследство; регулиране на климата.

В началото на 2012 година е регистрирано *Общинско предприятие „Общински гори“ гр. Средец* като специализирано звено към общината, с бюджет от общината, което управлява и стопанисва общинските гори. Те са разположени главно в югоизточната част на общината с обща площ 21800 ха. Предприятието осъществява дейности, свързани със защита на горите, тяхното опазване, използване на дървесината и странични ползвания, провеждане на различни видове сечи (възобновителни, отгледни, санитарни), контрол.

Насоките за развитие на горското стопанство са свързани с приоритетно възстановяване на горските територии, засегнати от пожари, съхнене, паша, и незаконна сеч, съобразяване на залесяването с търсенето на дървесина в дългосрочен план.

Макар и с по-бавни темпове ежегодно в горските територии върви процес на залесяване, съгласно утвърдените лесоустройствени планове.

Обществени екосистемни ползи от горските територии, като резултат от специализираните дейности по управлението им обхващат:

- Поддържане на традиционния ландшафт;
- Осигуряване на условия за рекреация и туризъм;
- Защита на природното и културното наследство;
- Защита на инфраструктурни обекти и съоръжения;
- Защита срещу ерозия на почвата;
- Обезпечаване на количеството и качеството на водата;
- Поддържане на биологичното разнообразие;
- Екраниране, поглъщане на шум, поддържане на микроклимат;
- Забавяне и регулиране на въздействията от промените на климата.

Националната стратегия за развитие на горския сектор в Република България за периода 2013-2020 г., приета с Протокол №48.1 на Министерски съвет от 27.11.2013 г., е основният документ, който определя стратегическата рамка на държавната политика за постигане на дългосрочно и устойчиво управление на горския сектор.

Насоките за развитие на горските територии включват:

- стопанисване – подобряване на състоянието на горите;
- защита – подобряване на устойчивостта и здравословното състояние на горите;
- опазване от пожари – намаляване на риска от пожари;
- ползване на дървесина – създаване на нормативни, технически и технологични условия за ползване на дървопроизводствения потенциал на горите и подобряване на средообразуващите им функции;
- биологично и ландшафтното богатство – опазване и възстановяване на компонентите на биологичното и ландшафтното разнообразие и целесъобразно управление на горите;
- туризъм и рекреация – развитие и използване на туристическия потенциал на горите и интегриране на туризма с традиционните дейности по управление на горите;
- социални функции – увеличаване на заетостта в сектора и на социалните ползи на горите; горска индустрия – развитие на конкурентоспособна горска индустрия за преработка на дървесина и производство на изделия с висока стойност;
- недървесни продукти – създаване на организационни условия за устойчиво използване на лечебни растения, гъби и горски плодове;
- запазване и подобряване на състоянието и хабитатите.

Изводи и тенденции в развитието на икономическия сектор в Община Средец

Извършените анализи на състоянието на икономическия сектор в община Средец дават възможност да бъдат направени някои изводи и да бъдат очертани определени тенденции в развитието. Основните изводи, които се налагат от аналитичните проучвания на икономическия сектор, са:

– Селското стопанство е традиционен отрасъл за местното население. Преобладаващата част от активното население е заета в селско и горско стопанство. На територията на общината растениевъдството е основен подотрасъл, като животновъдството също има перспективи за развитие. Общината е специализирана в производство на зърнено-житни култури, овцевъдство и говедовъдство.

– Структурата на стопанисваната земя на територията на Община Средец предопределя възможности за развитие на високо стоково земеделие в определени части на общината.

- Неоползотворен потенциал за биологично земеделие. Налице са обективни възможности за развитие на екстензивни форми на селското стопанство, основани на принципите на биологично производство.
- Разрушени и амортизирани поливни съоръжения.
- Слабата предприемаческа активност в аграрния сектор, недостигът на свободни финансови ресурси и необезпечеността с квалифицирани кадри води до намаляване на диверсификацията на селскостопанските производства като цяло. Ето защо е необходимо да се търсят форми за стимулиране на аграрното предприемачество за създаване на малки ферми от фамилен тип, отглеждащи култури и животни, които намират добра реализация на пазара и осигуряват висок доход от единица площ.
- Наличие на резерви от пасища, мери и ливади, подходящи за екстензивно отглеждане на говеда, биволи, овце и кози.
- Животновъдството е далеч от оптималния си капацитет, независимо от наблюдавания ръст в броя на животните. Удребнената структура, както и отсъствието на условия за спазване на хигиенните стандарти, въведени в ЕС, ограничават обема на пазарно-ориентираната продукция на селското стопанство.
- Промислеността на Община Средец се базира на отрасли, които са традиционни за общината, а именно: хранително-вкусова, металолееене, металообработване и производство на пластмасови изделия.
- Индустрията в община Средец е с недостатъчен принос за общинската икономика, както по отношение броя на наетите лица, така и според обема на приходите.
- Адаптацията на промишленото производство в общината се характеризира с някои проблеми, които трябва по подходящ начин да се адресират.
- Като цяло общината се характеризира с ниска предприемаческа активност;
- За нарастване на инвестиционния интерес към община Средец са необходими подходящи терени. Необходимо е те да са в близост до главен път и с потенциал за инфраструктурно свързване. Това предполага обособяване на нови зони за предприемачески интерес в различните производства и дейности.
- Туристическите ресурси все още не се използват пълноценно. Туризмът в общината практически няма принос към местната икономика, независимо от наличието на природни и културно-исторически ресурси и религиозни паметници. Очаква се този потенциал да бъде реализиран в перспектива.
- За да се достигне устойчиво развитие, което да генерира растеж и да осигури по-висок стандарт и условия на живот на населението е необходимо да се предприемат мерки, които да подпомогнат предприемачеството в общината, устойчивото използване на местните ресурси, осъществяване на тясна връзка и координация между секторите на икономиката, модернизиране на производството и повишаване на квалификацията на работната сила и да се осигурят предприемачески терени.

1.3. Техническа инфраструктура

Водоснабдяване

Съгласно данни от „Областна стратегия за развитие на област Бургас (2005-2015г.)”, основните водоснабдителни системи са “Камчия” и “Ясна поляна”. От водоснабдителна система “Ясна поляна” се водоснабдява Южната част на Бургаска област. Община Средец обхваща 33 населени места. Част от общината: град Средец, с.Дебелт и с.Драчево се водоснабдяват от деривация „Ясна поляна”, а всички останали села от местни водоизточници. Град Средец се водоснабдява допълнително и от осем тръбни кладенци. Осем села не са водоснабдени. Това са: с.Белеврен, с.Варовик, с.Горно Ябълково, с.Гранитец, с.Граничар, с.Пънчево, с.Росеново и с.Тракийци. От тях:

- За село Росеново са новоизградени: Външна водоснабдителна мрежа, включваща помпена станция, Напорен водоем и вливен и хранителен водопровод; Вътрешна

водопроводна мрежа. Към настоящия момент строежите не са въведени в експлоатация.

- За Село Пънчево и Туристически Комплекс „Божура” са проектирани външна водоснабдителна мрежа, включваща; помпена станция с водовземане от НВ 3050m³ на гр. Средец – I стъпало; помпена станция-II стъпало; напорен водоем за с. Пънчево и вътрешна водопроводна мрежа на с. Пънчево. Проектът не е реализиран.

На територията на община Средец има 52 бр. водоземни съоръжения. Водоземните съоръжения са дренажи; каптирани извори; тръбни кладенци.

Водоснабдителните и канализационните системи на територията на община Средец се обслужват от "ВиК" ЕАД - Бургас.

Външните водоснабдителни мрежи са частично подменени от „ВиК” ЕАД - Бургас. Всички съществуващи водоснабдителни системи включват напорни водоеми. Дебитът на водоизточниците хранящи община Средец е достатъчен и покрива консумацията на абонатите. Вътрешните водопроводни мрежи са с изминала годност, висока аварийност, която е трудно разкриваема.

Съгласно анализ от „Окончателен Генерален план на обособена територия на „ВиК” ЕАД – гр.Бургас” загубите във вътрешната водопроводна мрежа на община Средец е 59%. Съгласно анализ от „Окончателен Генерален план на обособена територия на „ВиК” ЕАД – гр.Бургас” общата водоснабдителна норма за община Средец е 125 л/ж.ден/, а само за битово водоснабдяване на населението – 107 л/ж/ден.

Съгласно разработен и реализиран проект по Договор №58-131-СО51, проект №58-131-51-51 по „ОПОС 2007-2013г”, водоснабдителната норма за гр. Средец е приета 160 л/ж/ден.

Таблица I-09: Водоснабдителна система на населените места в Община Средец

Населено място	Население 2011г.	Наличие на водоснабдителна система и водопроводна мрежа	Категория на населеното място	Категория на водоснабдителната система	Противопожарен обем-1 пожар за 3 часа м ³
гр. Средец	9065 жители	да	3 категория	втора	108
с. Белврен	17 жители	не	8 категория	трета	54
с. Белила	32 жители	да	8 категория	трета	54
с. Бистрец	146 жители	да	8 категория	трета	54
с. Богданово	60 жители	да	8 категория	трета	54
с. Варовник	10 жители	не	8 категория	трета	54
с. Вълчаново	103 жители	да	8 категория	трета	54
с. Голямо Буково	68 жители	да	8 категория	трета	54
с. Горно Ябълково	32 жители	не	8 категория	трета	54
с. Гранитец	18 жители	не	8 категория	трета	54
с. Граничар	8 жители	не	8 категория	трета	54
с. Дебелт	1858 жители	да	5 категория	трета	54
с. Д. Ябълково	18 жители	да	8 категория	трета	54
с. Драка	77 жители	да	8 категория	трета	54
с. Драчево	443 жители	да	7 категория	трета	54
с. Дюлево	437 жители	да	7 категория	трета	54
с. Загорци	272 жители	да	7 категория	трета	54
с. Зорница	362 жители	да	7 категория	трета	54
с. Кирово	21 жители	да	8 категория	трета	54
с. Кубадин	70 жители	да	8 категория	трета	54

Населено място	Население 2011г.	Наличие на водоснабителна система и водопроводна мрежа	Категория на населеното място	Категория на водоснабителната система	Противопожарен обем-1 пожар за 3 часа м ³
с. Малина	93 жители	да	8 категория	трета	54
с. Момина църква	337 жители	да	6 категория	трета	54
с. Орлинци	315 жители	да	7 категория	трета	54
с. Проход	111 жители	да	8 категория	трета	54
с. Пънчево	33 жители	не	8 категория	трета	54
с. Радойново	63 жители	да	8 категория	трета	54
с. Росеново	30 жители	не	8 категория	трета	54
с. Светлина	264 жители	да	8 категория	трета	54
с. Синьо Камене	25 жители	да	8 категория	трета	54
с. Сливово	87 жители	да	8 категория	трета	54
с. Суходол	112 жители	да	7 категория	трета	54
с. Тракийци	8 жители	не	8 категория	трета	54
с. Факия	339 жители	да	8 категория	трета	54

В цялата община има сезонен режим на водата, с изключение на гр. Средец. Това се обуславя от намаления дебит на местните водоизточници, както и липсата или недостатъчния обем на водоемите. Повечето извори пресъхват през лятото.

Общо абонатите са 11 271бр., като използваната вода за 2012г. е 664 188 м³. Водопотреблението на жител за денонощие е от 78 l до 251 l. Вътрешно водопроводната мрежа е с дължина 210 359 m, а външната с дължина 116 355 m или общо 326 714 m. Съществуващата водопроводна мрежа е с тръби от различен вид и диаметър, като тя е морално остаряла и има нужда от ремонт. Преобладаващите тръби са етернитови, които са ненадеждни и морално остарели, а също така са доказано канцерогенни. Те водят до чести аварии и до значителни загуби на питейна вода, както и до влошаването на нейните хигиени характеристики.

Водоснабдяване

➤ Град Средец

Външното захранване на гр. Средец с питейна вода се осъществява от два водоизточника: Деривация „Ясна поляна” и система от кладенци. Градът е разделен на две зони. Висока зона се захранва от съответния водоем от водоснабителна система „Ясна поляна”. Ниска зона се захранва от Напорен водоем „Ниска зона” и от кладенците.

Водоснабителната система от Деривация „Ясна поляна” се състои от следните съоръжения:

- Водопровод с водовземане от Деривация „Ясна поляна”;
- Град Средец се захранва с питейна вода от два Напорни водоема с обем всеки по 3050 м³, посредством хранителен водопровод до населеното място. Водоемите са за ниска и висока зона. Към настоящия момент НВ „Ниска зона” не се използва. Захранването на водоемите се извършва от питеен водопровод с водовземане от Деривация „Ясна поляна”. През летния период, когато консумацията от Деривацията е голяма, напора не е достатъчен и се включва помпена станция за пълнене на водоема. Извън сезона напора на Деривацията е достатъчен за пълнене по гравитачен път.

Водоснабдителна система от кладенци:

- Включва 7 бр. кладенци, бункерни помпени станции, напорни водоеми по 1250 m³ и 300 m³ и хранителен водопровод до уличната мрежа с диаметър ф273-стоманени тръби. Ниската зона се захранва от водоем ниска зона и от кладенците.

Максималното водно количество, което се подава на града е 66 l/s. Водопроводната мрежа на града е сключена. Общата дължина на съществуваща водопроводна мрежа е 47 000 m, от които 19 819 m – „Ниска зона”.

Водопроводната мрежа в гр.Средец е изградена 100%. Хидравличният капацитет на съществуващата водопроводна мрежа и съоръженията от водоснабдителната система на гр. Средец е достатъчен за провеждане на необходимото водно количество до консуматорите. Мрежата е със стоманени, етернитови и ПЕВП тръби. Част от стоманените и етернитовите водопроводи са подменени с тръби от ПЕВП по проект: ”Доизграждане на канализационната мрежа и частична реконструкция на водопроводната мрежа в гр. Средец”, финансиран по ОПОС 2007-2013г.”.

➤ **с. Белила:** Водоснабдяването се осъществява от:

- От шахтов кладенец до р.Средецка /ПИ 000097/ с дебит 4,0 l/s. до напорен водоем /НВ/ с V=200 m³ /ПИ 93/. От шахтовия кладенец до НВ вливния водопровод е от ПЕВП тръби ф140 - 400 m и етернит ф125 -1200 m. След НВ водите постъпват в мрежата на селото.
- Каптиран извор „Султан бунар” гравитачно до НВ. Дебитът на този каптиран извор е 0,5 l/s. Вливният водопровод е ф50 стомана – 1232 m. Географски координати: N 42°18'54,9''; E 27°05'53,7'';
- От каптажна шахта /ПИ 348/ до НВ

Селото е водоснабдено и има изградена водопроводна мрежа. Съществуващата водопроводна мрежа е с обща дължина 510 m от етернит и стомана-1848 m. Външното трасе от НВ до селото е ф159-стомана.

Напорния водоем 200 m³ е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Хранителния водопровод от НВ до селото е от стоманени тръби ф 159, което е достатъчно като проводимост. Уличната мрежата е от стоманени и етернитови тръби, които са морално и физически остарели. Подлежат на подмяна 510 m етернит и 1848 m – стоманени тръби. Външните водопроводи от водоизточниците до НВ с материал стомана и етернит подлежат на подмяна. Хранителния водопровод от НВ до селото от стоманени тръби подлежи на подмяна.

➤ **с. Бистрец:** Водоснабдяването на с.Бистрец се осъществява от:

- Каптаж „Асма бунар”/СШ-1 и СШ-2/, който се намира на около 500m северозападно от крайните контури на с.Бистрец. В СШ-2 постъпват и водите от каптаж „Вълски баир”. Общият дебит в най-сухо време е 2,0 l/s. От СШ-2 с тръби ПЕВП ф110 водите постъпват в НВ1-180m³.
- Каптаж „Надара” е разположен е в местността „Поляните”, в имот 000245. На каптажа е изградена П.Ст. с черпателен резервоар – 25m³ и дебит 1,5 l/s. От П.Ст. Водите постъпват в НВ1-180 m³. Тласкателят е от етернит ф125, а хранителния водопровод от НВ до селото е етернит- ф150.
- Тръбен кладенец с дебит 3,0 l/s, който се намира на около 1300m североизточно от крайните контури на с.Бистрец. Разположен е в местността „Бата бунар”, в парцел 156 от масив 26. От тръбния кладенец с помпи водите постъпват в НВ2 – 180 m³.

Същият се ползва само при необходимост. Част от хранителния водопровод е подменена с ПЕВП тръби $\phi 110 - 900\text{m}$, а останалата част от 865m е етернит $\phi 100$.

Напорните водоеми – 360 m^3 са достатъчни за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Хранителния водопровод от НВ1 до селото е от етернитови тръби $\phi 150$, което е достатъчно като проводимост. Хранителния водопровод от НВ2 до селото е от етернитови тръби $\phi 100$ и ПЕВП $\phi 110$, което е достатъчно като проводимост. Уличната мрежата е от етернитови тръби с диаметър от $\phi 60$ до $\phi 150$, които са морално и физически остарели и подлежат на подмяна (10609 m).

Външните водопроводи от водоизточниците до НВ1 и НВ2 с материал стомана и етернит подлежат на подмяна. Хранителните водопровод от НВ1 и НВ2 до селото от етернитови тръби подлежи на подмяна.

➤ с. Богданово

Село Богданово се водоснабдява от водохващане в местност „Изворите“ с дебит 5.0 l/s , което се намира на 2 km на юг от селото. Водата постъпва гравитачно в ПСт. с черпателен резервоар $V=25\text{ m}^3$ чрез етернитов водопровод $\phi 125$. ПСт. е разположена в парцел 399. От черпателния резервоар чрез помпена станция и тласкател $\phi 90$ - ПЕВП с дължина 1200 m водата постъпва в напорен водоем 120 m^3 . От напорния водоем водата постъпва до вътрешната водопроводна мрежа на селото. Вътрешната водопроводна мрежа на селото е с обща дължина 3670 m от тръби – етернит.

Напорният водоем - 120 m^3 е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Външния водопровод от Каптаж „Изворите“ до П.Ст. – 2200 m е етернит и подлежи на подмяна. Уличната мрежата е от етернитови тръби с дължина 3670 m , които са морално и физически остарели и подлежат на подмяна.

➤ с. Вълчаново

Село Вълчаново се водоснабдява от каптиран извор в м. „Амиджа“ с дебит $2,5\text{ l/s}$, който се намира на 3 km югозападно от селото, до границата със землището на с. Факия. Географски координати: N $42^{\circ}13'28,0''$; E $27^{\circ}03'37,2''$. Водата постъпва гравитачно в напорен водоем с $V=150\text{ m}^3$. Водопроводът от каптирания извор до НВ е етернит с диаметър $\phi 80$ – около 3.4 km , като 400 m са сменени с тръби ПЕВП $\phi 90$. Вътрешната водопроводна мрежа на селото е с обща дължина 2080 m от тръби – поцинковани и етернит.

Напорният водоем - 150 m^3 е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Външния водопровод – 3000 m етернит подлежи на подмяна. Уличната мрежата е от етернитови и поцинковани тръби, които са морално и физически остарели. Подлежат на подмяна 2080 m тръби.

➤ с. Голямо Буково

Село Голямо Буково се водоснабдява от водохващане в м. „Бяла река“ с дебит $8,0\text{ l/s}$, което се намира на 4 km източно от селото. Географски координати: N $42^{\circ}11'43,2''$; E $27^{\circ}14'20,3''$. Във водопровода на каптажа / $\phi 125$ -етернит/ се включва още един каптаж с дебит $2,0\text{ l/s}$. Водата от двата каптажа постъпва гравитачно в напорен водоем с $V=300\text{ m}^3$. Водопроводът след включването на втория каптаж до НВ е етернит с диаметър $\phi 100$. Вътрешната водопроводна мрежа на селото е с обща дължина 2597 m от тръби – стоманени и етернит. През 2010г. са сменени 200 m с тръби ПЕВП $\phi 90$.

Напорният водоем е 300 m^3 и е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Външният водопровод е от етернит и подлежи на подмяна. Уличната

мрежата е от етернитови и стоманени тръби, които са морално и физически остарели. Подлежат на подмяна 2397 m тръби.

➤ **с. Дебелт**

Водоснабдяването на селото се е осъществявало кладенчова система „Тръстиково”, ПСт. С черпателен резервоар $V=25 \text{ m}^3$ и напорен водоем с $V=240 \text{ m}^3$, които не работят. В настоящият момент селото се водоснабдява директно от водопровод - Деривация „Ясна поляна”- Средец. На северозапад от селото има изграден контра водоем с обем $V=500 \text{ m}^3$. Захранващият водопровод е от тръби ПЕВП $\phi 200$. От контра водоема до водопроводната мрежа на селото тръбите са стоманени $\phi 219$. Вътрешната водопроводна мрежа на селото е с обща дължина 10389 m от тръби – стоманени и етернит. Малка част от тръбите са сменени с тръби ПЕВП $\phi 90$.

Захранващият водопровод е от тръби ПЕВП с диаметър $\phi 200$. Същият е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за населеното място. Част от водопровода до контраводоема и водопровода от него до селото са от стоманени тръби. Същите подлежат на подмяна. Уличната мрежата е от етернитови и стоманени тръби, които са морално и физически остарели и подлежат на подмяна (10389 m).

➤ **с. Долно Ябълково:** Водоснабдяването на с.Долно Ябълково се осъществява от:

- Напорен водоем с $V=200 \text{ m}^3$, който се намира на юг от селото. Същият се захранва гравитачно от дренаж с дебит 0,2 l/s. През лятото пресъхва и не е в състояние да осигурява необходимо водно количество. Дренажа е с географски координати: N 42°07'36,3''; E 27°07'25,5''.

- Напорен водоем с $V=50 \text{ m}^3$, който се намира на северозапад от селото, парцел 39, имот 11. Същият се захранва от два извора, всеки с дебит 0,1 l/s или общо 0,2 l/s. Каптажен извор „Пейкин кладенец” е с Географски координати: N 42°08'06,0''; E 27°14'20,3''.

Съществуващата водопроводна мрежа е с обща дължина 3444 m от етернит.

Напорният водоем в летния период е 50 m^3 . Същият е достатъчен за осигуряване на питейна вода, но не е достатъчен за осигуряване на неприкосновен запас от противопожарна вода за селото. Външният водопровод е от етернитови тръби, които подлежат на подмяна. Уличната мрежата също е от етернитови тръби, които са морално и физически остарели и подлежат на подмяна (3444 m).

➤ **с. Драка:** Водоснабдяването на с.Драка се осъществява от:

- Каптаж „Тодинова чешма”, който се намира на около 3000 m югозападно от крайните контури на с.Драка. От каптажа с тръби ПЕВП $\phi 140$, $\phi 125$ и $\phi 110$ водите постъпват в НВ1-100 m^3 , който е разположен в ПИ 148. От НВ1 до мрежата на селото тръбите са етернит $\phi 100$.

- Площни дренажи, които се събират в шахтов кладенец и с ПСт.”Драка” водите се отвеждат до НВ2-450 m^3 /ПИ 173/. ПСт.”Драка” е разположена в имот 51, на около 900 m североизточно от крайните контури на селото. Напорният водоем е разположен на около 650 m югоизточно от крайните контури на селото. Тласкателят от П.Ст. до НВ е с дължина 2094 m и е от стоманени тръби $\phi 108$, а хранителния водопровод от НВ2 е етернит $\phi 150$.

Напорните водоеми - 550 m^3 са достатъчни за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Етернитовите тръби подлежат на подмяна.

➤ **с. Драчево**

Водоснабдяването на селото се е осъществявало от шахтови кладенци ШК-1 и ШК2, ПСт. с черпателен резервоар с $V=15 \text{ m}^3$ и напорни водоеми с $V=120 \text{ m}^3$ и $V=450 \text{ m}^3$. Тази система

не работи. В настоящият момент селото се водоснабдява директно от магистралния водопровод от деривация „Ясна поляна”. Чрез вливен водопровод се запазва напорен водоем $V=450 \text{ m}^3$. От деривацията вливния водопровод е от стом. тръби $\phi 108$, стом. тръби $\phi 133 - 605 \text{ m}$ и етернит $\phi 125 - 663 \text{ m}$. От напорния водоем до водопроводната мрежа на селото тръбите са ПЕВП $\phi 150$.

В селото има изградена ПСт. за с. Росеново и тласкател от ПЕВП тръби $\phi 125$ до водоема на с. Росеново, които не са въведени в експлоатация.

Съществуващият напорен водоем – 450 m^3 е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от етернитови тръби е 10449 m и подлежи на подмяна. Външните водопроводи от стомана и етернит също подлежат на подмяна.

➤ с. Дюлево

Водоснабдяването на селото се осъществява от бункерна помпена станция БПС-7, намираща се на северозапад от гр. Средец, в близост до р. Средецка. На 1066 m североизточно от БПС-7 е разположен изравнителен резервоар с $V=25 \text{ m}^3$, който има връзка и с водопроводната мрежа на гр. Средец. На 782 m североизточно от изравнителния резервоар, в землището на с. Дюлево е изградена помпената станция $/Q=15.0 \text{ l/s.}/$ с черпателен резервоар 25 m^3 , запазваща водоемите на селото. Водоемите с $V=500 \text{ m}^3$ и $V=210 \text{ m}^3$ са разположени в един имот, на юг от селото. Тръбите от БПС-7 до изравнителен резервоар са етернит $\phi 125$, от изравнителен резервоар до ПСт. и напорни водоеми са стомана $\phi 150$. Съществуващата водопроводна мрежа е с обща дължина 11461 m от етернит, 600 m стомана и 896 m ПЕВП и подлежи на подмяна. Външните водопроводи от стомана и етернит също подлежат на подмяна.

Съществуващите напорни водоеми - общо 710 m^3 са достатъчни за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото.

➤ с. Загорци

Водоснабдителната система за с. Загорци, с. Орлинци и с. Светлина е обща. Селата се водоснабдяват от шахтов кладенец с дебит $4,0 \text{ l/s}$ и каптаж с дебит $2,0 \text{ l/s}$. От помпена станция „Загорци” $/\text{П}1156/$ се запазват напорния водоем на с. Орлинци и общия водоем за селата: с. Загорци и с. Светлина. Водоемът за с. Загорци е с две камери с $V=2 \text{ m}^3 \times 75=150 \text{ m}^3$ и е разположен на изток от селото. От ПСт. до водоема тръбите са $\phi 140$ и $\phi 160 - 1600 \text{ m}$ ПЕВП, $904 \text{ m} - \phi 125$ етернит и $\phi 125$ стомана за преминаване на дере. От водоема до селото тръбите са етернит $\phi 125$.

Съществуващата водопроводна мрежа на селото е с обща дължина 9851 m от етернит и 450 m поцинковани, които подлежат на подмяна.

Камерата за с. Загорци с обем 75 m^3 от съществуващият напорен водоем не е достатъчна за осигуряване на неприкосновен пожарен запас за селото. Външните водопроводи от стомана и етернит подлежат на подмяна.

➤ с. Светлина

Водоснабдяването на селото се осъществява от напорния водоем на с. Загорци, който е с две камери, всяка с обем $V=75 \text{ m}^3$, запазваща съответно с. Загорци и с. Светлина. Чрез гравитачен водопровод с диаметър $\phi 125$ от тръби ПЕВП с дължина 3373 m водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Камерата за с. Светлина с обем 75 m^3 от съществуващият напорен водоем не е достатъчна за осигуряване на неприкосновен пожарен запас за селото. Разликата от 8 m^3 ще се осигури

от притокът на вода по време на пожарогасенето, съгласно “Наредба № Из-1971г. от 29.10.2009г.” за СТПНБП, чл.182, ал.3. Уличната мрежа от 10748 m етернит подлежи на подмяна.

➤ **с. Орлинци**

Водоснабдяването на селото се осъществява от помпена станция „Загорци”. Чрез тласкател с диаметър $\phi 140$ от тръби ПЕВП с дължина 4691 m се захранва напорен водоем с $V=180 \text{ m}^3$ за с. Орлинци. Чрез Главен клон от етернитови тръби $\phi 150$, водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Съществуващата водопроводна мрежа на селото е с обща дължина 6446 m от етернит и 1350 m ПЕВП.

Съществуващият напорен водоем – 180 m^3 е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 6446 m от етернит подлежи на подмяна, както и външният водопровод от $\phi 150$ етернит от водоема до селото.

➤ **с. Зорница:** Водоснабдяването на с.Зорница се осъществява от:

- **Извор „Смокинята”** с дебит 1,0 l/s, който се намира на около 2800 m югозападно от регулацията на с.Зорница. Чрез гравитачен водопровод с диаметър $\phi 100$ етернит – 1058 m и $\phi 80$ етернит – 1428 m водите постъпват в напорен водоем с обем $V=220 \text{ m}^3$ /ПИ 305/. Хранителният водопровод от напорния водоем до водопроводната мрежа на селото е от етернит . Географски координати на извора: N 42°22'01,4''; E 26°53'55,3'';
- **Каптаж „Кара дере”** с дебит 1,0 l/s, който се намира на около 1300 m югоизточно от регулацията на с.Зорница. Чрез гравитачен водопровод водите постъпват в напорен водоем с обем $V=100 \text{ m}^3$. Захранващият и хранителният водопроводи са от етернитови тръби. Географски координати на каптажа: N 42°21'30,8''; E 26°56'38,3'';
- Два сондажа с дебит $2 \times 2,0=4,0$ l/s, намиращи се на около 600 m северозападно от селото. Чрез гравитачни водопроводи водите от двата сондажа постъпват в напорен водоем с обем $V=80 \text{ m}^3$, който е разположен над селскостопанския двор, на северозапад от селото. Захранващият и хранителният водопроводи са от ПЕВП тръби. Географски координати на сондажа: N 42°23'31,5''; E 26°54'30,3'';

Съществуващите напорни водоеми с общ обем 400 m^3 са достатъчни за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 12690 m от етернит подлежи на подмяна. Външните водопроводи от Извор „Смокинята” и Каптаж „Кара дере” са от етернит и подлежат на подмяна.

➤ **с. Кирово**

Водоснабдяването на селото се осъществява от водопровода захранващ с.Факия от каптаж „Башдермените”. Водопроводът минава на север от с.Кирово и в близост до него, покрай пътя за Буково е изградена помпена станция. След нея водите се транспортират до напорен водоем с обем $V=150 \text{ m}^3$, който се намира на югозапад от селото. Чрез гравитачен водопровод водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Съществуващият напорен водоем с обем 150 m^3 е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 1020 m от етернит и 330 m стомана подлежи на подмяна. Външните водопроводи от етернит и стомана подлежат на подмяна.

➤ **с. Кубадин:** Водоснабдяването на с.Кубадин се осъществява от:

- **Каптаж „Исейника”**, който се намира на около 1700 m северозападно от регулацията на с.Кубадин. Чрез гравитачен водопровод с диаметър ф140 ПЕВП - 2200 m и ф 100 и ф125 етернит – 1927 m, минаващ покрай реката водите постъпват в помпена станция „Юрта” с Q=4,5 l/s.
- В помпената станция постъпват и водите от каптаж „До стопанския двор” с дебит 1,0 l/s, който се намира на 1000 m на север от нея. С тласкател ф110 ПЕВП и дължина 1872 m водите от помпената станция се отвеждат до напорен водоем с обем V=100 m³, намиращ се в северния край на селото. Хранителният водопровод от напорния водоем до водопроводната мрежа на селото е от етернит ф 80.
- **Каптаж „Барбова бахча”** с дебит 1,0 l/s, който се намира на около 800 m северно от с.Кубадин. Чрез гравитачен водопровод ф100 етернит – 140 m и ф125 ПЕВП – 200 m водите постъпват в събирателна шахта, а от там с тръби ф80 етернит в напорен водоем с обем V=75 m³.

Съществуващите напорни водоеми с общ обем 175 m³ са достатъчни за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 7256 m етернит подлежи на подмяна, както и външните водопроводи от етернит.

➤ **с. Малина**

Водоснабдяването на селото се осъществява от каптаж „Дядо Енчева чешма” и дренаж, намиращи се на югозапад от селото. От каптаж „Дядо Енчева чешма” до включването на каптаж 2 тръбите са с диаметър ф125 и дължина 500 m. От дренаж до включването в каптаж „Дядо Енчева чешма” тръбите са ф100 етернит-150 m и ф110 ПЕВП-300 m, до мрежата на селото ф110 ПЕВП – 563 m. В североизточния край на селото има изграден контра водоем с обем V=50 m³.

Съществуващия контра водоем е 50 m³ не е достатъчен за осигуряване на неприкосновен пожарен запас за селото. Разликата от 14 m³ ще се осигури от притока на вода по време на пожарогасенето, съгласно “Наредба № Из-1971г. от 29.10.2009г.” за СТПНБП, чл.182, ал.3. Захранващият водопровод на уличната водопроводна мрежа от каптажите до селото е с диаметър ф 110 от тръби ПЕВП. Съгласно “Наредба № 2 22.03.2005г. за проектиране, изграждане и експлоатация на водоснабдителни системи, чл.139 минималния диаметър за населени места до 100 хил. жители е Dn80 mm. Уличната мрежа от 3674 m етернит подлежи на подмяна, както и външните водопроводи.

➤ **с. Момина Църква:** Водоснабдяването на с.Момина църква се осъществява от:

- **Каптаж „Герге бунар”** с дебит 2,2 l/s, който се намира на около 2300 m северозападно от крайните контури на с.Момина църква. Чрез гравитачен водопровод с диаметър ф125 стомана и дължина 1994 m водите се отвеждат до напорен водоем с обем V=80 m³, намиращ се на северозапад от селото. От напорния водоем по гравитачен водопровод ф100 стомана – 892 m водата се довежда до водопроводната мрежа на селото.
- **Каптаж „Старите лозя”** с дебит 1,0 l/s, който се намира на около 2400 m западно от крайните контури на с. Момина църква. Чрез гравитачен водопровод ф150 етернит водата се отвежда до втория напорен водоем с обем V=350 m³. В същия водоем постъпват директно и водите от втори каптаж, намиращ се на юг от каптаж „Старите лозя” с дебит 1,5 l/s.

Съществуващите напорни водоеми с общ обем 430 m³ са достатъчни за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 4710 m етернит и 7742 m стомана подлежи на подмяна, както и външните водопроводи.

➤ **с. Проход**

Водоснабдяването на селото се осъществява от сондаж и шахтов кладенец, намиращи се на запад от селото. От шахтов кладенец водите постъпват в помпена станция с черпателен резервоар 25 m³. До помпената станция има втори шахтов кладенец. С тласкател ф80 етернит и дължина 470 m водата се отвежда до напорен водоем с обем V=100 m³. Чрез гравитачен водопровод ф150 етернит с дължина 280 m водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Съществуващият напорен водоем с обем 100 m³ е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 5190 m етернит и 650 m стомана подлежи на подмяна, както и външните водопроводи.

➤ **с. Радойново**

Водоснабдяването на селото се осъществява от един каптаж, намиращ се север от селото и два каптажа, намиращи се на северозапад от селото. От каптажите с общ дебит 3,0 l/s водите постъпват в бункерна помпена станция, която е разположена в центъра на селото. С тласкател ф110 етернит водата се отвежда до напорен водоем с обем V=220 m³. Чрез гравитачен водопровод водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Съществуващият напорен водоем с обем 220 m³ е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 6559 m етернит подлежи на подмяна, както и външните водопроводи.

➤ **с. Синьо Камене**

- Водоснабдяването на селото се осъществява от каптаж „Брестите” с дебит 0,2 l/s, намиращ се на юг от селото от който водите се отвеждат до напорен водоем с обем 75 m³. От напорния водоем чрез гравитачен водопровод водата постъпва във водопроводната мрежа на селото. Географски координати на каптаж „Брестите”: N 42°15'08,4''; E 26°58'42,3'';

- На север от регулацията на селото има каптаж с дебит 0.3 l/s, от който водите се отвеждат до събирателна шахта с обем 5 m³. От събирателната шахта чрез гравитачен водопровод водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Съществуващият напорен водоем с обем 75 m³ е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 1570 m етернит подлежи на подмяна, както и външните водопроводи.

➤ **с. Сливово**

Водоснабдяването на селото се осъществява от един каптаж с дебит 0,5 l/s, намиращ се на север от селото и два каптажа всеки с дебит 0,3 l/s, намиращи се на изток от селото. Водите от трите каптажа гравитачно се отвеждат до напорен водоем с обем 300 m³. От напорния водоем чрез гравитачен водопровод водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Съществуващият напорен водоем с обем 300 m³ е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 420 m етернит и 1145 m стомана подлежи на подмяна, както и външните водопроводи.

➤ **с. Суходол**

Водоснабдяването на селото се осъществява от дренаж „Юртата” с дебит 3,0 l/s, намиращ се на югоизток от селото. Водите от дренажа се отвеждат до каптажна камера, а от нея гравитачно с тръби ф140 ПЕВП-1124 m до напорен водоем с обем 105 m³. От напорния

водоем чрез гравитачен водопровод $\phi 125$ стомана с дължина 164 m, водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Съществуващият напорен водоем с обем 105 m^3 е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 9123 m етернит и 650 m стомана подлежи на подмяна, както и външните водопроводи.

➤ **с. Факия**

Водоснабдяването на селото се осъществява от водохващане от дере на североизток от с.Тракийци в местността „Баш Дермен” с дебит 25 l/s, която е на около 14 km от с.Факия. Водите от два извора се отвеждат до напорен водоем с обем 240 m^3 , който се намира на около 250 m североизточно от с.Факия, в имот 803. От водохващане „Баш Дермен” до водовземане за помпена станция „Кирово” захранващия водопровод е от стоманени тръби $\phi 219$, а от там до напорния водоем на с.Факия е $\phi 159$ стомана. От напорния водоем чрез гравитачен водопровод $\phi 150$ етернит с дължина 270 m, водата постъпва във водопроводната мрежа на селото.

Съществуващият напорен водоем с обем 240 m^3 е достатъчен за осигуряване на питейна и противопожарна вода за селото. Уличната мрежа от 9624 m етернит и 1132 m поцинковани тръби подлежи на подмяна, както и външните водопроводи.

Канализационна система

Канализационната система и системата за пречистване на отпадни води в Община Средец са определено неразвити.

➤ **гр. Средец**

Град Средец има частично изградена канализационна мрежа, съгласно одобрена схема от 1983г. Канализацията на града е решена като комбиниран вариант – в югоизточната част е смесена, а в северозападната част е разделна. Градът се пресича в посока юг-север от три дерета, условно наречени: западно дере, средно дере и източно дере. Деретата са покрити изцяло, с изключение на източно дере, което е покрито до ул. „Братя Миладинови”, а оттам продължава в посока север като коригирано открито дере с бетонова облицовка. Средното дере играе ролята на канализационен колектор за смесени битови и дъждовни води. Същото е ситуирано по ул. Мичурин, кв.43, кв.29, след което се включва в западно дере. Западно дере е чисто дъждовно. От о.т. 106 Западно и средно дере се свързват в общ канал. Успоредно на последния е изпълнен отбивен канал с диаметър $\phi 800$ до моста северозападно от Автогара „Средец”. Там е изпълнен преливен праг и канализационен колектор до ул. Комсомолска. Източно дере също е само с дъждовни води. В участъка, ситуиран по ул. Любен Каравелов от двете страни на дерето има изградени канализационни колектори за смесени отпадъчни води. Последните се включват също в Главен колектор I в участъка по ул. Никола Петков. Преди заустването са изградени преливни шахти. Главен колектор I на канализационната мрежа започва от южната част на ул. Тодор Николов, продължава по улиците: ул. Мичурин, ул. Гео Милев, ул. Никола Попов и се включва в Главна канална помпена станция към ПСОВ. На всички колектори които се включват в Главния колектор в участъка преди Главна КПС са изградени преливни шахти за регулиране на постъпващото количество отпадни води към съоръженията по време на дъжд. Пречиствателната станция за битови отпадни води /ПСОВ/ е изградена и функционира. Капацитетът на същата е $1\,825\,000 \text{ m}^3 / \text{год}$.

Съществуващата канализационна мрежа е гравитачна смесена със 100% степен на изграденост.

Тръбите от съществуващата канализационна мрежа са бетонови, PVC и PP с диаметри от Dn 200 до Dn 1000. Съоръженията по мрежата са ревизионни шахти, улични оттоци и преливни шахти. Същите са в добро техническо състояние.

Във връзка с Изх.№39-00-356/17.08.2016г. на РЗИ-Бургас (**Приложение №1**) и Наредба № РД-02-20-8 от 17 май 2013г. за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи (ДВ, бр. 49 от 4 юни 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.), около ПСОВ на гр.Средец е обособена защитна зона от 300m, в която не се допуска строителство на жилищни сгради, туристически и други селищни образувания.

➤ с. Дебелт

Село Дебелт има частично изградена канализация и помпена станция до пречиствателна станция „Промет“, които не са действащи и отпадните води се отвеждат до съществуващите дерета. Голяма част от имотите са със септични ями. По възлагане на Община Средец за с. Дебелт е разработен ПИП за обект: Канализация за битови отпадни води, Канална помпена станция, тласкател и Пречиствателна станция за отпадъчни води (с осигурена защитна зона от 200m, която е отразена в графичната част на ОУП); Реконструкция на водопроводната мрежа на с.Дебелт, общ. Средец”. Очаква се финансиране, за да бъде реализиран проекта.

Останалите села на територията на Община Средец: Белина, Бистрец, Богданово, Белеврен, Варовник, Вълчаново, Голямо Буково, Горно Ябълково, Гранитец, Граничар, Долно Ябълково, Драка, Драчево, Дюлево, Момина църква, Загорци, Зорница, Кирово, Кубадин, Малина, Орлинци, Проход, Пънчево, Радойново, Росеново, Светлина, Синьо Камене, Сливово, Суходол, Тракийци и Факия нямат изградена канализация за битови отпадъчни води. Същите се събират в попивни ями, а при ново строителство във водоплътни подземни резервоари, които се изчерпват периодично. Няма проектна готовност за изграждане на канализационна мрежа и пречиствателна станция за битови отпадъчни води за някои от тях.

В Приложение №4 е представена Схема на водоснабдяване и канализация към Общ устройствен план на Община Средец.

Енергийна система. Електроразпределение

Поддържането на електропреносната и електроразпределителната мрежа и съоръженията към нея на територията на община Средец, както и електроснабдяването, се осъществява от „EVN Bulgaria“. Всички населени места на територията на общината са електрифицирани, като липсват такива с режим на тока. Районната подстанция „Средец“, с трансформатор на напрежението 110/20kV., осигурява захранването с електроенергия на Община Средец.

Физическото състояние на мрежите и съоръженията на електроразпределителната мрежа в Община Средец е сравнително добро. Изградената електропреносна мрежа е с дължина, както следва:

- мрежа 20 kV – 352 km.
- мрежа ниско напрежение – 261 km.

На територията на общината са слабо развити възобновяемите източници на енергия. В промишлените предприятия на територията на общината не се използва енергия от възобновяеми източници, същото важи и за домакинствата в общината. Отоплението се осъществява главно чрез електроенергия и твърдо гориво.

Цялата територия на Община Средец попада в зона на технологично неизползваеми към момента вятърен потенциал със средна годишна скорост под 4 m/s, както е видно от

картосхемата на ветровия потенциал в България. На територията на Община Средец енергийната мощност е около 0.99 W/m^2 .

Община Средец попада в "Югоизточен и Югозападен регион" – 10% от територията на страната, предимно планински райони и южната брегова ивица. Средногодишната продължителност на слънчевото греене е от 500 h до 1 750 h - $1\ 650 \text{ kWh/m}^2$ годишно. Слънчевата енергия представлява и най – голям потенциал за енергия от възобновяеми източници на територията на община Средец.

Един от основните консуматори на ел. енергия в общината е уличното осветление. Консумирана ел. енергия за улично осветление от община Средец през 2012г. е 254068 kW-h , което се равнява на $57\ 263.49$ лв. Необходима е подмяна на уличното осветление с LED осветителни тела. Това ще доведе до по – добра енергоефективност и ще намали разходите за улично осветление значително.

Енергийната система за хранване на Община Средец е част от Републиканската мрежа. Основното хранване е на 110 kV и разпределителна мрежа от въздушни електропроводи /ВЕЛ/ 110 kV . В експлоатация са подстанция „Средец“ $110/20 \text{ kV}$ и заводска подстанция „Дебелт“ $110/6 \text{ kV}$. С електропроводи 110 kV „Средец“, „Пирит“ и „Уран“ се осъществява и връзката между подстанциите и електро разпределителните мрежи на съседните Общини.

На територията на Общината има изградени фотоволтаични електрически централи с обща инсталирана мощност $16,7 \text{ MW}$, присъединени към преносната мрежа на 20 kV и са източници от регионално ниво.

Списък на фотоволтаични централи:

ФтЕЦ "Алекс Енерджи - Средец"	300 kW
ФтЕЦ "Фотон Средец"	1904 kW
ФтЕЦ "Вайтал - Средец"	396 kW
ФтЕЦ "М Солар Планта - Средец"	1815 kW
ФтЕЦ "Еко Пънчево"	2000 kW
ФтЕЦ "Голямо Буково"	11 kW
ФтЕЦ "Еко Драчево"	3552 kW
ФтЕЦ "Сън Инвест 09 - Дебелт"	1000 kW
ФтЕЦ "Сън Бс - Дебелт 1"	935 kW
ФтЕЦ "Балкан Инвест - Малина"	74 kW
ФтЕЦ "Малина Сън Енерджи - Малина"	73 kW
ФтЕЦ "Еко Бистрец"	3000 kW
ФтЕЦ "Солар Гранит - Гранитец"	1300 kW
ФтЕЦ "Смарт Агроинвест - Синьо Камене"	100 kW
ФтЕЦ "Солартех Инвест - Синьо Камене"	150 kW
ФтЕЦ "Вита Агро - Синьо Камене"	100 kW

Захранващите електропроводи на територията на Община Средец са:

- ВЕЛ „Средец“, 110 kV – хранва п/ст „Средец“ $110/20 \text{ kV}$
- ВЕЛ „Пирит ” 110 kV - хранва п/ст „Средец ” $110/20 \text{ kV}$ и прави връзка с подстанция „Дебелт”
- ВЕЛ „Уран” 110 kV – хранва п/ст „Дебелт”, която е заводска.
- През територията на Общината преминават транзитно ВЕЛ „Зорница” 400 kV и ВЕЛ „Близнак” 110 kV

Основните захранващи електропроводи са собственост на ЕСО ЕАД и състоянието им е много добро. Има предвидени трасета със сервитути за обслужване на електропроводите, които следва да се запазят.

Таблица I-10. Сервитути на електропроводите

ВЕЛ	20 kV	110 kV	220 kV	400 kV
Ненаселени местности	24 м	48 м	60м	70 м
Населени места-промишлени зони	6 м	16 м	20 м	26 м

Терените под електропроводите не се застрояват за обитаване или извършване на дейности.

За ел. захранване на територията на Община Средец се използват трансформаторна подстанция „Средец” 110/20kV собственост на ЕСО ЕАД, която едновременно е разпределителна на 20kV. Подстанцията е в мн. добро техническо състояние и задоволява потребностите на района. При възникване на необходимост от захранване на нови консуматори съгласно Наредбата за присъединяване на потребители и производители Електроразпределителното дружество изгражда нови съоръжения съобразно ЗУТ. Съществуващата подстанция „Средец” е оборудвана с два трансформатора 110/20kV и има възможност за развитие на мрежа средно напрежение с използване на кабелни или въздушни линии.

За предвижданото дългосрочно развитие на Община Средец не се налага изграждане на нова ел. подстанция 110/20kV, а само ако се налага при доказана необходимост завишаване мощността на трансформаторите.

Електропроводите /въздушни и кабелни/ 20kV за захранване на селищата в Община „Средец”, около и в гр. Средец са изградени така, че да се реализират пръстени с цел резервираност, както на битовите потребители така също и на промишлените. В по-голямата си част електропроводите са собственост на Електроразпределителното дружество, като всички се управляват от градската диспечерска служба. Електропроводите 20 kV са съставени от въздушни линии основно в крайградските зони и селищата и частично кабели с химически омрежен полиетилен тип САХЕкТ.

Въздушните електропроводи 20kV създават ограничения със сервитутите си в урегулираните територии и подлежат на постепенно кабелиране. Като цяло електроразпределителната мрежа 20kV е в добро състояние с изключение на част от въздушните мрежи с остаряла изолация. Аварии по електропроводните линии 20kV основно се дължат на остаряла изолация. Електроразпределителното дружество ежегодно следва да почиства просеките и извършва върхови ревизии на ВЕЛ. Развитието на мрежа средно напрежение да се предвижда с използване на кабели 20kV. Трасетата на кабелните и въздушни линии се определят с техническите проекти по реда на ЗУТ.

На територията на гр. Средец и околностите са изградени зидани трафопостове в самостоятелни УПИ, вградени трафопостове, КТП, БКТП и мачтови трафопостове. Голяма част от трафопостовите са оборудвани с физически и морално остаряла апаратура средно напрежение и се налага тяхната реконструкция.

В по-голямата си част трафопостовите са собственост на Електроразпределителното дружество и се управляват от градската диспечерска служба. Една част от трафопостовите в промишлените зони и крайградските вилни зони са частна собственост, което затруднява тяхното управление и не дава възможност за пълното им натоварване за присъединяване на нови консуматори. С развитието на селищните системи ще се налага изграждане на нови

трафопостове за осигуряване на мощности за нарастващото с всеки ден потребление съгласно Закон за енергетиката и Наредба №6 за присъединяване на производители и потребители.

Електрическата мрежа ниско напрежение в населените места в по-голямата си част е въздушна. Кабелни линии НН има в гр. Средец. За разлика от останалите нива на мрежите, мрежа 0,4kV е с най-голям обем като дължини и брой съоръжения. Това е и причината тя да бъде изключително морално и физически остаряла и изисква огромни инвестиции за реконструкции, подмяна и рехабилитация. Недоброто състояние на мрежа НН води до влошаване качеството на доставената ел. енергия.

Като разпределителни табла се използват метални шкафове, които подлежат на корозия. В тази връзка напоследък навлязоха в експлоатация полимерните разпределителни кутии. Важен проблем е уличното осветление на населените места в общината. Цялата улична осветителна мрежа на територията на общината е в лошо техническо състояние.

От ел. схемата (представена в **Приложение №4**) се вижда, че захранването на Общината е ориентирано към 110 kV и подстанции 110/20kV. Има връзка с енергийната система с два електропровода 110 kV в пръстен с което е осигурена минимум втора категория по сигурност на електрозахранването. Като отчетем разрастването на града и крайградските вилни зони, комплекси и селища, следва да се работи по включване на нови мощности на страна 20kV след сключване на договори с електроразпределителното дружество.

Подстанция 110/20kV при необходимост от нови мощности има техническа възможност за развитие на уредби СН 20kV. Развитието на мрежи СН е желателно да се изпълнява с кабели 20kV с използване на общински пътища за прокарване.

За подобряване на електрозахранването на Общината да се рехабилитират въздушните електропроводи с подмяна на изолатори и обновяване на трансформаторните постове с монтиране на съвременно оборудване. Не се препоръчва вграждане на трафопостове в жилищни сгради или да се вземат мерки за избягване на шума от трансформаторите. Електроразпределителната мрежа 20kV има възможност за присъединяване на производители на ел. енергия от възобновяеми източници. Електроразпределителната мрежа 0,4kV да се обновява с използване на усукани проводници с достатъчна проводимост за доставка на качествена ел. енергия на потребителите.

Общината е разработила програма за енергийна ефективност на многофамилни жилищни сгради.

В **Приложение №4** е представена Схема на електроснабдяване към Общ устройствен план на Община Средец.

Газоснабдяване

Община Средец не е газифицирана. Изключение прави металургичния комбинат „Промет стийл” АД край Дебелт, за чийто горивни процеси се използва само природен газ.

Комуникационно-транспортна система

Транспортна система

Транспортната инфраструктура и качеството на предоставяните от нея услуги, в т.ч. достъпността до населените места, производствените зони и местата за отдих и туризъм е ключов фактор за социалното и икономическо развитие и сближаване на отделните райони в общината.

Община Средец се намира в Югоизточната част на Бургаска област. През нея не преминават Транс-Европейски коридори. В непосредствена близост до общината преминава международният път Е87 – Румъния – ГКПП – Дуранкулак – Варна – Бургас – Малко Търново – Р. Турция. На север от Общината минава Транс-Европейски коридор VIII - Дурас - Тирана - Кафтан/Кафасан - Скопие - Деве Баир - Гюешево - София - Пловдив - Бургас - (Варна). Друг главен път, минаващ в близост до Община Средец е по направление Република Румъния - ГКПП Силистра – Шумен – Ямбол – Елхово – ГКПП Лесово – Р. Турция.

Съгласно чл.3, ал.1 на „Норми за проектиране на пътища 2000” (НПП2000), основните транспортни характеристики и експлоатационни показатели на пътищата се определят в зависимост от класа на пътя, неговите функции в пътната мрежа и характера на терена. В границите на Община Средец съгласно НПП2000 пътната мрежа е представена от следните класове пътища:

- II клас – от РПМ;
- III клас – от РПМ;
- местни – общински.

Републиканските пътища, на територията на Община Средец, са следните:

- Второкласен път II-53 /гр. Ямбол – Средец/ от км 184+800 до км 214+779 с дължина 29.979 km.
- Второкласен път II-79 /гр. Елхово – Средец – Бургас/ от км. 38+119 до км. 76+500 с дължина 38.381 km.
- Третокласен път III-539 /Средец – Дюлево – Русокастро – Трояново – Айтос – (Карнобат – Бургас)/ - от км. 0+000 до км.9+000 с дължина 9.000 km.
- Третокласен път III-795 /(Болярово – Средец) - Драка – Малина – Житосвят – Драганци – Карнобат/ - от км.0+000 до км.28+871 с дължина 28.871 km.
- Третокласен път III-908 /(Маринка – Звездец) местност „Босна” – (Болярово – Средец)/ - от км.15+481 до км.39+224 с дължина 23.743 km.
- Третокласен път III-7907 /(Средец – кв. „Меден Рудник”) – Дебелт Тръстиково – Полски извор – (кв. „Горно Езерово” – Братово)/ - от км.0+000 до км.3+210 с дължина 3.210 km
- Третокласен път III-7908 /(Средец – кв. „Меден Рудник”) – Присад – Димчево – Маринка/ - от км.0+000 до км. 7+558 с дължина 0.910 km.;
- Пътен възел – Пътни връзки ПВ „Промет” км 76+453 с дължина 0.910 km.

На територията на общината липсват пътища I клас, както и автомагистрала. Основните транспортни артерии, обслужващи общината са второкласните пътища – II 79 и II – 53, в направление съответно – Бургас, Средец, Ямбол и Бургас, Средец, Болярово, Елхово. Относителният дял на пътищата II-клас към общата пътна мрежа е 17.5%. Третокласната пътна мрежа е с дължина 69,6 km. Тя се състои от пътища III – 539, III – 908 и III – 795.

По – голямата част от междуселищната пътна мрежа е в много лошо състояние. Редица съоръжения се намират в лошо състояние. Пътната мрежа е добре развита, като всички населени места са свързани с общинския център. Пътните връзки са достатъчни, но е необходимо да се извърши основен ремонт и реконструкция на части от пътната мрежа.

Общинската пътна мрежа включва всички пътища от IV клас с обща дължина 191,4 km, което се равнява на 60% от всички пътища на територията на Общината. Част от пътищата са без трайна настилка.

Според вида на настилката тяхната дължина е, както следва:

- Асфалтобетон – 142,140 km

- Запечатка – 110,000 km
- Паваж – 1,400 km
- Пътища без трайна настилка – 62,600 km.

Гъстотата на пътната мрежа е 0,276 km/km². Между отделните селища връзката се осъществява по пътища от четвъртокласната пътна мрежа, като 8,9% от тях са асфалтирани, 57,4% са запечатка, 32,65% пътища без настилка. Наложена е забрана за преминаване на тежки и/или извънгабаритни ППС с маса с товар над 20 т, заради повреждането на пътната настилка през летния сезон.

Външните връзки на общината се осигурява от пътищата от републиканската пътна мрежа. Второкласните и третокласни пътища са основание обслужващи пътища за общината. Преминават през общината от запад на изток и осъществяват връзките на общината с останалата част от страната и с областния град Бургас.

Общата дължина на републиканската пътна мрежа в Община Средец е 142.552 km, като в добро състояние е с дължина 38.4 km /път II-79/, средно с дължина 9.1 km/път II-53/ и лошо 95 km, т.е. 67% от републиканската пътна мрежа е в лошо състояние. Има добра пространствена организация, като гъстотата на републиканската пътна мрежа в общината е под средната за страната 17.1 km/100km². Една от причините за този показател е полупланинския характер на релефа на Община Средец и граничния характер на общината.

Таблица I-11. Общинска и местна пътна мрежа

Път номер	Наименование	Километраж		Дължина (km)
		От km	До km	
BGS2050	/II – 539, Дюлево-Русокастро/ - Граница общ.(Камено-Средец) – Суходол-Орлинци - / III-795/	4.000	16.200	12.200
BGS2230	/ II-53, Зорница-Средец /Загорци - / BGS2050/	0.000	5.000	5.000
BGS2232	/ III-539, Средец-Русокастро/Дюлево-Драчево	0.000	10.500	10.500
BGS2234	/ II-79, Голямо Крушево-Средец/ - Сливово-Синьо Камене-Гранитец	0.000	12.000	12.000
BGS2235	/ II-79, Голямо Крушево-Средец/ - Факия – Горно Ябълково	0.000	16.300	16.300
BGS2241	/ III-795, п.к. Вълчаново-Драка/ - Проход – Белила-Средец	0.000	13.600	13.600
BGS2242	/ III-908, м.Босна-п.к. II-79/ - Голямо Буково-Кирово-Граничар	0.000	16.000	16.000
BGS2244	/ II-79/ Средец-Росеново	0.000	6.000	6.000
BGS3231	/ II-53, Зорница-Средец/ - Радойново	0.000	0.900	0.900
BGS3233	/ III-908, м.Босна-Варовник/ - Богданово	0.000	5.500	5.500
BGS3236	/ BGS2235, Факия – Горно Ябълково/ - Долно Ябълково	0.000	1.000	1.000
BGS3237	/ II-79, Голямо Крушево-Средец/ - Пънчево	0.000	1.500	1.500
BGS3238	/ BGS3240, Бистрец – Синьо Камене/ Бистрец – Кубадин	0.000	5.200	5.200
BGS3239	/ III-795, п.к. II-79 – Драка/ - Вълчаново	0.000	1.500	1.500
BGS3240	/ III-795, Вълчаново – Драка/ - Бистрец-/ BGS2234/	0.000	9.000	9.000
BGS3243	/BGS2242, Голямо Буково – Граничар/ Кирово-Белеврен	0.000	9.300	9.300

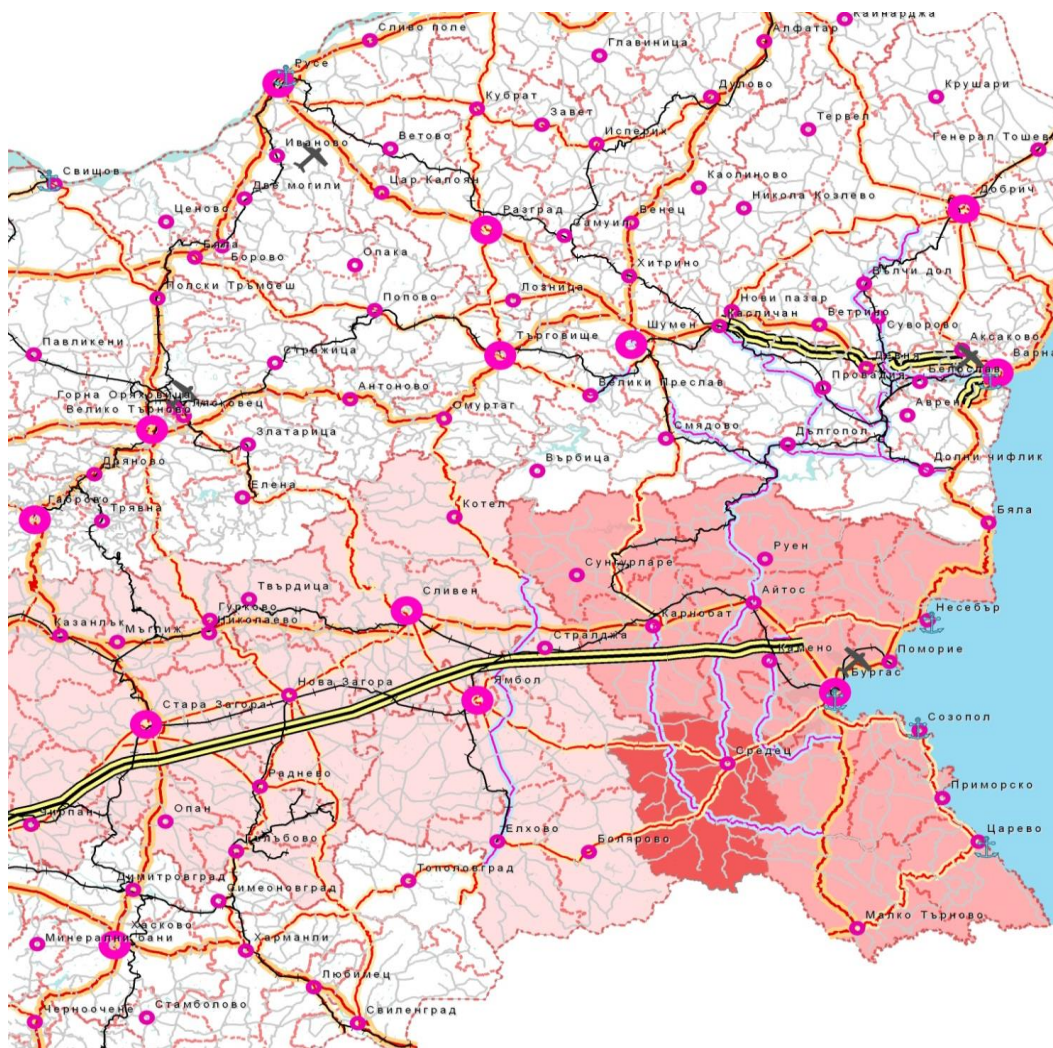
Път номер	Наименование	Километраж		Дължина (km)
		От km	До km	
BGS3245	/BGS2242, Голямо Буково – Кирово/ Голямо Буково - Тракийци	0.000	8.000	8.000
JAM2005	/ III-7906, Вълчи извор-Газостанция/ Горска поляна-Граница общ. (Болярово-Средец) –Момина църква – Факия / BGS2235/	0.700	15.900	15.200
Обща дължина		148.700 km		

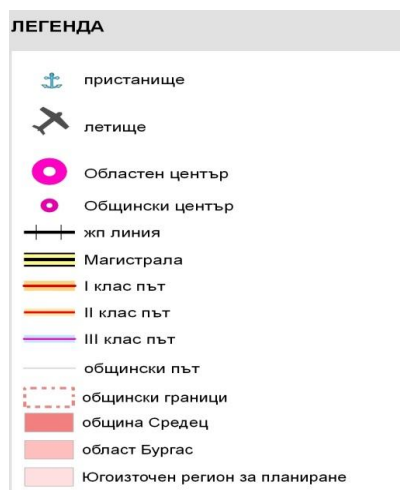
Общинските пътища с асфалтово покритие са в лошо състояние. Като цяло, пътната мрежа в общината не е добре развита и е в лошо състояние. Има известни затруднения за придвижване до общинския център от най-отдалечените части на общината, което се дължи на сравнително тежки теренни особености.

Конфигурацията на пътната мрежа е предимно линиарна, насочена към общинския център. Напречните връзки между селата липсват, което затруднява връзките, както и организацията на обслужването с обществен транспорт.

Третокласен път обхожда гр. Средец, което разтоварва комуникационно-транспортната мрежа на града от транзит.

На Фигура I-03. е представена пътната мрежа с национално и регионално значение на територията на Област Бургас.

Фиг. I-03. Регионални условия и връзки на Община Средец в Югоизточен регион за планиране на Република България

Автобусният превоз е добре развит. Транспортната схема задоволява потребностите на населението за връзки с общинския център. 12 от общо 32 села имат ежедневни връзки с общинския център. Четири села – Вълчаново, Сливово, Камене и Гранитец имат връзка с гр. Средец четири пъти седмично, Г. Буково, Кирово, Богданово и Варовик – три пъти седмично, пет села – Суходол, Г.Ябълково, Д. Ябълково, Граничар и Белеврен – два пъти седмично и с. Росеново – два пъти месечно. Единствено с. Тракийци не се обслужва от обществен транспорт.

Транспортните връзки с областния център гр. Бургас са ежедневни и достатъчни. Те се изпълняват по републиканската транспортна схема по направленията гр. Бургас-гр. Ямбол - гр. Бургас, гр. Бургас-гр. Елхово-гр.Бургас и гр. Бургас-гр. Карнобат-гр. Бургас.

Освен утвърдените транспортни схеми се извършват и специализирани превози. Те са насочени основно към извозването на ученици и учители към училищата в гр. Средец, с. Загорци и с. Факия, като превозите се осъществяват от „София Франс АутоБургас“ ООД – основният превозвач на Община Средец.

Община Средец не се обслужва пряко от жп транспорт. Най-близката жп гара е в гр. Бургас.

С усъвършенстване на пътната мрежа се решават следните задачи:

- усъвършенстване на пътната мрежа и връзките със съседните общини.
- модернизация и изграждане на транспортни връзки към туристически обекти.

В перспектива остава като основен обслужващ транспорт-автомобилният. Усилията се насочват основно към ремонт и модернизация на изградените пътища, особено общинските, като целта е да са с постигане 100% покритие с трайна настилка и носимоспособност 10т/ос.

За да се активизира туризма в източната планинска част от община Средец се предлага подобряване на съществуващи горски пътища и пътеки, свързващи селата Драчево, Росеново, Богданово, Варовник и Голямо Буково.

В **Приложение №4** е представена Комуникационна-транспортна система на проект на ОУП на Община Средец.

Телекомуникационна система

Анализа на съществуващото състояние на телекомуникационната инфраструктура е направен въз основа степента на изграденост на мрежите на телекомуникационните предприятия. Изграждането на електронните съобщителни мрежи, съоръженията и свързаната с тях инфраструктура се извършва по реда на Закона за електронните съобщения и Закона за устройство на територията. Кабелните електронни съобщителни мрежи се изграждат подземно. Кабелни електронни съобщителни мрежи могат да се изграждат въздушно само извън границите на урбанизираните територии и в урбанизирани територии с население до 10000 жители или с ниско жилищно застрояване. Въздушно изграждане на кабелни електронни съобщителни мрежи не се допуска в курортни населени места и в селищни образувания, както и в населени места или части от тях, обявени за резервати с историческо, археологическо, етнографско или архитектурно значение.

По своята значимост операторите се делят:

- на предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи или услуги с национален обхват;
- на предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи или услуги с регионален обхват;
- на предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи или услуги с обхват едно населено място.

На територията на община Средец и прилежащите ѝ села са налице услуги предоставяни от трите вида предприятия. Съществен дял от предоставяните услуги заема мрежата на БТК ЕАД (Vivacom), като приемник на бившата държавна телекомуникационна компания. Между 90% до 99% е покритието на другите два мобилни оператора – „Мобилтел” и „Теленор” („Глобул”) на територията на община Средец. Интересът на големите оператори е насочен към населените места с население над 400 души. Местни кабелни оператори обслужват с интернет и кабелна телевизия основно по-малките населени места. БТК ЕАД, като значимо предприятие за услуги с национален обхват притежава най-голям дял от сектора на съобщителни услуги в община Средец.

С новия Общ устройствен план на община Средец се създават условия за доизграждане и дооборудване на електронните съобщения при изграждане на инфраструктурни обекти, както и при извършване на дейности по рехабилитация и ремонт на вече съществуващи елементи на техническата инфраструктура: улици, тротоарни настилки, пресичания и уширения, мостове, и др.

2. Цели на плана

Стратегическите насоки за териториално развитие в общината са свързани с реализирането на специфични цели и задачи в устройството на територията, което има за цел да постигне устойчиво и балансирано социално-икономическото развитие и ресурсните възможности.

Основната цел на Общия устройствен план на Община Средец е да създаде пространствена планова основа за нейното дългосрочно устойчиво устройствено развитие в съответствие с приетите стратегически документи за регионално развитие и със специфичните за общината природни, културно-исторически, туристически и други ресурси. Решенията на задачите, които произтичат от основната цел съответстват на нормативната уредба за устройство на територията и на съвременните постановки за интегрирано пространствено планиране и устойчиво развитие.

Рамковата цел на плана е да предложи адекватен и съвременен пространствен модел за развитие на общината, както и да формулира подходяща политика и нормативни рамки за неговата реализация.

Основната цел на Общия устройствен план е да се даде цялостна концепция за развитие на територията на населените места и техните землища. Обхватът на разработката се определя от действащото законодателство за устройство на различни видове територии, изискванията на Община Средец и заданието за проектиране. Конкретните цели заложи в проекта за Общия устройствен план на Община Средец са:

- Създаване на планова основа за дългосрочно, устойчиво развитие на територия, обвързано с факторите от регионално и национално ниво.
- Да осигури възможност за създаване на добри условия за обитаване и труд на населението.
- Да осигури равнопоставеност на физически и юридически лица при реализиране на инвестиционните им инициативи, засягащи тяхна собственост при гарантиране на правата им и при спазване предвижданията на ОУП.
- Да определи границите и местоположението на устройствените зони, както и да конкретизира допустимите и забранени дейности в тях.
- Да определи изискванията при използването, опазването и застрояването на терените в различните устройствени зони.
- Да определи насоките в териториално развитие на селищната и извънселищна територии и екологичното им съвместяване със земеделските, горски и защитени територии с оглед постигане на оптимална териториална структура.
- Да осигури възможност за подходящо развитие на техническата инфраструктура и обвързването и с националната и европейска инфраструктура.
- Да предвиди необходими трасета и терени и осигури спазване на сервитутни зони за провеждане на съоръженията на техническата инфраструктура.
- Да отрази всички ЗЗ и ЗТ и да посочи всички наложени спрямо тях ограничителни условия за ползване в урбанизираните и предвидени за урбанизация територии.
- Да определи цялостната концепция за опазване на културно-историческото наследство, която да бъде неразделна част от политиката за развитие на селищните и извънселищни територии на Общината.
- Да представи концепция за развитие на туризма при балансирано използване на селищните и извънселищни територии, при умело използване на природните, културните и антропогенни фактори.
- Да предвиди създаване на зони за осъществяване на ежедневен, седмичен и годишен отдых в прилежащите зони, както и да осигури възможност за развитие на нови алтернативни форми туризъм – културен, екологичен, природоопознавателен, пешеходен, аграрен и др.
- Да се обследва съществуващо състояние на териториите с устройствен режим за обществено обслужване, както и да се предвидят зони със специфичен начин на застрояване и дейности.
- Да се изготви комуникационно-транспортен план за елементите на транспортната инфраструктура, отчитащ всички видове транспорт и тяхната класификация. Да се извърши цялостно обследване на транспортния поток с отчитане % на транзитно преминаващите МПС. Да се проучат и предложат трасета за преминаване на обходни пътища, изнасящи транзитното движение извън населените места с цел максимално разтоварване на територията в обвързка с решението за обслужване на големия град, големи производствени мощности в близост и във връзка с националната схема за транспортно обслужване, както и да се предвиди актуализиране и пререструктуриране на съществуващата пътна мрежа.

С ОУП на Община Средец не се засягат горски територии, както водни течения и площи. Територията на тези обекти се запазва, като елемент на физическата структура на общината. Видно е, че проектните решения по отношение на горските и водните обекти са изцяло ориентирани към максимално съхранение на естествените им характеристики.

Териториите с обособена териториално – устройствена защита, попадащи в площта на Община Средец не претърпяват промяна. На територията на общината попадат изцяло или частично девет защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 по смисъла на Закона за биологичното разнообразие и осем защитени територии по смисъла на Закона за защитени територии.

Проекта на ОУП на Община Средец дава насоки за балансирано развитие на цялата територия на общината, като целта е да се отговори както на интересите на местното население и общинското ръководство, така и да се осигури по-високо ниво на защита на околната среда. ОУП осигурява далекоперспективно устойчиво развитие на общинската територия и създава реални предпоставки за реализация на общинските инициативи и за усвояване на националните и европейски фондове за предстоящите планови периоди.

Реализацията на ОУП ще окаже положително въздействие върху социално-икономическите параметри на територията. С разработката се предвижда развитие на производствените функции при отчитане наличието на материална база и очертаните тенденции за ползване на територията от една страна и необходимостта от създаване на заетост при минимално въздействие върху околната среда. Поддържането на добра жизнена среда в урбанизираните територии в дългосрочен план ще спомогне допълнително за бъдещото развитие на общината.

Проекта на ОУП на Община Средец максимално съчетава съществуващите с новопредлаганите дейности – търговски и обслужващи дейности, рекреационни, обслужващи и жилищни зони и зони за озеленяване. Бъдещото устройство на територията с обособяване на терени с конкретно предназначение и самостоятелен устройствен режим, с определени устройствени и екологични изисквания за всяка от тях определят развитието им с оглед опазване на околната среда.

На този етап с ОУП не се предлага изграждането на големи промишлени предприятия, поради което няма очаквания за допълнително натоварване на компонентите на околната среда. Всяко едно конкретно инвестиционно предложение ще бъде предварително оценено конкретно в съответствие със ЗООС, съблюдавайки предварително поставените ограничители с устройствената разработка.

В **Приложение №4** е представен Общ устройствен план на Община Средец.

3. Връзка на плана с други планове и програми

Предвижданията на ОУП следва да се съобразят с поредица от документи на национално, регионално и локално равнище, които третираат въпросите за чистотата на околната среда – стратегии, планове и програми за опазване на околната среда и здравето на хората, за устойчиво развитие, за управление на отпадъците и др.

В процеса на работата, експертите, взели участие в изработването на настоящата екологична оценка, са се позовавали основно на законите и наредбите, третиращи всеки компонент, чийто подробен списък е приложен в **Приложение №6** към настоящата екологична оценка.

Плановете и програмите на **национално ниво**, имащи отношение към ОУП на Община Средец са:

- Национална стратегия за регионално развитие на Р България в периода 2012-2022 г.;
- Проект на Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие 2009 - 2018 г.;
- Национална концепция за пространствено развитие за периода 2013-2025г.;
- Национална жилищна стратегия на Р. България;
- Национална програма за действие за устойчиво управление на земите и борба с опустиняването в Република България (актуализация за програмен период 2014-2020 г.)
- Национална стратегия за управление и развитие на водния сектор до 2037 г.;
- Стратегия за развитие и управление на водоснабдяването и канализацията в Република България 2014-2023 г.;
- Национална програма за развитие на „България 2020“;
- Национална стратегия за опазване на биологичното разнообразие;
- Национален план за управление на отпадъците 2014-2020г.;
- Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници за периода 2010-2020г.

Плановете и програмите на **регионално ниво**, които ще бъдат сравнени с предвижданията на ОУП на Община Средец са:

- План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Черноморския район за басейново управление 2016-2021г.;
- План за управление на риска от наводнения (ПУРН 2016-2021г.)
- Регионален план за развитие на югоизточен район за периода 2014-2020г.;

Планове и програми на **местно ниво**, които са взети предвид при разработването на ЕО:

- Общински план за развитие на Община Средец за периода 2014 – 2020г.;
- Програма за управление на отпадъците на Община Средец 2015-2020г.;
- Програма за опазване на околната среда на Община Средец 2017-2020г.;
- Формуляри за обявяване на защитените зони в района.

II. АСПЕКТИ НА ТЕКУЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА КОМПОНЕНТИТЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ФАКТОРИТЕ, КОИТО ЗАМЪРСЯВАТ ОКОЛНАТА СРЕДА И ТЯХНОТО ЕВЕНТУАЛНО РАЗВИТИЕ БЕЗ ПРИЛАГАНЕ НА ПЛАНА

1. Компоненти на околната среда

1.1. Атмосферен въздух

1.1.1. Характеристика на климатичните и метеорологичните фактори, влияещи върху състоянието на атмосферния въздух

Климатичната характеристика на даден район е един от най-важните фактори за разпространението на замърсителите както в атмосферния въздух, така и в останалите компоненти на околната среда. Определящи фактори за климата са валежите, температурата, влажността на въздуха, посоката и силата на ветровете.

Община Средец се намира в югоизточна България, в югозападната част на Бургаска област. На север граничи с Община Карнобат и Камено, на изток със Созопол и Малко Търново, на запад с Болярово и Стралджа, а на юг с Република Турция. Община Средец е една от 13-те общини в Бургаска област. Северните и северозападните райони на Общината са равнинни, а южните са планински, главно покрити с широколистни гори и пасища. Южната част на Общината попада в граничната зона. Общината е в непосредствена близост до областния център – град Бургас, който е четвърти по големина град в България. Територията на общината обхваща 14.94 % от територията на област Бургас. Основните природни ресурси

са почвените, агро-климатичните, известна роля играят и пасищните тревни ресурси по склоновете и билата на хълмистите възвишения, които макар и немалки по площ, се ползват само през пролетта и ранното лято, т.е. преди тяхното изгаряне през засушливите месеци. Водните речни и подпочвени ресурси са много ограничени и имат локално значение. Те на места са баражирани в малки язовири и водоеми. Общината се отличава с богато биоразнообразие и разнообразни гори, дивеч и голямата лесиситост в южната част.

Климатична характеристика на района

Според климатичното райониране на България територията на Община Средец попада в континентално-средиземноморската климатична област и в двете и подобласти: Черноморска климатична подобласт и Южнобългарска климатична подобласт. Границата между двете подобласти приблизително е линията с. Радойново - южно от град Средец - с. Драчево. Площите, които се намират на север от тази линия попадат в климатичния район на Бургаската низина от Черноморската климатична подобласт, останалата част попада в Странджански климатичен район. Основната част от територията на общината, намиращи се на юг от посочената по-горе линия попадат в странджанския климатичен район на Южнобългарската климатична подобласт. Климатичните условия в района на общината са твърде специфични: пролетта е студена и влажна, лятото - сухо и горещо, есента е особено продължителна, мека и топла, благоприятна за зреене на винени сортове грозде и зеленчуци.

Климатичен район на Бургаската низина: Близостта до Черно море и специфичните географски условия са основните фактори, които определят характера на климата на територията. Средните годишни температури са по-високи от тези за страната (за Средец – 12.9°C). Средната януарска температура в Средец е 2,7°C. По високите зимни температури са благоприятни за развитието на някои селскостопански култури. През зимата средните месечни температури са положителни. При силни застудявания обаче абсолютните минимални температури достигат 19 - 22° С под нулата. Снежната покривка има неустойчив характер и е със сравнително малка средна дебелина. Първата снежна покривка се образува по-късно, отколкото в другите части на страната /10-12 декември/, а последната изчезва сравнително по-рано /20-28 февруари/. Валежите са недостатъчни. Годишната сума на валежите в Община Средец е 649 mm, при средно за страната 682 mm. Разпределението на валежите е неравномерно. Има условия за пролетни и летни засушавания. Преобладаващите ветрове са от изток североизток, а след тях по интензивност се нареждат западните. Липсата на високи оградни планини, слабата залесеност в конкретния район на Община Средец, както и близостта на морето, обуславят възможността за разпространение на различните групи замърсители в атмосферния въздух.

Странджански климатичен район: Обхваща централните и южни части от територията на Община Средец. Това е областта, през която минават голяма част от средиземноморските циклони и в която свободно нахлуват студените североизточни ветрове. Странджа планина се явява препятствие за югозападните ветрове. Теренът тук е пресечен (особено в южната половина от територията) и покрит с богата по състав и различна по продуктивност горска растителност. Надморската височина варира от 150 до 700 м н. в.

Средно годишната температура в района достига 11.5°C, а температурната сума за периода на температурите над 10°C - 3650°C. Зимата в района е топла, с чести и обилни валежи. Средната януарска температура е 1-2° С под нулата, но се случват и застудявания до минус 12-14 °С, както и до минус 21-22 °С. Лятото е слънчево и доста сухо, но не е така горещо. Средните юлски температури са 21-22 °С. При големи горещини максималните температури достигат 34-36 °С, понякога до 40-41°C. Високите температури обаче създават

условия за по-интензивна вертикално въздушна циркулация, която спомага за разсейване на вредностите.

Пролетта е по-студена от есента. Периодът с температура над 5°C настъпва около средата на март и продължава до края на ноември. Периодът с температура над 10°C започва от средата на април и завършва в края на октомври.

Валежният режим е средиземноморски като 60 % от валежната сума се формира през студеното полугодие, със средни за района на Странджа количества от 850 mm/год. Валежите нарастват от север (650-800 mm) на юг (800-900 mm), вследствие на орографския ефект по североизточните склонове на планината. Месечното разпределение на валежите (за станция Факия, при обща сума от 629 mm/год) показва стойности от 30% през зимата, 24% през пролетта, 20% през лятото и 26% през есента. Зимните валежи надминават летните с около 10 – 12%. Годишният брой на дните със снежна покривка е 30.

През лятото преобладават източните ветрове, а през зимата се наблюдават и южни под влияние на средиземноморския пренос.

Община Средец е определяна като територия с умерен риск от засушаване. Според Агроклиматичното райониране на България (Хершкович, 1984) територията се отнася към три района, както следва от север на юг: 1. Средното и долно поречие на река Средецка – умерено горещ и засушлив район, благоприятстващ отглеждането на топлолюбиви късни култури (памук, лоза, тютюн, царевица); 2. Средното поречие на река Факийска – топъл и засушлив район, подходящ за отглеждането на царевица, фасул, соя, слънчоглед, цвекло, тютюн; 3. Странджанските ридове – топъл и много засушлив район, чиито условия предполагат отглеждането на царевица, фасул, соя, слънчоглед, цвекло, тютюн.

Температура на въздуха

Средната годишна температура за Община Средец като цяло е 11-12° С. Зимата е сравнително мека, но поради липсата на ефикасна защита за студените северни нахлувания понякога се появяват резки застудявания. Средната януарска температура е 1-2° С, но в района се наблюдават застудявания от порядъка на 12-14° С.

Лятото е слънчево и не така горещо, поради близостта със Черноморският басейн. Средната юлска температура е от 22°С до 23°С.

Фигура П-01: Средна месечна и средногодишна температура на въздуха, °C

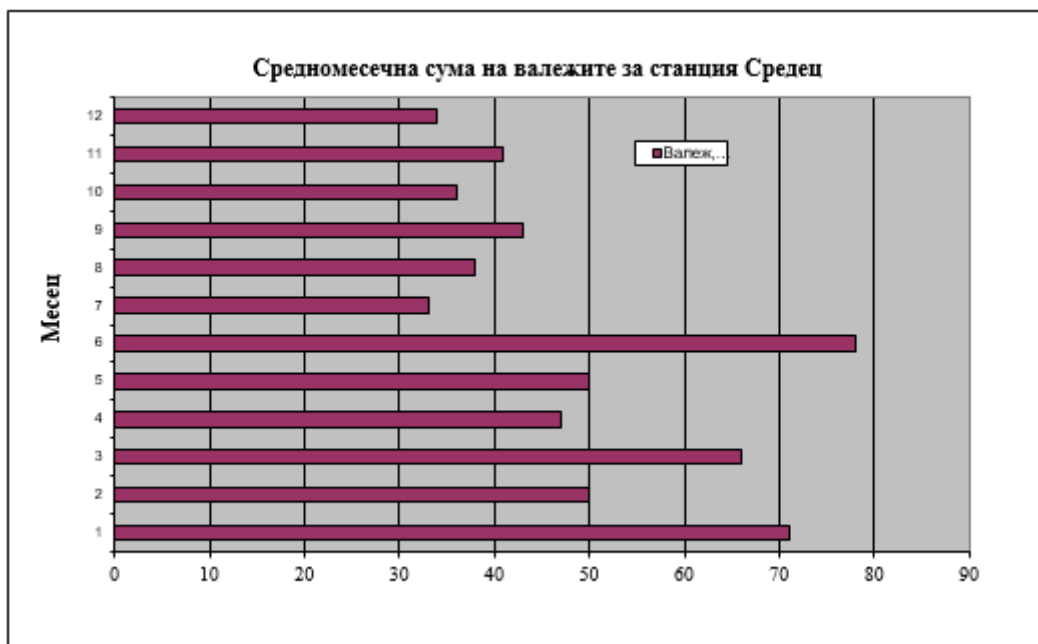
През зимата средните месечни температури са положителни. Средната януарска температура в Средец е 2,7°C. Средно месечната минимална януарска температура е от -1,9 °C (станция Средец). При силни застудявания обаче абсолютните минимални температури достигат 19-22°C под нулата (отделни регистрирани случаи за Средец от 30, 2 °C през февруари). Средно юлските температури показват стойности от 22,9 °C, а средните максимални 29,5 °C с изравняване на стойностите за месеците юли и август. Устойчивото преминаване на температурата на въздуха над 5°C (Средец) настъпва около 26 февруари и продължава до 9 декември, а периодът с температури над 10°C – от 31 март до 10 ноември. Най-ранната дата на мразовете се формира около 30 септември, а най-късната възможна дата на проява на мразови явления – 23 април (Векилска и Топлийски, 1990).

Влажност на въздуха

Годишната сума на валежите се движи от 650 mm за ниските части до 800 mm за високите части на общината. В целият район зимата е сезонът на най-голямата валежна сума средно от 170 до 230 mm, при 18 до 24 валежни дни.

Лятото в района е слънчево и доста сухо. През целия летен сезон в района има средно 11 до 13 валежни дни със средно 140-150 mm валеж, като по-голямата част от него пада в началото на сезона.

Валежите са недостатъчни. Годишната сума на валежите в Община Средец е 649 mm, при средни за района 520 mm и средни за страната 685 mm. Разпределението на валежите е неравномерно. Има условия за пролетни и летни засушавания. Месечното разпределение на валежите (за станция Средец, при обща сума от 667 mm/у) показва стойности от 27% през зимата, 24% през пролетта, 23% през лятото и 26% през есента. Регистрирани са отделни случаи на екстремни годишни валежни суми от 1000 mm. Средно месечната относителна влажност варира от 65% през август до 82% през декември-януари. Средно месечната дефицитна влажност е най-висока през август – 11,9 hPa.

Фигура II-02: Средномесечна сума на валежи

Снежната покривка има неустойчив характер и е със сравнително малка средна дебелина. Първата снежна покривка се образува по-късно, отколкото в другите части на страната (10-12 декември), а последната изчезва сравнително по-рано (20-28 февруари).

Мъгли

Според общоприетото международно определение мъглата е състояние на въздуха в приземния слой, при което видимостта е под 1 km. В посочените по-долу данни са взети пред вид всички случаи на мъгла: влажна, мокра и от изпарение, плътна или просветваща, независимо от интензивността и продължителността, наблюдавани в станцията.

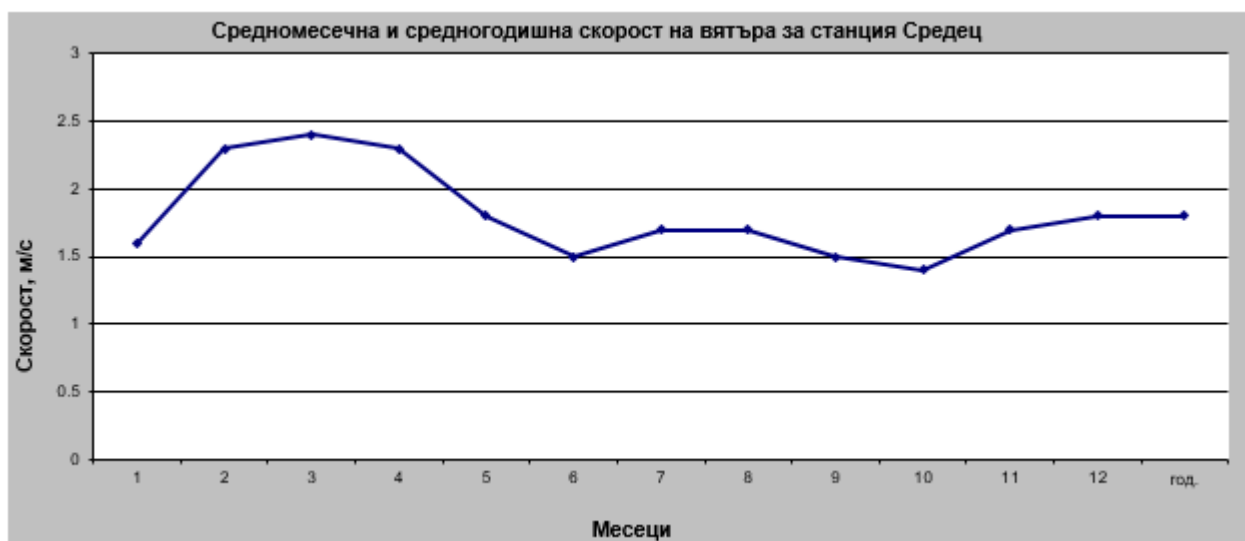
Не са включени случаите с приземна и суха мъгла, димка, както и мъглите, наблюдавани в страни от станцията.

Таблица I-01. Среден брой на дни с мъгли в Средец

Месец	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	Год.
Бр. дни	5,4	3,6	3,1	2	1,4	0,8	1,6	1,9	3,6	4,7	7,2	11,2	38,8

Вятър

В района преобладаващи са северните и североизточните ветрове. Те духат главно през зимния период и пренасят студени въздушни маси. През пролетта и лятото преобладаващи са източните ветрове, а през есента посоката на ветровете най-често е от юг. Средно годишната скорост на вятъра е 4 m/sec. Броят на дните със скорост на вятъра надвишаващ 14 m/sec е 27 m/sec.

Фигура II-03: Средна месечна и средногодишна скорост на вятъра, м/сек

В таблица II-02 са представени данни за честотата на вятъра по скорост в градации.

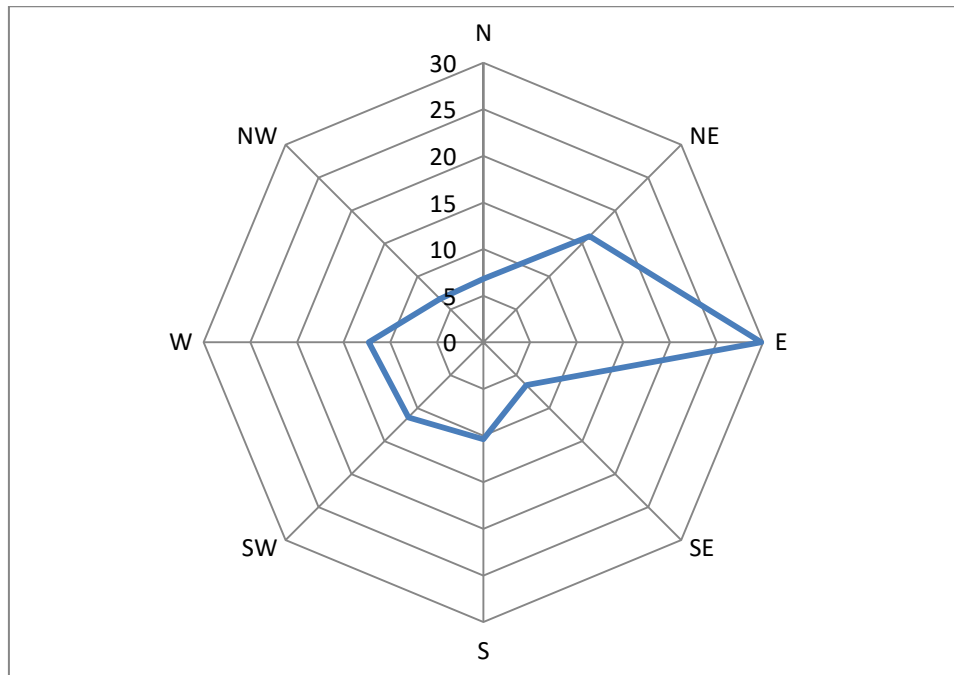
Таблица II-02: Честота на вятъра по скорост в градации, %

м/с	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	год.
0-1	61,5	50,1	51,1	52,2	59,4	62,3	62,0	62,5	66,7	66,5	63,9	61,0	60,1
2-5	33,1	39,8	36,7	35,8	34,4	33,3	31,5	31,0	26,9	27,2	30,9	33,0	32,6
6-9	4,8	8,2	9,7	9,2	5,3	4,1	5,7	6,2	5,9	5,6	4,0	4,6	6,1
10-13	0,6	1,6	1,2	1,7	0,6	0,3	0,6	0,3	0,4	0,6	0,4	0,7	0,7
14-17	0,1	0,1	0,4	0,4	0,3	0,1	-	-	-	0,2	-	0,3	0,1
18-20	-	-	-	0,3	-	-	-	-	0,1	-	-	0,3	0,1
>20	-	0,3	0,9	0,5	0,1	-	0,3	-	-	-	0,7	0,3	0,3

Средногодишната честота на случаите с тихо време е 48.1% (Таблица II-03). В таблицата са показани стойностите на честота на вятъра по посока и тихо време (безветрие) от МС Средец:

Таблица II-03: Честота на вятъра по посока (%) и тихо (%)

Посока	Месец												Год.
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
N	9,9	7,1	7,6	5,8	3,8	5,6	4,8	7,3	5,4	7,2	8,5	9,2	6,8
NE	16,8	14,6	21,9	16,7	12,9	12,2	15,2	18,4	20,1	15,5	14,8	10,8	16,1
E	22,6	22,6	26,3	30,9	33,9	33,6	38,7	39,4	35,8	28,7	22,9	22,9	29,8
SE	3,0	3,1	5,0	6,0	9,8	13,3	9,1	9,7	9,1	4,2	2,3	3,0	6,5
S	9,3	12,9	9,7	12,7	12,3	12,8	12,7	7,3	8,0	7,6	8,7	10,3	10,4
SW	13,7	16,2	14,1	14,1	12,8	6,9	5,4	3,8	6,4	10,9	16,2	16,7	11,4
W	17,6	15,1	9,8	9,4	10,0	10,8	9,1	8,1	9,1	11,9	18,9	18,2	12,3
NW	7,1	8,6	5,6	4,4	4,6	4,6	5,0	6,0	6,2	11,0	7,7	8,8	6,6
Тихо	48,8	37,6	38,2	40,3	45,0	47,6	49,4	51,4	56,5	55,3	54,3	50,5	48,1

Фигура II-03: Средногодишна роза на ветровете по посоки

Преобладаващите ветрове (станция Средец) са източните и североизточните, а след тях по интензивност западните. Липсата на високи оградни планини, слабата залесеност в конкретния район на Община Средец, както и близостта на морето обуславят високите скорости на ветровете. Средно годишната скорост на вятъра е 4 m/s. Броят на дните със скорост на вятъра надвишаващ 14 m/s е 27.

Метеорологичните характеристики са в тясна връзка с разпространението на замърсителите в атмосферния въздух. Нивото на замърсяване на въздуха се определя както от количеството изхвърляни газове от различни източници, така и от характера на разсейването им в атмосферата. За оценка на възможното замърсяване на въздуха се използва понятието „потенциал на замърсяване на въздуха“. Той се явява функция от метеорологичните и топографски параметри, които обуславят преноса и разсейването на замърсителите. Въз основа на скоростта на вятъра се различават четири степени на потенциал на замърсяване:

- I - нисък потенциал-0-25% от случаите с вятър при скорост до 1 m/s;
- II - нисък потенциал - 26-50%;
- III - висок потенциал - 51-75%;
- IV - висок потенциал - 76-100%;

По този показател общината се характеризира с нисък потенциал на замърсяване, тъй като средногодишната честота на случаите с тихо време е 48.1%.

Снежна покривка

Височината на снежната покривка за района е около 10 cm, като за най-южните и крайгранични части тя достига до 20-25 cm, като 40-45 % от валежите са от сняг. Снежната покривка е тънка и сравнително непостоянна.

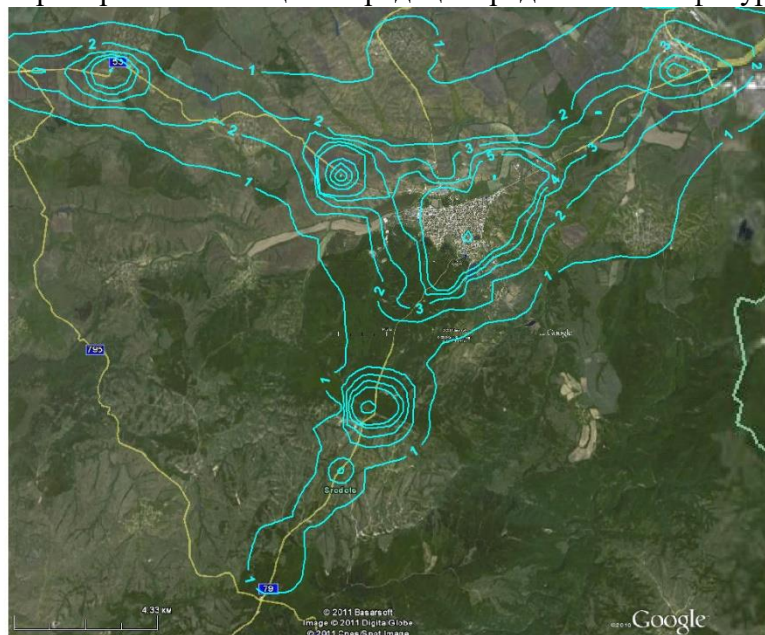
1.1.2. Качество на атмосферния въздух в района

Качеството на атмосферния въздух се определя от състоянието на приземния слой на атмосферата и представлява съотношението на естествените му съставки и добавените вещества от естествен и/или антропогенен произход. Емисиите в атмосферата са пряк резултат от стопанската активност и жизнените дейности в даден район. Размерът на

емитираните вредни вещества зависи както от количеството на употребените горива и произведената продукция, така и от равнището на използваните технологии.

Националната система за мониторинг на околната среда извършва оценка на качеството на атмосферния въздух (КАВ) върху територията на страната, разделена на 6 Района за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, утвърдени със Заповед №РД-969/21.12.2013г. на министъра на околната среда и водите. Районът на Община Средец не е включен в националната система за мониторинг, поради което няма и представителни данни за КАВ. Провеждани са епизодични измервания по различни поводи.

Община Средец е под контрола на РИОСВ Бургас като Регламентиран район за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (РОУКАВ). Общината изпълнява мерките, заложи в актуализираната Комплексна програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух. В „Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на утвърдените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на Община Средец, 2011-2014”, е извършен обстоен анализ и оценка на КАВ чрез моделиране на разсейването и оценка на актуалния принос на отделните сектори/източници на емисии към нивата на замърсяване и по специално към ФПЧ₁₀ от територията на цялата общината. Приземните средногодишни концентрации на ФПЧ₁₀ над цялата територия на общината са ниски. Най-високи стойности са в района на град Средец, в границите от 5 до 10 μm^3 . Абсолютният максимум (32.9 μm^3) е разположен в разположен на входа на Средец от Бургас, където път II-79 преминава в улица Преображенска (в южно направление), а в западно направление преминава в улица Никола Попов за да се влее в път II-53. Отдалечавайки се от град Средец концентрациите се понижават до нива 1-3 μm^3 , а в най-югозападните части и под 1 μm^3 . Разпространението на SGK на ФПЧ₁₀ върху територията на Община Средец е представено на фигура II-04.

Фигура II-04: Разпределение на SGK ФПЧ-10 на територията на Община Средец

На територията на Община Средец няма постоянно действащи пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух. През 2009г. мобилната автоматична станция /MAC/ на Регионална лаборатория Стара Загора към ИАОС (МОСВ) е провела имисионно измерване в гр. Средец, продължило 58 дни. Пробонабирането е извършено във временен пункт разположен в централната част на града, пред административната сградата на Общината. На Фиг. II-05 е посочено местоположението на пункта за наблюдение КАВ. Мобилната станция е оборудвана с газанализатори за определяне на следните параметри: озон О₃,

въглероден оксид CO, серен диоксид SO₂, азотен оксид NO, азотен диоксид NO₂, фини прахови частици PM₁₀, сероводород H₂S, амоняк NH₃ и метеопоказатели (посока на вятъра, скорост на вятъра, температура на въздуха, влажност на въздуха, атмосферно налягане и слънчева активност).

МАС се използват за извършване на допълнителни измервания в райони, в които липсват или е ограничен броя на стационарните пунктове, както и при аварийни ситуации, поръчки от държавни и общински организации, за проследяване ефекта от изпълнението на общинските програми за намаляване нивото на атмосферните замърсители (съгласно чл.30, т.1 от Наредба № 7 за оценка и управление качеството на атм. въздух). Дейността на МАС ежегодно се регламентира с графици, утвърждавани от МОСВ.

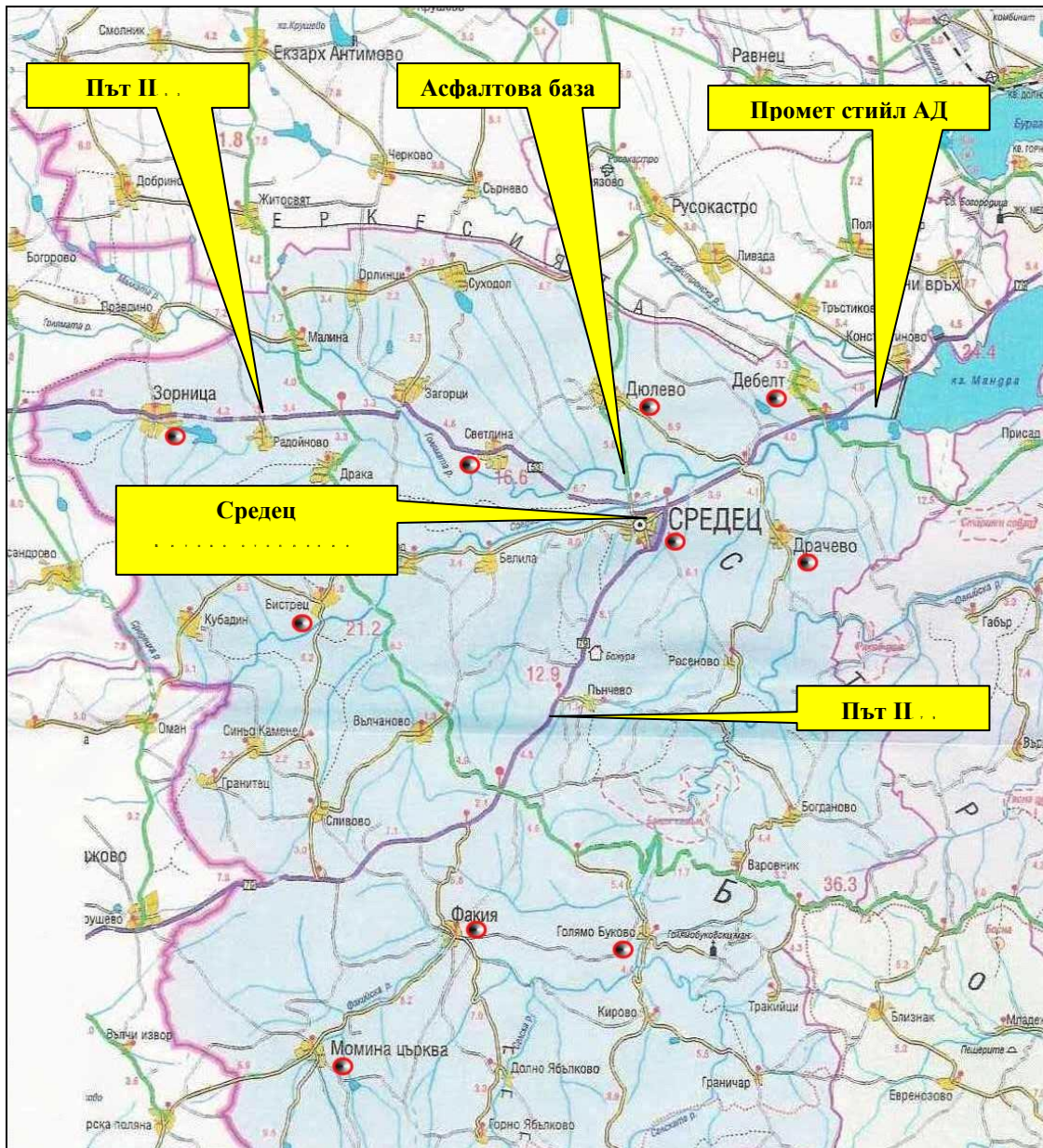
Като цяло графици на МАС за КАВ са изпълнени в необходимия обем с периодичност на провеждане на измерванията в съответствие с изпълнение изискванията на Приложение № 8 към чл.13 т.2 на Наредба № 12/2010г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух.

Фиг. II-05. Разположение на Мобилна автоматична станция (МАС) за наблюдение КАВ

Главните източници на емисии в Община Средец към 2007-2010 г. се групират както следва:

- Битово отопление, в това число и на обществени сгради;
- Транспорт;
- Промисленост

Фигура II-06: Разположение на основните източници на ФПЧ-10 на територията на Община Средец

Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух на територията на Община Средец се извършва единствено чрез мобилната автоматична станция на Регионална лаборатория – Стара Загора към ИАОС.

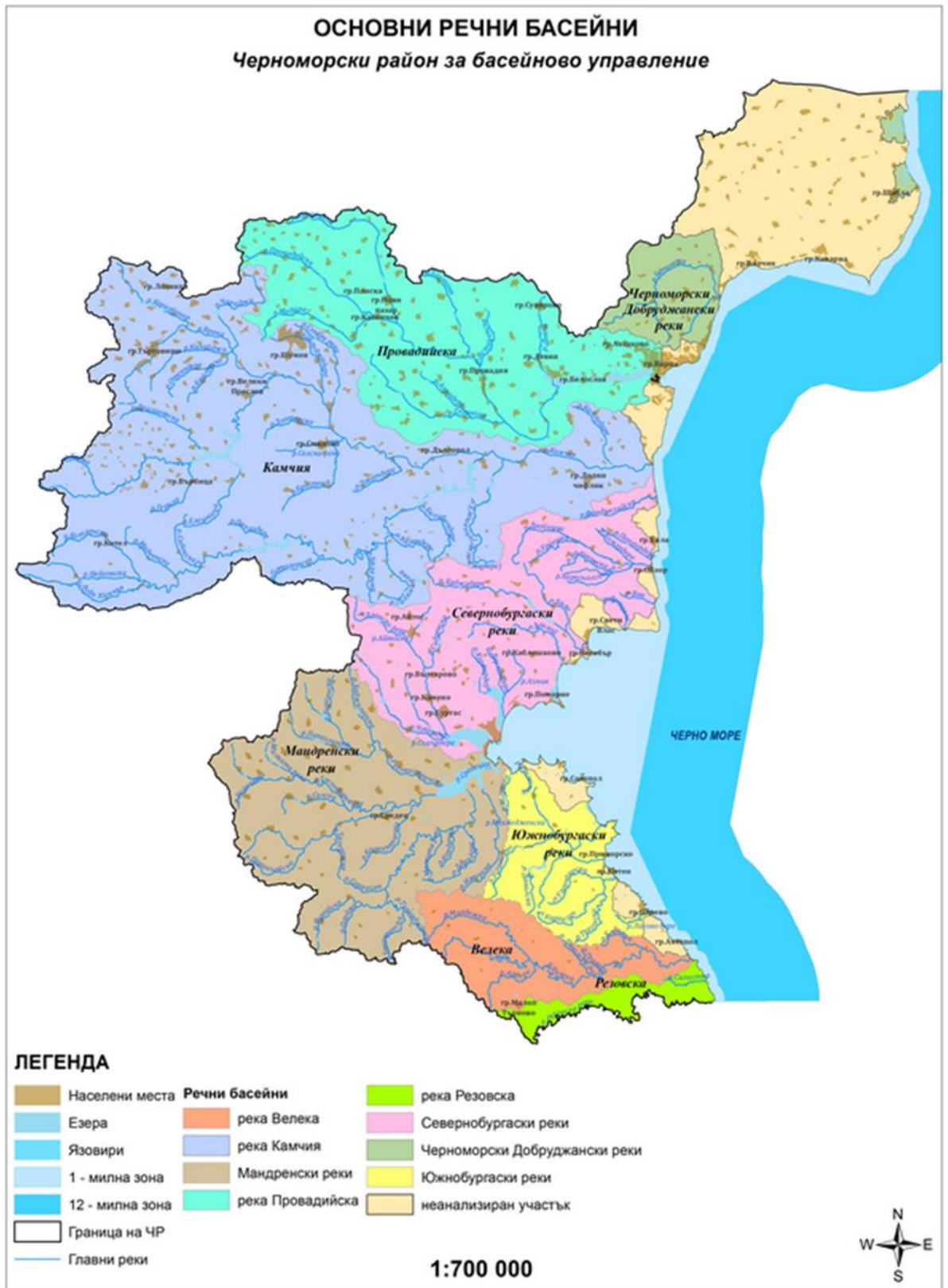
Към днешна дата нивата на замърсителите в атмосферния въздух на територията на Община Средец съответстват на нормативните изисквания. Това се потвърждава и от факта, че в Заповед №РД-969/21.12.2013г. МОСВ за утвърждаване на районите за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, Община Средец не фигурира като зона, в която са превишени нормите. В тази връзка може да се твърди, че качеството на атмосферния въздух по отношение основните замърсители, определени в чл.4 от Закона за чистотата на атмосферния въздух и по отношение измерваните специфични такива, отговаря на изискванията за опазване на човешкото здраве, а прилаганите мерки на национално и регионално ниво са ефективни по отношение качеството на атмосферния въздух в Община Средец.

1.2. Води

Територията на Община Средец попада в Черноморския водосборен басейн. Управлението на водите се извършва съгласно действащата в страната законодателна и нормативна уредба, като конкретните дейности в близък и дългосрочен аспект са на основата на разработен План за управление на водите в речния басейн. Последният обобщава националните изисквания и изискванията, поставени пред страната във връзка с членството ѝ в Европейския съюз. Това означава възможно най-точно придържане към заложените в Рамковата директива за водите 2000/60/ЕС изисквания и концепция за поетапно постигане на определено ниво на състояние на водите.

За разглеждания район с Решение № 1107/29.12.2016г., Министерски съвет приема План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Черноморски район за басейново управление за периода 2016-2021 и национална програма за изпълнението му. ПУРБ се явява основен инструмент за управление на водите. Поради тази причина, при характеризирането на водните обекти – повърхностни и подземни, които могат да бъдат повлияни от реализацията на ОУП на Община Средец или се намират в близост до планираната територия, са взети в предвид основно изложените в ПУРБ - информация и изисквания към управлението на водите.

Териториалния обхват на проекта за ОУП е в рамките на административните граници на Община Средец. В хидроложко отношение територията на общината се отнася към водосборна област на Мандренските реки. Река Средецка извира северозападно от в. Тетрабаир от местността Габъра. Дължината ѝ е 69 km, водосборната площ възлиза на 985.3 km², при средната надморска височина на басейна - 170 m, залесеност - 24,00% и среден наклон на реката - 4.3 ‰. Река Факийска оформя началото си от множество притоци близо до българо-турската граница. Дължината ѝ е 87.3 km, водосборната площ възлиза на 641 km², при средната надморска височина на басейна - 260 m, залесеност - 24 ‰ и среден наклон на реката - 4.8 ‰. Двете основни реки на територията на общината – Средецка и Факийска река, посредством язовир Мандра се вливат в Черно море.

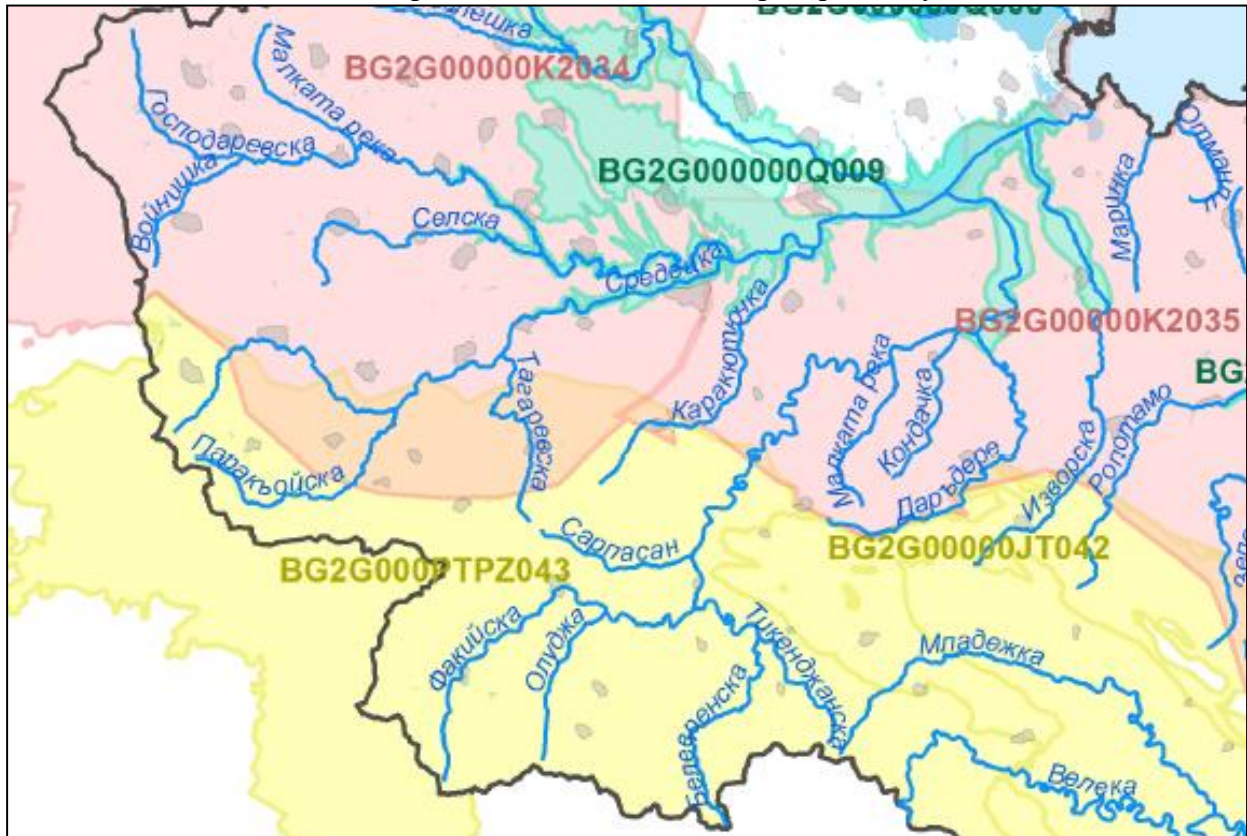

Фигура II-07: Карта на основните речни басейни в ЧРБУ
/източник: “План за управление на речните басейни в Черноморски район”
Приложение 1.1.б/

1.2.1. Подземни води

Според официално представената от БДЧР – Варна информация с Изх.№ДИ-45/(5)/10.07.2015г. (Приложение №1), подземните водни тела на територията на Община Средец, са както следва:

- BG2G000000Q009 - Порови води в кватернера на р. Средецка – Мандра;
- BG2G000000N022 – Порови води в неоген – сармат Средец;
- BG2G0000Pг029 - Порови води в палеоген-еоцен, олигоцен Бургас;
- BG2G000000K2034 – Пукнатинни води в K2t sn-st-Бургаска вулканична северно и западно от Бургас;
- BG2G000000K2035 - Пукнатинни води в K2t sn-st-Бургаска вулканична южно от Бургас;
- BG2G0000PTPZ043 – Пукнатинни води в палеозой-протерозой пукнатинна зона;
- BG2G000000JT042 – Карстови води в палеозой-протерозой пукнатинна зона.

Фиг. II-08. Част от карта с подземни водни тела в Черноморски басейнов район
*Източник ПУРБ БДЧР 2016-2021 г.

Легенда:

- неогенски водоносен хоризонт
- кватернерен водоносен хоризонт
- палеогенски водоносен хоризонт
- горнокреден водоносен хоризонт
- долнокреден водоносен хоризонт
- юркотриаски и палеозой-протерозой водоносен хоризонт
- малм-валанжински водоносен хоризонт

Характеристиките на подземните водни тела, според представената информация (ПУРБ – Черноморски район, Приложение 1.3.1 – Първоначална и допълнителна характеристика на подземните водни тела) са следните:

Подземно водно тяло BG2G000000Q009 – Порови води в кватернера на р. Средецка – Мандра

- площ на подземното водно тяло – 231.94 km²

- тип – безнапорно;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – пясъчлива глина;
- обща характеристика на геоложките пластове – еднороден;
- естествени ресурси – 137 л/с;
- разполагаеми ресурси - 137 л/с;
- разрешителни водни количества - 46 л/с;
- експлоатационен индекс - 33.6%;
- литоложки строеж на подземното водно тяло – пясъци, чакъли и глини;
- дебелина на ПВТ– 12 м;
- коефициент на филтрация – 15 м/ден;
- водопроводимост – м²/ден;

Повърхностните водни тела, зависими и свързани с разглежданото подземно водно тяло с код и наименование BG2G000000Q009 - Порови води в кватернера на р. Средецка – Мандра са BG2MA600R012, Пучастък: р. Папазлъшка от яз. „Картелка” до вливане в р.Русокастренска и BG2MA107L002, яз. Мандра. Степента на взаимодействие между подземни и повърхностни води е оценена като ниска. Подземното водно тяло има пряк обмен с повърхностните води на р. Средецка.

Подземното водно тяло BG2G000000Q009 е в добро количествено, но в лошо химично състояние. Параметрите обуславящи лошото химичното състояние са Mn и PO₄.

Подземно водно тяло BG2G000000N022 – Порови води в неоген – сармат Средец

- площ на подземното водно тяло – 156.86 km²;
- разкрита площ – 66.08 km²;
- тип – безнапорно;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – глини;
- обща характеристика на геоложките пластове – еднороден;
- естествени ресурси – 25 л/с;
- разполагаеми ресурси - 25 л/с;
- разрешителни водни количества – 3.6 л/с;
- експлоатационен индекс – 14.6%.

Общата оценка на риска на подземното водно тяло е „не в риск“.

Подземно водно тяло с код BG2G00000Pg029 - Порови води в палеоген-еоцен, олигоцен Бургас

- площ на подземното водно тяло – 778.977 km²
- тип – напорно;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – глинесто – мергелен фациес, представен от глини мергели с прослойки от пясъчни пластове;
- обща характеристика на геоложките пластове – еднороден;
- разкрита площ – 518.41 л/с;
- естествени ресурси – 191 л/с;
- разполагаеми ресурси - 191 л/с;
- разрешителни водни количества - 3.3 л/с;
- експлоатационен индекс – 1.7 %;
- литоложки строеж на подземното водно тяло – конгломерати, пясъчници, варовици, глини, мергели;

- дебелина на ПВТ– 40-100м;
- коефициент на филтрация – 0.2-8.5 м/ден;
- водопроводимост – 50 м²/ден;
- инфилтрация - 2%
- тип –напорно;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – глинесто-мергелен фацис, представен от глини, мергели с прослойки от пясъчни пластове;

Подземното водно тяло е в добро количествено и лошо химично състояние. Параметрите, обуславящи лошото химично състояние са NO₃ и Fe.

Подземно водно тяло с код BG2G00000K2034 - Карстови води в ВК2t cn-st – Бургаска вулканична северно и западно от Бургас

- площ на подземното водно тяло – 3013.93 km²
- тип – напорно;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – открит (инфилтрация на валежи в зоната на разкриване), делувиален слой, глина с чакълчета;
- обща характеристика на геоложките пластове – еднороден;
- разкрита площ – 2423.03 л/с;
- естествени ресурси – 340 л/с;
- разполагаеми ресурси - 258 л/с;
- разрешителни водни количества – 54.9 л/с;
- експлоатационен индекс – 21.3 %;
- литоложки строеж на подземното водно тяло – андезити, вулкански фацисни седименти;
- дебелина на ПВТ– 30-200м;
- коефициент на филтрация – 1 м/ден;
- водопроводимост – 4.4-20 м²/ден;
- инфилтрация - 1%

Съгласно информацията за водите и водните тела в ПУРБ за Черноморски район, разглежданото водно тяло с код BG2G00000K2034 - Карстови води в ВК2t cn-st – Бургаска вулканична северно и западно от Бургас е определено в добро количествено и лошо химическо състояние. Параметрите, обуславящи лошото химично състояние са NO₃ и Fe.

Подземно водно тяло с код BG2G00000K2035 - Карстови води в ВК2t cn-st – Бургаска вулканична южно от Бургас

- площ на подземното водно тяло – 1597.33 km²;
- разкрита площ – 1296.78 km²;
- тип – напорно;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – открит (инфилтрация на валежи в зоната на разкриване);
- обща характеристика на геоложките пластове – еднороден;
- естествени ресурси – 302 л/с;
- разполагаеми ресурси – 297 л/с;
- разрешителни водни количества – 7.0 л/с;
- експлоатационен индекс – 2.4%;

Общата оценка на риска на подземното водно тяло е „не в риск“.

Подземно водно тяло с код BG2G000RTPZ043 – Пукнатинни води в палеозой-протерозой пукнатинна зона

- площ на подземното водно тяло – 1666.51 km²
- тип –напорно;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – глини пясъчливи със скални късове от варовици и пясъчници;
- обща характеристика на геоложките пластове – еднороден;
- естествени ресурси – 1270 л/с;
- разполагаеми ресурси – 1200 л/с;
- разрешителни водни количества – 4.2 л/с;
- експлоатационен индекс – 0.3 %;

Съгласно оценката на риска ПВТ с код BG2G000RTPZ043 – Пукнатинни води в палеозой-протерозой пукнатинна зона е оценено „не в риск“ по отношение на количественото и химичното състояние.

Подземно водно тяло с код BG2G00000JT042 – Карстови води в юра-триас карстово-пукнатинна зона

- площ на подземното водно тяло – 317.8 km²
- тип –напорно;
- характеристика на покриващите водното тяло пластове в зоната на подхранване – глини пясъчливи със скални късове от варовици и пясъчници;
- обща характеристика на геоложките пластове – еднороден;
- естествени ресурси – 1108 л/с;
- разполагаеми ресурси – 1099 л/с;
- разрешителни водни количества – 0.1 л/с;
- експлоатационен индекс – 0 %;

Съгласно програма за мониторинг на количественото състояние на подземните води на територията на БДЧР за 2017-2018г., в Община Средец се извършва количествен мониторинг на ПВТ: BG2G000000Q009, BG2G00000JT042 и BG2G000RTPZ043 в следните пунктове:

Таблица II-04. Количествен мониторинг на ПВТ с код BG2G000000Q009

№	Наименование на пункта по басейнова дирекция	Код на пункта	Географски координати		Дълбочина на пункта m	Елементи на наблюдение	
			N	E		Ниво/бр. измервания/годишно	Дебит
1.	859 Средец	BG2G000000QMP143	42.363778	27.213056	н.д.	4 сезона	ежедневно

Източник: ПУРБ на БДЧР 2016-2021 г - Приложение 4.2.23.

Таблица II-05. Количествен мониторинг на ПВТ с код BG2G00000JT042

№	Наименование на пункта по басейнова дирекция	Код на пункта	Географски координати		Дълбочина на пункта m	Елементи на наблюдение	
			N	E		Ниво/бр. измервания/годишно	Дебит
1.	83 извор с. Тракийци, общ. Средец, обл. Бургас	BG2G000000TJMP132	42.1735	27.24944	н.д.	-	ежедневно

Източник: ПУРБ на БДЧР 2016-2021 г. - Приложение 4.2.23

Таблица II-06 Количествен мониторинг на ПВТ с код BG2G000RTPZ043

№	Наименование на пункта по бассейнова дирекция	Код на пункта	Географски координати		Дълбочина на пункта m	Елементи на наблюдение	
			N	E		Ниво/бр. измервания/годишно	Дебит
1.	Дренажи Кирково, с. Кирково, общ. Средец, обл. Бургас	BG2G000RTPZMP133	42.14389	27.16908	н.д.	-	ежедневно

Източник: ПУРБ на БДЧР 2016-2021 г. - Приложение 4.2.23

Съгласно представената в Приложение 4.2.26 от ПУРБ на БДЧР 2016-2021 г. Обща оценка на количественото състояние на наблюдаваните ПВТ: BG2G000000Q009, BG2G00000JT042 и BG2G000RTPZ043 е видно, че са оценени в добро количествено състояние на база приложения Тест оценка „Воден баланс“.

Качествена и количествена характеристика

Качеството на подземните води се определя от антропогенното въздействие, което се изразява в различни типове замърсявания от точкови и дифузни източници. В програмата за контролен и оперативен мониторинг на химичното състояние на подземните води и мониторинг в зоните за защита на питейните води на територията на Черноморски район за 2017-2021 г. за Община Средец са включени следните пунктове (*Приложение 4.2.24. от ПУРБ на БДЧР 2016-2021 г.*):

- За ПВТ BG2G000000Q009 мониторинг се извършва в пунктове с код BG2G000000QMP027 – ТК7, с. Дюлево, Средец и BG2G000000QMP180 – СК9 „Еми” ООД;
- За ПВТ BG2G0000Pg029 мониторинг се извършва в пункт с код BG2G00000PGMP216 – Дебелт, ТК1 „Барибург България - Дебелт”;
- За ПВТ BG2G000000K2034 мониторинг се извършва в пункт с код RG221510198_1 – ТК БПС „Бистрец – ВиК Бургас”;
- За ПВТ BG2G000000K2035 мониторинг се извършва в пункт с код BG2G00000K2MP235 – СК-1 „Винарска изба Странджа Росеново”;
- За ПВТ BG2G00000JT042 мониторинг се извършва в пункт с код BG2G00000TJMP132 – 83 извор с. Тракийци, общ. Средец;
- За ПВТ BG2G000RTPZ043 мониторинг се извършва в пункт с код BG2G000RTPZMP133 – Дренажи Кирково, с. Кирково, общ. Средец, обл. Бургас.

Целите за подземните водни тела са определени на база конкретните параметри с концентрации на РС и средна стойност за периода (2010-2014 г.) над стандарта или праговата стойност. Същите са посочени в Приложение 5-2 от *ПУРБ-Черноморски район* и са представени в Таблица II-07:

Таблица II-07: Цели за опазване на околната среда за подземни водни тела на Черноморски район за басейново управление на водите

Код на водното тяло	Наименование на водното тяло	Цел/Година			Срок за постига-не на целта	Обосновка
		2015	2021	2027		
BG2G000000Q009	Порови води в кварталера на р. Средецка – Мандра	1. Недопускане понататъшно влошаване на хим. състояние на ПВТ по показател PO4. 2. Запазване на добро количествено състояние.	1.Предотвратяване влошаването на хим. състояние по показателя PO4 и намаляване на ПС. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро хим. състояние. 3. Предотвратяване на въздействието от нерегламет. сметище в-ху хим. състояние на ПВ чрез ограничаване отвеждането на замърсители в ПВ. 4. Запазване на добро количествено състояние. 5. В установени участъци на взаимодействие на ПВТ с р.Средецка –Меандра, замърсяване с азотни и фосфорни съединения – предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване на замърсяването от емисии зауствани и изпускания на замърсители. 6. Зони за извличане на вода за човешка консумация – недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците.	1.Предотвратяване влошаването на хим. състояние по показателя PO4 и намаляване на ПС. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро хим. състояние. 3. Предотвратяване на въздействието от нерегламет. сметище в-ху хим. състояние на ПВ чрез ограничаване отвеждането на замърсители в ПВ. 4. Запазване на добро количествено състояние. 5. В установени участъци на взаимодействие на ПВТ с р.Средецка – Меандра, замърсяване с азотни и фосфорни съединения – предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване на замърсяването от емисии зауствани и изпускания на замърсители. 6. Зони за извличане на вода за човешка консумация – недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците.	2027 г.	Естествени предпоставки: ВХ е изграден от алувиални отложения с висока водопропускливост – чакъли и пясъци и песьчливи глини. Повишеното съдържание на замърсители в подземните води се дължи на дифузни източници предимно развито селско стопанство. Установени участъци на взаимодействие с р.Средецка – вероятно замърсяване с PO4-P, Ptot. Значим натиск от водоземане в определени участъци с експлоатационен индекс – 40 %.
BG2G000000N022	Порови води в неоген – сармат Средец	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	2015 г.	-
BG2G0000Pg029	Порови води в палеоген-еоцен, олигоцен Бургас	1. Недопускане понататъшно влошаване на хим. състояние на ПВТ по показател NO3. 2. Запазване на добро количествено състояние.	1.Предотвратяване влошаването на хим. състояние по показателя NO3 и намаляване под ПС. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химичното състояние. 3. Запазване на добро количествено състояние. 4. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около	1.Предотвратяване влошаването на хим. състояние по показателя NO3 и намаляване под ПС, обръщане по посоката на възходящата тенденция. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро хим. състояние. 3. Запазване на добро количествено състояние 4. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около	2027 г.	Продължителен период за изпълнение на мерките относно дифузно замърсяване на селското стопанство и техния ефект.

Екологична оценка на проект на Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец

Код на водното тяло	Наименование на водното тяло	Цел/Година			Срок за постига-не на целта	Обосновка
		2015	2021	2027		
			водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните и ограниченията в Наредба №3/16.10.2000г.	водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните и ограниченията в Наредба №3/16.10.2000г.		
BG2G0000 00K2034	Пукнатинни води в K2t cn-st-Бургаска вулканична северно и западно от Бургас	1. Недопускане понататъшно влошаване на хим. състояние на ПВТ по показател NO3. 2. Запазване на добро количествено състояние.	1.Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показателя NO3 и намаляване под ПС, обръщане на посоката на възходящата тенденция. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро хим. състояние. 3. Запазване на добро количествено състояние. 4. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните и ограниченията в Наредба №3/16.10.2000г.	1.Предотвратяване влошаването на химичното състояние по показателя NO3 и намаляване под ПС, обръщане по посоката на възходящата тенденция. 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро химично състояние. 3. Запазване на добро количествено състояние 4. Опазване на добро състояние в зоните за защита на водите около водоизточници за питейно-битово водоснабдяване чрез спазване на забраните и ограниченията в Наредба №3/16.10.2000г.	2027 г.	Естествени условия – открит (инфилтрация на валежи в зоната на разкриване), делувиален слой, глина с чакъл. Антропогенно въздействие. Развитие на земеделието, като отглеждане на монокултури и прилагането на изкуствени азотни торове в близкото минало, предизвиква отрицателни промени в състава на почвата и съответно на водите. Разходите за прилагането на технологии за почистване на ВТ са непропорционално високи. Райони със значим натиск: Свети Влас, Кошарица, Несебър, Равда, Каблешково, Александрово.
BG2G0000 00K2035	Пукнатинни води в K2t cn-st-Бургаска вулканична южно от Бургас	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	2015 г.	-
BG2G000P TPZ043	Пукнатинни води в палеозой-протерозой пукнатинна зона	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	2015 г.	-
BG2G0000 0JT042	Карстови води в палеозой-протерозой пукнатинна зона	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	1. Запазване на добро химично състояние. 2.Запазване на добро количествено състояние.	2015 г.	-

1.2.2. Повърхностни води

В хидроложко отношение територията на общината се отнася към водосборна област на Мандренските реки (Фиг. II-09).

Фиг. II-09. Извадка от карта с граници на повърхностни водни тела на ЧРБУ, Мандренски реки, Източник: ПУРБ ЧРБУ 2016-2021 г.

През територия на Община Средец преминават:

Река Средецка извира северозападно от в. Тетрабаир от местността Габъра. Дължината ѝ е 69 km, която и отрежда 53-то място сред реките в България. Водосборната ѝ площ възлиза на 985.3 km², при средната надморска височина на басейна - 170 m, залесеност – 24.00 % и среден наклон на реката - 4.3 %. В горното си течение Средецка река носи името Старата река. При устието си в яз. Мандра, река Средецка се разлива, широчината ѝ достига 25 m, а дълбочината около 0.80 m. Бреговете са ниски, заблатени. Река Средецка има 21 основни притоци, а именно: Четманска река, Бозовичина река, Изворска река, Черкезка река, Клисински дол, Селска река, Кубадинска река, Параксийска река, Соуджик, Чешменбаирска река, Дюшемедере, Сливовска река, Айдере, Чабукдере, Градишка река, Господаревска река (Голяма река, Бунарска река),

Малката река, Каракютючка река, Катранджийката и Арпадаре.

Потенциални точкови източници на замърсяване на повърхностните води в поречието на река Средецка и нейните притоци са:

- ГПСОВ – Средец, за пречистване на отпадъчни води от гр. Средец;
- „Промет стийл” АД гр. Бургас - завод за производство на стоманени профили „Стан 300” в с. Дебелт. Предприятието има издадено комплексно разрешително №4/2004г. Отпадъчните води след ПСОВ се заустват в река Средецка, на 100 m преди вливането ѝ в язовир „Мандра”.

Господаревска река (Голяма река, Бунарска река) е с дължина 70 km, която и отрежда 50-то място сред реките в България. Извира от северния склон на възвишението Бакаджици на 360 m н.в., на 3.2 km южно от с. Иречеково, общ. Стралджа. Тече в югоизточна посока в широка долина, като в средното и особено в долното си течение образува множество меандри. Площта на водосборния басейн на Господаревска река е 422 km², което представлява 42.8 % от водосборния басейн на Средецка река. По течените на реката и по нейните притоци са изградени над 20 микроязовира водите, на които се използват за напояване на големи площи обработваеми земи.

Каракютючка река е с обща дължина от 23 km. Извира от рида Каратепе на 333 m н.в., на 1.1 km източно от местността „Босна”. До с. Пънчево тече в северна посока под името Пънчевска река, а преди него завива на изток. На около 3 km след селото завива на североизток и навлиза в дълбока и залесена долина в най-северозападните разклонения на Странджа. Югоизточно от град Средец излиза от планината и навлиза в Бургаската низина, като долината ѝ се разширява и се влива отдясно в Средецка река на 8 m н.в., на 2 km южно от село Дебелт. Площта на водосборният басейн на Каракютючка река е 66.5 km², което представлява 6.8 % от водосборния басейн на Средецка река. В долното течение водите на реката се използват за напояване като за целта е изграден язовир „Росеново”.

Река Факийска оформя началото си от множество притоци близо до българо-турската граница. Дължината ѝ е 87.3 km, която и отрежда 36-то място сред реките на България. Факийска река извира от западната част на Странджа планина на 463 m н.в., под името Гъркова река, на 1.7 km северно от с. Странджа, общ. Болярово. Водосборната ѝ площ възлиза на 641 km², при средната надморска височина на басейна - 260 m, залесеност – 24 % и среден наклон на реката - 4.8‰. В горното поречие реката е поройна, с висок процент на твърдия отток. Наближавайки с. Факия долината се разширява и реката загубва поройният си характер. Образува силно извити меандри, които към устието почти изчезват. Влива се в южната част на Мандренското езеро на 1.5 югозападно от с. Димчево. Реката се характеризира със силно изразена междугодишна и вътрешногодишна неравномерност. Пълноводието е през февруари-март. Основните притоци на река Факийска са: Върли дол, Крива река, Олуджак, Селска река, Белевренска (Селска река), Бялата река, Сарпасан, Дорбалийца, Селски дол, Малката река, Даръдере и Юрта.

Белевренска река (Селската река) е десен приток на Факийска река с дължината от 24 km. Белевренска река води началото си под името Доандере от планината Странджа, от 655 m н.в. в местността „Арабаджибаир” на българо-турската граница, на 4 km южно от село Белеврен, Община Средец. По цялото си протежение (с изключение на най-горното си течение) тече в плитка, слабозалесена долина, до село Белеврен на север, след него на североизток, в средното си течение на север, а в долното – на северозапад. Влива се отдясно във Факийска река, на 136

m н.в., на 600 m южно от село Голямо Буково. Площта на водосборния басейн на Белевренска река е 90 km², което представлява 14.0 % от водосборния басейн на Факийска река.

Даръдере е десен приток на Факийска река с дължина 24.5 km. Река Даръдере води началото си от северния склон на рида Босна в Странджа, на 1.4 km югоизточно от с. Богданово, Община Средец. Протича в дълбока и залесена долина, до село Вършило на североизток, а след това на север. Влива се отдясно във Факийска река, на 20 m н.в., на 1 km западно от село Зидарово, Община Созопол. Площта на водосборния басейн на р. Даръдере е 92 km², което представлява 14.4% от водосборния басейн на Факийска река.

В хидроложко отношение разглежданата територия на Община Средец се отнася към Черноморска водосборна област. В обхвата на общината попадат на следните повърхностни водни тела:

- BG2MA800R019
 - II участък: Малката река от извор до вливане в река Господаревска;
 - III участък: река Селска(Драковска) от извор до вливане в р. Господаревска.
- BG2MA900R1020 – р. Средецка от извор до гр. Средец;
- BG2MA900R1120 – р. Тагаревска от извор до вливане в р. Средецка;
- BG2MA400R1021 – р. Факийска от извор до вливане на р. Малката река;
- BG2MA400R1008 – р. Факийска от вливане на р. Сарпасан до вливане на р. Малката река;
- BG2MA400R1108 – р. Малката река – от извор до вливане в р. Факийска;
- BG2MA400R010 – р. Даръдере от извор до вливане в река Факийска;
- BG2MA700R007 – р. Каракютюючка (Пънчевска) от извор до вливане в р. Средецка;
- BG2MA700R006 – р. Средецка от град Средец до язовир „Мандра“;
- BG2MA107L002 - язовир „Мандра“.

В следващата таблица са посочени екологичното и химично състояние и оценка на съществуващия риск за разглежданите повърхностни водни тела:

Таблица II-08: Характеристика на повърхностните водни тела

Код на водното тяло	Речен участък	Код на речен тип	Общо екологично състояние	Общо химично състояние	Оценка на риска	Фактори на риска
BG2MA800R019	II участък: Малката река от извор до вливане в река Господаревска	R11	умерено	няма данни	в риск	азот и фосфор
	III участък: река Селска(Драковска) от извор до вливане в река Господаревска					органични вещества, азот и фосфор
BG2MA900R1020	река Средецка от извор до гр. Средец	R11	лошо	няма данни	не е в риск	-
BG2MA900R1120	река Тагаревска от извор до вливане в р. Средецка	R4	добро	няма данни	не е в риск	-
BG2MA400R1021	река Факийска от извор до вливане на река Малка река	R4	умерено	няма данни	вероятно в риск	Фосфор, фосфати, азот

Код на водното тяло	Речен участък	Код на речен тип	Общо екологично състояние	Общо химично състояние	Оценка на риска	Фактори на риска
BG2MA400R1008	река Факийска от вливане на р. Сарпасан до вливане на река Малката река	R11	добро	няма данни	не е в риск	фосфати
BG2MA400R1108	река Малката река – от извор до вливане в р. Факийска	R4	добро	няма данни	не в риск	-
BG2MA400R010	река Даръдере от извор до вливане в река Факийска	R4	добро	няма данни	не в риск	-
BG2MA700R007	река Каракютюючка (Пънчевска) от извор до вливане в река Средецка	R11	добро	няма данни	не е в риск	-
BG2MA700R006	река Средецка от град Средец до язовир „Мандра“	R11	умерено	няма данни	в риск	азот и фосфор и други вещества , морфологични изменения
BG2MA107L002	язовир „Мандра“	L7	много лошо	няма данни	в риск	азот, азот амониев, фосфор, фосфати

Източник ПУРБ БДЧР 2016-2021г. - Приложение 2.4.15 и Приложение 5.1

Целите за опазване на повърхностните водни тела, съгласно Приложение 5.1 на ПУРБ ЧРБУ 2016-2021 г. са представени в табличен вид както следва:

Таблица II-09. Цели за опазване на околната среда за повърхностни водни тела на Черноморски район на басейново управление на водите.

Код на водното тяло 2009-2015	Код на водното тяло 2016-2021	Наименование на водното тяло	Цел/Година		
			2015	2021	2027
BG2MA800R019	BG2MA800R019	II участък: р.Малката река от извор до вливане в р.Господаревска III участък: р.Селска(Драковска) от извор до вливане в р.Господаревска	1.Предотвратяване влошаването на екологичното състояние.Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло. 2.Постигане на добро химично състояние.	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; - постигане и запазване на добро екологично състояние по биологични елементи - МЗБ и Риби. - запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи 3. Постигане и запазване на добро химично състояние	1.Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние
BG2MA900R020	BG2MA900R1020	р. Средецка от извор до гр. Средец	1.Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло 2. Постигане на добро химично състояние.	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на умерено екологично състояние; - Постигане на възможно най-добро състояние по биологични елементи - МЗБ и Риби; 3. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; - Постигане и запазване на добро състояние по биологични елементи - МЗБ и риби; 3. Запазване на добро химично състояние
BG2MA900R020	BG2MA900R1120	р. Тагаревска от извор до вливане в р. Средецка	1.Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло 2. Постигане на добро химично състояние	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на умерено екологично състояние; - Постигане на възможно най-добро състояние по биологични елементи - МЗБ и Риби; 3. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично състояние; - Постигане и запазване на добро състояние по биологични елементи - МЗБ и риби; 3. Запазване на добро химично състояние
BG2MA400R021	BG2MA400R1021	р. Факийска от извор до вливане на р. Малка река	1.Предотвратяване влошаването на екологичното състояние. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло	1. Предотвратяване влошаването на екологичното състояние; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добро екологично	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние

Екологична оценка на проект на Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец

Код на водното тяло 2009-2015	Код на водното тяло 2016-2021	Наименование на водното тяло	Цел/Година		
			2015	2021	2027
			2. Постигане на добро химично състояние.	състояние; - запазване на добро екологично състояние по биологични елементи - постигане и запазване на добро екологично състояние по физикохимични елементи -P-PO4, P-total, N-total, P-PO4; 3. Постигане и запазване на добро химично състояние	
BG2MA400R008	BG2MA400R1008	р. Факийска от вливане на р. Сарпасан до вливане на р. Малката река	1. Поддържане и запазване на добро екологично състояние. 2. Постигане на добро химично състояние.	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние
BG2MA400R008	BG2MA400R1108	р. Малката река – от извор до вливане в р. Факийска	1. Поддържане и запазване на добро екологично състояние. 2. Постигане на добро химично състояние.	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние
BG2MA400R010	BG2MA400R010	р. Даръдере от извор до вливане в р. Факийска	1. Поддържане и запазване на добро екологично състояние. 2. Постигане на добро химично състояние.	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние
BG2MA700R007	BG2MA700R007	р.Каракютюючка (Пънчевска) от извор до вливане в р. Средецка	1. Поддържане и запазване на добро екологично състояние. 2. Постигане на добро химично състояние.	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Запазване на добро екологично състояние; 2. Запазване на добро химично състояние
BG2MA700R006	BG2MA700R006	р. Средецка от град Средец до язовир „Мандра”	1.Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло. 2.Постигане на добро химично състояние	1. Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал; 2.Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добър екологичен потенциал; - запазване на добро екологично състояние по биологични елементи - постигане и запазване на добър екологичен потенциал по физикохимични елементи - N-NO2, N-total, P-PO4, P-total; 3. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Запазване на добрия екологичен потенциал; 2. Запазване на добро химично състояние

Екологична оценка на проект на Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец

Код на водното тяло 2009-2015	Код на водното тяло 2016-2021	Наименование на водното тяло	Цел/Година		
			2015	2021	2027
BG2MA107L002	BG2MA107L002	язовир „Мандра“	1.Предотвратяване влошаването на екологичният потенциал. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло 2. Постигане на добро химично състояние	1.Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал; 2.Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на умерен екологичен потенциал; - постигане на възможно най- добър екологичен потенциал по биологични елементи - МЗБ и ФП; - постигане на възможно най- добър екологичен потенциал по физикохимични елементи - N-NH ₄ , N-total, P-PO ₄ , P-total; 3. Постигане и запазване на добро химично състояние	1. Предотвратяване влошаването на екологичния потенциал; 2. Опазване, подобряване и възстановяване на водното тяло за постигане на добър екологичен потенциал; - постигане и запазване на добър екологичен потенциал по биологични елементи - МЗБ и ФП; - постигане и запазване на добър екологичен потенциал по физикохимични елементи - N-NH ₄ , N-total, P-PO ₄ , P-total; 3. Запазване на добро химично състояние

Източник ПУРБ ЧРБУ(2016-2021г.) - Приложение 5.1

Риск от наводнения:

Наводненията са природно явление, което не може да бъде предотвратено. Някои човешки дейности (като нарастването на населените места и стопанските активи в заливните равнини, както и намаляването на естествената способност на почвата да задържа вода, породено от използването на земята) и промяната на климата, обаче, допринасят за увеличаване на вероятността от наводнения и неблагоприятните последици от тях.

Съгласно чл.7 от Директива 2007/60/ЕС (Европейска Директива за наводненията) и на основание чл. 146и от Закона за водите е изготвен План за управление на риска от наводнения (ПУРН). Планът разглежда всички аспекти на управлението на риска, като се съсредоточава върху предотвратяването, защитата, подготвеността, включително прогнозите за наводнения, системите за ранно предупреждение и отчита характеристиките на Черноморския район за басейново управление на водите за период от шест години – от 2016 до 2021 година включително. Той включва Програма от конкретни мерки или комбинация от мерки за решаване на установените проблеми и постигане на поставените цели за всеки един от определените 45 района със значителен потенциален риск от наводнения. Планът е приет с Решение №1103/29.12.2016 г. на Министерски съвет, съгласно чл.151, ал.2, т.1, буква „к“ на Закона за водите.

В изпълнение на чл.4 от Директива 2007/60/ЕС относно оценка и управление на риска от наводнения и чл.146а, ал.1 от Закона за водите се извършва Предварителна оценка на риска от наводнения (ПОРН). В „Предварителна оценка на риска от наводнения в Черноморски район за басейново управление на водите” е направен анализ от известните наводнения (761 броя в минало време), на територията на басейнова дирекция Черноморски район, и са определени общо 222 броя наводнения в места и зони по поречията на реките и черноморското крайбрежие, където наводненията са нанесли значителни щети за човешкото здраве и националното стопанство и които продължават да крият значителен потенциален риск. Единадесет от тези наводнения са морски наводнения.

За водосборния басейн на Мандренските реки за периода 2002 – 2010 г. са известни общо 97 бр. Наводнения, а типовете наводнения за реките и потоците им са както следва:

1. речно наводнения – 57 бр. – 58,76%
2. скатови наводнения – 39бр. – 40,21%
3. инфраструктурно наводнение – 1бр. – 1.03%

От известните общо 97 бр. наводнения по Мандренски реки и притоците им, със значителен риск от наводнения са 22 броя в следните зони:

1. С. Ливада на р. Татарски дол – речно наводнение 2002 г. в община Камено.
2. Гр. Средец на р. Катов дол – речно наводнение 2004 г. в община Средец.
3. С. Тръстиково на р. Русокастренска – скатово наводнение 2005 г. в община Камено.
4. С. Константиново на р. Русокастренска – скатово наводнение 2005 г. в община Камено.
5. С. Трояново на р. Хайджиларска – речно наводнение 2005 г. в община Камено.
6. С. Ливада на р. Татарски дол – речно наводнение 2006 г. в община Камено.
7. С. Зидарово на р. Факийска – речно наводнение 2006 г. в община Созопол.
8. С. Ливада на р. Татарски дол – скатово наводнение 2007 г. в община Камено.
9. С. Крушово на р. Русокастренска – скатово наводнение 2007 г. в община Карнобат.
10. С. Тръстиково на р. Русокастренска – скатово наводнение 2007 г. в община Камено.
11. Кв. „Крайморие”, гр. Бургас – скатово наводнение 2007 г. в община Бургас.
12. С. Детелина на р. Барганска – скатово наводнение 2007 г. в община Карнобат.

13. С. Русокастро на р. Русокастренска – речно наводнение 2009 г. в община Камено.
14. С. Люлин на р. Господаревска – речно наводнение 2009 г. в община Стралджа.
15. С. Русокастро на р. Русокастренска – речно наводнение 2010 г. в община Камено.
16. Отводнителна система Новоселци на р. Русокастренска – речно наводнение 2010 г. в община Камено.
17. С. Трояново на р. Хайджиларска – скатово наводнение 02.2010 г. в община Камено.
18. С. Трояново на р. Хайджиларска – скатово наводнение 03.2010 г. в община Камено.
19. С. Ливада на р. Татарски дол – скатово наводнение 2010 г. в община Камено.
20. Отводнителна система Димчево на р. Факийска – скатово наводнение 2010 г. в община Бургас.
21. С. Воиника на р. Господаревска – речно наводнение 2010 г. в община Стралджа.
22. Пътен възел с. Зидарово на р. Факийска – речно наводнение 2010 г. в община Созопол

Внимание заслужават речните наводнения, станали в участъците на корекцията на р. Средецка след гр. Средец, както и речното наводнение от 2010 г. станало в участъци от корекцията на р. Факийска в землището на с. Зидарово. Наводненията са станали след преливане и скъсване на предпазните диги. От сведение на ДА „Гражданска защита” за тежките наводнения в страната за периода 1990 г. – 2001 г. за р. Русокастренска и притоците ѝ е било регистрирано едно тежко наводнение през 1999 г., като щетите са за 83 000 лв. Наличието на тези факти показва, че трябва да се обърне внимание на дигите в тези места по реките Средецка и Факийска, при планове за управлението на риска от наводнения, за да стане този риск контролиран до определено ниво, регламентиран в нормативните уредби за устройството на територията на Р. България.

В изпълнение на изискванията на чл.5 от Директивата и чл. 146г, ал. 1 от Закона за водите, Директора на БДЧР определя райони (Заповед №128/15.08.2013г.), за които се счита че съществува значителен потенциален риск от наводнения или вероятност за значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Определянето на РЗПРН се извършва на база на резултатите от предварителната оценка на риска от наводнения (ПОРН) по „Критерии и методи за определяне и класифициране на риска и определяне на РЗПРН”, утвърдени от Министъра на околната среда и водите съгласно чл. 187 ал.2 т.6 от Закона за водите (Заповед №РД-745/01.10.2013г.).

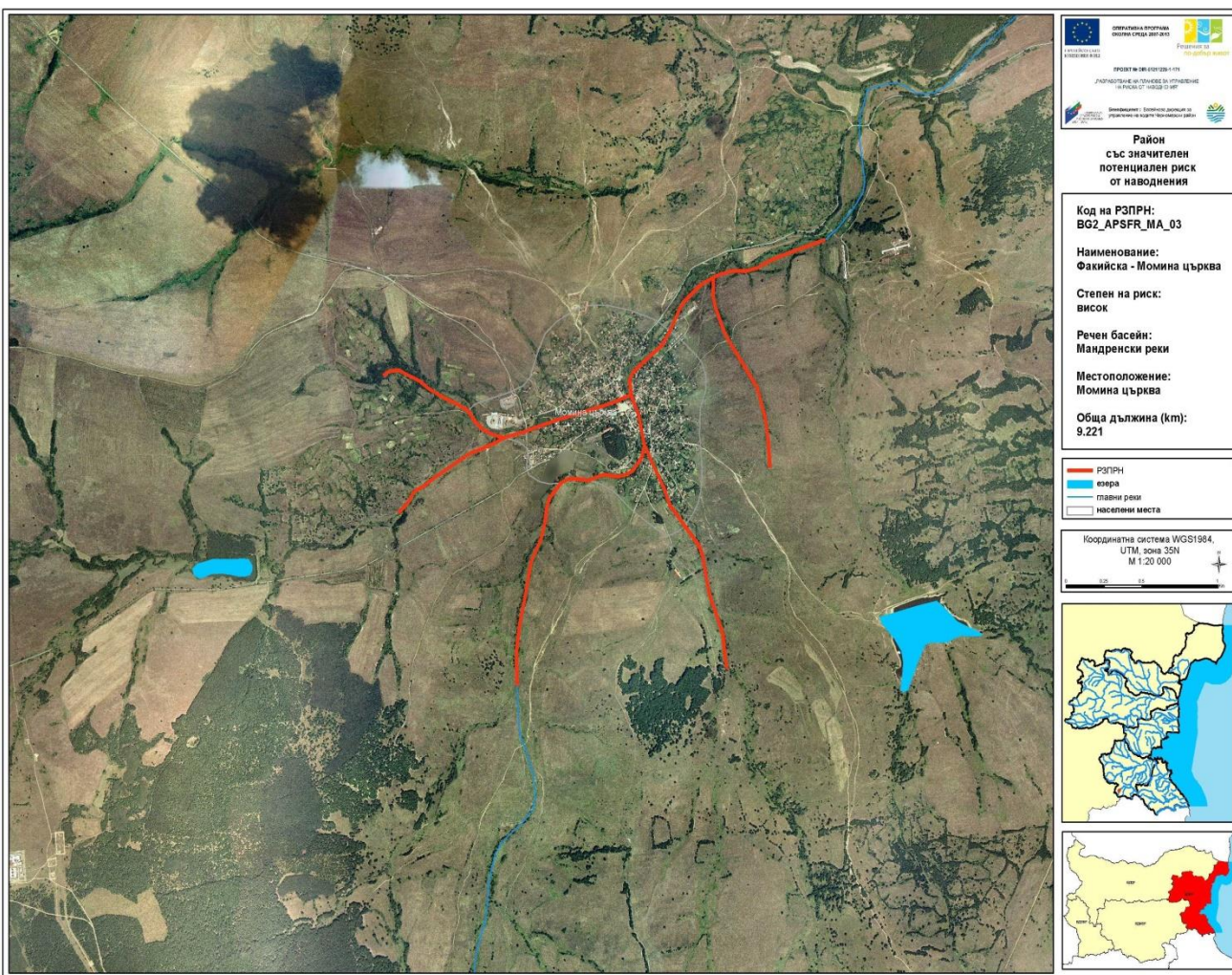
Съгласно извършената оценка по чл.146г от ЗВ в Черноморски район за управление на водите, представена в Приложение №3: Списък на определените РЗПРН в ЧРБУ от ПУРН на Черноморски район за басейново управление на водите 2016-2021г., територията на Община Средец попада в следните райони със значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН) с код и наименование BG2_APSFR_MA_03 „Факийска – Момина църква”, BG2_APSFR_MA_04 „Средецка – Проход”, BG2_APSFR_MA_05 „Факийска – Голямо Буково” и BG2_APSFR_MA_06 „Факийска – Факия” (Фиг. II-10).

Фигура II-10: Част от карта РЗПРН – участък Община Средец
Източник: ПУРН ЧРБУ 2016-2021 г. – Приложение №1

Таблица II-10. Характеристика и обхват на РЗПРН, BG2_APSFR_MA_03 „Факийска – Момина църква”

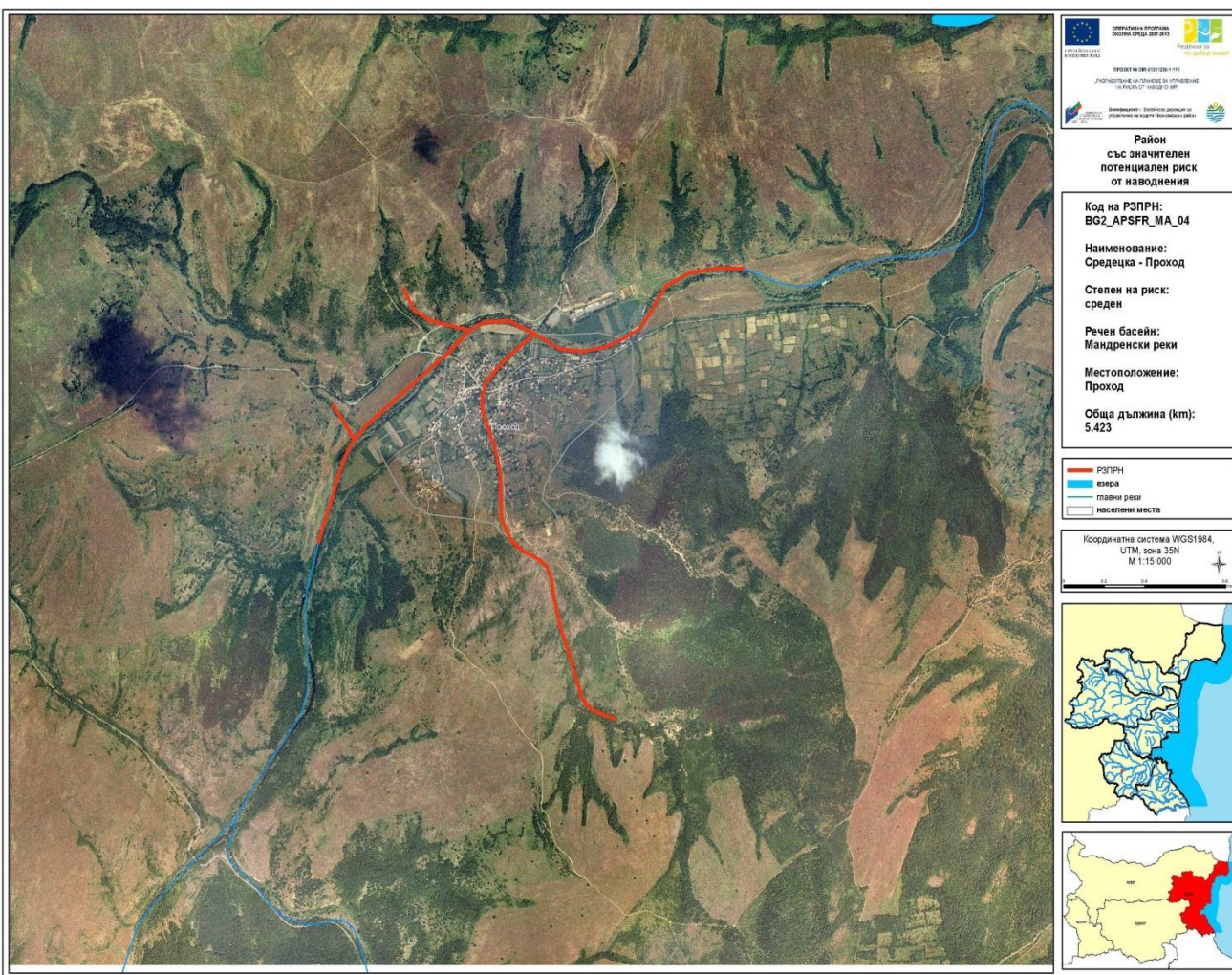
Код РЗПРН	Име на РЗПРН	Дължина, km	Поречие	Водно тяло	Населено място	Община	Степен на риск
BG2_APSFR_MA_03	Факийска – Момина църква	9	Мандренски реки	BG2MA400R021	Момина църква	Средец	Висок

Фигура II-11: РЗПРН с код и наименование BG2_APSFR_MA_03 „Факийска – Момина църква”

Таблица II-11. Характеристика и обхват на РЗПРН, BG2_APSFR_MA_04 „Средецка – Проход”

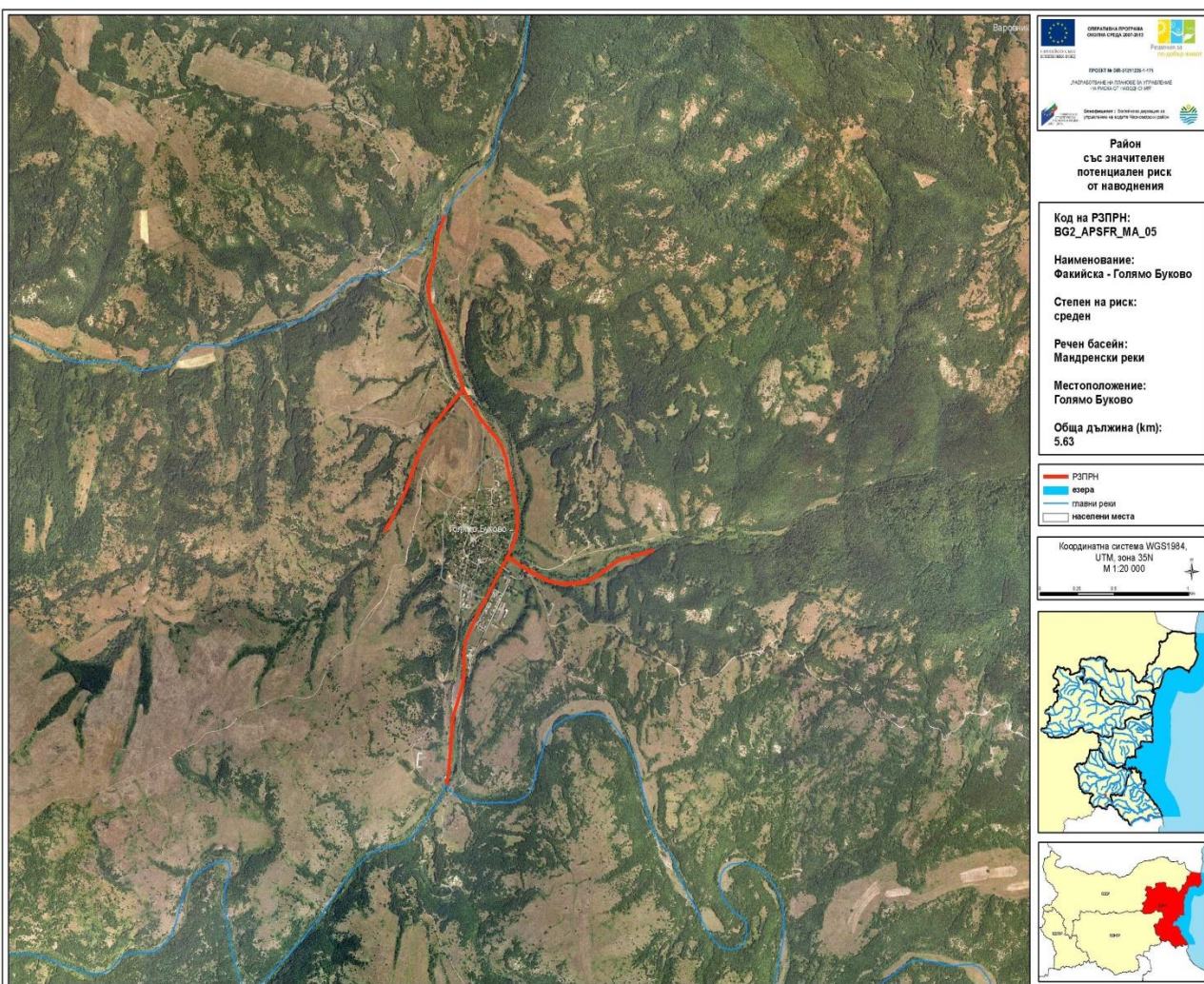
Код РЗПРН	Име на РЗПРН	Дължина, km	Поречие	Водно тяло	Населено място	Община	Степен на риск
BG2_APSFR_MA_04	Средецка – Проход	5	Мандренски реки	BG2MA900R020	Проход	Средец	Среден

Фигура II-12: РЗПЗН с код и наименование РЗПРН, BG2_APSFR_MA_04 „Средецка – Проход”

Таблица II-12. Характеристика и обхват на РЗПРН, BG2_APSFR_MA_05 „Факийска – Голямо Буково”

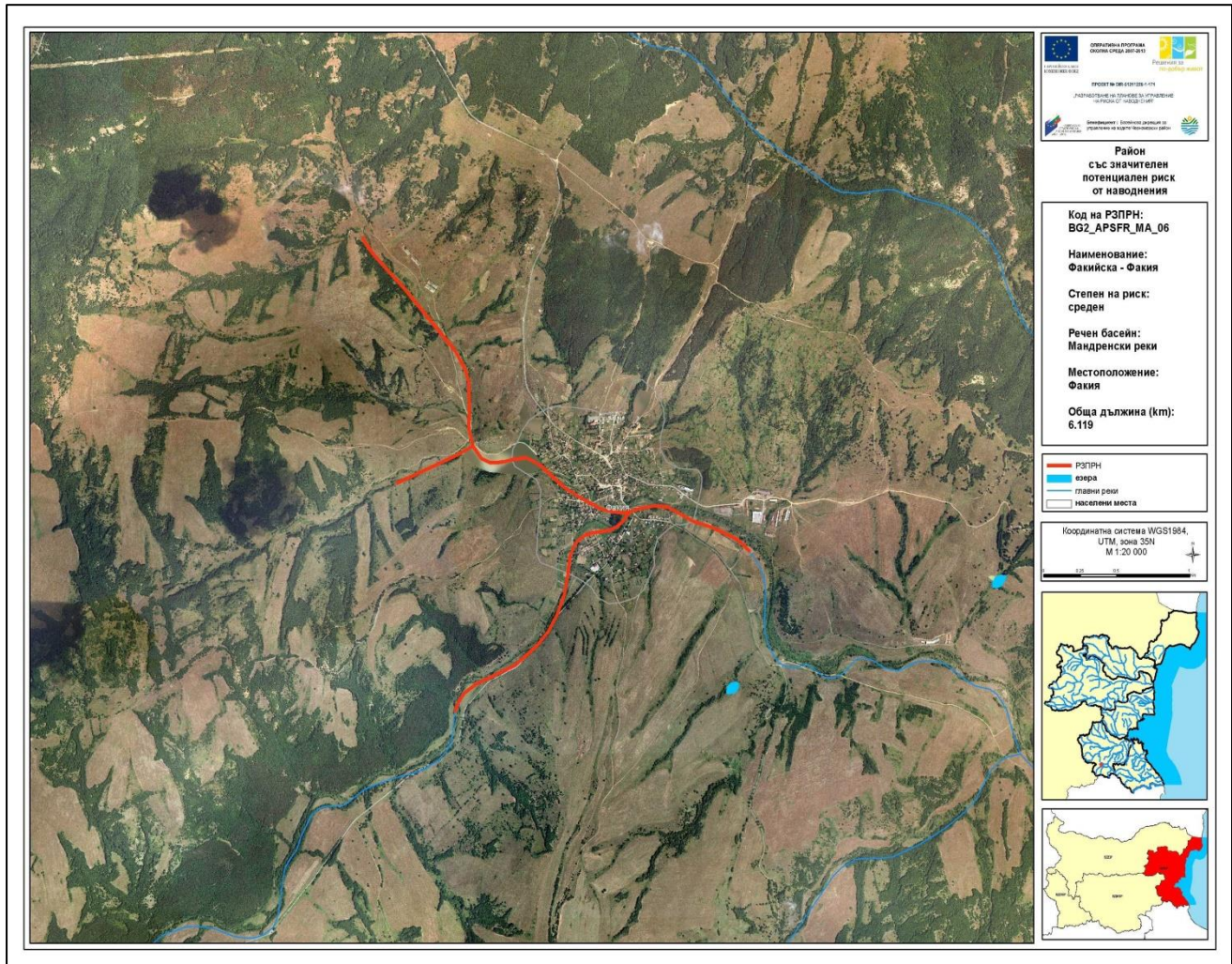
Код РЗПРН	Име на РЗПРН	Дължина, km	Поречие	Водно тяло	Населено място	Община	Степен на риск
BG2_APSFR_MA_05	Факийска – Голямо Буково	6	Мандренски реки	BG2MA400R008	Голямо Буково	Средец	Среден

Фигура II-13: РЗПЗН с код и наименование BG2_APSFR_MA_05 „Факийска – Голямо Буково”

Таблица II-13. Характеристика и обхват на РЗПРН, BG2_APSFR_MA_06 „Факийска – Факия”

Код РЗПРН	Име на РЗПРН	Дължина, km	Поречие	Водно тяло	Населено място	Община	Степен на риск
BG2_APSFR_MA_06	Факийска – Факия	6	Мандренски реки	BG2MA400R021	Факия	Средец	Среден

Фигура II-14: РЗПЗН с код и наименование BG2_APSFR_MA_06 „Факийска – Факия”

Оценка на потенциалната заплаха от наводнения – „Мандренски реки”

В XIV Проектна единица - "Мандренски реки" основните реки са Русокастренска, Средецка, Факийска, Изворска, Маринка, Отманли, които се вливат в Черно море посредством езеро Мандра. Районът се загражда на изток от Черно море, на север и запад от речен басейн Севернобургаски реки, възвишенията Хисар и Бакърджиците, а на юг граничи с речен басейн Южнобургаски реки. В тези граници той обхваща освен склоновете на споменатите възвишения до вододелната линия с поречието на р. Тунджа, низините около яз. „Мандра” и долното разширение на реките до вливането им в язовир „Мандра”. По ортографски белези районът може да се раздели на котловинна низина, включваща бреговата ивица и ниските полета и нископланинска област (с височина до 400 m), представена от ограждащите възвишения.

От добри практики в Европа анализът на детайлният риск включва контекста на препоръчани типови мерки за управление съобразени с Директива 2008/114/ЕО за критична инфраструктура и националния Закон за защита от бедствия, разпределени в 3 обособени групи (три равнища на риска), както следва:

1. *Висок риск* – Препоръчва се да не се разрешава или разширява съществуваща застроена площ, в която се задържат лица или животни. За съществуващата застроена площ да се направи и изпълни проект за специални мерки срещу наводнение, които да осигурят

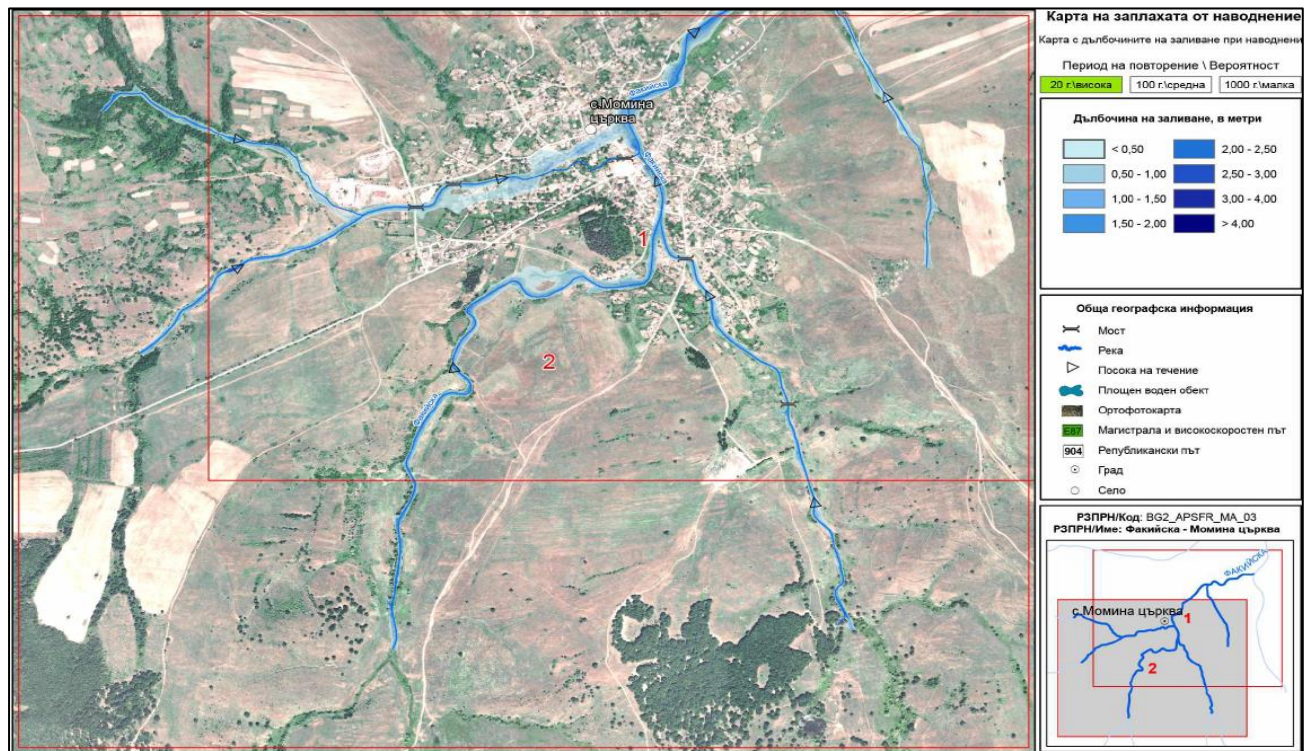
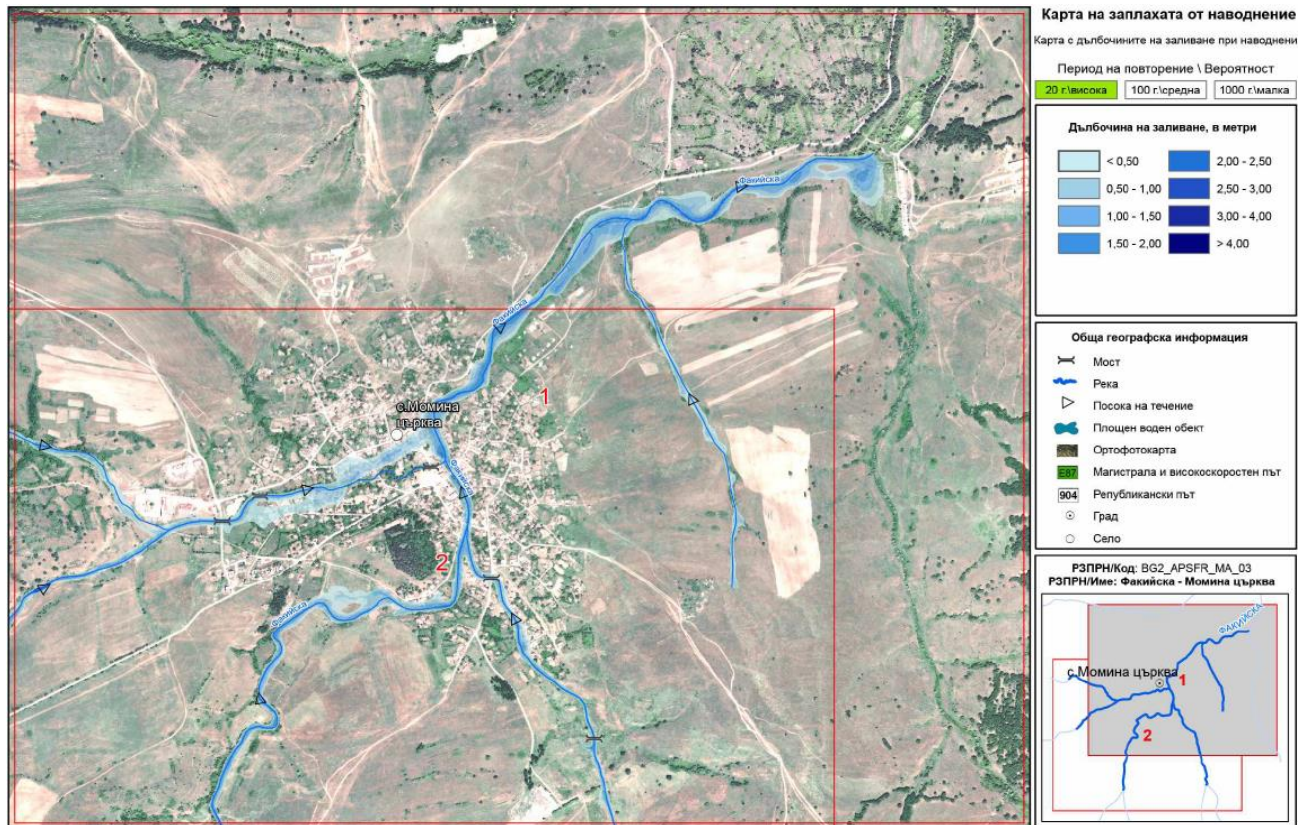
- съответното намаляване на риска (намаляване на уязвимостта) или да се разработи програма за преместване на този обект.
2. *Среден риск* – Строителството е възможно, но с ограничения, изхождащи от подробна преценка на функционалността и уязвимостта на обектите в застрашената територия. Не е подходящ за строителство на чувствителни обекти – болници, училища, администрация и подобни. Не се препоръчва да се разширяват застроените площи.
 3. *Нисък риск* – Строителството е възможно, като собствениците на засегнатите парцели и обекти трябва да бъдат предупредени за потенциална заплаха от наводнение. За чувствителните обекти да се приемат специални мерки (за намаляване на уязвимост), както за вече построените, така и за предстоящите/разширяващите се.

Съставени са карти на заплаха от наводнения в съответствие с Методика за оценка на заплахата и риска от наводнения, одобрена със Заповед № РД-370/16.04.2013 г. на Министъра на околната среда и водите. Методиката дава основните изисквания за тяхното разработване и е публикувана на интернет страницата на Министерство на околната среда и водите.

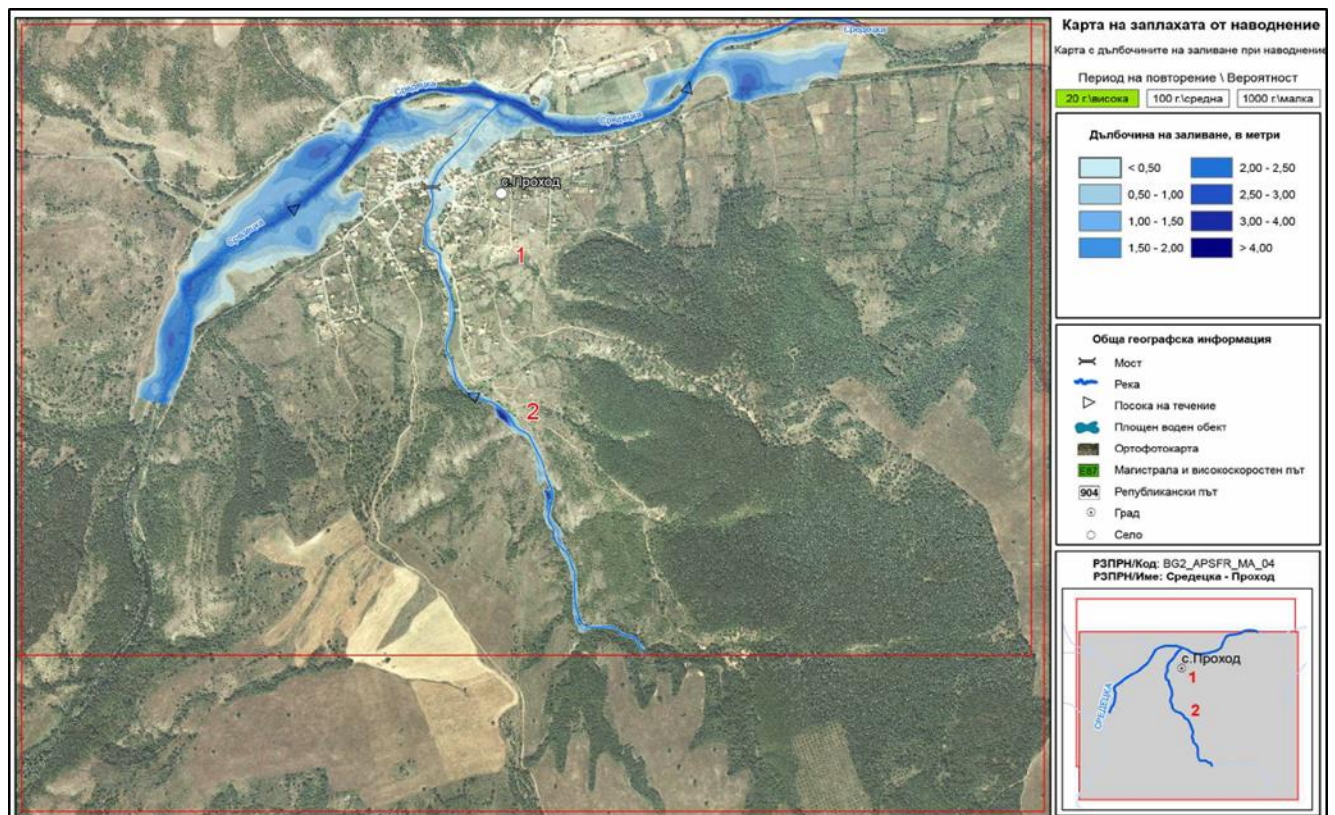
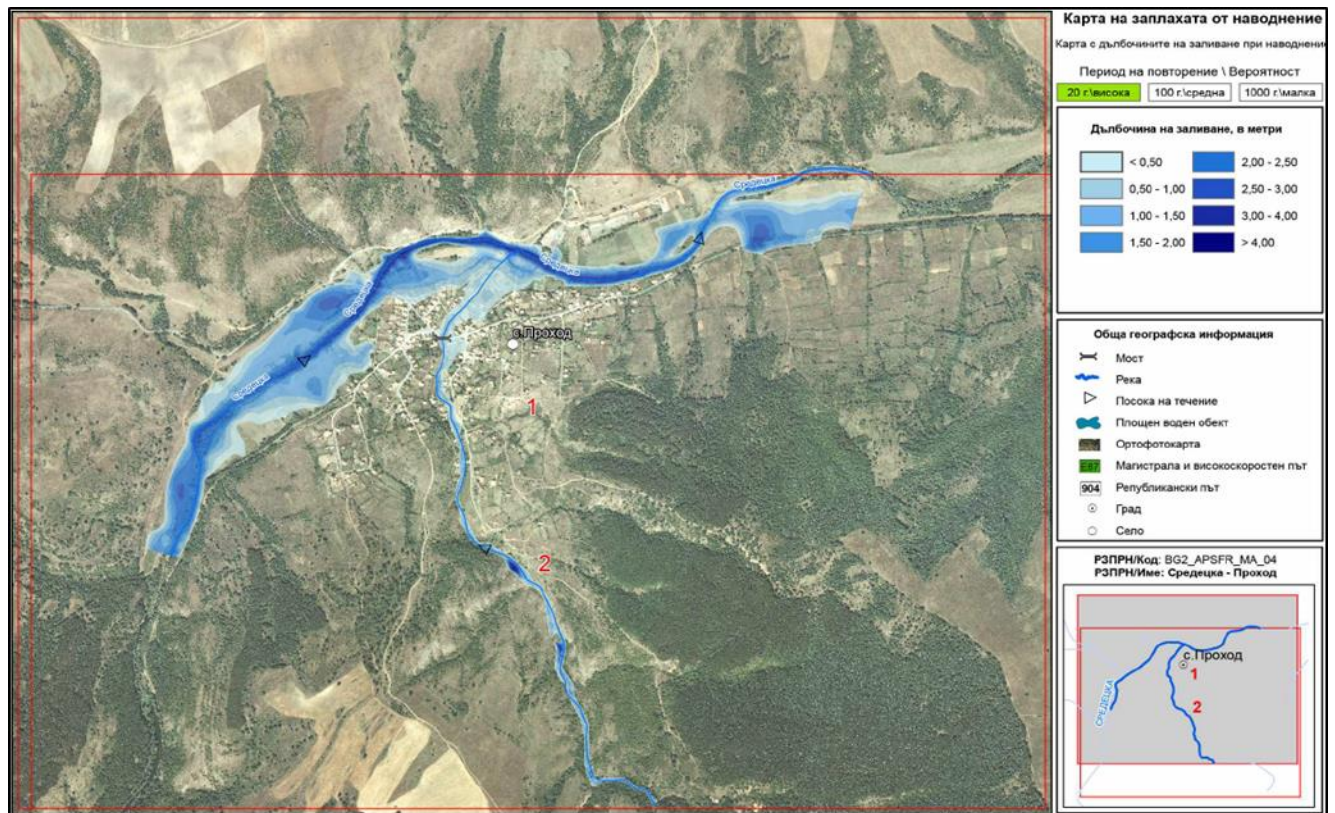
Картите на заплахата от наводнения покриват географските територии, които могат да бъдат наводнени при следните сценарии, определени съгласно чл. 146е от Закона за водите (Нов - ДВ, бр. 61 от 2010 г.) за нашата страна:

- наводнения с малка вероятност за настъпване са наводнения при които вероятният период за повторно настъпване е по-голям или равен на 1000 години, както и при непредвидими събития
- наводнения със средна вероятност за настъпване са наводнения при които вероятният период за повторно настъпване е по-голям или равен на 100 години
- наводнения с висока вероятност за настъпване това са наводнения при които вероятният период за повторно настъпване е по-голям или равен на 20 години където е целесъобразно.

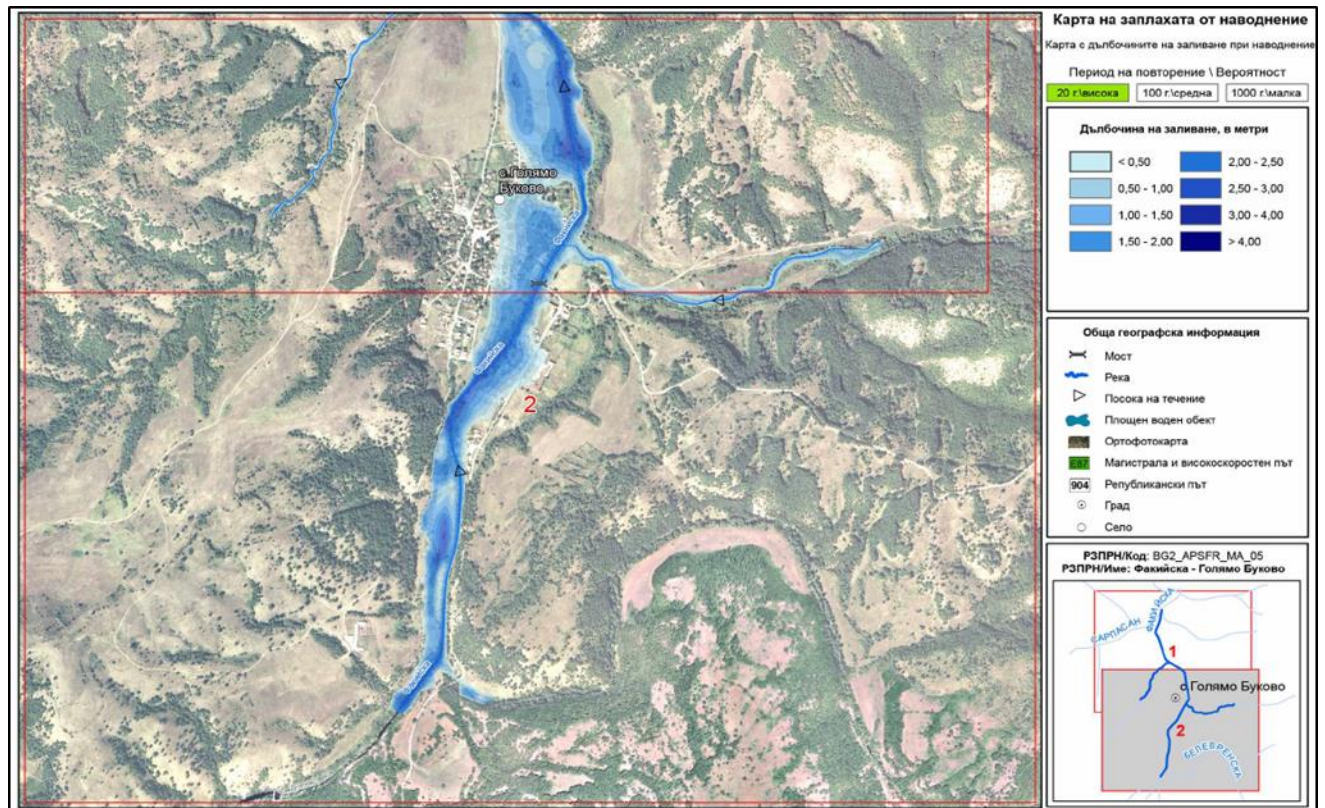
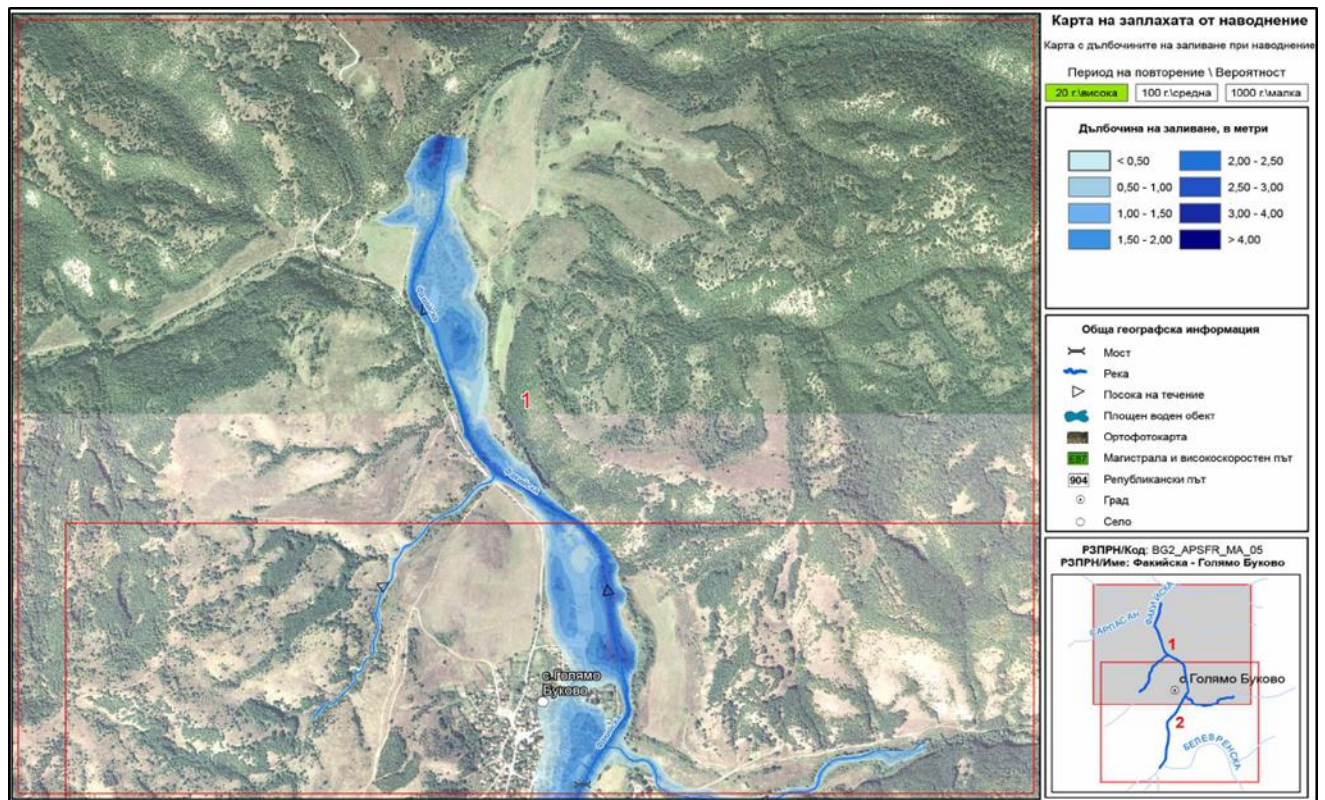
На следващите фигури са представени карти с дълбочините на заливане при наводнения (период на повторение: 20 години/вероятност: висока) за РЗПРН на територията на Община Средец.

Фигура II-15: Карта на заплахата от наводнение, РЗПРН – „Факийска – Момина църква“ с код BG2_APSFR_MA_03

Фигура II-16: Карта на заплахата от наводнение, РЗПРН – „Средецка – Проход“ с код BG2_APSFR_MA_04

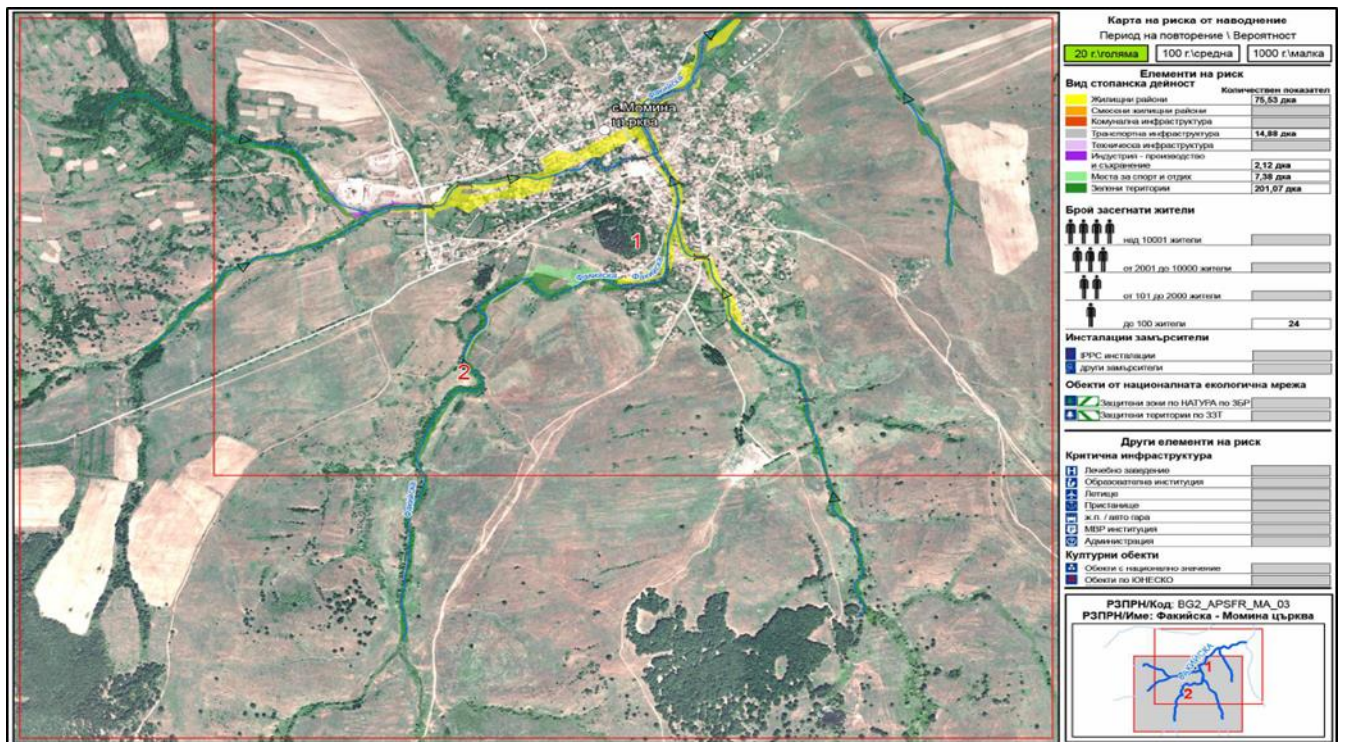
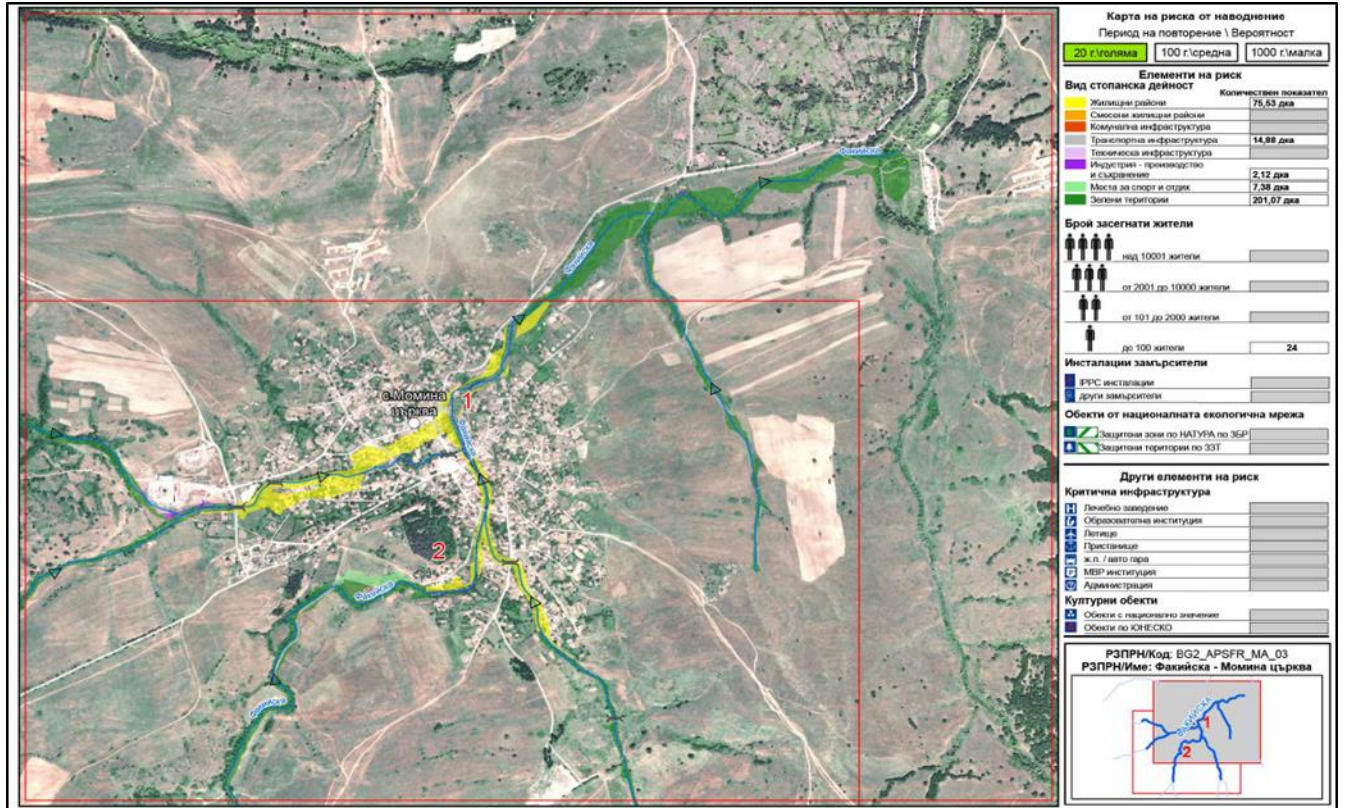
Фигура II-17: Карта на заплахата от наводнение, РЗПРН – „Голямо -Буково“ с код BG2_APSFR_MA_05

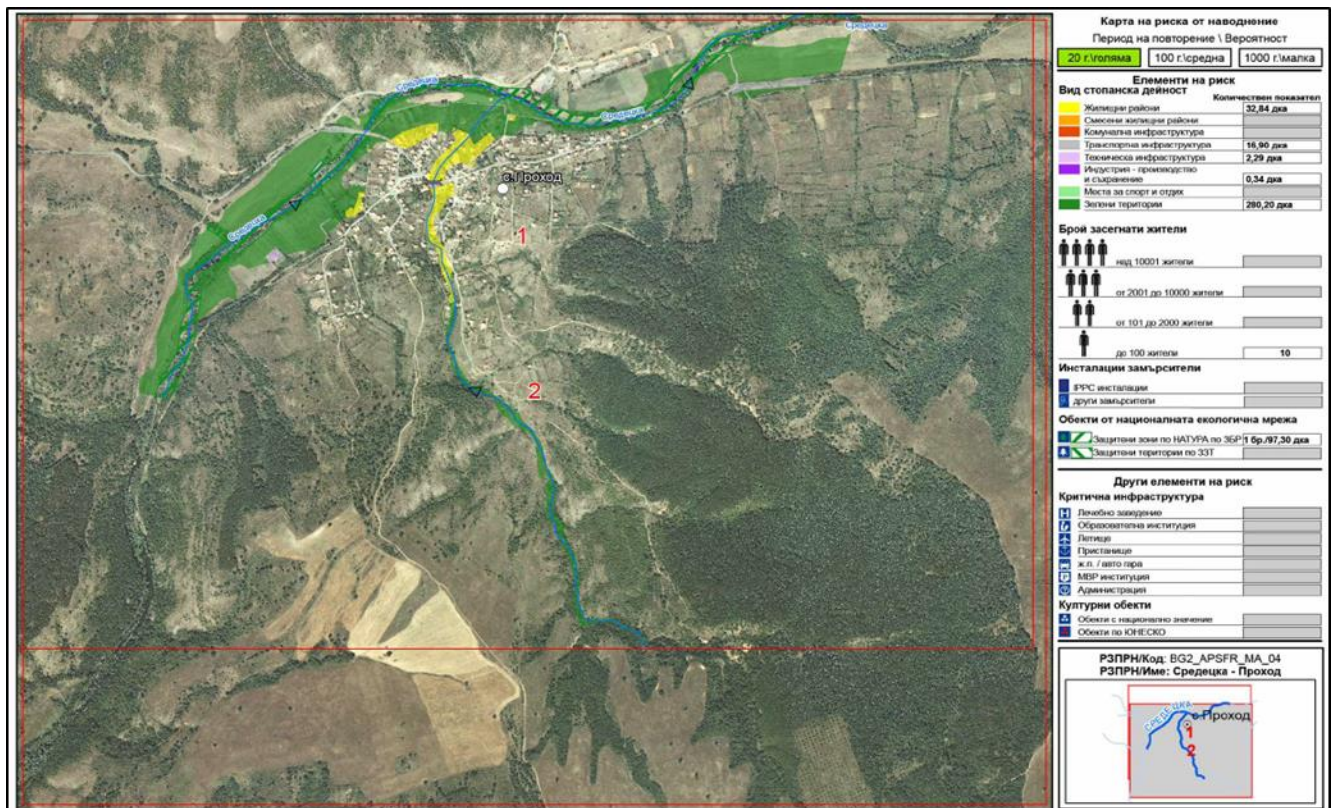
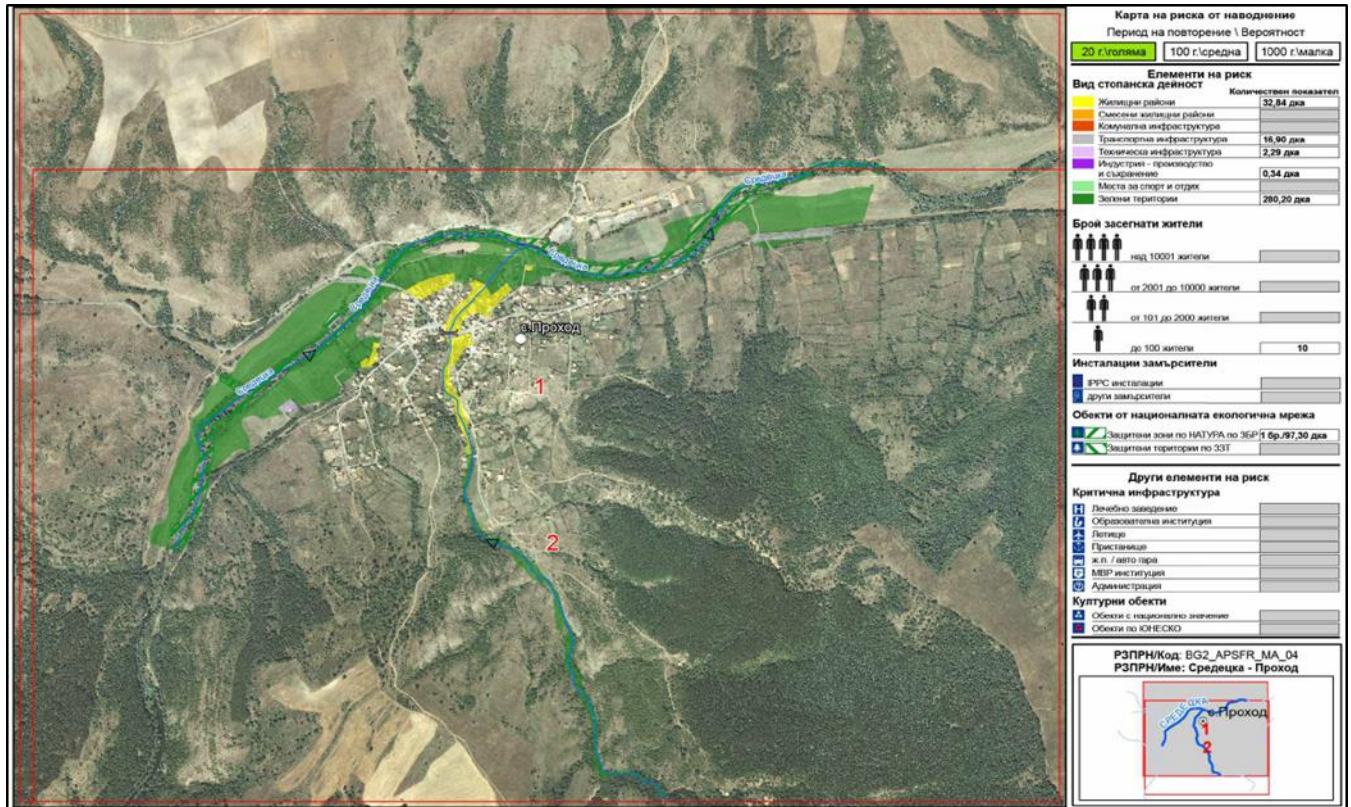
Фигура П-18: Карта на заплахата от наводнение, РЗПРН – „Факийска - Факия“ с код BG2_APSFR_MA_06

Картите на риска от наводнения са съставени в изпълнение на разпоредбите на чл. 146д, ал. 1, т. 2 от Закона за водите и чл. 6 от Директива 2007/60/ЕО, в съответствие с одобрената

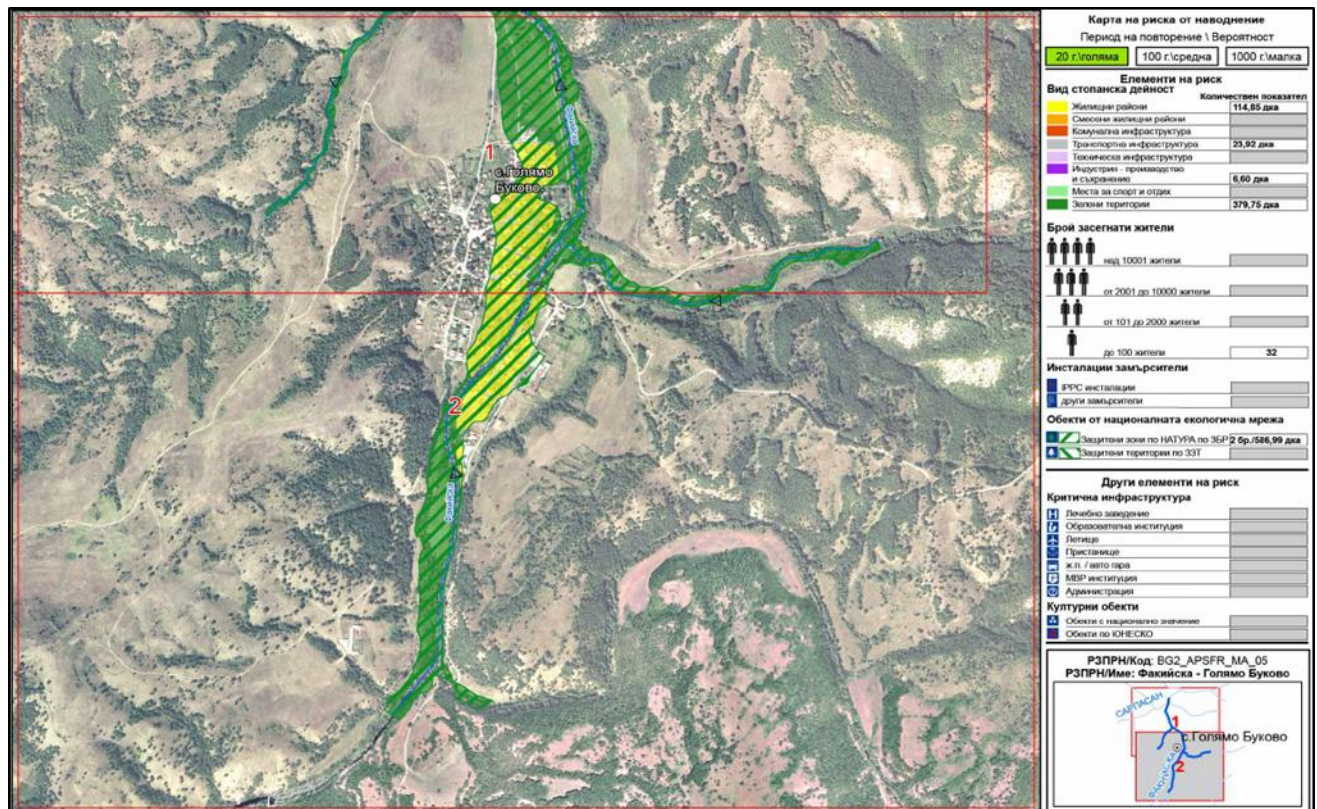
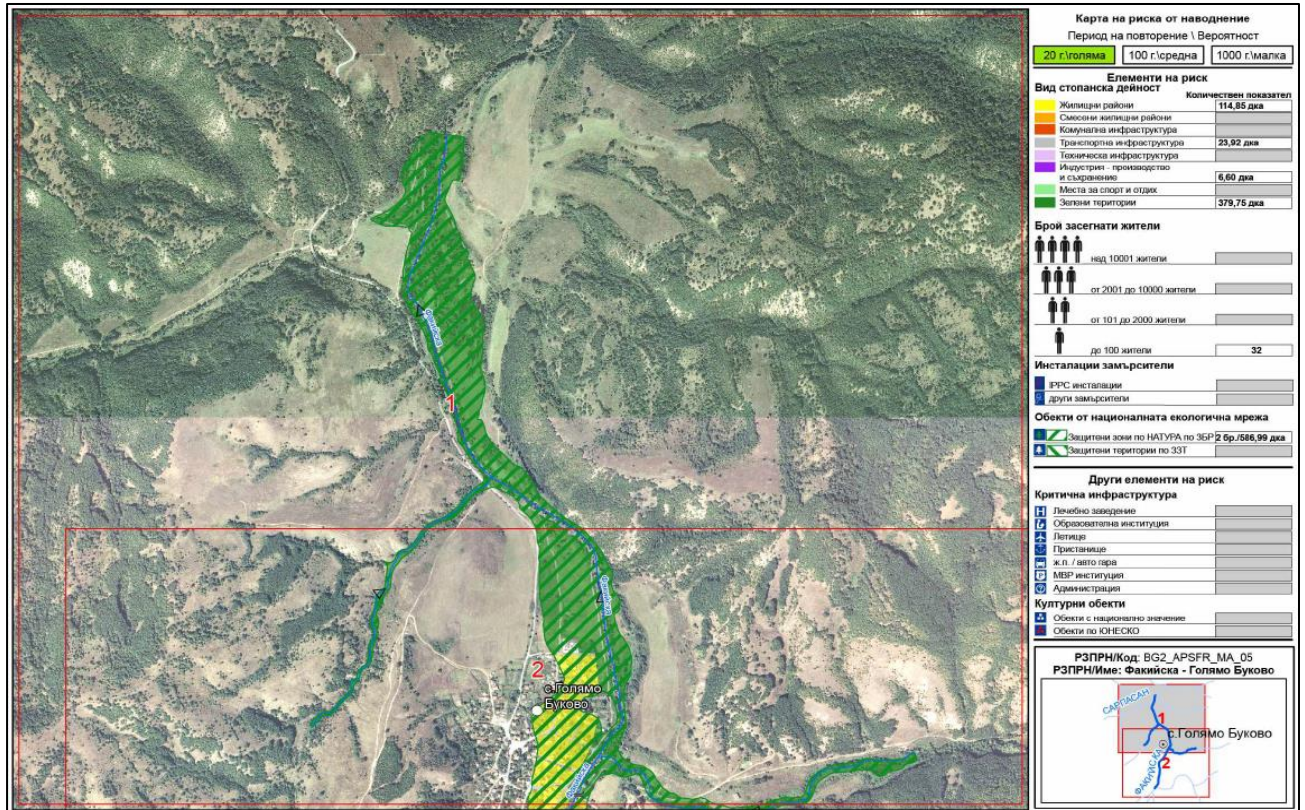
Методика. Съгласно чл. 146ж от ЗВ, картите на районите с риск от наводнения показват неблагоприятните последици от наводнения за всеки от вероятностните периоди.

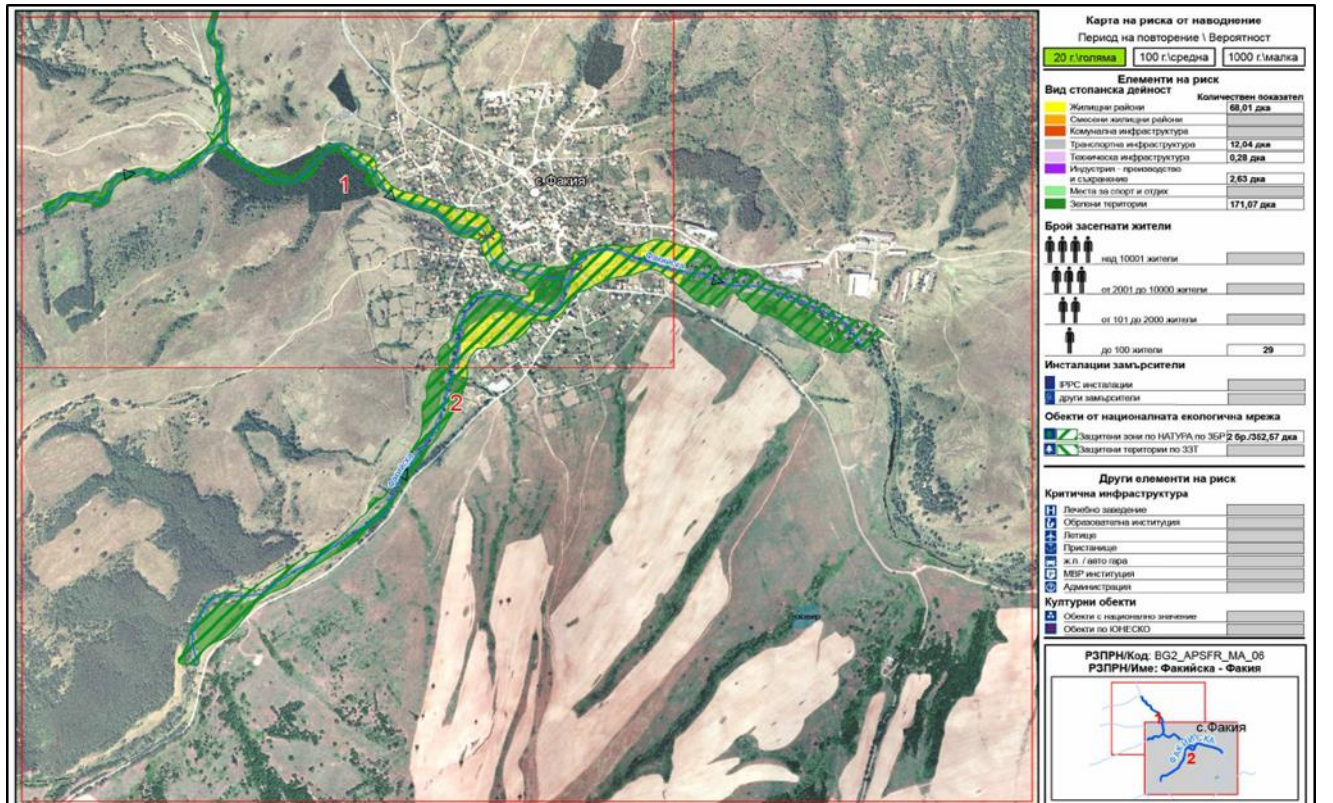
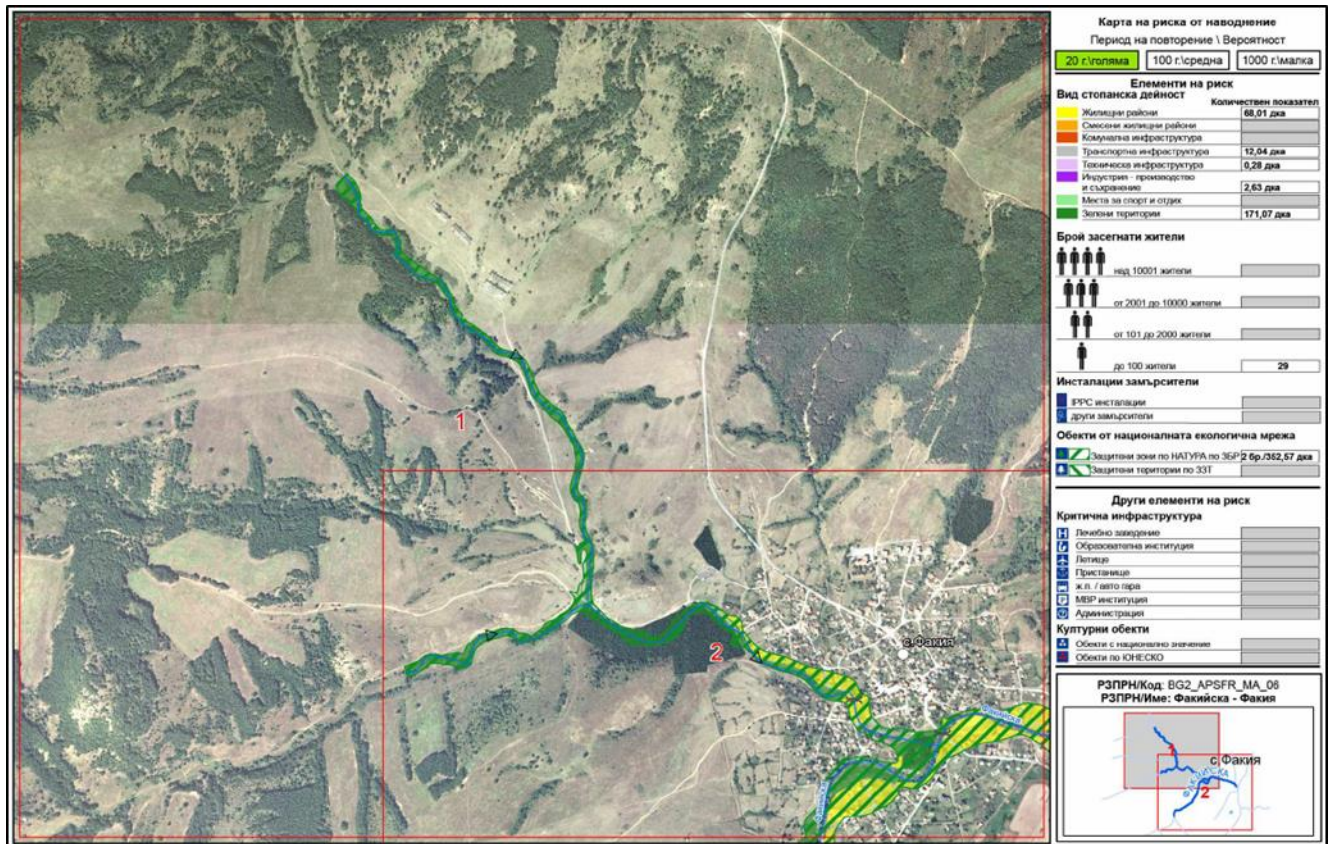
Фигура П-19: Карта на риска от наводнения, РЗПРН – „Факийска – Момина църква“ с код BG2_APSFR_MA_03

Фигура II-20: Карта на риска от наводнения, РЗПРН – „Средецка – Проход“ с код BG2_APSFR_MA_04

Фигура П-21: Карта на риска от наводнения, РЗПРН - „Голямо -Буково“ с код BG2_APSFR_MA_05

Фигура П-22: Карта на риска от наводнения, РЗПРН -, Факийска - Факия“ с код BG2_APSFR_MA_06

Ново строителство в районите със значителен потенциален риск от наводнение, може да бъде разрешавано само след извършване на геоложко и хидрогеоложко проучване и изграждането на защитни хидротехнически съоръжения.

1.3. Почви – характеристика и състояние в района

Почви

Климатични особености на континентално-средиземноморския климат, разнообразната геоложка основа и характерът на естествената растителност са способствали за образуването на разнообразна почвена покривка. Според почвено-географското райониране на България (Нинов, 1997) територията на Общината попада в Странджанската провинция на Балканско-Средиземноморската почвена подобласт.

Формират се два самостоятелни района:

1. Карнобатско-Бургаски район, където почвената покривка е представена предимно от смолници, канелени горски и ливадни почви;
2. Средецко-Созополският район, съставен главно от излужени канелени горски и алувиално-ливадни почви.

Излужените канелени горски почви (LUVISOLS) имат най-широко разпространение (95,4%) в обхвата на общината. В централните части, южно от Средец, са представени като канелено-подзолисти (PLANOSOLS). Имат добре оформен и средно мощен (80-120 sm) профил, на някои места до 200 sm. В южните планински сектори те са представени като плитки, силно еродирани, с дълбочина до 35 sm.

Характеризират се като глинесто-песъчливи, с ниско съдържание на хумус - 0,34%. Водният режим на излужените канелени горски почви не е особено благоприятен. С най-тежък механичен състав са почвите, развити върху андезити и варовици. Отличават се с ниска порьозност, висока плътност, влошена аерация и склонност към преовлажняване.

Върху излужените канелени горски и канелено-подзолистите почви растат високостъблени и издънкови насаждения с разнообразен състав, като водещи в тях са дъбовите. Особено бедните почви от този подтип предлагат условия за развитието на иглолистна и сухоустойчива широколистна растителност. Част от тях (развити върху безкарбонатни скали) са средно добри за ориенталски тютюн и лозя.

Смолниците (VERTISOLS) са разпространени на север от река Средецка в низинни условия при слаб наклон на терена. По-широко е представен подтипът излужени. В района между селата Загорци-Светлина-Суходол-Дюлево те преминават в карбонатни и типични. Създават много добри условия за отглеждане на пшеница, ябълки, круши, сливи, череша и средно добри за царевица, соя, слънчоглед, цвекло, тютюни, памук, пасища, ливади.

В обхвата на Странджа са представени хумусно-карбонатни почви (LEPTOSOLS), развити върху варовици, с променлива мощност (20-80 sm). Характеризират се като леко до средно песъчливо-глинести. Имат добра порьозност, но неблагоприятен воден режим поради малката мощност и голяма каменливост. По запазеността си с хумус са средно до богато хумусни 11,05%. Алувиални, алувиално-ливадни и алувиално-делувиални почви (FLUVISOLS) са представени предимно върху долините на реките Средецка и Факийска. Хумусният хоризонт

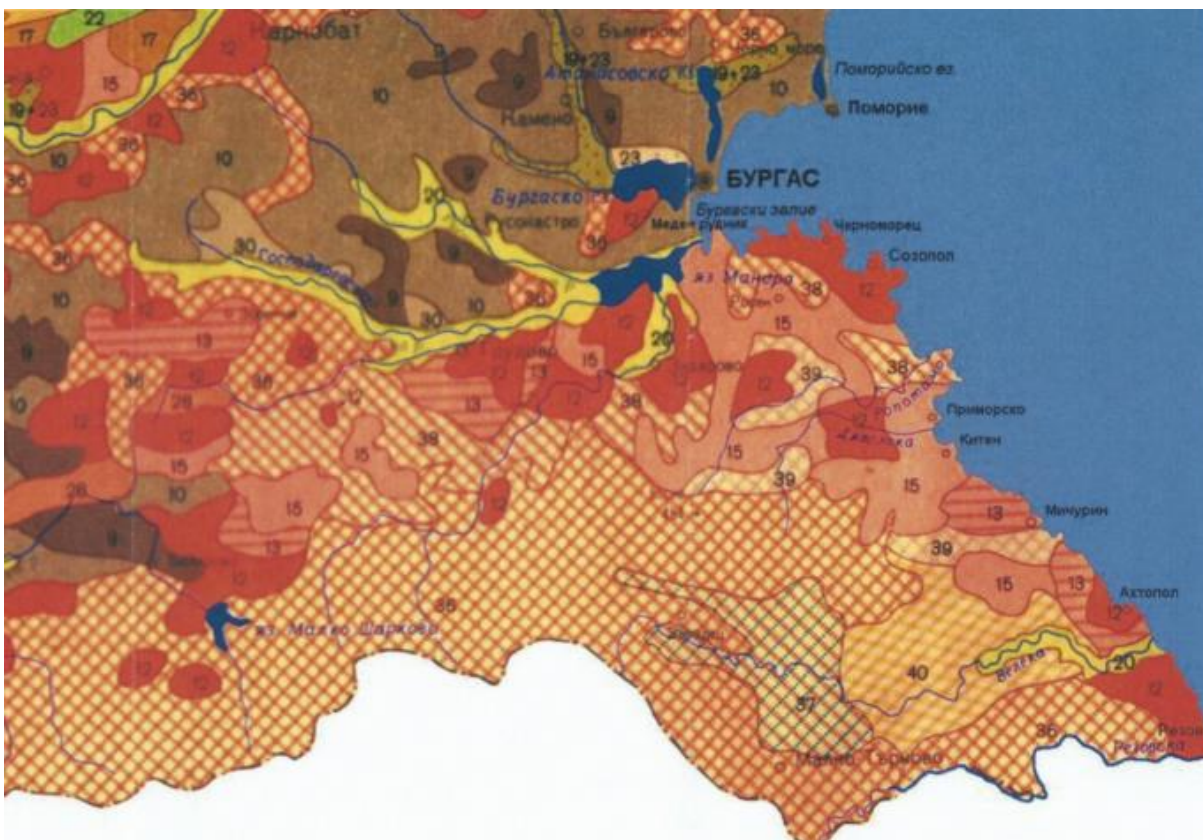
варира от 10 до 40 cm. Тези почви са глинесто-песъчливи, рохки, проветриви, средно и слабо запасени с хумус и азот.

Смолниците се отличават с твърде своеобразен произход и са разпространени на юг от Стара планина в котловинните полета, Горнотракийската и Бургаската низини. Образувани са върху водонепропускливи плиоценски езерни седименти и андезитни туфи и туфити, средиземноморско климатично влияние, незначителен наклон. Отличават се с тежък механичен състав, съдържание на глина 50-75%, специфични физико-механични водни свойства. При навлажняване на почвата, тя набъбва, увеличава обема си, придобива голяма пластичност и лепливост. Обратно - при изсъхване тя се свива, втвърдява и образува широки пукнатини. Смолниците се отличават и с малка водопроницаемост и голяма водозадържаща способност. Поделят се на карбонатни, типични, излужени и деградирани.

Канелените горски почви са разпространени по южните склонове на Стара планина и основните склонови ивици на останалите планини на юг от нея и свързаните с тях котловинни полета, хълмистите земи на Средногорието, Крайщето, Тунджанската област, Странджа, Източни Родопи, Осогово, Рила, Пирин, Родопите /до 800 m н.в./. Формирането им протича при преходно-континентален и преходно-средиземноморски климат и при участието на топлолюбива широколистна, горска растителност, разнообразен почвен субстрат /силно натрошени и изветрели гранити, гранитогнайси, гнайси, слюдени шисти и др./. Канелените горски почви се поделят на типични, излужени и оподзолени канелени горски почви.

Типичните горски канелени почви имат ограничено разпространение в хълмистите и дълбоко разчленени райони. Развити са върху карбонатна основа и се характеризират с плитък профил, малка мощност, плътен строеж. По механичен състав са леко до тежко глинести с хумусно съдържание /3-5%/.

Излужените канелени почви са най-широко разпространения почвен тип в България. Разпространени са в основните селскостопански райони. Характеризират се с мощност на почвения профил 75-120 cm, мощност на хумусния хоризонт /до 35 cm/. По механичен състав са по-глинести от типичните канелени почви, но са с по-малко съдържание на хумус /2-3%/. Алувиално-ливадните почви са разпространени около реките. Те са богати на скални материали и на хумусни вещества, висоководопрпускливи са и са подходящи за отглеждане на зеленчуци. Основните дейности за повишаване на плодородието им освен торене са насочени към предпазването им от заливане на реките, заблатяване и засоляване.

Фигура II-23: Почвена карта на района на Община Средец

Легенда:

Номер	Вид почва
9	Тежки черноземи и „карасолуци”, глинести
10	Оподзолени черноземи и тъмносиви горски почви, тежко пясъчливо-глинести
12	Излужени чернозем-смолници, глинести
13	Канеленовидни чернозем-смолници, тежко пясъчливо-глинести и глинести
15	Сиви горски почви, средно и тежко пясъчливо глинести
20	Излужени канелени горски почви, тежко пясъчливо-глинести
30	Алувиално-ливадни почви с ливадни черноземи, пясъчливо-глинести
36	Пясъци
38	Ерозирани карбонатни и типични черноземи

Почвеното разнообразие в общината благоприятства интензивното земеделие, представлява ценен природен ресурс и създава потенциал за ефективно селско стопанство при балансирана селищна мрежа и модерна техническа инфраструктура.

През 2019г. мониторинг на почвите за съдържание на тежки метали и металоиди от мрежата на I ниво е проведен на територията на Област Бургас, като един от пунктовете попада на територията на Община Средец – с.Зорница (номер на пункта 377). Почвеното изпитване е извършено от Регионална изпитателна лаборатория Бургас в две дълбочини: 0-10 cm и 0-40 cm за необработваемите и 0-20 cm. и 20-40 cm. за обработваемите почви в три повторения.

При проведения мониторинг се наблюдават и контролират индикатори Cu (мед), Pb (олово), Zn (цинк) Cd (кадмий), Cr (хром), Ni (никел), As (арсен), Co (кобалт) и Hg (живак). Измерената максимална стойност за съдържанието на всички наблюдавани индикатори е под 50% спрямо

МДК, съгласно Наредба № 3 за нормите за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата (обн. в ДВ бр.71/2008 г.).

В землището на с. Росеново, Община Средец е разположена площадка за съхраняване на пестициди в контейнери тип „Б-Б” куб.

Община	Землище	ББ кубове, бр.	Количество, kg.
Средец	Росеново	40	160 000

Източник: Доклад за състоянието на околната среда на РИОСВ-Бургас за 2019г.

През 2019г. е констатирано, че площадката около Б-Б кубовете е замърсена с обилно количество торов отпад. Своевременно след констатацията, площадката е изчистена.

На 12.06.2020г. е извършена извънредна проверка на площадката на Б-Б кубовете и са установени несъответствия, описани в Протокол на РИОСВ-Бургас. Община Средец е уведомила „Балбок Инженеринг“ АД за гаранционна поддръжка за направените констатации и предприемане на действия по отстраняването им в срок до 19.06.2020г. След незабавни действия от страна на поддържащата фирма е издаден „Протокол за извършено гаранционно обслужване“ от 13.06.2020г. за следните дейности:

- Преглед на състоянието на контейнерите и отстраняване на нередностите, посочени в протокола на РИОСВ.
- Цялостен преглед на циментовото хидроизолационно покритие при капаците на контейнерите и установяване на местата, на които да бъде извършен ремонт.
- Отстраняване на частично компрометираните участъци и подсилване на циментовото хидроизолационно покритие.

За горепосочените дейности е уведомена и РИОСВ-Бургас.

През 2019г. на РИОСВ-Бургас по програма за Българо – Швейцарско сътрудничество стартира проект по „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“. Изпълнител на проекта е консорциум „ИНДЕКОСЕЙФ“ ДЗЗД с участници: „Еко Сейф“ ООД (България) и „Инд Еко“ ДОО (Хърватска). В тази връзка в изпълнението на проект „Преупаковане, транспорт, предаване за окончателно обезвреждане и почистването на складовете съдържащи УОЗ – пестициди, опасни отпадъци, неопасни отпадъци, и други препарати за растителна защита“ в складове на територията на РИОСВ-Бургас, на основание Разрешение № 02-ДО-515-00/19.12.2018г. „Еко Сейф“ ООД (България) преупакова и предава за последващо третиране пестицидите намиращи се на територията на общините Айтос, Средец, Камено и Царево. Така преупакованите препарати са натоварени на камиони и експедирани за оползотворяване в заводи в Германия, Холандия и Швейцария. Складовите са почистени и върнати на собствениците им. Експерти на РИОСВ-Бургас присъстваха на всяко първоначално отваряне на склад и предаването му на изпълнителя в съответната община. Във връзка с недопускане на замърсявания на околната среда бяха извършени последващи проверки по дейностите преупаковане, преупаковане и почистване на складовете за което са издадени съответните констативни протоколи. Осъществен е и контрол по време на товаренето на камионите, а също и по предаването на вече почистените складове на собствениците им. Количеството излезли от употреба ПРЗ, предадени за последващо третиране от склада на територията на гр.Средец е 47999.80 kg.

Почистеният и саниран склад за негодни и с изтекъл срок ПРЗ е заграден с ограда от всички страни, което ограничава достъпа до него. Портала на оградата е заключен с катинар, вратите на склада също.

От горната информация е видно, че констатираните замърсявания се почистват своевременно и като цяло няма тежки нарушения, които биха довели до значително замърсяване на почвите.

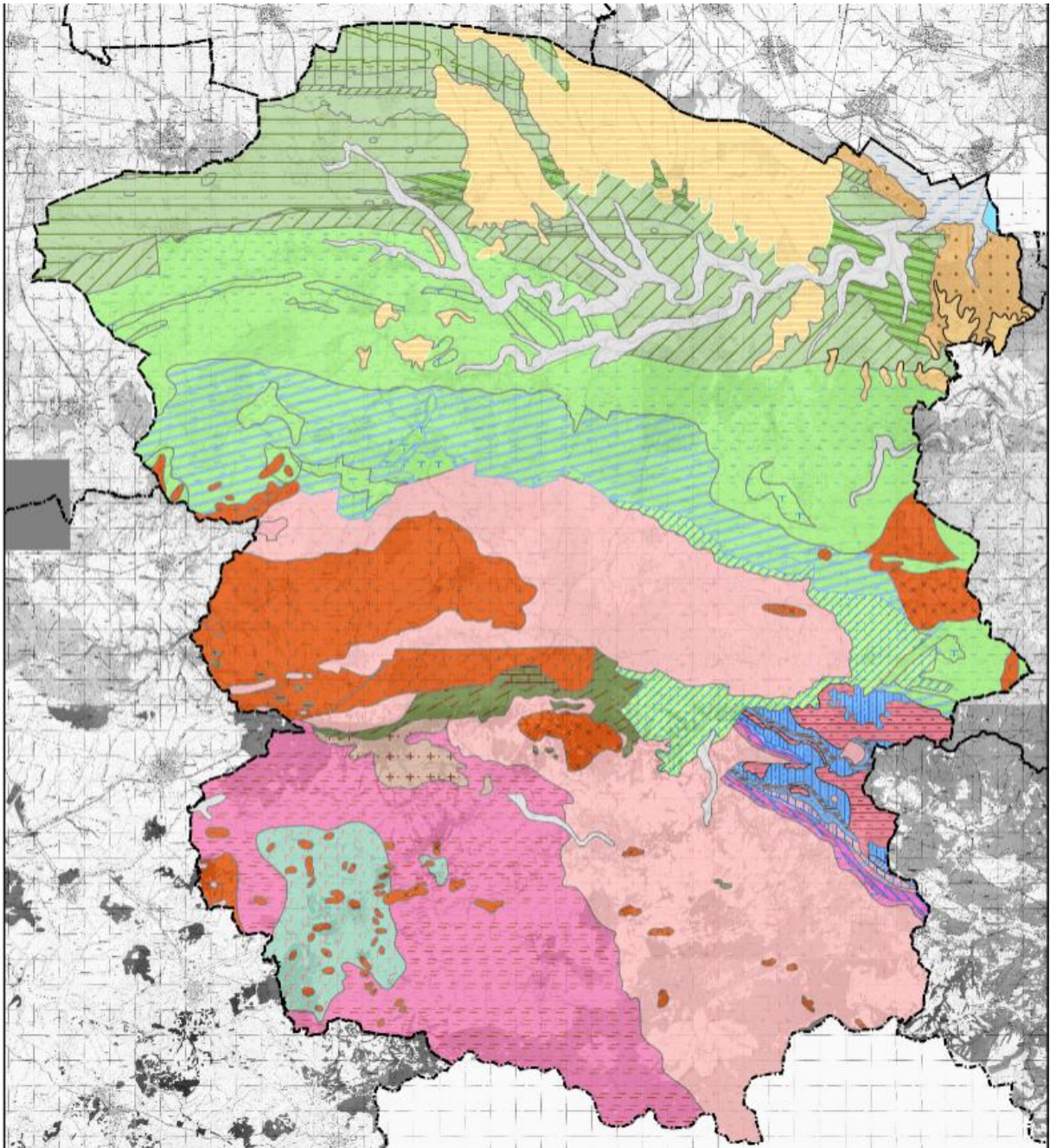
1.4. Геоложки строеж

По картограмата на страната в М 1:100000 Община Средец попада на територията на картен лист Бургас и картен лист Желязково. В тази част на Странджа основно разпространение имат горнокредните скали. Те са представени от Грудовската група (GK₂).

Като литостратиграфска единица Грудовската група е въведена от Петрова (1980) на името на града, около който има значително разпространение. Долната ѝ граница с гранитоидите и триаските седименти е трансгресивна, а в повечето случаи и тектонска. Покрива се от горнокредни скали на Драгановската свита. В основата на групата е отделена глинесто-карбонатно-туфозна задруга. В горните ѝ части преобладават седиментогенни и вулканогенни блокови брекчи. Размерът на късовете е различен – от метри до десетки метри. Преобладават късовете с големина до 1-2 m. Основната част от тях са гранитоиди, шисти, кварцити, варовици, мергели, глини, пясъчници и други разновидности с по-стара възраст. Цимента на късовете е от същите материали с пепелно туфозен състав.

Така описаните скали изграждат северните склонове на Странджа и оформят ивица с широчина до 5-7 km и дължина 20-30 km, ориентирана в посока почти изток-запад.

Дебелината на Грудовската група е определена на около 500 m, а възрастта ѝ се приема на кониас по стратиграфско положение в разреза.

Фигура II-25: Инженерно – геоложка карта на Община Средец

Легенда:

	язовир Мандра
	Алувиални образувания - руслови и на заливните тераси (чакъл, пясъци, глини)
	Езерно-блатни образувания (пясъци и глини)
	Неразчленени неогенски седименти (чакъли, пясъци, глини, варовици)
	Конгломератна задруга (конгломерати, чакъли, пясъци, глини)
	Равнецка свита (конгломерати, чакъли, пясъчници, глини)
	Драгановска свита (туфи)
	Алкални трахити - разливи и силове
	Медовска свита (туфи)
	Карталкуска свита (туфи)
	Алкални базалтоиди - разливи и сливове
	Яснополянски член (туфи, туфити, мергели, варовици, аргилити, пясъчници)
	Гранити и гранодиорити
	Диорити и кварцдиорити
	Габра и пироксинити
	Гранодиоритови порфирити (наставка на Омански плутон)
	Демиркьоска свита (туфи)
	Андезити - субвулкански тела
	Драчевска свита (туфи)
	Неподелена мичуринска група (туфи, латити, кварц-трахити)
	Грудовска група (вулканогенно-седиментогенни брекчи, туфи, туфити, пясъчници, варовици)
	Алкални трахити и алкални базалтоиди - разливи и силове
	Глинесто-карбонатно-туфозна задруга (туфи, туфити, пясъчници, алевролити, мергели, глинести варовици, брекчи и конгломерати)
	Зеленковска свита – (пясъчници, алевролити, въглища), Есканска свита – (мергели), Градишка свита – (флиш), Капошничка свита – (аргилити, пясъчници) и Кукулятска свита (аркозни пясъчници, брекчоконгломерати)
	Звездецка свита (глинести и алевроитово-глинести шисти, кварцитизувани пясъчници, прекристализирани варовици)
	Варовнишка железоносна свита (редуване на прекристализирани варовици с дребнозърнести пясъчници; в долните и средните части на разреза варовито-оолитно-хлоритова руда)
	Близнашка свита (алевролити, пясъчници и кварцитизувани пясъчници)
	Кубареловска кварцитна свита (сиви кварцити, пясъчници)
	Малкотърновска свита (прекрстализирани варовици и мрамори) и Липочка свита (прекрстализирани варовици, глинести шисти, пясъчници - флишоиди)
	Неподелена искърска карбонатна група
	Троянска свита (доломити)
	Васильовска свита - (черни глинести шисти, глинести алевролити и пясъчници)
	Голямобуковска свита (микритни варовици в редуване с глинести шисти) и Босненска свита (захаровидни доломити и доломитни варовици)
	Питовска свита (бели аркозни пясъци с малко алевролити и глинести шисти; в основата конгломерати)
	Кисели метавулканити (метакварцпорфири и метатуфи)
	Гранитоиди
	Метагаброиди
	Задруга на мраморизираните варовици и мраморите
	Задруга на филоитидните аргилити, метапясъчниците и мраморизираните варовици
	Неподелен докамбрий (ивичести и порфиробластични мигматити, разнообразни гнайси и гнасощисти, амфиболити и редки прослойки от мрамори)

В северната част на територията на Община Средец са разпространени главно туфи, туфити, мергели, варовици, аргилити, пясъчници, като голяма част е заета от Демиркьоската свита, Драчевска свита, Грудовска група (вулканогенно-седиментогеннибрекчи, туфи, туфити, пясъчници, варовици) и Глинесто-карбонатно-туфозна задруга.

На юг от Глинесто-карбонатно-туфозна задруга и като цяло за южната част на територията на Община Средец се разполага Неподелената искърска карбонатна група и Гранитоидите. В югозападната част е разкрит Неподелен докамбрий (ивичести и порфиروبластични мигматити, разнообразни гнайси и гнасошисти, амфиболити и редки прослойки от мрамори).

Геоложкият строеж на разгледания район е илюстриран с приложената обзорна геоложка карта, представена в **Приложение №5**.

1.5. Минерално разнообразие

Община Средец разполага с богати запаси от от подземни богатства по смисъла на чл.2, ал.1, т.5 от Закона за подземните богатства – глина, скалнооблицовъчни материали, пясък, варовик, трахити, гранитосиенити, андезити и др.

Съгласно Националния концесионен регистър за територията на Община Средец са издадени концесии за добив на подземни богатства на следните находища:

- ✓ Решение №673 от 07.09.2011 г. за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т. 5 от находище „Житосвят”, разположено в землищата на с. **Орлинци, Община Средец**, и с. Житосвят, Община Карнобат, със срок на концесията до 07.05.2048 г.;
- ✓ Решение № 407 от 25 юни 2008 г. за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, т. 5 от Закона за подземните богатства - строителни материали - варовици, от находище "Богданово - запад", намиращо се в землището на с. Богданово, Община Средец, Област Бургас, със срок на концесията до 07.03.2025г.;
- ✓ Решение № 288 от 9 май 2008 г. за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, т. 5 от закона за подземните богатства - строителни материали - пясъци, от находище "Дебелт" в землището на с. Дебелт, Община Средец, Област Бургас, със срок на концесията до 07.03.2025г.;
- ✓ Решение № 405 на МС от 17.05.2004 г. за предоставяне на концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, т. 6 от Закона за подземните богатства - скалнооблицовъчни материали - граносиенити, от находище "Божема", с. Сливово, област Бургас, със срок на концесията до 25.06.2029г.
- ✓ Решение за откриване на процедура за предоставяне на концесия №214 от 18.05.2001г. на Общински съвет гр. Средец за Концесия за добив на подземни богатства по чл. 2, ал. 1, т.5 от Закона за подземните богатства (ЗПБ) - строителни материали - андезитови туфи от находище "Грудово", разположено в землището на гр. Средец, Община Средец, Област Бургас.

Около всички находища е осигурена охранна зона в размер на 500m, видно от представеният в **Приложение №4** Проект на ОУП на Община Средец, част прогноза за социално-икономическо и пространствено развитие, М 1:50 000.

1.6. Ландшафт

Ландшафтът е териториална система, за която съществена роля играят, както природните компоненти, така и антропогенния фактор, който влияе върху характера на ландшафта със степента на намеса, участие и въздействие.

Във връзка с ОУП за бъдещото развитие на Община Средец, по-долу е направено кратко описание на структурата, чувствителността и функционирането на ландшафтите на изследваната територия, възможностите им за осъществяване на целите, както и промените в структурите и функционирането на ландшафтите.

1.6.1. Подробно описание на структурата на ландшафта в района на планираната територия

Изследваната територия попада в:

- VI Сакарско-Странджанска ландшафтна подсистема;
- VI2 Странджански ландшафтен район.

Според по-ново ландшафтно райониране изследвания обект се намира в:

- Г. Междупланинска зонална област на Тракийската низина и югоизточнобългарските ниски планини;
- XXIV. Странджанска подобласт;
- 125. Факийско-Велекски ландшафтен район.

Съгласно типологичното ландшафтно райониране, структурата се определя, както следва:

4. клас Планински ландшафт ;

4.9. тип Субсредиземноморски и нископланински гори;

4.9.20. подтип Ландшафт на нископланинските ксерофитно храстови гори;

4.9.20.48. група Ландшафти на нископланинските ксерофитно-храстови гори върху метаморфни скали

Като ландшафтни структури в района се различават:

Селскостопански ландшафт - Община Средец има естествени ресурси за развитие на селското стопанство – наличие на плодородна земеделска земя, възможности за развитие на поливно земеделие, съхранени традиции в производството на земеделска продукция, Естествените ресурси са предпоставка за развитие на зърнопроизводството, зеленчукопроизводството, отглеждането на трайни насаждения, етерично-маслени култури и други;

Селищни и крайселищни ландшафти - регулации на населените места в общината;

Комуникационни ландшафти – пътища, обекти на електропреносната мрежа и др.;

Промислени ландшафти – търговски и складови зони, промишлени предприятия.

Като неотменна част от устройството на територията безспорно е изградената зелена система. Състои се от изградени зелени площи, паркове и градини, линейното озеленяване по комуникационните транспортни артерии.

1.6.2. Чувствителност на отделните видове ландшафти

Ландшафтът е териториална система, състояща се от взаимодействащи помежду си природни или природни и антропогенни компоненти. Един от най-важните фактори за измененията в ландшафта и за ландшафтообразуването е човешката дейност. Способността на ландшафта е да трансформира, така че да не възникват нежелани последици за човека, което определя

неговия потенциал да запазва или да възстановява генофонда, биологичното разнообразие и устойчивостта на екосистемите. При отчитане на състоянието и чувствителността на ландшафтите, трябва да се има предвид, че те са единство от взаимовръзки и взаимозависимости между отделните природогеографски компоненти (релеф, геоложка основа, климат, води, почвена покривка, растителност, животински свят) и дейността на човека. Антропогенното въздействие се оценява в зависимост от степента на намеса и типа дейности, свързани с функцията на територията.

От съществено значение при анализа на ландшафтите е тяхната чувствителност и устойчивост на антропогенно натоварване. Устойчивостта е категория, която отразява постоянството или неизменчивостта на ландшафта във времето. Касае се за устойчивост спрямо степента на въздействието, влияещо върху структурата на ландшафта, както и като способността му към продължително еднопосочно развитие при спазване на естествените му или придобити свойства за определен прогностичен период.

Като правило, устойчивостта на ландшафтите е:

- потенциална, назовавана още естествена или генетична; тя е характерна за ландшафти, при които антропогенен натиск липсва или е много нисък. Към тази категория се отнасят озеленените и незастроени пространства, речните долини, земеделските земи и горски територии.
- конкретна, назовавана още относителна, която е в пряка зависимост от антропогенното въздействие, колкото по-хетерогенна е ландшафтната структура, толкова по-податливи на промени и нарушения са ландшафтите. Към тази категория се отнасят всички застроени територии, като в зависимост от характера на застрояване при специализирано проучване за устойчивостта им могат да бъдат изведени степени на устойчивост.

Чувствителността на ландшафта е свързана със способността на отделните му компоненти, природни и антропогенни, да запазват своята структура, независимо от въздействието на външни фактори. Особено важна е пластичността на биогенните му компоненти за запазване способността на ландшафта да изпълнява социално-икономически функции при екстремни външни въздействия (засушаване, преовлажняване и др.).

1.7. Природни обекти

1.7.1. Защитени природни територии

На територията на Община Средец са обявени 8 защитени територии по Закона за защитените територии:

Защитена местност „Находище на див божур“ с площ: 84.0 ha, Обявена със Заповед №РД-1020/28.12.2001г., бр. 16/2002 на Държавен вестник

Защитена местност “Пладнището“ с площ: 68.3 ha, обявена със Заповед №170/16.02.1990 г., бр. 18/1990 на Държавен вестник

Защитена местност „Невестин град“ с площ: 59.7 ha, обявена със Заповед №170/16.02.1990 г., бр. 18/1990 на Държавен вестник

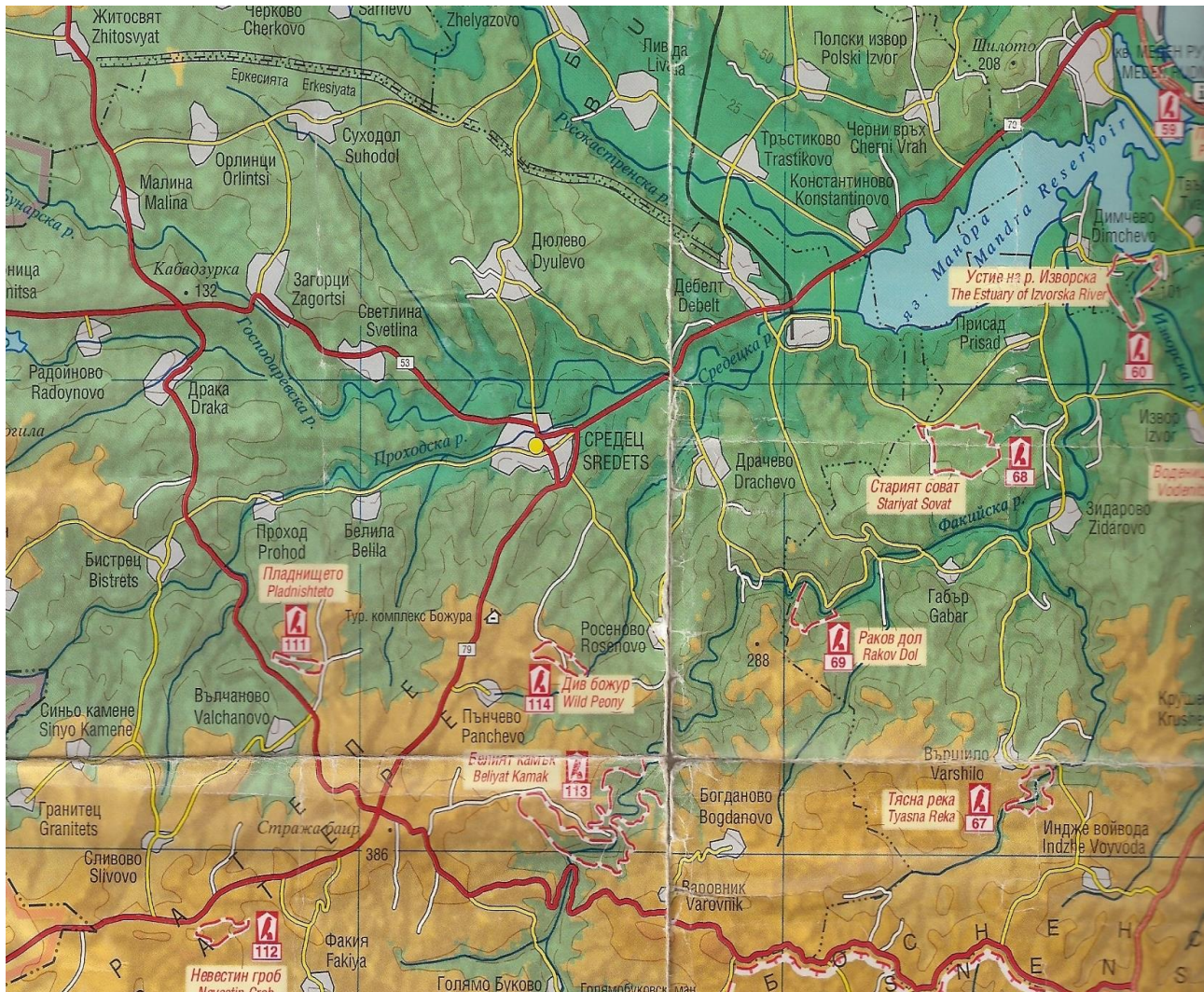
Защитена местност „Белия камък“ с площ: 450.8 ha, обявена със Заповед №РД180/07.08.1994 г., бр. 58/1994 на Държавен вестник

Природна забележителност „Големия камък“ с площ: 3.0 ha, обявена със Заповед №4051/29.12.1973 г., бр. 29/1974 на Държавен вестник

Природна забележителност „Долмен паша дере“ с площ: 1.0 ha, обявена със Заповед №4051/29.12.1973 г., бр. 29/1974 на Държавен вестник

Природна забележителност „Долмените влахов дол“ с площ: 1.5 ha, обявена със Заповед №4051/29.12.1973 г., бр. 29/1974 на Държавен вестник

Природна забележителност „Долмен лозенски дол“ с площ: 1.0 ha, обявена със Заповед №4051/29.12.1973 г., бр. 29/1974 на Държавен вестник

Фигура П-26: Карта на защитените територии, на територията на Община Средец

Територията на общината е с добра екологична характеристика. Няма значими източници на замърсяване. Екологичното състояние на въздуха, водите и почвите е добро. Налице са значителни екологично чисти територии. Усилията на обществото следва да се насочат към запазване и разширяване на териториите с добро качество на околната среда.

С прилагането на плана се цели да се осигури в максимална степен опазването на всички ценни природозащитни обекти, както и преустановяване на нежелателни негативни процеси в растителните съобщества и обитанията на видовете.

1.8. Биологично разнообразие

1.8.1. Флора

В биогеографско отношение територията на Община Средец попада в Странджанския окръг на Евксинската провинция (поречието на Факийска и Странджанските ридове) и Тунджанския район на Илирийска (Блаканска) провинция (поречието на Средецка река) (Асенов, 2006). В миналото районът е бил покрит с гъсти широколистни гори, но в процеса на антропогенезация на мястото на някои горски екосистеми са създадени агроекосистеми или по естествен път са възникнали вторични горски, храстови и тревни формации.

В **Странджански окръг** силно е изразено участието на южноевксинските флорни елементи и южноевксинската растителна покривка. Най-характерни за окръга са горските ценози на терциерния реликт - източния бук (*Fagus orientalis*), и на източния горун (*Quercus polycarpa*). Тези видове са мощни едификатори в окръга с изобилие в техните ценози и заемат по-голяма част от южноевксинските видове, разпространени в най-източната част на Балканския полуостров. При изграждането на мезофитните горски екосистеми на източния бук и отчасти на ксеромезофитните гори участва като храстов подлес уникалният терциерен реликт странджанската зеленика (*Rhododendron ponticum*). В по-дълбоките влажни долове растат и вечнозеленият реликтен храст – лавровишната (*Laurocerasus officinalis*), и вечнозелените храсти с бодливи листа – обикновеният джел (*Ilex aquifolium*) и колхидският джел (*I. colchica*).

Район Факия на геоботаничен окръг Странджа обхваща северозападната част на окръга, където преобладават главно ксеротермните смесени гори от благун (*Quercus frainetto*) и цер (*Quercus cerris*), но също и гори от източен бук (*Fagus orientalis*) и смесени гори на източен горун (*Quercus polycarpa*), благун и цер. Повечето южноевксински реликтни флорни елементи в този геоботанически район отсъстват. Само малка част от тях участват в изграждането на фитоценозите на района като източен лопох (*Trachystemon orientalis*), форскалева какула (*Salvia forskahlei*), мушмулата (*Mespilus germanica*), отчасти и черноморската вълча ягода (*Daphne pontica*).

Съгласно Класификационната схема на типовете горски месторастения в Република България (2011), територията на Община Средец попада в Тракийската горскорастителна област, подобласт Горна Тракия. В съответствие с диапазона в който варират надморските височини във вертикално отношение територията на общината попада в:

Тракийска област, подобласт Горна Тракия

■ Т-І Долен равнинно-хълмист и хълмисто-предпланински пояс на дъбовите гори (0-700 m н.в.)

T-I-1 Подпояс на крайречните и лонгозни гори (0-700 m н.в.)

T-I-2 Подпояс на равнинно-хълмистите дъбови гори (0-500 m н.в.)

T-I-3 Подпояс на хълмисто – предпланинските смесени широколистни гори (500 – 700 m н.в.)

В подпояса на крайречните и лонгозни гори растителността е представена от тополови култури I-214, с участието на бяла топола (*Populus Alba*), върба (*Salix alba*) и елша (*Alnus incana*). Това е доминиращия тип крайречна интразонална растителност по заливните тераси на реките Средецка и Факийска. За върбовите гори е характерно, че се срещат често увивни растения,

катерещи се по дърветата – скрипка (*Smilax excelsa L.*), дива лоза (*Vitis sylvestris L.*), хмел (*Humulus lupulus L.*), повет (*Clematis vitalba L.*), бръшлян (*Hedera helix L.*). В тревистия и 2 храстов етаж лианите се смесват с глога (*Crataegus monogina JACQ.*), брекинята (*Sorbus torminalis CRANTZ.*), къпините (*p. Rubus L.*).

В подпояса на равнинно-хълмистите дъбови гори (Т-I-2) естествената растителност е представена от благун (*Quercus frainetto*), цер (*Quercus cerris*), горун (*Quercus polycarpa*) и по-малко зимен дъб (*Quercus petraea*). Тези дървесни видове образуват както чисти така и смесени и издънкови насаждения. Заемат главно по-припечни и сухи изложения. В състава на смесените гори се срещат още брекиня (*Sorbus torminalis*), липа (*Tilia tomentosa*), скоруша (*Sorbus domestica*), клен (*Acer campestre*), мъждрян (*Fraxinus ornus*) и др. В отделни райони келявият габър (*Carpinus orientalis*) има широко разпространение.

В резултат на извършените залесявания в този подпояс са създадени иглолистни култури от бял и черен бор, чисти и смесени с естествена растителност. На места са създадени изкуствени култури от цер (*Quercus cerris*), сребролистна липа (*Tilia tomentosa*) и орех (*Juglans regia*). Акациевите култури са чисти и смесени на площ около 221 ha. От храстите най-често се срещат драка (*Paliurus spina-christi*), глог (*Crataegus monogyna*), дрян (*Cornus mas*), къпина (*Rubus fruticosus*), повет (*Clematis vitalba*), смрадлика (*Cotinus coggygia Scop.*) и леска. Тревната покривка е представена от типичните за дъбовите гори житни треви (*Poaceae*), коприва (*Urtica dioica*), острица (*Enterobius vermicularis*), лютиче (*Ranunculus acris*) и др.

Основният дървесен вид, който дава облика на подпояса на хълмисто – предпланинските смесени широколистни гори е зимният дъб (*Quercus petraea*). Съпътстващи в насажденията са брекиня (*Sorbus torminalis*), липа (*Tilia tomentosa*) и скорупа. За разлика от предходния подпояс, насажденията от благун тук липсват, а тези на цер са с незначително участие. Културите са основно от бял бор (*Pinus sylvestris*) и черен бор (*Pinus nigra*), както и с останалата естествено срещащата се растителност. Храстите са представени от глог (*Crataegus monogyna*), дрян (*Cornus mas*), леска и др. Този район е най- западната граница на ареала на реликтната понтийска растителност, чийто представител е понтийско бясно дърво (*Daphne pontica*). От тревите се срещат различни видове житни, папрати, лазаркиня, ягода, коприва, млечка, кантарион.

Припечените безлесни пространства по южните силонови са покрити с ксеротермните тревни формации на белизма (*Bothriochloa ischaemum*), луковична ливадина (*Poaeta bulbosae*) и садина (*Chrysopogoneta grylli*). При северна експозиция се проявяват мезотермните тревни формации на пасищния райграс (*Lolium perenne*), високата власатка и трескот (*Cynodon dactylon*).

На територията на Община Средец с най-голям дял (58.9%) са земеделските земи, от които 78% обработваеми земи - като най-голям процент от тях са ниви и трайни насаждения (по данни от ОПР 2014-2020).

В необработваемите земи ограничени площи заемат съобществата с доминант драка (*Paliurus spina-christi*), шипка (*Rosa sp.*), а в тревните формации доминират степните и сухоустойчиви видове житни треви (*Poaceae*), трескот (*Cynodon dactylon*), ливадина (*Poa pratensis*), полска класица (*Alopecurus agrestis*), мащерка (*Thymus ssp*), балур (*Sorgum halepensis*), пирей (*Agropyron repens*), бял равнец (*Achillea Millefolium*), обикновено безсмъртниче (*Xeranthemum annuum*), слънчева метличина (*Centaurea solstitialis*), слънчева метличина (*Centaurea solstitialis*), синя жлъчка (*Cichorium intybus*), обикновена паламида (*Cirsium arvense*), зелена кощрява (*Setaria viridis*), обикновен мак (*Papaver rhoeas*), полско подрумиче (*Anthemis arvensis*), див

морков (*Daucus carota*), бял трън (*Silybum marianum*), ефемерна люцерна (*Medicago lupulina*), полска детелина (*Trifolium arvense*), и др.

1.8.2. Фауна

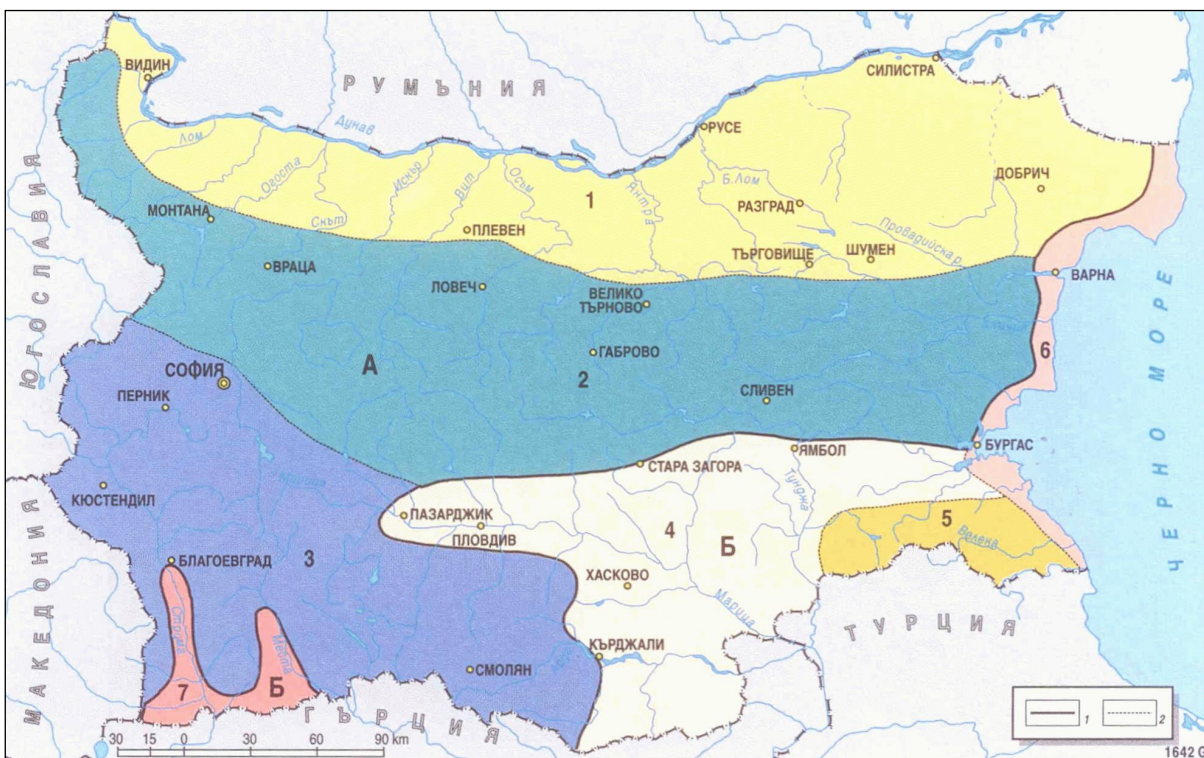
По-голямата, южна част от територията на община Средец заема най-северните склонове на планината Странджа, а землищата на заемащите северната част на общината селища са в най-южната част на Тунджанската хълмиста област. Според подялбата на страната (Груев, Б. и Б. Кузманов 1994), територията в обхвата на ОУП на община Средец попада в два фаунистични района, като южната част заема западната част на Странджанския район, а северната най-източната част на Тракийския зоогеографски район.

В северната част на община Средец, в ниските и средни части на планината Странджа преобладаващи са видовете от евросибирски и европейски тип, а южната е характеризира с висок процент средиземноморски, субмедитерански и малоазийски (респективно субирански) видове.

Безгръбначни:

Сред насекомите преобладаващи са тревистоядните в сравнение с дървесноядните (напр. при бръмбарите-хоботници), като средиземноморските видове достигат 51 %. При други групи животни, каквито са паяците-сенокосци (Opilionida), видовете с южен тип на разпространение са равни по брой на тези със северен. Голяма част от насекомите и паякообразните се срещат само в Странджанския район и повечето от тях са установени също в Мала Азия от където са навлезли в българската фауна.

От правокрилите насекоми (Orthoptera) средиземноморски видове най-разпространени са шурецът-пустинник (*Gryllus desertus*), полският шурец (*Gryllus campestris*), прелетния мигриращ скакалец (*Locusta migratoria*), мароканският скакалец (*Dociostaurus maroccanus*), италианският скакалец (*Calliptamus italicus*), зеленият скакалец (*Tettigonia viridissima*) и горският скакалец (*Isophya speciosa*). Както скакалците, така и шурците се числят към неприятелите на селскостопанските растения и в определени години на каламитети са в състояние да причинят тотални вреди при културните и дивите растителни видове, върху земеделското производство и горите.

1 – граница между евросибирската (А) и (Б) територия; 2- граница между зоогеографските райони 1. Дунавски район; 2. Старопланински район; 3. Рило-Пирински район; 4. Тракийски район; 5. Странджански район; 6. Черноморски район; 7. Струмско-Местенски район.

Фиг. II-27: Зоогеографско райониране на България по Груев и Кузманов 1994

От твърдокрилите (*Coleoptera*), които заемат около 40% от инсектофауната най-разпространени са телените червеи (*Elateridae*), чиито ларви обитават почвите, хоботниците (*Curculionidae*), листорогите бръмбари (*Scarabeidae*), представени от майския бръмбар (*Melolontha melolontha*), юнския бръмбар (*Rhisotrogus aequinoctalis*) и зеления бръмбар (*Anomalasolida*), калинките (*Coccinellidae*) и златките (*Buprestidae*).

Речните течения са местообитания на нимфите на еднедневките (*Ephemeroptera*), от които най-често срещани са представителите на семействата *Baetidae*, *Heptageniidae*, *Caenidae*, *Leptophlebiidae* и др, водните кончета (*Odonata*) от семействата *Coenagrionidae*, *Gomphidae*, *Aeshnidae*, ручейниците *Hydropsyche*, (*Trichoptera*), калните мухи *Sialidae* (*Megaloptera*), двукрилите (*Diptera*), от които най-разпространени са злите мухи (*Simuliidae*), конските мухи (*Tabanidae*) и комаровидните мухи (*Chironomidae*).

Висшите ракообразни (*Malacostraca*) са представени в най-голяма степен от амфиподите (*Amphipoda*), от които най-разпространен е обикновения гамарус (*Gammarus pulex*). Същият е разпространен вид в речните участъци с по-бавно течение.

Риби:

През територията на община Средец преминават 2 реки от Черноморския водосборен басейн, Средецка и Факийска, които заедно с притоците си се обитават от 20 вида риби. От тях най-разпространени са бабушка (*Rutilus rutilus*), европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*) малък морунаш (*Vimba vimba tenella*), речен костур (*Perca fluviatilis*), обикновен щипок (*Cobitis taenia*), сребриста каракуда (*Carassius gibelio*), речен кефал (*Squalius cephalus*). Характерни за

района видове са мандренската брияна (*Chalcalburnus chalcoides*) и приморската мряна (*Barbus bergi*), които се срещат в яз. Мандра и вливащите се в него реки.

В яз. Мандра, долните течения на вливащите се в него реки Средецка и Факийска и язовирите се срещат още червеноперка (*Scardinius erythrophthalmus*), сребриста (*Carassius carassius*) и златиста каракуда (*Carassius gibelio*), шаран (*Cyprinus carpio*), бял толстолоб (*Hypophthalmichthys molitrix*), пъстър толстолоб (*Aristichthys nobilis*), псевдоразбора (*Pseudorasbora parva*), слънчева рибка (*Lepomis gibbosus*), бяла риба (*Stizostedion lucioperca*), лин (*Tinca tinca*) щука (*Esox lucius*), гамбузия (*Gambusia holbrooki*) и др. Повечето от наличните видове в язовирите са следствие от изкуственото им зарибяване.

Земноводни:

От земноводните (*Amphibia*) на територията на община Средец се срещат 9 вида. Повечето от тях са защитени от Закона за биологичното разнообразие. Сирийската чесновница (*Pelobates syriacus*) е включена в Червената книга на България.

Най-разпространени видове са голямата водна жаба (*Pelophylax ridibundus*), зелената крастава жаба (*Pseudepidalea viridis*), голямата крастава жаба (*Bufo bufo*), и жабата дървесница (*Hyla arborea*), по редки са горската жаба (*Rana dalmatina*) и малкия гребенест тритон (*Lissotriton vulgaris*). Потенциални обитания са картирани на големия гребенест тритон (*Triturus karelinii*), червенокоремната бумка (*Bombina bombina*) и жълтокоремната бумка (*Bombina variegata*). Тези видове са включени в Приложение 2 на ЗБР и подлежат на опазване в разположените на територията на общината защитени зони, обявени по реда на ЗБР.

Влечуги:

От влечугите в на територията на община Средец най-разпространени са гущерите, от които се срещат 11 вида, от 3 семейства.

Семейство Гекони (*Gekkonidae*)

Балкански гекон (*Mediodactylus kotschy*)

Семейство Сцинкове (*Scincidae*)

Късокрак гущер (*Ablepharus kitaibelii*)

Семейство Слепоци (*Anguidae*)

Слепок (*Anguis fragilis*)

Жълтокоремник (змиегущер) (*Pseudopus apodus*)

Същински гущери (*Lacertidae*)

Горски гущер (*Darevskia praticola*)

Ливаден гущер (*Lacerta agilis*)

Ивичест гущер (*Lacerta trilineata*)

Зелен гущер (*Lacerta viridis*)

Стенен гущер (*Podarcis muralis*)

Кримски гущер (*Podarcis tauricus*)

Всички видове гущери подлежат на опазване съгласно Бернската конвенция, а балканския гекон (*Mediodactylus kotschy*), късокракия гущер (*Ablepharus kitaibelii*), слепокът (*Anguis fragilis*) и жълтокоремникът (змиегущер) (*Pseudopus apodus*) са включени в Приложение 3 на ЗБР.

От представителите на змиите в община Средец се срещат 11 вида от 4 семейства, като някои от видовете се срещат само в Южна България

Семейство Червейници (*Typhlopidae*)

Червейница (*Typhlops vermicularis*)

Семейство Бои (*Boidae*)
Пясъчна (турска) боа (*Eryx jaculus*)
Семейство Смокове (*Colubridae*)
Голям стрелец (синурник) (*Dolichophis caspius*)
Тънък стрелец (стрелушка) (*Platyceps najadum*)
Смок мишкар (*Zamenis longissimus*)
Пъстър смок (*Elaphe sauromates*)
Леопардов смок (*E. situla*)
Медянка (*Coronella austriaca*)
Обикновена водна змия (*Natrix natrix*)
Сива водна змия (*Natrix tessellata*)
Вдлъбнаточел смок (*Malpolon insignitus*)
Семейство Отровници (*Viperidae*)
Пепелянка (*Vipera ammodytes*)

На територията на общината се срещат два вида сухоземни костенурки шипоопашатата костенурка (*Testudo hermanni*) и шипобедрената костенурка (*Testudo graeca*) и един вид водни костенурки европейска (обикновена) блатна костенурка (*Emys orbicularis*) Южна блатна костенурка (*M. caspica*). Всички посочени видове костенурки са включени в приложения 2 и 3 на ЗБР.

Птици:

В орнитологично отношение важни местообитания има в южната част на общината, която попада на територията на ЗЗ „Западна Странджа” по директивата за опазване на дивите птици. Много видове от срещашите се тук птици са от европейско природозащитно значение. Западна Странджа поддържа местообитания на 112 вида птици, от които 25 са включени в Червената книга на България (1985). От срещашите се видове 53 са от европейско природозащитно значение (SPEC) (BirdLife International, 2004), като 4 от тях са включени в категория SPEC 1 Като световно застрашени, 16 в SPEC 2 и 33 в SPEC 3 като видове, застрашени в Европа. На територията на общината са 4 от 19те гнездови находища на царския орел (*Aquila heliaca*), който е със статут по IUCN уязвим (VU) и включен в приложения 2 и 3 на ЗБР.

Над територията на община Средец преминава Западно Черноморския миграционен път на птиците Виа понтика по който прелитат хиляди бели и черни щъркели, розови и къдроглави птици, както и мишелови, орелът змияр (*Circaetus gallicus*), черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), морски орел (*Haliaeetus albicilla*) и др. Заедно с прелитащите броят на срещашите се на територията на общината видове птици достига 380.

Източната част на община Средец, в която попада яз. Мандра е важно орнитологично място за водолюбивите птици и орела рибар (*Pandion haliaetus*) и тръстиковия блатар (*Circus aeruginosus*). Мочурливите и откритите места предлагат благоприятни обитания за белия щъркел (*Ciconia ciconia*), като само в гр. Средец са установени 23 гнезда на бял щъркел, от които обитавани са 20.

На територията на общината се срещат още, обикновен мишелов (*Buteo buteo*), осояд (*Pernis ptilorhynchus*), малък креслив орел (*Aquila pomarina*), вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), ловен сокол (*Falco cherrug*), сокол скитник (*Falco peregrinus*), египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), полски блатар (*Circus cyaneus*), степен блатар (*Circus macrourus*), ливаден блатар

(*Circus pygargus*), черен щъркел (*Ciconia nigra*), блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), ливаден дърдавец (*Crex crex*), турилик (*Burhinus oedipnemus*), козодой (*Caprimulgus europaeus*) и др., всичките включени в приложения 2 и 3 на ЗБР.

В източната част на община Средец, в акваторията на яз. Мандра и обрастванията покрай бреговете му и покрай реките се срещат предимно водолубиви видове птици – розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), кърдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), голям воден бик (*Botaurus stellaris*), малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), голяма бяла чапла (*Egretta alba*), червена чапла (*Ardea purpurea*), жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), речна чайка (*Larus ridibundus*), лѐнѐа (*Fulica atra*), зеленоножка (*Gallinula chloropus*), фиш (*Anas penelope*), зимно бърне (*Anas crecca*), зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), лятно бърне (*Anas querquedula*), речна рибарка (*Sterna hirundo*) и др.

Откритите площи и обработваемите земи, включително и населените места се обитават предимно от представителите на пойните птици и някои хищни, ловуващи в откритите площи: домашно врабче (*Passer domesticus*), полско врабче (*Passer montanus*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), домашен гълъб (*Columba livia f. domestica*), градска лястовица (*Delichon urbica*), селска лястовица (*Hirundo rustica*), керкенец (*Falco tinnunculus*), обикновен мишелов (*Buteo buteo*), сврака (*Pica pica*), червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), сива овесарка (*Miliaria calandra*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), бяла стърчиопашка (*Motacilla alba*), жълта стърчиопашка (*Motacilla flava*), качулата чучулига (*Galerida cristata*), полска чучулига (*Alauda arvensis*), обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*), сива врана (*Corvus corax*), гарван гробар (*Corvus corax*), щиглец (*Carduelis carduelis*), зеленика (*Carduelis chloris*), конопарче (*Acanthis cannabina*) и др.

В горите, ивиците дървета покрай реките Факийска и Средецка, покрай пътища и между обработваемите земи, както и в зелените площи и градините в гр. Средец и останалите населени места гнездят сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), черен кълвач (*Dryocopus martius*), голям пъстър кълвач (*Dendrocopos major*), малък пъстър кълвач (*Dendrocopos minor*), гугутка (*Streptopelia decaocto*), сврака (*Pica pica*), чавка (*Corvus monedula*), щиглец (*Carduelis carduelis*), обикновена чинка (*Fringilla coelebs*), малко белогушо коприварче (*Sylvia curruca*), авлига (*Oriolus oriolus*), южен славей (*Luscinia megarhynchos*) и др.

По-голямата част от гнездящите и прелитащите над територията на община Средец птици е под закрила на българското природозащитно законодателство, като срещаните се видове птици са включени в приложенията на закона за биологичното разнообразие.

Бозайници:

Около една трета от територията на общината е заета от гори - 39424.27 ha, които предоставят подходящи местообитания за едрите бозайници. От едрите бозайници в района преобладават средноевропейски видове, характерни за широколистния пояс – сърна (*Capreolus capreolus*), благороден елен (*Cervus elaphus*) и евразийска дива свиня (*Sus scrofa*). По данни на ДГС Средец територията на общината поддържа следния дивечов запас: благороден елен (*Cervus elaphus*) 220 бр (92 от тях в държавните ловни райони), сърна (*Capreolus capreolus*) 570бр, дива свиня (*Sus scrofa*) 578бр.

От хищниците на територията на община Средец най-разпространен вид е чакала (*Canis aureus*), но също се срещат европейски вълк (*Canis lupus*), лисица (*Vulpes vulpes*), дива котка (*Felis silvestris*), златка (*Martes martes*), белка (*Martes foina*), невестулка (*Mustela nivalis*), язовец (*Meles meles*), черен пор (*Mustela putorius*) и др.

Водните басейни и бреговете им се обитават от видрата (*Lutra lutra*), голямата водна земеровка (*Neomys fodiens*) и малката водна земеровка (*Neomys anomalus*).

В общината са налични 8484,82 ha необработваеми земи и 12490,45 ha пасища, ливади, мери, които са подходящи обитания за дребните бозайници и степния тип фауна.

От дребните бозайници, който са най-многочислени компонент на местната фауна се срещат следните видове (без прилепи (Chiroptera):

Насекомоядни (Insectivora)

европейска къртица (*Talpa europaea*)

източноевропейски (белогръд) таралеж (*Erinaceus concolor*)

белокоремна белозъбка (*Crocidura leucodon*)

малка белозъбка (*Crocidura suaveolens*)

обикновена кафявозъбка (*Sorex araneus*)

малка кафявозъбка (*Sorex minutus*)

Зайцевидни (Lagomorpha)

див заек (*Lepus europaeus*)

Гризачи (Rodentia)

жълтогърла горска мишка (*Apodemus flavicollis*)

обикновена горска мишка (*Apodemus sylvaticus*)

обикновена катерица (*Sciurus vulgaris*)

горски сънливец (*Dryomys nitedula*)

обикновена полевка (*Microtus arvalis*)

планинско сляпо куче (*Spalax leucodon*)

европейски лалугер (*Spermophilus citellus*)

полска мишка (*Apodemus agrarius*)

домашна мишка (*Mus musculus*)

сив плъх (*Rattus norvegicus*)

черен плъх (*Rattus rattus*)

хищници (Carnivora)

язовец (*Meles meles*)

черен пор (*Mustela putorius*)

невестулка (*Mustela nivalis*)

дива европейска котка (*Felis silvestris*)

белка (*Martes foina*)

На територията на общината са налични местообитания с висока степен на пригодност за прилепната фауна: ръждивия вечерник (*Nyctalus noctula*), малкия вечерник (*Nyctalus leisleri*), големия нощник (*Myotis myotis*), остроух нощник (*Myotis blythi*), златист нощник (*Myotis aurescens*), голям нощник (*Myotis myotis*), дългоух нощник (*Myotis bechsteini*), дългопръст нощник (*Myotis saraccinii*), трицветен нощник (*Myotis emarginatus*), воден нощник (*Myotis daubentonii*), кафяво прилепче (*Pipistrellus pipistrellus*), натузиево прилепче (*Pipistrellus nathusii*), полунощен прилеп (*Eptesicus serotinus*), ръждив вечерник (*Nyctalus noctula*), малък вечерник (*Nyctalus leisleri*), дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersii*), широкоух прилеп

(Barbastella barbastellus), малък подковонос (Rhinolophus hipposideros), голям подковонос (Rhinolophus ferrumequinum), средиземноморски подковонос (Rhinolophus blasii), южен подковонос (Rhinolophus euryale) и подковонос на Мехели (Rhinolophus mehelyi).

Всички срещани се видове от прилепите са включени в приложенията на ЗБР.

1.8.3. Защитени зони

Съгласно писмо Изх. №943/09.06.2015. на директора на РИОСВ-Бургас (**Приложение №1**), на територията на Община Средец попадат част от защитени зони:

➤ **по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна:**

- „Войнишки бакаджик” с код BG0000513;
- „Дервентски възвишения 2” с код BG0000219;
- „Мандра-пода” с код BG0000271;
- „Средецка река” с код BG0000198;
- „Странджа” с код BG0001007;
- „Факийска река” код BG0000230.

➤ **по Директива 79/409/ЕИО за опазването на дивите птици:**

- Западна Странджа” с код BG0002066;
- „Мандра-пода” с код BG0000271;
- „Странджа” с код BG0002040.

➤ **Защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС**

Защитени зони BG0000513 „Войнишки бакаджик”, BG0000219 „Дервентски възвишения 2” BG0000271 „Мандра-пода”; BG0000198 „Средецка река”; BG0001007 „Странджа” и BG0000230 „Факийска река” са определени по чл.6, ал.1 т.1 и 2 от ЗБР за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна. Предложението им за обявяване е внесено в МОСВ от Зелени Балкани, с документацията съгласно чл. 8, ал. 1 от ЗБР. Одобрени са от Националния съвет по биоразнообразие (21.11.2006 г.). Одобрени са с Решение на МС (№122/02.03.2007 г.), обнародвано в ДВ, бр. 21/09.03.2007 г. До настоящия етап не са обнародвани Заповеди за обявяването им. Документацията за зоните е внесена (03.2007 г.) и одобрена от Европейската комисия. През 2012г., с приключване на проект „Картиране и определяне на природозащитното състояние на природни местообитания и видове - фаза I”, на МОСВ е допълнена информацията за природните местообитания и местообитанията на видовете предмет на опазване на защитените зони.

Съгласно чл. 8, ал 1, т. 1 на ЗБР и шестте защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС **са определени с цел:**

- Запазване площта на природните местообитания и местообитания на видовете и техните популации, предмет на опазване в рамките на защитената зона;
- Запазване естественото състояние на природните местообитания и местообитания на видовете, предмет на опазване в ЗЗ, включително и на естествените за тези местообитания видов състав, характерни видове и условията на средата;
- Възстановяване при необходимост на площта и естественото състояние на приоритетните местообитания и местообитания на видове, както и на популации на видове, предмет на опазване в рамките на ЗЗ.

Предмет на опазване в Защитена зона BG0000513 „Войнишки бакаджик”

Природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43 ЕЕС:

6220* Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас Thero Brachypodietea

- 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества
- 91AA* Източни гори от космат дъб
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
- 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа

Видове гръбначни животни, предмет на опазване:

Бозайници (1 вид), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Пъстър пор (*Vormela peregusna*)

Земноводни и влечуги (6 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Каспийска блатна костенурка (*Mauremys Caspica*)

Пъстър смок (*Elaphe Sauromates*)

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*)

Безгръбначни животни (4 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*)

Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*)

Буков сечко (*Morimus funereus*)

Алпийска розалия (*Rosalia alpina*)

Предмет на опазване в Защитена зона BG0000219 „Дервентски възвишения 2”

Природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43 ЕЕС:

- 3510 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*
- 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*
- 6110 Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*
- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*)
- 6220* Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*
- 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс
- 6510 Низинни сенокосни ливади
- 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове.
- 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*
- 8310 Неблагоустроени пещери
- 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*
- 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове
- 91AA* Източни гори от космат дъб
- 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*)
- 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
- 91S0* Западно понтийски букови гори
- 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа

91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)

92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*

Видове гръбначни животни, предмет на опазване:

Бозайници (18 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Видра (*Lutra lutra*)

Европейски вълк (*Canis lupus*)

Добруджански (среден) хомяк (*Mesocricetus newtoni*)

Лалугер (*Spermophilus citellus*)

Пъстър пор (*Vormela peregusna*)

Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*)

Голям нощник (*Myotis myotis*)

Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*)

Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*)

Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*)

Дългоух нощник (*Myotis bechsteini*)

Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*)

Остроух нощник (*Myotis blythii*)

Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*)

Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*)

Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*)

Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*)

Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*)

Земноводни и влечуги (6 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Каспийска блатна костенурка (*Mauremys Caspica*)

Пъстър смок (*Elaphe Sauromates*)

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*)

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*)

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*)

Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*)

Риби (4 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Обикновен щипок (*Cobitis taenia*)

Европейска горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*)

Приморска мряна (*Barbus bergi*)

Chalcalburnus chalcoides

Безгръбначни животни (11 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Vertigo angustior

Бисерна мида (*Unio crassus*)

Lucycaena dispar

Euplagia quadripunctaria

Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*)

Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*)

Осмодерма (*Osmoderma eremita*)

Алпийска розалиа (*Rosalia alpina*)

Буков сечко (*Morimus funereus*)

Dioszeghyana schmidti

Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*)

Предмет на опазване в Защитена зона BG0000271 „Мандра-пода”;

Природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43 ЕЕС:

- 1130 Естуари
- 1140 Тинесто-песъкливи крайбрежни площи, които не са покрити или са едва покрити от морска вода
- 1150 Крайбрежни лагуни
- 1160 Обширни плитки заливи
- 1310 *Salicornia* и други едногодишни растения, колонизиращи тинести и пясъчни терени
- 1410 Средиземноморски солени ливади
- 2110 Зараждащи се подвижни дюни
- 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*
- 3160 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*
- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*)
- 6220* Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero Brachypodietea*
- 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори

Б. Видове гръбначни животни, предмет на опазване:

Бозайници (6 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

- Видра (*Lutra lutra*);
- Пъстър пор (*Vormela peregusna*);
- Голям нощник (*Myotis myotis*);
- Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*);
- Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*);
- Остроух нощник (*Myotis blythii*);

Земноводни и влечуги (8 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

- Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*);
- Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*);
- Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*)
- Леопардов смок (*Elaphe situla*)
- Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*);
- Пъстър смок (*Elaphe sauromates*)
- Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);
- Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*);

Риби (3 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

- Горчивка (*Rh. sericeus*)
- Обикновен щипок (*Cobitis taenia*)
- Уклея (*Chalcalburnus chalcoides*)

Безгръбначни животни (11 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

- Алпийска розалия (*Rosalia alpina*);
- Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*);
- Буков сечко (*Morimus funereus*);

Lycaena dispar

Осмодерма (*Osmoderma eremita*)

Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*);

Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*),

Bolbelasmus unicornis

Euplagia quadripunctaria

Coenonympha oedippus

Coenagrion ornatum

Предмет на опазване в Защитена зона BG0000198 „Средецка река”

Природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43 ЕЕС:

6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*)

62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества

6430 Хидрофилни съобщества от високи тревни в равнините и в планинския до алпийския пояс

6510 Низинни сенокосни ливади

8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове

8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*

91AA* Източни гори от космат дъб

91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*)

91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*

91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори

92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*

Видове гръбначни животни, предмет на опазване:

Бозайници (3 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Видра (*Lutra lutra*);

Пъстър пор (*Vormela peregusna*);

Европейски вълк (*Canis lupus*);

Земноводни и влечуги (8 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*);

Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*);

Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*)

Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*);

Каспийска блатна костенурка (*Mauremys Caspica*);

Пъстър смок (*Elaphe sauromates*);

Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);

Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*);

Риби (4 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Горчивка (*Rh. sericeus*)

Обикновен щипок (*Cobitis taenia*)

Уклея (*Chalcalburnus chalcoides*)

Приморска мряна (*Barbus bergi*)

Безгръбначни животни (8 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Алпийска розалия (*Rosalia alpina*);
Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*);
Буков сечко (*Morimus funereus*);
Бисерна мида (*Unio crassus*)
Осмодерма (*Osmoderma eremita*)
Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*);
Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*),
Coenagrion ornatum

Предмет на опазване в Защитена зона BG0001007 „Странджа”

Природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43 ЕЕС:

- 1130 Естуари
- 1140 Тинесто-песъчливи крайбрежни площи, които не са покрити или са едва покрити с морска вода
- 1160 Обширни плитки заливи
- 1210 Едногодишна растителност върху морски крайбрежни наноси
- 1240 Стръмни морски скали, обрасли с ендемични видове *Limonium*
- 1410 Средиземноморски солени ливади
- 2110 Зараждащи се подвижни дюни
- 2120 Подвижни дюни с *Ammophila arenaria* по крайбрежната ивица (бели дюни)
- 2130* Неподвижни крайбрежни дюни с тревна растителност (сиви дюни)
- 2180 Облесени дюни
- 2190 Влажни понижения между дюните
- 3150 Естествени еутрофни езера с растителност от типа *Magnopotamion* или *Hydrocharition*
- 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitricho-Batrachion*
- 3270 Реки с кални брегове с *Chenopodion rubi* и *Bidention p.p.*
- 4030 Европейски сухи ерикоидни съобщества
- 5130 Съобщества на *Juniperus communis* върху варовик
- 5210 Храсталаци с *Juniperus spp.*
- 6110* Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*
- 6210* Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*)
- 6220* Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*
- 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс
- 6510 Низинни сенокосни ливади
- 7220* Извори с твърда вода с туфести формации (*Cratoneurion*)
- 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове
- 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове
- 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*
- 8310 Неблагоустроени пещери
- 8330 Подводни или частично подводни морски пещери
- 9170 Дъбово-габъррови гори от типа *Galio-Carpinetum*
- 9180* Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове
- 91AA* Източни гори от космат дъб

- 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmenion minoris*)
- 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
- 91S0* Западнопонтийски букови гори
- 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа
- 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Pandion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*
- 92D0 Южни крайречни галерии и храсталаци (*Nerio-Tamaricetea* и *Securinegion tinctoriae*)

Видове гръбначни животни, предмет на опазване:

Бозайници (18 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

- Видра (*Lutra lutra*);
- Европейски вълк (*Canis lupus*);
- Лалугер (*Spermophilus citellus*),
- Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*),
- Пъстър пор (*Vormela peregusna*);
- Евроазиатски рис (*Lynx lynx*);
- Голям нощник (*Myotis myotis*),
- Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*),
- Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*),
- Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*),
- Дългоух нощник (*Myotis bechsteini*),
- Остроух нощник (*Myotis blythii*),
- Подковонос на Мехели (*Rhinolophus mehelyi*),
- Средиземноморски подковонос (*Rhinolophus blasii*),
- Трицветен нощник (*Myotis emarginatus*),
- Широкоух прилеп (*Barbastella barbastellus*),
- Южен подковонос (*Rhinolophus euryale*),
- Малък подковонос (*Rhinolophus hipposideros*)

Земноводни и влечуги (8 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

- Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*);
- Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*);
- Червенокоремна бумка (*Bombina bombina*);
- Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*);
- Южна блатна костенурка (*Mauremys Caspica*);
- Пъстър смок (*Elaphe sauromates*);
- Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);
- Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*);

Риби (7 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

- Горчивка (*Rhodeus sericeus amarus*)
- Карагъз (*Alosa immaculata*)
- Маришка мряна (*Barbus plebejus*)
- Обикновен щипок (*Cobitis taenia*)
- Распер (*Aspius aspius*)
- Резовски карагъз (*Alosa tanaica*)

Средиземноморска финта (*Alosa fallax*)
Уклея (*Chalcalburnus chalcoides*)

Безгръбначни животни (13 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Алпийска розалия (*Rosalia alpina*);
Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*);
Буков сечко (*Morimus funereus*);
Бисерна мида (*Unio crassus*);
Еуфидриас (*Euphydrias aurinia*);
Лицена (*Lycaena dispar*);
Офигомфус (*Ophiogomphus cecilia*);
Осмодерма (*Osmoderma eremita*);
Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*);
Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*);
Coenagrion ornatum
Bolbelasmus unicornis
Euplagia quadripunctaria

Предмет на опазване в Защитена зона BG0000230 „Факийска река”

Природни местообитания от Приложение I на Директива 92/43 ЕЕС:

- 3260 Равнинни или планински реки с растителност от *Ranunculion fluitantis* и *Callitriche-Batrachion*
- 6110 Отворени калцифилни или базифилни тревни съобщества от *Alyso-Sedion albi*.
- 6210 Полуестествени сухи тревни и храстови съобщества върху варовик (*Festuco Brometalia*)
- 6220* Псевдостепа с житни и едногодишни растения от клас *Thero-Brachypodietea*
- 62A0 Източно субсредиземноморски сухи тревни съобщества
- 6430 Хидрофилни съобщества от високи треви в равнините и в планинския до алпийския пояс
- 6510 Низинни сенокосни ливади
- 8210 Хазмофитна растителност по варовикови скални склонове
- 8220 Хазмофитна растителност по силикатни скални склонове
- 8230 Силикатни скали с пионерна растителност от съюзите *Sedo-Scleranthion* или *Sedo albi-Veronicion dillenii*
- 9180 Смесени гори от съюза *Tilio-Acerion* върху сипеи и стръмни склонове
- 91AA* Източни гори от космат дъб
- 91F0 Крайречни смесени гори от *Quercus robur*, *Ulmus laevis* и *Fraxinus excelsior* или *Fraxinus angustifolia* покрай големи реки (*Ulmion minoris*)
- 91G0* Панонски гори с *Quercus petraea* и *Carpinus betulus*
- 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори
- 91Z0 Мизийски гори от сребролистна липа
- 91E0 Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior* (*Alno-Padion*, *Alnion incanae*, *Salicion albae*)
- 92A0 Крайречни галерии от *Salix alba* и *Populus alba*

Видове гръбначни животни, предмет на опазване:

Бозайници (9 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Видра (*Lutra lutra*);
Лалугер (*Spermophilus citellus*)
Мишевиден сънливец (*Myomimus roachi*)

Пъстър пор (*Vormela peregusna*);
Европейски вълк (*Canis lupus*);
Голям подковонос (*Rhinolophus ferrumequinum*);
Дългокрил прилеп (*Miniopterus schreibersi*);
Дългопръст нощник (*Myotis capaccinii*);
Дългоух нощник (*Myotis bechsteini*);

Земноводни и влечуги (7 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Голям гребенест тритон (*Triturus karelinii*);
Жълтокоремна бумка (*Bombina variegata*);
Червенкоремна бумка (*Bombina bombina*);
Обикновена блатна костенурка (*Emys orbicularis*);
Пъстър смок (*Elaphe sauromates*);
Шипобедрена костенурка (*Testudo graeca*);
Шипоопашата костенурка (*Testudo hermanni*).

Рибни (4 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Горчивка (*Rh. sericeus*)
Обикновен щипок (*Cobitis taenia*)
Уклея (*Chalcalburnus chalcoides*)
Маришка мряна (*Barbus plebejus*)

Безгръбначни животни (7 вида), включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС

Алпийска розалия (*Rosalia alpina*);
Бисерна мида (*Unio crassus*);
Бръмбар рогач (*Lucanus cervus*);
Буков сечко (*Morimus funereus*);
Обикновен паракалоптенус (*Paracaloptenus caloptenoides*),
Обикновен сечко (*Cerambyx cerdo*);
Осмодерма (*Osmoderma eremita*)

Защитена зона „Западна Странджа” с код BG0002066, за опазване на дивите птици

Защитената зона е обявена със Заповед № РД-533 от 26.05 2010г. на МОСВ, изменение със Заповед № РД-83 от 28 януари 2013 г. Заема западните части на Странджа планина. Обхваща горните течения от водосборните басейни на реките Средецка и Факийска и включва няколко типа местообитания, предимно земеделски земи, пасища и храсталаци. Широколистните гори са от цер (*Quercus cerris*) и благун (*Quercus frainetto*) със средиземноморски елементи. В най-южната част на зоната се срещат гори от източен горун (*Quercus polycarpa*) и източен бук (*Fagus orientalis*). Горите се редуват с открити площи, обработваеми земи, пасища, тревни формации, лозя и овощни градини. Съгласно Заповед № РД-533 от 26.05 2010г. на МОСВ защитената зона е обявена с цел:

1. Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т. 2 от заповедта видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
2. Възстановяване на местообитания на видове птици по т. 2 от заповедта, за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване в Защитена зона BG 00002066 „Западна Странджа ”

В ЗЗ „Западна Странджа ” съгласно заповедта ѝ за обявяване се опазват следните видове птици:

Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 3 от ЗБР: Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Турилик (*Burhinus oedipnemus*), Бухал (*Bubo bubo*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Синявица (*Coracias garrulus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Късопръста чучулига (*Calandrella brachydactyla*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бъбрица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Белочела сврачка (*Lanius nubicus*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехулик (*Hippolais olivetorum*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*).

Съгласно чл. 6, ал. 1, т. 4 от ЗБР: Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Пчелояд (*Merops apiaster*)

Защитена зона „Мандра-пода” с код BG0000271, за опазване на дивите птици

Защитената зона е обявена със Заповед № №РД-131/10.02.2012г. на МОСВ. Зоната обхваща Мандренското езеро с околните му влажни зони. Обявена е с цел:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т.2 от заповедта за обявяването ѝ видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- Възстановяване на местообитанията на посочените в т.2 от заповедта за обявяването ѝ видове птици за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване в Защитена зона BG 0000271 „Мандра-Пода”

Съгласно заповедта ѝ за обявяване се опазват следните видове птици:

Видове по чл.6, ал.1, т.3 от Закона за биологичното разнообразие: Червеногуш гмуркач (*Gavia stellata*), Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Ушат гмурец (*Podiceps auritus*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Среден корморан (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Голям воден бик (*Botaurus stellaris*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Розово фламинго (*Phoenicopterus ruber*), Тундров лебед (*Cygnus columbianus bewickii*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Малка белочела гъска (*Anser erythropus*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Малък нирец (*Mergus albellus*), Тръноопашата потапница (*Oxyura leucocephala*), Червеногуша гъска (*Branta ruficollis*), Червен ангъч (*Tadorna ferruginea*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter*

brevipes), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Белошипа ветрушка (*Falco naumanni*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Средна пъструшка (*Porzana parva*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Кафявокрил огърличник (*Glareola pratincola*), Морски дъждосвирец (*Charadrius alexandrinus*), Златиста булка (*Pluvialis apricaria*), Бойник (*Philomachus pugnax*), Пъстроопашат крайбрежен бекас (*Limosa lapponica*), Тънкоклюн свирец (*Numenius tenuirostris*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Пепеляв брегобегач (*Xenus cinereus*), Тънкоклюн листоног (*Phalaropus lobatus*), Малка черноглава чайка (*Larus melanocephalus*), Малка чайка (*Larus minutus*), Дългоклюна чайка (*Larus genei*), Дебелоклюна рибарка (*Gelochelidon nilotica*), Каспийска рибарка (*Sterna caspia*), Гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белочела рибарка (*Sterna albifrons*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Дебелоклюна чучулига (*Melanocorypha calandra*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Мустакато шаварче (*Acrocephalus melanopogon*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*).

Видове по чл.6, ал.1, т.4 от Закона за биологичното разнообразие: Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Ням лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Шилоопашата патица (*Anas acuta*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Клопач (*Anas clypeata*), Червеноклюна потапница (*Netta rufina*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Планинска потапница (*Aythya marila*), Обикновена гага (*Somateria mollissima*), Ледена потапница (*Clangula hyemalis*), Траурна потапница (*Melanitta nigra*), Кадифена потапница (*Melanitta fusca*), Звънарка (*Vucephala clangula*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Голям нирец (*Mergus merganser*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Стридойд (*Haematopus ostralegus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Пясъчен дъждосвирец (*Charadrius hiaticula*), Сребриста булка (*Pluvialis squatarola*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Голям брегобегач (*Calidris canutus*), Трипръст брегобегач (*Calidris alba*), Малък брегобегач (*Calidris minuta*), Сив брегобегач (*Calidris temminckii*), Кривоклюн брегобегач (*Calidris ferruginea*), Тъмногърд брегобегач (*Calidris alpina*), Плоскоклюн блатобегач (*Limicola falcinellus*), Малка бекасина (*Lymnocryptes minimus*), Средна бекасина (*Gallinago gallinago*), Черноопашат крайбрежен бекас (*Limosa limosa*), Малък свирец (*Numenius phaeopus*), Голям свирец (*Numenius arquata*), Голям червеноног водобегач (*Tringa erythropus*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Малък зеленоног водобегач (*Tringa stagnatilis*), Голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Камъкообръщач (*Arenaria interpres*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Малка черногърба чайка (*Larus fuscus*), Сребриста чайка (*Larus argentatus*), Белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*), Брегова лястовица (*Riparia riparia*).

Защитена зона „Странджа” с код BG0002040, за опазване на дивите птици

Защитената зона е обявена със Заповед №РД-802 от 04.11.2008г. на МОСВ, изменение със Заповед № РД-75 от 28 януари 2013 г. Обявена е с цел:

- Опазване и поддържане на местообитанията на посочените в т.2 от заповедта за обявяването ѝ видове птици за постигане на тяхното благоприятно природозащитно състояние;
- Възстановяване на местообитанията на посочените в т.2 от заповедта за обявяването ѝ видове птици за които е необходимо подобряване на природозащитното им състояние.

Предмет на опазване в Защитена зона BG 0002040 „Странджа ”

Съгласно заповедта ѝ за обявяване се опазват следните видове птици:

Видове по чл. 6, ал. 1, т. 3 от Закона за биологичното разнообразие: Черногуш гмуркач (*Gavia arctica*), Ушат гмурец (*Podiceps auritus*), Обикновен буревестник (*Puffinus yelkouan*), Розов пеликан (*Pelecanus onocrotalus*), Къдроглав пеликан (*Pelecanus crispus*), Среден корморан (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*), Малък корморан (*Phalacrocorax pygmeus*), Голям воден бик (*Botaurus stellatis*), Малък воден бик (*Ixobrychus minutus*), Нощна чапла (*Nycticorax nycticorax*), Гривеста чапла (*Ardeola ralloides*), Малка бяла чапла (*Egretta garzetta*), Голяма бяла чапла (*Egretta alba*), Червена чапла (*Ardea purpurea*), Черен щъркел (*Ciconia nigra*), Бял щъркел (*Ciconia ciconia*), Блестящ ибис (*Plegadis falcinellus*), Лопатарка (*Platalea leucorodia*), Поен лебед (*Cygnus cygnus*), Белоока потапница (*Aythya nyroca*), Орел рибар (*Pandion haliaetus*), Осояд (*Pernis apivorus*), Черна каня (*Milvus migrans*), Червена каня (*Milvus milvus*), Морски орел (*Haliaeetus albicilla*), Египетски лешояд (*Neophron percnopterus*), Белоглав лешояд (*Gyps fulvus*), Черен лешояд (*Aegypius monachus*), Орел змияр (*Circaetus gallicus*), Тръстиков блатар (*Circus aeruginosus*), Полски блатар (*Circus cyaneus*), Степен блатар (*Circus macrourus*), Ливаден блатар (*Circus pygargus*), Малък креслив орел (*Aquila pomarina*), Скален орел (*Aquila chrysaetos*), Малък орел (*Hieraetus pennatus*), Късопръст ястреб (*Accipiter brevipes*), Белоопашат мишелов (*Buteo rufinus*), Царски орел (*Aquila heliaca*), Вечерна ветрушка (*Falco vespertinus*), Малък сокол (*Falco columbarius*), Средиземноморски сокол (*Falco eleonora*), Сокол скитник (*Falco peregrinus*), Ловен сокол (*Falco cherrug*), Сив жерав (*Grus grus*), Голяма пъструшка (*Porzana porzana*), Средна пъструшка (*Porzana parva*), Малка пъструшка (*Porzana pusilla*), Ливаден дърдавец (*Crex crex*), Кокилобегач (*Himantopus himantopus*), Саблеклюн (*Recurvirostra avosetta*), Турилик (*Burhinus oedicnemus*), Кафявокрил огърличник (*Glareola pratincola*), Морски дъждосвирец (*Charadrius alexandrinus*), Златиста булка (*Pluvialis apricaria*), Бойник (*Philomachus pugnax*), Голяма бекасица (*Gallinago media*), Пъстроопашат крайбрежен бекас (*Limosa lapponica*), Малък горски водобегач (*Tringa glareola*), Пепеляв брегобегач (*Xenus cinereus*), Малка черноглава чайка (*Larus melanocephalus*), Малка чайка (*Larus minutus*), Дългоклюна чайка (*Larus genei*), Каспийска рибарка (*Sterna caspia*), Гривеста рибарка (*Sterna sandvicensis*), Речна рибарка (*Sterna hirundo*), Белочела рибарка (*Sterna albifrons*), Белобуза рибарка (*Chlidonias hybridus*), Черна рибарка (*Chlidonias niger*), Бухал (*Bubo bubo*), Блатна сова (*Asio flammeus*), Козодой (*Caprimulgus europaeus*), Земеродно рибарче (*Alcedo atthis*), Синявица (*Coracias garrulus*), Сив кълвач (*Picus canus*), Черен кълвач (*Dryocopus martius*), Среден пъстър кълвач (*Dendrocopos medius*), Белогръб кълвач (*Dendrocopos leucotos*), Сирийски пъстър кълвач (*Dendrocopos syriacus*), Горска чучулига (*Lullula arborea*), Полска бърбица (*Anthus campestris*), Червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), Черночела сврачка (*Lanius minor*), Ястребогушо коприварче (*Sylvia nisoria*), Голям маслинов присмехулник (*Hippolais olivetorum*), Червеногуша мухоловка (*Ficedula parva*), Полубеловрата мухоловка (*Ficedula semitorquata*), Градинска овесарка (*Emberiza hortulana*).

Видове по чл.6, ал. 1, т. 4 от Закона за биологичното разнообразие:

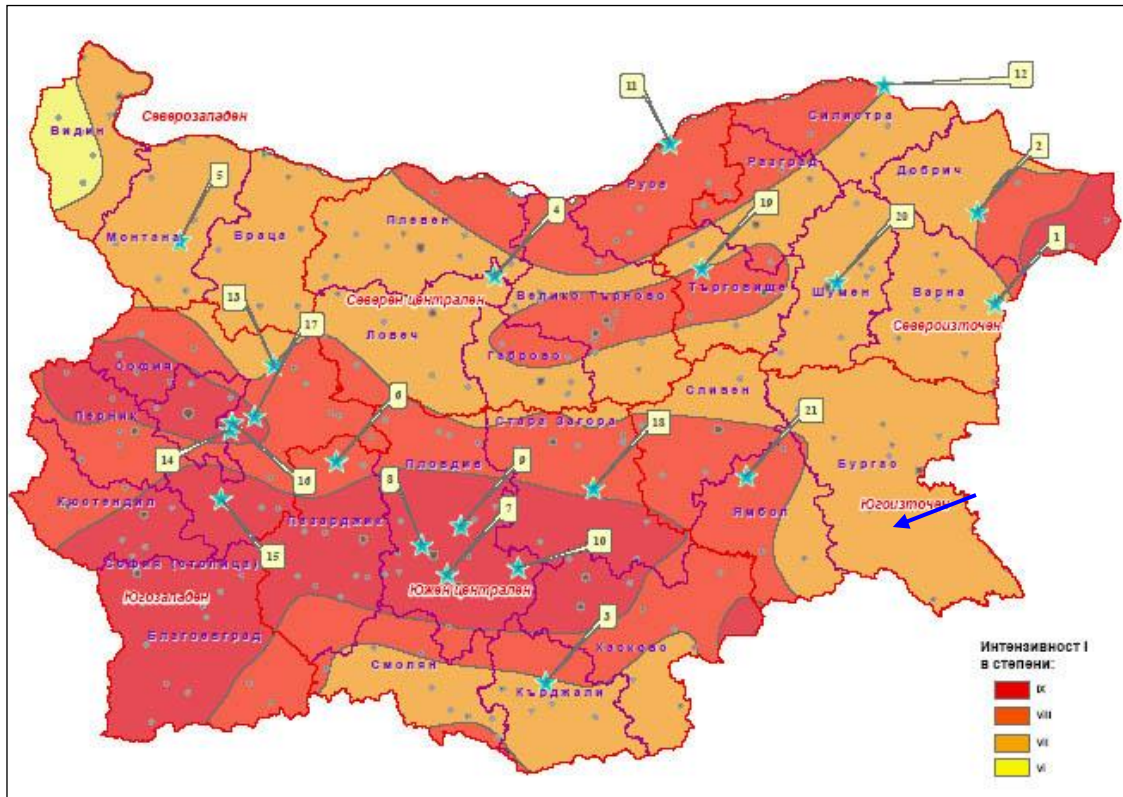
Малък гмурец (*Tachybaptus ruficollis*), Голям гмурец (*Podiceps cristatus*), Червеногуш гмурец (*Podiceps grisegena*), Черногуш гмурец (*Podiceps nigricollis*), Голям корморан (*Phalacrocorax carbo*), Сива чапла (*Ardea cinerea*), Няма лебед (*Cygnus olor*), Голяма белочела гъска (*Anser albifrons*), Сива гъска (*Anser anser*), Бял ангъч (*Tadorna tadorna*), Фиш (*Anas penelope*), Сива патица (*Anas strepera*), Зимно бърне (*Anas crecca*), Зеленоглава патица (*Anas platyrhynchos*), Лятно бърне (*Anas querquedula*), Клопач (*Anas clypeata*), Червеноклюна потапница (*Netta rufina*), Кафявоглава потапница (*Aythya ferina*), Качулата потапница (*Aythya fuligula*), Обикновена гага (*Somateria mollissima*), Среден нирец (*Mergus serrator*), Малък ястреб (*Accipiter nisus*), Обикновен мишелов (*Buteo buteo*), Северен мишелов (*Buteo lagopus*), Черношипа ветрушка (Керкенец) (*Falco tinnunculus*), Сокол орко (*Falco subbuteo*), Воден дърдавец (*Rallus aquaticus*), Зеленоножка (*Gallinula chloropus*), Лиска (*Fulica atra*), Стридойд (*Haematopus ostralegus*), Речен дъждосвирец (*Charadrius dubius*), Пясъчен дъждосвирец (*Charadrius hiaticula*), Сребриста булка (*Pluvialis squatarola*), Обикновена калугерица (*Vanellus vanellus*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Трипръст бегобегач (*Calidris alba*), Малък бегобегач (*Calidris minuta*), Сив бегобегач (*Calidris temminckii*), Кривоклюн бегобегач (*Calidris ferruginea*), Тъмногръд бегобегач (*Calidris alpina*), Плоскоклюн блатобегач (*Limicola falcinellus*), Средна бекасина (*Gallinago gallinago*), Голям свирец (*Numenius arquata*), Голям червеноног водобегач (*Tringa erythropus*), Малък червеноног водобегач (*Tringa totanus*), Голям зеленоног водобегач (*Tringa nebularia*), Голям горски водобегач (*Tringa ochropus*), Късокрил кюкавец (*Actitis hypoleucos*), Камъкообръщач (*Arenaria interpres*), Речна чайка (*Larus ridibundus*), Чайка буревестница (*Larus canus*), Малка черногърба чайка (*Larus fuscus*), Белокрила рибарка (*Chlidonias leucopterus*), Жълтокрака чайка (*Larus cachinnans*), Пчелояд (*Merops apiaster*).

1.9. Фактори, които замърсяват или увреждат околната среда

1.9.1. Естествени вещества и процеси

Сеизмичност

Територията на Община Средец попада в сеизмичен район от VII^{ма} степен на България (по степените на интензивност по скалата на Медведев, Шопенхойер и Карник - МШК). Тя е със сеизмичен коефициент $K_c=0,10$, Таблица II-06. Разглежданата територия може да се характеризира като устойчива в сеизмично отношение.

Фигура II-28.: Сеизмично райониране на България (1987 г.)
 ← приблизително местоположение на Община Средец

Таблица II-14: Сеизмичното райониране на България

Степен на въздействие по МШК	Коефициент на сеизмичност K_s	Характер на разрушенията
До VI	0.05	Леки
До VII	0.10	Тежки
До VIII	0.15	Тежки
До IX	0.27	Тежки

Неблагоприятни геоложки процеси

Свлачища

Свлачищата са едни от най-значимите катастрофални явления, които се отразяват негативно върху състоянието на околната среда, техническата инфраструктура и имуществото на гражданите. Те се обуславят както от природни фактори (предразположен към свлачищна активност геоложки строеж, интензивна тектоника, земетресения, колебания на нивото на подземните води, ерозия и др.), така и от антропогенни фактори, като незаконно строителство в рискови терени, засилващи се урбанизационни процеси на определена територия, незаконна сеч и др.

Свлачищните процеси не са равномерно разпределени по цялата територия на страната. Те са концентрирани в отделни области, характерни със специфичен геоложки и тектонски строеж и са обособени в няколко свлачищни района. На територията на Община Средец няма регистрирани свлачища.

1.9.2. Антропогенни вещества и процеси

Замърсени почви

Тежките метали се натрупват предимно в повърхностния горен слой на почвата и в незначителна част в по –долния хоризонт, което се дължи на високата им реактивоспособност спрямо хумусните вещества и глинестите колоиди. Замърсяването с тежки метали и металоиди е много неблагоприятен процес, който силно влияе на качеството и възможностите за използване на засегнатите земи. Тежките метали в почвата, за разлика от други замърсители, влизат в състава на трудно разтворими съединения и отстраняването им чрез естествени процеси на самоочистване на практика е невъзможно. Нещо повече - ако при постъпването си са в нетоксична форма, по -късно, при промяна на почвените условия (вкисляване и др.), те претърпяват химически промени и стават токсични.

Основни източници за замърсяване на почвите са промишлеността, автомобилният транспорт, неправилната употреба на химични средства за растителна защита, напояването със замърсени води, битовите отпадъци и др. Съществуват локални замърсявания на почвите с нефтопродукти и пестициди, главно до автогари, бензиностанции и строителни обекти, но като цяло общата картина в региона е добра. На територията на Община Средец липсват големи замърсители на почвата с тежки метали и нефтопродукти.

Последният мониторинг на почви в Община Средец е проведен през 2019г. в пункт №377 в с.Зорница. Всички измерени стойности са значително под максимално-допустимите концентрации. Прилагането на високотехнологично земеделие предотвратява развитието на ерозионни процеси в почвите.

Нарушени земи

Нарушените терени се свързват с разработването на находищата за добив на скална маса. На територията на общината са предоставени концесии за добив на подземни богатства за следните находища:

- „Житосвят“ за добив на трахити и трахитови туфи;
- Каменна кариера от находище „Грудово“ за добив на андезитови туфи;
- „Богданово-запад“ за добив на варовици;
- „Дебелт“ за добив на пясъци и
- „Божема“ за добив на граносиенити.

Територията на Общината се определя като район, уязвим на средна и силна ерозия. Тук се проявява комбинираното влияние на водно-ерозионните процеси – при всички обработваеми земи над 6°, засягащи северната половина на територията, и ветровата ерозия, която според данните на Изпълнителната агенция по околна среда се проявява с умерен до висок действителен риск. Рисков фактор е потенциалът от възникването на горски пожари по време на продължителните летни засушавания.

1.9.3. Отпадъци

Община Средец участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците - Регион Бургас заедно с общини Бургас, Айтос, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен и Сунгурларе. Основната цел на сдружението е изграждане на устойчива система за управление на отпадъците, която да осигурява необходимата инфраструктура за третиране, оползотворяване и екологосъобразното обезвреждане на битови в т. ч. биоразградими, опасни отпадъци от домакинствата и строителни отпадъци, генерирани на територията на региона.

Разширението на урбанизираните територии и предвиденото устройствено планиране, неминуемо ще доведе до увеличаване на количествата на отпадъците, генерирани на територията на Община Средец, както и необходимостта от редуциране обема на депонираните отпадъци, за сметка прилагане на практики за рециклиране и оползотворяване. В тази връзка един от основните приоритети при прилагане на плана трябва да бъде ефективното управление на отпадъците на територията на общината, при минимален риск за здравето на хората и състоянието на околната среда.

Община Средец има разработена и приета от Общински съвет с Решение №72/29.02.2016г. Програма за управление на отпадъците с период на действие 2015 – 2020г. Програмата за управление на отпадъците на Община Средец 2015 – 2020г. (ПУО) е разработена на основание чл.79 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и чл.52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО). Общинската програма е инструмент, чрез който се очертава бъдещата рамка за управлението на отпадъците. Чрез нея се актуализира и надгражда създадената вече интегрирана рамка за намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда, подобряване на ефективността на използване на ресурсите и увеличаване отговорностите на замърсителите. Основното предназначение на ПУО е да осигури практически инструмент за общината, който предвижда потребностите от бъдещи инвестиции за третиране на отпадъци и финансовите изисквания към реализацията им.

Към програмата за управление на отпадъците на Община Средец е разработена и общинска подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци (ППОО) в съответствие с НПУО 2014-2020г. При разработването на програмата е спазена йерархията за третиране на отпадъците, изградена съгласно изискванията на Европейският съюз, а именно:

1. Предотвратяване образуването на отпадъците;
2. Подготовка за повторна употреба;
3. Рециклиране;
4. Друго оползотворяване (оползотворяване за получаване на енергия);
5. Обезвреждане.

Очаквани видове и количества отпадъци: С Общия устройствен план на Община Средец се предвиждат дейности, свързани с генериране на:

- Битови отпадъци (БО);
- Масово разпространени отпадъци в т.ч. отпадъци от опаковки;
- Строителни отпадъци;
- Производствени отпадъци - утайки от ГПСОВ;
- Опасни отпадъци.

Битови отпадъци

Със създаването на съвременната градоустройствена структура и нейното пълноценно функциониране се очаква генериране основно на битови отпадъци с наименование и код съгласно Наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците - смесени битови отпадъци, с код 20 03 01. Към битовите отпадъци се причисляват:

- Отпадъци от паркове и градини – биоразградими отпадъци с код 20 02 01 – ще се генерират при поддържане на зелената система;
- Отпадъци от паркове и градини – почва и камъни с код 20 02 02 – ще се генерират от зелените площи и зони за озеленяване;

- Отпадъци от пазари с код 20 03 02 – от пазарите на производителите на плодове, зеленчуци и цветя;
- Отпадъци от почистване на улици с код 20 03 03 – при почистване на прилежащите транспортни територии;
- Отпадъци от почистване на канализационни системи с код 20 03 06 ще се генерират при почистване на канализационната система на разглежданата територия;
- Биоразградими отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене с код 20 01 08 ще се генерират от заведенията за хранене.
- Хранителни масла и мазнини с код 20 01 25 ще се генерират от заведенията за хранене на територията на Община Средец.

По-долу е представена информация по отношение на отпадъците, съгласно действащата Програма за управление на отпадъците с период на действие 2015 – 2020г.:

Общо генерираните и депонирани количества на битовите отпадъци за Община Средец за период от 2008-2014 г. са представени в следващата таблица:

Таблица II-15. Генерирани битови отпадъци - кг/жител/година.

	2008 г.	2010 г.	2012 г.	2014 г.	Средно за периода 2008 - 2014
Община Средец	625	458	399	412	368
Средно за България	599	554	460	446	

Таблица II-16. Депонирани битови отпадъци - кг/жител/година.

	2008 г.	2010 г.	2012 г.	2014 г.
Община Средец	537	465	387	390
Средно за България	470	411	318	280

От представените данни се наблюдава тенденция за намаляване количествата на образуваните и депонирани битови отпадъци.

Основни източници на битови отпадъци в Община Средец, приблизително 80% са домакинствата и около 20% са търговски и административни обекти.

В Община Средец се наблюдават тенденции сходни с тенденциите в страната - наблюдава се трайно намаление на количествата събрани смесени отпадъци, след 2010г., което е средно с около 4% на година. Наблюдаваното намаление се дължи основно на отпадъците от домакинствата, като през периода отпадъците от предприятия и търговски обекти се запазват в същия обем, а в някои години се наблюдава и увеличение на същите.

През 2012 г. в Закона за управление на отпадъците се включи общоевропейската цел за рециклиране на битовите отпадъци, приета в законодателство на ЕС през 2008 г. По-конкретно за общините в България се постави изискването да достигнат поетапно до 2020 г. рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло (в които потоци отпадъци се включват и отпадъците от опаковки от същите материали) в следните количества:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло;

Съгласно данни от Национален статистически институт (НСИ), генерираните за 2015-2017г. битови отпадъци в Община Средец са в следните количества:

Таблица II-17. Количества битови отпадъци в тон за година

Година	Общо образувани битови отпадъци	Депонирани битови отпадъци	Предадени за предварително третиране битови отпадъци	Предадени за рециклиране битови отпадъци
2015	5840	5500	0	340
2016	3046	2934	0	112
2017	3438	0	3408	30

○ *Морфологичен състав*

През 2014 година е изготвен актуален морфологичен анализ на състава и количеството битови отпадъци образувани на територията на Община Средец. Проведени са изследвания и анализи на състава на битовите отпадъци, в рамките на четири сезона, като са обхванати основните генератори – жителите от град Средец и селата. Осредненият резултат за общината, отчита тежестта на всеки тип генератор. Изследването е проведено съобразно изискванията на Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, утвърдена със Заповед № РД-744 от 29.09.2012г. на МОСВ.

Таблица II-18. Средногодишен морфологичен състав на битовите отпадъци в Община Средец.

Морфологичен състав	гр. Средец	села в Община Средец	Община Средец*
Компоненти	%	%	%
Хранителни	11.91	13.61	15.58
Хартия и картон - общо	14.51	12.23	14.02
Пластмаса – общо	13.31	16.56	14.82
Текстил	1.91	4.59	3.23
Гума	1.22	0.86	1.00
Кожа	0.95	0.98	0.99
Градински	9.33	14.94	15.19
Дървесни отпадъци	6.47	2.22	4.78
Стъкло – общо	5.72	6.30	7.01
Метали – общо	0.79	1.32	1.15
Инертни материали	7.54	4.58	21.35
ИУЕЕО	0.12	0.4	0.21
Опасни отпадъци от бита	0.93	0.4	0.68
Други отпадъци	25.29	21.02	0.00

* Средно за Община Средец след разпределение на фракция други

От резултатите се вижда, че в Община Средец се наблюдават тенденции, характерни и на национално ниво. Хартията и картонът са представени в по-високи количества в град Средец, което е в резултат на наличието на повече и по-големи магазини, които образуват много отпадъци от опаковки. Принос, особено към хартията, имат и офисите, учрежденията, учебните заведения, които са предимно в града. Характерно е по-високият процент на генерираните

отпадъци от пластмаса в селата, отколкото в град Средец. В селата има занижено изхвърляне на хартиени отпадъци за сметка на завишени количества градински.

Законът за управление на отпадъците въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които се постигат поетапно, както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Община Средец има сключен договор с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки от 24.01.2017г.

Строителни отпадъци

Строителни отпадъци се получават в резултат на строителна дейност, както и от разрушаване или реконструкция на сгради и съоръжения. Те се характеризират с плътност 1200 – 1400 kg/m³. В общината делът им като цяло е минимален, поради обективни причини - слабо функциониращ строителен отрасъл. Строителните отпадъци, които се генерират на територията на общината са предимно от строителни фирми и домакинства.

При обособяването на нови зони, реконструкция и уплътняване на съществуващи територии, както и при развитието на техническата и транспортна инфраструктура се генерират строителни отпадъци. Съгласно Наредба №2/2014г. за класификация на отпадъците, очакваните строителни отпадъци са със следните кодове и наименования: 17 01 01 – бетон; 17 01 02 – тухли; 17 01 03 – керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия; 17 01 07 – смеси от бетон, тухли, керемиди, плочки, фаянсови и керамични изделия, различни от упоменатите в 17 01 06; 17 02 01 – дървесен материал; 17 02 02 – стъкло; 17 02 03 – пластмаса; 17 03 02 – асфалтови смеси, съдържащи други вещества различни от упоменатите в 17 03 01; 17 04 05 – желязо и стомана; 17 04 07 – смеси от метали; 17 04 11 – кабели, различни от упоменатите в 17 04 10; 17 06 04 – изолационни материали, различни от упоменатите в 17 06 01 и 17 06 03; 17 08 02 0- строителни материали на основата на гипс, различни от упоменатите 17 08 01; 17 09 04 – смесени отпадъци от строителство и събаряне, различни от упоменатите в 17 09 01, 17 09 02 и 17 09 03.

По време на строителните дейности ще се генерират и отпадъци с кодове 17 05 04 – почва и камъни, различни от упоменатите в 17 05 03 и 17 05 06 – изкопани земни маси, различни от упоменатите в 17 05 05.

При изкопните дейности трябва да се спазва изискването за отделяне и съхраняване на наличния хумусен хоризонт от останалата земна маса до последващо използване по предназначение, съгласно изискванията на *Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, поддържане на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворява на хумусния пласт*. Голяма част от почвения слой може да се използва за вътрешно оформяне на зелени площи.

Образуваните строителни отпадъци на територията на Община Средец са предимно от юридически лица. Малка част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности.

На територията на Община Средец няма изградена инфраструктура за третирането на отпадъци от строителството и разрушаването.

Със Закона за управление на отпадъците и по-конкретно чл.32 са въведени цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, включително при насипни дейности чрез заместване на други материали с отпадъци, както следва:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците;
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

На национално ниво е изготвен *Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Р. България за периода 2011-2020 г.* първи за страната план в разглежданата област. В резултат на детайлни анализи на съществуващата ситуация, планът определя за първи път мерки (административни, нормативни, финансови и др.) за увеличаване на рециклирането и оползотворяване на този поток отпадъци, който в страната основно се депонира.

Основната цел е да се допринесе за устойчивото развитие на България чрез интегрирана рамка за управление на строителните отпадъци, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерирането им, подобряване на ефективността на използване на ресурсите, увеличаване отговорността на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Съгласно чл.13 от Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, възложителите на строително монтажни работи (СМР) на проекти, финансирани с публични средства, отговарят за влагането в строежите на рециклирани строителни материали или на третирани строителни отпадъци за оползотворяване в обратни насипи в количества съгласно Приложение №8, в зависимост от вида на строежа и от обхвата на разрешението за строеж, както следва:

Таблица II-19. Количествени цели за влагане на рециклирани строителни материали и оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи

Вид строителна дейност	2017	2018 г.	2019 г.	2020 г. и всяка следваща година
Ново строителство на сгради и съоръжения	1.5%	1.5%	1.5%	2.0%
Ново строителство на пътища	8.0%	8.0%	10.0%	10.0%
Рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища	2.0%	3.0%	3.0%	3.0%
Ново строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура	5.0%	6.0%	7.0%	8.0%
Ново строителство на озеленени площи за обществено ползване или със специфично предназначение, включително мрежите и съоръженията на техническата инфраструктура за тяхното обслужване, увеселителни	4.0%	6.0%	8.0%	10.0%

Вид строителна дейност	2017	2018 г.	2019 г.	2020 г. и всяка следваща година
съоръжения, открити обекти за спортни и културни дейности				
Оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи	11.0%	11.0%	11.0%	12.0%

Масово разпространени отпадъци

Съгласно ЗУО системата за разделно събиране на масово разпространените отпадъци (МРО) се организира в съответствие с принципа „разширена отговорност на производителя” - чрез сключване на договори с организации по оползотворяване. На национално ниво са приети шест отделни наредби за управление на МРО:

- *Наредба за опаковки и отпадъци от опаковки;*
- *Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори;*
- *Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти;*
- *Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване;*
- *Наредба за излезли от употреба моторни превозни средства;*
- *Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми.*

Наредбите поставят изисквания към производителите и вносителите на съответните продукти, които след тяхната употреба се превръщат в отпадъци, и определят възможните начини за прилагане на принципа „отговорност на производителя”. В наредбите са посочени и ангажименти на кмета на общината с оглед изграждане на системите за разделно събиране на МРО и намаляване на количествата отпадъци, депонирани на общинските депа, а именно:

- осигурява местата за поставяне на съдовете за разделно събиране на отпадъците от опаковки, задължително за курортните населени места и населените места над 5000 жители. В Наредбата са посочени минималният общ обем на съдовете по категории населени места и изискванията за разполагането на съдовете.
- сключва договори с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки или с лице, притежаващо разрешително по ЗУО за изграждане на системите за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията на общината.
- осигурява и организира подходящи мерки за недопускане на посегателства и кражби от контейнерите за разделно събиране на отпадъците от опаковки.
- съдейства при подготовката и провеждането на разяснителните кампании на организациите по оползотворяване.
- определя местата за събиране на излезли от употреба гуми, когато се разполагат върху общински терен и информира обществеността за местоположението им и условията за приемането на гумите.
- съдейства за събирането и съхраняването на излезлите от употреба гуми и предаването им за оползотворяване и обезвреждането им, съгласно условията на договор с организация за оползотворяване на гуми или с лица, индивидуално изпълняващи задълженията си, ако общината е сключила такъв договор.
- определя местата по чл. 19, ал. 3, т. 7 ЗУО на територията на общината за предаване на ИУМПС в съответствие с програмата по чл. 52, ал. 1 ЗУО и наредбата по чл. 22 ЗУО.
- организира дейностите по събирането на ИУМПС по чл. 143, ал. 7 и 8 от Закона за движение по пътищата и предаването им в центрове за разкомплектоване, за което

уведомява звеното „Пътна полиция” или областната дирекция на Министерството на вътрешните работи по месторегистрация на МПС.

- извършва дейностите по предходните две точки, като сключва договор с организации по оползотворяване на ИУМПС и с лица, които изпълняват задълженията си индивидуално.
- организира дейностите по разделно събиране на портативни и автомобилни НУБА.
- организира контрола за изпълнението на договори с организации по оползотворяване или с други лица притежаващи разрешения по ЗУО, свързани със системите за разделно събиране на масово разпространените отпадъци.

Община Средец е организираща разделното събиране на МРО на територията си, чрез сътрудничество с организации по оползотворяване или с „други лица“, притежаващи разрешително по реда на ЗУО.

Отпадъци от опаковки:

Съгласно Наредба №2/2014г. за класификация на отпадъците, на територията на общината се генерират отпадъци от опаковки със следните наименования и код:

- 15 01 01 – хартиени и картонени опаковки;
- 15 01 02 – пластмасови опаковки;
- 15 01 03 – опаковки от дървесни материали;
- 15 01 04 – метални опаковки;
- 15 01 05 – композитни опаковки;
- 15 01 06 – смесени опаковки;
- 15 01 07 – стъклени опаковки.

Община Средец има сключен договор с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки от 24.01.2017г.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки обхваща общински център – гр. Средец и село Дебелт, с разположени 25 точки, или общо 75 сини, жълти и зелени контейнери тип „Иглу“. Честотата на извозване е веднъж на две седмици за сини и жълти контейнери и веднъж на шест месеца за зелени контейнери или по заявка от страна на общината. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки се състои от следните контейнери:

- Сини контейнери тип „Иглу“ с обем 1500л., за отпадъци от хартиени опаковки;
- Жълти контейнери тип „Иглу“ с обем 1500л., за отпадъци от пластмасови и метални опаковки;
- Зелени контейнери тип „Иглу“ с обем 1500л., за отпадъци от стъклени опаковки.

Общият обем на разположените съдове възлиза на 112 500 м³.

В изпълнение на задълженията си по чл. 19. ал. 3, т. 7 за организиране на дейностите по разделно събиране на масово разпространени отпадъци (МРО), Община Средец е сключила договори с:

- „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за отпадъци от опаковки – Договор от 24.01.2017г.;
- “НУБА Рециклиране” АД за организиране и прилагане на система за разделно събиране, временно съхранение и транспортиране на негодни за употреба батерии и акумулатори - Договор от 06.07.2010г.;
- „Нюстрой“ ЕООД за сътрудничество в областта на разделното събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/, излезли от употреба гуми

- /ИУГ/ и събирането и оползотворяване на отработени масла - Договор №805/23.01.2017г.;
- „АУТОРЕК“ АД за събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС) – Договор от януари 2015г.;
 - „Балбок Инженеринг“ АД за организиране на система за събиране на опасни битови отпадъци в мобилни събирателни пунктове - Договор №Д15/05.02.2018г.

На територията на Община Средец функционират пунктове за изкупуване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, оловни акумулаторни батерии, излезли от употреба моторни превозни средства.

Производствени отпадъци

Това са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), създаващи риск за здравето на хората и околната среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар) и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. Най-важни между тях са отпадъчните материали, в резултат на производствения процес, които трудно се разлагат и съдържат главно химични вещества. Производствените отпадъци обикновено са твърди, но често пъти могат да бъдат пластични или течни и трудно обработваеми. От гледна точка на обществената хигиена и здравеопазването в по-голямата си част са вредни и могат да се считат за опасни. За тяхното отстраняване са отговорни самите предприятия, които ги генерират.

На този етап на планиране не са известни видовете производствени дейности, които ще се обособят в новопредвидените производствени зони с реализацията на ОУП. Всяко конкретно инвестиционно предложение в зоните за производствени дейности, задължително трябва да бъде съгласувано по реда на ЗООС, където в хода на процедурата ще бъдат посочени конкретните видове и количества производствени отпадъци.

Отпадъци от ПСОВ

На територията на общината единствено отпадъчните води от гр. Средец постъпват за пречистване в ПСОВ чрез смесена канализационна мрежа. В Община Средец има възможност да се прилагат варианти за рециклиране и материално оползотворяване на утайките от ПСОВ, чрез оползотворяването им в земеделието или за рекултивация на нарушени терени.

ПСОВ Средец – е разположена на около 1.3 km североизточно от град Средец, в близост до път II-79 Бургас – Средец. Станцията е въведена в експлоатация 2008 г. с Решение за ползване СТ-12-793/13.08.2008 г. Проектирана е за 10 000 ЕЖ, което е напълно достатъчно да поеме цялото количество битови отпадни води от града. Средният дневен капацитет е $Q_{ср.дн} = 5000 \text{ m}^3/\text{d}$, а общото количество пречистени отпадъчни води – $1\,825\,000 \text{ m}^3$. Изградени са механично и биологично стъпало на пречистване и стабилизация на утайките. Приемник на пречистените отпадъчни води е р. „Малката река”, която се влива в ез. „Мандра”.

Към 2013г, поради недостатъчната степен на изграденост на канализационната мрежа (около 70%) и ниският процент на населението присъединено към пречиствателната станция за отпадъчни води (ПСОВ), постъпващото водно количество и товарът на замърсяване не осигуряват нормална експлоатация на ПСОВ Средец. През 2014 година завърши проект „Доизграждане на канализационната мрежа и частична реконструкция на водопроводна мрежа в гр. Средец”, в резултат на което е обхванато цялото население на града с услугата – отвеждане

и пречистване на битови отпадни води. До момента няма изведена утайка която да бъде депонирана.

При отделяне на излишната утайка същата се натрупва в угнивател, където се стабилизира. След процеса на стабилизация, утайката се подлага на обезводняване с цел намаляване на обема ѝ. Обезводняването се извършва по механичен път – филтър преса или при естествени условия – на изсушително поле.

Съгласно Национален стратегически план за управление на утайките от ГПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г., операторите на ПСОВ изготвят план за управление на образуваните утайки, в които следва да се предвидят подходящите процеси за уплътняване, стабилизиране и обезводняване на утайките и методи за правилното им и ефикасно оползотворяване или обезвреждане. Необходимо е провеждането на периодичен мониторинг на параметрите, характеризиращи качеството на утайките и определящи годността им за определени начини за третиране или оползотворяване.

От функционирането на пречиствателни станции за отпадъчни води се очаква отделянето на следните отпадъци с наименование и код:

Отпадъци от решетки и сита – 19 08 01

Тези отпадъци се генерират от ПСОВ при процеса на отделяне на по-едрите примеси в отпадъчните води по време на механичното пречистване. По литературни данни (Имхоф, К. “Наръчник по градска канализация”) ситата и решетките при механичното пречистване имат пречиствателен ефект между 5 и 20%. Тези отпадъци са с високо водно съдържание (влажност от 75 до 90%), а частта на органични вещества в тях е около 85%. Обикновено към пречиствателните станции се предвиждат съоръжения за намаляване обема на утайките (промивни преси).

Пясък и други минерални примеси – 19 08 02

От пясъкоуловителите ще се отделят пясък и други минерални примеси – 19 08 02 – от процеса на отделяне на по-едрите примеси в отпадъчните води по време на механичното пречистване.

Утайки от пречистване на отп. води от населени места – 19 08 05

Утайките от пречистване на отпадъчни битови води от населени места с код 19 08 05, отпадат основно от процеса на утаяване. Част от отделената утайка при биологичното пречистване във вид на рециклираща активна утайка се връща обратно в процеса на пречистване. За значително намаляване на обема, излишната активна утайка подлежи на уплътняване, стабилизиране и обезводняване. Съществуващите изследвания показват, че отпадъците от ПСОВ за битови води имат неопасен характер, поради което се предвижда стабилизираните и обезводнени утайки да се съхраняват на обособено място в ПСОВ. Ще се проведе изпитване и при доказване на неопасния им характер ще се депонират съвместно битовите.

И трите вида отпадъци от ПСОВ гр. Средец са класифицирани като неопасни и може да се депонират на депа за неопасни отпадъци.

При въвеждане в експлоатация на бъдещите ПСОВ-Божура и ПСОВ-Дебелт, генерираните от тях отпадъци ще бъдат сходни по характер с тези от ПСОВ-Средец. За тях ще се проведе изпитване и при доказване на неопасния им характер, същите ще се депонират съвместно битовите отпадъци.

Опасни отпадъци

Опасните отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор.

От дейността на първичната извънболнична и дентална помощ се генерират отпадъци от диагностика, медицински манипулации или профилактика в хуманното здравеопазване, с код и наименование съгласно Наредба №2/23.07.2014 г. за класификация на отпадъците, както следва:

- * 18 01 03* – отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания с оглед предотвратяване на инфекции.
- * 18 01 06* – химични вещества и препарати, състоящи се от или съдържащи опасни вещества.
- * 18 01 10* – амалгамни отпадъци от зъболечението.

При подмяна на осветителни тела в новопредвидените обществени обекти, в зоните със смесени функции и терените, предвидени за производствени дейности се очаква генериране на флуоресцентни тръби и други отпадъци съдържащи живак с код 20 01 21*.

На територията на Община Средец не се третира опасни отпадъци.

1.9.4. Опасни вещества

Опасни вещества са тези, които създават риск за човешкото здраве и околната среда и притежават едно или повече свойства, които ги определят като такива.

ОУП определя устройствени зони с производствено предназначение за изцяло чисто производство, в землищата на почти всички населени места. Съгласно разпоредбите на Закона за устройство на територията (чл.103, ал.2), общите устройствени планове, определят преобладаващото предназначение и начин на устройство на отделните структурни части на териториите, обхванати от плана. Конкретното предназначение и начин на устройство на отделните поземлени имоти в обхвата на ОУП се определя от подробни устройствени планове. На този етап в проекта на ОУП не се предвижда конкретна реализация (изграждане) на ново предприятие и/или съоръжение с нисък или висок рисков потенциал, попадащо в обхвата на Раздел І към глава седма на ЗООС. В случаи, че се прояви такава инвестиционна инициатива в следващите нива и етапи на проектиране е необходимо да се предприемат съответните действия по реда на ЗООС.

На територията на Община Средец не са регистрирани предприятия, класифицирани като предприятия и/или съоръжения с висок или нисък рисков потенциал в съответствие с чл.103 и чл.104 от ЗООС.

На територията на общината се съхраняват негодни за употреба препарати за растителна защита в землището на село Росеново и гр. Средец. По този начин е решен проблемът със залежалите препарати за растителна защита, с което е ликвидрана потенциалната опасност от евентуално замърсяване и увреждане на околната среда и човешкото здраве.

1.9.5. Рискови енергийни източници – шум, вибрации, радиации

Шумът в околната среда представлява значителен екологичен риск и заплаха за общественото здраве. Излагането на населението на въздействие на шум се увеличава все повече, в сравнение

с други стресови фактори на средата. Контролът и управлението на шума в урбанизираната среда са дефинирани в Директива 2002/49/ЕО "като част от политиката на Европейската общност да постигне високо равнище на здравеопазването и защита на околната среда".

В повечето случаи шумът не само превишава границата на безвредна поносимост, но става неконтролируем поради това, че се отклонява от технико-икономическите възможности за ограничаването му до приетата граница на безвредност. Под шум се разбира всеки нежелан звук, който причинява неприятно или смущаващо възприятие или има увреждащо действие. Няма област и човешка дейност, при които да не се наблюдава шумово излъчване. Шумът в околната среда, причинен от транспортните, промишлените и ремонтните дейности, е един от главните екологични проблеми в урбанизираните територии. Това се дължи на непрекъснато нарастващия брой на транспортните средства. Недостатъците в градоустройствените и в транспортно-комуникационните планове, както и неефективното до този момент планиране и управление на акустичната среда от страна на общинските власти, са фактори, които допълнително утежняват акустичния климат в населените места. Община Средец не прави изключение в това отношение. Акустичната обстановка се обуславя от наличието на всички видове транспорт – автомобилен и железопътен. Към това се добавя шумът от комунално-битови дейности, промишлени предприятия, увеселителни заведения и др.

Граничните стойности на нивото на шума за различните територии и зони са регламентирани в Наредба №6 за показателите за шум в околната среда (МЗ, МОСВ, ДВ. Бр.58/2006г.) и са дадени в следващата таблица:

Таблица П-20: Гранични стойности на нивата на шум за различните територии

Територии и устройствени зони в урбанизираните територии и извън тях	Еквивалентно ниво на шума в dB(A)		
	ден	вечер	нощ
Жилищни зони и територии	55	50	45
Централни градски части	60	55	50
Територии, подложени на въздействието на интензивен автомобилен трафик	60	55	50
Територии, подложени на въздействието на релсов железопътен и трамваен транспорт	65	60	55
Територии, подложени на въздействието на авиационен шум	65	65	55
Производствено-складови територии и зони	70	70	70
Зони за обществен и индивидуален отдих	45	40	35
Зони за лечебни заведения и санаториуми	45	35	35
Зони за научно изследователска дейност	45	40	35
Тихи зони извън агломерациите	40	35	35

Източник: Наредба №6 от 26.06.2006г. за показателите на шум в околната среда

В Община Средец не съществуват предпоставки за голямо шумово натоварване. В по-големите промишлени предприятия шумът се ограничава в границите на конкретното производство или дейност. Наличните кариери на територията на общината са потенциален източник на шум, но шумовото натоварване се ограничава до месторазположението на добивните обекти.

Експертната оценка за шумовото натоварване в Община Средец е, че не се надвишават допустимите норми. Основанията са, че промишлените предприятия са изнесени в Промислената зона в западния край на града; транзитното движение е изнесено по околоръстни пътища; движението в града не е натоварено. В останалите населени места няма източници на шум.

Потенциална опасност за високо шумово замърсяване носи периодичното натоварване на околновръстен път за гр.Елхово през летния период.

В Община Средец понастоящем няма въведена мониторингова система за измерване нивото на шума, излъчван от различните източници и нивото на шума в местата на въздействие.

Вибрации

Физическото определение за **вибрации** е „механично трептене на еластична среда“. Измерването на вибрациите е наложително, за да се оцени както влиянието им върху експлоатационния срок на машините, така и да се установи прякото въздействие върху здравето на човека. От голямо значение е и обстоятелството, че вибрациите, пренасяни от машините, конструкциите и сградите, се излъчват в околното пространство като шум, което води до влошаване на общата акустична обстановка.

Нормите за вибрации са в две разновидности: едните които определят човешкия комфорт и вторите, занимаващи се с козметични или структурни щети на сгради. И в двата случая, големината на вибрациите се изразява в отношение на скорост на преместване на частиците за секунда. На основата на Директива 89/391 - „Рамковата директива“ за безопасност и здраве при работа (БРЗ), у нас от Министерството на здравеопазването (МЗ) и Министерството на труда и социалната политика (МТСП) е разработена Наредба №3 за минимални изисквания за осигуряване на здравето и безопасността на работещите при рискове, свързани с експозиция на вибрации. Европейската директива, както и Наредбата, въвеждат не само нормите, но и методите на измерване и оценка, задълженията на работодателите, здравните аспекти, наблюдение и др. информационни приложения, посочени подробно в международните стандарти, третиращи общите и локални вибрации. Освен Наредба №3, у нас е действаща и Наредба №9/2010г. за максимално допустимите стойности на вибрациите в жилищни помещения издадена от Министерство на здравеопазването.

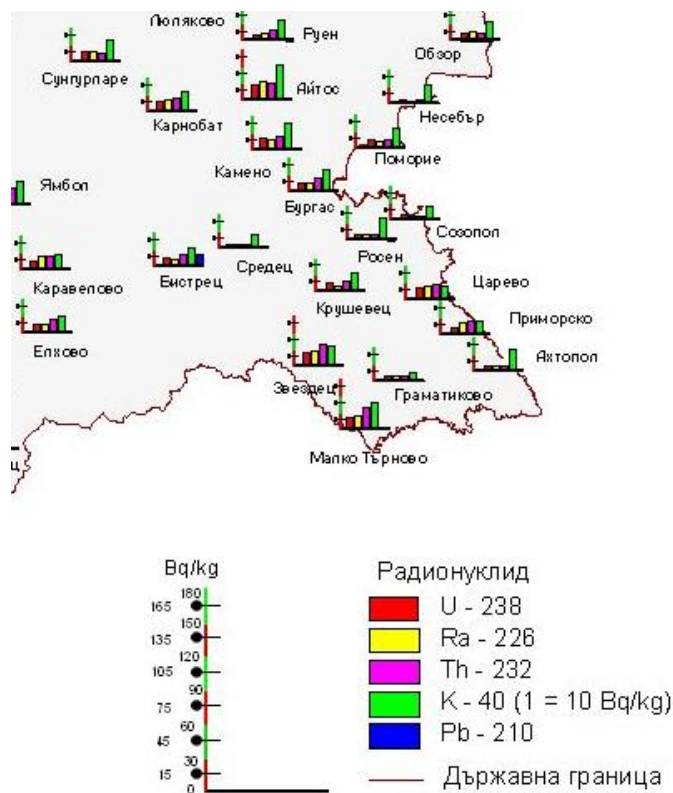
На територията на Община Средец няма постоянни източници на вибрации.

Йонизиращите лъчения, които съкратено се наричат “радиация”, са неизбежен факт в живота на човечеството. Радиацията, респективно нейните източници са съществували и съществуват в природата. Радиоактивни източници могат да бъдат получавани и по изкуствен начин. Развитие на съвременната цивилизация е неразривно свързано с все по-широкото използване на различни по вид и интензитет източници на радиация, създадени от човека. Броят на хората, които влизат в контакт с източници на йонизиращи лъчения и биха могли да бъдат облъчени от тях, непрекъснато нараства. Така проблемите за радиацията от чисто научни, технологични и икономически се превръщат и в социален проблем на нашето съвремие. Разпространените в природата естествени радионуклиди заедно с космическото лъчение създават т.нар. *естествен радиационен фон*, който въздейства непрекъснато на всички живи организми на планетата.

Радиационното състояние на околната среда се контролира чрез измервания на естествения радиационен (наречен „гама“) фон, а също така и чрез оценяване съдържанието на естествените радионуклиди Уран-238, Радий-226, Торий-232 и Калий-40 и други в различните компоненти на околната среда. С това са ангажирани Министерството на околната среда и водите, Министерството на здравеопазването, Националният център по радиобиология и радиационна защита и други институции чрез своите регионални поделения. Непрекъснатите и периодични наблюдения на радиационните параметри на основните компоненти на околната

среда осигуряват актуална информация и се базират на изпълнение на програма за радиологичен мониторинг. Програмата е утвърдена от министъра на околната среда и водите със Заповед № РД-48/23.01.2014 г.

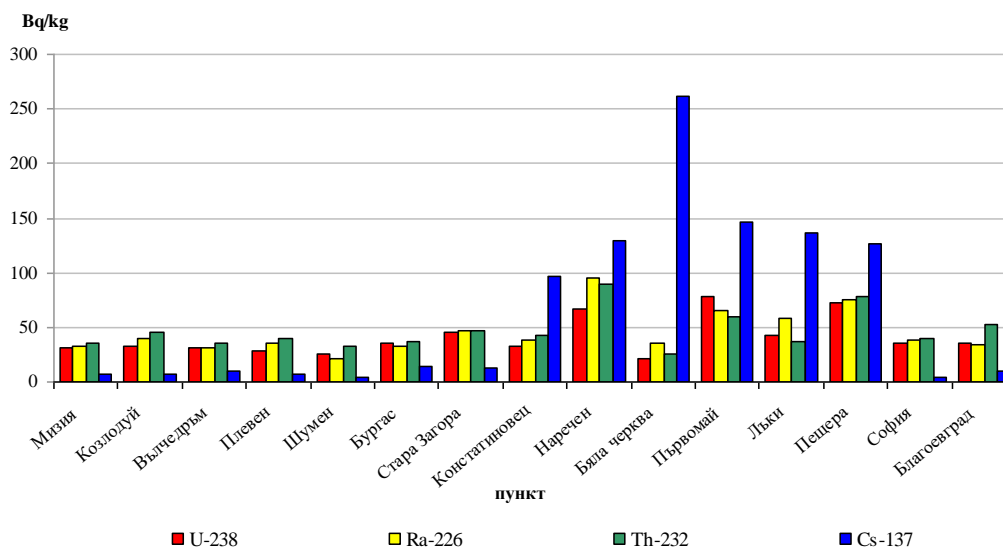
От извършеният фонов мониторинг и оценка на специфичната активност на естествените и техногенни радионуклиди в почви, неповлияни от стопанска дейност, в цялата страна не са констатирани надфоновы стойности. Характерните специфични активности на естествените радионуклиди за повърхностния почвен слой (0 ÷ 20 cm) в отделни мониторингови пунктове в близост до разглежданата територия са представени на следващата фигура.

Фигура П-29: Специфична активност на естествени радионуклиди в необработваеми почви, Вq/kg

Източник: ИАОС

Няма данни за наличие на радиоактивно замърсяване на повърхностните, подземните и питейни води в региона. Не са наблюдавани завишени концентрации техногенни радионуклиди.

Фигура II-30: Специфична активност на радионуклиди в почви, Bq/kg

Източник: ИАОС

Като цяло може да се направи изводът, че радиационната обстановка в общината е спокойна. Населението не е подложено на радиационни въздействия.

Нейонизиращи лъчения са електромагнитните лъчения, които поради своята същност не предизвикват йонизация в средата през, която преминават. Спектърът на нейонизиращите електромагнитни излъчвания включва ултравиолетовите, видимите, инфрачервените лъчи и радиовълните. Източници на електромагнитни лъчения в околната среда са високоволтните електропроводи и съоръжения от електропреносната мрежа. Те са с определена зона на въздействие в границите на съответните сервитути. Открит остава въпросът за въздействието на електромагнитните излъчвания от антени и базови станции на мобилните оператори в района. Към настоящият момент няма доказани и регистрирани увреждания в региона на общината.

Анализите на гама-спектрометрични анализи на извадки от необработваеми почви от пунктовете на НСМОС, принадлежащи към територията на РИОСВ – Бургас са извършени в Лаборатория за радиационни изпитвания към ИАОС – Регионална лаборатория Бургас. В следващата таблица са представени данни за специфична обемна активност на естествени гама-емитиращи радионуклиди в Бекерели/кг (Bq.kg⁻³) и стойности на естествения гама-фон (МЕД) в микроСиверти/час (Sv.h⁻¹):

Описание на извадката	²³⁸ U [Bq.kg ⁻³]	²²⁶ Ra Bq.kg ⁻³	²³² Th Bq.kg ⁻³	⁴⁰ K Bq.kg ⁻³	MED Sv.h ⁻¹
НОП Бургас вход от Средец	37.0	29.9	33.2	700	0.12-0.13

Източник: Общински план за развитие на Община Средец

Стойностите на радиационния гама-фон и съдържанието на естествени радионуклиди в необработваеми почви в наблюдавания пункт са в диапазона на характерните стойности за страната.

2. Развитие на компонентите на околната среда и факторите, които я замърсяват без прилагане на плана – Матрица 1

Текущото състояние на компонентите на околната среда и тяхното развитие без прилагане на ОУП на Община Средец са представени в матричен вид - **МАТРИЦА 1**.

МАТРИЦА 1: Текущо състояние на компонентите на околната среда в района на Община Средец и тяхното развитие без прилагането на ОУП

Компоненти на околната среда	Текущо състояние	Развитие на компонентите без прилагане на плана
<p>Повърхностни и подземни води</p>	<ul style="list-style-type: none"> • На територията на Община Средец са идентифицирани следните повърхностни водни тела: <ul style="list-style-type: none"> • BG2MA800R019: II участък – река Малката река от извора до вливане в река Господаревска, определено в умерено екологично състояние, в риск за непостигане на заложените цели; III участък - река Селска/Драковска от извора до вливане в река Господаревска, определено в умерено екологично състояние, в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA900R1020 – р. Средецка от извор до гр. Средец, определено в лошо екологично състояние, не е в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA900R1120 – р. Тагаревска от извор до вливане в р. Средецка, определено в добро екологично състояние, не е в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA400R1021 – р. Факийска от извор до вливане на р. Малката река, определено в умерено екологично състояние, вероятно в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA400R1008 – р. Факийска от вливане на р. Сарпасан до вливане на р.Малката река, определено в добро екологично състояние, не е в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA400R1108 – р. Малката река – от извор до вливане в р. Факийска, определено в добро екологично състояние, не е в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA400R010 – р. Даръдере от извор до вливане в река Факийска, определено в добро екологично състояние, не е в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA700R007 – р. Каракютюючка (Пънчевска) от извор до вливане в р. Средецка, определено в добро екологично състояние, не е в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA700R006 – р. Средецка от град Средец до язовир „Мандра“, определено в умерено екологично състояние, в риск за непостигане на заложените цели; • BG2MA107L002 - язовир „Мандра“, определено в много лошо екологично състояние, в риск за непостигане на заложените цели. • На територията на Община Средец няма източници на минерални води;	<p>Без прилагане на ОУП се очакват следните негативни въздействия:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ влошаване качествата на повърхностните и подземни води, поради липса на канализация и системи за събиране и пречистване на отпадъчните води; ▪ влошаване на санитарно – охранителните условия на населените места; ▪ влошаване характеристиките на околната среда, намаляване привлекателността на природния ландшафт, вследствие влошаване състоянието на повърхностните води

Компоненти на околната среда	Текущо състояние	Развитие на компонентите без прилагане на плана
	<ul style="list-style-type: none"> • На територията на Община Средец учредените санитарно-охранителни зони, определени по реда на Наредба №3 от 16.10.2000г.за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди са: <ul style="list-style-type: none"> - ТК-БПС „Проход” – Заповед № 8/05.01.2012г. - Шахтов кладенец Дюлево – Заповед № 70/21.11.2011 г. - Каптирани извор „Смокините”, „Кара дере” и ТК за водоснабдяване на с.Зорница– Заповед №20/02.02.2012 г.; - ЕТК-2 Дебелт – Заповед №43/24.09.2007г.; - СК1 Средец - Заповед №7/26.04.2017г.; - ШК1, 2, ТК3, 7, 8, 9 от ПС Средец - Заповед №9/26.06.2017г.; • На територията на общината има една действаща ГПСОВ, намираща се в гр. Средец; • Територията на Община Средец попада в района на разпространение на подземни водни тела: <ul style="list-style-type: none"> - BG2G000000Q009 - Порови води в кварталнера на р. Средецка – Мандра; - BG2G000000N022 – Порови води в неоген – сармат Средец; - BG2G0000Pg029 - Порови води в палеоген-еоцен, олигоцен Бургас; - BG2G000000K2034 – Пукнатинни води в K2t cn-st-Бургаска вулканична северно и западно от Бургас; - BG2G000000K2035 - Пукнатинни води в K2t cn-st-Бургаска вулканична южно от Бургас; - BG2G0000PTPZ043 – Пукнатинни води в палеозой-протерозой пукнатинна зона; - BG2G000000JT042 – Карстови води в палеозой-протерозой пукнатинна зона; • Химичното състояние на подземните водни тела BG2G000000Q009 BG2G000000Pg029 и BG2G000000K2034 е оценено като лошо, останалите подземни водни тела на територията на общината са в добро химично състояние; • В количествено отношение състоянието на водните тела е добро. 	
Земни недра	<p>На територията на общината са предоставени концесии за добив на подземни богатства за следните находища:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Житосвят“ за добив на трахити и трахитови туфи; • Каменна кариера от находище „Грудово“ за добив на андезитови туфи; • „Богданово-запад“ за добив на варовици; • „Дебелт“ за добив на пясъци и • „Божема“ за добив на граносенити. 	Не се очаква промяна спрямо съществуващото състояние

Компоненти на околната среда	Текущо състояние	Развитие на компонентите без прилагане на плана
Земи и почви	<ul style="list-style-type: none"> • Територията на Община Средец принадлежи към почвените райони: <ul style="list-style-type: none"> - Карнобатско-Бургаски район, където почвената покривка е представена предимно от смолници, канелени горски и ливадни почви; - Средецко-Созополският район, съставен главно от псевдоподзолисти (канелено-подзолисти), излужени канелени горски и алувиално-ливадни почви 	Поради липса на устройствено планиране ще намалява относителния дял на земите като ценен природен ресурс
Растителен и животински свят	<ul style="list-style-type: none"> • По-голямата част от разглежданата територия е заета от гори и обработваеми земи; • Доминират ксеротермните дъбови гори, като най-големи пространства покриват смесените гори от цер (<i>Quercus cerris</i>) и благун (<i>Quercus frainetto</i>). В техните съобщества участват значителен брой средиземноморски елементи; • В северните подножия на ограничени площи са запазени смесени гори от обикновен габър (<i>Carpinus betulus</i>) и цер, в които допълнително участват обикновеният горун (<i>Quercus dalechampii</i>) и полският клен (<i>Acer campestre</i>); • В средното поречие на река Факийска благуново-церовите гори са смесени с келяв габър (<i>Carpinus orientalis</i>). В най-югозападните части вторично са възникнали гори от източен горун (<i>Quercus polycarpa</i>) с келяв габър; • По-важните представители на животинския свят, които обитават постоянно или временно територията на района са: <ul style="list-style-type: none"> - От бозайниците: благороден елен, сърна, дива свиня, заек, катерица, лалугер; - От хищниците: вълк, чакал, лисица, белка, златка, черен пор; - От птиците: колхидски фазан, яребица, кеклик, пъдпъдък, горски бекас, гривяк, гургулица; 	Не се очаква промяна спрямо съществуващото състояние
Защитени природни територии	<p>Защитените територии, попадащи на територията на Община Средец са:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Защитена местност „Находище на див божур“ - Защитена местност “Пладнището“ - Защитена местност „Невестин град“ - Защитена местност „Белия камък“ - Природна забележителност „Големия камък“ - Природна забележителност „Долмен паша дере“ - Природна забележителност „Долмените влахов дол“ - Природна забележителност „Долмен лозенски дол“ 	Не се очаква промяна спрямо съществуващото състояние
Защитени зони по Натура 2000	<p>Защитените зони, попадащи в обхвата на планираната територия са:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „Дервентски възвишения 2” с код BG0000219, - „Средецка река” с код BG0000198, - „Факийска река” с код BG0000230, - „Войнишки бакаджик” с код BG0000513, - „Мандра-пода” с код BG0000271, 	Не се очаква промяна спрямо съществуващото състояние

Компоненти на околната среда	Текущо състояние	Развитие на компонентите без прилагане на плана
	<ul style="list-style-type: none"> - „Странджа” с код BG0001007 по Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, и защитени зони: - „Мандра-пода” с код BG0000271, - „Странджа” с код BG0002040, - „Западна Странджа” с код BG0002066 по Директива 2009/147/ЕС за опазването на дивите птици. 	
Ландшафт	<ul style="list-style-type: none"> • Общината попада в: <ul style="list-style-type: none"> - VI Сакарско-Странджанска ландшафтна подсистема; - VI2 Странджански ландшафтен район. • За територията на общината е характерно присъствие на ландшафти с висока естествена устойчивост, което е от съществено значение за развитието на общината в перспектива. 	<p>Състоянието на ландшафта без прилагането на плана ще се влоши, поради</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ намаляване на относителния дял на ландшафтите с естествена устойчивост, при несъобразното усвояване на свободни територии; ▪ подценяването на значимостта и стойността на културното наследство и постепенното му унищожаване ще доведе до унищожаване идентичността на територията и уникалния характер на ландшафта ▪ лошото състояние на транспортни връзки, което ще намали мобилността на хората в определени зони. Наличието на зони в упадък са неприятен елемент в ландшафта. Това ще окаже негативно въздействие върху характерни пейзажи в ландшафта.
Отпадъци	<ul style="list-style-type: none"> • В областния град и населените места в общината е въведена системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване; • Община Средец участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците – Регион Бургас; • Община Средец е организирала разделното събиране на МРО на територията си, чрез сътрудничество с организации по оползотворяване или с „други лица“, притежаващи разрешително по реда на ЗУО. • На територията няма регистрирани стари замърсявания с отпадъци; • Отпадъците се депонират на Регионално депо Братово 	<p>Не се очаква промяна спрямо съществуващото състояние</p>
Атмосферен въздух	<ul style="list-style-type: none"> • В общината няма пункт за следене качеството на атмосферния въздух; • Отсъстват значими източници на вредни емисии в атмосферния въздух; • Качеството на атмосферния въздух съответства на приетите норми; • Действие на локални източници на замърсяване на въздуха е автомобилния транспорт и битовото отопление през зимния сезон. 	<p>Възможно влошаване на качеството на атмосферния въздух, поради развитие на производствена дейност без необходима устройствена мотивация.</p>

Компоненти на околната среда	Текущо състояние	Развитие на компонентите без прилагане на плана
Санитарно-хигиенни условия	<ul style="list-style-type: none"> • Няма данни за съществуването на неблагоприятна акустична обстановка в общината; • Източник на шум е транспортния поток по пътните артерии в общината; 	<p>Ще се увеличи риска за човешкото здраве, поради:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ наличието на етернитовите водопроводи и недоизградените системи за водоснабдяване; ▪ липсата на канализация и пречиствателни съоръжения ще доведат до влошаване качествата на питейните водоизточници.

Изводът от направения анализ е, че без прилагане на плана, е възможно да се наруши сравнително добрата устойчивост на компонентите на околната среда, поради липса на териториално – устройствен инструментариум.

III. Характеристика на околната среда за територии, които вероятно ще бъдат значително засегнати

1. Културно-историческо наследство

Културна ценност или *културно-историческа ценност* е термин, обозначаващ:

- нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, природна даденост или феномен, което е от значение за индивида, общността или обществото и има научна или културна стойност;
- нематериално или материално свидетелство за човешко присъствие и дейност, което има научна или културна стойност и е от значение за Българската православна църква и другите регистрирани вероизповедания;
- фрагменти от археологически или други предмети, които са в разрушен вид, съставляват малка част от автентична цялост на предмета, обезличени са в значителна степен, не притежават значима културна, научна или художествена стойност и могат да бъдат определени като масов материал. Този тип културни ценности не подлежат на идентификация по законоустановения ред, но се включват в научно-спомагателния фонд на музеите при необходимост.

➤ гр. Средец

За първи път селището е споменато в пътепис през 1595 година под името Кара бунар, което на турски означава „черен кладенец.“ Крепостта Калето се намира на 2 km югозападно от центъра на днешния град Средец. Тя е построена в края на V началото на VI век. След Освобождението Кара бунар става околийски център.

➤ с. Белеврен

Село Белеврен е с древна история, за това свидетелстват следите, оставени от траките, обитавали тези места - долмените. Думата „еврен“ на турски означава змей. В близост до Белеврен е имало римско селище в древността. Селото е било с изцяло турско население до Илинденско-Преображенското въстание (1903), след което то е било подменено от изцяло българско, когато е заселено с български бежанци от Тракия. Някога многолюдно, днес село Белеврен наброява едва двадесетина жители, все възрастни хора.

➤ с. Бистрец

Селото е основано преди повече от 300 години от Тепалковския род, преселили се от град Елена, Великотърновска област. Югоизточно от селото в посока пътя за Вълчаново отдясно на пътя има кале със запазени основи на сграда. Има много забележителни местности като Калето, Смаила, Лъката, Надара.

➤ с. Богданово

Има останки от тракийско поселище. Селото е основано в началото на XIX век от български преселници от Варовник, тогава Турско Алагюн. До 1934 г. носи името Българско Алагюн. Родно село на легендарната българска народна певица Янка Рупкина, прославила странджанската песен и българското народно пеене по целия свят. В южната част от землището на Богданово се намира пещерата Тангъръчката дупка. От селото се наблюдава възвишението Двата Близнака. През 1998 г. бе разкрита тракийска погребална могила, която вече е била

разкопавана от иманяри. Според легенди някъде в селото има чешма, под която стои заровен казан с 40 килограма злато.

➤ **с. Варовник**

Селото преди се е казвало Турско Алагюн. След 1878 год. до 1913 год. от тук е минавала границата между България и Османската империя. Село Варовник се намира в планински район. Разположено е в западното подножие на връх Близнаци (Икисчии). Това е единственото място в цяла Странджа, от където могат да се наблюдават между 17 и 19 селища към вътрешността на страната, включително и Бургас, както и светлините на пристанищния фар (35 km по въздух). Между Факийска река и селото се намира защитената местност "Белият камък". Има места за излети и наблюдения на околната природа с поглед към Странджа и Стара планина. Имало е училище, в което през 19 век са идвали да учат от съседното село Богданово. През 1893-94 година учител е бил писателят Антон Страшимиров.

➤ **с. Вълчаново**

Старото име на селото е Тагарево. Наблизо край селото минавал главния път от Карнобат и Айтос, през Бей махле (с.Светлина) Карабунар (гр.Средец), Факия и Бунар Хисар за Цариград. Този път е най ползваният от чуждестранни търговци, военни, пътешественици. През 1871 година в село Тагар-къой се построява светско училище. Около 1900-та година се построява нова училищна сграда в селото, която поема светския си път на развитие, както образователното дело в Освободена България.

➤ **с. Голямо Буково**

В близост се намира Голямобуковският манастир. В местността "Сарпасан" на около 3 km. от селото има останки от крепостна стена. На места тя е висока около 3 метра. В района се виждат все още и останки от долмени и тракийски светилища.

➤ **с. Горно Ябълково**

До 1934г. селото носи името Горно Алмалий. Край селото се намират Шавовото и Алмалийското кале. Те са част от Милеоните, група от седем крепости от мирния договор с Византия. В центъра на селото се намира храм "Св. Илия", построен през 1893 година. Долмени "Паша дере" и "Влахов дол" - обявени за природни забележителности, намиращи се в землището на селото.

➤ **с. Граничар**

Старото име на селото е Тикенджа. Жителите вземат участие в Илинденско-Преображенското въстание 1903г. Селото е било пункт за подпомагане на революционното движение в Одринско. Селото е с чиста и автентична природа. В околностите на селото са намирани артефакти от траките. Село Граничар е едно от малкото селища в България, където се намират долмени. Те датират от второто и първото хилядолетие пр.Хр.) най вероятно от 18 - 19 век пр.н.е.

➤ **с. Дебелт**

Дебелт съществува още от времето на Римската империя, когато е било с името Деултум в границите на колония Флавия. В землището на селото има и тракийски могили, но няма данни за името на тогавашното селище. Селото е обект на археологически проучвания. Разкрити са стари римски терми и основи на дворец. В селото има археологически музей, в който са изложени откритите предмети от археологическите разкопки. Старото име на селото е Якезли (до 1934 г.). Със заповед от 14 август 1934 г. селото е преименувано на Дебелт.

➤ **с. Долно Ябълково**

Старото име на селото е долно Алмалий. Долмените Беглик Таш край Приморско и Големият камък (или Марков камък) край Долно Ябълково, са от XII - VII век преди Христа. За тази култура са характерни каменните светилища, соларните кръгове и гробници (долмени), свързани с религиозните практики на траките към Слънцето и мъртвите. Долмените са пръснати навсякъде из Странжда. Най-добре запазените са край селата Кирово, Белеврен, Граничар и Горно Ябълково. Тракийското светилище, намиращо се на 3 km от с. Долно Ябълково, е свързано с култа към плодородието. Високият 8 метра камък е с уникална форма. В плоските скали са изсечени каменни ниши. Стълбичка води нагоре към върха на камъка. Гледан от западната част, мегалитът прилича на един от основните камъни на друго тракийско култово място край Приморско - Бегликташ. Най-отгоре върху Марковия камък са двете кладенчета, наречени "очите на Бога".

➤ **с. Загорци**

Старото име на селото е Шабан-къръ. В двора на училището расте дъб, който е на над 350 години. Край селото се издига паметник на загинали пилоти ст. лейтенант Иван Николов Рахов и ст. лейтенант Михаил Илиев Бончев от поделението в с. Равнец, област Бургас, които се разбиват със самолета си там. Паметникът представлява истинско самолетно крило. Той е поставен от колегите на загиналите пилоти, които с цената на живота си успяват да задържат самолета да не се разбие в селото.

➤ **с. Орлинци**

Селото се споменава в османски документи под името Орханлъ (на турски: Orhanlı). Влиза в територията на България след Съединението през 1885 г. с името Орхан къой. Преименувано е на Орханово през 1934г. и на Орлинци през 1980г. През землището на Орлинци преминава „Еркесията“ - някогашна граница между Византийската империя и България.

➤ **с. Тракийци**

Не може с положителност да се каже къде е било първото селище на прастарите потомци на днешните жители на с. Тракиец (тогава с.Елехча), но може да се твърди, че жителите му са потомци на тракийско племе беси и славянското племе драговичи. При строежа на язовир Тракиец са били открити останки от тракийско и старобългарско селище. Язовир Тракиец е най-големият язовир на Балканския полуостров с каменна стена. Дълга е 1100 m и е изцяло изградена от трамбовани земни маси без използването на бетонна конструкция.

Начало на законовата защита на археологическото КИН в община Средец води началото си от 1965г. с обявяването на два могилни некропола и седем единични надгробни могили за археологически недвижими културни ценности от национално значение /с.Орлинци, гр.Средец, с.Дебелт, с.Драчево/. През 1965г. са обявени още шест долмена, старобългарски вал, антична крепост и едно градище в селата Граничар, Горно и Долно Ябълково, Дебелт, Факия и Белеврен с ДВ бр. 35 от 1965г.

С писмо №1028/01.04.1985г. са декларирани още три археологически НКЦ на територията на с. Дебелт които нямат указана категория. С последното писмо №5424 от 08.11.1988г. са декларирани още 13 обекта на археологическото КИН, като 5 от тях нямат указана категория, а останалите са от национално значение. Те се намират в землищата на гр.Средец и селата Драчево и Орлинци. Първата декларирана НКЦ в общината е училището в с.Горно Ябълково /Регистър на ПК от 1956г./. С писмо №3292 от 28.09.1976г. са декларирани 34 архитектурностроителни НКЦ в цялата община. С писмо №4310 от 29.12.1977г. са

декларирани още 10. През 1979 със списък от 20.02.1979г. са добавени 33 нови обекта към декларационния списък. Следва деклариране на 6 обекта през 1982г./Писмо №2393 от 15.03.1982г./, 5 обекта през 1984г. /Писмо №1575 от 17.04.1984г./ и 16 през 1988г./Писмо №2857 от 16.06.1988г./.. За никой от обектите - архитектурно-строителни НКЦ няма указана категория или предварителен статут. На практика за голяма част от недвижимите културни ценности липсва юридическа защита.

Висока степен на проучване е налице единствено в района на гр. Дебелт. За останалите обекти е характерно слабо проучване и ниска степен на социализация и защита. Не са налични режими за опазване.

Градоустройствените структури на ядрата на населените места, създадени в края на XIX и началото на XX в. са запазени и до днес в автентичен вид. Това е резултат от намаляване на населението и липсата на необходимост от разрастване особено на селата. Богатството на дървен материал в Странджа обуславя начина на строителство. Този универсален строителен материал дава възможност за изграждане на разнообразни планови, обемнопространствени и художествени изпълнения. Тези възможности умело са използвани от майсторите, които изграждат странджанските къщи. В редица селища в района на Странджа планина и до днес се пазят оригинални примери с типични белези, които определят една от най-големите типологични териториални групи на дървени къщи.

Характерна за община Средец е западностранджанската типологична група, разпространена в селищата Долно Ябълково, Богданово и Факия.

Характерна е Факийската къща. Това са двуетажни дървени къщи с централно поставен, но асиметричен отворен отпред чардак. Тези къщи се появяват там в края на деветнадесети и началото на двадесети век. С времето търпи развитие както в плановата схема, така и в архитектурния си облик. Голяма част от архитектурно-строителните НКЦ, намерили място в действащия списък на НИИ НКН, са в много лошо физическо състояние, неподдържани или самосрутили се. В добро състояние са малък брой жилищни сгради (Средец, Факия, Горно и Долно Ябълково) и основно повечето от православните храмове.

Гражданската и култова архитектура би могла да се характеризира като бедна по своята архитектоника, т.е. опростена в плановата и пространствена концепция, във вътрешното и външно архитектурно оформяне и в градежа. Това е архитектура, която е трябвало да задоволи в момента най-елементарните битови и култови нужди, затова се изграждала по най-достъпен и опростен начин. Архитектурният образ се явява от само себе си в първична, груба конструктивна форма. Въпреки това в култовата и в гражданската архитектура има постижения, които са характерни за архитектурата в този край.

2. Здравно-хигиенни условия на средата

Здравно-хигиенните условия са свързани с качеството на средата за обитаване. Основните фактори, влияещи върху човешката екология в условията на селищната среда, върху здравето и възпроизводството на населението са денатурирана природна среда, замърсяване на нейните елементи - въздух, вода и почва, забавен и усложнен от икономическата криза процес на технологично обновяване на производствените мощности и социалното обслужване. При едновременно им влияние върху организма, те фокусират действието си и го проявяват именно чрез промените в здравните и демографски процеси.

▪ Обща демографска характеристика

В Община Средец по данни на НСИ, към 31.12.2014 г. живеят 14812 души (3.6% от населението на Област Бургас). Средната гъстота на населението е ниска – 12.9 души/km² (под средната гъстота на населението за Област Бургас – 53.5 души/km², за Югоизточния район (ЮИР) – 53.4 души/km² и за страната – 64.9 души/km²).

Общината включва 33 населени места – 1 град и 32 села. В центъра на общината – гр. Средец е съсредоточено 59.6% (8831 – по данни на НСИ, 2014г.) от населението на общината. Към средните села с население от 1000 до 2000 д. се включва Дебелт (1984 д.), където живее 1/3 от населението на селата. Към малките села (според градоустройствената класификация) с население от 250 до 1000 жители се отнасят 8 села (Драчево, Дюлево, Момина църква, Загорци, Зорница, Орлинци, Светлина и Факия), в които е съсредоточено 45.8% от населението, живеещо в селата. Населението на останалите села – 23 бр. (много малки села с население до 250 жители) е общо 1265 жители (12 от които с население между 15 и 60 д.).

▪ Брой и динамика на населението

По данни на НСИ за периода 2001-2014г. броят на населението на Община Средец намалява от 17061 д. на 14812 д. или с 2249 д. (-1.6% средногодишен темп на намаление). На фона на общото намаление с положителен прираст са селата Дебелт и Орлинци. Интензитетът на намаление е по-малък за гр. Средец (-0.8% средногодишно), докато за селата той е -2.6%. Тенденция на намаление на населението се очертава и на ниво област (-0.2% общо за областта, в т.ч. за селата в областта -1.9% – средногодишен темп на намаление), за ЮИР и за страната.

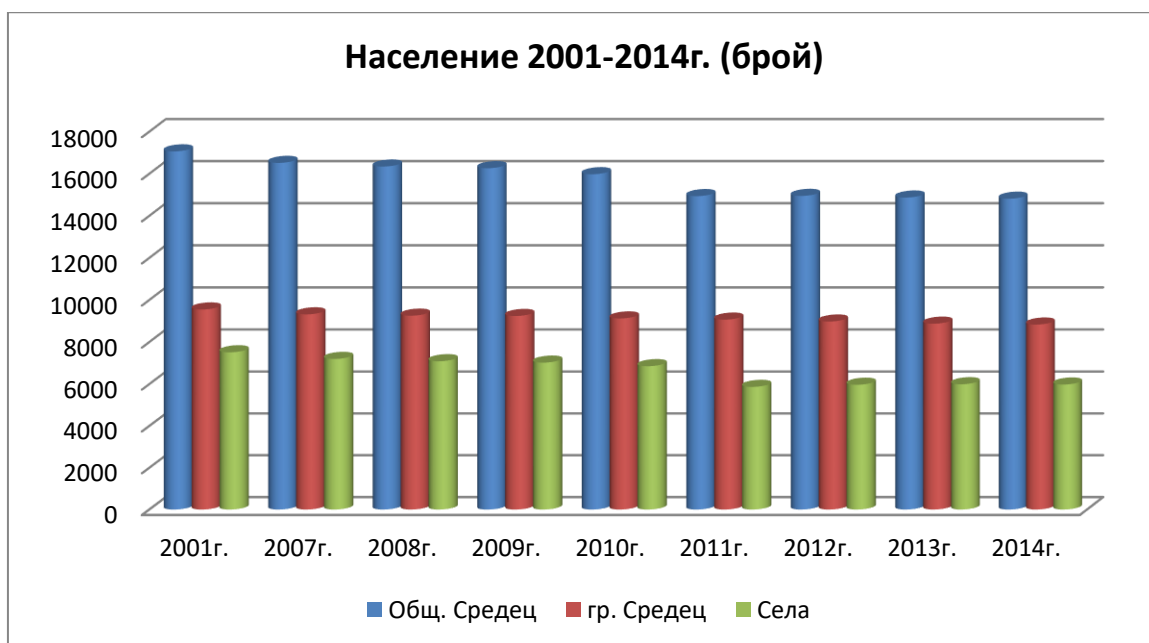
Таблица III -01: Население 2001-2014г.

Населени места	2001г.	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	Прираст 2001 – 2014г.		
										общ брой	средногодишен	
											брой	%
Общ. Средец	17061	16514	16341	16261	15975	14934	14945	14867	14812	-2249	-250	-1.6
гр. Средец	9548	9316	9253	9238	9122	9065	8975	8872	8831	-676	-75	-0.8
Села	7513	7198	7088	7023	6853	5869	5970	5995	5981	-1518	-169	-2.6
с.Белеврен	31	20	20	20	20	17	16	18	18	-13	-1	-7.2
с.Белила	60	57	62	61	57	32	36	33	32	-27	-3	-6.3
с.Бистрец	184	175	167	163	159	146	149	142	144	-42	-5	-2.9
с.Богданово	112	93	87	85	82	60	48	56	54	-56	-6	-8.3
с.Варовник	37	31	27	23	23	10	8	8	9	-29	-3	-16.5
с.Голямо Буково	102	151	139	139	142	68	78	84	93	-18	-2	-1.8
с.Голямо Ябълково	60	69	67	61	58	32	31	29	28	-31	-3	-7.1
с.Границец	19	21	23	23	22	18	17	20	20	1	0	0.5
с.Граничар	29	31	31	30	29	8	7	7	7	-22	-2	-12.3
с.Дебелт	1800	1872	1898	1910	1908	1858	1947	1965	1984	165	18	1.0

Екологична оценка на проект на Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец

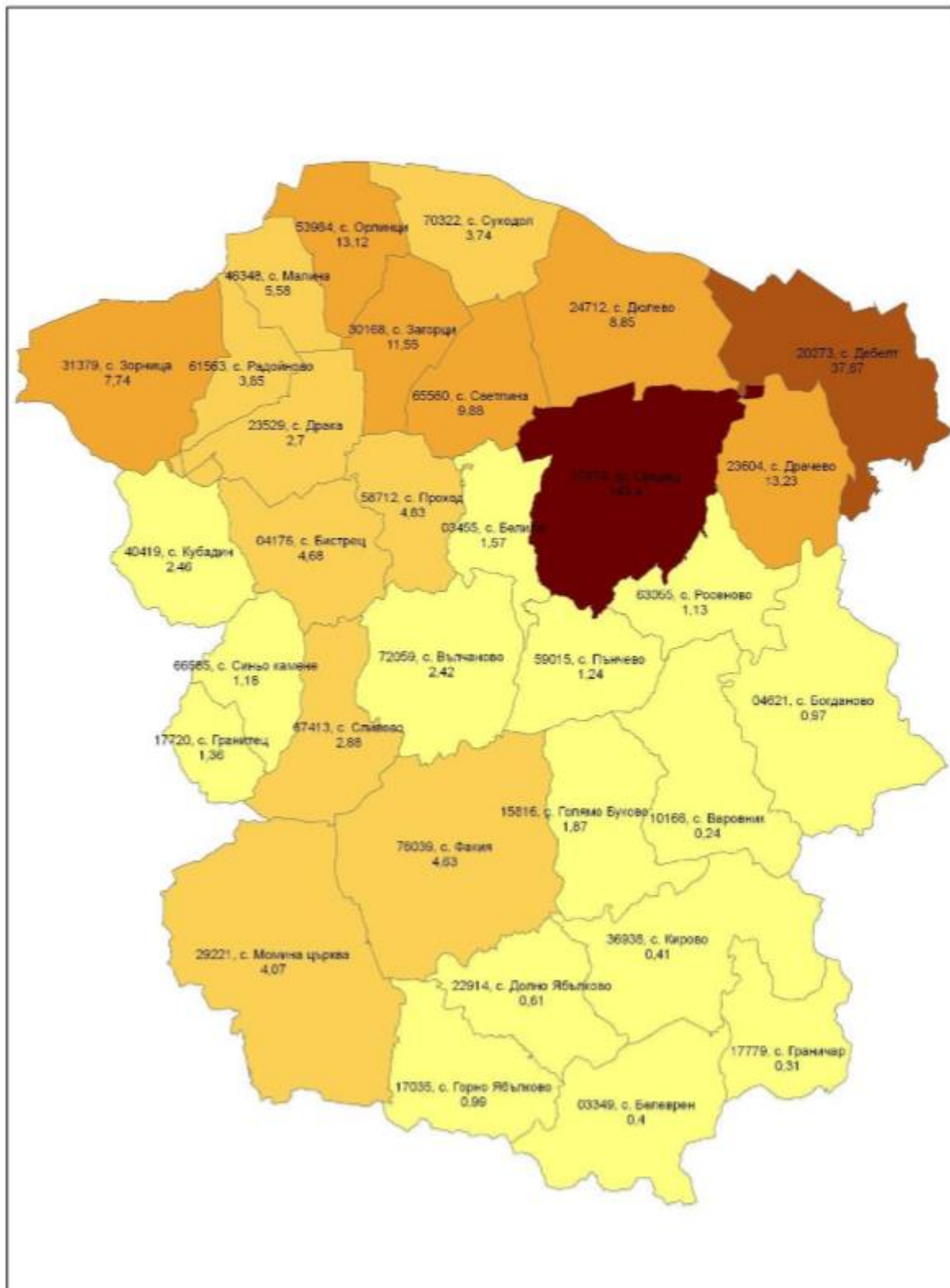
Населени места	2001г.	2007г.	2008г.	2009г.	2010г.	2011г.	2012г.	2013г.	2014г.	Прираст 2001 – 2014г.		
	брой									общ брой	средногоди шен	
											брой	%
с.Долно Ябълково	44	42	41	40	37	18	17	20	18	-24	-3	-8.7
с.Драка	150	100	99	97	86	77	86	83	86	-67	-7	-7.8
с.Драчево	489	488	494	503	483	443	449	448	451	-41	-5	-1.0
с.Дюлево	585	568	552	552	533	437	448	437	431	-148	-16	-3.3
с.Момина църква	526	443	428	419	408	337	303	308	296	-218	-24	-6.3
с.Загорци	340	295	300	295	276	272	288	288	293	-52	-6	-2.0
с.Зорница	550	452	438	428	407	362	346	341	338	-209	-23	-5.7
с.Кирово	41	37	34	30	29	21	35	36	35	-5	-1	-1.7
с.Кубадин	115	88	85	81	78	70	83	79	73	-36	-4	-4.8
с.Малина	118	101	99	98	95	93	81	80	73	-38	-4	-4.5
с.Орлици	313	342	347	343	346	315	316	320	334	7	1	0.2
с.Проход	169	146	134	144	133	111	133	140	137	-29	-3	-2.3
с.Пънчево	54	57	53	63	62	33	33	33	33	-21	-2	-5.0
с.Радойново	123	79	72	65	63	63	54	52	49	-71	-8	11.5
с.Росеново	46	43	40	39	39	30	33	35	32	-11	-1	-3.3
с.Светлина	329	308	299	290	266	264	250	246	245	-83	-9	
с.Синьо Камене	39	32	32	29	30	25	26	27	26	-12	-1	-4.5
с.Сливово	133	124	113	121	119	87	85	88	91	-45	-5	-4.7
с.Суходол	241	239	230	214	195	112	118	118	111	-123	-14	-7.8
с.Вълчаново	123	199	193	186	182	103	99	95	90	-28	-3	-2.2
с.Тракийци	15	24	25	22	20	8	6	7	6	-8	-1	-6.0
с.Факия	536	471	459	449	466	339	344	352	344	-184	-20	-4.9
Обл. Бургас	42245	42009	42084	42231	42125	41581	41415	41448	41418	-7973	-886	-0.2
	8	5	0	9	2	7	4	5	4			
В градовете	29901	29896	30045	31075	30998	31126	30999	31036	31027	11348	1261	0.4
	6	4	6	4	8	0	5	7	7			
В селата	12344	12113	12038	11156	11126	10455	10415	10412	10390	-19321	-2147	-1.9
	2	1	4	5	4	7	9	1	7			

Източник:НСИ

Източник:НСИ

Фигура III -01: Брой на населението на Община Средец по години

Фигура III -02. Гъстота на населението по населени места в община Средец, жит./km², 2014г.

Преброяването на населението през 2011г. отчита различия от текущата демографска статистика с близо 1000 д. След 2011 г. не се наблюдават големи изменения в броя на населението на общината.

По данни на ГД „ГРАО” населението на Община Средец по постоянен адрес към края на 2014 г. е 14360 души по постоянен адрес и 15957 души – по настоящ адрес. Различията с данните на НСИ се дължат на методическия подход при регистрирането на населението и на временно отсъстващите лица. Към 15.06.2015 г. данните за броя на населението на общината са близки до тези към 15.12.2014 г. – по постоянен адрес 14267 души; по настоящ адрес 16228 души. Повисокият брой на населението по настоящ адрес е индикатор, че в населените места на общината обитателите са повече от статистически регистрираните.

Паралелно с националните преброявания на населението и на демографската статистика това са едни от най-достоверните данни за числеността на населението в селищата, общините, областите и другите административни единици (общински райони).

Таблица III-02: Население 2014-2015г.

Населени места	15.12.2014г.		15.06.2015г.	
	Постоянен адрес	Настоящ адрес	Постоянен адрес	Настоящ адрес
Общ. Средец	14360	15957	14267	16228
гр. Средец	9542	9138	9516	9190
Села	4818	6819	4751	7038
с.Белеврен	11	18	11	18
с.Белила	12	50	12	54
с.Бистрец	55	164	51	159
с.Богданово	44	65	42	68
с.Варовник	8	16	8	17
с.Голямо Буково	40	150	41	160
с.Голямо Ябълково	18	45	17	43
с.Гранитец	12	21	10	20
с.Граничар	6	23	6	30
с.Дебелт	1830	2064	1824	2074
с.Долно Ябълково	11	32	11	31
с.Драка	43	91	42	93
с.Драчево	398	561	393	560
с.Дюлево	234	511	230	542
с.Момина църква	229	331	225	375
с.Загорци	252	332	246	374
с.Зорница	311	397	304	401
с.Кирово	16	50	15	52
с.Кубадин	38	62	38	61
с.Малина	65	85	63	84
с.Орлици	338	360	339	360

Населени места	15.12.2014г.		15.06.2015г.	
	Постоянен адрес	Настоящ адрес	Постоянен адрес	Настоящ адрес
с.Проход	78	164	78	174
с.Пънчево	15	47	15	45
с.Радойново	54	53	50	50
с.Росеново	16	36	16	39
с.Светлина	143	219	139	228
с.Синьо Камене	13	26	13	25
с.Сливово	81	115	80	112
с.Суходол	89	149	79	147
с.Вълчаново	38	151	33	151
с.Тракийци	1	13	1	11
с.Факия	319	418	319	480
Обл. Бургас	459400	440428	459005	440544

Източник: ГД «ГРАО»

Върху броя на населението отражение оказва неговото естествено и механично движение. Естественото възпроизводство на населението е фактор за демографската жизненост на населените места. Компонентите на естественото възпроизводство оказват влияние и върху възрастовата структура на населението. От равнището на раждаемостта се влияят и някои от специфичните възрастови контингенти, които са важни за обектите на образователната инфраструктура – детски заведения, училища и др.

Естественият прираст на населението се формира от раждаемостта и смъртността. Състоянието на раждаемостта е един от индикаторите за демографската характеристика на населените места и териториалните единици. Демографските данни на НСИ за 2014 г. показват, че в Община Средец броят на родените е общо 167 д. Коефициентът на раждаемост (брой родени на 1000 д. от населението) средно за общината през 2014 г. е 11.3‰, като за разглеждания период е в диапазон от 10.1‰ до 11.3‰.

В териториален аспект общината е с близки стойности на раждаемостта през 2014 г., дори над средните за страната (9.4‰), за Област Бургас (10.2‰) и за ЮИР (10.3‰). Развитието на естественото възпроизводство на населението на общината по данни на НСИ се вижда от данните в таблица 3. Раждаемостта е по-висока в общинския център, в сравнение със селата.

Таблица III -03: Естествен прираст на населението

	2007г.			2010г.			2012г.			2013г.			2014г.		
	родени	умрели	естествен прираст	родени	умрели	естествен прираст	родени	умрели	естествен прираст	родени	умрели	естествен прираст	родени	умрели	естествен прираст
	брой														
Общ.Средец	183	336	-183	174	359	-185	165	341	-176	150	355	-205	167	351	-184
гр. Средец	125	152	-27	110	131	-21	118	129	-11	84	141	-57	109	142	-33
Села	58	214	-156	64	228	-164	47	212	-165	66	214	-148	58	209	-151
Обл.Бургас	4878	5668	-790	4508	5555	-1047	4158	5373	-1215	4158	5337	-1215	4211	5540	-1329
	На 1000 души от населението - %														
Общ. Средец	11.1	22.2	-11.1	10.8	22.3	-11.5	11.0	22.8	-11.8	10.1	23.8	-13.8	11.3	23.7	-12.4
гр. Среде	13.4	16.3	-2.9	12.0	14.3	-2.3	13.1	14.4	-1.3	9.4	15.8	-6.4	12.3	16.0	-3.7

	2007г.			2010г.			2012г.			2013г.			2014г.		
	родени	умрели	естествен прираст	родени	умрели	естествен прираст	родени	умрели	естествен прираст	родени	умрели	естествен прираст	родени	умрели	естествен прираст
	брой														
Села	8.1	29.7	-21.7	9.2	32.9	-23.6	7.9	35.8	-27.9	11.0	35.8	-24.7	9.7	34.9	-25.
Обл. Бургас	11.6	13.5	-1.9	10.7	13.2	-2.5	10.0	13.4	-3.4	10.0	13.0	-3.0	10.2	13.4	-3.2

Източник:НСИ

Смъртността (в т.ч. коефициентът на смъртност) на населението е вторият основен компонент, формиращ естествения прираст на населението. През разглеждания период броят на умрелите лица в общината се движи в диапазон 341-366 д. годишно (като през 2014 г. техният брой е 351 д.). Това формира коефициент на смъртност за период в рамките на около 22-24‰, в т.ч. за 2014 г. 23.7‰ (за страната – 15.1‰ през 2014 г., за Област Бургас – 13.4‰, за Югоизточен район (ЮИР) – 15.1‰). Следва да се отбележи, че докато раждаемостта на населението на общината е сходна, дори над средните стойности за областта и страната, то смъртността е значително по-висока.

Естественият прираст на населението на общината е отрицателен, в диапазон между минус 11‰ и минус 14‰, като през 2014 г. той е -12.4‰, в т.ч. за гр. Средец 3.7‰, за селата -25.2‰ (табл.3, фиг.2). За сравнение средно за страната през 2014 г. естественият прираст е -5.7‰, в т.ч. за градовете -3.1‰, за селата -12.9‰; за областта стойностите на показателя са съответно -3.2‰ – общо, -1.8‰ за градовете и -7.5‰ за селата в областта; за ЮИР -4.8‰ – общо, за градовете -2.4‰, селата в района -10.6‰). Данните показват, че естественият прираст на населението на град Средец не се различава съществено от средните стойности за страната, докато за населението на селата прирастът е с близо два пъти по-високи отрицателни стойности.

За равнището на раждаемостта и възпроизводството на населението основно значение оказват родилните контингенти и тяхната фертилност. Към 2014 г. родилните контингенти на общината са 2800 (жени във възрастовата група 15-49 г.). Характерно е, че около 90% от ражданията се осъществяват от жените на възраст от 15 до 34 години, които през 2014 г. са 1517 и са намалели спрямо 2007 г. с над 10%. Намаленият брой на родилните контингенти и на най-фертилната възрастова група от тях ще окаже влияние на възпроизводството на населението през следващите години.

Източник: НСИ

Фигура III -03. Естествен прираст на населението

Механичното движение на населението на Община Средец показва, че броят на заселените лица е по-голям от този на изселените (табл. III -04, фиг. III -04). През 2014 г. в общината са се заселили 378 души, а изселените са 249. Това формира положителен механичен прираст, характерен за целия период 2007-2014 г., с изкл. на 2007 г. и 2010 г., когато механичният прираст е отрицателен. За отбелязване е, че механичният прираст на град Средец е отрицателен, макар и минимален. Населението на селата се характеризира с положителен естествен прираст, но това са главно ремигранти от по-високите възрастови групи.

В сравнителен план, средните коефициенти за движение на населението на Община Средец съпоставени със съответните за Област Бургас и страната, показват че демографските параметри в общината имат специфични проявления.

Таблица III -04. Механичен прираст на населението

	2007г.			2010г.			2012г.			2013г.			2014г.		
	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст	Заселени	Изселени	Механичен прираст
	брой														
общ.Средец	451	499	-48	390	491	-101	555	254	301	379	266	113	378	249	129
гр. Средец	168	247	-79	154	249	-95	105	151	-46	93	138	-45	117	125	-8
Села	283	252	31	236	242	-6	450	103	347	286	128	158	261	124	137
Обл.Бургас	133	1025	3075	1105	1107	-20	5704	5790	-86	7635	6087	1548	8573	7545	1028
	32	7		8	8										

Източник: НСИ

Източник:НСИ

Фигура III -04: Механичен прираст на населението

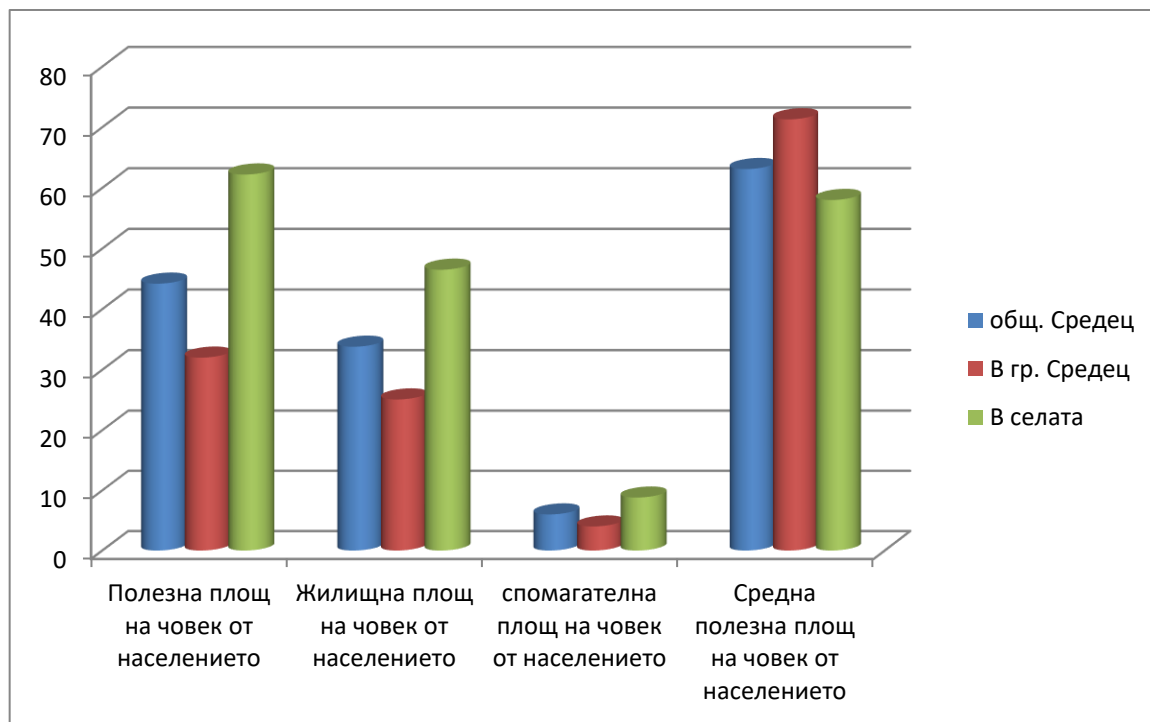
От 2007г. механичното движение на населението съгласно методиката на НСИ включва лицата, които са променили настоящия си адрес не само в рамките на страната, но и извън нея. Заселените по области, общини и населени места включват и лицата, изселени от чужбина и заселили се в страната. Изселените от областите, общините и населените места включват и лицата, заселили се в чужбина. Механичният прираст е резултат от вътрешната и външната миграция. Вътрешната миграция на населението се отнася за мигриралите лица. Данните са получени въз основа на обработените съобщения за промяна на настоящия адрес на лицата в страната. Данните за външната миграция обхващат само лицата, които са декларирали пред административните власти промяната на своя настоящ адрес от страната в друга държава и от други държави в страната.

Демографските процеси, заболяемостта и физическото развитие са трите основни групи показатели за оценка на здравето на населението. По-голямата част от жителите е съсредоточена в града. Увеличаваща се група на възрастни над трудоспособна възраст, респективно увеличава потребността от гериатрична помощ. Процесите на стареене се проявяват по-силно в селата, където в повечето е малък броя на детско население и най-младата възрастова група. Ясно е, че подобна възрастова структура поражда множество допълнителни медико-социални, икономически, психологически и правни проблеми. Възрастните хора са носители на повече от едно хронични заболявания. Това значително променя и вида на здравните потребности и отправя определени изисквания към тяхното задоволяване. Миграционните движения, които се развиват паралелно с процеса на стареене, както и ниската раждаемост, водят до неравномерно териториално разположение на стари хора и се формират териториални единици с предимно стари хора.

Жилищен фонд

По данни на НСИ към 2014 г. в Община Средец са изградени 10379 жилища със 654.7 хил. m² полезна площ и 500.3 хил.m² жилищна площ. 38.2% (3962 бр.) от жилищата в общината са изградени в общинския център – град Средец.

На човек от населението в общината се пада 34 m^2 жилищна площ и 6 m^2 – спомагателна площ. Средната полезна площ на едно жилище е 63 m^2 . От таблицата се вижда, че в град Средец стойностите на показателите отнесени към населението – „полезна площ на човек от населението”, „жилищна и спомагателна площ на човек от населението” са по-ниски в сравнение с тези в селата, поради по-високите темпове на намаление на числеността на селското население. Жилищната площ на човек от населението в град Средец е 25.1 m^2 , а в селата на общината – 46.5 m^2 ; спомагателната площ в града на човек от населението е 4.0 , докато за селата тя е 8.8 m^2 . Обитаваните жилища в общината са 57.5% (средно за Област Бургас 56.3% от жилищата са обитавани).

Източник: НСИ

Фиг. III-05: Жилищна площ в Община Средец

Таблица III-05: Полезна площ на жилищата към 31.12.2014г., кв. метри

	Полезна площ				Полезна площ на човек от населението	Жилищна площ на човек от населението	Спомагателна площ на човек от населението	Средна полезна площ на едно жилище
	Общо	Жилища	Спомагателна	Площ на кухни				
Общ. Средец	654651	500256	88183	66212	44.2	33.8	6.0	63.1
В гр. Средец	282455	221989	35465	25001	32.0	25.1	4.0	71.3
В селата	372196	278267	52718	41211	62.2	46.5	8.8	58.0

Източник: НСИ

Жилищни сгради по години на построяване

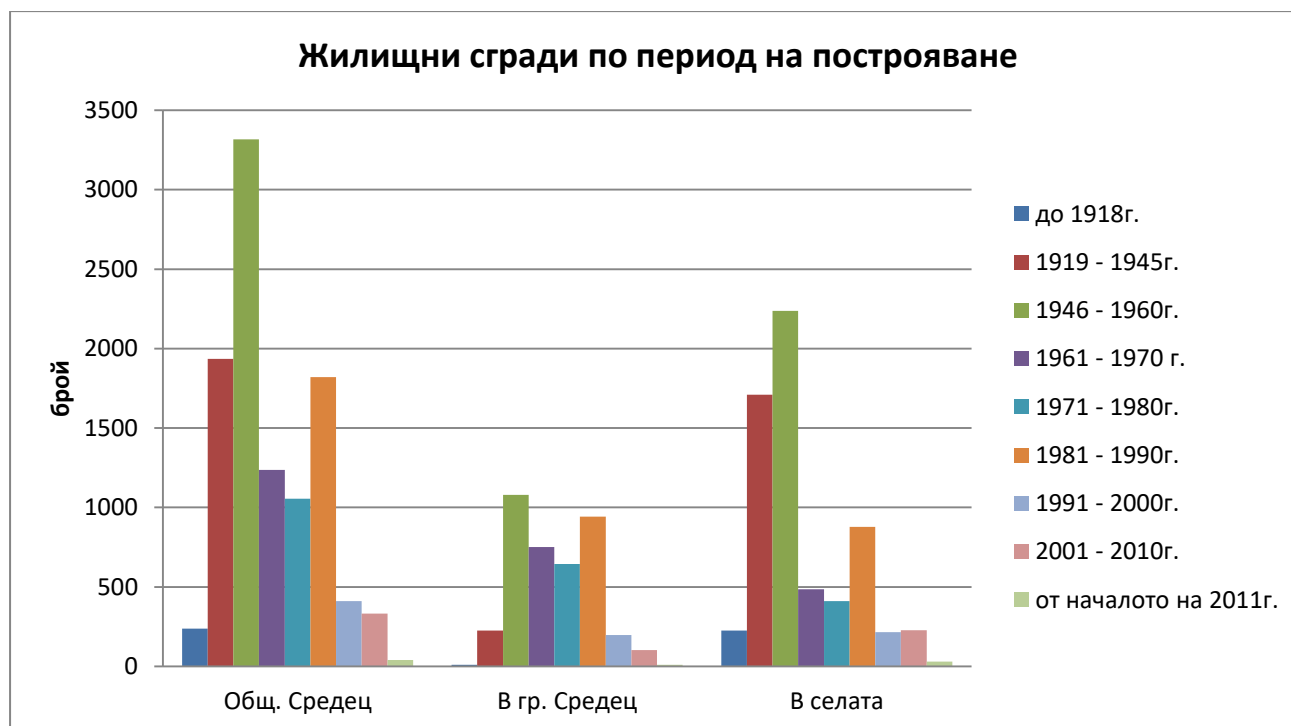
Повече от половината от жилищния фонд (жилища) е изграден в периода до 1960 г. (52.9%). Годишите от втората половина на 20 в. (1960-1990) са добавили втория по големина дял – 39.5% . Възпроизводството на жилищата след началото на прехода (1990-2000 г.) е значително

по-малко (4.0%) в сравнение с предходния период. След 2000 г., към фонда са добавени 3.6%. За град Средец е характерно, че до 1960 г. са изградени 33.2% от жилищата, през 1960-1990 г. – 59.0%, през последното десетилетие на миналия век (1990-2000 г.) са изградени 4.9% от жилищата в града и след 2000 г. – 2.9%. В селата ситуацията е по-различна, т.е жилищният фонд е по-стар. Близко 2/3 (64.9%) от жилищата са изградени до 1960 г., 27.6% са изградени в периода 1960-1990 г., 3.4% през 1990-2000 г. и 4.1% от жилищата в селата са изградени след 2000 г.

Таблица III-06. Жилища към 31.12.2014 г. по периоди на застрояване

	Жилища – общо	Периоди на построяване								
		до 1918 г.	1919 – 1945 г.	1946 – 1960 г.	1961 – 1970 г.	1971 – 1980 г.	1981 – 1990 г.	1991 – 2000 г.	2001 – 2010 г.	от началото на 2011 г.
Брой										
Общ. Средец	10379	235	1935	3317	1236	1054	1820	411	331	40
в гр. Средец	3962	10	225	1080	751	644	943	196	103	10
в селата	6417	225	1710	2237	485	410	877	215	228	30
Относителен дял - %										
Общ. Средец	100.0	2.3	18.6	32.0	11.9	10.1	17.5	4.0	3.2	0.4
в гр. Средец	100.0	0.3	5.7	27.2	19.0	16.2	23.8	4.9	2.6	0.3
в селата	100.0	3.5	26.6	34.8	7.5	6.4	13.7	3.4	3.6	0.5

Източник: НСИ

Източник: НСИ

Фиг. III-06. Жилищни сгради по период на построяване

Жилищни сгради по брой на етажите

Повечето от жилищните сгради в общината са двуетажни – 4789 бр. – 46.1%. Едноетажните жилищни сгради са 4147 – 40.0% (табл. 24). За сравнение средно за Бургаска област едноетажните жилищни сгради са 19.9%, а двуетажните – 17.2%, което е дължи на по-високата етажност на сградите в областния център. Триетажните жилищни сгради в общината са 4.0%, а четириетажните – 6.3%.

Таблица III-07. Жилища към 31.12.2014г. по етажност на сградите

	Жилища - общо	Етажност на сградите					
		едноетажни	двуетажни	триетажни	четириетажни	пететажни	чест и повече етажни
Брой							
Общ. Средец	10379	4147	4789	419	651	234	139
В гр. Средец	3962	1458	1440	236	473	234	121
В селата	6417	2689	3349	183	178	0	18
Относителен дял - %							
Общ. Средец	100.0	40.0	46.1	4.0	6.3	2.3	1.3
В гр. Средец	100.0	36.8	36.3	6.0	11.9	5.9	3.1
В селата	100.0	41.9	52.2	2.8	2.8	0.0	0.3

Източник: НСИ

В град Средец е висок дялът на четириетажните жилищни сгради (11.9% от всички сгради в града). В селата повече от половината от жилищните сгради са двуетажни (52.2%), докато за град Средец техният дял спрямо общият брой на жилищата в града е по-малък, за сметка на 4, 5 и 6 етажните сгради.

Структура на жилищата по форма на собственост

Данните от таблица III-08 показват, че 97.8% от жилищата в общината са частни на физически лица. За отбелязване е, че преобладаващата част от жилищата в Област Бургас и в страната също са частни на физически лица – съответно 92.5% за област Бургас и 96.2% средно за страната.

Таблица III-08: Жилища към 31.12.2014г. по форма на собственост

	Жилища - общо	Форма на собственост		
		Държавни или общински	Частни на юридическо лице	Частни на физическо лице
Брой				
Общ. Средец	10379	154	71	10154
В гр. Средец	3962	79	15	3638
В селата	6417	75	56	6286
Относителен дял - %				
Общ. Средец	100.0	1.5	0.7	97.8
В гр. Средец	100.0	2.0	0.4	97.6
В селата	100.0	1.2	0.8	98.0

Източник: НСИ

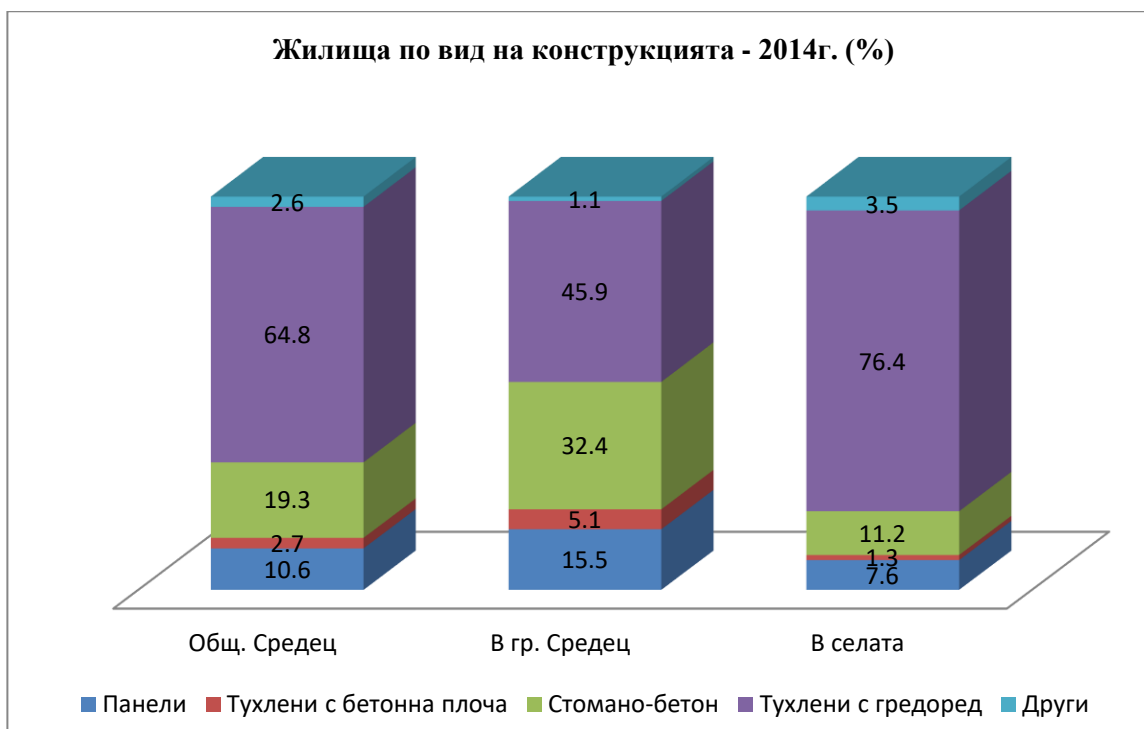
Структура на жилищните сгради според конструкцията

По вида на конструкцията, жилищният фонд към 2014 г. е представен в четири обобщени категории – панели, стомано-бетон, тухлени с бетонна плоча и тухлени с гредоред. Панелните жилища са 10.6% (1104 бр.), по-голяма част от тях изградени в град Средец. Стоманобетонните са 2.7% (285 бр.). Категорията „тухлени с бетонна плоча” имат дял 1/5 от всички жилищни сгради (с най-голям дял в град Средец) Най-масовият вид са тухлените жилищни сгради с гредоред – 64.8%, като техният дял е по-висок в селата (76.4%), докато в град Средец той е 45.9%. С друг вид конструкция са 2.6% от жилищните сгради в общината.

Таблица III-09: Жилища към 31.12.2014г. по вид на конструкцията

	Жилища-общо	По конструкция				
		Панели	Стомано - бетон	Тухлени с бетонна плоча	Тухлени с гредоред	Други
		Брой				
Общ. Средец	10379	1104	285	1996	6724	270
В гр. Средец	3962	616	203	1279	1819	45
В селата	3417	488	82	717	4905	225
		Относителен дял - %				
Общ. Средец	100.0	10.6	2.7	19.3	64.8	2.6
В гр. Средец	100.0	15.5	5.1	32.4	45.9	1.1
В селата	100.0	7.6	1.3	11.2	76.4	3.5

Източник: НСИ

Източник: НСИ

Фиг. III-07. Жилища по вид на конструкцията

Жилища по брой на стаите

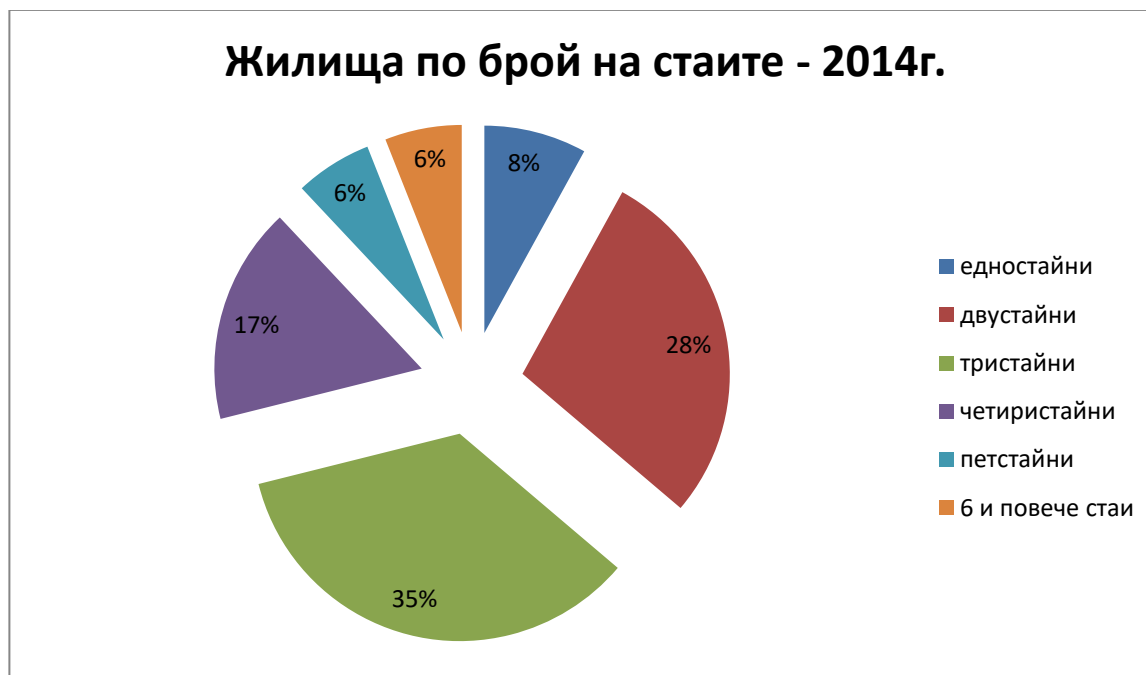
Важността на структурата на жилищния фонд по стайност се определя от съответствието между структурата на обитателите и пазарното търсене. От общия брой на жилищата в общината близо 2/3 са двустайни и тристайни, което дава косвена информация за

предпочитанията и възможностите на сегашните им обитатели. Четиристайните жилища в общината също са с висок дял, като съставляват 16.9% от общия им брой, тези с 5 стаи – 6.0%, а тези с 6 и повече стаи – също 6.0%. Едностайните жилища са 8.0% от общия брой жилища в общината.

Таблица III-10: Жилища към 31.12.2014г. по броя на стаите

	Жилища - общо	Жилища по броя на стаите						Жилища на 1000 човека от населението	Среден брой лица на едно жилище
		едно стайни	дву стайни	три стайни	четири стайни	пет стайни	шест и повече		
		Брой							
Общ. Средец	10379	833	2926	3625	1754	620	621	701	1.4
В гр. Средец	3962	381	1149	1390	523	156	363	449	2.2
В селата	6417	452	1777	2235	1231	464	258	1073	0.9
		Относителен дял - %							
Общ. Средец	100.0	8.0	28.2	34.9	16.9	6.0			
В гр. Средец	100.0	9.6	29.0	35.1	13.2	9.2			
В селата	100.0	7.0	27.7	34.9	19.2	4.0			

Източник: НСИ

Източник: НСИ

Фиг. III-08. Жилища по брой на стаите

Благоустроеност на жилищата

Статистическите данни показват, че: 73.1% от жилищата в общината имат като съвкупност електрически ток, водопровод, канализация (частично изградена само в град Средец и с. Дебелт); 8.4% имат като съвкупност електрически ток, водопровод, канализация,

централно/местно отопление; 13.2% имат само ел.ток и водопровод; 5.1% – само ел.ток; без благоустроеност са 0.2% от жилищата в общината.

Таблица III-11: Жилища към 31.12.2014г.

	Жилища общо	Благоустроеност						
		ел. ток, водопровод, канализация, централно, местно отопление	ел. ток, водопровод, канализация	ел. ток, водопровод	ел. ток	Водо провод, кана лизация	Водо провод	без благо устройство
		Брой						
Общ. Средец	10379	868	7589	1370	530	0	1	21
В гр. Средец	3962	672	3137	81	65	0	0	7
В селата	6417	196	4452	1289	465	0	1	14
		Относителен дял - %						
Общ. Средец	100.0	8.4	73.1	13.2	5.1	0.0	0.0	0.2
В гр. Средец	100.0	17.0	79.2	2.0	1.6	0.0	0.0	0.2
В селата	100.0	3.1	69.4	20.1	7.2	0.0	0.0	0.2

Източник: НСИ

Данните за наличие на компютър и достъп до интернет показват, че 26.1% от обитаваните жилища в общината имат компютър, а с достъп до интернет са 25.9%, т.е почти всички жилища, в които има компютър са свързани и с интернет.

В община Средец е създаден списък на сградите общинска собственост (попадащи в обхвата на Закона за енергийната ефективност), в който е отразено текущото им състояние. Разработването и изпълнението на предвидените в програмата за енергийна ефективност проекти е част от политиката на общината за устойчиво развитие. Мерките по енергийна ефективност в програмата целят подпомагане опазването на околната среда и повишаване на жизнения стандарт на населението, което е основна цел и приоритет на община Средец.

Здравеопазване и лечебни заведения

На следващата фигура е представена карта на регистрираните лечебни заведения на територията на Област Бургас.

Източник: Министерство на здравеопазването

Фигура III-09: Карта на лечебните заведения на територията на РБългария

Видно е, че на територията на Област Бургас има регистрирани 19 лечебни заведения – от които 1 е на територията на Община Средец. В Община Бургас са регистрирани 13 лечебни заведения, на територията на Община Несебър - 2 и по 1 лечебно заведение на териториите на общините Карнобат, Малко Търново, Айтос и Поморие.

Структурата на здравеопазването, в т.ч. и на здравната инфраструктура в община Средец са определени и застъпени в Регионалната здравна карта на Област Бургас. Съобразно нея в общината здравеопазването е представено от болнична и извънболнична лечебна помощ.

Болничната помощ е представена от „МБАЛ-Средец“ ЕООД, град Средец с две отделения – вътрешно и детско. По данни на ТСБ – Бургас, броят на леглата в болничното заведение за периода 2010-2014 г. се изменя от 50 през 2010 г., на 40 през 2011 г., 60 през 2012 г. През 2014 г. броят на леглата е редуциран на 40.

Таблица.. III-12: Здравеопазване – структура, брой

Показатели	2010г.	2011г.	2012г.
Лечебни и здравни заведения			
Болнични заведения			
многопрофилна болница	1	1	1
легла	50	40	60
Лечебни заведения за извънболнична помощ			
медицински център	1	1	1
Медицински кадри към 31.12			
Лекари – общо	20	15	14
в т.ч. Общопрактикуващи ¹	6	5	5
Лекари по дентална медицина	4	4	4
Медицински специалисти по здравни грижи	44	26	26
Детски ясли и деца в детските ясли			
Детски ясли – общо	2	2	2

Показатели	2010г.	2011г.	2012г.
места	54	54	54
Деца – общо	55	79	70
момчета	26	41	38
момичета	29	38	32

1 Данни на НЗОК

Източник: ТСБ, Бургас

Извънболничната помощ включва първична извънболнична медицинска помощ и стоматологична помощ. Здравната карта за медицинско обслужване на населението от Община Средец е представена от „Медицински център - Средец”, самостоятелни медицински практики и самостоятелни стоматологични практики. В общината функционира и Център за спешна медицинска помощ (Филиал на Центъра за Спешна медицинска помощ-Бургас). Здравна помощ се предоставя и в здравни кабинети в детските заведения и училищата. Броят на медицинските кадри се регулира с действащата Областна здравна карта. В общината функционират 3 аптеки – в общинския център и в с. Дебелт. Проблем за част от населението, предимно от ромския етнос е липсата или прекъснатото здравно осигуряване.

Сградата на болничното заведение, както и здравните кабинети в детските и учебните заведения се нуждаят от сериозна поддръжка, ремонт и оборудване. Необходимо е да се създават условия за устройване на лекарите в населените места, които обслужват, с цел осигуряване на непрекъсната медицинска помощ.

Учебни заведения

Функционалният обхват на системата на образованието се определя от контингентите от лица в съответната възраст (подлежащи на предучилищно обучение и в училищна възраст) и степента на развитост на обслужващите функции на общината.

На територията на Община Средец функционират:

- **едно средно общообразователно училище:**
 - СОУ „Св. Св. Кирил и Методий”, град Средец
- **една професионална гимназия:**
 - ПГ по механизация на селското стопанство и електроника „Н. Й. Вапцаров”, град Средец
- **три основни училища:**
 - ОУ „Антон Страшимиров”, село Дебелт;
 - ОУ „Св. Св. Кирил и Методий”, село Загорци;
 - ОУ „Н. Й. Вапцаров”, село Факия (средишно).

По данни на НСИ в петте учебни заведения в общината (4 общообразователни и 1 професионално) през учебната 2014-2015 г. се обучават общо 1509 ученици.

Таблица III-13: Учащи в общообразователните и професионалните училища в Община Средец по учебни години

Учебни години	Общо		Общообразователни училища		Професионални училища	
	Учащи	Паралелки	Учащи	Паралелки	Учащи	Паралелки
2008/2009	1290	56	1094	48	196	8
2009/2010	1346	60	1086	50	260	10

Учебни години	Общо		Общообразователни училища		Професионални училища	
	Учащи	Паралелки	Учащи	Паралелки	Учащи	Паралелки
2010/2011	1390	62	1089	51	301	11
2011/2012	1384	63	1079	51	305	12
2012/2013	1383	62	1101	51	282	11
2013/2014	1459	62	1218	52	241	10
2014/2015	1509	63	1252	53	257	10

Източник: НСИ

Напусналите от I до VIII клас училище се движат в границите 40-50 учащи, като през учебната 2013/2014 г. техният брой е 51.

Материалната база, която ползват училищата се поддържа от общинското ръководство в добро състояние (с изкл. на базата в с. Факия). Училището в село Факия е със статут на „средишно”.

На територията на общината има пет детски градини:

- ОДЗ-1 „Снежанка”, град Средец;
- ОДЗ-2 „Бърборино”, град Средец;
- ЦДГ „Дъга”, село Дебелт;
- ЦДГ* в село Загорци;
- ЦДГ* в село Орлинци.
- ЦДГ - филиал в село Факия;

(*До 2013 г. ЦДГ са били филиали, през 2013 г. стават самостоятелни ЦДГ.)

По данни на НСИ в детските градини в общината през учебната 2014-2015 г. са записани 606 деца в 22 детски групи. Пълняемостта на местата в детските градини е 100%. Педагогическият персонал е 44 д., в т.ч. детски учители – 41. През учебните години на периода 2008-2015 г. се очертава постепенно увеличаване на местата в детските градини и на пълняемостта, т.е. на обхванатите деца в детските градини. Измененията в педагогическия персонал на детските заведения са в неголям диапазон.

Таблица III-14: Детски градини, деца, педагогически персонал, места и групи в детските градини в Община Средец по учебни години

Учебни години	Детски градини	Деца		Места		Педагогически персонал		Детски групи
		общо	в т.ч. момичета	общо	на 100 деца	общо	в т.ч. детски учители	
2008/2009	6	506	274	495	97.8	45	43	21
2009/2010	6	539	286	496	92.0	45	43	21
2010/2011	3	591	302	503	85.1	43	40	20
2011/2012	3	597	309	568	95.1	42	39	18
2012/2013	3	650	321	568	87.4	41	38	18
2013/2014	5	592	285	565	95.4	49	46	22
2014/2015	5	606	294	609	100.5	44	41	22

Източник: НСИ

Основни изводи

- В Община Средец е развита инфраструктура на образованието, даваща възможности за получаване на средно и основно образование. Това е обусловено от обслужващите функции на общината и броят на децата и учениците.
- Очертава се тенденция на преждевременно отпадналите от училище ученици да бъдат основно от ромската етническа група, което дава отражение на образователното равнище на това население – проблем не само със социални, а и с икономически измерения.

Програмата на общината в сферата на образованието като приоритетна дейност е насочена към: постигане на максимален обхват на децата в задължителна училищна възраст; осигуряване на равен достъп до качествено образование на всички ученици; подобряване на материално-техническата база чрез извършване на основни и текущи ремонти на училищата и детските градини в общината, които не са били обект на ремонтни дейности в предходен период; повишаване на енергийната ефективност на училищата и детските градини.

Спорт

Природо-географските условия и съществуващата материална база са добра предпоставка за развитие на спортно-туристическата дейност, спортен лов и риболов. В общината има изградени два стадиона – в град Средец общински стадион „Странджа-Агрокорн” и в с. Дебелт. В гр. Средец функционира и общинска волейболна зала. През 2009 г. е открита нова зала за борба, а през 2011 г. – площадка с фитнес уреди. Осигурява се свободен достъп до спортните обекти на всички жители на общината. Към момента са разработени проекти за рехабилитация на стадионите, като този в общинския център е в по-добро физическо състояние.

Таблица III-15: Община Средец – спортни обекти

Вид на обекта (вкл. училищни)	Населено място	Капацитет (площ/бр. места)	Физическо състояние
Общински стадион „Странджа-Агрокорн”- Средец	гр. Средец	2500 седящи места	добро
Общински стадион с. Дебелт	с. Дебелт		лошо
Общинска зала по волейбол „Странджа”	гр. Средец		лошо
Закрито игрище		20 правостоящи места	
Открито игрище		300 седящи места	
Общинска зала по борба „Странджа”	гр. Средец	50 седящи места	добро
Плувен басейн в СОУ „Св. Св. Кирил и Методий”	гр. Средец	50	лошо

Източник: Общ. Средец

На територията на Общината има регистрирани 4 спортни клуба:

- футболен клуб ФК „Странджа - Агрокорн” - Средец, гр. Средец;
- волейболен клуб ВК „Странджа”, гр. Средец;
- по борба ОСКБ „Странджа - 2001”, гр. Средец;
- корабомоделизъм СКК „Модел - Яхт Клуб - Средец”, гр. Средец.

За отбелязване е, че в териториален аспект спортните обекти са неравномерно разположени. Като допълнителна възможност за спорт могат да се използват училищните салони и игрища, но при тях достъпът на външни лица е силно ограничен. Младите хора проявяват значителен интерес към спортните клубове и фен клубовете на отборите. Привлекателни за младежите са

и танцовите състави, където те отиват от една страна, за да спортуват, а от друга – да се забавляват и да открият среда за социално общуване.

Обекти за отдих, развлечения и туризъм

Общината има активно отношение към развитието на туризма и го определя като важен приоритет на своята дейност с цел превръщането му в значим отрасъл на местната икономика. Близостта ѝ до Черно море, нейната красива природа, наличие на редки птици, големи възможности за лов и риболов, богато културно наследство и запазени културни традиции са условия за развитие на туризъм. Перспективите за развитие на туризма са обвързани почти изцяло с формите на:

- Културно-исторически туризъм;
- Екологичен и селски; орнитоложки туризъм;
- Ловен и риболовен туризъм.

За реализиране на тези възможности е необходимо да се преодолее незадоволителната степен на инфраструктурна обзаведеност и благоустроеност. Това изисква изграждане на съответна туристическа инфраструктура (пътища и еко пътеки, леглова база, заведения за хранене и развлечения и т.н.), както и партньорство със съседните общини.

Основните проблеми, резултат от антропогенната дейност са:

- Замърсяване на повърхностни и подземни води, поради амортизирана и неефективна ВиК мрежа и липсата на такава в отделни райони.
- Замърсяването на атмосферата от точкови (битови) източници.
- Шума – резултат от функционирането на транспорта.

Рискови фактори

Рисковите фактори, влияещи на здравето на населението, се свързват на първо място с начина на живот, жизнената среда (екологична, трудова, семейна), системата на здравеопазване, както и с редица биологични характеристики. Трябва да се отбележи, че върху появяването и въздействието на рисковите фактори имат определено влияние икономическите и социалните условия в страната. Тези фактори оказват съществено влияние върху силата на отговора на даден индивид спрямо експозицията. Съществуват различни връзки между експозицията и ефекта, което се обяснява преди всичко с възприемчивостта на организма, която от своя страна може да се повлияе от различни физични фактори /бременност, възраст и др./, от намаляването нивото на важни ензими участващи в детоксикацията на редица химични съединения или на генетични фактори.

Най-често рисковите фактори се класифицират в следните три групи:

- *първа група-ендогенни* - те са формирани в самия организъм и са израз на неговата биология. Тези фактори могат да бъдат наследствени /генетични/, придобити и биологични;
- *втора група-екзогенни* - това са фактори на обкръжаващата среда /природни и социални/. Трябва да се отбележи, че върху появяването и въздействието на рисковите фактори имат определено влияние икономическите и социалните условия в страната, а именно: безработицата, намаляването на доходите на значителна част от населението, ниската степен на образование, влошената структура на разходите, влошената структура на потреблението.

По отношение на коефициента (равнището) на регистрираната безработица към 2014 г. (26.49% средногодишно равнище на безработица), Община Средец е в значително по-неблагоприятна позиция от средното равнище за Област Бургас (8.08%) и за страната (11.21%).

Средногодишният брой на регистрираните в бюро по труда безработни лица в общината през 2014 г. е 1351 д. В структурата на безработните лица към 2014 г. с по-висок брой са лицата с продължителност на безработица повече от една година (620 д. – 45.9% от безработните лица в общината).

Таблица III-16: Равнище на безработица – 2007 – 2014г. (ср. год.)

Териториално ниво	Иконом. активни	Регистр. безработни	Регистр. Безработни до 29г. вкл.		Регистр. Безработни с регистрация на 1г.		Равнище на безработица
	брой	брой	брой	%	брой	%	%
2007г.							
Общ.Средец	6908	532	124	23.3	247	46.4	7.70
Обл.Бургас	201006	7819	1464	18.7	2913	37.3	3.89
Р България	3704336	286980	57883	20.3	165856	57.8	7.75
2008г.							
Общ.Средец	6908	375	88	23.5	104	27.7	5.43
Обл.Бургас	201006	6312	1013	16.0	1726	27.3	3.14
Р България	3704336	233719	41657	17.8	115669	49.5	6.31
2009г.							
Общ.Средец	6908	412	121	29.4	51	12.4	5.97
Обл.Бургас	201006	8855	1501	17.0	1014	11.5	4.41
Р България	3704336	280980	59628	21.2	82763	29.5	7.59
2010г.							
Общ.Средец	6908	838	199	23.7	171	20.4	12.13
Обл.Бургас	201006	13017	2291	17.6	1771	13.6	6.48
Р България	3704336	350944	63500	18.1	110845	31.6	9.47
2011г.							
Общ.Средец	5720	863	163	18.9	256	29.7	15.09
Обл.Бургас	193389	13603	2567	18.9	2283	16.8	7.03
Р България	3438920	332601	63690	19.1	118135	35.5	9.67
2012г.							
Общ.Средец	5100	1070	275	25.7	308	28.8	20.97
Обл.Бургас	188448	15301	3441	22.5	2510	16.4	8.12
Р България	3438920	364537	74779	20.5	118832	32.6	11.10
2013г.							
Общ.Средец	5100	1331	349	26.2	481	36.1	26.09
Обл.Бургас	188448	15829	3325	21.0	3145	19.9	8.40
Р България	3282740	371380	74720	20.1	121954	32.8	11.31
2014г.							
Общ.Средец	5100	1351	324	24.0	620	45.9	26.49
Обл.Бургас	188448	15231	2780	18.3	3717	24.4	8.08
Р България	3282740	367836	64449	17.5	137924	37.5	11.21

Източник: Агенция по Заетостта

Регистрираната безработицата се характеризира с динамика, като в резултат на икономическата криза след 2009 г. се очертава значително нарастване на равнището на безработица (обща тенденция за страната, но с по-малък интензитет). Следва да се отбележи, че равнището на безработица за общината е 3.3 пъти над средното за областта и 2.4 пъти над средното за страната (2014 г.).

-трета група – поведенчески - това са факторите определящи се от стила на живот на индивида /нерационално хранене, тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, ниска двигателна активност, психосоциален стрес/.

3. Национална-екологична мрежа

В обхвата на ОУП на община Средец от националната екологична мрежа попадат попадат 9 защитени зони обявени по Закона за биологичното разнообразие и 8 защитени територии, обявени по Закона за защитените територии.

3.1. Характеристика на защитените зони, които могат да бъдат засегнати от реализацията на ОУП

Защитена зона “Войнишки бакаджик” с код BG 0000513 – заема площ от 11 389.4 ha.

Защитената зона обхваща най-източно разположената част на Бакаджишките възвишения. Особено интересен във флористично отношение са горите от космат дъб (*Q. pubescens*) и тракийски смесени термофилни дъбови гори от цер (*Q.cerris*), благун (*Q. frainetto*) и виргилиев дъб (*Q. Virgilliana*) със средиземноморски елементи като маклен (*Acer monspessulanum*), кукуч (*Pistacia terebinthus*), а на разсветлени места – храсталаци от червена хвойна (*Juniperus oxicedrus*) и драка (*Paliurus spina christi*). Основните заплахи за зоната са мащабни голи сечи и незаконни сечи, свързани с прекомерното ползване на дървесина, предимно за отопление. Съгласно стандартния формуляр в защитената зона са посочени следните забрани и ограничения отнасящи се до местообитания с код 91M0, а именно:

- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.
- Задължително провеждане на отгледни сечи

Проекта на ОУП на Община Средец не е в противоречие с режима на опазването на защитена зона „Войнишки бакаджик“.

Защитена зона „Дервенски възвишения 2“ с код BG0000219 – Територията на защитената зона е с площ от 55036.13 ha. Представлява хълмиста област, с преобладаване на дъбови гори и пасища с единични дървета. Тя се характеризира с висок орнитологичен и ботанически интерес, представлява главен миграционен път за птиците. На тази територия се срещат значителен брой редки и застрашени видове. Защитената зона е подходящо местообитание за гнездене на *Aquila heliaca* и други грабливи птици. С цел дългосрочното запазване на благоприятния консервационен статус на местообитанията в стандартния формуляр на защитената зона като режим на опазване са посочени забрани и ограничения отнасящи се до горските типове местообитания с код 91AA, 91F0, 91S0, 92A0 а именно:

- Забрана за провеждане на санитарни сечи с интензивност под 5 %. При естествените гори е допустимо и нормално естествения отпад (мъртвата дървесина) да бъде до 5% от запаса. Ако мъртва дървесина в насаждението е до 5% от запаса не трябва да се предвижда и извежда санитарна сеч. А в случаите, когато се провежда санитарна сеч - на 1 ha трябва да се оставят по минимум 15 m³ мъртва и суха маса.
- Забрана за внасяне на не-местни произходи и видове при воденето на краткосрочно-постепенни сечи със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при издънкови насаждения с изключение на постепенни сечи с възобновителен период не по-малък от 10 години. Разрешените сечи се допускат при предварително естествено възобновяване или със съчетаване на естественото с изкуствено възобновяване.

- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи при високостъблени насаждения, с изключение на изборните и дългосрочно постепенните.
- Забрана за водене на всички видове възобновителни сечи с изключение на изборните при високостъблени насаждения.
- Забрана за водене на всички видове сечи за местообитания - 92А0 и 91Е0
- Забрана за водене на действия свързани с промяна на хидрологичния режим;
- Забрана за добив на листников фураж.
- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.

Проекта на ОУП на Община Средец не е в противоречие с режима на опазването на защитена зона „Дервентски възвишения 2“.

Защитена зона „Мандра пода“ с код BG0000271

Защитена зона „Мандра пода“ с код BG0000271 е обявена и по двете директиви за опазване на природните местообитания, дивата флора и фауна и за опазване на дивите птици с обща площ 6139.17 ha, от които 2.083 km² морски пространства. Зоната обхваща основно язовир Мандра и прилежащите му територии, които попадат в границите на общините Бургас, Камено, Созопол и Средец. На територията на Община Средец попада най-югозападната част от язовира (водна площ от 102.15 ha.), което представлява едва 0.16% от територията на Защитената зона.

Съгласно Заповед №РД-131/10.02.2012г., ДВ бр.23/2012г. за обявяване на защитената зона, в границите и се забранява:

- Премахването на характеристики на ландшафта (синори, единични групи дървета) при ползването на земеделските земи като такива;
- Залесяването на пасища, ливади и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Използването на пестициди и минерални торове в пасища, ливади и мери;
- Изграждането на вятърни генератори за производство на електроенергия с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл. 31 от Закона за биологичното разнообразие. Режимът не се прилага за вятърни генератори, използвани като собствени източници на електрическа енергия;
- Изграждането на фотоволтаични системи за производство на електроенергия в пасища, ливади и мери с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл.31 от Закона за биологичното разнообразие. Режимът не се прилага за изграждане на наземни, покривни и фасадни фотоволтаични системи, използвани като собствени източници на електрическа енергия;
- Извършването на дейности, свързани с отводняване, пресушаване или промяна на водния режим на мочурища и естествени водни обекти, освен при изпълнение на дейности, свързани с подобряване състоянието на водните екосистеми и местообитания;
- Косенето на тръстика в периода от 1 март до 15 август;

- Паленето на тръстикови масиви и крайбрежна растителност;
- Разкриването на нови кариери и разширяването на концесионните площи на съществуващи кариери за добив на подземни богатства с изключение на тези, за които към датата на обнародване на заповедта в „Държавен вестник“ има започната процедура за предоставяне на разрешения за търсене и/или проучване по ЗПБ и/или за предоставяне на концесия за добив по ЗПБ и по Закона за концесиите или са съгласувани по реда на глава шеста от Закона за опазване на околната среда и/или чл.31 от Закона за биологичното разнообразие.

Защитена зона „Средецка река“ с код BG0000198

Територията на защитената зона обхваща поречието на Средецка река и притоците ѝ с обща площ от 707.78 ha. Представлява отворена речна долина с ксерофилни местообитания, церово-горунови гори, линейни крайречни гори, които са важни като биокоридор. Зоната е значима с уникалната си флора и фауна, съхранила 17 консервационно значими вида риби. Дейностите, които са от значение за уязвимостта на защитената зона са замърсяване на повърхностните и подземните води, изсичането на крайречна растителност, прекъсване на достъпа чрез препятствия като бентове, отклоняване на води при маловодие, и браконьерство. С цел дългосрочното запазване на благоприятния консервационен статус на местообитанията в стандартния формуляр на защитената зона като режим на опазване са посочени забрани и ограничения отнасящи се до местообитание с код 91M0, а именно:

- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.
- Задължително провеждане на отгледни сечи.

Проекта на ОУП на Община Средец не е в противоречие с режима на опазването на защитена зона „Средецка река“.

Защитена зона „Факийска река“ с код BG0000230

Защитената зона представлява тясна речна долина с влаголюбива растителност по поречието на реката и добре запазени крайречни гори. Дейностите, които са от значение за уязвимостта на защитената зона са замърсяване на повърхностните и подземните води, изсичането на крайречна растителност, прекъсване на достъпа чрез препятствия като бентове, отклоняване на води при маловодие, и браконьерство. С цел дългосрочното запазване на благоприятния консервационен статус на местообитанията в стандартния формуляр на защитената зона като режим на опазване са посочени забрани и ограничения отнасящи се до местообитания с код 91E0 и 92A0, а именно:

- Забрана за водене на всички видове сечи;
- Забрана за водене на действия свързани с промяна на хидрологичния режим;
- Забрана за промяна предназначението на земята, освен в интерес на общественото здраве и безопасност или по други причини от първостепенен обществен интерес, включително такива от социален или икономически характер или изразяващи се в изключително благоприятни последици за околната среда.

Проекта на ОУП на Община Средец не е в противоречие с режима на опазването на защитена зона „Факийска река“.

Защитена зона „Странджа“ с код BG0002040 за опазване на дивите птици и ЗЗ „Странджа“ с код BG0001007, определена по директивата за местообитанията.

ЗЗ „Странджа“ с код BG0002040 включва дялове от Странджа планина и нейните покрайнини, спускащи се в Черно море. Територията ѝ се припокрива почти изцяло с територията на ЗЗ „Странджа“ BG0001007. Зоната е слабо населена във вътрешността, но крайбрежието през последното десетилетие започна силно да се урбанизира. Територията е уязвима главно от човешки дейности, свързани с управлението и ползването на горите, както и към общото развитие на района. Ползването на горите, включващо премахване на умиращите и сухите дървета, както и интензивни сечи в старите гори в значителна степен снижават качествата на горските местообитания. Прокарването на нови горски пътища в частност води до по-интензивния дърводобив и до безпокойство на птиците в недостъпни преди това райони. Крайбрежната ивица е подложена на интензивно застрояване и урбанизация в резултат на развитието на туризма. Това води до влошаване и дори разрушаване на крайбрежните местообитания. По-голямата част от земеделските земи са изоставени и започват да обрастват с рудерална и храстова растителност. Територията е чувствителна към дейности причиняващи безпокойство на птиците, особено на гнездящите по скалите. Такива са скалното катерене, делта- и парапланеризма, иманярството, както и туристически дейности през гнездовия период. Развитието на инфраструктурата в района не винаги е съобразено с екологичните изисквания на поставените под защита екосистеми и може да доведе до разпокъсване и влошаване качеството на ценни местообитания.

Със заповедта за обявена на ЗЗ „Странджа“ с код BG0002040 са въведени следните забрани:

- Залесяването на пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Използването на пестициди и минерални торове в пасища;
- Използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
- Косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

Проекта на ОУП на Община Средец не е в противоречие с режима на опазването на защитена зона „Странджа“.

Защитена зона „Западна Странджа“ с код BG0002066

Защитената зона е обявена по Директивата за опазване на дивите птици с площ от 53821.15 ha, която припокрива 74% от територията на Защитена зона „Дервентски възвишения 2“, обявена по Директива за местообитанията. Западна Странджа е район от световно значение за световно застрашения царски орел *Aquila heliaca*, който гнезди тук. Защитената зона е сред най-ценните места в страната на ниво Европейски съюз за тези видове, както и за опазването на други 8 вида птици, ловен сокол *Falco cherrug*, черна каня *Milvus migrans*, Ливаден блатар *Circus rufargus*, дебелоклюна чучулига *Melanocorypha calandra*, белочела сврачка *Lanius nubicus*, голям маслинов присмехулник *Hippolais olivetor* и среден пъстър кълвач *Dendrocopos medius*. Районът също така поддържа значителни размножаващи се популации на европейско ниво на сирийския пъстър кълвач *Dendrocopos syriacus*, домашната кукумявка *Athene Noctua* и качулатата чучулига. *Galerida cristata*. Дейностите, които са от значение за уязвимостта на защитената зона са свързани със

- Намаляването на пашата, последвано от сукцесия на храсталаците и гората, както и разораването на пасищата води до загуба на тревни местообитания за птиците.
- Използването в района пестициди са опасни за птиците.
- Сухите пасища и ливади са силно уязвими от пожари, както естествени, така и причинени от човека. През сухи години големи територии биват опожарявани.

- Горско-стопанските дейности, свързани с изсичането на стари дървета, влияят директно върху царския орел, тъй като вида строи гнездата си единствено на големи стари дървета.
- Незаконната сеч, събирането на дърва за огрев и залесяването с неприсъщи за района видове влошават качеството на горските местообитания.

На територията на Община Средец не са установени дейности, които са от значение за уязвимостта на защитената зона.

Със заповедта за обявена на ЗЗ „Западна Странджа“ BG0002066 са въведени следните забрани:

- Залесяването на пасища и мера, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения;
- Използването на пестициди и минерални торове в пасища;
- Изграждането на небезопасени за птици въздушни електропреносни мрежи;
- Използването на неселективни средства за борба с вредителите в селското стопанство;
- Косенето на ливадите от периферията към центъра с бързодвижеща се техника и преди 15 юли.

Проекта на ОУП на Община Средец не е в противоречие с режима на опазването на защитена зона „Западна Странджа“.

Реализацията на проекта за ОУП не е свързана с нарушаване на естественото състояние на природните местообитания и местообитанията на видове, предмет на опазване в рамките на защитените зони. Не се очаква въздействие върху видовия състав и популациите им. Реализирането на плана не е в противоречие с режима на опазването на защитените зони. По подробно въздействията от реализирането на плана са разгледани в Доклада по ОС, който е представен като отделно приложение към екологичната оценка.

3.2. Характеристика на защитените територии, които могат да бъдат засегнати от реализацията на ОУП

В териториалния обхват на Община Средец попадат следните защитени територии:

Защитена местност „Находище на див божур в м. Царски кладенец“, с площ: 84,0 ха в землището на с. Росеново Обявена със Заповед №РД-1020/28.12.2002г. на МОСВ, Държавен вестник бр. 16/2003г.

Цели на обявяване: Опазване на естествените местообитания на защитени и редки растения и техните съобщества.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се строителството, разкриването на кариери и други дейности, с които се изменя и променя естествения облик на местността или водния ѝ режим;
- ✓ Забранява се внасяне на нехарактерни за района растителни и животински видове;
- ✓ Забранява се брането на диви цветя, събирането на билки, кастренето, чупенето на клони и увреждането на вековни дървета;
- ✓ Забранява се извеждането на сечи освен санитарни и отгледни;
- ✓ Забранява се провеждането на горскостопански мероприятия през периода 1.01 - 30.08;
- ✓ Забранява се пашата на домашни животни;
- ✓ Забранява се разрушаването на гнезда и леговища; събиране на яйца на птици и техните малки; убиване, улавяне и безпокоене на птиците;
- ✓ Забранява се лова и ловностопанските мероприятия;

Защитената местност е разположена на повече от 2.4 km на запад от регулационните граници на с. Росеново.

Защитена местност „Белия камък”, с площ: 450,8 ha в землищата на с. Богданово и с. Варовник. Обявена е със Заповед №РД-180 от 07.08.1994 г., на МОСВ, Държавен вестник бр. 58/1994г.

Цели на обявяване: Запазване естествените местообитания на защитени и редки видове птици, включени в Червената книга на Република България и в списъка на застрашените видове в Европа.

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се убиване, улавяне, опръстеняване и безпокоене на гнезещите птици, разваляне на гнездата, събиране на яйца или малките им;
- ✓ Забранява се строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естественият облик на местността или водният ѝ режим;
- ✓ Забраняват се сечите, освен отгледни и санитарни;
- ✓ Забраняват се всякакви горскостопански мероприятия по време на размножителния период на птиците от 1 март до 31 юли;
- ✓ Забранява се залесяване с неприсъщи за района видове;
- ✓ Забранява се пашата на кози и свине.

Защитената местност е разположена на около 2 km на северозапад от двете села.

Защитена местност „Невестин град”, с площ: 59,7 ha в землището на с. Факия. Обявена е със Заповед № 170 от 16.02.1990г., на КОПС, Държавен вестник бр. 18/1990г.

Цели на обявяване: Запазване естествените местообитания на защитени и редки видове птици

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се убиване, улавяне и безпокоене на птиците, разваляне на гнездата, събиране на яйцата на малките им;
- ✓ Забранява се ловуването;
- ✓ Забраняват се сечи освен санитарни;
- ✓ Забранява се строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния режим.

Защитената местност е разположена на около 2.4 km североизточно от с. Факия.

Защитена местност „Пладнището”, с площ: 68,3 ha в землището на с. Вълчаново. Обявена е със Заповед № 170 от 16.02.1990г., на КОПС, Държавен вестник бр. 18/1990г.

Цели на обявяване: Запазване естествените местообитания на защитени и редки видове птици

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се убиване, улавяне и безпокоене на птиците, разваляне на гнездата, събиране на яйцата на малките им;
- ✓ Забранява се ловуването;
- ✓ Забраняват се сечи освен санитарни;
- ✓ Забранява се строителство, разкриване на кариери и други дейности, с които се изменя естествения облик на местността или водния режим.

Защитената местност е разположена на около 1 km северно от с. Вълчаново.

Природна забележителност „Големия камък“ с площ: 3,0 ha в землището на с. Долно Ябълково. Скалното образувание представлява тракийско светилище с височина на основния камък на 8 m и диаметър 9 m. Монолитът е закрепен върху две други скали, така че под него се образува процеп. Наблизо в култовия комплекс има два жертвеника и каменен „трон“. Местността е с надморска височина 400 m.

Фиг. III-10: Природна забележителност Големия камък

Природната забележителност е обявена е със Заповед № 4051 от 29.12.1973. на Министерството на горите и опазване на природната среда, бр. 29/1974 на Държавен вестник като геоложки обект, представляващ интерес за науката и развитието на туризма.

Цели на обявяване: Опазване на характерни геоложки и ботанически обекти

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така и изкореняването на всякакви растения
- ✓ Забранява се пашата на добитък през всяко време
- ✓ Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им
- ✓ Забранява се разкриването на кариери за всякакви инертни и други материали, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите.
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи
- ✓ Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета

Природната забележителност е разположена на около 2,4 km югоизточно от с. Долно Ябълково.

Природна забележителност „Долмен в м. Лозенски дол“ с площ: 1,0 ha в местността „Лозенски дол“ в землището на с. Долно Ябълково.

Фиг. III-11. Природна забележителност „Долмен в м. Лозенски дол“

Обявена е със Заповед 4051 от 29.12.1973. на Министерството на горите и опазване на природната среда, бр. 29/1974 на Държавен вестник, като геоложки обект представляващ интерес за науката и развитието на туризма. Природната забележителност е двукамерен долмен с дромос, без да са запазени покривните плочи. Най-пълно реализираният и на практика запазен долмен в Странджа.

Цели на обявяване: Опазване на скално образувание - долмен

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така и изкореняването на всякакви растения
- ✓ Забранява се пашата на добитък през всяко време
- ✓ Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им
- ✓ Забранява се разкриването на кариери за всякакви инертни и други материали, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи
- ✓ Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета.

Природната забележителност е разположена на около 3 km на изток от с. Долно Ябълково.

Природна забележителност „Долмен в м. Паша дере“ с площ: 1,0 ha в местността „Паша дере“ в землището на с. Горно Ябълково.

Фиг. III-12: Природна забележителност „Долмен в м. Паши дере“

Обявена е със Заповед 4051 от 29.12.1973. на Министерството на горите и опазване на природната среда, бр. 29/1974 на Държавен вестник, като геоложки обект представляващ интерес за науката и развитието на туризма. Представлява двукамерен долмен с дромос, доста повреден, изцяло отхлупен. От двете лицеви плочи са оскъдно запазени само долните части, като в праговете е врязан долният ръб на отвора.

Цели на обявяване: Опазване на характерни геоложки обекти

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така и изкореняването на всякакви растения
- ✓ Забранява се пашата на добитък през всяко време
- ✓ Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им
- ✓ Забранява се разкриването на кариери за всякакви инертни и други материали, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи
- ✓ Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета.

Природната забележителност е разположена на около 3,2 km южно от с. Горно Ябълково.

Природна забележителност „Долмен в м. Влахов дол“ с площ: 1,5 ha в местността „Влахов дол“ в землището на с. Долно Ябълково. Обявена е със Заповед 4051 от 29.12.1973. на Министерството на горите и опазване на природната среда, бр. 29/1974 на Държавен вестник, като геоложки обект представляващ интерес за науката и развитието на туризма.

Природната забележителност е еднокамерен долмен с дромос със запазен, но съборен встрани капак на камерата. Капакът на дромоса е свален и отместен напред. В лицевата плоча има затрупан с пръст и шума типичен отвор. Надлъжните стени не са монолитни плочи: едната стена е съставена от две вертикално забити съседни плочи, а другата е образувана от една вертикална плоча и от еднометров участък суха зидария от по-малки ломени камъни.

Цели на обявяване: Опазване на характерни геоложки обекти

Режим на дейности:

- ✓ Забранява се сеченето, кастренето и повреждането на дърветата, а също така и изкореняването на всякакви растения
- ✓ Забранява се пашата на добитък през всяко време
- ✓ Забранява се преследването на диви животни, птици и техните малки и развалянето на гнездата или леговищата им
- ✓ Забранява се разкриването на кариери за всякакви инертни и други материали, увреждането или изменението на естествения облик на местността, включително и на водните течения
- ✓ Забранява се чупенето, драскането и повреждането по какъвто и да е начин на скалните и земни образувания, на сталактитите и други формации в пещерите
- ✓ Забранява се извеждането на интензивни и голи главни сечи
- ✓ Разрешава се извеждането на санитарна сеч и отсичането на престарели и с влошени декоративни качества дървета.

Фиг. III-13. Природна забележителност „Долмен в м. Влахов дол“

Природната забележителност е разположена на около 1,6 km на южно от с. Долно Ябълково.

IV. СЪЩЕСТВУВАЩИ ЕКОЛОГИЧНИ ПРОБЛЕМИ, УСТАНОВЕНИ НА РАЗЛИЧНО НИВО, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА, ВКЛЮЧИТЕЛНО ОТНАСЯЩИ СЕ ДО РАЙОНИ С ОСОБЕНО ЕКОЛОГИЧНО ЗНАЧЕНИЕ, КАТО ЗАЩИТЕНИТЕ ЗОНИ ПО ЗАКОНА ЗА БИОЛОГИЧНОТО РАЗНООБРАЗИЕ

1. Съществуващи проблеми на защитените природни територии и зони

Защитени територии, обявени по Закона за защитените територии.

На територията на Община Средец броят на защитените територии по смисъла на ЗЗТ са 8. Поради сравнително малката им площ те са в състояние да опазят малък брой растителни и животински видове. От друга страна ПЗ „Долмен в м. Паша дере”, „Долмен в м. Влахов дол” и ПЗ „Долмен в м. Лозенски дол” са обявени за защитени територии, поради наличието на свързани с историческото минало на страната артефакти, а ПЗ „Големия камък” е обявен за опазване на уникално скално образование, което е изпълнявало в миналото роля на свързано с религиозни обряди светилище. В границите на площите които заемат природните забележителности не са установени находища на видове с висок консервационен статус и по тези причини режимът на опазването им е напълно съвместим с целите за постигането на които са обявени.

Предвижданията на проекта за ОУП на община Средец създават предпоставки за промени основно в границите на населените места и прилежащите на 5 населени места площи, като с прилагането на плана земите в съседство с разположените на територията на общината Защитени територии, обявени по Закона за защитените територии запазват предназначението си.

Потенциалните отрицателни въздействия и увреждането на предмета на опазване на разположените на територията на общината могат да бъдат следствие на причини с неантропогенен (естествен) и антропогенен произход.

Въздействия с неантропогенен произход са природни бедствия, наводнения, земетресения, ветровали, снегопади, продължителни суши, естествени сукцесии и др, които са в състояние да увредят или разрушат 3-те долмена и изкоренят, повредят дървесната растителност или изцяло променят характера и състава на растителността. Около някои от природните забележителности е започнало захрастяване, а другаде се наблюдават ерозионни процеси.

С антропогенен произход са въздействията свързани с иманярски набези, вандализъм, незаконни сечи и паша на добитък, причинени по небрежност и невнимание пожари, колекционерство и др. Най-силно засегнати от иманяри в миналото са засегнати природните забележителности, поради което долмените са се запазили в полуразрушен вид. Недостигат средства и възможности за реставрацията им.

Всички разположени на територията на община Средец, защитени територии, които са обявени по реда на ЗЗТ, са разположени в район, в който са налични тенденции за трайно обезлюдяване, поради което в случай на възникване на горски пожар са възможни значителни щети с увреждане на растителни съобщества и висока смъртност на бавно подвижни животински видове, влечуги и люпила на гнездещи птици.

До голяма степен възникването на отрицателни въздействия върху защитените територии може да бъде предотвратено с предвидените противопожарни мерки в лесоустройствените проекти на ДГС Средец.

Защитени зони, обявени по Закона за биологичното разнообразие

Чрез обявяването по реда на Закона за биологичното разнообразие на 9 защитени зони е създадена мрежа от защитени зони, която покрива едни от най-ценните за биоразнообразието територии и осигурява биокоридорни връзки между обитанията на видовете, които се опазват в границите им. По-голямата част от територията на Община Средец е слабо населена, като населението е съсредоточено в източната ѝ част и общинския център, поради което проблемите на защитените зони са поради обезлюдяване, западането на пашата и възникването на горски пожари.

По отношение на структурата и развитието на промишлеността община Средец се определя като община с ниска степен на промишлено развитие.

По тези причини не се констатират значителни екологични проблеми свързани с функционирането на защитените зони от мрежата Натура 2000 и водещи до нарушаване на целостта и структурата им, както и увреждане на предмета на опазването им.

Поради ниската гъстота на населението в общината случаите на безпокойство и пряко унищожаване на видове, предмет на опазване в защитените зони по-скоро са изключения.

По-значими са проблемите, резултат на трайното обезлюдяване и недостатъчното развитие на промишлеността и стопанската дейност. Състоянието на урбанизираните територии не предполага устойчиво развитие и населените места на запад от общинския център и покрай границата с Република Турция трайно се обезлюдяват. Колективизацията на селското стопанство през миналия век, индустриализацията на гр. Бургас и особено строителството на НХК са довели до трайно намаляване на населението и западане на животновъдството, което е иницирирало неблагоприятни сукцесии в природни местообитания, характеризиращи се с определен тип тревна растителност. Поради недоизпасване и преустановяване на косенето в части от пасищата и ливадите са започнали процеси на деградация, промяна на състава на растителната покривка и захрастяване. Обезлюдяването на района води до сукцесии на горската растителност в земеделските земи и подивяване на пасищата. Процесът към самозалесяване, който се наблюдава в по отдалечените от населените места изоставени земеделски земи и полуестествени хабитати, като ливадите и пасищата е заплаха за редица видове, чието съществуване зависи от доброто състояние на агроценозите.

В резултат на деградацията на тревните обитания потенциални отрицателни въздействия за защитените зони са възможните промени в числеността на популациите на населяващите тревните обитания степни видове, безгръбначни, влечуги и дребни бозайници, в това число и европейския лалугер, които са храна за много птици, предмет на опазване в ЗЗ „Западна Странджа”.

Проблем за защитените зони са горските пожари, които поради недостатъчния човешки потенциал за кратко време са в състояние да изпепелят значителни площи.

Като превантивна мярка е реализиран проект „Превенции на горските територии на Община Средец от пожари”, финансиран по мярка 226 „Възстановяване на горския потенциал и въвеждане на превантивни дейности” на Програма за развитие на селските райони по договор с реф. номер 02/226/00320 от 09.04.2013 г.

Практиката на прокарване по стръмни горски склонове на тракторни пътища води до осушаване на месторастенията и намаляване на потенциалните им продуктивни възможности, влошаване условията за растеж на мезофилните видове, което довежда до влошаване на растежа и изсъхване, увеличаване на директната и потенциална ерозия, увеличаване на свлачищата в райони с неустойчиви основни скали. Традиционните горскостопански практики, както и прокарването на временни извозни пътища създават екологични проблеми.

Ползването на билки, гъби и горски плодове без реална оценка на ресурса и в нарушение на законово установените правила е предпоставка за изчезване на определени видове и дисбаланс в екосистемите. Заплаха представлява фактът, че голяма част от събирачите са без квалификация, повечето от други райони на страната и слабо образовани. Сред голяма част от туристите съществува неразбиране на природните явления и механизми, обвързаността на видовете и техните съобщества със средата, необходимостта от разумно ползване на природните ресурси, както и предубеждения към определени видове – хищници, грабливи птици, сови, прилепи, влечуги и земноводни.

Недостатъчната екологична култура много често е в основата на разрушителното отношение спрямо природата, което от своя страна води до намаляване на популациите, унищожаване на животни и растения от приоритетни и други видове. Проява на подобно отношение са незаконният лов и риболов, изхвърлянето на битови отпадъци извън определените за целта места, замърсяването с промишлени и строителни отпадъци, както и нерационално използване на възстановимите природни ресурси. Поради обезлюдяване западната част от територията на община Средец се характеризира с нисък капацитет на местния човешки ресурс за обезпечаване на устойчивото ѝ развитие. Земеделието и животновъдството в района се поддържат от застаряващо и недостатъчно на брой местно население. Поради обезлюдяване е възможно изчезването на определен брой селскостопански дейности, благодарение на които в продължителен период се е поддържал благоприятен биологичен статус на екосистемите в района. Липсват финансови ресурси за обезпечаване на първоначален капитал за развитие на сектора. Липсват професионални умения и експертни познания за прилагането на екологично земеделие.

Една от целите на ОУП на община Средец е да бъде създаден регламент, съобразно който в обособените в по-големите населени места устройствени зони да бъдат създадени условия за инвестиране в областта на промишлеността, селското стопанство, жилищното строителство, туризма и създаването на оптимална техническа инфраструктура, в резултат на което, част от екологичните проблеми да бъдат решени или в значителна степен минимизирани.

2. Съществуващи проблеми на зоните със специфичен хигиенно-охранителен статут

Атмосферен въздух: Главните източници на емисии в Община Средец се групират както следва: битово отопление, в това число и на обществени сгради; транспорт и промишленост. На територията на Община Средец няма постоянно действащи пунктове за контрол качеството на атмосферния въздух. Контролът на основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух на територията на Община Средец се извършва единствено чрез мобилната автоматична станция на Регионална лаборатория – Стара Загора към ИАОС.

Община Средец изпълнява мерките, заложили в актуализираната Комплексна програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на установените норми за вредни вещества в атмосферния въздух. В „Програма за намаляване нивата на замърсителите и достигане на утвърдените норми за съдържанието им в атмосферния въздух на територията на Община

Средец, 2011-2014”, през 2011г. е извършен обстоен анализ и оценка на КАВ чрез моделиране на разсейването и оценка на актуалния принос на отделните сектори/източници на емисии към нивата на замърсяване и по специално към ФПЧ₁₀ от територията на цялата общината. Приземните средногодишни концентрации на ФПЧ₁₀ над цялата територия на общината са ниски. Най-високи стойности са в района на град Средец, в границите от 5 до 10µ/m³. Абсолютният максимум (32.9 µ/m³) е разположен на входа на Средец от Бургас, където път П-79 преминава в улица Преображенска (в южно направление), а в западно направление преминава в улица Никола Попов за да се влее в път П-53. Отдалечавайки се от град Средец концентрациите се понижават до нива 1-3 µ/m³, а в най-югозападните части и под 1 µ/m³.

Община Средец не е включена в район за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух, видно от Заповед №РД-969/21.12.2013г. на министъра на околната среда и водите. На територията на Община Средец няма пункт за оценка качеството на атмосферния въздух, видно от Заповед №РД-489/26.06.2019г.

От изложените факти, може да се заключи, че състоянието на атмосферния въздух в района на Община Средец е добро.

Води: Част от общината: град Средец, с.Дебелт и с.Драчево се водоснабдяват от деривация „Ясна поляна”, а всички останали села от местни водоизточници. Град Средец се водоснабдява допълнително и от осем тръбни кладенци. Осем села не са водоснабдени. Това са: с.Белеврен, с.Варовик, с.Горно Ябълково, с.Гранитец, с.Граничар, с.Пънчево, с.Росеново, с.Тракийци. Външните водоснабдителни мрежи са частично подменени от „ВиК” ЕАД. Вътрешните водопроводни мрежи са с изминала годност, висока аварийност, която е трудно разкриваема.

Канализационната система и системата за пречистване на отпадни води в Община Средец са определено неразвити. Към момента в община Средец има изградена и действаща ПСОВ – в гр. Средец. В с. Дебелт е частично изградена канализация и помпена станция до пречиствателна станция „Промет”, които не са действащи и отпадните води се отвеждат до съществуващите дерета. В останалите селища се използват септични и попивни ями. Напълно отсъства инфраструктура за пречистване на битовите отпадни води.

Отпадъци: Събраните битови отпадъци от територията на Община Средец, включително и тези от производствени, търговски и административни дейности, които са с неопасен характер са се депонирани на общинско депо в землището на гр. Средец, местност „Корията”. От юли 2015г. събраните битови отпадъци от територията на Община Средец се извозват на регионално депо Братово – Запад, където преминават през сепарираща инсталация.

Общината има изготвен проект за Закриване и рекултивация на съществуващото общинско депо за битови отпадъци, намиращо се в местност „Корията”, Община Средец. ДЗЗД „Депо Средец“ изпълнява СМР на проекта за техническа и биологична рекултивация, като дейностите са започнали през месец септември 2019г. и се очаква да приключат през месец септември 2022г.

На територията на Община Средец няма изградена система за разделно управление на генерираните отпадъци от поддръжката и почистването на парковете и градините и биоразградимите отпадъци от домакинствата и заведенията за обществено хранене. През 2013г. по проект са раздадени около 100 компостера за домашно компостиране на територията на общината.

Община Средец е организираща разделното събиране на МРО на територията си, чрез сътрудничество с организации по оползотворяване или с „други лица“, притежаващи разрешително по реда на ЗУО.

На територията на Община Средец функционират пунктове за изкупуване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, оловни акумулаторни батерии, излезли от употреба моторни превозни средства.

Шум: Отсъствието на крупна промишлена дейност в Община Средец определя отсъствие на рискови енергийни източници. Факторите, които влияят върху степента на шумовото замърсяване от автотранспорта са интензивността на транспортния поток и процентния състав на товарните МПС, автобусите и леките автомобили. РИОСВ-Бургас осъществява контрол във връзка с прилагането на Закона за защита от шума в околната среда на територията на област Бургас.

Към категорията - зони със специфичен хигиенно-охранителен статут се отнасят зони, които по силата на съответни нормативни актове, следва да бъдат взети под внимание в процеса на планиране, а именно:

- водоземните системи за питейно-битово водоснабдяване, около които са учредени санитарно – охранителни зони в три пояса I, II и III по реда на Наредба №3/16.10.2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди.

В процедура по учредяване на Санитарно-охранителни зони (СОЗ) съгласно Наредба №3 от 16 октомври 2000 г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди са следните водоизточници представени в таблицата.

Таблица IV-01: Списък на водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване на територията на Община Средец, собственост на „ВиК“ ЕАД-Бургас

Име на съоръжението	Санитарно охранителни зони около водоизточниците	Разрешително
ШК-1 Средец	<i>Заповед 9/26.06.2017г.</i>	200 159
ШК-2 Средец		
ТК-3 Средец		
ТК-8 Средец		
ТК-9 Средец		
ТК-7 Дюлево		
ТК-ПС „Дюлево“		
ШК-ПС „Загорци“		2151 0177
ТК-БПС „Проход“	<i>Заповед 8/05.01.2012г.</i>	2151 0277
ШК Дюлево	<i>Заповед 70/21.11.2011г.</i>	2151 0214

ТК „Община Средец-Светлина”	няма	консервиран
каптиран извор „Бистрец”		2151 0198
ТК БПС „Бистрец”		2151 0198
ШК-1 ПС „Драчево”		2151 0168
каптиран извор ПС „Драка”		
каптиран извор „Тодинова чешма”		2151 0180
дренаж ПС „Кубадин”		2151 0179
каптиран извор „Барбова Бахча”		2151 0191
каптиран извор „Радойново”		2151 0196
каптиран извор „Брестите”		2151 0183
каптиран извор „Кара дере”	Заповед 20/02.02.2012г.	2151 0282
каптиран извор „Смокините”		2151 0186
тръбен кладенец	няма	
каптиран извор „Дядо Енчева чешма”		
каптиран извор „Горелия оксън”		
каптаж „Юртата”		2151 0179
каптиран извор „Бяла река”		2151 0169
каптиран извор „Баш дермен”		2151 0160
каптиран извор „Изворите”		2151 0170
каптиран извор „Хджова чешма”		2151 0182
каптиран извор „Пейкин кладенец”		
каптиран извор		
каптиран извор „Герге бунар”		2151 0181
каптиран извор „Лозята”		
каптиран извор „Клюнка”		2151 0178
каптиран извор „Адмиджа”		2151 0167

- източници на минерални води:

На територията на община Средец няма източници на минерални води, съгласно Изх.ДИ-45/(5)/10.07.2015г. на БДЧР-гр.Варна. Части от землищата на селата: Загорци, Суходол, Светлина, Дюлево и Дебелт попадат в пояс 3-ти на сондажи Б-20 и Б-88 от находище Съдиево, определен със Заповед МОСВ РД 877/25.08.2004г.

- Пречиствателни съоръжения за битово-фекални води и канализационна мрежа, съгласно Наредба № РД-02-20-8 от 17 май 2013 г. за проектиране, изграждане и експлоатация на канализационни системи - ДВ, бр. 49 от 4 юни 2013 г., в сила от 05.07.2013 г.

Във връзка с горесцитираната наредба, около съществуващите ПСОВ Средец и ПСОВ Божура и бъдещата ПСОВ Дебелт са обособени защитни зони, в които не се допуска строителство на жилищни сгради, туристически и други селищни образувания както следва:

- ПСОВ Средец: 300m;
- ПСОВ Дебелт: 200m;
- ПСОВ Божура: 150m,

отразени в графичната част на проекта.

За всички подсистеми на техническата инфраструктура трябва да бъдат предвидени необходимите сервитути и охранителни зони, което гарантира доброто им функциониране от техническа гледна точка и опазването на околната среда.

При определяне на местата за заустване на бъдещите ПСОВ Дебелт и ПСОВ Божура ще се избягват територии с природни местообитания в защитени зони и с характеристики на такива, включени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС, както и близост до тях.

По отношение опазването на чистотата на питейната вода важен е контролът по регламентираното заустване на пречистени отпадъчни води в реките, прилагане на строги санкции и упражняване на контрол по спазване на изискванията, свързани с третиране на различните по вид отпадъци.

V. ЦЕЛИ НА ОПАЗВАНЕ НА ОКОЛНАТА СРЕДА НА НАЦИОНАЛНО РАВНИЩЕ, ИМАЩИ ОТНОШЕНИЕ КЪМ ПЛАНА И НАЧИНА, ПО КОЙТО ТЕЗИ ЦЕЛИ И ВСИЧКИ ЕКОЛОГИЧНИ СЪОБРАЖЕНИЯ СА ВЗЕТИ ПОД ВНИМАНИЕ ПО ВРЕМЕ НА РАЗРАБОТВАНЕТО НА ПЛАНА

Благоприятните екологични условия са важен фактор за социално-икономическото развитие на всяко населено място. Интегрирането на екологичните принципи в националната политика е важно условие за опазването на околната среда. В този смисъл ОУП на Община Средец следва да бъде съобразен с документи на национално, регионално и локално равнище и основните стратегически цели, поставени в тях. Екологичната съгласуваност на целите и приоритетите, заложи в проекта на ОУП на Община Средец, е оценена на база обвързаността на ОУП с други планове и програми, имащи отношение към опазването на околната среда. Тези документи ще бъдат разгледани подробно. Освен нормативните документи, свързани със спецификата на отделните компоненти и фактори оказващи въздействие върху околната среда, е важно да се проследи и хоризонталната и вертикалната интеграция на предвижданията на ОУП с други планови документи в сферата на социално-икономическото (регионалното) развитие и пространствено (устройствено) планиране.

Стратегии и програми на национално ниво:

Проект на Национална стратегия за околна среда и Национален план за действие 2009 - 2018 г.

Националната стратегия за околна среда /НСОС/ е създадена в отговор на обществената потребност от осъществяване на планова, открита и предсказуема политика в областта на околната среда. НСОС се явява и естествено продължение на провежданата от Р България политика в областта на околната среда. Дългосрочната цел на България в областта на околната среда е: *Към по-добро качество на живот и устойчива околна среда. Тази цел е основополагаща за ОУП на Община Средец.*

Стратегическите цели по отношение на околната среда, посочени в Националната стратегия за околната среда и Национален план за действие 2009 – 2018 г., одобрена с Решение №353/15.05.2009 г. са следните:

1. Намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата и чиста енергия
2. Осигуряване на достатъчно по количество и с добро качество вода
3. По-здравословна околна среда за по-добро качество на живот
4. Насърчаване на устойчивото потребление и производство
5. Ограничаване и спиране на загубата на биологичното разнообразие
6. Формиране на нови модели на поведение, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие, както и осигуряване на по-качествена информация и мониторинг на околната среда.

Националната стратегия за околна среда 2009-2018г. отчита, че процесите и предизвикателствата, свързани с околната среда рефлектират във всички сектори на икономиката и сфери на живота и обратно, и това изисква нови по-интегрирани и комплексни подходи за тяхното решаване. Тя отговоря на нарастващата необходимост опазването и подобряването на качеството на околната среда да се разглежда като един от стълбовете на устойчивото развитие, съвместно с икономическото и социалното развитие. Стратегията очертава цели и действия, насочени към опазването, възстановяването и възпроизводството на естествената околна среда, поддържането на разнообразието на живата природа, разумното използване на природните богатства и ресурсите на страната в контекста на устойчивото развитие.

Стратегията се основава на концепцията, че предотвратяването на отрицателните изменения на екосистемите и нарушаването на техните функции в следствие на антропогенни въздействия е ключов фактор за постигане на глобалната цел на политиката по устойчиво развитие – подобряване на качеството на живот и благосъстоянието на настоящото и бъдещите поколения посредством създаването на устойчиви общности, способни да управляват и използват ефективно ресурсите и да развиват екологичния и социалния потенциал на икономиката, както и да осигуряват просперитет, опазване на околната среда и социално сближаване. В този смисъл стратегията цели не само по-устойчива околна среда, но и по-добро качество на живот.

Нейното изработване е съобразено с основните стратегически документи на Европейския съюз и ООН, имащи отношение към устойчивата околна среда - Лисабонската стратегия за развитие на Европейския съюз, Стратегията за устойчиво развитие на Европейския съюз, Стратегията за околна среда и тематичните стратегии към нея на Европейския съюз, най-новите политики на Европейската комисия в околната среда и устойчивото развитие – законодателните пакети „Климат - енергетика” и „Устойчиво потребление и производство”, Целите на хилядолетието за развитие (ООН) и др.

Националната стратегия и планът за действие са рамкови, тъй като вече се изпълняват или се подготвят нови/актуализират редица секторни и общински стратегически документи, свързани с околната среда. Тя следва да е водеща за осъществяването на ефективна политика за устойчива околна среда от компетентните институции, организации, включително на областно и общинско ниво.

В националната стратегия за околна среда гореописаните стратегически цели са разбити на специфични цели, които представят в подробности очакваните резултати. По-долу са описани

специфичните цели към всяка стратегическа цел, както и съответните индикатори за изпълнение.

Стратегическа цел 1: Намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата и чиста енергия

1.1. Намаляване на растежа на емисиите на парникови газове, отнесени към растежа на БВП на страната

- Емисии на парникови газове отнесени към растежа на БВП на страната
- Общо количество на емисии на парникови газове – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Емисии на парникови газове по сектори на икономиката (вкл. погълтители) – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Интензитет на емисиите на парникови газове от потреблението на енергия - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Извършени трансакции на единици за емисии в Националния регистър за отчитане на емисиите на парникови газове

1.2. Адаптиране към промените в климата

- Изградени системи за ранно предупреждение за природни бедствия и аварии свързани с изменението на климата
- Информираност по въпросите на изменението на климата и формиране на нови модели на поведение на обществото, насочени към намаляване и предотвратяване на последиците от изменението на климата

1.3. Постигане на устойчиво екологосъобразно развитие на енергетиката в страната

- Енергиен интензитет на икономиката (kgoe) - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Вложени енергийни ресурси за преобразуване (toe)
- Брутно вътрешно потребление на горива и енергия в страната по видове източници (хил. т н. е.)
- Дял на възобновяемата енергия в брутно вътрешно потребление (%)
- Дял на възобновяемата енергия в общото крайно енергийно потребление (%)
- Ефект от иновациите върху материалната и енергийна ефективност (%) - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Производство на електрическа енергия от ВЕИ (GWh)
- Емисии на вредни вещества от ТЕЦ и битово горене (kt/y)
- Емисии на киселинообразуващи субстанции от енергийния сектор – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Емисии от озонови прекурсори от енергийния сектор - индикатор за устойчиво развитие на Евростат

Стратегическа цел 2. Достигане и поддържане на високо качество на околната среда в населените места

2.1. Осигуряване на добро състояние на повърхностните и подземните води, на добър екологичен потенциал на изкуствените и силно модифицираните водни тела

- Население обслужвано от селищни пречиствателни станции за отпадъчни води – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Брой присъединени еквивалент жители към канализационните системи
- Процент на населението, свързано към СПСОВ

- Брой ново изградени и рехабилитирани СПСОВ

2.2. Осигуряване на вода с необходимото количество и качество за населението, водните екосистеми и икономиката на страната и намаляване на последиците от наводнения и засушавания в условията на глобални промени в климата

Количество на иззета вода /хил. куб. м/- индикатор на Евростат

- Вода, добита от повърхностни и подземни източници – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Степен на изграденост на нова хидротехническа инфраструктура
- Дял на населението, свързано с централно селищно водоснабдяване – показател от Целите на хилядолетието за развитие
- Дял на населението получаващо вода за питейно-битови цели с качество, съответстващо на нормативните изисквания
- Дял на населението, включено към селищна канализационна мрежа - показател от Целите на хилядолетието за развитие
- Дял на населението, обслужвано от пречиствателни станции за отпадни води - показател от Целите на хилядолетието за развитие
- Дължина на новоизградените и рехабилитирани мрежи за питейно-битово водоснабдяване
- Брой нови питейни водоизточници и нови и рехабилитирани ПСПВ

2.3. Възприемането на водите като елемент от националната сигурност, с цел устойчиво развитие на страната

- Степен на осигуреност на населението с вода за питейно-битови нужди

2.4. Въвеждане на интегрирано управление на водите и крайбрежните зони в Черноморския басейнов район на основата на екосистемния подход

- Брой изградени, реконструирани и модернизирани ПСОВ
- Относителен дял на отпадните води обработвани в ПСОВ
- Емисии на азот и фосфор
- Замърсявания с азот и фосфор от земеделието
- Брой предприятия, съоръжения и земеделски стопанства използващи най-добри налични практики
- Брой и площ на морски защитени територии и защитени зони НАТУРА 2000
- Размер на рибарски флотилии - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Количество риба уловена извън безопасния биологичен минимум/лимит - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Обем производство в обектите за аквакултури
- Относителен дял на използване (засягане) на площите на защитени територии и зони на Националната екологична мрежа в Зона А и Зона Б, чиито обхват е определен в Закона за устройството на Черноморското крайбрежие
- Относителен дял на урбанизираните територии в Зона А и Зона Б, чийто обхват е определен в Закона за устройството на Черноморското крайбрежие
- Площ на защитени територии и защитени зони в Зона А и Зона Б, чийто обхват е определен в Закона за устройството на Черноморското крайбрежие
- Относителен дял на площта на защитените територии в морето и с приети планове за управление в Зона А и Зона Б, чийто обхват е определен в Закона за устройството на Черноморското крайбрежие

Стратегическа цел 3: По-здравословна околна среда за по-добро качество на живот

3.1. Намаляване на здравния риск от замърсяването на околната среда

- Очаквана продължителност на живота и години живот в здраве по пол - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Експозиция на населението на замърсяване с прахови частици ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Експозиция на населението на замърсяване с озон ($\mu\text{g}/\text{m}^3$)- индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Население, изложено на шум - индикатор за устойчиво развитие на Евростат

3.2. Достигане на общоевропейските норми за качество на атмосферния въздух (КАВ) върху територията на цялата страна, намаляване нивата на емисиите и подобряване на качеството на течните горива

- Брой населени места с измерени концентрации на отделните замърсители над нормите
- Население, изложено на наднормено замърсяване по отделни замърсители (бр. жители)
- Общи годишни емисии на замърсителите, посочени в Таблица 1, в т.ч. емисии на кисляващи вещества (серен диоксид SO_2 , азотни оксиди NO_x и амоняк NH_3) – индикатор за устойчиво развитие по Евростат и емисии на прекурсори на прахови частици (азотни оксиди NO_x , серен диоксид SO_2 и амоняк NH_3) – индикатор за устойчиво развитие по Евростат
- Съдържание на сяра в течните горива (m/m)

3.3 Прекратяване употребата на вещества, които нарушават озоновия слой и намаляване емисиите на флуорирани парникови газове

- Употреба на вещества, нарушаващи озоновия слой (t)
- Емисии на флуорирани парникови газове (t)

3.4. Намаляване на рисковете за човешкото здраве и околната среда от химикалите

- Брой изпълнени предписания към брой на констатираните несъответствия при производство/пускане на пазара на химични вещества в самостоятелен вид, в препарати и в определени изделия
- Предприятия, извършили предварителна регистрация по REACH, отнесени към предприятията, имащи задължение за регистрация по REACH (%)

3.5. Предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях

- Предприятия, опериращи в съответствие с условията в разрешителните по чл.104 на Закона за опазване на околната среда, отнесени към предприятията с издадено разрешително (%)

3.6. Предотвратяване на нерегламентиран износ на определени опасни химикали

- Брой регистрирани несъответствия при износ на определени опасни химикали към общия брой на подадените уведомления за износ (%/година)

3.7. Повишаване информираността на населението, вкл. в детска и училищна възраст за ограничаване на рисковете за околната среда и човешкото здраве от употребата на определени опасни химикали

- Предоставена информация за рисковете от употребата на определени опасни химикали

3.8. Предотвратяване и намаляване на шума в населените места

- Брой разработени стратегически шумови карти
- Брой разработени планове за действие
- Брой изпълнени мерки от плановете за действие

3.9. Подобряване на контрола върху източниците на шум в околната среда от страна на компетентните органи

- Брой промишлени източници, отговарящи на нормативните изисквания, спрямо общия брой извършени проверки
- Брой пунктове от националната система за анализ, оценка и контрол на шума, отговарящи на нормативните изисквания спрямо общия брой пунктове
- Брой извършени контролни измервания на шумови нива от локални източници

3.10. Устойчиво управление на почвите

- Процент земеделски земи, на които се прилагат агроекологичните схеми – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Брой въведени компенсаторни и/или други финансови схеми за устойчиво управление на земите

3.11. Възстановяване на увредени почви

- Възстановени почви за година (хектар)
- Годишни разходи за възстановяване на увредени почви
- Брой утвърдени/ използване нови технологии за възстановяване на увредени почви

Стратегическа цел 4. Насърчаване на устойчивото потребление и производство

4.1. Разширяване използването на екологосъобразни технологии и екоиновации във всички сектори на икономиката

- Разходи за развойно-изследователска дейност – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Оборот от иновациите – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Ефект от иновациите върху материалната и енергийна ефективност – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Брой на изградените центрове за изследвания и иновации

4.2. Устойчиво управление и рационално ползване на земните недра и на подземните богатства

- Брой на разгледани и съгласувани цялостни и годишни работни проекти за търсене и/или проучване, добив и първична преработка
- Брой на разгледани, съгласувани и утвърдени планове за управление на минните отпадъци
- Брой на извършени проверки на геологопроучвателни и миннодобивни обекти
- Създаване, поддържане и актуализиране на информационни системи и на бази данни за находищата на подземни богатства и за съоръженията за минни отпадъци на територията на страната

4.3. Ограничаване на натоварването върху околната среда от дейностите по търсене и/или проучване, добив и преработка на подземни богатства

- Инвентаризация на съоръженията за минни отпадъци на територията на страната
- Създаване, поддържане и актуализиране на бази данни от мониторинга на съоръжения за минни отпадъци
- Брой разгледани и съгласувани проекти за рекултивация на нарушените терени
- Брой проведени семинари и изготвени методически документи

4.4. Интегриране на превантивните инструменти по околната среда с икономическите политики

- Брой издадени в срок решения по ОВОС и решения за преценяване необходимостта от ОВОС
- Брой издадени в срок становища по ЕО и решения за преценяване на необходимостта от ЕО
- Брой издадени в срок решения по комплексни разрешителни

- Брой преразгледани/изменени/актуализирани в срок комплексни разрешителни
- Брой проведени семинари и издадени методически документи

4.5. Стимулиране на устойчиви модели на потребление и производство във всички сектори на икономиката

- Организации със системи за управление на околната среда – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Продукти с присъден знак за екомаркировка – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Площи, за които са поети агроекологични ангажименти – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Площи, които се управляват по методите на биологичното земеделие – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Гъстота на животновъдството – индикатор за устойчиво развитие на Евростат

4.6. Устойчиво управление на отпадъците

- Производителност на ресурсите – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Генерирани битови отпадъци – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Дял на населението, обхванато от организирана система за събиране и транспортиране на отпадъците – показател от Целите на хилядолетието за развитие
- Компоненти на потреблението на материали от домакинствата – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Потребление на материали от домакинствата по видове – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Третиране на битовите отпадъци по видове начини за третиране – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Генериране на опасни отпадъци по икономически дейности – индикатор за устойчиво развитие на Евростат

4.7. Постигане на устойчиво развитие на транспортната система и намаляване на натиска на транспорта върху околната среда

- Потребление на енергия от транспорта (общо и по видове транспорт) (toe) – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Емисии на озонови прекурсори от транспорта (t) – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Емисии на парникови газове от транспорта (общо и по видове транспорт) (t) – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Емисии на фини прахови частици (PM₁₀) от транспорта (t) – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Пазарен дял на биогоривата (%)
- Концентрации на вредни вещества в атмосферния въздух в градските зони (µg/m³)
- % на велоалеите от градската транспортна мрежа
- Брой на пътуванията с обществен транспорт
- Брой на пътуванията с релсов обществен транспорт
- Брой проекти за изграждани на велосипедни алеи

4.8. Устойчиво развитие на районите в страната

- Разходи за възстановяване и опазване на околната среда
- Подобряване на качеството на околната среда в районите с натрупани екологични проблеми
- Подобряване зелената система на населените места - брой реализирани проекти

- Подобряване състоянието и увеличаване на броя на зелените площи в урбанизираните територии
- Брой на разработените нови общи устройствени планове на общини и районни устройствени схеми
- Изготвени с широко участие на заинтересованите страни, екологични оценки на: Националната комплексна устройствена схема, районните устройствени схеми, общите устройствени планове, Общия устройствен план на София и Столичната община, регионалните планове за развитие
- Експозиция на населението на замърсяване с прахови частици ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Експозиция на населението на замърсяване с озон ($\mu\text{g}/\text{m}^3$) - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Население, живеещо в домакинства, изложени на шум
- Население, обслужвано от селищни пречиствателни станции за отпадни води
- Генерирани битови отпадъци
- Относителен дял на населението на района от ниво 2, съгл. Закона за регионалното развитие и на общините в него, обхванато от системата за организирано сметосъбиране
- Относителен дял на населението на района от ниво 2, съгл. Закона за регионалното развитие и на общините в него, обхванато от системата за разделно сметосъбиране
- Количество на рециклираните битови отпадъци (тонове)
- Брой на рекултивирани стари сметища за битови отпадъци

4.9. Развитие на устойчива градска среда и агломерации

- Брой реализирани ландшафтни проекти
- Разработени и одобрени актуални устройствени планове на градове, както и подробни устройствени планове, отчитащи политиката за териториално развитие на ЕС (бр.)
- Увеличаване на зелените площи в населените места (хектар)
- Въведени съоръжения за използване на слънчевата енергия за отопление на сградите и други алтернативни източници на енергия
- Брой реализирани проекти за изграждане на велосипедни алеи в градските зони

4.10. Постигане на устойчиво развитие на селското стопанство и намаляване на натиска на сектора върху околната среда

- Изменение на индекса на популация на птици, обитаващи земеделски земи
- Популации на местни породи и сортове (хектара, заети с местни сортове и бр. животински единици от местни породи)
- Използвани земеделски площи в необлагодетелствани райони, за които са получени компенсаторни плащания (хектар)
- Земи с висока природна стойност, за които е поет агроекологичен ангажимент (хектар)
- Площи, в % от общата обработваема земя, за които са поети агроекологични ангажименти – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Площи, в % от общата обработваема земя, отглеждани по биологичен начин – индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Концентрация на биогенни вещества (нитратен и амониев азот, фосфати) в повърхностните води по басейнови райони (мг/л)
- Концентрация на биогенни вещества (нитратен и амониев азот, фосфати) в подземните води по басейнови райони (мг/л)
- Концентрация на пестициди в повърхностните води (мг/л)
- Концентрация на пестициди в подземните води (мг/л)

- Напооявани земеделски площи (хектара)
- Площи с риск от почвена ерозия (загуби в т/ха/година)
- Площи, засегнати от ветрова ерозия (ха)
- Производство на енергия от възобновяеми източници в селското стопанство (GWh)
- Емисии на вредни вещества в атмосферата от селското стопанство (т.)
- Изградени нови торохранилища (бр.)

4.11. Устойчиво управление на горите на основата на екосистемния подход

- Относителен дял на горските територии
- Горски дървета увредени от обезлистване
- Отношение на годишните сечи към нетния годишен прираст на горите
- Площ на горите с местни видове
- Брой горски пожари
- Засегната територия, вследствие на пожари (ха) (естествени гори или култури)
- Процент от горите, които са сертифицирани
- Дял на недървесните горски продукти
- Стойност на недървесни продукти – като сума в лв., платени като такси за ползване, като реализирана печалба от сектора по пазарни цени
- Процент от горската територия управлявана за отдих и туризъм
- Стойност на капиталовите инвестиции и годишни разходи по управление на горите, дървесните и недървесни продукти, базирани горски екологични услуги, отдих и туризъм

4.12. Намаляване на натиска върху околната среда от туристическия сектор и развитие на устойчив туризъм

- Съотношение между броя на туристите и местното население
- Процент на наличност на свободна леглова база през цялата година
- Процент на посетителите, пристигащи с превозни средства различни от автомобил или самолет
- Процент на отпадъците, рециклирани от предприятията от туристическия сектор
- Процент на предприятията от туристическия сектор с признати екологични сертификати
- Брой на отличителни еко-туристически марки за качество (Марка “Автентична България”, Марка “Пан Парк” (PAN Parks), Марка “Странджа” и др.)
- Брой еко-сертификати в сферата на туризма
- Брой присъдени награди “Син флаг”

4.13. Интегрирана защита и опазване на природното и културно наследство

- Брой нови обекти включени в Списъка на ЮНЕСКО
- Брой и размер на защитените територии
- Брой регистрирани интегрирани обекти на природното и културно наследство (материално и нематериално)
- Брой разширени обекти (с природната им среда), от вече включените в списъка на ЮНЕСКО
- Територии, категоризирани като културен ландшафт

Стратегическа цел 5. Ограничаване и спиране на загубата на биологично разнообразие

5.1. Устойчиво управление на биологичното разнообразие

- Индекс на броя на обикновените птици на единица територия – индикатор за устойчиво развитие на Евростат

5.2. Опазване на местообитания и видове с европейско и национално значение от Националната екологична мрежа и извън нея

- Покритие на мрежата от защитени територии
- Покритие на мрежата от защитени зони НАТУРА 2000
- Брой на разработените планове за управление на защитени територии и защитени зони и планове за действие за видове от дивата флора и фауна
- Процент на площите на защитени територии и защитени зони с утвърдени планове за управление
- Брой определени места по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Брой определени места по Директивата за опазване на дивите птици - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Дял на защитените територии – показател за постигане на Целите на Хилядолетието за развитие
- Брой видове и местообитания с подобро състояние

Стратегическа цел 6. Формиране на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие, както и осигуряване на качествена информация и мониторинг на околната среда

6.1. Подобряване на достъпа до информация и участие на обществеността в процеса на вземане на решения за околната среда, включително повишаване на използването на електронните средства за достъп до информация и участие на обществеността в процеса на вземане на решения

- Достъп до електронно правителство - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
Използване на услугите от електронното правителство - индикатор за устойчиво развитие на Евростат
- Брой посетители в сайтовете на МОСВ и неговите поделения
- Редовна актуализация на сайтовете на МОСВ и неговите поделения на български и английски език
- Процент на запознатите с правото си на достъп до информация и участие на обществеността в процеса на вземане на решения за околната среда
- Брой посетители в информационните центрове на обществеността на МОСВ и неговите поделения
- Брой на базите данни и публичните регистри поддържани в интернет от МОСВ и поделенията му
- Брой издадени решения за предоставяне на достъп до информация в МОСВ и неговите поделения
- Брой организирани публични електронни дискусии и обсъждания на проекти на документи, свързани с околната среда и устойчивото развитие
- Брой консултативни органи, свързани с управлението на околната среда, в които участват представители на различни групи на обществеността
- Осигурен електронен достъп до информацията за околна среда и устойчиво развитие на хората в неравностойно положение

6.2. Повишаване на общественото съзнание, културата, образованието и формиране на нови модели на поведение на обществото, щадящи околната среда и съдействащи за устойчивото развитие

- Интегриране на образованието по околна среда и устойчиво развитие в учебните програми и стандарти, както и в преквалификационни програми и курсове за държавната и местната администрация, НПО и бизнеса
- Брой издадени учебни помагала за учители и ученици за опазване на околната среда и устойчивото развитие
- Брой издадени информационни материали за различни групи на обществеността за опазване на околната среда и устойчивото развитие
- Брой организирани информационно-образователни кампании
- Брой осигурени електронни програми за образование по околна среда и устойчиво развитие

6.3. Подобряване и развитие на системите за наблюдение и програмите за мониторинг

- Брой на извършените докладвания до ЕАОС/ЕК (директиви)
- Процент на обновените схеми/ станции/стационари за наблюдения
- Брой на изготвени анализи и оценки
- Брой стратегически документи/ програми, в които са използвани анализи и оценки въз основа на информацията от НСМОС

6.4. Подобряване и изграждане на нови информационни системи и регистри за състоянието на околната среда

- Функциониращи публични регистри и информационни системи (вкл. и ГИС базирани)
- Процент публична информация/ БД/ИС спрямо наличната в Националната база данни
- Повишена информираност на населението - предоставена информация/ брой искания въз основа на които е предоставена налична и допълнително обработена информация
- Подобро взаимодействие и обмен между държавните и научните институции и НПО, които събират и обработват информацията за околната среда (НСИ, МРРБ, МОСВ, МЗХ, ДАГ и др.)

6.5. Разработване на методологии и въвеждане пакет от индикатори, включително и индикатори за устойчиво развитие, като инструменти за оценка на състоянието на околната среда и ефективността на екологичната политика

- Утвърдени от министъра на околната среда и водите методики/инструкции за изготвяне и прилагане на индикатори за оценка на състоянието и опазването на околната среда
- Брой внедрени индикатори
- Брой индикаторни доклади
- Брой обучени експерти
- Степен на подобрена междуинституционална координация
- Брой проведени семинари, информационни кампании

В Матрица 3 от настоящата Екологична оценка, приоритетите на ОУП на Община Средец са съпоставени с тези шест стратегически цели. В резултат на съпоставянето е оценена степента на въздействие на съответния приоритет на ОУП и специфичните цели към него върху стратегически цели, определени в Националната стратегия за околна среда. Въздействието е оценено като положително, силно положително, отрицателно, нулево и няма отношение.

Национален план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020г.

Планът е приет с Решение №831 на Министерския съвет от 22.12.2014 г. Той е четвъртият програмен документ на национално ниво за управление на дейностите по отпадъците в Р.България. Основна цел на плана е да прекъсне връзката между икономическия растеж и

отпадъците, като подобри йерархията на управлението на отпадъците чрез разработване за първи път на подпрограма и мерки за предотвратяване на образуването на отпадъците, постави конкретни количествени цели за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на конкретни потоци отпадъци.

Генералната стратегическа цел на страната в сферата на управление на отпадъците е: **Общество и бизнес, които не депонират отпадъци.**

Посочени са 4 специфични цели, на които трябва да се наблегне, за постигане на основната цел залегнала в Националния план:

Специфична цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване

Специфична цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.

Специфична цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Специфична цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците

Плана за управление на отпадъците 2014-2020 г. е основен документ, в рамките на които са разработени девет програми, които чрез своите дейности водят до постигане на изпълнението както на конкретните програмни цели (оперативни цели), така и на четирите стратегически цели. Изборът на конкретни мерки и тяхната комбинация във времето представляват различни алтернативи за достигане на набелязаните цели.

Стратегическа цел	Програма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Национална Програма за предотвратяване образуването на отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програма за достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло. ▪ Програма за достигане на целите и изискванията за биоразградимите отпадъци в т.ч. за биоотпадъците. ▪ Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради. ▪ Програма за достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на МРО. ▪ Програма за подобряване на йерархията на управление на другите потоци отпадъци и намаляване на риска за околната от депата за битови отпадъци.

Стратегическа цел	Програма
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програма за подобряване капацитета на институциите за управление на отпадъците. ▪ Програма за подобряване качеството на информацията, подпомагаща вземането на информирани управленски решения.
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Програма за подобряване информираността и участието на населението и бизнеса относно дейностите по управление на отпадъците.

В Матрица 3 от настоящата Екологична оценка, приоритетите на ОУП на Община Средец са съпоставени с тези четири стратегически цели. В резултат на съпоставянето е оценена степента на въздействие на съответния приоритет на ОУП и специфичните цели към него върху стратегически цели, определени в Националния план за управление на отпадъците (НПУО) 2014-2020г. Въздействието е оценено като положително, силно положително, отрицателно, нулево и няма отношение.

Предвид предназначението на плана за изменение на ОУП на Община Средец и предприемането в него на широк спектър от общински дейности, планът е съобразен с Националните цели по опазване на околната среда.

Стратегии и програми на регионално ниво:

План за управление на речните басейни (ПУРБ) в Черноморския район за басейново управление 2016 – 2021 г.

Планът е основен инструмент за управление на водите на басейнов принцип, както и за постигане на целите на Рамковата директива по водите 2000/60/ЕС (РДВ), транспонирана в Закона за водите. Първият План е публикуван в началото на 2010 г. и обхваща периода до 2015 година. Съгласно изискванията на чл. 14 от РДВ и чл. 159, ал. 1 от ЗВ, ПУРБ се преразглежда и актуализира на всеки шест години след първоначалното му публикуване.

Актуализация на целите за опазване на околната среда на повърхности водни тела

Определянето на целите за опазване на околната среда е описано в Глава X, Радел III от Закона за водите.

Съгласно чл. 156а, ал. 1, т. 1 от ЗВ целите за опазване на околната среда при повърхностните води се определят за:

- предотвратяване влошаването на състоянието на всички повърхностни водни тела;
- опазване, подобряване и възстановяване на всички повърхностни водни тела за постигане добро състояние на водите;
- опазване и подобряване качеството на водите във всички изкуствени и силно модифицирани водни тела и постигане на добър екологичен потенциал и добро химическо състояние/статус;
- предотвратяване, прогресивно намаляване и прекратяване наведнъж или на етапи на замърсяването от емисии, зауствания и изпускания на приоритетни и приоритетно опасни вещества;

Постигането на целта „добро екологично състояние” е свързано с:

- ✓ намаляване на натоварване с биогенни вещества, главно от отпадъчни води от населени места;
- ✓ подобряване на общото физико-химично състояние от дифузно замърсяване;
- ✓ намаляване замърсяване със специфични вещества;
- ✓ подобряване на хидроморфоложките условия.

Целите, които са свързани с подобряване на екологичното и химично състояние на водните тела са заложили като „постигане на добро състоянието по биологични и физикохимични елементи”, за които не е постигнато добро състояние съгласно Наредба Н-4 от 2012 г. за характеризирани на повърхностните води и Наредба от 2010 г. за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители.

Актуализация на целите за опазване на околната среда на подземни водни тела

Актуализацията на целите за опазване на околната среда на подземните водни тела в териториалния обхват на ЧРБУ се извършва в съответствие с Глава десета, Раздел III на ЗВ и чл. 4, т.1, б) на РДВ. Главната цел за подземните води е постигане на добро състояние за всички ПВТ. Целите за опазване на околната среда за подземните водни тела са определени на база конкретните параметри с концентрации на РС и средна стойност за периода (2010-2014 год.) над стандарта или праговата стойност.

За всяко подземно водно тяло е необходимо да се спазват следните изисквания:

- Опазване на подземните води като ценен природен ресурс и основен източник на вода за питейно – битово водоснабдяване;
- Предотвратяване или ограничаване на въвеждането на замърсители в подземните водни тела;
- Предотвратяване влошаването на химичното състояние на всички подземни водни тела;
- Осигуряване на баланс между черпенето и възстановяването на подземните води, с цел постигне на добро състояние.
- Нивото на подземните води не трябва да бъде повлияно от антропогенни изменения, като пречка за достигане на екологичните цели на свързаните повърхностни води, езера и влажни зони, да оказва влияние на понижаване количеството на тези водни тела или да води до значими щети за сухоземните екосистеми, директно свързани с подземните води;
- Прекратяване на значимите и устойчиви тенденции на увеличение концентрацията на замърсяване в резултат от човешка дейност, за да се намали трайно замърсяването на подземните води;
- Постигане и поддържане на добро количествено и добро химично състояние на подземните водни тела.

На база на общите цели са определени оперативни цели за количеството и качеството на подземните води.

По отношение на количественото състояние на ПВТ целите са следните:

- Нивото на подземните води в ПВТ да бъде такова, че разполагаемите ресурси няма да бъдат превишени от общото средно многогодишно черпене, включващо черпенето на базата на издадени разрешителни за водоземане и черпенето от кладенците за задоволяване на собствените потребности на гражданите;
- Промените в нивото на подземните води, в резултат от черпенето, няма да предизвикват временна или постоянна промяна в посоката на потока, включително на ограничени територии, които могат да доведат до:

- непостигане на целите за свързаните повърхностни водни тела;
- значимо влошаване на състоянието на повърхностни водни тела;
- значително увреждане на сухоземни екосистеми, зависещи пряко от ПВТ;
- привличане (интрузия) на солени води или други замърсени води;
- непрекъснатата и ясно определена антропогенна тенденция за промяна в посоката на потока, която може да доведе до интрузия.

По отношение на химичното състояние на ПВТ целта е ненадвишаване на:

- Стандарта за качество на подземните води определени в Приложение № 1 към Наредба №1/10.10.2007 г., стандарта за качество на питейните води в Наредба № 9/16.03.2001 г.
- Стандартите за качество на замърсителите, установени в приложение I на Директивата за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване;
- Праговите стойности (ПС) определени за всички замърсители и показатели на замърсяване, които характеризират ПВТ определени в риск да не постигнат добро химично състояние.

Актуализация на целите за опазване на околната среда на зоните за защита

Опазването на водите в зоните за защита осигурява развитието на водните екосистеми и свързаните с тях сухоземни екосистеми и цели да се съхрани и опази биоразнообразието, чрез защита на местообитанията и ландшафта, както и да осигури вода за питейно-битови нужди на населението с необходимото качество и количество.

За тези територии и зони се определят специфични изисквания към състоянието на водите, които трябва да се постигат и/или поддържат, поради характера на защитената територия или биологичното разнообразие. Опазването на природата в защитените територии има предимство пред другите дейности в тях.

Определени са следните цели за опазване на водите в зоните за защита:

- За зони, обявени по Natura 2000 - осигуряване на развитието на водните екосистеми и свързаните с тях сухоземни екосистеми;
- За уязвими зони - намаляване и/или предотвратяване замърсяването с нитрати;
- За чувствителни зони – намаляване на замърсяването с биогени;
- Зони за извличане на вода за човешка консумация - недопускане постъпването на замърсители във водоизточниците;
- Зони за къпане - намаляване замърсяването на крайбрежните морски води и осигуряване на благоприятни условия за рекреация;
- Зони за развъждане на риби и черупкови организми - намаляване замърсяването на водите и осигуряване на благоприятни условия за развитие на тези организми.

За постигане на целите за повърхностни и подземни води и в зоните за защита на водите е разработена Програма от мерки, подробно представена в Раздел 7 на ПУРБ.

План за управление на риска от наводнения (ПУРН) на Черноморски район за басейново управление 2016-2021 г.

Планът за управление на риска от наводнения (ПУРН) е изготвен съгласно чл.7 от Директива 2007/60/ЕС (Европейска Директива за наводненията) и на основание чл. 146и от Закона за водите. Планът разглежда всички аспекти на управлението на риска, като се съсредоточава върху предотвратяването, защитата, подготвеността, включително прогнозите за наводнения,

системите за ранно предупреждение и отчита характеристиките на Черноморския район за басейново управление на водите за период от шест години – от 2016 до 2021 година включително. Той включва Програма от конкретни мерки или комбинация от мерки за решаване на установените проблеми и постигане на поставените цели за всеки един от определените 45 района със значителен потенциален риск от наводнения.

Директивата изисква от държавите членки да приложат подход на дългосрочно планиране за намаляване на риска от наводнения в три етапа:

- ✓ Изготвяне на Предварителна оценка на риска от наводнения за всеки район на басейново управление;
- ✓ Съставяне на карти на районите под заплаха от наводнения и карти на райони с риск от наводнения;
- ✓ Разработване на План за управление на риска от наводнения с включена Програма от мерки.

За територията на БДЧР Варна има изготвена предварителна оценка на риска от наводнения (ПОРН) в Черноморски район за басейново управление на водите. ПОРН е извършена в изпълнение на чл.4 от Директива 2007/60/ЕС относно оценка и управление на риска от наводнения и чл. 146а, ал.1 от Закона за водите. Оценката включва:

- ✓ карти на районите за басейново управление на водите, указващи топографията и предназначението на земята, включително границите на:
 - речните басейни и подбасейни;
 - крайбрежните райони;
- ✓ описание на възникнали в миналото наводнения със значителни неблагоприятни последици върху човешкото здраве, околната среда, културното наследство, техническата инфраструктура и стопанската дейност;
- ✓ мащаба на наводненията, пътя им на разпространение и оценка на неблагоприятните последици от тях;
- ✓ оценка на евентуалните неблагоприятни последици от бъдещи наводнения за човешкото здраве, околната среда, културното наследство, техническата инфраструктура и стопанската дейност, като се отчитат:
 - топографията, разположението на водните течения и техните общи хидроложки и геоморфологични характеристики, включително ретензионните низини като естествени водозадържащи повърхности;
 - ефективността на създадени от човека инфраструктури (системи и съоръжения) за защита от наводнения, разположението на населените места, районите на стопанска дейности дългосрочното благоустройство;
 - влиянието на промяната на климата върху появата на наводнения.

Идентифицирането и оценката на потенциалните неблагоприятни последици от бъдещи наводнения, възникнали на територията на Черноморски район за басейново управление на водите е извършена съгласно единна национална методика „Предварителна оценка на риска от наводнения в главните речни басейни на Р България – методика за оценка на риска от наводнения, съгласно изискванията на Директива 2007/60/ЕС” утвърдена от Министъра на околната среда и водите през м.юли 2011 г.

В изпълнение на изискванията на чл.5 от Директива 2007/60/ЕО относно оценката и управлението на риска от наводнения и чл. 146г, ал. 1 от Закона за водите, Директорът на Басейнова дирекция за Черноморски район е определил райони, за които се счита че

съществува значителен потенциален риск от наводнения или вероятност за значителен потенциален риск от наводнения (РЗПРН). Определянето им е неразделна част от Предварителната оценка на риска от наводнения (ПОРН) по чл.4 от Директивата и се явява нейна крайна фаза.

Регионален план за развитие на Югоизточен район от ниво 2 за периода 2014-2020 г.

Разработен е през 2013 г. Във визията на регионалния план е заложена прогнозата, че в резултат от прилагането му ще се повиши значително степента на икономическо развитие и ще се подобрят условия за живот в населените места в района, като стремежът е към доближаване до средното ниво на социално-икономическо развитие в ЕС, реализирайки интелигентен, устойчив, приобщаващ и щадящ природната среда и нейните ресурси растеж. Ще бъде оползотворен специфичният потенциал на района за развитие на туризма и енергетиката, произтичащ от стратегическото му разположение на Черно море.

Стратегическите цели и приоритети, поставени в плана са както следва:

***Стратегическа цел 1:** Икономическо сближаване на ЮИР на междурегионално (с другите райони от ниво 2 в страната) и вътрешнорегионално (между областите в рамките на района от ниво 2) ниво посредством използване на собствения потенциал на района в условията на щадящо околната среда развитие.*

***Приоритет 1:** Повишаване конкурентноспособността на регионалната икономика и подкрепа за малкия и среден бизнес в Югоизточен район.*

***Приоритет 2:** Развитие на устойчиви форми на туризъм и на културните и творчески индустрии в Югоизточен район.*

***Приоритет 3:** Развитие на инфраструктурата за опазване на околната среда в Югоизточен район.*

***Стратегическа цел 2:** Социално сближаване и намаляване на междуобластните неравенства в ЮИР чрез инвестиции в човешките ресурси и подобряване на социалната инфраструктура.*

***Приоритет 1:** Подобряване на достъпа до образователни, здравни, социални, културни услуги и развитие на спортната инфраструктура в Югоизточен район.*

***Приоритет 2:** Подобряване на качествените характеристики и конкурентноспособността на човешките ресурси в Югоизточен район.*

***Приоритет 3:** Укрепване на административния капацитет на местните и регионални власти в Югоизточен район.*

***Стратегическа цел 3:** Развитие и подобряване на териториалното сближаване на ЮИР чрез използване на различните форми на териториалното сътрудничество – трансгранично, транснационално и междурегионално.*

***Приоритет 1:** Развитие на трансграничното сътрудничество и мобилизиране потенциала на периферните гранични територии в Югоизточен район.*

***Приоритет 2:** Развитие на междурегионално сътрудничество в помощ на постигане на стратегическите цели за развитие на Югоизточен район.*

***Приоритет 3:** Опазване българската акватория на Черно море и развитие на морското дело и рибарството в Югоизточен район.*

***Стратегическа цел 4:** Балансирано териториално развитие на ЮИР чрез укрепване на градовете-центрове, подобряване свързаността в района и качеството на средата в населените места.*

Приоритет 1: Интегрирано развитие на градовете в Югоизточен район и подобряване качеството на градската среда.

Приоритет 2: Подобряване свързаността на Югоизточен район в национален и международен план.

Приоритет 3: Подобряване качеството на живот в селските райони.

Стратегии и програми на местно ниво:

Общински план за развитие на Община Средец – програмнен период 2014-2020г.

Общинският план за развитие на община Средец за периода 2014-2020 г. е документ за стратегическо планиране на устойчиво интегрирано развитие на територията на общината, който се разработва в съответствие с предвижданията на Областната стратегия за развитие на област Бургас за периода 2014-2020 г.

Общинският план за развитие определя средносрочните цели и приоритети за развитие, като се отчитат специфичните характеристики и потенциала на общината, от една страна и стратегическите насоки за разработване на целите и приоритетите на общинските планове за развитие, съдържащи се в съответната областна стратегия за развитие за периода до 2020 г., от друга страна.

При разработването на ОПР на община Средец за периода 2014-2020 г. бяха съобразени следните насоки и изисквания:

- Съответствие на плана с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС;
- Координация и съгласуваност с европейските, националните и местните политики за конкуренция, опазване и подобряване на околната среда и равните възможности;
- Осигуряване на информация и публичност на процесите на планиране и програмиране, финансиране, изпълнение, наблюдение и оценка в областта на интегрираното регионално и местно развитие;
- Методологическите работни документи на ЕК за използване на индикатори и извършване на оценки;
- Спазването на принципа на съфинансиране и допълняемост на местните собствени финансови ресурси за развитие със средства от държавния бюджет, фондовете на ЕС и други публични и частни източници.

Стратегическата рамка на документа е насочена към:

- Устойчиво развитие и използване на ресурсния потенциал на общината;
- Повишаване благосъстоянието на хората;
- Съчетаване целите на икономическото и социалното развитие с изискването за опазване на природната среда в общината;
- Запазване и доразвиване на положителните процеси и тенденции в развитието на общината и решаване или смекчаване на най-сериозните проблеми, лимитиращи възможностите за развитие на местната икономика;

Визията за развитие на общината е израз на желанията на заинтересованите страни и широката общественост за това какъв трябва да бъде статуса на общината към хоризонта на програмния период 2014-2020 г. Нейната формулировка има за цел да формира в общността чувство за ясна и желана посока на развитие, на чиято основа са формулирани съответно приоритетите, целите и мерките, изграждащи настоящата стратегия.

Визия за развитие на Община Средец през периода 2014-2020г:

Превръщане на Община Средец в устойчива самоуправляваща се общност с икономика, базирана на местните ресурси и сравнителни предимства, със съвременна инфраструктура и качествена жизнена среда.

Община, чиято основна ценност и основен ресурс е приоритетното развитие на човешкия капитал чрез целеви интервенции.

Стратегията има за задача:

- Да очертае основните насоки за развитие във водещите сфери на общинската икономика;
- Да формулира реалистични приоритети и цели за развитие на общината;
- Да набележи адекватни действия за реализацията на желаните промени, като осигури най-ефективно използване на местните ресурси;
- Да интегрира действията на различните институции и структури, които имат влияние върху хода на социално-икономическите промени;
- Да стимулира възникването в обществото на нова ценностна система, нов подход при решаването на проблемите и ново съвременно мислене;
- Да превърне общината в гостоприемна среда на инвестиции, бизнес, услуги и работна сила.

Основните принципи върху които се основава стратегическата рамка на ОПР на община Средец за периода 2014-2020 г. са:

- Съобразяване със стратегическата национална и европейска рамка на политиката за регионално развитие;
- Максимално придържане към изискванията на съществуващия нормативен, икономически, социален и организационен контекст;
- Определяне на реалистична и същевременно широко приета от заинтересованите страни визия и стратегическа рамка;
- Ефективно ангажиране на заинтересованите страни в процеса на разработването и актуализацията;
- Ясна комуникация на ключовите послания с различните социални и икономически субекти, които засяга;
- Разработване на проста като структура и логика стратегическа рамка, но с конкретни пространствени очертания на нейното приложение;
- Наличието на ясна структура и логика на приложение, включително последователност на етапите, мерките и действията;
- Осигуряването на ефективен и работещ механизъм за наблюдение, контрол и отчетност.

Настоящата стратегия дефинира три основни приоритета:

- 1) Осигуряване на благоприятна за социално-икономическо развитие среда, която да повишава инвестиционната атрактивност на общината, да даде максимална възможност за капитализация на потенциала на нейната територията и да повиши качеството на живот на населението;
- 2) Постигане на управляем, устойчив и балансиран икономически растеж, основан на подобрена конкурентна способност на местната икономика и максимално използване на възможностите осигурени от подобрената икономическа обстановка и административното обслужване на бизнеса и населението

3) Целево развитие на човешките ресурси на общината.

Те ще бъдат реализирани чрез прилагането на цели, приоритети и конкретни мерки насочени към:

- 1) Запазване: опазване на това което е налице в общината;
- 2) Укрепване и подобряване: укрепване и подобряване на човешкия потенциал, инфраструктурната осигуреност, качеството на околната среда и повишаване инвестиционната атрактивност;
- 3) Развитие, включващо създаването на нови дейности и възможности за растеж и модернизация на местната икономика.

В съответствие с основните национални и Европейски стратегически насоки за развитие през следващия програмен период, развитието на Община Средец следва да се фокусира върху следните тематични приоритетни направления:

- По-добри условия за живот, бизнес и работа на местната общност в рамките на общината;
- Еколого-устойчиво и енергийно ефективно развитие на община Средец и нейните функционални системи;
- Ефективна пространствена организация на територията и адекватно инфраструктурно осигуряване;
- Управление на прилежащата територия и протичащите в нейните рамки процеси.

С оглед на определената Визия за развитие и определените приоритетни тематични направления за развитие са дефинирани следните основи Стратегически цели:

Стратегическа цел 1: Укрепване и подобряване на административния капацитет и усъвършенстване на организацията и управлението на общината

Постигането на тази цел осигурява:

- Прилагане на съвременни подходи и методи за организация и управление на дейностите, свързани с модернизацията и устойчивото развитие на общината;
- Усъвършенстване на организационните структури и увеличаване на броя на висококвалифицираните кадри за: подготовка и управление на проекти и усвояването на Структурните и Кохезионния фонд, както и специфичните за регионалното развитие фондове на Българското правителство;
- Разработване на ефективни и успешни програми и проекти за развитие;
- Изграждане на центрове и звена за информация, консултации и практическо подпомагане на бизнеса;
- Подобряване на професионалното равнище на общинската администрация;
- Създаване на условия за партньорства и обмяна на опит.

Основни мерки, свързани с реализацията на целта:

Мярка 1: Повишаване на професионалното ниво и развитие на административния, организационно-управленския и консултантски капацитет на местната администрация

Мярка 2: Развитие и усъвършенстване на организационните структури на общинските органи за управление

Мярка 3: Развитие на публично-частно партньорство

Мярка 4: Трансгранично и транснационално сътрудничество

Стратегическа цел 2: Повишаване на конкурентната способност на общинската икономика

Реализацията на целта се осигурява чрез:

- Модернизация и преструктуриране производствените структури в общината;
- Прилагане на нови форми за организация на бизнеса и развитие по сектори, в съответствие с местните ресурси, традиции и потенциал;
- Консултантско, административно и организационно подпомагане с цел стимулиране на стопанските субекти и предприемчивостта на населението;
- Създаване на административни, инфраструктурни и организационни условия за привличане на външни инвеститори и повишаване на предприемаческата активност на населението на общината.

Основни мерки, свързани с реализацията на приоритета:

Мярка 1: Осигуряване на подкрепа за развитието на модерни малки и средни предприятия, съобразени със:

- Традициите и сравнителните предимства на общината
- Наличните потенциали и ресурси в общината;
- Възможностите за привличане на инвестиции от страната и чужбина;

Мярка 2: Повишаване на ефективността на местната икономика, чрез:

- Осигуряване на необходимата информация и подкрепа за местните бизнес субекти за успешно реализиране на проекти за технологично развитие и подобряване на енергийната ефективност;
- Създаване на Общински Start-up център, подкрепящ малки и средни стартиращи стопански субекти;
- Стимулиране на проекти, насочени към затваряне на цикъла на агробизнеса;
- Стимулиране и подкрепа за проекти, свързани с интеграцията между туризма и агробизнеса в общината.

Мярка 3: Подпомагане създаването на мрежи от предприятия, работещи в близки сфери, като основа за създаване на клъстеризация

Мярка 4: Развитие на модерно земеделие със акцент върху биологичното земеделие

Мярка 5: Развитие на културен и екологичен туризъм като диверсификатор на профила на местната икономика

Стратегическа цел 3: Интегрирано развитие на общинската територия и нейното адекватно инфраструктурно осигуряване

Реализацията на целта осигурява:

- Налагане на ефективен устойчив модел за устройство и ползване на територията;
- Смекчаване на регионалната периферност на общината чрез подобряване достъпността до АМ „Тракия“;
- Подобряване на транспортните и икономическите връзки между селищата и повишаване на мобилността на населението;
- Подобряване обслужването на бизнеса;
- Разширяване на възможностите за движение на работната сила в рамките на общината и до съседните територии, с потенциал на трудовият пазар;
- Улесняване на достъпа до пазари и услуги;
- Подобряване състоянието на средата за обитаване;

- Съхранение на околната среда

Основни мерки, свързани с реализацията на целта:

Мярка 1: Изготвяне на интегриран устойчив модел на устройството на територията чрез разработването на ОУП на Община Средец

- Разработване на ОУП на община Средец;
- Изготвяне на специализирани планове и схеми на общински терени за производствени дейности;
- Изготвяне на технически паспорти на общинските сгради и обектите на техническата инфраструктура;
- Проектиране и изработка на кадастрални карти.

Мярка 2: Цялостно подобряване на общинската техника и бизнес инфраструктура

- Ремонт на уличната мрежа в община Средец;
- Подобряване експлоатационното състояние на общинската пътна мрежа;
- Разширяване и реконструкция на водоснабдителната мрежа;
- Изграждане на водоеми и намирането на нови водоизточници;
- Доизграждане и подобряване състоянието на съществуващата канализационна мрежа;
- Подобряване на бизнес инфраструктурата;
- Подобряване състоянието на радио и съобщителната мрежа;
- Подобряване състоянието на ел. мрежата;
- Благоустрояване

Мярка 3: Развитие на туристическата и културната инфраструктура

- Стимулиране развитието на настанителната база и обслужващите дейности (включително обектите общественото хранене) чрез използване на възможностите на ОП;
- Привличане на наши и чужди инвеститори за изграждане на туристическа инфраструктура;
- Създаване на туристически културно – информационен център;
- Развитие на общата и специализирана туристическа и културната инфраструктура.

Мярка 4: Развитие на инфраструктурата за подобряване на екологичната среда

- Енергийно обследване на сградите на обществени сгради – кметства, спортни, културни, образователни, здравни и административни;
- Енергийно саниране на големите обществени сгради;
- Управление на отпадъците;
- Внедряване на модели за ползване на алтернативни източници на енергия в общинските сгради – училища, детски заведения, сгради на общината и др.;
- Изграждане на фотоволтаични системи на покривите на сгради общинска собственост;
- Използване на ВЕИ;
- Газификация на гр.Средец;
- Подобряване състоянието на околната среда;
- Превенция от природни бедствия.

Стратегическа цел 4: Развитие на човешките ресурси на общината и търсене на ефективни начини за тяхната капитализация

Тази цел е насочена към подобряване на качеството на човешките ресурси в общината. Това ще се постигне основно чрез развитие на професионално образование и обучения,

стимулиране на предприемаческият дух сред младите хора, осигуряване на качествено здравеопазване и социално обслужване.

Мерките в рамките на така определената цел са:

Мярка 1: Модернизация на съществуващата материална база за образованието и спорта

Мярка 2: Разширяване на системата за професионална квалификация и преквалификация в съответствие с новите потребности от кадри

Мярка 3: Създаване на съвременни материални и организационни условия за модерно обучение за старт в бизнеса, мениджмънт, маркетинг, търговия, икономика, иновационен мениджмънт, подготовка и управление на проекти и други

Мярка 4: Подобряване достъпа до качествено здравеопазване и гражданска защита за населението в общината

Мярка 5: Осигуряване на съвременно социално обслужване на населението

От направения анализ бе установено, че като цяло се очаква изпълнението на ПУРБ да способства всички мерки за интегрирано управление на природните ресурси и устойчиво развитие на икономиката, заложи в различните стратегически документи на национално и местно ниво.

Програмите на регионално и местно ниво, обхващат основните проблемни сектори в региона и общината по отношение на околната среда, като отразяват актуалното състояние, набелязват проблемите и планират конкретни мерки и дейностите за отстраняването им. Чрез подобен механизъм се гарантира, че решенията относно икономическото развитие на местно равнище се вземат с пълно познаване на техните последици за околната среда и човешкото здраве. Като основната цел на всяка програма е подобряване и осигуряване на устойчива и екологична среда с по-високо качество на живот при запазване на висок темп в социално-икономическо развитие. Предвид предназначението на ОУП на Община Средец и предприемането в него на широк спектър от общински дейности, планът е съобразен с Националните цели по опазване на околната среда. На база анализа на съществуващото състояние на компонентите на околната среда и целите на ОУП на Община Средец са изведени приоритетите за развитие на територията. Анализът на приоритетите на развитие, залегнали в ОУП на Община Средец от гледна точка на отношението им към околната среда е отразен в **МАТРИЦА 2**. В следващата **МАТРИЦА 3** са анализирани и оценени отделните приоритети, залегнали в ОУП, като са сравнени с националните и регионалните стратегически цели в сферата на околната среда, изброени по-горе.

МАТРИЦА 2. Отношение на приоритетите за развитие, поставени в изменението на ОУП на Община Средец

Приоритет за развитие	Отношение към околната среда
<p><i>I. Определяне на характера и начина на застрояване на територията</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Структурирането на територията дава възможност за избягване на негативните ефекти върху околната среда; • Увеличаването на зоните за рекреационни дейности и обособяване на нови територии за устройствена зона за курортни и допълващи я дейности подобрява комфорта на обитаване на средата; • Увеличаването на зелената система подобрява качеството на атмосферния въздух; • Поставянето на ограничителни теренни резерви на производствените зони и определяне обхвата на териториите със смесена функция по периферията на урбанизираните територии, представлява подход, поддържащ екологичните качества на разглежданата територия и ще намали неблагоприятното въздействие върху населените места; • Запазването на горските и водните обекти като елементи на физическата среда, осигурява максимално съхраняване на естествените им характеристики.
<p><i>II. Определяне техническите параметри и условия на техническата инфраструктура</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Повишаването на ефективността на съществуващата водопроводна мрежа чрез подмяна на старата такава се отразява благоприятно върху количеството на подземните води; • Чрез изграждане на пречиствателна станция за с.Дебелт, с необходимия капацитет и степен на пречистване на отпадните води, ще се постигне траен положителен ефект от предотвратяване риска за здравето на хората и опазване от замърсяване на повърхностните и подземните води в района.
<p><i>III. Осигуряване изграждането на единна зелена система</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Разширяване зоните на зелените насаждения, паркове, градини води до значително подобряване качеството на жизнена среда; • Създаването на единство между зелената система и урбанизираните територии, допринася за поддържане на условно екологично равновесие в общината и оказва силно положителен ефект върху защитените територии; • Чрез дейностите по възстановяване и поддържане на единна зелена система се постига баланс между ползването и съхранението/опазването на горски територии, като се създават възможности за широк достъп и разумно оползотворяване на рекреационния потенциал на територията.
<p><i>IV. Подобряване на транспортно – комуникационното обслужване на територията, предмет на плана</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Изграждане на нови и подобряване на съществуващи пътните връзки е свързано с генериране на емисии в атмосферния въздух и на отпадъци от строителство; • Съществува вероятност при прокарване на транспортни съоръжения от пряко унищожаване на растителни видове с различен характер върху територията на трасетата и сервитутните им зони.
<p><i>V. Развитие на културния и екологичен туризъм</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагането на алтернативни форми на туризма цели създаване на туристическа практика, която съхранява, опазва и възстановява природното и културно – историческото наследство за бъдещите поколения; • Създават се реални възможности за интегриране на аграрния сектор с туризма, оказващи благоприятно влияние върху земите и почвите, като по този начин се стимулира обработването на голяма част от пустеещите земеделски земи на територията на общината; • Развитието на туризма цели достигане и поддържане на високо качество на околната среда в селищни и извън селищни райони, чрез прилагане принципите на екологична съвместимост, устойчиво развитие и отговорно използване на природните ресурси.

МАТРИЦА 3. Оценка на приоритетите и целите, имащи отношение към околната среда

Оценка на целите за Приоритет I:

I.Определяне на характера и начина на застрояване на територията	Стратегически цели в областта на околната среда, заложи в националния план за действие						Стратегически цели, заложи в националния план за управление на отпадъците				Стратегически цели, заложи в регионален план за действие				Стратегически цели, заложи в план за развитие на Община Средец				Условия за прилагане
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
1. Разширение на урбанизираните територии чрез увеличаване на капацитета на зоните Жм, Ов и Ок	x	x	x	+	0	x	+	+	x	+	x	x	0	+	x	+	++	+	1.Съобразяване с ограничителите на територията 2.Спазване на параметрите на застрояване в съответните зони.
2. Обособяване на територии със смесени функции и нови производствени зони по периферията на населените места	x	+	+	++	x	+	+	+	+	+	x	x	x	+	+	+	++	+	
3. Подобряване на комфорта на обитаване на средата посредством увеличаване на зоните за озеленяване, паркове и градини и зоните за рекреационни дейности	+	+	+	x	+	x	x	x	x	+	0	x	x	+	x	+	++	x	

Оценка на целите за Приоритет II:

II.Определяне на техническите параметри и условия на техническата инфраструктура	Стратегически цели в областта на околната среда, заложи в националния план за действие						Стратегически цели, заложи в националния план за управление на отпадъците				Стратегически цели, заложи в регионален план за действие				Стратегически цели, заложи в план за развитие на Община Средец				Условия за прилагане
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
1. Изграждане на нова канализационна и водопроводна мрежа в някои от населените места	0	+	+	+	0	+	x	x	+	x	0	+	x	+	x	+	++	0	1.Използване на най-добри налични техники.

Оценка на целите за Приоритет III:

III. Осигуряване изграждането на единна зелена система	Стратегически цели в областта на околната среда, заложи в националния план за действие						Стратегически цели, заложи в националния план за управление на отпадъците				Стратегически цели, заложи в регионален план за действие				Стратегически цели, заложи в план за развитие на Община Средец				Условия за прилагане
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
1. Правилно планиране на зоните за озеленяване	+	+	+	0	++	x	x	x	x	x	0	x	0	+	x	+	+	x	1. Спазване на ограничителните режими в защитените природни територии и зони. 2. Използване на съвременни и утвърдени методи за развиване на алтернативен и екологичен туризъм.
2. Създаване на единство на зелената система с урбанизираните територии	+	+	+	0	+	0	x	+	+	+	0	x	x	+	x	+	+	x	
3. Използване на защитените територии като важен фактор за развитие на алтернативен и екологичен туризъм	+	x	+	x	0	x	x	x	+	+	+	x	x	+	x	+	+	x	

Оценка на целите за Приоритет IV:

IV. Подобряване на транспортно – комуникационното обслужване на територията, предмет на плана	Стратегически цели в областта на околната среда, заложи в националния план за действие						Стратегически цели, заложи в националния план за управление на отпадъците				Стратегически цели, заложи в регионален план за действие				Стратегически цели, заложи в план за развитие на Община Средец				Условия за прилагане
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
1. Продължаване на обходни пътища, усъвършенстване и подобряване на съществуващата пътна мрежа и съоръженията към тях	0	+	+	+	0	+	x	+	+	x	x	+	x	+	x	+	++	x	1. Съобразяване с ограничителните режими в защитените природни територии и зони 2. Използване на най-добри налични техники.
2. Ефективна поддръжка, модернизация и рехабилитация на транспортната инфраструктура	0	+	+	+	x	+	x	+	+	x	0	+	x	+	x	+	+	x	

Оценка на целите за Приоритет V:

V. Развитие на културния и екологичен туризъм	Стратегически цели в областта на околната среда, заложи в националния план за действие						Стратегически цели, заложи в националния план за управление на отпадъците				Стратегически цели, заложи в регионален план за действие				Стратегически цели, заложи в план за развитие на Община Средец				Условия за прилагане
	1	2	3	4	5	6	1	2	3	4	1	2	3	4	1	2	3	4	
1. Постигане на добре планирана и функционираща организация и баланс на рекреационните зони и зони за обществено обслужване	0	0	x	+	x	x	x	x	+	+	+	+	x	+	x	+	+	x	1. Използване на ограничителите на територията като предимство при планирането. 2. Спазване на ограничителните режими в защитените природни територии и зони.
2. Развитие на алтернативен и екологичен туризъм	+	0	+	x	0	x	x	x	0	+	+	x	x	+	x	+	+	+	

МАТРИЦА 3А. Оценка на приоритетите и целите за развитие, поставени в ОУП спрямо Екологични цели за повърхностните води, заложи в Плана за управление на речните басейни в Черноморския район за басейново управление

	Цели за опазване на околната среда на повърхностни водни тела, заложи в Плана за управление на речните басейни в Черноморски район				Условия за прилагане
	1	2	3	4	
Предвиждания на ОУПО	+	+	+	+	

МАТРИЦА 3Б. Оценка на приоритетите и целите за развитие, поставени в ОУП спрямо Екологични цели за подземни води, заложи в Плана за управление на речните басейни в Черноморския район за басейново управление

	Цели за опазване на околната среда на подземни водни тела заложи в Плана за управление на речните басейни в Черноморски район							Условия за прилагане
	1	2	3	4	5	6	7	
Предвиждания на ОУПО	+	+	+	x	x	+	+	

Легенда: Степента на въздействието е отразена със следните символи:

+ положително, ++ силно положително, - отрицателно, 0 нулево, x- няма отношение

От проведения анализ на приоритетите за развитие, залегнали в проекта за ОУП на Община Средец е видно, че очакваните въздействия са преобладаващо положителни или без въздействия.

VI. Вероятни значителни въздействия върху околната среда, факторите, които я увреждат и връзките между тях

Основната част от съвременните екологични проблеми в обхвата на територията на община Средец имат унаследен характер и са свързани с комбинираното въздействие на природни и антропогенни фактори, а именно:

- замърсяване на атмосферния въздух от промишлеността, транспорта, нерегламентираните сметища и инцидентно възникващите пожари;
- замърсяване на водите от селското стопанство, комунално-битовия сектор, нерегламентираните сметища, промишлеността, както и при възникването на условия за наводнения с повишаване на нивото на твърдия отток на реките;
- замърсяване на почвите от селското стопанство, отпадни води от комуналнобитовия сектор, сметищата, строителните дейности и др.

Като проблеми с геоекологичен характер могат да бъдат посочени нерегламентираната сеч, неконтролираното събиране на ядливи гъби и билки, браконьерството.

Вероятните значителни въздействия са разгледани въз основа на принципите залегнали в изискванията на нормативната база за извършване на Екологична оценка на планове и програми, както и стратегическите цели на Общият устройствен план на Община Средец и произтичащите от това концепции за устройствено развитие на отделните системи и подсистеми на ОУП. В зависимост от компонента или фактора на околната среда са посочени онези въздействия, които имат определящ характер за развитието му за постигане на максимално щадящо въздействие върху околната среда. В същото време оценката на вероятните значителни въздействия е направена по окрупнени показатели, съгласно изискванията за стратегическа оценка на планове и програми.

1. Атмосферен въздух.

1.1. Характеристика на очакваните източници на замърсяване предвидени в плана

На територията на Община Средец са налични следните източници на емисии на замърсители във въздуха:

- Промислени източници;
- Комунално-битов сектор (битово отопление);
- Автотранспорт;

- *Промислени източници:*

Както вече стана ясно по-горе с плана не се предвижда изграждането на нови значими промислени източници. Предвижданията на ОУП на Община Средец са свързани с увеличаване на площта на урбанизираните територии. Нараства делът на производствените терени (Пп), чиято площ се увеличава с 117.8 хектара или с 12.61%. Предвижда се изцяло екологично чисто производство, складова и логистична дейност. В тази връзка с реализирането на ОУП не се очаква значителна промяна по отношение емитиране на замърсители във въздуха от промислени източници.

- *Комунално-битов сектор (Битово отопление):*

Основен източник на замърсители във въздуха на общината се явява изгарянето на твърди горива при отоплението на жилищата. При което се емитират основно ФПЧ₁₀. С проекта на ОУП се предвижда, макар и минимално, увеличаване на териториите за жилищно, курортно и

вилно строителство. Освен това се очаква с реализирането на ОУП да се подобрят условията за развитие на общината, което да доведе до заемане на част от необитаемите в момента жилища. Всичко това ще доведе до увеличаване броя на отопляемите жилища през студеното полугодие.

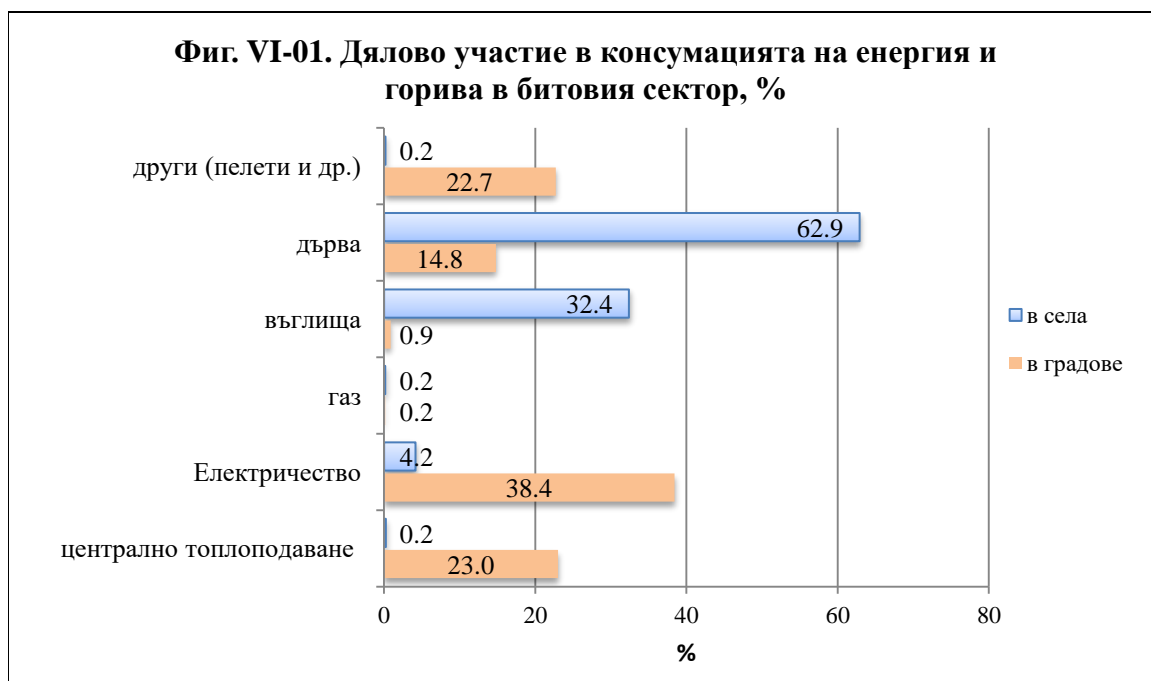
Оценката на очакваните изменения в качеството на атмосферния въздух (КАВ) на общината ще бъде направена на база очакваното замърсяване с FPЧ_{10} , като характерен замърсител за общините без силно развита промишлена дейност.

За да се оценят годишните емисии на вредни вещества от битовото отопление на населените места е необходимо да се разполага с точни данни за годишния разход на горива по видове (дърва, въглища, брикети, нафта, газ и т.н.), както и процентното им разпределение по жилищни райони. С такава точна информация, не разполага нито една община в България, тъй като няма изградена единна система за инвентаризация на горивата, ползвани от населението за отопление и други битови нужди.

За целите на настоящата оценка са ползвани статистически данни на НСИ, които отразяват процентния дял на различните видове горива в общото енергопотребление на домакинствата, определени на база преброяване на населението и жилищния фонд през 2011 година. Отоплението на жилищата в страната се извършва основно с дърва и въглища - 53.9% от обитаваните жилища, с електричество се отопляват 28.6%, с парно от централен източник - 16.4%, и с газ от централен източник - 1.1%.

Данните за потреблението на енергия и горива в битовия сектор, разпределени по градове и села (фиг.VI-01) показва, че консумацията на електрическа енергия има водещо участие в общото енергопотребление от домакинствата в градовете с дял около 40%, докато при по-малките населени места водещо е потреблението на твърди горива за отопление. Разхода на твърди горива (дърва и въглища) използвани за отопление в градовете е сравнително ниско - 14%, докато за селата - 95% от общия брой домакинства, използват твърди горива за отопление. С парно отопление от централен източник се отопляват 23% от домакинствата в градовете, което показва, че битовия сектор в страната е сравнително слабо топлофициран. Относителния дял на домакинствата потребяващи природен газ за битови нужди е незначителен (под 1%) спрямо общото енергопотребление.

Тези данни позволяват да се проследи тенденцията при избора на различни видове горива от населението и от там косвено да се съди за емисиите на вредни вещества, които се генерират при изгарянето им в домашни условия.

Източник: НСИ, 2012. Структура на обитаваните жилища по вид на отоплението.

С оглед адаптиране на статистическите данни към условията на Община Средец са направени следните допускания:

- В Община Средец няма централна топлофикация.
- Към момента няма развита газопреносна мрежа на територията на общината. Изключение прави металургичния комбинат „Промет стийл” АД край Дебелт, за чийто горивни процеси се използва само природен газ.
- За Община Средец, относителния дял на домакинствата използващи различни горива за отопление е получен на база статистически данни на НСИ за общото потребление на горива и енергия, чрез преизчисление на домакинства без отопление от централен източник (газ и парно).
- Разхода на твърди горива (дърва и въглища) използвани за отопление във всички населени места от общината е висок – достига 95% от общия брой домакинства.
- Съотношението на потребяваното количество дърва и въглища към общото количество твърди горива в Община Средец е – 70% дърва и 30% въглища. Този коефициент е изведен на база статистически данни на НСИ за броя на жилищата според начина им на отопление.
- Разпределението на количества твърди горива (дърва и въглища) за битово отопление е направено пропорционално на броя домакинства по райони.

Съгласно данни от НСИ общия брой на обитаваните жилища в населените места от Община Средец е 5968 като само 5% от тях се отопляват с електроенергия, а останалите 95% използват дърва и въглища. Получените сведения за използваните видове горива за отопление от населението в Община Средец, позволяват да бъде определен комбиниран емисионен фактор, отразяващ специфичните за всяко гориво емисионни фактори и относителния дял на населението, което ги използва. Резултатите са представени в таблиците по-долу:

Таблица VI-01. Определяне на КЕФ (комбиниран емисионен фактор) за Община Средец

Източник на отопление	Брой домакинства	отн. дял	ЕФ _{инд}	Комб. ЕФ ФПЧ ₁₀
			ФПЧ ₁₀	
			(kg/t)	(kg/t)
Ел. енергия	298.40	0.050	0.00	0.00
Въглища	1521.84	0.255	9.70	2.473
Дърва	4117.92	0.690	13.86	9.563
Пелети и други	17.90	0.003	14.40	0.043
Общо	5968	1.00		12.08

Като източник на индивидуалните емисионни фактори за ФПЧ₁₀ е ползван: *EMEP/EEA Air pollutant emission inventory guidebook 2013. Technical guidance to prepare national emission inventories*. Комбинираният емисионен фактор е изчислен по формулата: $EФ_{комб.} = \sum EФ_{инд} \times OД_{инд.}$ където ЕФ_{комб.} е комбинираният емисионен фактор, който представлява сума от произведенията на индивидуалните емисионни фактори (ЕФ_{инд.}) за всеки вид гориво и относителния им дял (ОД_{инд.}).

Комбинираният емисионен фактор за Община Средец получи стойност 12.08 kg/t ФПЧ₁₀. Съчетанието на конкретните данни за Община Средец с емисионни фактори на Европейската агенция по околна среда като цяло повишава надеждността на изчисление на емисиите от битовото отопление и съответната оценка на разсейването.

За целите на настоящата оценка средногодишния разход на горива от домакинствата в Община Средец е определен на база необходимата енергия за отопление на едно жилище (таблица VI-02). Съгласно методическите указания за изчисляване на годишния разход на енергия в сгради е определено, че за отопление на едно домакинство в Община Средец са необходими 10395 kWh годишно. Специфичният годишен разход на енергия е изчислен, при:

- Средна площ на жилищата в Община Средец – 63 m².
- Специфичен топлинен товар – 0.055 kWh/m³
- Жилището се отоплява 8 часа на ден.

Таблица VI-02. Годишен разход на горива (по вид) при отопление на едно домакинство от 63 кв.м. в Община Средец за 2015 г.

Горива	топловърна способност	Необходимо количество
	kWh/kg	t/y
Дърва	3.830	4.18
Въглища	2.917	5.48
Пелети	4.660	2.53
Газ ПБ	12.77	0.90
Природна газ	9.30	1.21
Нафта	11.56	1.00

Получените в Таблица VI-02 количества отразяват потреблението на различните видове горива като самостоятелен източник на отопление. Най - висок е разхода на твърдите горива, като за отопление на едно домакинство са необходими 5.48 t/y въглища или 4.18t/y дърва. Средният

разход на твърди горива за едно домакинство е изчислен на 4.29 t/y.

Съгласно данните на НСИ 95% от домакинствата в общината се отопляват с твърди горива (дърва и въглища), което определя и годишното им потребление в размер на 25538 тона.

Таблица VI-03. Количества изразходени твърди горива (дърва и въглища) за отопление в Община Средец за 2015г.

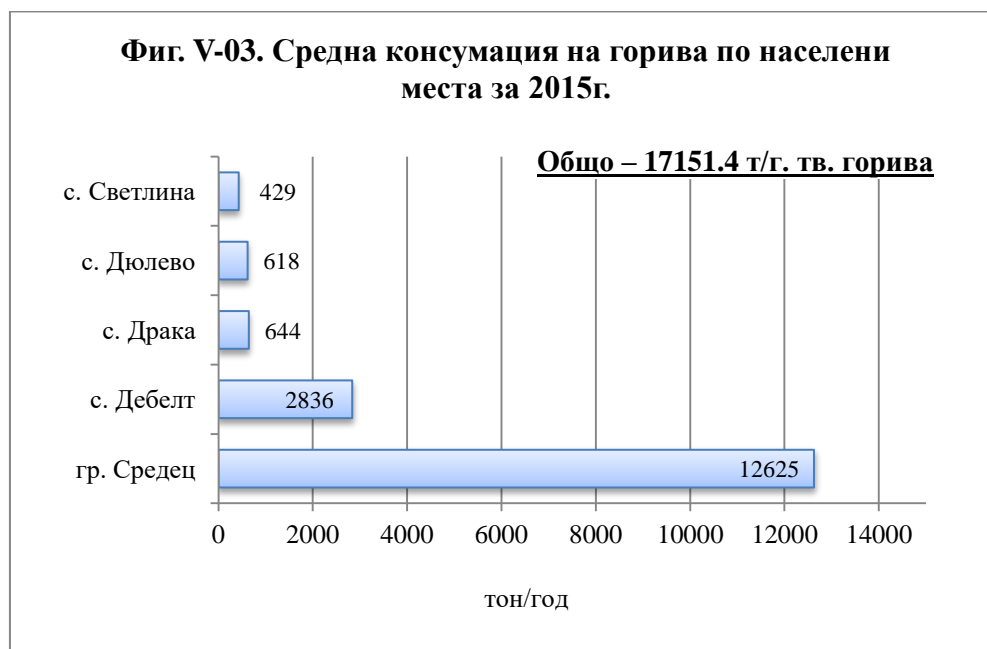
	Дърва	Въглища	общо твърди горива
	t/y	t/y	t/y
Община Средец	17195	8343	25538

Селищната мрежа на Община Средец е формирана от 33 населени места, от които един град - Средец и 32 села. По-голяма част от селищата са с население до 200 души и са значително отдалечени от общинския център. Консумацията на горива в такива селища е минимална и практически не оказва значимо въздействие върху КАВ в района. Поради тази причина, за оценка на емисиите от битовото отопление са включени населени места чието население по официална регистрация е над 300 жители. В настоящата оценка са включени гр. Средец и 4 села (с. Дебелт, с. Драчево, с. Дюлево, и с. Светлина) с население над 300 жители и отстояние от общинския център до 10 km.

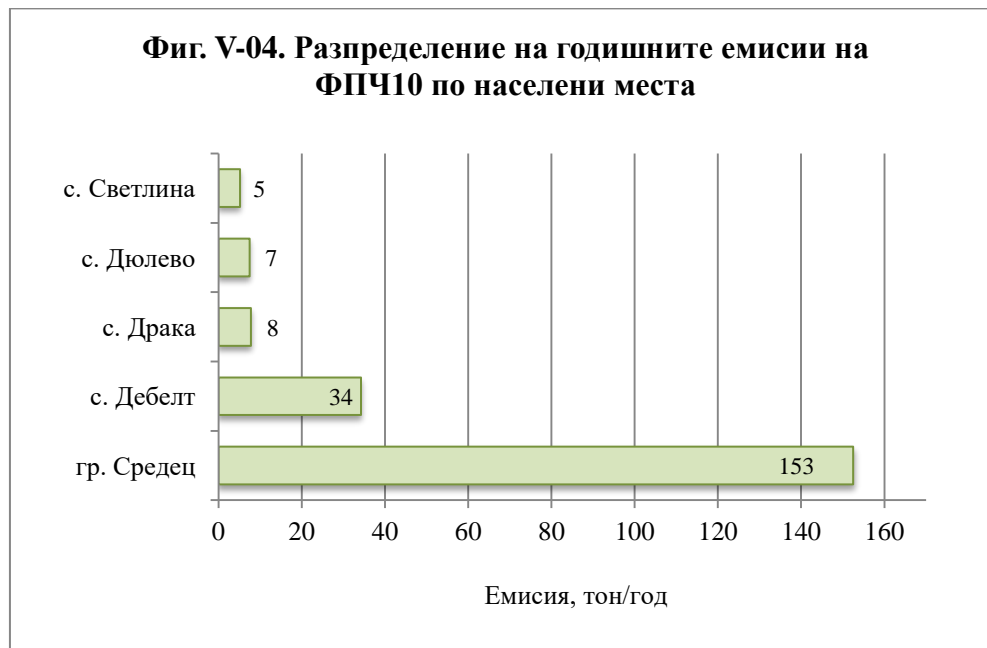
На Фиг.VI-02 е представена карта, визуализираща разположението на жилищните райони, разгледани като отделни площни източници, на база, които са определени емисиите от битовото отопление. Техните площи са представени в Таблица VI-05.

Разпределението на количествата изразходвани твърди горива (дърва и въглища) за отопление през 2015 година, по населени места в Община Средец, включени в моделната оценка, е представено на Фиг. VI-03. Разпределението на количествата е направено пропорционално на броя на домакинствата по данни на НСИ и изчисления годишен разход на твърди горива от 4.29 тона за едно домакинство.

Изчислените емисии на FPЧ_{10} от битовото отопление, на база потреблението на твърди горива от населението за 2015г. и полученият комбиниран емисионен фактор се равняват на 207.19 тона.

- **Автотранспорт:**

Автомобилният транспорт оказва съществено влияние върху замърсяването с прах и FPЧ_{10} , като основните проблеми на национално ниво са свързани с изоставане развитието на пътната инфраструктура в сравнение с увеличаващия се брой на МПС. Голяма част републиканската и общинската пътна мрежа са в незадоволително – лошо състояние, което води до натрупването на пътен нанос и вторично разпрашаване.

В населените места автотранспортът представлява непрекъснато действащ източник на FPЧ (широка фракция, в това число с аеродинамичен диаметър около и под 10 микрона). Неговата интензивност е пропорционална на автомобилния трафик и следва неговите изменения – сезонни и денонощни. По тази причина в големите населени места с интензивен градски трафик максималната концентрация на FPЧ_{10} в атмосферния въздух обикновено съвпада с часовете на пиков трафик. През нощните часове неговото влияние върху КАВ силно намалява до пренебрежимо ниски нива. Независимо от това, в градските зони с интензивен трафик автотранспортът е в състояние да поддържа високи средноденонощни концентрации на FPЧ_{10} . Към момента това следва да се разглежда като световен, в това число национален и регионален проблем.

Основните механизми, по които автотранспортът генерира частици в атмосферния въздух могат да се разделят на три:

- **Горивен процес в двигателя** – поради непълното изгаряне на тежките компоненти в горивото се образуват сажди, които през изпускателната система на автомобила се изхвърлят в атмосферата. Доколкото бензина и газовите горива не съдържат тежки въглеводороди, изгарянето им в двигателите с вътрешно горене обикновено не е съпроводено с отделяне на сажди. По тази причина се приема, че работата на бензиновите двигатели не води до образуване на сажди. Изключение правят силно износени бензинови

двигатели, при които в горивната камера прониква смазочно масло. Изгарянето на дизелово гориво обаче в много случаи води до генериране на сажди. Този процес е особено силен, когато към горивните камери се подава силно обогатена на гориво смес (процес на ускоряване). Като техническо решение към изпускателната система на новите дизелови автомобили се монтира филтър за частици. У нас няма задължително изискване за наличие на филтър за частици към дизеловите автомобили.

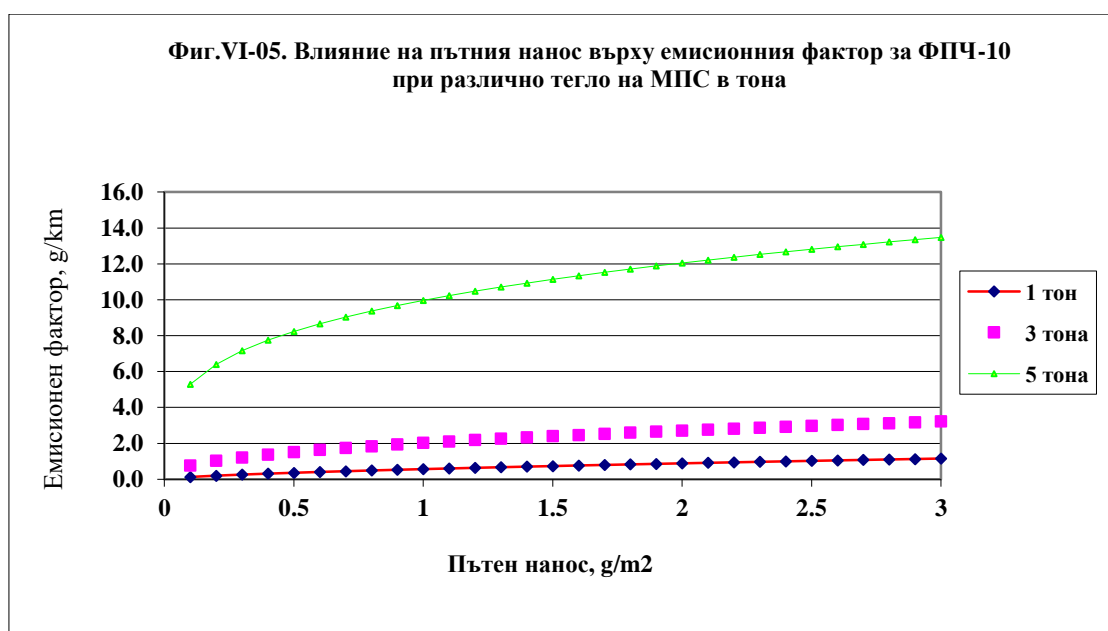
- **Процеси на механично триене** – Частици във въздуха се отделят в резултат на взаимодействието между гумите на превозното средство и повърхността на пътя, а също така при използване на спирачките за намаляване на скоростта на превозното средство. И в двата случая, генерирането на сили на триене при относителното движение на повърхности е основният механизъм за производство на частиците. Вторичният механизъм включва изпарението на материали от повърхностите при високи температури, образувани в резултат на контакта.
- **Суспендиране на прах от пътните платна** – това е основния механизъм, по който автотранспортът предизвиква вторично замърсяване с ФПЧ₁₀. Предизвиква се едновременно от два фактора: предаване на кинетична енергия на частиците върху пътното платно от въртящите се автомобилни гуми и завихряне на вече придобилите енергия частици в аеродинамичната дияря на движещия се автомобил. Картината става още по-сложна при едновременното движение на няколко автомобила, каквато е картината в градски условия. За пътните условия в България може с увереност да се приеме, че относителният дял на суспендиран прах от пътните платна представлява повече от 95% от общите емисии на ФПЧ₁₀ от автотранспорта.

Пътен нанос:

Това е сумарното количество несвързани помежду си твърди частици (най-често почва, пясък и др.), попаднали върху пътното платно по всички възможни начини. Този нанос се измерва в грам на квадратен метър от пътното платно и представлява осреднена величина. За нанос се считат само частици с аеродинамичен диаметър до 30 микрона (чрез предварително пресяване, по-големите частици се отделят). Пътният нанос е разпределен неравномерно върху пътното платно. Той е най-малко около осевата линия на пътя и се увеличава в направление към банкета на пътя или бордюра на улицата. В градски условия бордюра играе задържаща роля, поради което плътността на наноса там може да достигне много високи стойности. При движението си автомобилите непрекъснато суспендират този нанос във въздуха и причиняват замърсяване. Ако върху пътните платна не се внася нов нанос, интензивното движение води до „почистване“ на пътното платно. Интензивността на това „самопочистване“ е пропорционална на интензивността на движение. Този ефект се наблюдава най-силно при дневен трафик над 5000 МПС/24 часа (висок трафик). При трафик под 5000 МПС/24 часа (слаб трафик) и равни други условия, задържащия се върху пътните платна нанос е повече. Чрез осредняване на данни е установено, че от общото количество суспендиран от пътя прах, около 20% са ФПЧ₁₀. Не е известно за сега в България да са правени подобни измервания. По тази причина информация за подобни изследвания и измервания могат да се намерят само в чуждестранни източници. Представената в настоящата оценка информация е заимствана от изследвания на U.S. EPA. Compilation of Air Pollutant Emission Factors, 5th ed. (AP-42).

От казаното по-горе става ясно, че в реални условия пътният нанос е една непрекъснато променяща се величина. Нейните стойности могат да варират в твърде широки граници (от 0.02 до 400 g/m²) и това зависи от твърде много фактори, които не могат да бъдат свързани в универсална корелация. По тази причина за целите на моделирането се използват референтни стойности, получени чрез осредняване на голям брой преки измервания. При първокласни пътни условия и липса на постоянни източници за пренос на кал и тиня към пътя минималният

нанос за път с висок трафик е 0.1 g/m^2 , който нараства до 0.4 g/m^2 за условията на нисък трафик. Приема се, че суспендирания при тези условия прах не може да доведе до превишаване на СД НОЧЗ за ФПЧ₁₀ от $50 \text{ }\mu\text{g/m}^3$. Към тези условия можем да отнесем първокласните пътища от РПМ, които са реконструирани през последните 5 години, имат добре оформени банкети и канавки, подходите към тях са асфалтирани и пътната настилка е в много добро състояние (отсъствие на дупки и пукнатини). Даже и при първокласни пътища, при които не се допуска непрекъснато внасяне на замърсяване, след проливни дъждове и бури наносът бързо се увеличава до нива $0.5 - 3 \text{ g/m}^2$. Зависимостта на емисията на ФПЧ₁₀ в g/km от количеството на пътния нанос при автомобили с различна маса и средна скорост 50 km/h е получена чрез числено симулиране с използване на модела *U.S. EPA. Compilation of Air Pollutant Emission Factors, 5th ed. (AP-42), Vol I: Stationary Point and Area Sources. Section 13.2.1 Paved Roads: Measurement Policy Group Office of Air Quality Planning and Standards U.S. Environmental Protection Agency, January 2011* при вариране на стойността на пътния нанос от 0.1 до 3 g/m^2 със стъпка 0.1 g/m^2 за автомобили с тегло съответно 1.3 и 5 тона и е показана на Фиг. VI-05.

От фигурата лесно може да се оцени, че дори автомобил с тегло 1 тон и пътен нанос 0.1 g/m^2 води до емисия от 0.13 g/km . При трафик от 1000 МПС/час (типичен за улиците с натоварен трафик) води до емисия от 130 g/h (130 млн. μg) от километър. При нанос $1, 2$ и 3 g/m^2 тази емисия нараства съответно на $564, 885$ и 1152 g/h за километър. В случая пътното платно се превръща в непрекъснато действащ линейен източник на нивото на земята. За разлика от високите източници, те нямат междинно пространство за разсейване и бързо създават високи приземни концентрации. Картината се усложнява значително, когато на ограничено пространство са разположени множество такива линейни източници (улична мрежа в средни и големи населени места). В такива случаи и в зависимост от конкретните метеорологически условия се създават предпоставки в отделни точки и зони на територията да се достига до много високи моментни приземни концентрации. Те от своя страна водят и до получаване на високи СД концентрации.

Тегло на автомобила:

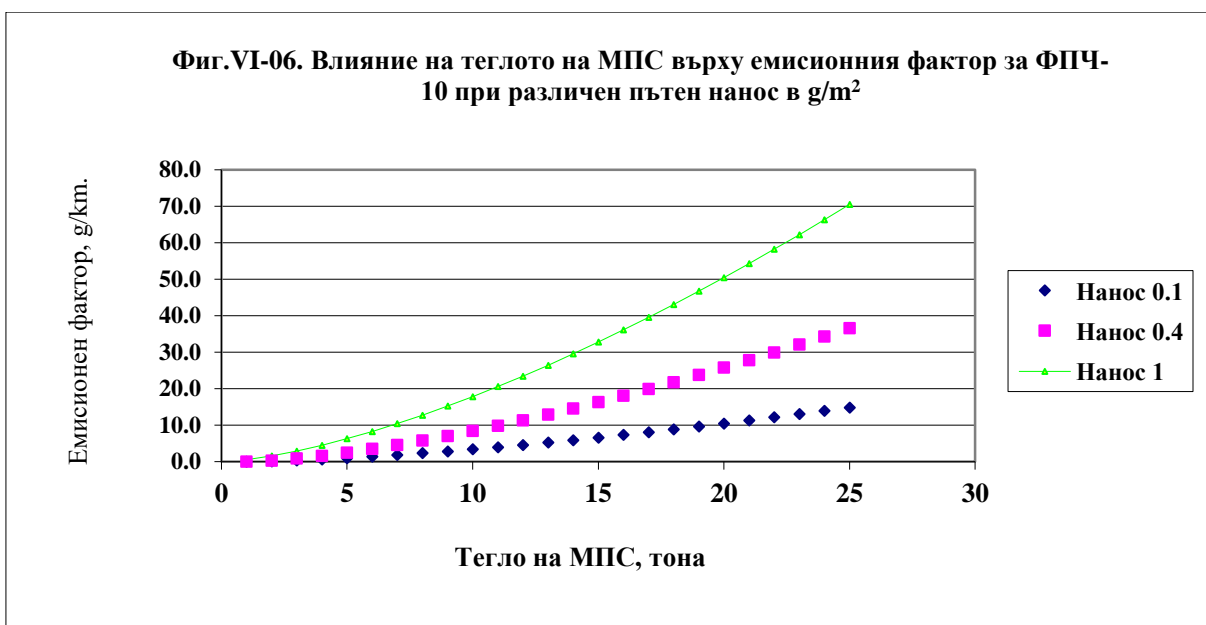
Вторият фактор, който оказва значително влияние върху нивото на емисията е теглото на МПС. Това влияние е илюстрирано на Фиг. VI-06, получено аналогично чрез числено симулиране с

използване на гореспоменатия модел при вариране на стойността на теглото на автомобила от 1 до 25 тона със стъпка 1 тон при ниво на пътният нанос 0.1, 0.4 и 1 g/m². Тази информация е полезна за органите, които се грижат за състоянието на настилките по уличната мрежа.

От Фиг. VI-06 се вижда, че с нарастването на теглото на автомобила и при постоянно ниво на пътният нанос, емисията нараства нелинейно. Така например, докато при пътен нанос 1 g/m² автомобил с тегло 1 тон предизвиква емисия от 0.564 g/km, то при същите условия тежкотоварен автомобил с тегло 25 тона предизвиква емисия от 70.5 g/km (нарастване около 125 пъти). Този пример илюстрира защо движението на тежкотоварни автомобили по уличната мрежа на населените места трябва да се свежда до абсолютно необходимия минимум.

Това обяснява и защо по-тежки замърсявания със суспендиран прах се наблюдават в райони с усилено движение на товарни автомобили (големи строителни обекти, кариери за добив на инертни материали, и др. подобни обекти), около които пътищата не са в добро състояние и имат високо ниво на пътният нанос.

По първокласните пътища от РПМ този ефект силно се редуцира поради ниския относителен дял на тежкотоварните автомобили от общия автомобилен трафик и ниското ниво на пътният нанос.

Оценката на емисиите на ФПЧ₁₀ в резултат на движението на транспортните средства по пътната мрежа зависи в голяма степен и от вида и качеството на пътните настилки. Към момента няма специална методика за изчисляване на емисиите на ФПЧ₁₀ от пътен унос в резултат на движението на автомобилите. По тази причина, за оценка на емисиите на ФПЧ₁₀ от транспорта е използвана методика на US EPA, основаваща се на математическото моделиране – “*Supplemental D to Compilation of Air Pollutant Emission Factors, Volume 1 Stationary Point and Area Sources, Ap-42, 5th Edition*”. В основата на математическия модел е уравнението:

$$Ef = k (sL/2)^{0.65} \times (W/3)^{1.5}, \text{ където:}$$

E_f - прогнозен емисионен фактор, (g/km); sL - унос по пътната настилка, (g/m²); k - основен емисионен фактор; W - средна маса на моторните превозни средства, които пътуват по пътя, (t).

Горното уравнение е разработено на базата на изследвания, доказващи, че при движението си автомобилите суспендират в атмосферата частици с широк дисперсионен състав. Предвид факта, че състоянието на уличното платно не може да бъде стандартно определено, US EPA допуска моделите за оценка на емисиите от прах да се правят при равновесни условия, при които количеството на постъпващите върху пътната настилка отлагания са равни на всички суспендирани в атмосферния въздух и така се елиминират условията, при които процесът на отлагане е нарушен: лед, сняг, дъжд и др.

Вторичният унос върху пътното платно зависи от много фактори, между които са средната скорост на движение на моторните превозни средства, среднодневния трафик, широчината на пътните платна, наличието или отсъствието на бордюри, канавки и платна за паркиране и други.

За специфичните стойности на вторичния унос US EPA предлага критерии за избор. За целта улиците се разделят на две групи: главни (от 500 до 5000 моторни превозни средства за 24 часа) и малки (под 500 моторни превозни средства за 24 часа). За първият случай се предлагат стойности на sL в границите от 0.015 до 1 g/m², а за втория случай от 1 до 2 g/m². Ниските стойности предполагат отлично състояние на асфалтовото покритие, докато високите стойности отговарят на лошо състояние. Стойностите са съобразени и с правилото, че отлаганията върху пътната настилка в градовете са по-големи в сравнение с тези за извънградските територии.

Годишни емисии на ФПЧ₁₀ от автотранспорта

Влиянието на автотранспорта върху КАВ и особено върху емисиите на ФПЧ₁₀ има съществено значение, т.к. той е най - динамично развиващият се източник на емисии в атмосферния въздух както в световен, така и в регионален мащаб. Този извод е от особено значение за населените места и силно урбанизираните територии, поради това, че в тези райони се съчетават множество неблагоприятни фактори:

- ❖ Постоянно нарастване на броя на МПС;
- ❖ Значително изоставане на пътната инфраструктура в сравнение с бързо увеличаващия се брой на МПС;
- ❖ Висок относителен дял на автомобилите “втора употреба” с нефункциониращи катализаторни устройства;
- ❖ Висока средна възраст на МПС в експлоатация. За автомобилния парк в страната е характерно, че 34% от превозните средства са над 20-годишна възраст, а тези между 15 и 20 години са 32%. Само около 30% от автомобилите отговарят на Европейски стандарти за емисии Euro 3, Euro 4, Euro 5 и Euro 6.

Факторите, обуславящи количествено вредното влияние на автомобилния транспорт върху качеството на атмосферния въздух в градска среда са: степента на автомобилизация, вида и състоянието на уличната мрежа, структура на автопарка по типове автомобили и използвано гориво, организация на движението.

➤ *Характеристика на пътната мрежа в Община Средец*

На територията на общината липсват пътища I клас, както и автомагистрали. Основните транспортни артерии, обслужващи общината са второкласните пътища – II 79 и II – 53, в направление съответно – Бургас, Средец, Ямбол и Бургас, Средец, Болярово, Елхово. Относителният дял на пътищата II-клас към общата пътна мрежа е 17.5%. Третокласната пътна мрежа е с дължина 69.6 km. Тя се състои от пътища III – 539, III – 908 и III – 795. Общата дължина на републиканската пътна мрежа в Община Средец е 142.5 km, като в добро състояние е с дължина 38.4 km /път II-79/, средно с дължина 9.1 km/път II-53/ и лошо 95 km, т.е. 67% от републиканската пътна мрежа е в лошо състояние.

Общинската пътна мрежа включва всички пътища от IV клас с обща дължина 191.4 km, което се равнява на 60% от всички пътища на територията на Общината. Част от пътищата са без трайна настилка.

Според вида на настилката тяхната дължина е, както следва:

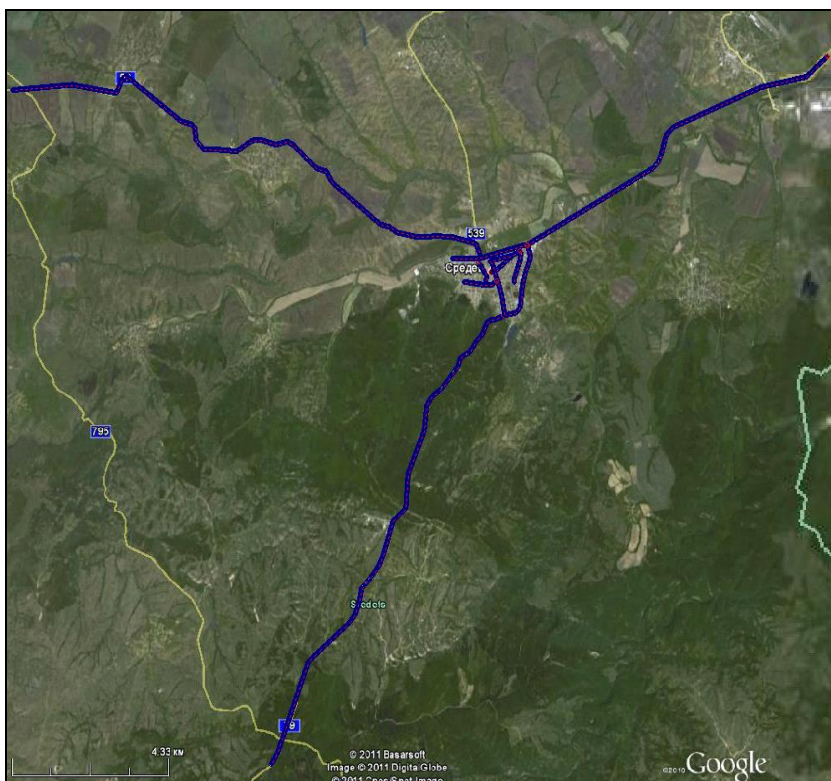
- Асфалтобетон – 142.14 km
- Запечатка – 110.0 km
- Паваж – 1.4 km
- Пътища без трайна настилка – 62.6 km.

Пътната мрежа е добре развита, като всички населени места са свързани с общинския център. Пътните връзки са достатъчни, но е необходимо да се извърши основен ремонт и реконструкция на части от пътната мрежа.

Оценката на влиянието на транспорта върху замърсяването с ФПЧ₁₀ е направено на базата на съществуващите за Община Средец данни и реалната пътна структура. Годишните емисии от ФПЧ₁₀ в резултат на автотранспорта са определени в следната последователност:

- Съставена е моделна транспортна карта на Община Средец (виж Фиг. VI-07 *Транспортна схема на Община Средец за оценка на емисиите на ФПЧ₁₀*), включваща отделни части от републиканската и общинска пътна мрежа с обща дължина 42.25 km.
- Дефинирани са 10 самостоятелни линейни източника. Списък и данни за включените линейни източници е представен в Таблица V-06.
- Изменението на сезонната интензивност е отразена чрез четири коефициента, както следва: лято – 1.00; есен - 0.82; зима - 0.69; пролет - 0.80.
- Средният пътен нанос към 2015г. е приет както следва: за пътища от републиканска пътна мрежа – 1.5g/m²; за общински пътища – 3g/m². Тези стойности, отразяват реалното състояние на пътищата към момента.
- Средното тегло на автомобилите е прието както следва: по републиканска пътна мрежа 2.5 тона; по всички останали – 1.5 тона.

На следващата Фиг.VI-07 е представена моделната транспортна схема с основните пътни артерии на Община Средец:

Фиг. VI-07. Моделна транспортна схема на Община Средец, М 1:100 000

Оценката на емисиите от ФПЧ₁₀ е направена чрез прилагането на модел на US EPA (*Compilation of Air Pollutant Emission Factors, 5th ed. (AP-42), Vol I: Stationary Point and Area Sources. Section 13.2.1 Paved Roads: Measurement Policy Group Office of Air Quality Planning and Standards U.S. Environmental Protection Agency, January 2011*) за всеки един от линейните източници с отчитане на изменението на трафика по сезони, дни от седмицата и часове от денонощието и последващо сумиране.

Общият брой на дните в годината е приет за 320. Останалите 45 дни са приети като средногодишен брой дни с валежи над 3 l/m² (приема се, че през такива дни суспендиране на прах от пътните плана отсъства или е минимално).

Използваният дисперсионен модел на US EPA Aermод позволява да се моделира динамиката на източниците чрез голям набор от относителни коефициенти, в това число по месеци, по седмици, по часове от годината, за делнични и почивни дни и т.н. В настоящото изследване са използвани сезонни относителни коефициенти, които отразяват общата промяна на трафика през отделните сезони (пролет, лято, есен, зима). В този случай, по разбираеми причини, на сезонния относителен коефициент за лятото е присвоена стойност 1. За всички останали сезони относителният коефициент се определя на базата на прогнозното натоварване на пътната мрежа.

Изчислените на базата на гореописания модел емисии на ФПЧ₁₀ от транспорта в Община Средец, обхваща само линейните източници, описани в таблица VI-04. Моментните и часовите емисии отразяват максималния трафик по сезони. Сезонните емисии са изчислени с използване на часовите и сезонните относителни коефициенти на трафика.

Таблица VI-04. Моментни, часови, сезонни и годишни емисии на ФПЧ₁₀ от транспортната схема на Община Средец за 2015г.

	Лято	Есен	Зима	Пролет	Сума год.
g/s	2.27	1.87	1.58	1.82	
kg/h	8.19	6.72	5.68	6.55	
kg/24h	109.73	89.98	76.15	87.79	
t/y	9.88	8.10	6.85	7.90	32.73
Забележка: Моментните и часовите емисии отразяват максималният трафик					

- Дефиниране и групиране на източниците на емисии

Битово отопление

Както беше вече описано по-горе, оценката на емисиите на ФПЧ₁₀ от битовото отопление е направена на базата на обобщени данни за разхода на горива и други енергоизточници в домакинства и комбиниран емисионен фактор в Община Средец.

Таблица VI-05. Изходни данни за оценка на разсейване от битовото отопление на територията на Община Средец към 2015г.

	Площни източници	Бр. домакинства	Площ m ²	Емисия на ФПЧ ₁₀	
	Населено място			Обща g/s	Относителна g/m ² s
1	гр. Средец	2943	3.04E+06	9.8068	3.23E-06
2	с. Дебелт	661	2.50E+06	4.4052	1.76E-06
3	с. Драчево	150	1.26E+06	0.9997	7.93E-07
4	с. Дюлево	144	1.52E+06	0.9597	6.32E-07
5	с. Светлина	100	1.17E+06	0.6665	5.71E-07
Община Средец		3998	1.90E+06	16.84	8.87E-06

Поради невъзможността всички комини на домашни печки да се дефинират като самостоятелни точкови източници, за целите на моделирането е прието те да се групират и да се представят като площни източници. Това групиране е проведено при следните допускания:

- Отоплителният сезон започва от 1 ноември и завършва на 30 април;
- Домашните отоплителни печки работят със средна продължителност 8 часа в денонощието;
- Отоплителните камини не са включени в източниците, тъй като техният брой е оценен като незначителен;
- Всеки жилищен район се дефинира като площен източник и неговите граници съвпадат с реалните граници;
- Височината на излъчване съвпада с височината на средната етажност на жилищния район;
- Приема се, че вертикалният подем на газовете от комините е в границите между 6 и 10 метра.

Изчислените на базата на горните допускания моментни стойности на емисиите на вредни вещества в атмосферния въздух за всеки един от жилищните райони в Община Средец са представени в Таблица VI-05. В моделната оценка са включени пет от общо 33 населени места (гр. Средец, с. Дебелт, с. Драчево, с. Дюлево и с. Светлина), т.к. те са с население над 300 души

и са разположени в близост до общинският център гр.Средец. В моделиращата система всички площни източници от Таблица VI-05 са дефинирани като група източници със съкратено наименование “Битово отопление”.

Автомобилен транспорт

За целите на моделирането пътната мрежа на Община Средец е представена чрез 10 пътни отсечки с обща дължина 35.7 километра. Тяхното наименование и дължина са представени в таблица VI-06. В същата таблица са показани и максималните моментни емисии на ФПЧ₁₀ за най-натоварения часови интервал между 16 и 18 ч. В компютърната симулационна система транспортната схема на Средец е въведена като система от линейни източници, следващи точното им разположение в съответствие със съставената електронна карта.

Таблица VI-06. Описание на линейните източници от моделната транспортна схема на Община Средец и максималния трафик

№	Наименование	Дължина	Трафик МПС/24час	Емисия ФПЧ ₁₀
		km		g/s
1	път II-79 – Средец - Бургас	10.50	5280	0.522
2	път II-53 – Средец - Зорница	11.50	3165	0.932
3	път II-79 - Средец-Елхово	11.00	2115	0.596
4	ул. „Преображенска“	2.20	2849	0.161
5	ул. Никола Попов	1.70	1002	0.044
6	ул. Братя Миладинови	1.10	225	0.008
7	ул. Максим Горки	0.82	109	0.003
8	ул. Васил Коларов	0.83	164	0.005
9	ул. Цвятко Радойнов	1.20	82	0.003
10	ул. Гео Милев	0.40	82	0.001
	Сума	41.25		2.27

За целите на моделирането, улиците от транспортната схема на Община Средец са разделени на два типа: с висок трафик (над 1000 МПС/24 часа) и нисък трафик (под 1000 МПС/24 часа). Това разграничение е направено в съответствие с изискванията на модела за оценка на суспендирания от автомобилите в атмосферата прах.

1.2. Прогноза и оценка на очакваните изменения в качеството на атмосферния въздух

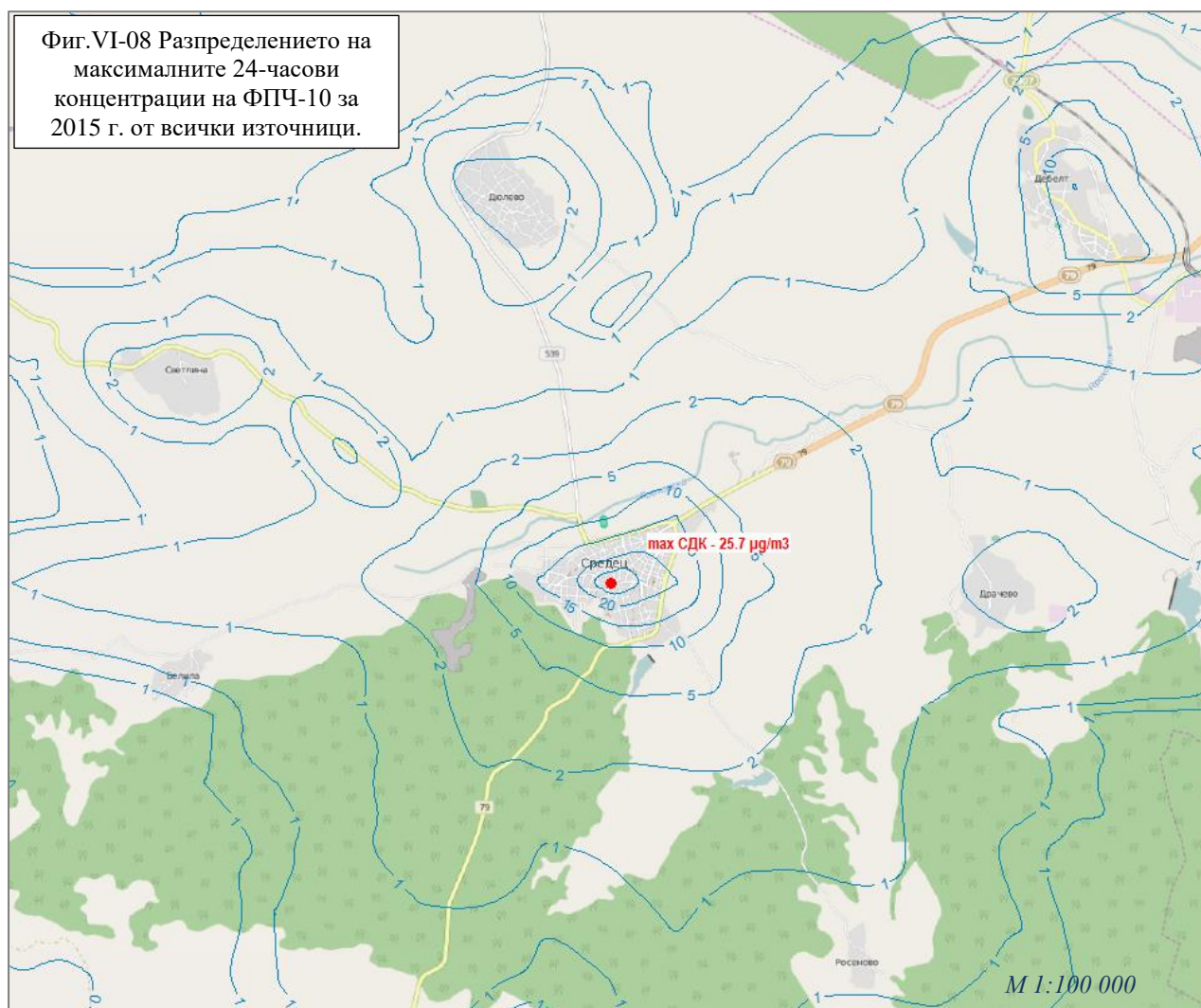
За комплексна оценка на разсейването на емисиите от различни типове източници на територията на Община Средец е използван лицензиран модел на Американската агенция за опазване на околната среда (EPA) ISC-Aermod (Industrial Source Complex) с интерфейс на канадската софтуерна фирма Lakes Environmental за работа в операционна система Windows. Това е гаусов модел за оценка на разсейването от комплексни източници за краткосрочни и дългосрочни периоди, включително многогодишни периоди. Крайните резултати се представят във вид на концентрации на замърсителя в мрежа от предварително избрани рецептори или чрез изчисляване на отлаганията (сухи, мокри или общо сухи и мокри). За изчислителните процедури са използвани множество модификации на гаусовото уравнение, включително с отчитане на релефа на терена (равнинен и пресечен). Осредняването на резултатите (концентрациите) може да се осъществява за различни периоди от време, в това число за 1,2,3,6,8,12 и 24 часа.

За визуализация на резултатите е използван резултата за 4-тата по стойност 24-часова концентрация и СГ концентрация. В съответствие с модела на US EPA за оценка на разсейването на ФПЧ „PM10-pos NAAQS” (National Agency for Air Quality Standarts), първите три по стойност най-високи средноденонощни концентрации нямат представителен характер, тъй като могат да се дължат на екстремни фактори като много силен вятър или други природни феномени.

Разпределението на максималните 24-часови концентрации на ФПЧ₁₀ е представено на Фиг. VI-08. Добре се вижда, че СДК на ФПЧ₁₀ над цялата територия на общината са ниски. Най-високи стойности се очертават в района на гр. Средец, но и там остават в границите от 20 до 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ (максимум 25.7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$) без да превишават праговата стойност на СД НОЧЗ от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Отдалечавайки се от гр. Средец концентрациите се понижават до нива 2-5 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, а в най-югозападните и североизточни части на общината под 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, което е значително под определената норма за опазване на човешкото здраве от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

Прегледът на данните показва, че за местните източници на емисии (разположени на територията на Община Средец) имат незначително влияние върху замърсяването с ФПЧ₁₀.

Разпределението на средногодишните концентрации на ФПЧ₁₀ над територията на Община Средец е представено на Фиг. VI-09. Както трябва да се очаква, осредняването на данните за една календарна година води до рязко спадане на концентрациите. За едногодишен период приземни концентрации на ФПЧ₁₀ за територията на Община Средец са в интервала между 0.5 – 1 $\mu\text{g}/\text{m}^3$, като най-високите стойности от 5 -7 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ се отчитат отново в град Средец. Резултатите от дисперсионното моделиране показват, че формираните приземни концентрации на ФПЧ₁₀ в резултат от Битовото отопление (изгарянето на твърди горива от домакинствата) и транспортното натоварване на републиканската и общинската пътна мрежа на територията на Община Средец са значително под определената СГ НОЧЗ от 40 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и нямат потенциал да доведат до нарушаване КАВ на територията на Общината.

Легенда:

- 1). Със синьо са изобразени изоконцентрационни линии, отразяващи разпределението на 24-часови концентрации на ФПЧ₁₀;
- 2). С червен маркер е означен получения при моделирането абсолютен максимум на СДК;

Легенда:

- 1). Със зелено са изобразени изоконцентрационни линии, отразяващи разпределението на СГ концентрации на ФПЧ₁₀;
- 2). С червен маркер е означен получения при моделирането абсолютен максимум на СГК за територията на Община Средец;

1.3. Оценка на въздействието върху атмосферния въздух, съгласно действащите в страната норми и стандарти за допустимо съдържание

В следващата таблица са представени обобщени резултати от проведеното моделиране по отношение замърсяване в общината с ФПЧ₁₀:

Замърсител	Концентрация	Съществуващ фон, $\mu\text{g}/\text{m}^3$	НОЧЗ, $\mu\text{g}/\text{m}^3$
ФПЧ ₁₀	СДК	14	50
ФПЧ ₁₀	СГК	10-11	40

Означения: НОЧЗ – норма за опазване на човешкото здраве, съгласно Наредба №12 за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух; СДК – средноденонощна концентрация; СГК – средночасова концентрация; СГК – средногодишна концентрация

Предвиденото с ОУП незначително увеличаване с 1% на териториите за жилищно, курортно и вилно строителство, както и евентуалното намаляване на необитаемите в момента жилища не

се очаква да доведе до съществена промяна в нивото на замърсяване с ФПЧ₁₀. С ОУП не се предвижда изграждането на нови значими пътни трасета. Очаква се предвидената реконструкция на съществуващите пътища да доведе до намаляване на емисиите на прах от транспорта. С ОУП не се предвижда изграждането и на значими промишлени източници. Всичко това дава основание да се направи прогноза, че съществуващия фон на замърсяване, който е значително под нормите за опазване на човешкото здраве, в най-лошия случай да се запази, а по-вероятно е концентрациите на замърсители да намалее.

Заключение:

Реализирането на ОУП не е свързано с негативно изменение в КАВ. Средата за обитаване, по отношение нива на замърсяване на атмосферния въздух, ще остане в рамките на нормите за опазване на човешкото здраве.

2. Повърхностни и подземни води

Съгласно данните от „Общински план за развитие на община Средец за периода 2014-2020 г.“ общо абонатите към ВиК дружеството са 11 271бр., като използваната вода за 2012 г. е 664 188 м³.

Съществуващата водопроводна мрежа е с тръби от различен вид и диаметър, като тя е морално остаряла и има нужда от ремонт. Преобладаващите тръби са етернитови, които са ненадеждни и морално остарели, а също така са доказано канцерогенни. Те водят до чести аварии и до значителни загуби на питейна вода, както и до влошаването на нейните хигиени характеристики.

През периода 2014 – 2020г. е предвидено разширяване и реконструкция на водоснабдителната мрежа в селата – Белила, Белеврен, Варовник, Г. Ябълково, Гранитец, Граничар, Кирово, Пънчево, Синьо Камене и Тракийци. Предвидена е и реконструкция на водоснабдителната мрежа в село Момина църква както следва:

- външна водопроводна мрежа – 5064 m.
- вътрешна водопроводна мрежа 12 452 m.

2.1. Източници на замърсяване, предвидени с плана

С ОУП на Община Средец се предлага модерна съвременна концепция, която не включва в решенията си източници на замърсяване на водите в района. Източниците на замърсяване на повърхностните води биха могли да бъдат от битов характер, само ако не се спазват нормативните изисквания за изпускането им във водоприемници. Най-общо отпадъчните води, които ще се формират от новите територии са битови отпадъчни води от домакинствата и общественото обслужване.

Качествата на питейните води се опазват с прилагане на забрани и ограничения на дейностите в имотите, попадащи в границите на СОЗ. Инвестиционните проекти в тези територии се задължават да спазват изискванията на приложимата нормативна уредба съгласно Закона за водите и наличието на потенциални източници на замърсяване, които биха компрометирали качествата на питейните води е недопустимо.

2.2. Схема и начин на третиране на отпадъчните води

Канализационната система и системата за пречистване на отпадни води в Община Средец са определено неразвити. Като основен проблем през община Средец изпъква необходимостта от доизграждане и подобряване състоянието на съществуващата канализационна мрежа.

Град Средец има съществуваща ПСОВ. Канализационната мрежа до 2014г. беше изградена на 80%. С проект: "Доизграждане на канализационната мрежа и частична реконструкция на водопроводната мрежа в гр. Средец", финансиран по Оперативна програма „Околна среда 2007-2013г.“ съфинансирана от Кохезионния фонд на Европейския съюз, приоритетна ос 1: „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води“, референтен номер на процедура за директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO005/10/1.11/02/16 „Подобряване и развитие на инфраструктурата за питейни и отпадъчни води в агломерации над 10000 е.ж., договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ с регистрационен номер DIR-51011116-C004 от 19.01.2012г, канализационната мрежа се изгради на 100%.

Село Дебелт има частично изградена канализация и помпена станция до пречиствателна станция „Промет“, които не са действащи и отпадните води се отвеждат до съществуващите дерета. По възлагане на Община Средец за с. Дебелт е разработен ПИП за обект: Канализация за битови отпадни води, Канална помпена станция, тласкател и Пречиствателна станция за отпадъчни води; Реконструкция на водопроводната мрежа на с.Дебелт, общ. Средец“. Очаква се финансиране, за да бъде реализиран.

Пречистването на отпадъчните води от **Туристически комплекс „Божура“** е предвидено чрез локална пречиствателна станция за отпадъчни води /ЛПСОВ/.

С реализиране на всички заложи в проекта за ОУПО решения относно водоснабдителната и канализационна мрежа се цели екологосъобразно събиране и отвеждане на отпадъчните водни количества за пречистване. Ще се прекрати заустването на непречистени отпадни води от населените места, което е предпоставка за подобряване на качеството на повърхностните води и елиминиране на неблагоприятното въздействие върху околната среда, с цел нейното очистване и предпазване от замърсяване. Изграждането на пречиствателни станции ще осигури пълно съответствие с Директива 91/271/ ЕЕС относно пречиствателните станции за отпадъчни води от населени места, отнасяща се до пречистването на градски отпадъчни води.

С оглед опазване качеството на повърхностните и подземните води при прилагането на плана с последващи подробни устройствени планове, за населените територии, в които няма канализационна система, в съответствие с изискванията на ЗУТ, следва да се предвижда изграждане на водоуплътни изгребни ями.

2.3. Прогноза и оценка на очакваните изменения в режима на повърхностните и подземните води в резултат на предвидените в ОУП водоползване, ползване на водни обекти и др.

ОУП на Община Средец, представя цялостно развитие на общината в общ и основно устройствен план и не е свързан с конкретни инвестиционни предложения. Всяко едно от тях ще бъде процедирано по смисъла на ЗООС самостоятелно след разработване на ПУП.

ОУП осигурява устройствени условия за опазване на водните течения, в т.ч. суходолията, водните площи и техните крайбрежия, като запазва тези площи като елемент на физическата структура на общинската територия и отразява защитните режими за онези от тях, които са обхванати в екологичната мрежа „Натура 2000“.

В рамките на споразумение № Д-34-29/03.06.2015г. за реализиране на “Проект за подпомагане на ефективността, управлението и регионалното инвестиционно планиране на отрасъл ВиК“, който се осъществява с финансовата подкрепа на ОП „Околна среда 2014-2020г.“, съфинансиран от Европейския съюз чрез европейския Кохезионен фонд” е възложена поръчка за:

Подготовка и изпълнение на прединвестиционни проучвания, идейни проекти и Формуляр за кандидатстване за европейско финансиране за регионален интегриран проект за водоснабдяване и канализация на територията на 14 ВиК оператори, в четири обособени позиции. Предмет на проучванията ще бъдат:

Изготвяне на комплексни проекти за инвестиционна инициатива за линейната ВиК инфраструктура и прилежащите към нея съоръжения

Обхватът на заданието включва всички населени места и агломерации в съответната обособена територия, както следва:

- Над 2000 е.ж. за отпадъчните води;
- Над 50 ж. в случаите за питейно водоснабдяване.
- За населените места между 50 и 2000 жители, следва да се акцентира върху генералната схема на водоснабдяване – водовземни съоръжения, довеждащи водопроводи и прилежащи съоръжения, пречиствателни станции за питейни води, резервоари и др., както и да вземат предвид населените места, за които има данни за трайно отклонение от нормите за качество на питейните води.
- Проучване на наличието на изградена канализационна мрежа и съоръжения в тези населени места.

В заключение на горепосоченото става ясно, че приоритет се дава на водоснабдяването на населените места. Канализационната мрежа е само за доизграждане в селищата, където има частично изградена такава.

Селата Белеврен; Варовник; Г.Ябълково; Гранитец; Граничар, Пънчево, Тракийци не са водоснабдени. Същите попадат в райони с установен или прогнозиран воден стрес (засушаване или недостиг на вода) и с лошо качество на питейната вода. Населението е под 2000 жители.

С прилагането на ОУП ще се създадат условия за решаване на основните проблеми, свързани с водоснабдяването и канализацията на общината, а също така и с качеството на повърхностните и питейни води. ОУП предвижда всички бъдещи планове, отнасящи се до развитие, оразмеряване и модернизация на елементите на *техническата инфраструктура*, да носят белезите на екологосъобразното проектиране.

Проектните предвиждания за по-нататъшно развитие и доизграждане на мрежите и съоръженията на системите водоснабдяване и канализация се очаква да окажат положително въздействие върху околната среда. Ще се ограничи заустването на непречистени отпадъчни води в реките на общината.

Проектните решения, залегнали в ОУП по отношение пречистването на отпадъчните води на територията на общината, не са свързани с изменение в режима на повърхностните водни тела на територията на общината, тъй като тяхното използване (за заустване) ще се извършва съгласно условията, поставени в разрешително за заустване. За извършване на дейността, е необходимо издаване на разрешително по чл.46, ал.1, т.3 от ЗВ от БДЧР-Варна.

Съгласно програмата от мерки към ПУРБ на Черноморски район, приет с Решение №1107/29.12.2016г. от Министерски съвет за територията на Община Средец са определени следните мерки:

- „Осигуряване на събиране, отвеждане и преичстване на отпадъчни води на населените места“ с действие: Изграждане, реконструкция или модернизация на ГПСОВ за агломерации с над 2000 е.ж., с описание на мярката: Доизграждане на канализация на гр.Средец; Осигуряване на отвеждане и подходящо пречистване на отпадъчни води от населени места с под 2000 е.ж., вкл. изграждане на подходяща канализационна система; ПСОВ, включване към по-голяма ПСОВ; Изграждане на влажна зона за пречистване на отпадъчните води от агломерации с по-малко от 2000 е.ж.; Забрана за включване на нови потребители, заустващи отпадъчни води към канализационните системи на населените места, селищните и курортните образувания в случите, когато не може да се осигури отвеждането и/или преичстването им; Изпълнение на проекти за изграждане, доизграждане, реконструкция или модернизация на канализационна система за агломерации с под 2000 е.ж., вкл. доизграждане на канализация когатооима изградена ПСОВ или осигуряване на подходящо пречистване (чрез изграждане на ПСОВ или отвеждане към друга ПСОВ), когато има изградена канализация; Поддържане на съществуващите канализационни мрежи в добро състояние.
- „Забрани и ограничения за изпълнение на дейности в зоните за защита на питейните води и в определените санитарно-охранителни зони (СОЗ) и буферните зони около водоземните съоръжения/системи“ с действия: Определяне на СОЗ около съоръженията за ПБВ, съгласно действащото законодателство; Спазване на забрани и ограничения в СОЗ, съгласно заповедта за определяне на зоната и списъка по приложение №3 към Националния каталог от мерки (ПУРБ).
- „Намаляване на дифузното замърсяване от отпадъци от населени места“ с действия: Изпълнение на проекти за закриване на общинските депа за битови отпадъци, които не отговарят на нормативните изисквания, съгласно приложение №2 към Националния каталог от мерки; осигуряване на подходящи условия за съхранение на опасни отпадъци, при които не се допуска замърсяване на подземни и повърхностни води.
- „Намаляване на водоземането чрез въвеждане на водоспестяващи технологии“ с действие: Въвеждане на водоспестяващи технологии и обратно водоснабдяване; Внедряване на водоснабдителни сиситеми използващи условно чисти води за санитарни цели след тяхното пречистване, при спазване на нормативните изисквания и гарантиране пълната разделност на тези системи от системите, използвани за питейно-битово воводнабдяване и недопускане възможността за смесване на водите, предназначени за питейно-битови цели.
- „Намаляване на водоземането чрез намаляване загубите на вода в общественото водоснабдяване“ с действие: Реконструкия на водопреносната система за обществено питейно-битово водоснабдяване.
- „Смекчаване на натиска от климатичните промени“ с действие: Изпълнение на проекти, свързани с увеличаване лесистостта и възстановяване на горския потенциал; Увеличаване на горските територии; Възстановяване, опазване и укрепване на екосистемите, свързани със селското и горското стопанство; Забрана за сечи на естествена крайбрежна растителност във водосбора на притоци, вливащи се в райони със значителен потенциален риск от наводнение

(РЗПРН), с изключение на случаи, когато е доказана необходимост за осигуряване на проводимост на реките.

- „При дейности насочени към укрепване на речните брегове и корита, с цел защита от ерозия, приоритетно да се прилага биологично укрепване и използване на съвременни технологии и материали“.

ОУП на Община Средец е съобразен с посочените по-горе мерки, които са отразени и в Матрица 6 - Мерки, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последици от осъществяването на плана върху околната среда.

Реализирането на ОУП на Община Средец не влияе негативно по никакъв начин върху състоянието на подземните води, тъй като:

- ✓ няма пряко отвеждане на замърсители в подземните води;
- ✓ няма обезвреждане, вкл. депониране на приоритетни вещества, които могат да доведат до непрякото им отвеждане в подземните води;
- ✓ няма други дейности върху повърхността и в подземния воден обект, които могат да доведат до неговото замърсяване;
- ✓ не се използват материали, съдържащи приоритетни вещества при изграждане на конструкциите, строителните съоръжения и др., при които се осъществява или е възможен контакт с подземните води, и от които могат да бъдат замърсени подземните води;
- ✓ няма смесване на подземни води с различно качество чрез съоръженията на подземни води;
- ✓ няма инжектиране на природен газ или втечен нефтен газ в подземните водни обекти.

Изводът, който се налага от прогнозната оценка на вероятните въздействия от ОУП на Община Средец е, че при спазване на гореописаните общи положения и при спазване на нормативната уредба в областта на проектирането, строителството и експлоатацията на водопроводните и канализационните мрежи, няма да има вредно въздействие върху общото състояние на повърхностните и подземни водни тела. Може да се предположи, че осъществяването на предвидените в ОУП решения биха имали благоприятен ефект върху повърхностните и подземни води от територията на Община Средец.

3. Геоложка основа

3.1. Инженерно-геоложки условия за застрояване на сгради, транспортни съоръжения и др.

В определените за бъдещо строителство райони, на този етап не са определени зони, имащи неблагоприятни инженерно-геоложки условия за осъществяване на строителство - високи подпочвени води, зони с поява на агресивни води. Изграждането им е напълно осъществимо и няма да нанесе сериозни изменения в геоложката среда. За да се избегнат изненади с неблагоприятни последици за сгради и съоръжения е необходимо провеждане на инженерно геолошко проучване на новите площадки.

В устройствения план са предвидени реконструкция на съществуващи и изграждане на нови съоръжения на инженерно-техническата инфраструктура. Тази инфраструктура в значителната си част се разполага под нивото на терена и налага решаване на ред геотехнически проблеми. Особено сложни ситуации тук, поради малката дълбочина на залагане, рядко могат да възникнат, но не бива да се пренебрегват. Важен компонент на инженерната инфраструктура е канализационната система. Ако тя не се изгражда предварително или успоредно с останалата

застройка, могат да възникнат проблеми, породени от заустването на големи количества отпадъчни води в почвата.

Прокарването на нови съоръжения от техническата инфраструктура ще причини известни незначителни нарушения на почвите по трасетата им, които ще бъдат превъзможнати при последващата рекултивация.

Инженерно-геоложките условия са благоприятни за извършване на строителни дейности при спазване на нормативните изисквания и вземане на превантивни мерки при изграждането на инфраструктурните елементи и съоръжения в зависимост от детайлните инженерно-геоложки проучвания за строителната площадка на всеки строителен обект.

3.2. Прогноза и оценка на очакваните изменения в геоложките и хидрогеоложките условия

С проекта за ОУП на Община Средец е предвидено различно по обем и видове строителство. В резултат на това ще се нарушава приповърхностния слой на местата за изграждане на фундаментите на новопредвидените сгради и съоръжения. Изкопните работи ще акумулират различни по обем количества от почвен слой и скални маси от геоложката основа. Оползотворяването им или съхранение за последващо използване за рекултивация изисква отреждането на терени за временни депа.

При реализирането на ОУП, което ще бъде съпътствано с изграждане на нова и конструктивно подобряване на съществуващата техническа и транспортно-комуникационната инфраструктура, се очаква влиянието върху геоложката основа да има по – голям териториален обхват и степен на въздействие. Планираните строителни дейности ще нарушат геоложката основа необратимо в приповърхностните 1-3m. Това не води до промяна в геоложките условия.

В случаите предвидени за реконструкция на съществуващи транспортни инфраструктурни елементи, въздействието върху геоложката основа се оценява като незначително. Разглеждания ОУП не променя хидрографски параметри. Не се предвижда изграждане на нови или корекция на стари водосбори – язовири, езера, канали. Това предполага запазване на хидрогеоложките условия на територията на общината в сегашното състояние.

На този етап може да се направи заключение, че реализацията на ОУП на Община Средец не води до промяна на геоложката основа, хидрогеоложките условия и режим на подземните води. Планът не предвижда дейности, свързани с изменение на релефа. Въздействието ще бъде аналогично на осъщественото в застроената урбанизирана част от територия в общината. Обхвата му се ограничава в обсега на третираната в ОУП територия. Оценява се като незначително тъй като ще засяга само малка част от приповърхностната зона на земните недра, която впоследствие частично се възстановява.

4. Земи и почви

4.1. Прогноза и оценка на очакваните изменения в почвите в резултат на променения начин на трайно ползване поради предвижданията на ОУП

При предвижданата структура на територията и развитието на основните икономически дейности не се очаква негативно въздействие върху състоянието на почвите.

Проекта на ОУП на Община Средец цели предотвратяване и недопускане извършването на хаотична урбанизация на земеделските земи, без наличие за планова готовност за тези

територии, с оглед регулиране на устройствените намеси в тях. Това води до засилване на антропогенния натиск върху компонентите на околната среда на прилежащите към тях територии. Земеползването на част от земите ще се промени, но съгласно рамките на ОУП то ще спомогне за запазване качествата на почвите, като се създадат по-добри условия за отдих и рекреация.

Съгласно изготвения проект на ОУП на Община Средец, най-засегнати от устройствените зони са земеделските земи.

В следващата таблица е изведен Баланса на територията към ОУП, представящ изменението в площите на земеделските земи, съгласно проектните решения.

Таблица VI-07: Изменение количеството на земеделските земи, съгласно ОУП на Община Средец

Земеделски територии	Съществуващо състояние		Проект		Изменение площ (ха)
	площ (ха)	% от територията	площ (ха)	% от територията	
Обработваеми земи – ниви	41006.53	35.68	40843.82	35.53	162,71
Обработваеми земи – трайни насаждения	1497.33	1.30	1457.01	1.27	40.32
Необработваеми земи	24404.44	21.23	24395.02	21.22	9,42
Земеделски територии с възможна смяна на предназначението	0	0	93.8	0.077	

Видно от представените данни е отнемането на земеделски земи, което води до намаляване на земеделските територии в общината. Намалението на тези площи е ограничено в разумни граници. Предвиденото намаляване на земеделските площи е свързано с нарастване на урбанизираните територии, което се дължи главно на разширяване на границите на населените места. То е свързано в малка степен с увеличаване на жилищните зони, в най – голяма с формирането на зони с многофункционално предназначение и увеличаване на производствените зони, които могат да поемат нови производствени и логистични дейности.

Промени настъпват и във вътрешната структура на земеделските територии, като се отреждат 93.8 хектара от общинската територия за земеделски територии с възможна смяна на предназначението на земята.

Негативно въздействие върху почвените ресурси е възможно да окаже урбанизирането на предложените с проекта на ОУП територии, което ще се изразява най-общо в антропогенното запечатване на земеделски земи под терените предвидени за строителство и съоръженията на пътно-транспортната и техническа инфраструктура. По време на строителните работи почвите в засегнатите участъци ще бъдат подложени на различни неблагоприятни въздействия. Почвеният профил ще бъде нарушен вследствие от извършваните изкопно-насипни работи и съпътстващите строително-монтажни дейности. Зоната на нарушения на почвите ще е по-голяма в участъците, предвидени за техническите съоръжения (водопровод и канализация) и транспортната инфраструктура. Маневрирането на транспортните и пътно-строителните машини ще доведе до вторично уплътняване на почвите в зоната на действието им (временни пътища, временни строителни площадки, около депата за земни маси, строителни и инертни материали). Тези увреждания на почвите могат да бъдат ограничени и след приключване на строителния процес, земите трябва да бъдат рекултивирани.

Според Наредба №26 за рекултивация на нарушени терени, подобряване на слабопродуктивни земи, отнемане и оползотворяване на хумусния пласт, почвата от хумусно-акумулативния хоризонт в териториите, предвидени за застрояване, подлежи на специален режим на съхранение, опазване и оползотворяване. За целта при извършване на изкопните работи хумусно-акумулативният хоризонт трябва да бъде отнеман селективно. По-нататъшното му оползотворяване е предмет на конкретните проекти за строежите, които ще се изпълняват;

Спазването на разпоредбите на ОУП са достатъчни мерки за опазване на почвените ресурси при реализирането на предвидените инвестиционните инициативи, които ще произтекат във връзка с прилагането на устройствените режими на територията на Община Средец в обхвата на ОУП.

Заложените в ОУП инфраструктурни разработки са съобразени със съвременните тенденции - запазване и увеличаване на зелените площи; запазване и съхраняване на защитените екосистеми; намаляване на шумовото, газово и прахово замърсяване на населените места.

Според предвижданията на ОУП голямо внимание се обръща на подобряване качеството на живот, чрез отреждане на терени за рекреационни и курортни дейности, с цел развитие на културен, спортен, селски и еко-туризъм. Тези дейности не предполагат увреждане на почвите или тяхното замърсяване. Напротив, с по-голяма част от предвижданията се цели запазване на екологичното състояние на почвите и ползотворно използване на природните дадености.

Въз основа на направения анализ на текущото състояние на почвите, начина на трайно ползване на земите, прогнозираните последствия за почвените ресурси, в резултат на пространственото развитие на територията от ОУП се установява, че не съществуват опасности за деградирание на земеделските земи. Незначителното намаляване на площта на земеделските територии дава основание да се прецени, че ОУП създава устройствени условия за реализиране на социално-икономическите цели на общината с минимална неблагоприятно въздействие върху природния ѝ ресурс.

4.2. Прогноза и оценка на очакваните изменения в селскостопански земи

Най-голям проблем за земеделските земи съществува от неоправдано застрояване и антропогенизиране на нови земеделски площи чрез промяната на предназначението им. Механичното унищожаване на земите от площите, върху които е предвидено изграждане на сгради и съоръжения, вкл. открити площадки с трайни настилки, пътища и др. представлява сериозен проблем, свързан с навлизането на урбанизираните територии в земеделските земи.

Предвижданите с проекта на ОУП разширения на урбанизираните територии ще засегнат земеделски земи с различна бонитетна категория и с различен начин на трайно ползване. В ОУП тези разширения са добре балансирани и доказани по своята целесъобразност.

Нарушението на селскостопанските земи в частта на строителните площадки се определя като трайно и необратимо. Отнемането, съхраняването и оползотворяването на почвата от хумусните пластове в застрояваните терени е задължителна мярка за компенсиране в известна степен на загубата на земеделски земи.

Нарушенията на почвения профил ще доведат до негативна промяна на бонитетната категория на земите, през които ще преминат новите пътните трасета. Реконструкцията на съществуващите пътища, ще засегнат ивици с ограничена ширина (сервитутни ивици), встрани

от пътните платна. Бонитетните единици, изразяващи промяната на категорията, ще са зависими от степента на нарушение, както и от качеството на последващите рекултивационни мероприятия.

Урбанизирането на земеделски земи на територията на Община Средец е сведено до възможния минимум. Това ще подпомогне опазването на селскостопанските земи, запазване на традиционните форми на ползване на земята и съответно поминък на местното население.

Резултатите от целевия анализ разкриват наличие на редица подходящи ресурси за целенасочена подкрепа за развитие на отрасъла, като се подчертава потенциалът на територията за специализация в сферата на биологичното земеделие и животновъдство. Земеделието е традиционен отрасъл за населението, като преобладаващата част от него е заета в селско и горско стопанство. Налице са възможности за развитието на широк спектър от земеделски дейности, които почвено-климатичните особености на Община Средец обезпечават.

Растениевъдството е един от най-устойчиво развиващите се подсектори на земеделието в община Средец. Основната специализация в растениевъдството е зърнопроизводството, предимно ечемик, пшеница, слънчоглед и рапица. Животновъдството е също един от традиционните отрасли на община Средец, който е вторият по значение подотрасъл в селското стопанство. Наличието на фуражи, както и наличието на пасища и ливади създават добри условия за развитието на подотрасъла. Отглеждат се овце и говеда предимно в частния сектор.

В общината преобладават дребните земеделски стопанства, особено в селата, където в последните години се наблюдава обезлюдяване и липса на работна сила. Там голяма част от хората се занимават с отглеждане на животни с цел самозадоволяване, а не за реализация. През годините е налице спад в броя на селскостопанските животни при почти всички видове, като най-голямо е намалението при козите и овцете.

Хипотезата за развитие на аграрния сектор се гради върху допусканията за реализиране на следните мерки в перспектива:

- ✓ Развитие на биологично земеделие и животновъдство, като се работи за запознаване на производителите с технологията на производството и с нормативната база, както и с научните постижения. Формиране на нова производствена структура в отрасъла, където екологичната сигурност и качество на храните при производството ще имат водещо значение.
- ✓ Формиране на по-едри и организирани животновъдни ферми, където да се отглеждат предимно овце, говеда и биволи, както и формирането на т.нар. „семеен тип” ферми, което ще окаже и значителен социален ефект като ще повиши заетостта сред населението в трудоспособна възраст на територията на общината. И през прогнозния период следва да продължи провеждането на политиката на Община Средец за подпомагане на животновъдството в региона. Провеждат се търгове за отдаване под наем на общински мери и пасища на земеделски производители. Извършени са продажба на общински терени на животновъди с цел изграждане на животновъдни ферми, отговарящи на изискванията на Европейския съюз. В село Кирово е създадено стадо с биволи.
- ✓ Запазване на големите резерви от пасища, мери и ливади, подходящи за екстензивно отглеждане на говеда, биволи, овце и кози.

- ✓ Развитие на нови трайни насаждения. Особено подходящи за отглеждане в района са черупчестите видове като лешник, орех, бадем, от които могат да се произведат добри количествени и качествени добиви. Лозарството е другият водещ компонент на трайните насаждения, които имат перспектива и набират скорост в последните години в Община Средец. През изминалия период общината е организираща процедури за продажби за създаване на лозови и орехови насаждения, пчелини, отглеждане на селскостопанска продукция, създаване на цех за преработка на орехи и лешници в с. Драчево.
- ✓ Формиране на собствена ниша в култивирането на лечебни, ароматни и вкусови растения, имайки предвид подходящите условия за отглеждане на почти всички етеричномаслени и лечебни култури и потенциала за билкопроизводство на територията на общината.
- ✓ Създаване на условия за повишаване на нивото на научно обслужване в селското стопанство и на тази база, стимулиране на въвеждането на съвременни технологии на производство.
- ✓ Стимулиране на вертикалните интеграционни процеси между интензивните производства и съответните преработващи единици с цел затваряне на веригата “земя-краен продукт”, особено в областта на лозарството и винопроизводството.
- ✓ Подобряване на съществуващата и изграждане на нова инфраструктура в общината, свързана със селското стопанство. В максимална степен следва да се използват стопанските дворове на бившите ТКЗС и ДЗС, доколкото още не са изчерпани резервите им.
- ✓ Подобряване на техническо състояние на изградените напоителни съоръжения и селскостопанските пътища, както и върху изграждането на нови напоителни съоръжения.
- ✓ Включване в стопански оборот на общински земеделски имоти, които не са отдадени под наем и се намират в полупланинския район на общината. Понастоящем те са необработваеми, изоставени, нископродуктивни и са се превърнали в пустеещи, охрастени и самозалесени територии.
- ✓ Максимално използване на възможностите за развитие на отрасъла, които дават фондовете на Европейския съюз, кандидатстване с подходящи проекти, както и субсидиране на земеделските стопани при кандидатстване по различни мерки от ПРСР.

В работната хипотеза за перспективното развитие на Община Средец, важен стратегически ресурс за развитието на икономиката на общината са земеделските земи. Значимостта на земеделските земи за производството на селскостопански продукти, чието търсене и цени все повече ще нараства в перспектива, има и съответните устройствени аспекти. Това е и основанието устройствените решения, свързани с развитието на аграрния сектор в разглежданата територия, да предлагат максимална защита на земеделските земи и ограничения при смяната на предназначението им. В този смисъл една от задачите на ОУП е да ограничи в разумни граници отнемането на земеделски земи за нуждите на урбанизацията и друго усвояване извън нуждите на отрасъла.

5. Биологично разнообразие

5.1. Флора

С проекта за ОУП на Община Средец са предвидени нови устройствени зони на площ от 297.73ha. Устройство на намеса е предвидена за Град Средец и селата Факия, Голямо Буково, Загорци, Дебелт и Драчево. Новопредвидените устройствени зони са разположени основно по протежение на главен път 79 „Бургас – Средец – Елхово“, около входовете и изходите от

населените места, като се засягат единствено изоставени земеделски земи и такива без определено стопанско предназначение.

Територии на площ от 117.8 ha са предвидени за производствени дейности (устройствена зона Пп). Това са прилежащи територии около промишлената зона на гр. Средец, както и съществуващи стопанските дворове и складови бази, в които се предвижда изцяло чисто производство, складова и логистична дейност.

Предвид близостта на новопредвидените устройствени зони до населените места, транспортната инфраструктура и в близост до стопански обекти, съществуващата растителност е представена от съобщества характерни за изкуствено създадена крайселищна зона. В тези територии са установили като доминиращи, видове, които са непретенциозни към пряко антропогенно влияние. Липсва естествена горска растителност и/или единични дървесни видове, а храстова растителност е представена от единични или на малки групи от: драка (*Paliurus spina-christi* Miller, Rhamnaceae), шипка (*Rosa canina* L., Rosaceae), полска къпина (*Rubus caesius* L., Rosaceae). Тревните фитоценози са еднотипни и са сравнително бедни както по състав, така и като обилие на видовете. Срещат се предимно: рехава метличина (*Centaurea diffusa* Lam., Asteraceae), слънчева метличина (*Centaurea solstitialis* L., Asteraceae), едногодишно безсмъртниче (*Xeranthemum annuum* L. (обикновено безсмъртниче) Asteraceae), цилиндрично безсмъртниче (*Xeranthemum cylindraceum* Sibth.&Sm., Asteraceae) и синя жлъчка (*Cichorium intybus* L., Asteraceae). В сервитутните зони на пътищата и по границите на обработваемите масиви, съществуващата растителност е представена от рудерални видове като пирей (*Agropyrum repens*), трскот (*Cinodon dactylon*), бял равнец (*Achillea mellifolium*) и други. (Растенията са определени и представени по Делипавлов и др., 2003. Определител на растенията в България. Акад. Изд. АУ-Пловдив, 591 стр.).

Като цяло прилежащите териториите около населените места и селскостопански дворове са антропогенно повлияни. Флористичния състав в тези територии е представен от вторично възникнали растителни местообитания, изградени от тревни и храстови съобщества без съществена консервационна значимост. Установените видове растения **нямат** стопанско значение (като лечебни, фуражни и др.). **Не са регистрирани** видове растения, включени в Закона за биологичното разнообразие (2002). При инвентаризацията на територията, **не са установени** местообитания на защитени видове растения по смисъла на Закона за биологичното разнообразие. На тези площи не са констатирани локалитети и на други консервационно значими видове, включени в Приложение II на Директива 92/43/ЕЕС.

В проекта на ОУП на Община Средец е заложено създаването на зелени площи за обществено ползване, като съгласно проекта на ОУП площта им ще нарастне от 199.98ha на 245.66ha. При реализиране на дейностите в новопредвидените зони ще бъдат изготвяни проект за озеленяване за всеки един обект, като ще бъде заложено използването на неинвазивни видове.

Запазването на територията, заета от водни течения и водни площи, както и горските територии свежда въздействията от реализирането на проекта за ОУП върху растителността до незначителни като на терените, на които се предвиждат строителни дейности ще бъде засегната само растителност, в която са представени ширококоразпространени и рудерални видове с голям възстановителен потенциал, както и видове премахването, на които е част от земеделската практика.

5.2. Фауна

Въпреки, че с прилагането на плана, поради наличието на демографски процеси на трайно обезлюдяване в разположените на територията на общината населени места, възможностите за застрояване в предвидените в проекта за ОУП устройствени зони в голяма степен ще останат неоползотворени, при оценката на въздействията е предвиден най-тежкия сценарий, използване на всички предвидени възможности за строителство в границите на предвидените в проекта устройствени зони. Очакванията са въздействията от строителството в населените места и прилежащите на тях площи в които предвижданията по ОУП допускат смяна на статута на земята за производствени и друг вид дейности, както и от експлоатацията на сградите и съоръженията в площите за производствена дейност да бъдат незначителни, в резултат на което ще бъдат засегнати само широко разпространени животински видове, с големи възпроизводствени възможности, без това да доведе до промени в численостите на популациите им. Съставът и числеността на обитаващите територията на населените места в община Средец и прилежащите на тях площи животински видове, ще останат непроменени, поради приспособимостта им за живот в урбанизирана среда. Въздействията върху всеки един клас от гръбначната фауна и безгръбначните ще бъдат както следва:

Бозайници: Разположените до значими горски ресурси населени места са със затихващи функции и в тях устройствената намеса се свежда до промени на уличната регулация в границите им и устройствена намеса не се предвижда. В останалите селища в които са предвидени нови устройствени зони – гр. Средец и селата Факия, Голямо Буково, Дебелт, Драчево и Зорница укриването на едри бозайници е изключено и същите ще останат незасегнати от плана. В близките горски площи се извършва горскостопанска дейност, добив на дървесина и са част от ловните територии на регистрираните в селищата ловни дружинки поради което едри бозайници близо до населените места се срещат епизодично. По вероятно е случайно преминаване на по-едри диви животни през зимата, когато поради снегонавяване или лоши метеорологични условия човешкото присъствие в района е минимално и единични екземпляри от по-едри бозайници случайно могат да се окажат на близко разположени до населени места територии. Малката вероятност за директна среща на хора с по-едри диви бозайници свежда въздействията от реализирането на плана до незначителни. С прилагането на проекта за ОУП, общата площ на горите ще бъде редуцирана с 0,11%, което е в границите на естествените промени и гарантира запазването на всички важни за едрите и средните бозайници обитания. Числеността им ще се поддържа в границите на предвижданията в лвоустройствените проекти.

Обитаващите откритите площи и обработваемите земеделски земи дребни бозайници като, европейската къртица (*Talpa europaea*), източноевропейски (белогръд) таралеж (*Erinaceus concolor*), белокоремна белозъбка (*Crocidura leucodon*), малка белозъбка (*Crocidura suaveolens*), обикновена кафявозъбка (*Sorex araneus*), обикновена полевка (*Microtus arvalis*), сляпо куче (*Spalax leucodon*), европейски лалугер (*Spermophilus citellus*), полска мишка (*Apodemus agrarius*) и други укриващи се в подземни убежища са с кратък жизнен цикъл, големи възпроизводствени способности и застрояването на предвидените в проекта за ОУП устройствени зони няма да предизвика съществени промени в числеността на популациите им.

Намаляването на размера на земеделската земя е незначително и ще се осъществи в дългосрочен период в границите на 25 годишния период на действие на плана. Намаляването на земеделската земя ще бъде незабележимо във времето, без съществено да се отрази на популациите на обитаващите земеделските земи и откритите площи животински видове.

Прилепи: Строителството на терена не застрашава местообитанията им защото присъствието им има временен характер. Съществуващите сгради могат да бъдат само временни летни убежища, а най-значимите за прилепите подземни обитания пещери, скални цепки и стари гори с голям брой хралупати дървета ще останат незасегнати.

Птици: Прилагането на проекта за ОУП местата за гнездене и хранене на горските видове птици ще останат незасегнати, без да бъдат предизвикани безпокойство и смъртност сред обитаващите гори птици. Определящи за тях ще останат дейностите в горското и селското стопанство. На територията на населените места едрата дървесна растителност е представена от овощни и декоративни дървета, най-големите и най-стари от които са орехите. От засадените с декоративни цели дървета за гнездене в населените места се ползват също тополите, конския кестен, източния чинар, японската софора, върби акации и др. В случай на необходимост някои от дърветата в дворовете и градините могат да бъдат отстранени, но изсичането им ще бъде компенсирано с допълнителното засаждане на млади фиданки, което ще създаде условия за намиране на удобни за гнездене места и допълнителна храна.

Част от срещащите се в населените места видове птици, гнездят в пролуки на покриви, ниши, осветителни тела, електрически стълбове, камбанарии и др., които подлежат на разрушаване, ремонт или демонтиране след амортизирането им. Реализирането на плана ще предизвика незначителни въздействия по отношение на широко разпространени видове птици, местообитанията на които не подлежат на опазване от ЗБР. Птиците, които населяват териториите на населените места ще продължат да ползват сградите, градините и зелените площи в селищата на общината като места за гнездене и източник на храна.

Тъй като териториите на населените места в които се предвижда устройствена намеса се обитават от широко разпространени видове птици промени в състава и числеността им не се очакват. Някои от тях ще ползват за гнездене подпокривните пространства на новопоявилите се сгради - полско врабче (*Passer montanus*), домашно врабче (*Passer domesticus*), селска лястовица (*Hirundo rustica*) и градска лястовица селска лястовица (*Delichon urbica*), обикновена кукумявка (*Athene noctua*) стълбове и осветителни тела, обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*), керкenez (*Falco tinnunculus*), чавка (*Corvus monedula*) а за други такава възможност ще бъде създадена с отреждането на нови терени за зелени площи за обществено ползване. С увеличаване на територията на зелените площи и засаждането на дървесна растителност е възможно поява на гнездящи колонии на чавката (*Corvus monedula*), а за свраката (*Pica pica*) са достатъчни и единични дървета. Нишите по сградите, между покривите и стените, зелените площи за обществено ползване, дървесната растителност по улиците и между сградите ще бъдат местообитания за домашното врабче (*Passer domesticus*), полското врабче (*Passer montanus*), свраката (*Pica pica*), гугутката (*Streptopelia decaocto*), големия синигер (*Parus major*), синия синигер (*Parus caeruleus*), южния славей (*Luscinia megarhynchos*), сирийския пъстър кълвач (*Dendrocopus syriacus*), средния пъстър кълвач (*Dendrocopus medius*), обикновената кукумявка (*Athene noctua*), а прилежащите на жилищните сгради и крайселищни части червеногърба сврачка (*Lanius collurio*), сива овесарка (*Miliaria calandra*), градинска овесарка (*Emberiza hortulana*), бяла стърчиопашка (*Motacilla alba*), жълта стърчиопашка (*Motacilla flava*), качулата чучулига (*Galerida cristata*), полска чучулига (*Alauda arvensis*), обикновен скорец (*Sturnus vulgaris*), чавка (*Corvus monedula*), сива врана (*Corvus corax*), гарван гробар (*Corvus corax*), щиглец (*Carduelis carduelis*) и др.

За населяващите в настоящия момент територията на населените места птици реализирането на плана ще бъде с незначителни въздействия, тъй като промени в численостите им не се

очакват, а за някои от тях въздействията ще бъдат положителни тъй като планът предвижда запазване и увеличаване на територията на зелените площи.

Влечуги: По вероятни са очакванията за негативни въздействия от реализирането на плана върху по-често срещащите се представители на гущерите (Sauria) от семейство (Lacertidae) същински гущери, представени от зеления гущер (*Lacerta viridis*) и стенния гущер (*Podarcis muralis*). При подходящо озеленяване и разяснителни мероприятия сред обитателите на сградите въздействията върху тези влечуги могат да бъдат сведени до незначителни. Останалите видове са по-редки, плашливи и директни срещи с хора по време на строителството и експлоатацията са по-малко вероятни. Планът не предвижда съществени промени в начина на стопанисване на земеделските земи като в периода на действие на плана преобладаващи ще останат площите в които се отглеждат зърнени култури, отделени една от друга чрез синури, малки необработваеми участъци, захрастени пространства, ивици дървета и пр. Подходящи за обитаване от гущерите: жълтокоремник (змиегущер) (*Pseudopus apodus*), ивичест гущер (*Lacerta trilineata*), зелен гущер (*Lacerta viridis*), стенен гущер (*Podarcis muralis*) и кримски гущер (*Podarcis tauricus*). За останалите по-редки видове от гущерите, както и змиите и двата вида сухоземни костенурки, обитаващи естествени обитания в горските площи отрицателни въздействия от свързани с прилагането на плана дейности не се очакват, тъй като в проекта за ОУП не се предвижда намаляване на площта им. В доклада за ЕО са предвидени мерки, които ще сведат очакваните въздействия върху тях до незначителни.

Рибни и земноводни: С прилагането на проекта за ОУП на Община Средец не се предвижда пресушаването на водни обекти или замърсяването им поради заустване на непречистени води, така че целият клас риби няма да бъде застрашен от реализирането му. Предвижданията за гр. Средец са за обособяване на зелени зони покрай бреговете на Средецка река. Всички формиращи се отпадъчни води от гр.Средец постъпват в ПСОВ, при което изцяло е предотвратено замърсяването на повърхностните и подземните водни тела, с което въздействията от реализирането на плана върху рибите ще бъдат изцяло положителни и свързани с увеличаване на числеността на популациите им.

Въздействия върху безгръбначните: Въздействията ще бъдат сведени до незначителни, върху широкоразпространени видове, вредители по овощните дървета и културните растения и видове, които не са обект на опазване съобразно българското природозащитно законодателство и международни конвенции.

Тъй като предвижданията в проекта за ОУП на Община Средец засягат урбанизирани територии и прилежащи на тях земеделски земи в които са извършвани третириания с инсектициди същите не са обитания на редки и защитени видове насекоми. Независимо дали ще бъде реализиран плана или не, употребата на пестициди и инсектициди е регламентирана в селските дворове, с цел осигуряване на продукцията от растящите в тях овощни дървета лози и отглеждането на зеленчуци съгласно съществуващите земеделски практики. Съществуващите и новосъздадените зелени площи за обществено ползване ще продължат да изпълняват функциите си на местообитание за различните видове пеперуди и други насекоми.

Предвидените в проекта за ОУП мерки за недопускане на заустване на непречистени отпадни води и замърсяването на водни обекти гарантират запазване на местообитанията на ларвите на Водните кончета (*Odonata*), Еднодневките (*Ephemeroptera*) и защитени, уязвими и с консервационно значение представители на членестоногите.

При набелязване на превантивни мерки за недопускане на аварийни ситуации по време на строителството и преки въздействия по време на експлоатацията на бъдещите производства върху представители на дивата флора и фауна очакваните въздействия от реализирането могат да бъдат сведени до незначителни, като прилагането му ще засегне само широкоразпространени растителни и животински видове, които не подлежат на опазване от страна на българското природозащитно законодателство. Тъй като планът се отнася за урбанизирани територии и прилежащи на тях земеделски земи няма да се стига до вмешателство по време на размножителния период на видове с висок консервационен статус.

С прилагането на плана застрояването на свободните имоти, реставрацията и преустройството на съществуващите стари сгради или строеж на нови на мястото на стари ще се извърши без да се засягат площи с консервационна стойност, а само такива които са обект на човешка дейност поради което очакваните въздействия от прилагането на плана върху фауната на територията на община Средец могат да бъдат класифицирани като незначителни, периодични и с дългосрочен в границите на периода на действие на ОУП характер и обратими в случаите с допустима рекултивация.

6. Защитени територии и зони

Защитени територии по смисъла на Закона за защитените територии

Прилагането на проекта за ОУП на Община Средец, не засяга защитените територии в общината. Всички дейности на територията за която се изготвя плана ще бъдат недоловими за разположените на територията на общината защитени територии по смисъла на ЗЗТ. Всички те са разположени в землища на селища със затихващи функции, където планът не предвижда устройствена намеса.

Строителството в старите и новите регулационни граници на разположените на територията на общината населени места, както и предвидената с ОУП инфраструктура не са в противоречие с нито една от заповедите за обявяване на тези защитени територии.

Въздействията поради антропогенно натоварване в Общината ще бъдат незначителни, тъй като въпреки, че в обхвата на ОУП са 33 населени места, плътността на населението е едва 13,46 д/км². Демографското състояние на общината е с тенденция на трайно обезлюдяване, като в края на периода на действието на плана населението на общината ще бъде значително по-малко по численост от тази в момента на изготвяне на проекта за ОУП. Прилагането на плана няма да доведе до увеличение на жителите на населените места в общината, а само ще определи нови граници и зони с режим на застрояване в тях, способстващи за бъдещето им развитие.

Защитените територии в Община Средец са част от различни туристически маршрути и в заповедите за обявяването им забрани за посещения не са предвидени, тъй като това не предполага значителни въздействия върху предмета на опазването им.

Защитени зони обявени по реда на Закона за биологичното разнообразие

В обхвата на ОУП на Община Средец, са следните защитени зони от общеевропейската мрежа Natura 2000: BG0000513 „Войнишки бакаджик“, BG0000219 „Дервентски възвишения 2“; BG0000271 „Мандра-Пода“, BG0000198 „Средецка река“, BG0000230 „Факийска река“ и BG0001007 „Странджа“ за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна и защитени зона BG0002066 „Западна Странджа“, BG0002040 „Странджа“ и BG0000271 „Мандра-Пода“ за опазване на дивите птици.

С прилагането на проекта за ОУП на община Средец се създават възможности за реализиране на промишлено, жилищно и друг вид строителство в землищата на 33 населени места в общината, на терени, които са били застроени в близкото минало или увредени в резултат на строителни и друг вид дейности, както и на прилежащи 5 населени места терени. Реализирането на плана не води до засягане на типове природни обитания и местообитания на видове предмет на опазване в BG0000513 „Войнишки бакаджик”, BG0000219 „Дервентски възвишения 2”; BG0000271 „Мандра-Пода”, BG0000198 „Средецка река”, BG0000230 „Факийска река” и BG0001007 „Странджа” за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна и видовете птици, които се опазват в BG0002066 „Западна Странджа”, BG0002040 „Странджа” и BG0000271 „Мандра-Пода” за опазване на дивите птици. Тъй като предвидените устройствени зони са разположени извън границите на защитени зони от екологичната мрежа Натура 2000 или засягат незначителни площи от тях не се очакват негативни въздействия върху видовете предмет на опазване в тях и фрагментация на популациите им. Реализирането на плана не е в противоречие с предвидените режими за опазване на BG0002066 „Западна Странджа”, BG0002040 „Странджа” и BG0000271 „Мандра-Пода” за опазване на дивите птици. По-подробно въздействията от реализирането и прилагането на плана върху защитените зони са разгледани в Доклада за ОС, който е неразделна част от Доклада за ЕО.

Съгласно нормативните изисквания, преди провеждане на консултациите по изготвения доклад за ЕО възложителя е внесъл в РИОСВ-Бургас доклад по оценка за съвместимостта на плана с целите на определените защитени зони, за оценка качеството му. В отговор с Изх. №943/25.03.2016г. (**Приложение 1**), РИОСВ-Бургас на основание чл.24, ал.5 от Наредбата за ОС дава положителна оценка на качеството на доклада за оценка на степента на въздействие върху защитените зони.

7. Ландшафт

7.1. Прогноза и оценка на очакваните изменения в характера на ландшафта

Както стана ясно, ландшафтната характеристика на разглеждания район е от смесен вид – природно – антропогенна. Въпреки, че характерът на ландшафта вече е оформен и под въздействие на антропогенна дейност, то ОУП ще подпомогне неговото опазване, самовъзстановяване и положителна промяна. Регулираното териториално развитие, ще ограничи безразборното усвояване на земеделски земи и ще подобри привлекателността на множеството културно-исторически ценности. Предложените режими за обитаване, културно наследство, зелена система, спорт и отдих ще подпомогнат съхраняването на естествените пейзажи и подобряване на ландшафта.

Горски територии:

Управлението, опазването и използването на горите се съобразява с плановете за управление на съответните защитени територии и зони и Лесоустройствени плановете, както и с предвижданията на плана.

Съгласно чл.5, ал.1 от Закона за Горите, горските територии в съответствие с преобладаващите им функции се делят на три категории:

- защитни;
- специални;
- стопански.

Специални гори

Към тази категория спадат Горските територии в обхвата на Защитените територии, съгласно Закона за защитените територии, както и тези в обхвата на защитени зони по Закона за биологичното разнообразие, в т.ч. зони за защита по Директивата за птиците 79/409/ЕЕС и по Директивата за хабитатите 92/43/ЕЕС. Тук влизат осемте защитени територии в Община Средец, по реда на Закона за защитените, в категориите Природни забележителности, Защитени местности и Вековни дървета.

Обявените вековни дървета на територията на Община Средец са:

- ✓ Орех - обявен за вековно дърво със Заповед 2276/05.12.1967 г., обн. в бр.43/ 1968 г. на Държавен вестник. Дървото е разположено в землището на с. Варовник, община Средец с височина 16 m и обиколка 3.63 m.
- ✓ Дъб - обявен за вековно дърво със Заповед 235/04.4.1980 г., обн. в бр.35/06.05.1980 г. на Държавен вестник. Дървото е разположено в землището на с. Загорци, община Средец - в двора на ОУ „Кирил и Методий“, на възраст от 300 г., височина 15 m и обиколка 3.24 m.

Планът предлага обособяване на зони с ценни екологични ландшафти около с. Долно Ябълково, Горно Ябълково, Кирово, Граничар, Тракийци и Голямо Буково, предвид голямото насищане на зоната с долмени, малка част от които обявени за защитени, но предизвикващи вниманието на изследователи и любители, с интереси към древната история, бит и култура. Описани и проучени по проект "Балкански мегалити" са следните мегалитните паметници в Странджа и по-конкретно тези в обхвата на Община Средец;

- Долмен югоизточно от с. Граничар, Бургаска област (Dstr-027/BG)
- Долмен южно от с. Граничар, Бургаска област (Dstr-028/BG)
- Двойка долмени до с. Граничар, Бургаска област (Dstr-029/BG)
- Двойка долмени до с. Граничар, Бургаска област (Dstr-030/BG)
- Долмен между с.Граничар и с. Кирово, Бургаска област (Dstr-031/BG)
- Долмен източно от с. Кирово, Бургаска област (Dstr-032/BG)
- Долмен югозападно от с. Голямо Буково, Бургаска област(Dstr-033/BG)
- Долмен югозападно от с. Кирово, Бургаска област (Dstr-034/BG)
- Долмен източно от с. Долно Ябълково, Бургаска област(Dstr-035/BG)
- Долмен северно от с. Белеврен, Бургаска област (Dstr-036/BG)
- Долмен северно от с. Белеврен, Бургаска област (Dstr-037/BG)
- Долмен североизточно от село Белеврен, Бургаска област (Dstr-038/BG)
- Долмен северозападно от село Белеврен, Бургаска област(Dstr-039/BG)
- Долмен южно от с. Горно Ябълково, Бургаска област (Dstr-040/BG)
- Долмен южно от с. Долно Ябълково, Бургаска област (Dstr-041/BG)
- Долмен южно от с. Долно Ябълково, Бургаска област (Dstr-042/BG)

Проектът предвижда обхващането на мегалитните структури в единна пешеходна, еко-мрежа.

Към категорията "*специални гори*" спадат и горите с Рекреационно значение, за поддържане на ландшафта и с висока консервационна стойност. Такива са горите в курортната гора на местност Божура, южно от град Средец, с планово отреждане за Горски курортен парк, спорт и отдих. Устройват се, съгласно предвижданията на ПУП ПРЗ. Към тази категория спадат и горите около археологическите обекти в Община Средец.

В границите на тези гори не се допуска извършването на строителство, с изключение на елементи от техническата инфраструктура и хидротехнически съоръжения, както и на

съоръжения, свързани с управлението на горските територии. В тях се препоръчва очертаване на екомаршрути и изграждане на архитектурни елементи за обслужване на отдиха и туризма.

Защитни гори

Към тях спадат изолационните пояси и гори за почвоукрепване и борба с ерозията. Предвид извършването на незаконни сечи покрай пътищата, основно за огрев, Планът предвижда, на основание чл.10 от ЗУТ, 50 метрова ивица от горите покрай пътищата общински, републикански II, III клас и др. да бъдат със защитен режим /за защита на терените от ерозия/.

Стопански гори – за дървопроизводство, чието стопанисване е насочено към устойчиво производство на дървесина и недървесни горски продукти, съгласно лесоустройствените планове.

Всички терени на горски фонд, независимо от категорията в която попадат се определят като такива, чието предназначение не може да бъде променяно.

ОУП определя горите като ”Зони за защита от урбанизация”, на основание и по смисъла на чл. 12 от Закона за горите и въвеждането на устройствен режим, недопускащ промяна на предназначението.

Озеленени площи за широко обществено ползване

• Паркове и градини в населените места

Ограничени като площ и присъствие в населените места на Община Средец. На съществуващите такива, следва да се извърши реконструкция, съгласно проектна обезпеченост и последващи интензивни грижи за съхранение на вегетативните площи и всички елементи на парковете и градините. Устройват се съгласно чл. 32 от Наредба 7/22.03.2003 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони.

• Територии за спорт и атракции

Предвижда се реконструкция на съществуващите спортни обекти на открито, съгласно нарочно изготвени проекти.

• Извънселищни паркове

Терени за извънселищни паркове планът предвижда в землището на Община Средец и с. Драчево, предвид тенденцията за по-интензивно развитие, вкл. увеличаване на постоянното, временно и ваканционно обитаване, произтичащо от близостта с гр. Бургас. Това налага обособяване на озеленени зони за широко обществено ползване, с развлекателен, спортно-атрактивен характер.

Парковете се устройват съгласно разпоредбите на чл. 32 от Наредба № 7/2003 г. на МРРБ, на база цялостен план /чл. 50 от Наредба № 8/2001 на МРРБ за обема и съдържанието на устройствените схеми и планове/.

Озеленени площи за ограничено ползване:

• Гробищни паркове

Гробищните паркове са озеленени площи със специфично предназначение, допълващи зелената система. Разположени са извън границите на населените места.

Всяко населено място разполага със собствен гробищен парк – в някои случаи отделни за християнското и мюсюлманското вероизповедание.

Разполагат се и устройва в съответствие с Наредба № 2 от 21 април 2011 г. за здравните изисквания към гробищни паркове (гробища) и погребването и пренасянето на покойници. Конкретното определяне на площадката се основава на предхождащи теренни проучвания за доказване пригодността по отношение нивото на подпочвените води и риска от тяхното замърсяване, пригодността на почвата, включително за озеленяване и пр.

Озелени площи със специфично предназначение:

• Изолационно озеленяване край пътищата

Планът предвижда доразвитие на крайпътното озеленяване по пътищата от републиканската и общинската мрежа, както и по новите предвидени трасета. Реконструкция на съществуващо крайпътното озеленяване и изграждане на ново следва следните принципи:

- Премахват се всички дървета, които представляват опасност за движението.
- Премахва се растителността от вътрешните страни на кривите, където остава само ниска покривка (тревна).
- Останалата, непредставляваща опасност за движението растителност, се допълва с нова с оглед на околния пейзаж.
- Растителното изграждане да става с естествени за месторастенето, горскодървесни и храстови видове, за запазване характерния облик на ландшафта.
- Изграждането в участъци без растителност да става от северната страна на пътя, при направление изток-запад, а при направление север-юг, двустранно.
- Проектирането и изпълнението на крайпътното озеленяване да става при спазване разпоредбите на Закона за пътищата.

• Изолационно озеленяване покрай речни корита

Планът запазва характерната екосистема на водните течения, вкл. суходолията в тяхната физическа структура. Речните корита и дерета, представляват естествени "Зелени коридори" осигуряващи връзка между отделните зелени зони и обединяващи ги в единно цяло. Осигуряват естествена и по-безопасна миграция на животинските видове и пешеходна достъпност. Запазват се всички растителни елементи около речните корита, със своите противоерозионни и филтриращи замърсяванията от селскостопански дейности, функции. При поддържането и доизграждането на структурите да се съблюдават следните изисквания: - при подмяната на съществуващото или при ново озеленяване да се ползват растителни видове, идентични с естествените за мястото;

- да не се засаждат дървета в най-ниската, разливна крайречна тераса.

• Изолационно озеленяване между производствени бази, животновъдни дейности и населени места

Планът отрежда терени за изолационно озеленяване между новоотредените производствени зони и населени места.

• Ландшафтноустройствени мероприятия и естетическо оформяне

Целта на плана е запазване характерния облик на природния ландшафт и осигуряване на условия за управление и контрол върху процеса на антропогенизиране, а именно:

- защита на горските територии, чрез ЗЗТ и ЗБР, както и съгласно чл. 12 от Закона за горите и въвеждането на устройствен режим, недопускащ промяна на предназначението им, вкл. определянето им като "зони за защита от урбанизация".
- запазване в максимална степен на естествения облик на горските ландшафти, при оформяне на покрайните участъци, постигащо се с внасяне на подходящите естествени за мястото

растителни видове, в произволно групиране, без прави редове и следвайки конфигурацията на терена.

- създаване на красиви акценти от растителни видове в определени панорамни участъци по трасетата на пътищата, изградени с естествени видове в контрастни на общия фон цветове /есенно обагрени листа, красив цъфтеж, графичен контраст на хабитус и т.н./

Предвиденото развитие на територията на общината ще увеличи възможностите за съхраняване, а на места и за облагородяване на ландшафта, като минимално и незначително ще променят неговия характер от природен в урбанизиран. Предвидените пространствени и функционални изменения са насочени към подобряване комфорта на обитаване както в екологичен, така и в естетически аспект.

Степента и вида на въздействията върху ландшафта ще зависи от качествата на проектите в следващите фази на подробно проучване и проектиране и спазването на заложените в ОУП обемно-пространствени параметри за преструктуриране.

Рехабилитацията на някои важни комуникационно-транспортни връзки, както и изграждането на нови отсечки ще подобри достъпността и мобилността, което е предпоставка за ревитализация на изоставените райони и балансирано натоварване на ландшафтните приютяващи линейни обекти. От много ландшафтни специалисти пътищата се възприемат като съвременни линейни структури с определени визуални и естетически стойности, които по отношение на вписването им в ландшафта може да окаже положително въздействие върху облика на средата.

Предвиденото увеличение на нови производствени терени също ще доведе до промени в ландшафта. Предвижда се обособяване на зони със смесени функции, разположени при пътните възли, при входовете и изходите на населените места, с цел обвързването им с транспортно-комуникационната инфраструктура на населените места. Това решение на ОУП има благоприятен и положителен ефект върху антропогенния ландшафт – изразяващ се в подобряване облика на тези територии. Следователно, изграждането им няма да повлияе съществено на динамиката на ландшафта и пределните норми за натоварването му. Положителното въздействие върху ландшафта ще се постигне чрез рекултивацията и разчистването на терените, отстраняването на ненужните, конверсия или изграждането на нови сгради и съоръжения, подходящи да поемат съвременни функции в благоустроени и озеленени зони.

В заключение може да се обобщи, че предвижданията на ОУП няма да имат отрицателно въздействие върху ландшафта, тъй като ще бъдат предпоставка за съвременно третиране и устройство на територията и на отделни компоненти на ландшафта. С реализирането на конкретните предложения за отделните функционални системи ще се подобри цялостния облик на ландшафта на територията на община.

7.2. Оценка на устойчивостта на средата за самовъзстановяване на ландшафтите

Процесите на замърсяване, самоочистване и самовъзстановяване на околната среда зависят до голяма степен от конфигурацията на терена. Създава се взаимообусловеност и взаимодействие между релефа на територията и атмосферните процеси от една страна и естественото и антропогенно замърсяване от друга страна.

Морфографската структура на релефа на Община Средец са определящи за нейното развитие. С усвояването на периферни територии от населените места се разраства урбанизираната структура на общината. Това води до изменение на ландшафтно-екологическите и ландшафтно-естетическите функции при което се изменят и постепенно се подчиняват на антропогенния фактор. Доизграждането и функционирането на урбанизираните територии, неизбежно ще доведе до определени, макар и малки изменения и въздействия върху ландшафта. Липсата на крупни промишлени замърсители от своя страна допринася за по-бързото самоочистване и самовъзстановяване на ландшафтите.

В голяма степен устойчивостта на средата и самовъзстановяването на ландшафта зависи от правилното управление на отделните компоненти на ландшафта. С ОУП не се предвижда изграждането на обекти, които да бъдат постоянни източници на замърсяващи емисии по отношение на атмосферния въздух, повърхностните и подземни води. Не се очаква превишаване на допустимите норми на сетивни емисии, прах и шум, както и деградиране и унищожаване на природни компоненти.

Извода, въз основа на направения анализ на съществуващото положение, е че ландшафта на общинската територия се определя като антропогенно слабо трансформиран. Върху устройството на територията влияят редица фактори и предпоставки, много от тях са с продължително действие.

С ОУП се постига приемливо съчетание на селищната и природна среда на Община Средец. С плана се осигурява оптимално съчетаване на териториалното устройство и екологичното равновесие чрез проведено задълбочено изследване на екологичните параметри на територията и на нейната репродуктивна способност.

Състоянието на ландшафта без прилагането на ОУП на Община Средец за разлика от много други компоненти няма, да остане непроменено, а ще се влоши. Причините за това твърдение са следните:

- несъобразно усвояване на свободни територии около единствения град в общината – гр. Средец, за ново жилищно строителство и обособяване на територии за производствени дейности, с което ще се влошат екологичните условия, мобилността и цялостната пространствена структура на града.
- малките селища в общината ще продължат да се „свиват“ като население и ще загубят привлекателността си;
- недоизграждането и несвоевременното извършване на рехабилитация на пътните настилки на транспортната инфраструктура може да влоши състоянието на комуникационно-транспортни връзки, както и да намали и ограничи достъпността до обекти, които трябва да бъдат поддържани, което ще намали мобилността на хората в определени зони и те ще бъдат изоставени. В селищната система наличието на зони в упадък са неприятен елемент в ландшафта. Това ще окаже негативно въздействие върху характерни пейзажи;
- подценяването на значимостта и стойността на културното наследство и постепенното му унищожаване ще доведе до унищожаване идентичността на територията и уникалния характер на ландшафта;
- недоразвиването на елементите на зелената система, ще запази сегашния характер на ландшафта, но ще се пропусне възможността за цялостно доразвиване на системата от

озеленени площи, паркове и градини в т.ч. гробищни паркове, които да обогатят средата и характера на ландшафта от естетическа гледна точка.

8. Културно наследство

Актуализация на декларираните и регистрирани до момента културни ценности:

От анализа на състоянието на материалните и нематериални културни ценности, се установява че, основна слабост представлява ниската степен на проучване и поради това - ниската степен на защита по линия на Закона за културното наследство. Необходимо е, списъкът с културни ценности за района, да се актуализира, в смисъл на отпадане на вече изгубените и разрушени културни ценности и допълване с явно съществуващите недеklarирани такива, както и включване в Регистъра на нематериалното културно наследство в Министерство на културата на проучените и описани такива.

Въвеждане на охранителни режими:

Основни методи за опазване при НКЦ са консервация и реставрация. Съгласно Закона за културното наследство, режимите за опазване на недвижимите културни ценности, се установяват след подробното им изучаване и включване в декларационния списък. В този смисъл, в Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец са въведени предварителни режими, основани на първоначални огледи и предварителни данни.

Основните видове предварителни режими са следните:

КН А – Режим на защитена територия за опазване на културното наследство;

КН Б – Режим на защитена охранителна територия за опазване на обектите на културното наследство;

КН В – Режим на защитени територия без статут на културно наследство, с характерна селищна структура;

КН Г – Режим на защитени територии без статут на културно наследство, с ценни ландшафтни, естетически, екологични и пространствени характеристики;

Въвеждат се следните видове подрежими:

КН А: Режим на защитена територия за опазване на културното наследство

КН А1 – Подрежим на защитена територия за опазване на културното наследство със специален режим на опазване – Територия с концентрация на археологически ценности - групов НКЦ - историческа зона

Историческа зона - землище с.Дебелт

- Градище при Езекли-Дебелт – територия на античния и средновековния град „Деултум-Дебелт“;
- Старобългарски вал „Еркесия“;
- Античен и средновековен град Долното градище;
- Късноантична и средновековна крепост на Средецка река;
- Античен скален некропол;
- Средновековна трикорабна църква;
- 3 могили в м. Юртлука;
- 2 могили в м. „Стоянов гроб“;
- Могила в стопанския двор на бившето ТКЗС;
- Тракийско селище.

Историческа зона - землище с.Орлинци

- Надгробна могила "Дядо Илиевата могила";
- Надгробна могила "Могилата над селото";
- Могилен некропол, в м."Килер гечид";
- Могилен некропол, върху билото на рида "Кара баир";
- Надгробна могила, югозападно от м."Пълчиларе"
- Селище от римската епоха, в м."Беш пунар";

Историческа зона - землищата на гр.Средец и с.Драчево

- Древен път, в землището на с.Драчево
- Надгробна могила "Таушан тепе" ("Зайчи връх"), в землището на гр.Средец
- Антична постройка, в землището на гр.Средец, м."Училищната нива"
- Антично и късноантично селище, вляво от стария път Грудово-Дряново, м."Училищната нива"

Историческа зона - землищата на с.Горно Ябълково и с.Долно Ябълково

- Долмен "Змейова къща", м."Асенов Герен", с.Горно Ябълково
- Долмен "Чельов капак", м."Пашадере", с.Горно Ябълково
- Долмен "Змейова къща", м."Калката", с.Долно Ябълково
- Крепост "Калето"(Алмалийско кале)- с.Горно Ябълково
- 7 долмена около с. Горно Ябълково

КН А2 – Подрезим на защитена територия за опазване на археологическото културно наследство – единични археологически НКЦ

- Включва всички единични деклариращи и включени в списъка, предоставен от НИИКН обекти в населените места на Община Средец;
- Включва единични НКЦ без юридически статут на такива, присъстващи в приложен към разработката списък. Обектите са описани според предоставени от РИМ Бургас данни от проведени обходи. В графичните материали различните видове обекти са указани със съответния знак.

КН А3 – Подрезим на защита на културното наследство – единични архитектурни и исторически НКЦ;

- Включва всички единични НКЦ- деклариращи и включени в списъка, предоставен от НИИКН обекти в населените места на Община Средец;
- Включва недекламиращи НКЦ, без юридически статут, присъстващи в приложен към разработката списък. Обхванати са обществени сгради - църкви и читалища в населените места, с качества на единични НКЦ, които не са били деклариращи до момента.

КН Б - Защитена охранителна територия за опазване на обектите на културното наследство

КН В – Режим на защитена територия без статут на културно наследство, с автентична селищна структура – урбанистични НКЦ /без юридически статут/

Режимът се въвежда за урбанизираната територия на селата: Белеврен, Варовник, Вълчаново, Росеново, Пънчево, Орлинци, Богданово, Светлина, Радойново, Кубадин, Богданово, Голямо Буково, Факия, Момина църква, Кирово, Граничар, Горно Ябълково и Долно Ябълково.

С Общия устройствен план на Община Средец се предвижда интеграция на НКЦ и природни забележителности, населените места и пътната инфраструктура на общината (**Приложение 4**).

Интеграцията на НКЦ и природни забележителности със селищната среда и пътна инфраструктура е съвременна тенденция в развитието на общините. Тя осигурява използването на тяхното културно наследство и природна среда, като стимулатори за стопански напредък и съхраняване на идентичност. Това е заложено в плана за развитие на община Средец 2014 – 2020, както и в националните стратегии и концепции за регионално и пространствено развитие.

„Този подход в пространственото развитие е отправна точка и при пространствените политики, свързани с материалното и нематериалното културно наследство на България, които се залагат в НСРР и НКПР и са в пряка връзка с качеството на живот. Отчита се и промененото отношение към културните ценности и разширяване на пространствения обхват на културното наследство - от единичната ценност до ансамбъл с неговото обкръжение и цялостната градска и/или природна среда, в която е ситуиран, от интериора на сградата и нейната конструкция до характерния пейзаж, от културните коридори/маршрути до подводните културни ценности. Основните насоки в опазването на културните ценности в цялото им времево и видово многообразие са свързани със съхраняване на техните уникални характеристики чрез консервация и активно опазване, публична загриженост и адаптация в най-широк смисъл, запазване и развиване на духа на мястото /genius loci/ и на пространствената идентичност и развитие на потенциала им за стимулиране на икономическия растеж.

Интеграцията на НКЦ и природни забележителности със селищната и пътна инфраструктура на община Средец на ниво на разработвания ОУП и по-конкретно на неговия графичен материал, се изразява в разработването на т.н. „Схема на културно – познавателни маршрути“. Те са групирани в три основни части:

Група – маршрути, използващи републиканските пътища:

ГП II – 79 Бургас – Средец – Елхово. Той включва:

- ✓ село Дебелт с „Античен и средновековен град Делтум – Дебелт“ и средновековния граничен вал „Еркесия“;
- ✓ общинския център град Средец, представен с експозицията на Исторически музей – Средец, Етнографски комплекс, Карабунарска къща и Байлова къща;
- ✓ съвременния развлекателен комплекс “Божура“ и едноименна защитена местност, находище на див божур;
- ✓ село Пънчево и
- ✓ защитена местност „Невестин град“

ГП II – 53 Бургас – Средец – Ямбол. Той включва:

- ✓ село Дебелт и град Средец с описаните по-горе НКЦ;
- ✓ селата Светлина, Загорци, Радойново и Зорница с църквите и училищата, изградени в края на 19 и началото на 20 в., паметници на загиналите във войните и природни забележителности

ГП III – 908 (Маринка – Звездец) местност „Босна“ – Болярско – Средец) и ГП III - 795 (Болярско – Средец) – Драка – Малина – Житосвят – Драганци – Карнобат:

Те се предлагат да прераснат в републикански път II клас, осъществяващ пряка връзка с магистрала „Хемус“ (Карнобат) и община Царево, без да се преминава през Бургас. Този маршрут включва селата Малина – Драка – Бестрец, защитена местност „Пладнището“ – с. Вълчаново – кръстовище с ГП II -79 (бензиностанция, мотел и ловен дом) – защитена местност „Белия камък“ – селата Варовник и Богданово и през с.Звездец към южното Черноморие и гр.Царево. Той дава възможност да се разгледа северната равнинна и южната планинска части на общината.

II –ра група маршрути, използващи общински пътища, са описани като райони на седищни села – Факия, Голямо Буково и Сливово и селищата, разположени в долината на река Средецка.

В района на Факия попадат селата Момина Църква, Долно Ябълково и Горно Ябълково, които имат съхранена живописна улично-квартална структура и характерна възрожденска жилищна архитектура, както и специфичен ниско-планински ландшафт. Района на Голямо Буково, в който попадат селата Кирово, Белеврен, Граничар и Тракийци, както и природните забележителности „Голям камък“, долмен „Влахов дол“ и долмен „Паша дере“ има подобна характеристика на селищната уличноквартална структура и жилищна архитектура. Ландшафта има по-силно изразен планински характер. Района на село Сливово, който включва и село Камене има равниннокотловинен характер на ландшафта и живописна улично-квартална структура, частично съхранена. По течението на река Средецка и нейните притоци са разположени селата Белила, Проход и Бистрец. Долината на река Средец придава специфичен планинскоравнинен характер на техния ландшафт. Районът е подходящ за селски туризъм, лов и риболов.

III-та група маршрути не са свързани със съществуващи междуселищни транспортни връзки, а предполагат наличие на горски пътеки и земеделски пътища, които биха могли да се използват за пешеходен, или велосипеден достъп до природни забележителности и защитени местности, или за опознаване на характерни исторически местности, като средновековния граничен вал „Еркесия“ .

Те са означени в схемата за „Културно-познавателни маршрути“ със съответен пунктир. В ОУП на община Средец се предлага средновековния защитен вал „Еркесия“ с дължина 142km (втори по големина в Европа след „Адриановия вал“ в Северна Англия) да се оформи по подходящ начин с ниска и висока растителност. Съвместно с другите общини (Бургас, Карнобат, Стралджа, Тунджа, Гълъбово и Симеоновград) той може да се превърне в „Зелена културна ос“, свързваща Черно море с Тракия.

Към плана за интеграция на НКЦ и природни забележителности с населените места и пътната инфраструктура на общината е включен и туристическия (велосипеден) маршрут „Странджа – мегалитна култура и тракийски светилища“.

Туристически (велосипеден) маршрут „Странджа – мегалитна култура и тракийски светилища“.

Специално внимание е отделено на източната - планинска част на община Средец. Използвайки съществуващи горски пътеки е проектиран пешеходен (велосипеден) маршрут, свързващ селата Драчево – Росеново – Богданово.- Варовник – Голямо Буково – Кирово – Белеврен – Горно Ябълково – Долно Ябълково и Момина църква. Той дава възможност да се опознае

специфичния ландшафт на Странджа, възрожденската живописна улично-квартална структура и характерната дървена жилищна архитектура на селищата, уникалната мегалитна култура и тракийските светилища, с които е богата разглежданата територия.

Съгласно анализа и предвижданията на ОУП се дава висока оценка на територията като съчетание на природно и културно-историческото наследство. Разкриването, проучването, опазването, експонирането и интерпретирането на богатото културно-историческо наследство е изключително важно за съхраняването на историческата автентичност и националната идентичност на територията, за бъдещото развитие на общината. Особен акцент следва да се постави върху поддръжката, считана като по-добрата форма на управление на обектите, както в икономическо отношение, така и по отношение на опазването на архитектурното наследство, на неговата автентичност и идентичност.

9. Отпадъци

Разширението на урбанизираните територии и предвиденото устройствено планиране, неминуемо ще доведе до увеличаване на количествата на отпадъците, генерирани на територията на Община Средец. В тази връзка един от основните приоритети при прилагане на плана трябва да бъде ефективното управление на отпадъците на територията на общината, при минимален риск за здравето на хората и състоянието на околната среда.

С Общия устройствен план на Община Средец се предвиждат дейности, свързани с генериране на:

- Битови отпадъци /БО/;
- Строителни отпадъци;
- Отпадъци от опаковки;
- Производствени отпадъци;
- Опасни отпадъци.

Основен приоритет при прилагане на ОУП трябва да бъде ефективното управление на отпадъците на територията на общината при минимален риск за здравето на хората и състоянието на околната среда чрез осъществяване на:

- Контрол на дейностите по управление на отпадъците, с цел намаляване и предотвратяване на нерегламентирани сметища на територията на общината;
- Осигуряване на достатъчно съдове за отпадъци в откритите публични пространства, около обществените обекти, терените за движение и транспорт, за спорт и отдих;
- Предвиждане на подходящи режими на извозване на отпадъците с оглед предотвратяване на замърсяването на крайпътните пространства и нарушаване на движението по улиците.

При изпълнение на тези специфични цели за екологосъобразно управление на отпадъците, в дългосрочен план, ще се гарантира опазване на чистотата на околната среда.

Община Средец участва в Регионално сдружение за управление на отпадъците - Регион Бургас заедно с общини Бургас, Айтос, Камено, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен и Сунгурларе. Основната цел на сдружението е изграждане на устойчива система за управление на отпадъците, която да осигурява необходимата инфраструктура за третиране, оползотворяване и екологосъобразното обезвреждане на отпадъци, генерирани на територията на региона.

След въвеждане на регионалната система от май 2015г. дейностите по управление на отпадъците се решават на регионално ниво. Новата общинска политика за управление на отпадъците налага, както координиране с регионалната система, така и активно участие в установяването и развитието на регионалната организация. Чрез създаване на Сдружението всички общини, участващи в него си поделят разходите по поддръжката, експлоатацията и мониторинг на съоръженията и вземат общи решения за бъдещото третиране на отпадъците си.

Фиг. VI-10: Административна карта на област Бургас с означен обхват на регион за управление на отпадъците Бургас.

Събиране и начин на третиране на генерираните отпадъци

Битови отпадъци

Най-голям дял от генерираните отпадъци в общината се пада на твърдите битови отпадъци, които се получават в резултат на жизнената дейност на хората по домовете, държавните и общинските сгради. Към тях се приравняват и отпадъците от търговските обекти, занаятчийските и производствени дейности, обектите за отдих и забавление, когато нямат характер на опасни и в същото време тяхното количество или състав не пречи на третирането им съвместно с битовите. В общината е въведена система за събиране и транспортиране на битовите отпадъци, която обхваща 100% от населението.

Управлението на дейностите по събиране и третиране на отпадъците е регламентирано в Наредбата за управление на отпадъците на Община Средец, приета с Решение №694/30.04.2014г., изм. с Решение №1165/24.06.2019г. на Административен съд-Бургас.

Сметосъбирането и сметоизвозването на битовите отпадъци на Община Средец се извършва от ОП „Озеленяване, благоустройство и чистота“. То е създадено с Решение №426/23.05.2013г. на Общински съвет - Средец по реда на чл. 51 от Закона за общинската собственост и действа като специализирано звено на Общината за извършване на услуги, необходими за задоволяване

на потребностите на населението и за осигуряване изпълнението на общински дейности. Организираното сметосъбиране и транспортиране на битовите отпадъци от населените места в общината се извършва на основание издаден Регистрационен документ №02-РД-220-00/29.04.2013г., изм. и допълнен с Решение №02-РД-220-01/21.12.2016г. от РИОСВ-Бургас. Съгласно цитирания документ населените места се обслужват от следната техника: 1 бр. контейнеровоз „Газ 53 А“; 1 бр. сметосъбираща машина „Mercedes Axor“; 1 бр. сметосъбираща машина тип „МАН“ и 1 бр. сметосъбираща машина „Шкода Лиаз“.

В системата на организирано сметосъбиране и сметоизвозване са включени всички населени места на територията на общината. На територията на гр.Средец са разположени: 270бр. контейнери тип „Бобър“ с обем 1.1 m³; 12 контейнера с обем 4 m³ и 2291 кофи „Мева“ от 110 литра, а в селата – общо 370 съда.

Периодичността на извозване на отпадъците за гр. Средец е 4 пъти месечно (за централна градска част 8 пъти месечно), както и при възникнала необходимост. За селата честотата на сметосъбиране и сметоизвозване е най-малко два до четири пъти месечно, а на обектите извън населените места - при необходимост.

Изгорените или механично увредени съдове се подменят с налични оборотни такива веднага след установяване на повредата. Контейнерите в общината се поддържат в добро състояние.

Ангажиментът на Община Средец, в качеството си на възложител на плана, е след приемането му, да включи територията на новопредвидените за обособяване зони в организираното сметосъбиране и сметоизвозване на битовите отпадъци. Събирането и извозването на битовите отпадъци от новопредвидените територии трябва да се извършва по утвърдената схема за района, по реда на ЗУО. Съдовете за събирането на отпадъци също да са в зависимост от вида на сметоизвозващите коли. Местата за събиране и временно съхраняване на отпадъци, както и площадките, на които ще се поставят съответните съдове за БО трябва да бъдат съобразени с цел улесняване достъпа на сметоизвозващите транспортни средства до тях. Площадките, на които ще се поставят съдовете за БО в населените места, трябва да бъдат с трайна настилка (бетон, асфалтобетон, с плочи и др.), за да се осигури възможност за почистване и защита на почвата от замърсяване. Съдовете трябва да са с високо ниво на защита на околната среда срещу разпиляване на отпадъците.

Биоразградими отпадъци:

"Биоразградими" са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други. Биоразградимите отпадъци от кухни и заведения за обществено хранене с код 20 01 08 е необходимо да се събират в закрити метални съдове. Поради неопасния им характер могат да се третират съвместно с ТБО.

В закрити съдове трябва да се събират хранителните масла и мазнини с код 20 01 25 и при натрупване на определено количество трябва да се предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ чл.35 от ЗУО, за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код, съгласно Наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците, въз основа на писмен договор.

За целите на Националния стратегически план за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране (2010-2020), са определени населени

места от три типа райони съгласно броя на населението, а именно райони тип „А” с население над 25 000 жители; райони тип „Б” с население от 3000 до 25 000 жители и райони тип „В” с население под 3000 жители.

Община Средец е съставена от 33 населени места, от които един град (гр. Средец) и 32 села. Населението на общината към 31.12.2014 г. е 14 840 жители по данни на НСИ, от които 8852 души или 60% от общото население е концентрирано в общинския център - град Средец, а останалите 40% живеят в 32-те села на общината. От представените данни следва, че град Средец попада в район тип „Б”, а всички останали населени места в район тип „В”.

За Районите тип Б, където попада гр. Средец, е определено общините да организират системи за разделно събиране на биоразградими битови отпадъци от домакинствата, чрез поставяне на нов контейнер с кафяв цвят до контейнерите за общия битов отпадък. За този тип райони, общините организират и системи за разделно събиране на отпадъците от паркове и градини.

В райони тип В с население до 3 000 жители количеството на биоразградимата фракция, достигаща до контейнерите е малко, тъй като в тези райони се прилагат други традиционни практики и дейности за компостиране и оползотворяване на отпадъците. Поради тази причина създаването на разделно събиране за биоразградимите отпадъци е икономически неефективно и няма да има значим (или никакъв) ефект за допълнителното им намаляване. За тези райони е препоръчително домашно компостиране.

През 2013 година Община Средец е предоставила 100 съда за фамилно компостиране на биоразградими отпадъци.

В тази връзка общината е определила реда и условията за разделно събиране и оползотворяване на биоразградими и биоотпадъците от територията си, които са подробно разписани в общинската наредба по чл. 22 от ЗУО. Наредбата изисква:

- биоразградимите отпадъци от растителен произход, от поддържане на обществени площи, паркове и градини, както и отпадъците от поддържане на зелените площи на учебни, здравни и детски заведения да се предават за оползотворяване на фирмите по поддържане на зелената система.
- биоразградимите отпадъци от растителен произход от бита в кварталите и съставните селища да се събират разделно, оползотворяват се на място чрез компостиране или се предават за оползотворяване.
- биоотпадъците от хранителен и кухненски произход от домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене, учебни и здравни заведения, зеленчукови пазари, търговски обекти и административни сгради да се изхвърлят в специализираните съдове за биоразградими отпадъци (кафяв цвят), осигурени от общината.

Генерираното количество зелени отпадъци, образувани от поддръжката на парковете и градините в общината е изключително малко, поради което се смесва с общия битов отпадък и така се извозва на Регионално депо-Братово.

Строителни отпадъци

Строителните отпадъци, които ще се генерират при реализиране на ОУП, са свързани със строителството на конкретните обекти. Те изискват специален контрол по тяхното събиране и извозване. Съгласно чл.40 от Закона за управление на отпадъците, третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки се извършва от възложителя на

строежа или от собственика на строителните отпадъци, или от друго лице, отговарящо на изискванията по чл.35 от ЗУО, въз основа на писмен договор.

Генерираните строителни отпадъци при обособяването на новопредвидените територии трябва да се събират и временно съхраняват на специално отредени площадки до натрупване на подходящо за извозване количество.

Съгласно Закона за управление на отпадъците (ЗУО) общината има ангажименти по отношение на строителните отпадъци в случаите, когато тя самата е Възложител на строителни дейности. В този случай дейностите по транспортиране (събиране и транспортиране), в съответствие с §1, т.41 и 43 от ДР на ЗУО на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на общината, ще се извършва от лица, отговарящи на изискванията по чл.35 от ЗУО, въз основа на писмен договор. Транспортирането на отпадъците ще се извършва при спазване на изискванията на чл.29 от ЗУО и наредбата по чл.43, ал.1 от ЗУО. Дейностите за подготовка преди оползотворяване и/или обезвреждане, материално оползотворяване, както и по обезвреждане на строителни отпадъци ще се извършват от лица, притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците.

Съгласно чл.4, ал.1 от Наредба за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, за всяко новопредвидено строителство и/или премахване на строежи се изисква изготвяне на План за управление на строителните отпадъци. Това изискване не се прилага за обекти посочени в чл.4, ал.2 от горесцитираната наредба. Одобрението на плана, за които се изисква одобрен инвестиционен проект - като част от процедурата за съгласуване и одобряване на инвестиционни проекти по реда на Глава осма, раздел II от Закона за устройство на територията става от органа, отговорен за тяхното одобряване. Одобрението включва проверка на съответствието с целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци.

В Плановите за управление на строителните отпадъци за строежите е необходимо да се посочват: начина на събирането им, необходимост от сортиране и фирми, на които ще се предават отпадъците за последващо третиране, притежаващи разрешително по чл.35 на ЗУО. По този начин се очаква, че няма да има нерегламентирани изхвърляния на строителни отпадъци и ще се оказва по-голям контрол на дейностите с отпадъците

При новото строителство, отделеният хумусен пласт, трябва да се складира на депа в обособени за целта площадки на планираните територии и да се използва за оформяне на зелените площи в съответствие с изискванията на Раздел III от ЗООС.

На територията на Община Средец няма изградена инфраструктура за третирането на отпадъци от строителството и разрушаването. Достигането на целите за рециклиране и оползотворяване на строителните отпадъци може да се осъществи, чрез РСУО и изградената площадка за третиране на строителни отпадъци на територията на регионално депо Бургас.

Отпадъци от опаковки:

Отпадъците от опаковки трябва да се събират разделно и да се предават на организация за оползотворяване. Съгласно чл.14(1) от ЗУО, лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, отговарят за разделното им събиране и третиране, както и за постигане на съответните цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване, определено с наредба по чл.13, ал.1

от горечитирания закон. Същото се отнася и за производителите и вносителите на опаковани стоки. Изпълнението на тези изисквания става индивидуално или чрез колективни системи, представлявани от организация по оползотворяване. Този принцип „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества; обратно приемане; предотвратяване на отпадъците и повторна употреба; рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта.

Съгласно чл.33, ал.1 от ЗУО, системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки задължително включват всички населени места с население, по-голямо от 5000 жители, и курортните населени места.

Община Средец има сключен договор с „ЕКОПАК БЪЛГАРИЯ“ АД за изграждане и обслужване на система за разделно събиране на отпадъци от опаковки от 24.01.2017г.

Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки обхваща общински център – гр. Средец и село Дебелт, с разположени 25 точки, или общо 75 сини, жълти и зелени контейнери тип „Иглу“. Честотата на извозване е веднъж на две седмици за сини и жълти контейнери и веднъж на шест месеца за зелени контейнери или по заявка от страна на общината. Системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки се състои от следните контейнери:

- Сини контейнери тип „Иглу“ с обем 1500л., за отпадъци от хартиени опаковки;
- Жълти контейнери тип „Иглу“ с обем 1500л., за отпадъци от пластмасови и метални опаковки;
- Зелени контейнери тип „Иглу“ с обем 1500л., за отпадъци от стъклени опаковки.

Общият обем на разположените съдове възлиза на 112 500 м³.

Производствени отпадъци:

Производствените отпадъци от новопредвидените производствени зони трябва да се предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ чл.35 от ЗУО, за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код, съгласно Наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците, въз основа на писмен договор.

Съгласно чл.7, ал.1 от Закона за управление за отпадъците, „лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци, и притежателите на отпадъци ги третираят самостоятелно или ги предоставят за събиране, транспортиране и третиране на лица, които имат право да извършват тези дейности в съответствие с този закон“. В тази връзка, ангажимент на всяко лице, от чиято стопанска дейност се образуват отпадъци е същите да се предават на лица, притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ чл.35 от ЗУО, за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код, съгласно Наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците, въз основа на писмен договор. Това важи и за земеделските производители, от чиято дейност се генерират опаковки от препарати за растителна защита, които са с опасен характер.

Торов отпад:

Оборския тор се образува от животновъдните ферми, както и от домашно отглежданите животни. Той е смес от веществата, които животните отделят в резултат на физиологичните си дейности, постилка, остатъци от храна и вода. Съставът и количеството на торовата маса

зависят от дажбата, технологията на отглеждане, системата за почистване, броя, вида и категорията на отглежданите животни. Всяка ферма за отглеждане на животни разполага с торохранилище за съхранение на торовия отпад, където същият се остава достатъчно време за да узрее. След изгниването (узряването) оборския тор се използва за наторяване на земеделски площи и пасища, при спазване изискванията на Директива 91/676/ЕИО за опазване на водите от замърсяване с нитрати от селско-стопански източници от собственика на фермата.

Отпадъци от ПСОВ и канализации:

От експлоатацията на пречиствателните съоръжения за пречистване на отпадъчните битово – фекални води ще се генерират следните отпадъци:

- Отпадъци от решетки и сита – 19 08 01

Генерираните отпадъци от решетки и сита ще се събират в метални контейнери с капак. Тези отпадъци са неопасни и ще се депонират съвместно с битовите.

- Пясък и други минерални примеси – 19 08 02

Обезводнения пясък ще се събира в метални контейнери с капак и ще се депонира съвместно с битовите отпадъци.

- Утайки от пречистване на отп. води от населени места – 19 08 05

На този етап на територията на общината единствено отпадъчните води от гр. Средец постъпват за пречистване в ПСОВ чрез смесена канализационна мрежа. До момента не са генерирани утайки от ПСОВ. В Община Средец има възможност да се прилагат варианти за рециклиране и материално оползотворяване на утайките от ПСОВ, чрез оползотворяването им в земеделието или за рекултивация на нарушени терени.

Съгласно Национален стратегически план за управление на утайките от ПСОВ на територията на Р България за периода 2014-2020г., операторите на ПСОВ изготвят план за управление на образуваните утайки, в които следва да се предвидят подходящите процеси за уплътняване, стабилизиране и обезводняване на утайките и методи за правилното им и ефикасно оползотворяване или обезвреждане. Необходимо е провеждането на периодичен мониторинг на параметрите, характеризиращи качеството на утайките и определящи годността им за определени начини за третиране или оползотворяване.

Съгласно европейското законодателство, утайките от ПСОВ представляват неопасни отпадъци, които при подходящо управление не представляват опасност за околната среда и човешкото здраве. След правилното и екологосъобразно третиране, те могат да бъдат от полза за околната среда. Съществуват редица възможности за оползотворяване и обезвреждане на утайките от ПСОВ. Някои от тях са дългогодишни добри практики например, оползотворяването им като почвен подобрител върху земеделски земи и при рекултивация на нарушени терени. Друг по-съвременен подход за тяхното оползотворяване е използването им като гориво за производство на енергия. В случай, че утайките не могат да бъдат оползотворени, съществуват и възможности за тяхното обезвреждане чрез депониране или изгаряне.

Прегледът на законодателните актове показва, че много малка част от националната законодателна рамка се отнася до употребата на утайките за други цели, освен за земеделие (например, използване за горски насаждения или възстановяване на нарушени терени). Изгарянето или депонирането на утайки обикновено също се разглежда от подзаконовите нормативни актове.

Депонирането на утайки е възможно най-неприемливия начин за тяхното третиране. От една страна се използват скъпи съоръжения, които са или ново изградени депа или стари неотговарящи на изискванията, но ползването им е съпроводено с риск за околната среда. От друга страна се губят ценни хранителни вещества, съдържащи се в утайките, които биха могли да подобрят качеството на почвите. Настоящата практика за обезвреждане на утайки на депа не би могла да се приеме, като удачен вариант в дългосрочен аспект. При липсата на други алтернативи за третиране на утайки, в периода на действие на НПУДО се поставят конкретни задачи, за да се гарантира, че обезвреждането на утайките чрез депониране ще бъде в съоръжения, отговарящи на изискванията на националното законодателство и на Директива 1999/31/ЕС за депата, т.е. всички утайки, които отиват за депониране следва да бъдат подходящо обработени, за да отговарят на критериите за приемане на депа. Основен проблем тук е, че не всички от изградените на територията на страната депа са проектирани да приемат утайки за депониране. Обезвреждането на утайки чрез депониране е възможност, която трябва да продължи да съществува в рамките на един преходен период, до извършването на необходимите инфраструктурни и технологични инвестиции за алтернативни варианти за оползотворяване на утайки. След това утайките могат също да бъдат депонирани след съвместното им третиране до определено инертно състояние в съоръжения за биологично третиране на биоотпадъци (съоръжения за компостиране или механично-биологично третиране (МБТ)). От друга страна дългосрочното съхраняване (до намирането на по-добри варианти за оползотворяване) или *обезвреждането чрез депониране* представляват финални и окончателни решения за количества утайки, за които не могат да се намерят други възможности за оползотворяване или обезвреждане.

Като страна членка на Европейския съюз Република България синхронизира своето екологично законодателство с европейското. Мерките, предприети от нашата страна за опазване на водните ресурси, са в съответствие с европейските директиви, като:

- *Директива на ЕС 91/271 ЕЕС за пречиствателните станции за отпадъчни води от населените места;*
- *Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999г. относно депонирането на отпадъци;*
- *Директива на 2006/11/ЕС за замърсяването на водите с опасни вещества и нейните 7 дъщерни директиви;*
- *Директива на ЕС 2000/60/ЕО за установяване на рамка за действията на Общността в областта на политиката на водите;*
- *Директива на ЕС 86/278 ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 година за опазване на околната среда, и по – специално на почвата при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието и др.*

Съгласно изискванията на Директива на ЕС 91/271 ЕЕС за пречиствателните станции за отпадъчни води от населените места е забранено изхвърлянето на утайка в повърхностни води. Утайката следва да се обезврежда или оползотворява, ако това е възможно.

От съществено значение за предвидените пречиствателни съоръжения на територията на общината е да бъдат изготвени програми за третиране на утайките, които да вземат предвид наличните регионални и местни възможности за оползотворяване и обезвреждане, както и качествата на утайката. Изчерпателното изследване на отделните възможности гарантира правилния избор не само от екологична, но и от икономическа гледна точка.

Опасни отпадъци:

Дейностите с НУБА се извършват съгласно изискванията на Наредба за батерии и акумулатори и за негодни за употреба батерии и акумулатори (приета с ПМС №351 от 27.12.2012г., обн. ДВ. бр.2 от 08.01.2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018г.). Временното съхраняване на приетите НУБА се извършва в затворени специализирани съдове.

Община Средец има сключен договор с “НУБА Рециклиране” АД от 06.07.2010 г. за организиране и прилагане на система за разделно събиране, временно съхранение и транспортиране на негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА). Поставени са 12 бр. съдове за портативни батерии в гр. Средец и с. Дебелт, които са разположение в училища, административни и други сгради за обществено ползване. Изпълнителя притежава Решение № ООп-26-00/2009г. За 2019 събраните количества батерии са над 15 kg.

Общината е сключила договор №805/23.01.2017г. с последващ анекс и с „Нюстрой“ ЕООД за сътрудничество в областта на разделното събиране на излезло от употреба електрическо и електронно оборудване /ИУЕЕО/, излезли от употреба гуми /ИУГ/ и събирането и оползотворяване на отработени масла. Изпълнителя притежава Решение №02-ДО-439-04/05.12.2018г. Дейностите се извършват на площадка в кв.154 по плана на гр.Средец.

Сключен е договор и с „АУТОРЕК“ АД от януари 2015 г. за разделно събиране на излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС). Изпълнителя притежава Решение № ООп-ИУМПС-02-00/13.05.2013г. Дейностите се извършват по заявка от страна на Община Средец.

Община Средец има сключен договор №Д15/05.02.2018г. с последващ анекс с „Балбок Инженеринг“ АД за организиране на Система за събиране на опасни битови отпадъци в мобилни събирателни пунктове. През изминалата 2019 г. е проведена една едnodневна кампания, при която бяха предадени общо 27.60 kg опасни битови отпадъци, в това число: опаковки, съдържащи остатъци от опасни вещества или замърсени с опасни вещества – 24.60 kg; луминисцентни търъби и други отпадъци, съдържащи живак – 1.8 kg и цитотоксични цитостатични лекарствени продукти – 1.2 kg.

На територията на Община Средец няма изградена инсталация или съоръжение за третиране на опасните болнични отпадъци. От дейността на първичната медицинска и дентална помощ се генерират следните отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания:

- * 18 01 03* отпадъци, чието събиране и обезвреждане е обект на специални изисквания с оглед предотвратяване на инфекции.
- * 18 01 06* – химични вещества и препарати, състоящи се от или съдържащи опасни вещества.
- * 18 01 10* – амалгамни отпадъци от зъболечението.

Отпадъците от хуманитарната медицина трябва да се съхраняват и третират в съответствие с изискванията на Наредбата №1 от 09.02.2015г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравни заведения и да се предават на фирми притежаващи документ по чл. 35 от Закона за управление на отпадъците за съответната дейност въз основа на писмен договор.

При подмяна на осветителни тела в новопредвидените обществени обекти, в зоните със смесени функции и терените, предвидени за производствени дейности се очаква генериране на флуоресцентни тръби и други отпадъци съдържащи живак с код 20 01 21*. Предоставянето на луминесцентните и живачни лампи на търговските организации или преработватели на отпадъците трябва да става в съответствие с Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване.

Образуваните от сектор „Услуги“ (сервизи, ремонтни работилници и др.) опасни отпадъци се събират в специални помещения, където се съхраняват и се намират под контрола на лицата, генерирани съответния отпадък. Те имат ангажимента да предават опасните отпадъци от дейността си единствено на лицензирани фирми за последващо третиране въз основа на сключен договор.

При събирането и съхраняването на производствени и опасни отпадъци е необходимо да се спазват изискванията, посочени в чл.8, чл.14 и т.2.1.12 от Приложение №2 към чл.12 от Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци ПМС №53/19.03.1999 г. (ДВ, бр.29/1999 г.).

Управлението на отпадъците при реализиране на планираните в ОУП на Община Средец дейности в съответствие с изискванията на нормативната уредба няма да представлява опасност за вредно въздействие върху отделните компоненти на околната среда (почви, повърхностни и подземни води, растителен и животински свят), санитарно-хигиенните условия и човешкото здраве при изпълнение на следните условия:

- Редуциране обема на депонираните отпадъци за сметка прилагане на рециклиране и оползотворяване;
- Включване на новите райони в системата за сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци;
- Включване на новите райони в системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки.

Стари замърсявания с битови и други отпадъци на територията на Община Средец:

Закриване и рекултивация на съществуващото общинско депо за битови отпадъци на Община Средец:

Като партньор на Община Бургас за изграждане на регионална система за управление на отпадъците в регион Бургас, генерираните на територията на Община Средец отпадъци, се извозват на „Регионално депо за неопасни отпадъци за общините Камено, Бургас, Айтос, Карнобат, Несебър, Поморие, Руен, Средец и Сунгурларе“. Регионалното депо е разположено в землището на с. Братово и е въведено в експлоатация от 25.05.2015 година. Поради тази причина със Заповед за прилагане на принудителна административна мярка, Директорът на РИОСВ Бургас, прекратява експлоатацията на депо за неопасни отпадъци на Община Средец и нарежда да се предприемат мерки за неговата рекултивация.

Общината Средец има изготвен проект за Закриване и рекултивация на съществуващото общинско депо за битови отпадъци, намиращо се в местност „Корията“, Община Средец, който е съгласуван с РИОСВ-Бургас с Изх.№5397/24.07.2015г. Проекта е разделен на два етапа: техническа и биологична рекултивация. ДЗЗД „Депо Средец“ изпълнява СМР на проекта за техническа и биологична рекултивация, като дейностите са започнали през месец септември 2019г. и се очаква да приключат през месец септември 2022г.

Рекултивацията има за цел максимално да ограничи неблагоприятното въздействие на натрупаните отпадъци върху околната среда. С предвидените рекултивационни мероприятия на съществуващото депото ще се осигури:

- Рекултивиране и закриване на старо общинско депо за битови отпадъци;
- Намаляване на негативното въздействие върху компонентите на околната среда: почви, атмосферен въздух, повърхностни и подземни води;
- Прекратяване на разпрашаването на леките фракции отпадъци;
- Вписване в релефа на околния терен на тялото на отпадъците;
- Намалени рискове за човешкото здраве в общината;
- Подобрена жизнена среда на населението на територията на общината;
- Създаване на условия за контрол (мониторинг) на процесите, протичащи в тялото на депото и въздействието му върху околната среда.

Към днешна дата са изпълнени дейностите по първи етап – техническа рекултивация на депото и предстои изпълнение на втори етап – биологична рекултивация.

Проекта за „Закриване и рекултивация на съществуващото общинско депо за битови отпадъци на територията на Община Средец” е с изключителен приоритет за общината с оглед ограничаване на неблагоприятното въздействие на натрупаните отпадъци върху околната среда.

Нерегламентирани сметища и замърсени терени:

Със Заповед №130/06.03.2020г. на Кмета на общината е създадена петчленна комисия за извършване на проверка на територията на Община Средец за изхвърляне на отпадъци на неразрешените за това места и/или създаване на незаконни сметища, както и за изоставени битови отпадъци и нерегламентираното им изхвърляне. Изготвени са Констативни протоколи от извършените проверки, като обобщената от тях информация е представена по-долу. Констатирани са общо 37 площи с нерегламентирано изхвърлени отпадъци, разпределени, както следва:

СЕЛИЩЕ	бр.
гр.Средец	5
с.Белила	1
с.Бистрец	1
с.Вълчаново	2
с.Дебелт	3
с.Долно Ябълково	1
с.Драчево	3
с.Дюлево	3
с.Загорци	4
с.Зорница	3
с.Малина	1
с.Момина Църква	1
с.Проход	3
с.Росеново	1
с.Светлина	1
с.Суходол	3

СЕЛИЩЕ	бр.
с.Факия	1
ОБЩО	37

Две от замърсените с отпадъци територии, намиращи се в землището на гр. Средец са съответно в частен имот и собственост на АПИ, чиито представители са уведомени.

От началото на 2020г. до края на месец май са почиствани над 15 нерегламентирани сметища, както следва:

- Март
 - Пътя за с.Белила – в района на бившите военни поделения;
 - Пътя за с.Дюлево – в района на дигите и моста на р.Средецка;
 - Ул.“С. Врачански“ – поляната зад болницата.
- Април
 - Околовръстен път – гр.Средец;
 - Района на военните блокове;
 - ОДЗ „Снежанка“ –изоставен строеж;
 - Гробищен парк;
 - Градски парк.
- Май
 - Кръгово кръстовище на ул.“П. Д. Петков“;
 - Градинката в близост до автогарата;
 - Района на автогарата;
 - Ул.“Н. Попов“ – „Зърнени храни“;
 - Ул. „Й. Николова“;
 - Ул.“Преображенска“ бл.13;
 - Ул.“Ал. Стамболийски“.

От почиствените нерегламентирани сметища са извозени общо над 12 t отпадъци, както следва:

- Март – 3.760 t.;
- Април – 3.400 t.;
- Май – 5.200 t.

Местата са обозначени с табели „Забранено изхвърлянето на отпадъци“.

Б-Б кубове

В землището на с. Росеново, Община Средец е разположена площадка за съхраняване на пестициди в контейнери тип „Б-Б“ куб.

През 2019г. е констатирано, че площадката около Б-Б кубовете е замърсена с обилно количество торов отпад. Своевременно след констатацията, площадката е изчистена.

От началото на 2020г. са извършени следните проверки на Площадката на „Б-Б кубове“ в с.Росеново:

Дата	№ на протокола	Констатации	Предписание/Изпълнение
19.02.2020г	017168 К-16-17	Всички Б-Б кубове са в добро състояние. Планките в горната част на кубовете са измазани. Номерата и знаците за	Няма

Дата	№ на протокола	Констатации	Предписание/Изпълнение
		опасност са четливи. Стените им са без обрушвания и петна.	
12.06.2020г	017661 К-16-51	Извънредна проверка на площадка за Б-Б кубове	<p>Незабавно Община Средец да уведоми фирмата за гаранционна поддръжка за направените констатации и предприемане на действия по отстраняването им в срок до 19.06.2020г.</p> <p>След незабавни действия от страна на поддържащата фирма е издаден "Протокол за извършено гаранционно обслужване" от 13.06.2020г. за следните дейности:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Преглед на състоянието на контейнерите и отстраняване на нередностите, посочени в протокола на РИОСВ. 2. Цялостен преглед на циментовото хидроизолационно покритие при капациите на контейнерите и установяване на местата, на които да бъде извършен ремонт. 3. Отстраняване на частично компрометираните участъци и подсилване на циментовото хидроизолационно покритие. <p>За горепосочените дейности е уведомена и РИОСВ-Бургас.</p>

Склад за негодни и с изтекъл срок препарати за растителна защита /ПРЗ/:

През 2019г. до края на месец ноември на територията на РИОСВ-Бургас по програма за Българо – Швейцарско сътрудничество стартира проект по „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“. Изпълнител на проекта е консорциум „ИНДЕКОСЕЙФ“ ДЗЗД с участници: „Еко Сейф“ ООД (България) и „Инд Еко“ ДОО (Хърватска). В тази връзка в изпълнението на проект „Преупаковане, транспорт, предаване за окончателно обезвреждане и почистването на складовете съдържащи УОЗ – пестициди, опасни отпадъци, неопасни отпадъци, и други препарати за растителна защита“ в складове на територията на РИОСВ-Бургас, на основание Разрешение № 02-ДО-515-00/19.12.2018г. „Еко Сейф“ ООД (България) преупакова и предава за последващо третиране пестицидите намиращи се на територията на общините Айтос, Средец, Камено и Царево. Така преупакованите препарати са натоварени на камиони и експедирани за оползотворяване в заводи в Германия, Холандия и Швейцария. Складовете са почистени и върнати на собствениците им. Експерти на РИОСВ-Бургас присъстваха на всяко първоначално отваряне на склад и предаването му на изпълнителя в съответната община. Във връзка с недопускане на замърсявания на околната среда бяха извършени последващи проверки по дейностите препакетиране, преупаковане и почистване на складовете за което са издадени съответните констативни протоколи. Осъществен е и контрол по време на товаренето на камионите, а също и по предаването на вече почистените складове на собствениците им. Количеството излезли от употреба ПРЗ, предадени за последващо третиране от склада на територията на гр.Средец е 47999.80 kg.

Почистеният и саниран склад за негодни и с изтекъл срок ПРЗ е заграден с ограда от всички страни, което ограничава достъпа до него. Портала на оградата е заключен с катинар, вратите на склада също.

Депониране

Събраните битови отпадъци на територията на Община Средец не се подлагат на предварително третиране. Няма изградени претоварни станции на територията на общината. Отпадъците се извозват до Регионалното депо Бургас, което е разположено на средно разстояние от около 20km от общинския център и не се налага претоварване с цел спестяване на разходи. На площадката на регионалното депо е осигурена необходимата инфраструктура за:

- Предварително третиране - сепариране на смесени битови отпадъци;
- Третирането на строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата;
- Инсталация за третиране на Едрогабаритни отпадъци (ЕГО) от домакинствата;
- Компостиране на зелени и градински отпадъци;
- Разполага със съвременно депо за обезвреждане на остатъчните битови отпадъци, които не подлежат на рециклиране и оползотворяване.

Управлението на отпадъците при реализиране на планираните в ОУП дейности в съответствие с изискванията на нормативната уредба няма да представлява опасност за вредно въздействие върху отделните компоненти на околната среда (почви, повърхностни и подземни води, растителен и животински свят), санитарно-хигиенните условия и човешкото здраве.

Подобряване на управлението на дейността с генерираните отпадъци на територията на Община Средец може да се постигне при спазване стриктно на нормативните разпоредби и изисквания при събирането, извозването и третирането на всички видове отпадъци, генерирани от населението и производствените дейности в общината. За постигане на тази основна цел е необходимо:

- ✓ създаване на вътрешен ред при събирането, извозването и третирането на всички видове отпадъци на територията на общината;
- ✓ повишаване екологичната култура на населението от общината, като за целта се издават брошури, листовки и др. нагледни материали, показващи вредата от неспазване на нормативните документи от дейността с генерираните отпадъци;
- ✓ засилване на контрола на общинската администрация за събирането и третирането на отпадъците.

Предвидени площадки за трупни ями

На територията на Община Средец са определени места за загробване на принудително убити животни на основание чл.2, ал.4 от Наредба № 22 от 10 февруари 2006 г. за условията и реда за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, и на специфичнорискови материали извън обектите, регистрирани в РВМС (Обн. ДВ. бр.21 от 10 Март 2006г.). Определени са следните площадки:

№	Имот №	Площ, m ²	Местност	Землище	Начин на трайно ползване	Дата на протокола за съгласуване
1	59015.300.4	12182	Богданова кашла	с.Пънчево	пасище	09.10.2018г.
2	23604.51.2	122553	Малкото сечище	с.Драчево	друг вид дървопроизводителна гора	09.10.2018г. Теренът е подходящ само в случай, че ямата се изгради на ката, най-високо на терена, както и в най-отдалечената точка от водните обекти
3	65560.61.254	684444	Курията	с.Светлина	пасище	09.10.2018г. Теренът е подходящ само в случай, че ямата се изгради на ката, най-високо на терена, както и в най-отдалечената точка от водните обекти и в най-отдалечения край на посочения имот в посока противоположна на населеното място
4	46348.22.5	16722	Паракьой	с.Малина	друг вид дървопроизводителна гора	27.04.2016г.
5	03455.14.101	10531	-	с.Белила	пасище с храсти	27.04.2016г.
6	15816.25.287	5036	-	с.Голямо Буково	пасище	03.09.2014г.
7	76039.127.2	6228	Рекьовица	с.Факия	пасище	03.09.2014г.

За обособяване на горечитираните площадки за издадени заповеди от Община Средец за назначаване на постоянно действаща комисия за определяне на терените и метод за обезвреждане на странични животински продукти и на продукти, получени от тях, и на специфичнорискови материали извън обектите, регистрирани в ОДБХ. В комисията са включени представители на Община Средец, ОДБХ, РЗИ-Бургас, РИОСВ-Бургас и БДЧР-Варна. Горечитираните площадки са определени след получени съгласувателни становища от РИОСВ-Бургас, РЗИ-Бургас и БДЧР-Варна.

10. Здравно – хигиенни условия на средата

Здравословното състояние и здравния статус на населението е интегрален показател за социално-икономическото развитие на страната, качеството на живота на населението и качеството на развитие на човешкия капитал. Нарастващата заболеваемост на населението се определя в най-голяма степен от заболявания, които се дължат на демографски фактори, свързани със стареенето на населението, нездравословно хранене, тютюнопушене, употреба на алкохол, нерационален и нехигиеничен живот, намалена двигателна активност и спортуване, живот в стрес и др.

Необходим е цялостен план за намаляване на рисковите фактори за социално-значимите заболявания, намаляване на смъртността на активните в икономическо отношение възрастни групи. Демографските тенденции подчертават, че хроничните заболявания се превръщат във все по-голям проблем, довеждащ до загуба на функционални способности, намалени възможности за социално и икономически продуктивен живот и загуба на психично здраве. Социално значимите заболявания сформират най-големия отрицателен принос за здравния статус на населението. Мерките се фокусират върху контролирането на известните основни рискови фактори, превантивна работа и ранно диагностициране, лечение и наблюдение, като паралелно се развиват дейности по рехабилитация.

Специфичен хигиенно-охранителен статут имат жилищните квартали, училища и детски градини, зоните за рекреация и отдых, водоизточниците за питейно-битово водоснабдяване от подземни или повърхностни води и местата за къпане и воден спорт. Към тези зони със специфичен статут се прилага действащото в страната законодателство за устройство и използване на териториите и контрол на състоянието на околната среда, за да се редуцира здравно-хигиенния риск и да се опазят компонентите от значителни вредни въздействия.

Население

Прогнозните разчети за демографското развитие на Община Средец до 2035 г. се предлагат по определените три варианта, а именно:

- *Песимистичен вариант*, базиран на очакваното влияние на фактори, свързани с относително неблагоприятно развитие на социалноикономическия комплекс на общината и продължаващо влошаване на демографските процеси и преобладаване на задържащите фактори за развитие на демографските процеси;
- *Реалистичен*, при който е заложено запазване на тенденциите от досегашното демографско, социално-икономическо и инфраструктурно развитие на Община Средец, но при благоприятно неутрализиране на част от задържащите фактори;
- *Умерено оптимистичен вариант*, основаващ се на вероятностното доминиращо влияние на фактори, които ще оказват относително благоприятно въздействие върху демографските процеси (основно на очаквано по-благоприятно развитие на естествено възпроизводство на населението) и на икономиката, развитие на модерен аграрен сектор, развитие на техническата и социалната инфраструктура и др.

Важна особеност на демографската прогноза за Община Средец (и по трите варианта) е, че се залагат не много различаващи се прогнозни предвиждания за числовите величини на коефициента на фертилност (определя се от контингента жени в детеродна възраст), брачността, броя на живородени момичета и др. Причината за това е, че в прогнозния период няма обективни основания да се счита, че в контингента жени във фертилна възраст ще настъпят съществени промени. С очакваното нарастване на коефициента на раждаемост (по оптимистичния вариант) се залага и хипотезата да настъпят не много големи промени и в броя на жените във фертилна възраст след 2020 г.

Характерно за Община Средец е, че делът на фертилните контингенти (18.9% – 2014 г.), отрицателният естествен прираст (-12.4% – 2014 г.) и фертилността, която е под 2.11, т.е. под границата на заместване на поколенията, са по-неблагоприятни от средните параметри за страната (21.9% фертилни контингенти и -5.7% естествен прираст, в.т.ч за селата -12.9%), и областта (22.6% фертилни контингенти и -3.2% естествен прираст, в.т.ч за селата -7.5%).

По населени места се наблюдават значими различия. Очертават се няколко групи населени места в общината:

- с фертилни контингенти над средното ниво за общината са град Средец (1937 жени в детеродна възраст от 15 до 49 г. – 21.9% от населението на града) и с. Дебелт (419 д. – 21.1%) Тук може да се включи и с. Орлинци, с фертилни контингенти 20.1% (67 д.) от общото население на селището;
- с фертилни контингенти 15-20% от населението на съответните населени места и като абсолютен брой от 40 до 70 д. са населените места Драчево, Загорци, Зорница и Факия;
- с фертилни контингенти 5-10% от населението на съответните населени места и като абсолютен брой от 20 до 30 д. са населените места Дюлево, Момина църква, Светлина и Сливово;
- с нисък дял / или без фертилни контингенти са много малките населени места, които са с влошена възрастова структура.

Прогнозата на населението по варианти (песимистичен, реалистичен, умерено оптимистичен) е представена в следващата таблица VI-09:

Таблица VI-09: Прогноза за броя на населението в Община Средец по периоди (по варианти на прогнозата)

ОБЩИНА СРЕДЕЦ	ГОДИНА	БРОЙ НАСЕЛЕНИЕ
Песимистичен	2014 г.	14812
	2020 г.	14500
	2025 г.	14300
	2035 г.	14000
Реалистичен	2020 г.	14700
	2025 г.	14800
	2035 г.	14900
Оптимистичен	2020 г.	14950
	2025 г.	15200
	2035 г.	15400

При *песимистичния вариант* се очаква населението на общината да продължи постепенно да намалява с по-малък интензитет, като към края на прогнозния период (2035 г.) да достигне 14000 д. По-нататъшното намаляване и остаряване на населението е резултат от продължителното действие на общи и специфични тенденции, предвид реалната възрастова структура, намаленият брой на жените във фертилна възраст и отрицателното естествено възпроизводство. Социално-икономическите промени през последните 2 десетилетия също допринесоха за неблагоприятните процеси във възпроизводството на населението.

При *реалистичния вариант* се предвижда запазване числеността на населението и неголямо намаление (14500 д. – 2035 г.) с подкрепа на нето-миграцията в резултат на приемане на постоянно местожителство на хора на средна и по-напреднала възраст с предпочитания към местните условия на живот. С натрупването на положителни въздействия и подобряването на средата за живот може да се очаква, че демографските процеси ще се стабилизират. Проблемите, свързани с развитието на населението, не са само демографски, те са главно социално-икономически. Независимо от стабилизирането на населението, в резултат на дълготрайното неблагоприятно развитие на демографските процеси не се очакват съществени промени във възрастовата структура. Ще се запази структурата в териториалното

разпределение на населението на общината по населени места. Важно значение според демографската стратегия на страната придобива образованието, способностите, уменията и здравословното състояние на хората, т. е. човешкия капитал. Особено важно е дългосрочният характер на демографските и социално-икономическите въздействия за постигането на устойчиви резултати.

При умерено оптимистичния вариант числовите стойности на разчетите за броя на населението отчитат хипотезата за конвергентност с вариант на прогнозата на НСИ и се основават на очакванията за влиянието на относително по-благоприятни демографски и икономически фактори. Очаква се постепенно леко нарастване на населението (15000 д. – 2035 г.), обусловено предимно от социално-икономическото развитие, забавяне на негативните демографски процеси и механичен прираст с неголям интензитет главно на контингенти в трудоспособна и надтрудоспособна възраст. Състоянието на пазара на труда има важна роля в демографското развитие на общината. Заложена е и хипотезата, че броят на населението в подтрудоспособна възраст ще стабилизира своя относителен дял. Същото се отнася и за естественото движение на населението. Този вариант на прогнозата е по-благоприятен за развитие на населението в общината, защото се базира на стимулиране на възможностите за неговото нарастване по естествен път. Социологическите изследвания показват, че трудовата реализация, осигуряването на по-добър жизнен стандарт и обучение имат съществено значение за демографското поведение. Търсенето на решения на демографските проблеми на всички нива е свързано с икономическото развитие и заетостта. Може да се очаква, че бъдещите благоприятни изменения в средата ще водят до благоприятни изменения във възпроизводствените процеси на населението.

Върху стабилизирането на демографската структура, може да се въздейства чрез създаване на нови възможности за заетост, предоставяне на достатъчно и качествени социални и културни услуги, и подобряване на средата за живеене и отдих. Интервенциите и подпомагането на развитието на тези сфери ще неутрализира обезлюдяването на селата.

Заболеваемост на населението

Основни фактори за здравното състояние на населението са социално-битовите условия, възрастовата структура, здравната помощ и др. В резултат на по-интензивния процес на остаряване на населението в селата, начина му на живот и качеството на оказваната медицинска помощ, смъртността на селското население е по-висока спрямо тази на градското.

Социалните, социално-битовите и психологични фактори са важни и в много случаи водещи при сформирание на здравния статус на населението. Като цяло безработицата, ниските доходи и икономическата несигурност са значими стресови фактори от много години, които в голяма степен са повлияли за снижаване на имунитета на хората, развитието на хронични заболявания, преждевременна смъртност, ниска раждаемост и други неблагоприятни здравни и демографски показатели.

Съгласно информация на РЗИ - Бургас, от регистрираните заболявания при децата до 17 годишна възраст за 2018г. водещи са болести на дихателната система с относителен дял 49.8%, а при населението над 18 години болестите на дихателната система са на второ място с относителен дял 9.7%.

Регистрираните заболявания общо на населението в извънболничната помощ през 2018г в Област Бургас са:

- болести на дихателната система – 18.1%;
- болести на органите на кръвообращението – 23.5%;
- болести на ендокринните жлези – 5.2%;
- болести на пикочо-половата система – 6.8%;
- болести на окото и придатъците му – 6.9%;
- болести на костно-мускулната система и съединителната тъкан – 7.3%;
- болести на нервната система – 4.9%;
- болести на храносмилателната система – 5.7%;
- травми и отравяния – 4.5%;
- други – 20.7%.

Не малка част от населението не посещава амбулаториите за първична медицинска помощ. Причина за това са нарушени и липсващи здравноосигурителни права, липса на здравна култура, небрежно отношение към собственото и на семействата здраве, много често прибягване до самолечение и др.

Прогнозата за потребността от лекари и стоматолози в общината се обосновава с възприетите нормативи за минималния и максималния брой на пациентската листа. И по трите варианта на прогнозата наличният брой на общопрактикуващите лекари и стоматолози е в рамките на действащите нормативи за удовлетворяване на потребностите на населението от първична извънболнична помощ.

При усреднен норматив за брой на пациентска листа 1400 д. (при нормален относителен дял на здравноосигурените лица) потребностите от общопрактикуващи лекари на територията на Община Средец по отделните варианти не се различава съществено. Причината за това е, че прогнозният брой на населението по отделните варианти варира в не много широки граници, което на практика не дава съществено отражение върху броя на общопрактикуващите лекари.

Към хоризонта на действие на ОУП на Община Средец прогнозният брой на общопрактикуващите лекари в голяма степен ще зависи от здравния статус на населението. Прогнозните разчети за броя на стоматолозите показва, че има баланс на потребностите. През прогнозния период е необходимо поддържане и подобряване на МТБ на здравните заведения и на достъпа до за качествено здравеопазване и здравни услуги.

Характеристика на отделните фактори по отношение влиянието им върху човешкото здраве.

Климат

Климатът е постоянен и мощен фактор, оказващ съществено влияние върху организма на човека, неговото здраве и физическо развитие. Климатът като многогодишен режим на времето, получен в резултат на климатообразуващите процеси – слънчева радиация, атмосферна циркулация и физико-географските условия се разглежда като умереноконтинентален за района и се оценя като благоприятен за правилно организиране на основните жизнени функции върху територията на общината.

Замърсители на въздуха

Атмосферното замърсяване влияе негативно върху човешкото здраве, най-често нарушавайки функциите на респираторната, сърдечно - съдовата и имунната системи, което рефлектира в повишена заболяемост и намалена продължителност на живот. На потенциалния вреден ефект на атмосферните замърсители е изложено цялото експонирано население, включително и най-

чувствителните групи – децата, възрастните и лицата с хронични заболявания. Многобройни анкетно-статистически проучвания доказват връзката между замърсяването на въздуха и хроничните бронхити, емфизема и бронхиалната астма. Общата смъртност и тази от увреждания на дихателните пътища са по-високи в райони със значително атмосферно замърсяване. Някои автори насочват и за връзка между атмосферното замърсяване и възникването на неопластични заболявания на белия дроб. Предполага се, че най-голямо значение за повишената смъртност и заболяемост, са имали високите концентрации на серните окиси и праха.

Основният източник на емисии на замърсители в района се явяват транспортните артерии и битовото отопление през зимата.

Шум

Акустичният режим в населените места се формира от различни източници на шум: транспорт (автомобилен, релсов, въздушен), промишлена, строителна и търговска дейност, спортни и детски площадки, озвучителни уредби и др. Шумът е всеки нежелан звук, който причинява неприятно или смущаващо възприятие или има увреждащо действие. Той може да бъде постоянен, променлив и импулсен. В околната среда преобладават променливите шумови емисии. Те представляват значителен екологичен риск и заплаха за общественото здраве. Излагането на населението на въздействие на шум се увеличава все повече, в сравнение с други стресови фактори на средата. Изследванията на специалистите доказват, че високите шумови нива, освен че смущават нормалната дейност на хората, са причина и за редица заболявания. Шумът предизвиква у човек чувство на безпокойство, раздразнителност, депресия, изменение на кръвната картина, повишение на кръвното налягане, води до различни сърдечно-съдови заболявания, увреждане на слуховия анализатор. От значение е не само интензивността на шумовото въздействие, но и неговата продължителност. Установена е връзка между шумовата експозиция и нейния здравен ефект върху населението, изразяващ се в безпокойство, нарушаване на съня и т.н. При децата се наблюдава повишена възбудимост, раздразнителност, смущения във вниманието и запаметяването. При избора на места за детски ясли, детски градини и училища един от критериите трябва да бъде нивото на градския шум по време на престоя на децата. Значително подобрение се установява при саниране на сградите с топлоизолация и PVC дограма. Действащ като стресов фактор, шумът атакува почти всички органи и системи на човешкия организъм.

В границите на Община Средец се различават транспортен, битов шум и шум от строителни дейности, като основният източник на шум в общината е автомобилният транспорт. Няма данни за шумови нива, надхвърлящи пределно допустимите за различните видове територии.

Вибрации

Физическото определение за вибрации е „механично трептене на еластична среда“. В зависимост от посоката на колебателното движение вибрациите са хоризонтални, вертикални, ротаторни и др. Вибрациите, като специфичен дразнител на нервната система, въздействат върху крайните рецепторни апарати (механо-рецепторите в кожата, фасциите, кръвоносните съдове, надкостницата и телцата на Фатер-Пачини) и ангажират невро-вегетативните субстрати на различни нива, което обяснява редица симптоми, наблюдавани при вибрационната болест (полиневритен, вегетомиофасцитен, костно-дистрофичен, сетивен, диенцефален, вегетативна полиневропатия и др.). Всички хора са подложени в ежедневието си на различни трептения и вибрации.

По време на изграждането на новопроектираните обекти могат да възникнат временни вибрации от използваната техника във връзка с изкопните и строително-монтажните дейности. Тези вибрации могат да засегнат само работещите с техниката, за което следва да се вземат съответните предпазни мерки. Възникването на професионално увреждане е в пряка зависимост от вида на вибровъздействието (локално, общо, комбинирано), от параметрите на вибрациите по октавни честоти и направление на въздействието (хоризонтални, диагонални, ротаторни, вертикални) и от реалното време на експозиция, въз основа на което се изчислява индивидуалната санитарно-хигиенна норма. Следва да се отчитат и съпътстващите фактори, които могат да усилват или отслабват вибрационното въздействие върху организма. Практиката показва, че:

- нискочестотните вибрации (до 30 Hz) предизвикват предимно нервно-мускулни, костно-ставни и атонични промени, като се разпространяват по тъканите на значителни разстояния;
- средночестотните (до 100 Hz) и високочестотните (над 100 Hz) вибрации, лесно се гасят от тъканите и водят до сетивни разстройства и съдов спазъм;
- вертикалните вибрации “глава-долни крайници”, измерени по направление “Z”, се понасят сравнително по-трудно от организма;
- най-опасни от възбуждане на резонанс са вибрациите от инфразвуковия диапазон, като резонансните честоти за цялото тяло са 4-6 Hz, а за главата – 20-25 Hz.

Електромагнитни вълни

Източници на електрически и магнитни полета (ЕМП) са телевизията, радиото, компютрите, мобилните клетъчни телефони, микровълновите печки и други уреди използвани в индустрията, медицината и търговията. Биологичното действие на електромагнитните вълни се дължи на поглъщането им от тъканите. При интензитет на полето, надвишаващ 10 000 $\mu\text{W}/\text{cm}^2$, погълнатата енергия се превръща в топлина, която предизвиква усилване на обменните процеси, дразнене на интерорецепторите и дистрофични изменения, засягащи основно главния мозък и миокарда. Термичният ефект е по-изразен върху по-слабо кръвоснабдените тъкани и органи, където възможността за охлаждане чрез кръвообращението е намалена, както и върху кухите органи. Максимално прегряване настъпва в тъканите, лишени от кръвоснабдяване – напр. очната леща, което при значителна експозиция на големи дози, може да доведе до развитие на професионална катаракта. При малка интензивност на полето, термичен ефект не се наблюдава. В този случай функционални нарушения и дистрофични процеси могат да възникнат в резултат на пряко облъчване на централната нервна система и вегетативните центрове. Излагането на електромагнитни полета причинява незабавни биологични ефекти, ако полетата са достатъчно силни. Ефектите варират от стимулиране на нерви и мускули до загряване на тъканите на тялото в зависимост от честотата. За предпазване от тези влияния са създадени норми за експозиция на електромагнитни полета.

Радиационно облъчване

Радиационното облъчване на човека може да бъде от външни източници – външно или от вътрешни източници – вътрешно. По големината на получените дози облъчването на човека се разделя на 3 големи групи: облъчване с ниски дози, с високи дози и среден диапазон на дози. Ниските дози съответстват на облъчването на човека от естествения радиационен фон в продължение на целия живот (около 2,4 милиСиверта за една година в продължение на около 70-80 години). При облъчване с високи дози вече могат да се очакват ясно изразени клинични ефекти. Типични ефекти са острият радиационен синдром (ОРС), лъчевата еритема (радиодермит), помътняването на очната леща (катаракта). ОРС протича в четири отчетливо разграничени фази: начална, латентна, на пълно разгръщане и изходна.

Очакваните неблагоприятни последствия за здравето на човека от облъчване с йонизиращи лъчения се делят от своя страна на ранни и късни:

- Ранните ефекти настъпват сравнително бързо – минути, часове или дни и то при остри облъчвания. Такива са напр. лъчевата еритема (лъчево изгаряне на кожата), ранни форми на лъчева болест и др.
- Късните ефекти могат да се констатират след години (това са главно злокачествените новообразования) или да се проявяват в следващите поколения (наследявани ефекти).

Води

Влиянието на замърсяването на водата на водоприемниците върху здравето на населението може да се разглежда от епидемиологична и биолого-токсикологична гледна точка. Епидемиологичното значение се определя от факта, че водата е един от най-важните посредници при разпространението на чревните инфекции. Актуален и не напълно изяснен остава въпросът за епидемиологичната значимост на неизбежно появяващите в повърхностните води ентеровируси. Важно за профилактиката е положението, че ентеровирусите са най-често устойчиви на хлор, като на практически ефект може да се разчита само при озониране на водата. Това доказва актуалността на проблемите за ефективно пречистване на битовите канални води.

Биолого-токсикологичното замърсяване на водата на водоприемниците с тежки метали, токсични вещества, радиоактивни вещества, минерални торове, детергенти, пестициди, влияе върху човешкия организъм пряко при използване на замърсени с тях води за питейно-битови нужди и косвено чрез замърсяване на селскостопанските култури, напоявани с такива води или на продуктите от животински произход (месо, мляко и др.) при водопой или употреба на фураж. Много от тези токсични вещества имат кумулативна способност. Особено важно е, че много от тези замърсители имат доказано канцерогенно действие или дават тъй наречените отдалечени последствия с възможност да повлияят неблагоприятно следващите поколения. При това някои от тези вещества, макар и в малки количества, постъпвайки пряко в организма или косвено с изменения състав на продуктите от растителен или животински произход, не причиняват определени заболявания или клинично проявени отравяния, а бавно и незабелязано нарушават функционално важни процеси в организма и то предимно обмяната на веществата. Значението на проблема нараства и от факта, че за някои от тези вредни вещества обезвреждането при обикновените начини на третиране е трудно или почти невъзможно. Особено внимание заслужава влиянието на замърсяването на водата на водоприемниците върху тяхната флора и фауна, която обуславя биологичното самопречистване на водата. Количеството на замърсителите от селскостопанската дейност – нитрати, пестициди не само не могат да се коригират, но и с години не могат да се пречистят почвите от замърсените зони. Използването на такава замърсена вода от консуматорите би могло да доведе до редица заболявания от инфекциозен характер.

Почви

От факторите на околната среда почвата има най-стабилен състав и свойствата ѝ са най-тясно свързани с особеностите на местната патология. Въпреки своите големи самопочистващи възможности почвата не винаги може да се справи с тези огромни количества несвойствени за нея прибавки, особено когато се касае за трайни съединения от типа на органохлорните пестициди, минерални масла или практически вечните вещества, каквито са тежките метали от промишлеността и автотранспорта.

Почвата не въздейства пряко върху здравето на човека. Вредните последици от нейното замърсяване се проявяват чрез хранителните продукти от растителен произход, водата и отчасти чрез въздуха, чийто качества до голяма степен зависят от качествата на почвата в съответния район. Ето защо евентуалния неблагоприятен ефект на токсичните вещества, попаднали в почвата се преценява с помощта на показателите: резистентност, миграционна способност, резорбция от растенията и въздействие върху биохимичните процеси.

В групата на пестицидите се включват съединения или смеси от съединения, които се използват за борба с всякакви вредители на растенията (болести, инсекти, треви, гризачи, гъби, червеи и др.), а също така като регулатори, дефолианти и десиканти. В тази група са и средствата за дезинсекция и дератизация използвани в здравеопазването.

Възможността на пестицидите да проникват в почвата зависи не само от тяхната разтворимост, но и от техния гранулометричен състав. Размерите на техните частици са обикновено под 20 микрона така, че те лесно могат да бъдат увлечени в дълбочина. Поради тази причина дори и неразтворимите пестициди се откриват на значителна дълбочина в почвата. За това спомага наличието на други замърсители – органични разтворители и детергенти, които улесняват проникването. Все пак повечето от употребяваните днес пестициди се задържат предимно в повърхностните 10cm от почвата.

Едни от най-новите показатели при преценката на неблагоприятното действие на токсичните вещества е възможността им да замърсяват подпочвените води и да преминават в растенията, като по този начин попадат в храната на населението. Следователно пестицидите проникват в организма по дихателен, кожен и храносмилателен път. Степента на резорбция е в зависимост от разтворителите и други добавки към активното съединение в дадения препарат.

Отпадъци

От гледна точка на хигиената съществено значение имат правилното обезвреждане и оползотворяване на твърдите битови отпадъци. За разработването на целесъобразна и отговаряща на хигиенните изисквания система за събиране, извозване и обезвреждане на отпадъците от населените места е необходимо да се има предвид тяхното хигиенно и епидемиологично значение.

Отпадъците съдържащи органични вещества се разлагат, в резултат на, което се образуват газове с неприятна миризма и токсични вещества, замърсяващи въздуха, водата и почвата. При изсъхването на отпадъците се образува прах. В отпадъците се съдържат значителен брой патогенни микроорганизми, които се запазват сравнително дълго време. Голяма е ролята на отпадъците при разпространение на геохелминтите. Отпадъците представляват благоприятна среда за развитие на мухи и гризачи, които пък стават приносители на различни зарази.

Прогноза за здравно-хигиенните параметри на територията в резултат на реализирането на плана

В предвижданията на предлагания ОУП на Община Средец са залегнали устройствени предложения, осигуряващи комфортна среда за обитаване на населението. Подобренията в транспортно-комуникационната система ще облекчат акустичното натоварване в населените места, обектите със специален хигиенно-охранителен статут и такива, подлежащи на здравна защита. Акустичната среда както и качеството на въздуха ще се подобри. Затова способстват и озеленените пространства, които осигурят добър шумопогълщащ и шумоизолиращ ефект спрямо прилежащите територии. В този смисъл прогнозите по отношение на шума са за една

благоприятна, комфортна акустична среда с ниски шумови нива, ненатоварващи здравния статус на населението.

В ОУП не се предвиждат обекти и съоръжения, водещи до възникване на допълнителни значими източници на емисии във въздуха, вибрационни, електромагнитни или радиационни натоварвания на жилищната и околната среда. В този смисъл прогнозата е за запазване, а на много места и подобряване в резултат предвижданията на ОУП, на съществуващия статус.

Чрез подобряване състоянието на съществуващите и обособяване на нови зелени площи и рекреационни устройствени зони, предназначени за курорт и допълващи го дейности, ще се осигури устойчива и екологично здрава среда с по – високи качество на живот и възможности за пълноценен отдих на жители и посетители на общината.

11. Оценка на измененията в резултат от реализирането на плана

11.1. Оценка на съответствието на плана с нормите за устройство на територията

Пространствения мащаб и структура на териториите са нарушени през последните години в много части от страната. За да се избегнат допуснати грешки при планирането на териториите в обхвата на проекта за Общия устройствен план на Община Средец са взети под внимание онези устройствени показатели за плътност и интензивност на застрояване, които ще гарантират създаването на своеобразен пространствен комфорт и мащабност на урбанизираната среда.

Предвижданията на ОУПО Средец за пространствено развитие са насочени основно към социално-икономическото развитие, създаване на условия за реализация на инвестиционни инициативи, отговарящи на целите и приоритетите на регионалното развитие, както и доразвиване на стратегически планове в обхвата на общината и техните проекти.

При устройството на териториите и при изчисляване на баланса и капацитета в различните устройствени територии и зони са използвани показатели, съответстващи на действащата в страната нормативна уредба. Показателите за застрояване са съобразени с условията на Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствени зони, които са следните за основните видове устройствени зони и територии:

Таблица VI-10: Показатели на застрояване

Наименование на зоната	Макс. плътност на застр. (%)	Макс. Кинт	Мин.озеленявана площ (%)	Макс. височина
Жм	30	1.0	50	10m
Жм 1	20	0.8	60	7.5m
Жс	50	2.0	40	15m
Оо	30	1.2	50	15m
Смф	30	1.5	50	10m
Пп	60	2.0	30	-
Пс	40	1.5	50	-
Ок	20	1.0	50	10m
Ов	20	0.8	60	7m
Са	20	0.5	50	7.5m

От важно значение за комфортна среда за обитаване на населеното място е наличието на зелени площи, паркове и зони за спорт и почивка. В този смисъл ОУП на Община Средец предлага изграждането на зелена система – доразвиване на съществуващата и създаване на нови зелени зони. Предвидените зелени зони със своите шумопоглъщащи и шумоизолиращи качества ще създават акустичен комфорт за жителите на урбанизираните територии, а също така и за обекти със специфичен хигиенно-охранителен статут и такива, подлежащи на здравна защита. Задължително се предвижда увеличаване на терените на гробищните паркове. На места където съществуващите гробищни паркове граничат с терени общинска собственост отреджането е за озеленяване /т.е гробищен парк/, а на други, където собствеността е частна е предвидена възможност за смяна на предназначението на земята.

В заключение може да се направи изводът, че с предложенията си новият ОУП на Община Средец ще допринесе за значително подобряване на средата за обитаване, което ще се отрази положително на живущото в общината население.

11.2. Прогнозна оценка за измененията в изградената селищна територия – Матрица 4

Проектът на ОУП на Община Средец не предвижда драстични изменения в изградената селищна територия. Промените са свързани с благоустрояването на територията - увеличаване на зоните за рекреация, обособяване на зони за отдих и курорт, обществено обслужване, подобряване на транспортно-комуникационното обслужване и др. Всичко това се очаква да предизвика изцяло и само положителни промени в съществуващата селищна територия. Във всички случаи плана създава една обща визия и елиминира безразборното усвояване на нови територии “на парче”.

Управлението и контрола на въздействията върху околната среда е основа на стратегията за предотвратяване на отрицателните последици, начин за запазване на ресурсовъзпроизвеждащите способности на ландшафта. Управлението се извършва по два начина:

- чрез ограничаване на въздействията /пределно допустимо натоварване/;
- чрез въвеждане на режим на въздействията.

С разработката за ОУП на Община Средец се предлага устройство на територия, осигуряващо бъдещо устойчиво развитие. Връзката между устройството на територията (планирането на устройството е само етап в устройствения процес) и развитието се обуславя от същността на устройството на територията, което обхваща функционалната ѝ организация (взаимното разположение на терените за различните жизнейности – обитаване, стопански дейности, обслужване, отдих и т.н.), системната пространствена структура на транспортното ѝ обслужване и инфраструктурно осигуряване, изграждането (застрояването) ѝ по вид, начин и характер, както и устройването на озеленените площи и останалите свободни пространства.

Европейската комисия, в частност Дирекция “Околна среда” дефинира следния комплекс от основни цели на устойчивото развитие:

1. Минимално прибягване до употребата на невъзстановими ресурси;
2. Консумация на възстановими ресурси в рамките на техните регенеративни способности;
3. Екологосъобразно управление на отпадъци и замърсители;
4. Опазване и поддържане на условия за фауна, флора, ландшафт;

5. Опазване и подобряване качеството на почвата и водоизточниците;
6. Опазване и подобряване на историческото и културно наследство;
7. Опазване и подобряване на качеството на градската среда;
8. Защита на атмосферата (глобално затопляне);
9. Развитие на екологичното съзнание, образование;
10. Подкрепа на участието на обществеността във вземането на решения.

Посочените критерии най-общо са заложили и в Националната стратегия за околната среда. Основните цели и приоритети на разглеждания план са оценени спрямо поставените по-горе цели на устойчиво развитие. Използвана е модифицирана матрица на Леополд – **МАТРИЦА-4**. В същата матрица чрез оценка на значимостта на възможните въздействия върху околната среда, при реализиране на съответните цели в отделните приоритети на плана (поставени в Матрица 3), са предложени мерки за намаляване или компенсирание на въздействието. В Матрица 4 със знака \checkmark е посочено отношението/постигане на съответния принцип на устойчиво развитие с поставеното условие за изпълнение приоритетите на плана. Обобщеното въздействието на предлаганите цели върху околната среда е представено като:

+	положително
++	силно положително
-	отрицателно
--	силно отрицателно
0	нулево
x	няма отношение

В матрицата е посочена и несигурността при прогнозирането на въздействията. Видовете несигурност са:

- научна, обоснована от голямата продължителност във времето, от комплексни взаимодействия или липса на конкретност
- липса на прецизност;
- несигурност по отношение на точните дейности и мерки, с които ще се изпълнява плана;
- липса на базова информация

МАТРИЦА 4. Постигане на принципите на устойчиво развитие с предлаганите мерки с ОУП на Община Средец и оценка на значимостта на възможните въздействия

Приоритет	Постигане на принципите на устойчиво развитие										Обобщена оценка на въздействието върху околната среда	Повторно формулирани мерките/условията за изпълнение на плана	Несигурност – видове при прогнозиране на въздействията	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10				
I.1. Разширение на урбанизираните територии чрез увеличаване капацитета на зоните ЖМ, Ов и Ок	√		√				√			√		+	Опазване на защитените природни територии и зони	Несигурност по отношение липса на прецизност
I.2. Обособяване на територии със смесени функции и нови производствени зони по периферията на населените места			√							√		+	Използване на НДНТ при изграждането на новите промишлени територии.	Несигурност по отношение липса на прецизност
I.3. Подобряване на комфорта на обитаване на средата посредством увеличаване зоните за озеленяване, паркове и градини и зоните за рекреационни дейности	√		√	√	√							++		Несигурност по отношение липса на прецизност
II.1. Изграждане на нова канализационна и водопроводна мрежа в някои от населените места			√	√	√		√					++	Използване на НДНТ	-
III.1. Правилно планиране на зоните за озеленяване	√			√	√							+	При съобразяване с режимите на защитените зони.	Несигурност по отношение липса на прецизност
III.2. Създаване на единство на зелената система с урбанизираните територии				√	√		√					+	-	-
III.3. Използване на защитените територии като важен фактор за развитие на алтернативен и екологичен туризъм							√	√	√			+	При съобразяване с режимите на защитените зони.	Несигурност по отношение липса на прецизност
IV.1. Продължаване на обходни пътища, усъвършенстване и подобряване на съществуващата пътна мрежа и съоръженията към тях					√		√					+	Прилагане на мерки при строителството и експлоатацията за недопускане на замърсявания при съобразяване с режимите на защитените зони.	-
IV.2. Ефективна поддръжка, модернизация и рехабилитация на транспортната инфраструктура					√		√					++	Прилагане на мерки при строителството и експлоатацията за недопускане на замърсявания при съобразяване	Несигурност по отношение липса на прецизност

Екологична оценка на проект на Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец

														с режимите на защитените зони.	
V.1. Постигане на добре планирана и функционираща организация и баланс на рекреационните зони и зоните за обществено обслужване							√						+	-	Несигурност по отношение на точните дейности и мерки, с които ще се изпълнява плана.
V.2. Развитие на алтернативен и екологичен туризъм							√						+	При съобразяване с режимите на защитените зони.	Несигурност по отношение липса на прецизност

В конкретен план влиянието (значението) на устройството на територията върху (за) развитието се проявява в следните основни направления:

- пряко и косвено потребление (в различен размер и с различна степен на ефективност) на основни природни ресурси: земя, вода, енергоносители, минерални суровини и т.н.;
- въздействията върху компонентите на природната среда (еднократни при изграждането и териториалното разрастване и постоянни при функционирането), вкл. чрез предизвикваните разходи за компенсирани или възстановителни мероприятия, както и за ликвидиране или ограничаване на отрицателните въздействия;
- обемът и вида на сумарната ежедневна транспортна работа (придвижване на хора и товари), необходима за функционирането на градския организъм. Нейните характеристики, които се определят от плановата структура, териториалното разположение на мрежите за обслужване, конфигурацията и видовата структура на транспортната система, пораждаат различен по обем енергиен и времеви разход;
- предлаганите териториални възможности и условия за реализиране на инвестиционни инициативи: наличието на теренни резерви, осигурена транспортна достъпност и инфраструктурна съоръженост на свободните от застроявка или подлежащи на конверсия части от територията и др.;
- общото качество на обитаваната среда като съществен фактор в процеса на разширеното възпроизводство на човешките ресурси.

За да изпълнява пълноценно ролята си на сфера на дейност, която може да способства за устойчивото развитие на района, устройството на територия съдейства за: икономичното използване на природните ресурси; за недопускане или минимизиране на отрицателните въздействия върху околната среда; за развитието на стопански и други дейности, които са фактор за постигане на устойчиво развитие. С оглед на това, чрез устройственото планиране се постигат решения по организацията и изграждането на територията, които отговарят на следните основни принципи:

- **Балансираност** - вътрешна: пропорционално развитие на функционалната структура на територията и устройствена равнопоставеност на централните и периферните части (равностойни качества на средата и равностойни възможности за обслужване); - външна: в регионален обхват, целяща овладяване на интеграционните процеси.
- **Екологосъобразност** - специални грижи за опазване на природните ресурси. Мерки за минимизиране на негативното въздействие върху околната среда от урбанистичното развитие.
- **Комплексност** - Обхващане на разнообразните устройствени мерки и мероприятия в тяхната взаимна обвързаност.
- **Динамичност и адаптивност** - Прилагане на устройственото планиране не като предварително програмиране на далекоперспективното развитие или периодично повтаряне на еднократен акт, а като процес на етапно конкретизиране и обогатяване във времето на първоначално заложените мерки и решения от принципен характер.
- **Управляемост** - Институционална обвързаност и ресурсова обезпеченост на устройственото планиране, както и ясна и нормативно регламентирана технология на вземане на управленски решения на надеждна информационна и широка обществена основа.

- **Приоритетност** - Поради условията на ресурсен дефицит, в процеса на планиране се дава предимство на тези решения и мерки, които имат предоставящо (ключово) значение за постигане на желания резултат.

С ОУП се създават условия за:

- Регулирано проникване на дейности с безвреден производствен и обслужващ характер без влошаване на качествата на средата и в ущърб на самите дейности;
- Преструктуриране на съществуващите производствени зони с оглед използване на запазените възможности за обособяване в тях на парцели за чисто производство, складова и логистична дейност;
- Осигуряване на условия за постигането на разнообразие на жилищната среда в отделните части, като условие за свободен избор на начина на обитаване;
- Качествена промяна в поддържането на средата за обитаване в жилищните зони;
- Актуализиране на действащите предвиждания за развитие и изграждане на системите на водоснабдяване и канализация, като се съобразят с изменените социално-икономически условия и растящата роля на информационно-комуникационните технологии.

Система от индикатори:

За решаване на съществуващите проблеми на околната среда и за ефективното и управление, общинските власти трябва да познават тези проблеми и общото качество на своята местна околна среда. Качеството на околната среда обаче е трудно да бъде измерено пряко, поради сложността на елементите и последващите променливи, които трябва да се вземат предвид. За развитието на системата могат да се използват индикатори, които отразяват нейното състояние. Индикаторите са измерими елементи, които показват дали една система се подобрява, влошава или остава без промяна. Индикаторите на околната среда се използват като информационен инструмент, но се използват и като инструмент за планиране и управление. Те насочват към необходими действия, изискват определена реакция, позволяват лобиране за околната среда и натиск от страна на обществеността. Индикаторите, основаващи се на аспекти от околната среда и икономически, културни и социални аспекти се наричат индикатори на “устойчивост”. Като пример в това отношение е европейския проект за показатели за устойчивост, разработен от Международния институт за градска околна среда, където индикаторите са избрани от групи от експерти. Индикаторите са разделени на съществени и базисни.

Съществените индикатори са набор от основни мерки за устойчивост като: здравословен въздух, безопасна среда, зелени площи, съвместимост с околната среда, устойчиви ресурси.

Базисните индикатори са допълнение към съществените и ги допълват:

- * свързани със “здравословен въздух” – средноденоношна концентрация на различните замърсители на въздуха;
- * безопасна среда – шумово натоварване, безопасни технологии;
- * зелени площи – площ;
- * съвместимост с околната среда – дейности на територията без негативно въздействие върху околната среда;
- * устойчиви ресурси – количество питейна вода и т.н.

На базата на идеята, че устойчивостта обхваща качеството на околната среда, социалното развитие и общия просперитет е възможно разработването и прилагането на различни системи

от индикатори. Индикатори могат да се разработят в областта на околната среда, населението и ресурсите, стопанството, културата и обществото и др. Основното е да отговарят на критериите за “добри индикатори”: лесни за разбиране, да привличат вниманието на медиите, статистически измерими и да отговарят на проверката за устойчивост. Избраните индикатори за решаване на съществуващите проблеми на околната среда на територията и за ефективното и управление са представени в Матрица 8.

11.3. Обобщена оценка на въздействието от плана – Матрица 5

Всички направени оценки са обобщени и представени в МАТРИЦА 5, представена по-долу:

Екологична оценка на проект на Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец

МАТРИЦА 5. Обобщена оценка на въздействията от проекта на ОУП

Въздействие	Вероятност на поява на въздействието ¹	Териториален обхват на въздействието ²	Вид на въздействието		Степен на въздействието ³	Характеристика на въздействието					Мерки за предотвратяване, намаляване или компенсиране на отрицателно въздействие
			Положително/отрицателно	Пряко/непряко		Честота ⁴	Едновременност ⁵	Продължителност ⁶	Вторичност ⁷	Кумулативност	
По време на реализация на ОУП											
1. Върху въздуха	<u>очаква се</u>	<u>на планираната територия</u>	<u>отрицателно</u>	<u>пряко</u>	<u>ниска</u>	<u>временно</u>	<u>да</u>	<u>краткотрайно</u>	<u>не</u>	<u>не</u>	Съгласно Наредба №1/2005г.
2. Върху водите	<u>не се очаква</u>	-	-	-	-	-	<u>не</u>	-	<u>не</u>	-	-
3. Върху земните недра	<u>не се очаква</u>	-	-	-	-	-	<u>не</u>	-	<u>не</u>	-	Провеждане на хидрогеоложки изследвания
4. Върху почвата	<u>очаква се</u>	<u>на планираната територия</u>	<u>отрицателно</u>	<u>пряко</u>	<u>ниска</u>	<u>временно</u>	<u>не</u>	<u>краткотрайно</u>	<u>не</u>	<u>не</u>	Изземване и оползотворяване на хумуса
5. Върху флората фауната, ЗТ и ЗЗ	<u>не се очаква</u>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	ОУП не засяга ЗТ
6. Върху ландшафта	<u>очаква се</u>	<u>на планираната територия</u>	<u>отрицателно</u>	<u>пряко</u>	<u>ниска</u>	<u>временно</u>	<u>не</u>	<u>краткотрайно</u>	<u>не</u>	<u>не</u>	Съгласно Наредба №7 за правила и нормативи за устройство на отделните видове територии и устройствените зони
7. От генериране на отпадъци	<u>очаква се</u>	<u>на планираната територия</u>	<u>отрицателно</u>	<u>пряко</u>	<u>ниска</u>	<u>временно</u>	<u>не</u>	<u>краткотрайно</u>	<u>не</u>	<u>не</u>	Третиране на отпадъците съгласно ЗУО
8. От вредни физични фактори	<u>очаква се</u>	<u>на планираната територия</u>	<u>отрицателно</u>	<u>пряко</u>	<u>ниска</u>	<u>временно</u>	<u>не</u>	<u>краткотрайно</u>	<u>не</u>	<u>не</u>	Използване на строителни машини и инструменти с признато ниво на техника
9. Върху населението	<u>не се очаква</u>	-	-	-	-	-	<u>не</u>	-	<u>не</u>	-	Реализация на мерките в плана за прилагане на ОУП и ЕО

Екологична оценка на проект на Общ устройствен план (ОУП) на Община Средец

Въздействие	Вероятност на поява на въздействието ¹	Териториален обхват на въздействието ²	Вид на въздействието		Степен на въздействието ³	Характеристика на въздействието					Мерки за предотвратяване, намаляване или компенсиране на отрицателно въздействие
			Положително/отрицателно	Пряко/непряко		Честота ⁴	Едновременност ⁵	Продължителност ⁶	Вторичност ⁷	Кумулативност	
След реализация на ОУП											
1. Върху въздуха	<u>не се очаква</u>	<u>не</u>	-	-	-	-	<u>не</u>	-	<u>не</u>	-	-
2. Върху водите	<u>не се очаква</u>	<u>не</u>	-	-	-	-	<u>не</u>	-	<u>не</u>	-	Реконструкция на стари и изграждане на нови ВиК мрежи и ПСОВ
3. Върху земните недра	<u>не се очаква</u>	<u>не</u>	-	-	-	-	<u>не</u>	-	<u>не</u>	-	-
4. Върху почвата	<u>не се очаква</u>	<u>не</u>	-	-	-	-	<u>не</u>	-	<u>не</u>	-	-
5. Върху флората фауната, ЗТ и ЗЗ	<u>не се очаква</u>	<u>не</u>					<u>не</u>		<u>не</u>		Информирани за целите на опазване
6. Върху ландшафта	<u>не се очаква</u>	-					<u>не</u>		<u>не</u>		Озеленяване на отделните устройствени зони
7. От генериране на отпадъци	<u>не се очаква</u>	<u>не</u>					<u>не</u>		<u>не</u>		Включване на новообособените територии в организираното сметосъбиране и сметоизвозване, съхранение и третиране на отпадъците съгласно ЗУО
8. От вредни физични фактори	<u>не се очаква</u>	<u>не</u>					<u>не</u>		<u>не</u>		-
9. Върху населението	<u>не се очаква</u>	<u>не</u>					не		не		-

¹ очаква се, не се очаква; ²на площадка, извън площадката; ³ниска, средна, висока; ⁴ постоянно, временно; ⁵ да, не; ⁶ краткотрайно, средно или дълготрайно; ⁷ да, не; Курсив - елементи на матрицата с положителни въздействия; Подчертан - елементи на матрицата, от които не се очаква въздействие или елементи, от които се очаква незначително отрицателно въздействие; **Получер** - елементи на матрицата, от които се очаква значително отрицателно въздействие

VII. Мерки, които са предвидени за предотвратяване, намаляване и възможно най-пълно компенсиране на неблагоприятните последствия от осъществяването на плана върху околната среда – МАТРИЦА 6

Предложените в Матрица 6 мерки са насочени към предотвратяване или ограничаване на въздействието върху компонентите на околната среда от осъществяване на плана. В матрицата са посочени препоръчителните мерки, очаквания ефект от прилагането им и отговорните институции за тяхното изпълнение.

Част от тези мерки представляват условия за прилагане на целите и приоритетите на плана, обособени в Матрици 3 и 4.

Матрица 6. Мерки за предотвратяване и ограничаване на неблагоприятните въздействия върху околната среда и здравословния статус на обитателите

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
I. ПРИРОДНИ РЕСУРСИ				
1.	Качество на атмосферния въздух	<ul style="list-style-type: none"> Одобряване на ПУП само за производствени и промишлени дейности, които прилагат НДНТ за минимизиране на емисиите в атмосферния въздух; Стимулиране ползването на алтернативни екосъобразни енергийни източници (т.н. зелена енергия); Ограничаване на замърсяването на въздуха от моторните превозни средства посредством подобряване организацията на движение; Контрол върху строителните работи и процеси с цел ограничаване на емисиите от прах и вредни вещества изпускани във въздуха; Съобразяване на всички проектни решения с максимално опазване и запазване на съществуващата зелена система 	Създаване на условия за подобряване на качеството на атмосферния въздух.	Община Средец Строителни фирми Възложители Собственици РИОСВ Бургас
2.	Повърхностни и подземни води	<ul style="list-style-type: none"> Да се осигурява прилагане на принципа за по-пълно възстановяване на разходите за водни услуги, включително и за ресурса и опазване на околната среда; Опазване на водите за питейно-битово водоснабдяване, включително мерките за опазване на качеството им, с оглед намаляване на степента на пречистване за получаване на води с питейни качества; <ul style="list-style-type: none"> Извършване на мониторинг на питейната вода, съгласно Наредба №9/16.03.2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели на територията на Община Средец (ВиК-Бургас); Извършване на контролен мониторинг за съответствието на подаваната към потребителите питейна вода (РЗИ-Бургас); Учредяване на санитарно охранителни зони (СОЗ) на всички водоизточници за питейно – 	<p>Предотвратяване на замърсяването на води (повърхностни и подземни) и почви</p> <p>Достигане на добро общо състояние на повърхностни и подземни ВТ и постигане на заложените в ПУРБ екологични цели</p> <p>Осигуряване на необходимото количество питейна вода с подходящи качества отговарящи на нормативните изисквания;</p> <p>Подобряване на качеството на повърхностните води и елиминиране неблагоприятното въздействие върху околната среда</p> <p>Предотвратяване и намаляване на риска от наводнения на територията на Община Средец</p>	Община Средец РИОСВ Бургас БДЧР Варна РЗИ Бургас ВиК Възложители Проектанти Собственици Областен управител

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
		<p>битово водоснабдяване, съгласно Наредба №3/16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на СОЗ около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване и около водоизточниците на минерални води, използвани за лечебни, профилактични, питейни и хигиенни нужди;</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Осигуряване на достатъчно количество и качество вода за питейно-битово водоснабдяване на населението; ● Регулиране на водоземанията на пресни повърхностни води и на подземни води; <ul style="list-style-type: none"> ○ Всички водоземания и ползване на воден обект, задължително да се съгласуват с БДЧР Варна. ○ Контрол по спазване на условията в разрешителното за водоземане ● Определяне на забрани за въвеждане на замърсители от дифузни източници на замърсяване и мерки за предотвратяване или регулиране на замърсяването <ul style="list-style-type: none"> ○ Поетапно ликвидиране на точкови и дифузни източници на замърсяване; ○ Приоритетно доизграждане на канализационни мрежи; ○ Екологосъобразно оползотворяване на утайките от пречиствателни станции. ● Предотвратяване замърсяването на водите с приоритетни вещества и постепенно намаляване на замърсяването с други вещества, които могат да възпрепятстват постигането на целите за опазване на околната среда за повърхностните водни тела ● Предотвратяване или намаляване въздействието на аварийни замърсявания <ul style="list-style-type: none"> ○ Използване на най-добри налични техники в областта на полагане на водопроводни и канализационни мрежи; 		

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
		<ul style="list-style-type: none"> ○ Поддържане на новоизградените водопроводна и канализационна система, в добро състояние и обезопасени срещу течове; ○ Поддържане на добър технологичен режим на ПСОВ, който да гарантира пречистване на отпадъчните битово - фекални води, съгласно нормативните изисквания; ● Предотвратяване или намаляване въздействието върху защитените територии и зони, обявени за опазване на местообитания и биологични видове, в които поддържането или подобряването на състоянието на водите е важен фактор за тяхното опазване; ● Преодоляване на климатичните промени: <ul style="list-style-type: none"> ○ Да не се допуска на свръх експлоатация на водоизточниците, т.е повече от производителността на водоизточника; ○ Да не се допускат по-големи понижения от тези определени за водоносния хоризонт; ○ Стимулиране пестеливото използване на водата за напояване; ○ Контрол по изпълнението на условията в издаденото разрешително. ● Приоритетно изграждане на съпътстваща инфраструктура за пречистване на отпадъчни води (мярката да се включи в Правила и нормативите за прилагане на ОУП); ● Проектиране и въвеждане на санитарно-охранителни зони около действащите водоизточници за питейни води от подземни хоризонти /където няма такива/ (мярката да се включи в Правила и нормативите за прилагане на ОУП); ● Приоритетно изграждане на ПСОВ и/или други ПСОВ/регионални за пречистване на води от селищни образувания (мярката да се включи в Правила и нормативите за прилагане на ОУП); 		

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
		<ul style="list-style-type: none"> • Почистване и стопаниване на речните легла в границите на урбанизирана територия; • Провеждане на обучителна и информационна кампания по проблемите свързани с наводненията; • Премахване на незаконни постройки, подпищващи съоръжения, огради, складирани материали и други, намиращи се в границите на речните легла или дерета; • Разработване и изпълнение на об;астни и общински програми за намаляване на риска от бедствия, включително от наводнения; • При дейности, насочени към укрепване на речните брегове и корита, с цел защита от ерозия, приоритетно да се прилага биологично укрепване и използване на съвременни технологии и материали; • Информирание и осигуряване на широк достъп до информация на населението чрез използването на съвременни методи и технологии; • Повишаване готовността на населението за реагиране при наводнения; • Реконструкция и ремонт на язовири; • Постоянен мониторинг на застрояване в близост до заливаеми зони; • Разработване и актуализиране на плановете за защита при бедствия (част наводнения); • Проектирането и строителството на нови обекти и съоръжения да бъдат съобразени с предвидените забрано и ограничения, регламентирани в Закона за водите; • Изготвяне на указания за разработването и готовността за изпълнението на плановете за защита при бедствия, включително при наводнения; • Ежегодно обследване на техническото и експлоатационно състояние на язовирните стени и съоръженията към тях; • Създаване на управляеми полдери и малки буферни басейни в заливни тераси на реките; 		

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
		<ul style="list-style-type: none"> • Възстановяване на връзките с воден басейн или на естественото състояние на речното корито, на стари меандри, на наводняеми и утаителни зони в заливаемите крайречни ивици, за повишаване на водозадържането. • Общият устройствен план на Община Средец да бъде съобразен със забраните и ограниченията за извършване на дейности, които могат да доведат до пряко и непряко отвеждане на опасни и вредни вещества в подземните води, регламентирани в Наредба №3/2000г. за СОЗ, вкл.: <ul style="list-style-type: none"> - при инвестиционно проектиране за СОЗ пояс II и СОЗ пояс III на водоизточници да се спазват забраните и ограниченията по чл.10, ал.1 от Наредба №3 от 16.10.2000г. за условията и реда за проучване, проектиране, утвърждаване и експлоатация на санитарно-охранителните зони около водоизточниците и съоръженията за питейно-битово водоснабдяване; - осъществяването на дейности в границите на СОЗ да се съобрази с режима на експлоатация в зоните, регламентирани в приложенията на Наредба №3 от 16.10.2000г. и при спазване на забрани и ограничения в СОЗ, съгласно заповедта за определяне на зоната и списъка по Приложение №1 към националния каталог от мерки (ПУРБ); • Проектирането и строителството на нови обекти и съоръжения да бъдат съобразени с предвидените забрани и ограничения, регламентирани в Закона за водите, вкл.: <ul style="list-style-type: none"> - при процедиране на ПУП и ИП в близост до водни обекти да се спазват забраните и ограниченията на чл.134, чл.144, чл.146, чл.149, ал.2 и 3 от Закона за водите; - разпоредбите на чл.155, ал.1, т.1, чл.198о и изискванията от чл.125 до 132 от Закона за водите; 		

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
		<ul style="list-style-type: none"> - дейности, свързани с водоземане и ползване на воден обект, подлежат на разрешителен режим съгласно чл.44 и чл.46 от Закона за водите. Разрешителни за водоземане и ползване на воден обект се издават при спазване изискванията на глава четвърта „разрешителен режим“ и глава осма „опазване на водите и водните обекти“ от Закона за водите и нормативните актове по прилагането му; - съгласно чл.6, т.1 от Наредба №2 от 08.06.2011г. за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване, не се издават разрешителни за нови зауствания и не се извършват нови зауствания на отпадъчни води в зони за защита на водите по чл.119а, т.1, 2, 4 и 5 от Закона за водите. 		
3.	Земни и почви, земни недра	<ul style="list-style-type: none"> • Извършване на инженерно-геоложки проучвания на терена за всеки отделен обект. • Прецизиране разположението на елементите на транспортна и техническа инфраструктура в съответствие с геоложките дадености и физико-механичните показатели на почвите, избягвайки разломните зони и тези с високи подпочвени води; • Поддържане на храстови и дървесни буфери успоредно на транспортните артерии; 	<p>Опазване на земите и почвите от замърсяване.</p> <p>Въстановяване на нарушени терени.</p> <p>Намаляване на вредни въздействия върху почвите от пресичащи земеделските земи транспортни артерии.</p> <p>Опазване на земните недра и превенция от свлачища</p>	<p>Община Средец РИОСВ-Бургас Строителни фирми Възложители Проектанти Собственици</p>
II. ПРИРОДНИ ХАБИТАТИ				
4.	Защитени територии и зони	<ul style="list-style-type: none"> • Използване на НДНТ при изпълнение строителството на обекти попадащи в зони по Natura 2000, съвместими с режима на опазване; • Контрол върху дейностите на териториите попадащи в защитени територии и зони; • Постоянно наблюдение и контрол за съответствие с нормативната уредба. 	<p>Опазване на защитените природни територии и зони;</p> <p>Съхраняване на биотопи и характерни местообитания за видове и съобщества обект на защита;</p>	<p>Община Средец Проектанти Строители РИОСВ-Бургас</p>

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
		<ul style="list-style-type: none"> При определяне на местата за заустване на бъдещите ПСОВ Дебелт и ПСОВ Божура да се избягват територии с природни местообитания в защитени зони и с характеристики на такива, вклщчени в Приложение I на Директива 92/43/ЕЕС, както и близост до тях. 	<p>Намаляване на антропогенния натиск в чувствителни екологични зони и биокоридори;</p> <p>Опазването на редки представители на флората и фауната с голяма консервационна стойност и европейско значение;</p> <p>Получаване на актуална информация относно природните ценности, защитените растителни и животински видове и техните местообитания с цел провеждане на мероприятия за своевременно отстраняване на евентуални вредни въздействия.</p>	
5.	Биологично разнообразие – (флора, фауна)	<ul style="list-style-type: none"> При проектирането на нови обекти да се спазва принципа на запазване на съществуващата растителност, чрез непрекъснат контрол върху изсичането на растителността при разчистване на терените; Подходяща подготовка на почвите при приключване на строителната дейност. Рекултивация и озеленяване на нарушени терени; Контрол върху изпълнение на технологичните изисквания за поддържане на елементите на озеленените площи. Озеленителните мероприятия да се извършват с подходящи местни видове, с цел запазване от инвазия на чужди и несвойствени видове в граничните местообитания; При реконструкция и ново строителство, свързано с разрушаване на стари сгради, разрушаването да се извършва след приключване на периода на гнездене и след обследване на подпокривните пространства за наличие на прилепи. 	<p>Спазване на заложените в ОУП параметри на зелената система;</p> <p>Опазване на животинския свят и отделни видове в териториите за обновяване и за ново строителство;</p> <p>Опазване на растителността от унищожаване и съхраняване на ценните дървесни видове;</p> <p>Подобряване облика и качествата на нарушени територии.</p> <p>Намаляване степента на негативно въздействие и предотвратяване нарушения във видовия състав на характерната за района растителност в дългосрочен план</p> <p>Съхраняване на биотопи и характерни местообитания за видове и съобщества обект на защита.</p>	Община Средец РИОСВ-Бургас Възложители Собственици Строители

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
		<ul style="list-style-type: none"> • Съобразяване на строителните площадки и дейности с целостта на биотопите и на фаунистичните комплекси с висока консервационна стойност; • В случай на необходимост от поставяне на заграждения същите да позволяват безпрепятственото преминаване на дребни, наземно живеещи животни; • Зелените площи да бъдат компактно разполагани, за по-голямо удобство и сигурност на птиците, които ще ги заселят; 		
III. ОБЩА УСТОЙЧИВОСТ				
6.	Отпадъци	<ul style="list-style-type: none"> • Прилагането на ОУП да се съобрази с изискванията на Закона за управление на отпадъците; • По време на строителството и обособяването на новите територии да се предвидят мерки относно несмесване на опасни отпадъци с други отпадъци или на оползотворими с неоползотворими, преди да бъдат извозени на отреденото за целта депо или предадени на лицензирани фирми с цел тяхното обезвреждане; • Непрекъснат контрол за недопускане на нерегламентирано депониране на отпадъци; • Включване в системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване на новообособените урбанизирани територии; • Осигуряване на допълнително контейнери и поставянето им на места невъзпрепятстващи преминаването на сметоизвозните машини; • Всички формирани отпадъци да се предават за последващо оползотворяване или обезвреждане на лица притежаващи разрешение, комплексно разрешително или регистрационен документ по чл.35 от ЗУО (ДВ, бр.53/2012 г.), за съответната дейност и площадка за отпадъци със съответния код, съгласно Наредба №2/2014 г. за класификация на отпадъците, въз основа на писмен договор. 	<p>Спазване на изискванията на националното законодателство;</p> <p>Опазване на води (повърхностни и подземно) и почви от замърсяване;</p> <p>Ефективно управление на отпадъците на територията на общината и свеждане до минимум риска за здравето на хората и състоянието на околната среда.</p>	<p>Община Средец РИОСВ-Бургас Възложители Собственици Строители</p>

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
7.	Физични фактори	<ul style="list-style-type: none"> • За ограничаване на вредното влияние от транспортния шум е необходимо запазване и развитие на съществуващите крайпътни озеленени площи с изолационни и защитни функции. • При изготвянето на подробни устройствени планове да се изисква реализиране на защитно озеленяване в границите на прилежащи на пътищата поземлени имоти. • Подобряване организацията на движение, с цел снижаване до минимум престойте, спиранията и тръгванията на транспортния поток. 	<p>Намаляване на риска и ограничаване на вредни въздействия върху околната среда и здравето на хората;</p> <p>Предотвратяване на евентуални вредни въздействия от завишени нива на шума.</p>	<p>Община Средец Строителни фирми Собственици Възложители Проектанти РИОСВ-Бургас</p>
8.	Ландшафт	<ul style="list-style-type: none"> • Спазване на изискването за осигуряване на минимална озеленена площ за различните устройствени зони (при изграждане и реконструкция); • Приобщаване на обекти и съоръжения на техническата и транспортната инфраструктура в ландшафта чрез подходящо оформяне на прилежащите пространства; • Запазване на относителния дял на генетично устойчивите ландшафти, чрез предвидени рекултивации на всички нарушени терени 	<p>Опазване на компонентите на ландшафта и тяхното облагородяване и постигане на подходящ облик на изградената среда.</p> <p>Повишаване на естетическата стойност на територията.</p>	<p>Община Средец Възложители Собственици Проектанти</p>
9.	Културно наследство	<ul style="list-style-type: none"> • По време на строителство при разкриване на археологически находки незабавно спиране на строителните дейности и уведомяване на съответните компетентни органи; • Постоянен контрол върху състоянието на движими и недвижими паметници на културата; • Мониторинг на посещаемостта и натоварването на средата, на обектите и маршрутите. 	<p>Опазване на КИН от унищожаване и популяризирането му за целите на туризма.</p>	<p>Община Средец Регионален исторически музей</p>
10.	Устройствени параметри	<ul style="list-style-type: none"> • Провеждане на задълбочени и пълни предварителни (прединвестиционни) проучвания преди всяка следваща фаза на проектиране; • Установяване на широко партньорство между проектантите, представители на неправителствени организации, заинтересовани групи. 	<p>Запазване на устройствените параметри, одобрени в ОУП и основните му структурно-композиционни предвиждания.</p> <p>Хармонично изграждане на средата при съвместяване на функциите в съседни територии.</p>	<p>Община Средец РИОСВ Бургас Възложители Проектанти, Строители</p>

№	КОМПОНЕНТИ И ФАКТОРИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	ПРЕПОРЪЧИТЕЛНИ МЕРКИ	ОЧАКВАН ЕФЕКТ ОТ ПРИЛАГАНЕТО НА МЕРКИТЕ	ОТГОВОРНИЦИ-ИНСТИТУЦИИ
		<ul style="list-style-type: none"> Инвестиционни предложения/планове, програми или проекти, заложи с предвидени с проекта на ОУП, за които се изисква провеждане на процедура по ОВОС/ЕО (по реда на глава шеста на ЗООС) и оценка на степента на въздействие с предмета и целите на опазване на защитени зони (по реда на ЗБР) да се одобряват по реда на съответния специален закон само след акт за съгласуване от компетентните органи по околна среда и при съобразяване с препоръките от извършените оценки, както и с условията на съответния акт. 		
IV. СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКА СФЕРА				
11.	Здраве и безопасност на населението	<ul style="list-style-type: none"> Снабдяване на населението с безопасна и чиста питейна вода; Организирано третиране на отпадъчните води с реализиране на проектните решения в сектор ВиК; Контрол върху спазването на изискванията на действащото законодателство по отношение на здравно-хигиенните условия на средата; Извършване на контрол по отношение на източници на шум и вибрации в рискови зони – в близост до училища, детски градини и др; Извършване на контрол на източници на електромагнитни полета (ЕМП) в рискови зони – в близост до училища, детски градини и др.; При извършване на строително-монтажни дейности е необходимо ограничаване достъпа до територията на строителния обект. За всяка устройствена зона, попадаща в риск от наводнения, да се изготвя подробна преценка на функционалността и уязвимостта на обектите в застрашената територия, в контекста на болници, училища, администрация и подобни 	<p>Намаляване на здравния риск за населението.</p> <p>Ефективно управление на въздействието на околната среда върху здравето.</p> <p>Опазване човешкото здраве и създаване на подобри хигиенни условия за труд и обитаване.</p> <p>Намаляване риска от аварии и инциденти на строителните площадки.</p>	<p>Община Средец РЗИ-Бургас Дирекция „Инспекция по труда“ - Бургас Строителни фирми Собственици Възложители</p>

VIII. Описание на мотивите за избор на разгледаните алтернативи и на методите на извършване на екологична оценка, включително трудностите при събиране на необходимата за това информация

1. Алтернативни варианти за постигане целите на плана. Мотиви за избор на алтернатива. „Нулева алтернатива” – критерии за избор или отхвърляне.

На този етап от разработване на плана не съществуват алтернативни типове инвестиционни проекти, поради което не могат да бъдат определени критерии за избор или отхвърляне на такива. Към момента алтернативните варианти са свързани единствено с приемането или отхвърлянето на разработения план, т.е. с „нулевата алтернатива”.

Качествена оценка на потенциалните въздействия на двете алтернативи върху компонентите на околната среда е направена в **МАТРИЦА 7**. Идеята е да се избере алтернативата с повече положителни въздействия върху компонентите на околната среда, а ако това е невъзможно – алтернативата с по-малко отрицателни или нулеви въздействия. Въздействието върху основните компоненти на околната среда е представено със следните означения: + положително; ++ силно положително; - отрицателно; -- силно отрицателно; 0 нулево; x няма отношение

МАТРИЦА 7. Оценка на алтернативите

Компонент	“Нулева” алтернатива	“Осъществяване на плана”
Природни хабитати		
Защитени територии	x	x
Биоразнообразие (флора, фауна, екосистеми)	0	0
Защитени ландшафти	x	x
Културно наследство	x	+
Природни ресурси		
Качество на атмосферния въздух	0	+
Качество на водите	0	+
Съхранение на природните ресурси	0	0
Използване на земята	0	+
Обща устойчивост		
Енергийна ефективност	x	x
Използване на възстановими ресурси	-	+
Третиране на отпадъците	x	+
Използване на опасни вещества	x	x
Вредни физични фактори	x	x
Социално-икономическа сфера		
Заетост и създаване на работни места	-	+
Привличане на инвестиции	-	+
Привличане на инвестиции	x	+
Здраве и безопасност на населението	x	+

Както се вижда от представената матрица, от оценени 15 показателя при реализиране на плана, положително въздействие се очаква по 8 и нито един показател не е оценен с отрицателно въздействие, докато нереализираното на плана е свързано с някои неблагоприятни последици за района, главно в областта на общата устойчивост и социално икономическото развитие на района. При така направената оценка на алтернативите при реализиране на ОУП на Община Средец, следва, че отхвърлянето на “нулевата алтернатива” е разумният избор.

Мотиви за избор на алтернатива

Реализирането на проекта за ОУП ще доведе до подобряване на качеството на средата за обитаване в Община Средец, без да води след себе си необратими промени в околната среда и значителни негативни въздействия.

„Нулева алтернатива” – критерии за избор или отхвърляне

Оценката на алтернативите показва, че приемането на “**нулева алтернатива**” не е най-доброто решение нито от икономическа, нито от екологична гледна точка. С ОУП се решават сериозни проблеми на общината. Тези и други приоритети на новия ОУП предопределят категоричното отхвърляне на нулевата алтернатива.

2. Описание на методите за извършване на екологична оценка

При извършване на екологичната оценка са използвани методите, посочени в “Ръководство за екологична оценка на планове и програми в България” и указания и методики на Европейската комисия. Отчитането на стратегическите цели и на факторите, свързани с развитието на територията на Община Средец, на нейните функционални особености и характеристики в устройствените решения, залегнали в ОУП се изисква използването на интегрален (комплексен) подход. В плана са отчетени екологичните изисквания за опазване на околната среда, както и редица икономически предпоставки и условия за нейното развитие. Основния метод за извършване на настоящата екологична оценка е интегриране на екологичната оценка с процеса на планиране. Използвани са основните принципи за екологична оценка на планове и програми:

- интегриране с процеса на планиране – екологичната оценката е интегрирана в процеса на разработване и одобряване на плана;
- диалог на най-ранен етап – екологичната оценка е разработена преди да са взети ключовите решения на плана;
- отговорност – възложителят на плана, в случая Община Средец е в най-добра позиция да намали въздействията в хода на постигане на целите на плана;
- воля на вземане на решение – при приемането на плана ще бъдат взети предвид всички препоръки от екологичната му част;
- информираност – настоящата екологична оценка обхваща както процеса на техническо предвиждане, така и редовното консултиране с органите по опазване на околната среда и други специализирани ведомства. По реда на общественото обсъждане на плана обществеността също взема участие в процеса на екологичната оценка.

Разработването на настоящата екологична оценка е извършено въз основа на нормативната база по българското екологично законодателство, адаптирано с европейското – Закон за опазване на околната среда, Закон за биологичното разнообразие, Закон за защитените територии, Закон за чистотата на атмосферния въздух, Закон за водите, Закон за управление на отпадъците, Закон за подземните богатства и др., и произтичащите от тях нормативни документи.

3. Трудности по събиране на необходимата за това информация

При събирането на информацията, необходима за изготвянето на екологичната оценка екипът не срещна трудности от технически характер.

IX. Описание на необходимите мерки във връзка с наблюдението по време на прилагането на плана – срокове, отговорници, санкции – МАТРИЦА 8

За гарантиране изпълнението на мерките за защита на околната среда, предвидени с изменение на ОУП на Община Средец, в **МАТРИЦА 8** са предложени индикатори за мониторинг, чрез които да се следи дали се постигат целите на плана. По този начин се гарантира, че по време на реализацията на плана, на въздействията ще бъде обърнато необходимото внимание.

МАТРИЦА 8. Мерки и индикатори за мониторинг

Мярка по наблюдение и контрол	Срок за въвеждане на мярката и нейното изпълнение	Индикатори/единица мярка	Отговорен орган за изпълнението
Спазване устройствените параметри заложен в ОУП	При проектиране и строителство	Кинт Плътност-% Височина- м Озеленена площ - %	Община Средец Проектанти
Спазване на мерките заложен в ПУРБ и ПУРН за територията на Басейнова дирекция „Черноморски район“	При строителство и експлоатация	Брой изпълнени мерки	Община Средец
Изпълнение на проекти за водоснабдяване, канализация и пречистване на отпадъчни води	Постоянен	% от населението на общината, обслужвано от водопроводната и канализационна мрежа km % товар за населеното място Брой изградени ПСОВ	Община Средец “ВиК” ООД
Въвеждане на ограничения при одобряване на планове/проекти с цел предотвратяване на риска от наводнения	Постоянен	Брой одобрени планове/проекти с ограничения % от общия брой планове/проекти, граничещи с реки	Община Средец
Мониторинг на качеството на питейните води при консуматора	Постоянен	Брой отклонения от нормите на физикохимичните показатели, съгласно Наредба №9/16.03.2001г.	Община Средец “ВиК” ООД
Контролен мониторинг за съответствието на подаваната към потребителите питейна вода	Постоянен	Брой отклонения от нормите на физикохимичните показатели, съгласно Наредба №9/16.03.2001г.	Община Средец РЗИ-Бургас
Изследване качеството на подземните води за питейно – битово водоснабдяване	По график	Брой отклонения на физикохимичните показатели по разрешителни за водоземане и Наредба №9 от 16.03.2001г. за качеството на водата, предназначена за питейно – битови цели.	Община Средец БДЧР Варна ВиК ООД
Контрол на отпадъчни води, заустени в водоприемници	Постоянен	Изградени водопроводи и канализационни отклонени	Община Средец
Пречистване на отпадъчните води	Постоянен	Процентно съотношение на общото количество отпадъчни води спрямо	Община Средец

Мярка по наблюдение и контрол	Срок за въвеждане на мярката и нейното изпълнение	Индикатори/единица мярка	Отговорен орган за изпълнението
		количеството отпадъчни води, отведени за пречистване	
След учредяване на санитарно-охранителни зони около водоизточниците, е необходимо съобразяване на режима им, при подробното устройствено планиране и проектиране	Постоянен При подробно устройствено планиране и проектиране	Брой дадени становища и предписания относно СОЗ	Община Средец РИОСВ Бургас БДЧР Варна
Поддържане в добро състояние на всички изградени и съществуващи зелени площи	При реализация на плана	Водене на отчети Зелена площ, (дка)	Община Средец
Спазване на изискването за осигуряване на минимална озеленена площ за различните устройствени зони (при изграждане и реконструкция)	Постоянен При реализация на плана	Отношение между реалната и нормативно изискващата се озеленена площ за отделните устройствени зони на територията на общината	Община Средец
Изготвяне и изпълнение на проекти за укрепване на свлачища	Периодично	Брой, площ /год	Община Средец
Закриване и рекултивиране на нерегламентирани сметища и нарушени терени	Постоянен	Дка % от общата площ на нерегламентираните сметища и нарушени терени	Община Средец
Осъществявани на ефективен контрол на територията на общината за образуване на нерегламентирани сметища и предприемане на съответните мерки за тяхното почистване, както и предприемане на необходимите действия за запазване от нови замърсявания на вече почистените терени.	Постоянен При реализация на плана	брой/година изпълнени мероприятия	Община Средец РИОСВ Бургас
Спазване на приетите режими за управление на защитените територии и зони	Постоянно При реализация на плана	Брой установени нарушения и засегната територия	РИОСВ Бургас
Опазване на културно историческото наследство	Постоянен	Брой засегнати и нарушени културни ценности	Община Средец Регионален исторически музей

Х. Заключение

Настоящата Екологична част към „Общ устройствен план на община Средец” е изготвена в съответствие с изискванията на нормативната уредба по околна среда. В Екологичната оценка е разгледано съществуващото състояние на компонентите и факторите на околната среда и човешкото здраве. В обхвата на оценката е определено и оценено очакваното въздействие върху тях. Направени са препоръки и са набелязани мерки за намаляване и възможно най-пълно отстраняване на предполагаемите значителни въздействия върху околната среда от реализацията на ОУП. При стриктно спазване на предложените мерки, реализацията на ОУП ще окаже трайно във времето положително въздействие върху околната среда и качеството на живот на населението.

След направения анализ на възможностите за реализация на – „Общ устройствен план на Община Средец” и от прогнозната оценка за евентуално въздействие на същия върху околната среда и здравето на населението, колективът от независими експерти, изготвили екологичната оценка, предлага на компетентния орган – РИОСВ – Бургас да одобри осъществяването на плана на основание чл.25 ал.1 от Наредбата за условията и реда за извършване на Екологична оценка на планове и програми, при реализиране на мерките за предотвратяване, намаляване или ликвидиране на значителни отрицателни въздействия, с което ще се даде ход на по-нататъшното му процедиране.